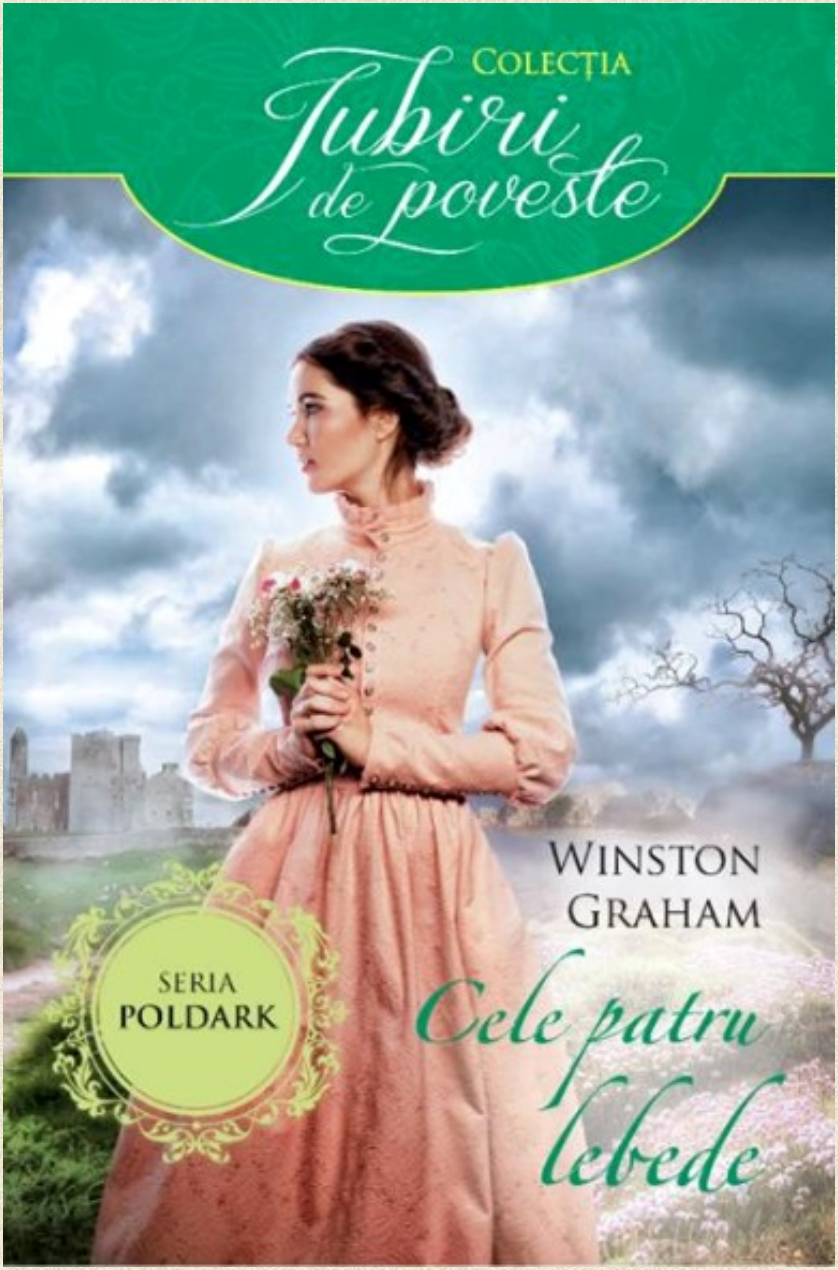
COLECȚIA
Iubiri de poveste
WINSTON
GRAHAM
SERIA
POLDARK
Cele patru lebede

Winston Graham

# Poldark

*Volumul VI*

## *Cele patru lebede*

Traducere din limba engleză:
Patricia Scurtu

Editura Alma
Grupul editorial Litera
2017

Coperta: FLORI ZAHIU

——————————
Titlul original:

Winston Graham
POLDARK
The Four Swans
1976
——————————

——————————
Versiune 2.0: ian. 2019
——————————

*Pentru Fred şi Gladys*

# Cartea întâi

## Capitolul 1

### I

Daniel Behenna, medic şi chirurg, avea patruzeci de ani şi locuia într-o casă detaşată, pătrată, neîngrijită, situată pe Goodwives Lane în Truro. El însuşi era pătrăţos în înfăţişare şi detaşat în felul său de a fi, însă nici pe departe neîngrijit, de vreme ce oamenii din oraş şi din ţinut plăteau bani buni pentru a beneficia de cunoştinţele sale moderne în materie de anatomie. Se căsătorise de tânăr, după care se căsătorise şi a doua oară, însă ambele soţii muriseră, iar el şi cele două tinere fiice ale sale se aflau acum în grija unei anume doamne Childs, care locuia împreună cu ei. Asistentul doctorului, domnul Arthur, dormea deasupra grajdurilor.

Behenna locuia în Truro de numai cinci ani, de când venise direct de la Londra, unde nu numai că îşi clădise o reputaţie ca specialist, dar, în plus, scrisese şi publicase o monografie prin care aducea îmbunătăţiri la celebrul *Tratat de obstetrică* al lui Smellie[1]; iar de când sosise în localitate, îi impresionase peste măsură pe provincialii cu dare de mână prin autoritatea şi priceperea sa.

În special prin autoritate. Când oamenii erau bolnavi, nu-şi doreau abordarea pragmatică a unui medic de tipul lui Dwight Enys, care vedea cu propriii ochi cât de des eşuau metodele sale, ceea ce presupunea, aşadar, că era ezitant în deciziile pe care le lua. Nu doreau să apeleze la cineva care le intra în casă, lua loc pe scaun, care le ţinea discursuri de complezenţă şi avea câte o vorbă bună pentru copii, ba chiar şi câte o mângâiere pentru câine. Preferau, în schimb, aerul plin de emfază, încrederea, abordarea de semizeu a cărui voce răsuna în toată casa încă de când începea să urce scările, şi care le făcea pe slujnice să dea fuga după apă sau după pleduri, în timp ce rudele bolnavului îi sorbeau fiecare cuvinţel. Behenna era un astfel de om. Simpla lui prezenţă făcea ca inimile să bată mai tare, chiar dacă, aşa cum se întâmpla adesea, în cele din urmă nu mai băteau deloc. Eşecul nu îl impresiona din cale afară. Dacă se întâmpla ca vreunul dintre pacienţii săi să moară, nu era din vina leacurilor sale, ci din vina bolnavului însuşi!

Se îmbrăca bine, după cele mai înalte standarde pe care le impunea profesia sa.

---

[1] William Smellie (1697–1763) – medic obstetrician de origine scoţiană, primul care propune o abordare ştiinţifică în domeniul obstetricii. (n.tr.)

Când călătorea la distanţe mari – după cum îi cerea tot mai des reputaţia în creştere – călărea un frumos cal negru, botezat Emir, şi purta pantaloni bufanţi din piele de căprioară, cizme înalte şi o pelerină grea, aruncată peste o haină de catifea cu nasturi de alamă; iarna, purta mănuşi groase, de lână, ca să-şi protejeze mâinile de frig. Când era în oraş, purta un manşon în loc de mănuşi şi avea la el un baston placat cu aur, în al cărui mâner era un flacon cu ierburi de leac menite să combată infecţiile.

Într-o seară de la începutul lui octombrie 1795, doctorul se întorcea din vizitele sale obişnuite la localnicii de pe celălalt mal al râului, unde prescrisese incredibilul său tratament pentru doi pacienţi bolnavi de holeră sezonieră şi recoltase mai bine de 1,5 1 de lichid din stomacul unui negustor de porumb, suferind de dropică. Fusese o lună călduroasă după vara sufocantă şi iarna ucigătoare care o precedaseră, iar micuţa localitate picotea moleşită sub arşiţa zilei. Mirosul de canalizare şi deşeuri în putrefacţie se resimţise înţepător toată după-amiaza, dar, odată cu lăsarea serii, o adiere apărută din senin împrospătase din nou aerul. Fluxul era la apogeu, iar apele râului se umflaseră pe nesimţite şi împresuraseră micul oraş adunat, asemenea unui lac adormit.

Îndreptându-se spre intrare, dr. Behenna le făcu semn să plece câtorva persoane care porniseră către el atunci când îl zăriseră venind. De regulă, localnicii mai puţin înstăriţi mergeau la spiţerii din oraş, iar cei săraci de-a binelea se descurcau cu leacurile pe care şi le preparau singuri sau pe care le cumpărau cu un bănuţ de la ţiganii nomazi; uneori, îşi oferea ajutorul în vreun caz mai dificil, fără a cere bani – nu era câtuşi de puţin o persoană lipsită de empatie, plus că un astfel de gest îi gâdila orgoliul – astfel că mereu se găseau câţiva care să-l aştepte prin preajmă, sperând la o consultaţie de câteva clipe în pragul casei. Dar astăzi doctorul nu avea chef de aşa ceva.

După ce îşi lăsă calul în grija băiatului de la grajduri şi intră în casă, doamna Childs, menajera sa, îi ieşi în întâmpinare. Femeia avea părul prins neglijent şi îşi ştergea mâinile pe un şervet murdar.

— Dom’ doctor Behenna! i se adresă ea pe o voce şoptită. A venit un domn să vă vadă. În salon. E aci de vreo douăş’cinci de minute. Nu ştiam exact cât o să fiţi plecat, dar omu’ mi-a spus, zice: „O să-l aştept”. Chiar aşa: „O să-l aştept”. Aşa că l-am dus în salon.

Doctorul o cântări din ochi în timp ce îşi puse jos pelerina şi geanta. Era o tânără şleampătă şi se întreba adesea cum de o suporta în preajma lui. Era un singur motiv pentru asta.

— Ce domn? De ce nu l-ai chemat pe domnul Arthur?

Doctorul nu coborâse vocea, ceea ce o făcu pe femeie să privească agitată în spatele ei.

— Domnul Warleggan, îl lămuri ea.

Behenna se privi în oglinda mucegăită, îşi netezi părul, îndepărtă un fir de praf de pe manşetă şi îşi studie mâinile ca să vadă dacă nu cumva avea pete de murdărie.

— Unde e domnişoara Flotina?

— A plecat. Domnişoara May e încă la pat. Dar domnul Arthur zice că febra a scăzut.

— Normal că a scăzut până acum. În fine, vezi să nu fiu deranjat.

— Da, domnule.

Behenna îşi drese vocea şi intră în salon, mirat.

Dar nu era nicio greşeală. Domnul George Warleggan stătea lângă fereastră, cu mâinile la spate, cu spatele drept, netulburat. Părul îi era tuns de curând; hainele sale aveau o croială tipic londoneză. Cel mai bogat bărbat din oraş şi unul dintre cei mai influenţi; cu toate acestea, acum, că trecuse de 35 de ani, ceva din atitudinea lui amintea de bunicul său, fierarul.

— Domnule Warleggan. Sper că nu m-am lăsat aşteptat prea mult. Dacă aş fi ştiut...

— Dar n-aţi ştiut. Mi-am petrecut timpul admirându-vă scheletul. Suntem, într-adevăr, minunat, teribil de bine construiţi.

Tonul bărbatului era rece. Pe de altă parte, când nu era aşa?

— A fost alcătuit pe vremea studenţiei mele. Noi l-am dezgropat. Un răufăcător care a sfârşit-o prost. Într-un oraş mare se găsesc oricând astfel de indivizi.

— Nu numai într-un oraş mare.

— Daţi-mi voie să vă ofer ceva de băut. Un întăritor sau un pahar de vin de Canare.

George Warleggan clătină din cap.

— Femeia dumitale, menajera, mi-a oferit deja.

— Atunci, vă rog, luaţi loc! Sunt la dispoziţia dumneavoastră.

George Warleggan acceptă să ia loc şi îşi încrucişă picioarele. Fără să-şi mişte gâtul, continuă să studieze încăperea din priviri. Behenna regretă că locuinţa sa nu era în cea mai bună ordine. Pe o masă erau aşezate de-a valma cărţi şi ziare, alături de recipiente cu sărurile lui Glauber şi cutii cu prafurile Dover. Două sticle goale, cu dopuri mâncate de cari, stăteau printre dosarele medicale de pe birou. O rochie atârna neglijent pe spătarul unui scaun, lângă scheletul care se bălăngănea. Chirurgul se încruntă: nu se aştepta să primească vizite de la pacienţii săi cu dare de mână, dar dacă se întâmpla ca aceştia să treacă pe acolo, aspectul locuinţei sale putea să le creeze o impresie neplăcută.

Rămaseră amândoi tăcuţi vreme de vreun minut care păru că nu se mai termină.

— Am venit aici, începu George, într-o chestiune de ordin personal.

Doctorul Behenna înclină capul.

— Prin urmare, continuă vizitatorul, ceea ce am de spus trebuie să rămână între noi. Presupun că nu ne aude nimeni?

— Toate, absolut toate discuţiile dintre medic şi pacientul său sunt confidenţiale, îl asigură doctorul.

George îl privi sec:

— Tot ce se poate. Dar discuţia noastră trebuie tratată cu şi mai multă discreţie.

— Nu cred că înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Vreau să spun că numai eu şi dumneata vom şti că această discuţie a avut loc. Dacă ajunge cumva la urechile vreunui terţ, atunci voi şti cu siguranţă că *nu eu* am deschis gura.

Behenna se aşeză mai bine pe scaun, dar nu răspunse. Părerea foarte bună pe care o avea despre propria persoană îi era acum întărită de părerea şi mai bună pe care o avea despre cei din familia Warleggan.

— În aceste condiţii, doctore Behenna, nu voi da dovadă de o bună prietenie.

Chirurgul merse la uşă şi o deschise brusc. Holul era pustiu, închise uşa la loc.

— Dacă doriţi să vorbiţi, domnule Warleggan, o puteţi face în voie. Nu vă pot oferi o garanţie mai bună decât cea pe care tocmai v-am oferit-o.

George încuviinţă din cap.

— Fie!

Rămaseră amândoi tăcuţi un timp. Apoi George continuă:

— Dumneata eşti o persoană superstiţioasă?

— Nu, domnule. Natura este guvernată de legi imuabile pe care nici omul, nici vreun talisman nu le pot schimba. Este rolul medicului să pătrundă adevărul acestor legi şi să le aplice astfel încât să distrugă boala. Toate bolile sunt vindecabile. Niciun om nu trebuie să moară înainte de a atinge vârsta senectuţii.

— Ai doi copii mici pare-mi-se?

— Unul de doisprezece şi unul de nouă ani.

— Şi nu crezi că îi afectează în vreun fel faptul că văd osemintele unui răufăcător atârnând în casa lor zi şi noapte?

— Nu, domnule. Şi chiar dacă ar avea astfel de probleme, cu un purgativ puternic le trece imediat.

George încuviinţă din nou din cap. Introduse trei degete în buzunăraşul destinat ceasului şi începu să scotocească printre banii pe care îi avea acolo.

— Dumneata te-ai ocupat de soţia mea la naşterea copilului nostru. De atunci, ne-ai făcut multe vizite la domiciliu. Presupun că ai ajutat multe femei să nască.

— Multe mii. Timp de doi ani am lucrat la Maternitatea din Westminster, în subordinea doctorului Ford. Pot spune că experienţa mea nu are egal în Cornwall – uneori, nici în alte părţi. Dar… ştiţi şi dumneavoastră prea bine acest lucru, domnule Warleggan. Îl ştiaţi încă de când soţia dumneavoastră, doamna Warleggan, era însărcinată cu copilul dumneavoastră şi aţi apelat la serviciile mele. Presupun că serviciile mele nu au lăsat de dorit.

— Nu, recunoscu George Warleggan, împingând în afară buza de jos. Acum mai mult ca oricând aducea foarte mult cu împăratul Vespasian în timp ce lua decizii cruciale în privinţa imperiului său. Dar tocmai despre asta doream să discutăm, continuă bărbatul.

— Vă stau la dispoziţie, spuse Behenna din nou.

— Copilul meu, fiul meu Valentine carevasăzică, s-a născut la opt luni. Corect? Din cauza accidentului acela, când soţia mea a căzut, copilul meu s-a născut

prematur, cam cu o lună mai devreme, dacă nu mă înşel, aşa-i?

— Nu vă înşelaţi.

— Dar ia spune-mi dumneata, doctore Behenna, printre miile de copii la naşterea cărora ai asistat, probabil ai văzut o mulţime de bebeluşi născuţi prematur. Nu?

— Da, destul de mulţi.

— Opt luni? Şapte luni? Şase luni?

— Opt şi şapte. Până acum n-am văzut copil născut la şase luni care să supravieţuiască.

— Şi la aceia născuţi prematur care au supravieţuit, precum Valentine… Există diferenţe clare şi uşor de identificat între ei la naştere? Vreau să zic – între ei şi cei născuţi la termen?

Behenna îndrăzni să îşi rezerve câteva secunde pentru a face speculaţii cu privire la scopul acestui interogatoriu.

— Diferenţe? De ce natură?

— Eu pun întrebările.

— Nu există diferenţe importante, domnule Warleggan. Puteţi sta liniştit. Fiul dumneavoastră nu are de suferit de pe urma faptului că s-a născut prematur.

— Nu mă preocupă diferenţele de acum. Vocea lui Warleggan căpătase o uşoară asprime: Care au fost diferenţele la momentul acela?

Behenna nu îşi cântărise niciodată cuvintele cu o asemenea grijă:

— În primul rând, greutatea, desigur. Nu prea s-a mai văzut ca un copil născut la opt luni să cântărească mai mult de 2,7 kg. Rareori poate ţipa la fel de puternic. Unghiile…

— Mi s-a spus că un copil născut la opt luni nu are unghii…

— Nu este adevărat. Unghiile sunt mici, şi mai degrabă moi decât dure…

— Mi s-a spus că pielea unui copil prematur este roşie şi zbârcită.

— Aşa este şi pielea multora dintre cei născuţi la termen.

— Mi s-a spus că nu au păr.

— Uneori au. Dar este rar şi foarte fin.

Afară se auzi huruitul unei trăsuri trecând în jos pe drum. După ce se îndepărtă, George spuse:

— Probabil că ai înţeles deja rostul întrebărilor mele, doctore Behenna. Însă trebuie să îţi adresez şi ultima întrebare. Fiul meu a fost sau nu născut înainte de termen?

Daniel Behenna îşi umezi buzele. Era conştient de faptul că mimica lui era studiată atent; de asemenea, era conştient de starea de tensiune a celui din faţa sa, tensiune care, la o persoană cu mai puţin sânge-rece, ar fi trădat o suferinţă intensă.

Se ridică şi se îndreptă către fereastră. Lumina scoase la iveală petele de sânge de pe manşeta sa.

— În multe chestiuni ce ţin de medicină, domnule Warleggan, nu e prea simplu să ofer un răspuns categoric. În chestiunea de faţă, va trebui să-mi acordaţi mai întâi

de toate răgazul necesar pentru a-mi aminti. Cu siguranţă, înţelegeţi şi dumneavoastră faptul că fiul dumneavoastră are acum – cât? Optsprezece, douăzeci de luni. De când am ajutat-o pe doamna Warleggan să nască, am mai asistat multe femei la naştere. Să vedem, deci: în ce zi m-aţi chemat?

— Pe treisprezece februarie, anul trecut. Soţia mea a căzut pe scări la Trenwith. Era într-o joi seară, pe la şase. Am trimis imediat un om după dumneata şi ai venit pe la miezul nopţii.

— A, da, mi-aduc aminte. Era în săptămâna în care am tratat-o pe Lady Hawkins pentru o ruptură de coastă cu care s-a ales la vânătoare, iar când am aflat de accidentul soţiei dumneavoastră, am sperat ca ea să nu fi fost călare pe cal; pentru că o asemenea căzătură…

— Ai venit, aşadar, îl întrerupse George.

— …am venit. Am stat lângă soţia dumneavoastră toată noaptea şi în ziua următoare. Copilul, pare-mi-se, a venit pe lume în acea seară.

— Valentine s-a născut la opt şi un sfert.

— Da… Ei bine, domnule Warleggan, din câte îmi aduc aminte în momentul de faţă, nu pot să vă spun decât că nu mi s-a părut nimic ieşit din comun la naşterea fiului dumneavoastră. Fireşte, la momentul acela, nu mi-a trecut prin cap să-mi pun întrebări, să speculez sau să studiez lucrurile îndeaproape. De ce aş fi făcut-o? Nu m-am gândit că va fi vreodată nevoie să mă pronunţ într-un fel sau altul asupra acestei chestiuni. O lună în plus sau în minus… Privind lucrurile din perspectiva nefericitului accident al soţiei dumneavoastră, m-am bucurat să o ajut să aducă pe lume un copil viu şi sănătos. Cu moaşa aţi discutat?

George se ridică, la rândul lui, în picioare:

— Cu siguranţă îţi aminteşti copilul la naşterea căruia ai asistat. Avea unghiile formate complet?

— Presupun că da, dar nu vă pot spune dacă…

— Şi părul?

— Avea câteva fire de păr închis la culoare.

— Şi pielea îi era zbârcită? Eu l-am văzut la mai puţin de o oră de la naştere şi mi-aduc aminte că avea pielea doar uşor încreţită.

Behenna oftă:

— Domnule Warleggan, sunteţi unul dintre clienţii mei cei mai înstăriţi şi nu-mi doresc să vă supăr câtuşi de puţin. Dar îmi permiteţi să fiu sincer cu dumneavoastră?

— Exact asta ţi-am şi cerut.

— Ei bine, dacă îmi daţi voie să vă sugerez acest lucru, cu tot respectul cuvenit, mergeţi acasă şi nu vă mai gândiţi la această problemă. Nu mă voi încumeta să întreb despre motivele care stau la baza acestor preocupări. Dar dacă după atâta vreme aşteptaţi de la mine – sau de la oricine altcineva, de altfel – o concluzie clară cu privire la naşterea prematură sau nu a fiului dumneavoastră, mă tem, domnule, că cereţi imposibilul. Natura nu poate fi clasificată astfel. Normalul este doar un

etalon – faţă de care există o mulţime de abateri.

— Carevasăzică, nu vrei să-mi spui.

— *Nu pot* să vă spun. Dacă m-aţi fi întrebat la momentul respectiv, aş fi îndrăznit să vă ofer o părere mai fermă, dar atâta tot. *Naturalia non sunt turpia*, cum spune vechea zicală.

George îşi ridică cravaşa şi împunse covorul cu ea.

— Din câte înţeleg, doctorul Enys s-a întors şi cât de curând o să-şi reia vizitele obişnuite.

Behenna se crispă.

— E încă bolnav şi în scurt timp se va căsători cu moştenitoarea.

— Unii au o părere bună despre el.

— Aceasta este problema lor, nu a mea, domnule Warleggan. În ceea ce mă priveşte, nu am decât dispreţ pentru cea mai mare parte a practicilor dumnealui, care trădează o fire slabă şi o lipsă de convingere. Un om fără un sistem medical lucid, dovedit, este un om fără speranţă.

— Chiar aşa. Chiar aşa. Desigur, din câte am tot auzit, medicii nu îi vorbesc niciodată de bine pe rivalii lor.

Probabil nici bancherii pe rivalii *lor*, se gândi Behenna.

— În fine... George se ridică în picioare. Îţi doresc o zi bună, Behenna.

— Sper că doamna Warleggan şi domnul Valentine sunt bine, sănătoşi, mai spuse chirurgul.

— Da, mulţumesc.

— Ar cam fi vremea să trec să îi văd. Poate la începutul săptămânii viitoare.

Urmară câteva clipe de pauză, răstimp în care George păru că se gândeşte dacă să spună: „Te rog să nu mai treci niciodată pe la noi”.

Behenna adăugă:

— Domnule Warleggan, am încercat să nu fac speculaţii cu privire la motivele preocupării dumneavoastră faţă de problema pe care aţi discutat-o cu mine. Dar n-aş fi om dacă nu aş înţelege cât de important ar putea fi răspunsul meu pentru dumneavoastră. Prin urmare, domnule, vă rog să înţelegeţi cât de dificil este să vă dau un asemenea răspuns. N-aş putea – şi, fără îndoială, nici nu m-aş apuca – să fac o afirmaţie care, din câte îmi dau seama, ar putea pune la îndoială onoarea unei femei nobile şi virtuoase. Vreau să spun că nu aş putea şi nu aş face acest lucru fără să am certitudinea că este aşa, certitudine pe care, repet, nu o am. Dacă aş avea-o, aş simţi că este de datoria mea să vă spun un asemenea lucru. Însă nu deţin un răspuns sigur. Despre asta e vorba.

George îi aruncă o privire rece. Întreaga lui expresie era una de antipatie şi dispreţ, care ar fi putut trăda părerea sa despre medic sau numai sentimentul faţă de nevoia care îl împinsese să îi dezvăluie atât de multe detalii din intimitatea sa unui străin.

— Sper că îţi aminteşti cum a început discuţia asta, doctore Behenna.

— Am promis că voi fi discret.

— Atunci ai grijă, rogu-te, să-ţi ţii promisiunea, spuse George mergând către uşă, după care mai adăugă: Familia mea e bine, dar poţi trece dacă doreşti.

După ce musafirul său plecă, Behenna merse direct la bucătărie.

— Nellie, casa asta e sub orice critică! Îţi pierzi vremea bârfind, visând la cai verzi pe pereţi şi zgâindu-te la cei care trec pe stradă. Salonul nu este în cele mai bune condiţii pentru a primi un pacient de vază! Ai grijă să dispară rochia aia de acolo! Şi pantofii! Nu uita care îţi este rostul aici!

Şi continuă să arunce astfel de reproşuri vreme de încă vreo trei sau patru minute, cu vocea lui puternică şi răsunătoare. Femeia rămase în picioare, studiindu-l răbdătoare pe sub claia de păr şaten, aşteptând să treacă furtuna, simţind că bărbatul avea nevoie să-şi reafirme autoritatea după ce aceasta îi fusese subminată pentru scurt timp. Rareori i se întâmpla medicului să îi fie subminată autoritatea, deoarece chiar şi atunci când mergea în vizită la pacienţii săi cu dare de mână, aceştia se aflau în suferinţă şi îi căutau ajutorul. Aşa că doctorul spunea ce avea de spus, iar ei îi sorbeau cuvintele. Behenna nu îl tratase niciodată pe George Warleggan însuşi – bărbatul se bucura de o stare de sănătate neobişnuit de bună. Dar astăzi, ca de altfel întotdeauna când îl întâlnea, fusese nevoit să se supună. Nu-i făcea plăcere; îl trecuseră toate apele în prezenţa lui Warleggan; iar acum îşi vărsa frustrarea pe Nellie Childs.

Femeia nu mai contenea zicând „da, domnule” şi „nu, domnule” şi „mă ocup de asta până mâine, domnule”. Nu uita niciodată să i se adreseze cu „domnule”, chiar şi atunci când el venea după ea în dormitor. Şi tocmai asta era baza relaţiei lor. Exista între ei acest tainic *quid pro quo*. Aşa că ea luă mustrările lui în serios, dar nu foarte. Iar atunci când dojana conteni, femeia începu să facă ordine în salon pe tăcute, în timp ce doctorul rămase în picioare lângă fereastră, cu mâinile împreunate pe sub pulpana hainei, gândindu-se la cele petrecute.

— Don’şoara May vrea să vă vadă, domnule.

— Imediat.

Femeia încercă să strângă toţi papucii şi scăpă doi pe jos. Părul îi năvăli peste chip.

— Socotesc că se întâmplă rar ca boierii să dea buzna aici pe nepusă masă, domnule. Era o problemă medicală?

— O problemă medicală.

— Mă gândesc atunci că putea să-şi trimită vreunul din oameni să îi aducă ce îi era de trebuinţă. Nu credeţi, domnule?

Behenna nu răspunse. Femeia ieşi cu papucii şi se întoarse apoi după rochie.

— Cred că nu l-am văzut niciodată pe domnul Warleggan venind aşa aici. O fi fost ceva personal, mă gândesc, şi nu a vrut să afle toată casa?

Behenna se întoarse de la fereastră:

— Cato a fost, cred, cel care a spus: *„Nam nulii tacuisse nocet, nocet esse locutum”*. Să nu uiţi niciodată asta, doamnă Childs. Ar trebui să fie principiul

dumitale călăuzitor. Şi al multora, de altfel.

— Probabil. Dar eu nu ştiu ce înseamnă asta, aşa că nu ştiu ce să spun.

— Pentru binele dumitale, am să-ţi traduc: „Tăcerea n-a făcut niciodată rău nimănui; cuvintele, însă, fac rău adesea”.

## II

George Tabb avea şaizeci şi opt de ani şi muncea la Hanul Cocoşilor de Luptă ca hamal şi îngrijitor de cai. Câştiga 9 şilingi pe săptămână şi uneori mai primea câte un şiling în plus pentru că ajuta la îngrijirea cocoşilor. Locuia într-o anexă de lângă han, unde soţia lui, o femeie încă destoinică, în ciuda sănătăţii precare, câştiga cam două lire în plus ocupându-se de spălatul rufelor. Cu ce-i mai pica ocazional din munca de hamal, câştiga, aşadar, suficient cât să trăiască de pe o zi pe alta; dar în cei nouă ani de când murise amicul şi patronul său, Charles William Poldark, prinsese cam mare drag de sticlă, iar acum i se întâmpla adesea să bea mai mult decât îi permitea buzunarul pentru a rămâne la limita subzistenţei. Emily Tabb făcea eforturi să ţină în frâu băierile pungii, dar cu 5 şilingi pe săptămână pentru pâine, 6 penny pe săptămână pentru carne, 9 penny pentru o jumătate de livră de unt şi alte 9 pentru o jumătate de livră de brânză, un şiling pentru două grămezi de cartofi şi o chirie săptămânală de 2 şilingi, nu-i rămânea prea mult loc de întors. Doamna Tabb regreta enorm – ca, de altfel, şi soţul ei în momentele când era suficient de treaz – circumstanţele în care plecaseră de la Trenwith cu doi ani şi jumătate în urmă. Elizabeth Poldark, rămasă văduvă şi în sapă de lemn, fusese nevoită să renunţe treptat la servitorii săi, până când nu-i mai rămăsese prin preajmă decât loiala familie Tabb; însă Tabb, printre aburii băuturii, se bazase prea mult pe indispensabilitatea sa, iar atunci când doamna Poldark luase brusc decizia să se recăsătorească, ei se văzuseră nevoiţi să plece.

Într-o dimineaţă de pe la începutul lunii octombrie, George Tabb făcea curăţenie în zona destinată luptelor de cocoşi, din spatele hanului, pregătind locul pentru un meci ce urma să aibă loc a doua zi, când hangiul îl fluieră şi îi spuse că venise cineva să îl vadă. Tabb se apropie şi văzu un bărbat costeliv, îmbrăcat în negru, ai cărui ochi erau atât de apropiaţi unul de celălalt, încât aveai senzaţia că se uită cruciş.

— Tabb? George Tabb? Cineva vrea să îţi vorbească. Anunţă-l pe stăpână-tu! Te întorci într-o juma de oră.

Tabb îşi cântări vizitatorul din priviri şi întrebă despre ce e vorba – cine voia să îl vadă şi cu ce scop. Însă nu mai primi niciun alt răspuns. Afară, în stradă, aştepta un alt bărbat, aşa că puse mătura deoparte şi plecă împreună cu ei.

Nu avură prea mult de mers. Câţiva metri mai jos, pe o străduţă de-a lungul malului, unde râul – aflat din nou în plin flux – licărea din albia plină ochi; urcară apoi pe o altă stradă şi traversară o curte către o uşă dintr-un zid. Spatele unei case

mari.

— Aici.

Tabb intră. O încăpere care ar fi putut fi biroul unui avocat.

— Aşteaptă aici, i se spuse. Apoi uşa se închise în spatele lui. Rămăsese singur.

Clipi prudent, nesigur pe el, întrebându-se ce rele prevestea această convocare. Nu trebui să aştepte prea mult. Un domn îşi făcu apariţia, intrând pe o altă uşă. Tabb îl privi surprins.

— Domnule Warleggan!

George nu avea păr să se scarpine în creştet; îşi pipăi în schimb, nedumerit, capul plin de riduri.

Celălalt George, cu adevărat importantul George, înclină uşor capul în semn de salut şi merse să se aşeze la biroul său. Studie câteva hârtii, răstimp în care disconfortul lui Tabb crescu. La porunca domnului Warleggan – atunci când acesta se căsătorise cu doamna Poldark – fuseseră concediaţi cei doi Tabb din casa dumneaei, iar salutul lui de astăzi nu păruse câtuşi de puţin prietenos.

— Tabb, începu George, fără să ridice ochii din hârtii. Vreau să-ţi pun câteva întrebări.

— Domnule?

— Sunt întrebări pe care ţi le voi pune cu titlu confidenţial, drept care mă aştept să le tratezi ca atare.

— Da, domnule.

— Observ că ai părăsit locul de muncă pe care ţi l-am obţinut eu, la cererea doamnei Warleggan, atunci când ai plecat din serviciul dumneaei.

— Da, domnule. Doamna Tabb nu făcea faţă şi atunci…

— Dimpotrivă. Din câte înţeleg de la domnişoara Agar, dumneata erai cel care nu făcea faţă cerinţelor. Ea s-a oferit s-o păstreze în continuare pe doamna Tabb, cu condiţia ca dumneata să pleci.

Privirile lui Tabb rătăciră neliniştite prin încăpere.

— Carevasăzică, acum duci o existenţă mizerabilă ca ajutor de hangiu. Foarte bine, e alegerea dumitale! Cei care nu se lasă ajutaţi n-au decât să îşi asume consecinţele!

Tabb îşi drese glasul.

Domnul Warleggan băgă degetele în buzunăraşul pentru ceas şi scoase de acolo două monede. Aur.

— Cu toate acestea, sunt dispus să îţi ofer un mic ajutor care te va uşura temporar de poverile dumitale. Aceste guinee. Sunt ale dumitale, cu unele condiţii.

— Domnule?…

— Vreau să-ţi adresez câteva întrebări cu privire la ultimele luni în care te-ai aflat la Trenwith. Îţi mai aminteşti perioada aceea? Au trecut doi ani şi ceva de când ai plecat.

— O, da, domnule. Îmi aduc bine aminte.

— Numai noi doi suntem în camera asta, Tabb. Numai dumneata vei şti ce te-am

întrebat. Prin urmare, dacă pe viitor aflu că natura discuţiei noastre a ajuns şi la urechile altora, voi şti cine a adus vorba despre asta, corect?

— O, domnule, n-aş face eu asta…

— Oare? Eu nu sunt deloc sigur. Un om ameţit de băutură nu-şi prea poate ţine limba în frâu. Ascultă-mă, deci, Tabb!

— Da, domnule?

— Dacă aud vreodată vorbindu-se despre ceea ce te întreb eu astăzi aici, o să am grijă să fii dat afară din oraşul ăsta şi să mori de foame. Să crăpi de foame în şanţ, la marginea drumului. Ascultă ce-ţi spun! Când o să-ţi ia băutura minţile o să mai ţii minte chestia asta?

— Da, domnule, credeţi-mă pe cuvânt. Mai mult decât atât nu pot să vă spun. O să…

— Cum bine spui, n-ai ce să adaugi mai mult. Aşa că dumneata ţine-ţi cuvântul şi am să mi-l ţin şi eu.

În liniştea care urmă, Tabb îşi umezi buzele.

— Mi-aduc prea bine aminte de vremurile acelea, domnule. Mi-amintesc toate zilele acelea petrecute la Trenwith, când încercam eu şi doamna Tabb să ţinem casa şi ferma în bună ordine. Nu eram decât noi doi şi trebuia să ne descurcăm cu toate…

— Ştiu… Ştiu. Şi ai profitat bine de pe urma situaţiei. Aşa că ţi-ai pierdut locul de muncă. Dar, în semn de recunoaştere a serviciilor dumitale îndelungate, ţi s-a găsit un nou loc de muncă, pe care l-ai pierdut. Acum, Tabb, există câteva chestiuni legale ce ţin de proprietatea aceea, care trebuie să fie rezolvate, iar dumneata ai putea să mă ajuţi să le lămuresc. Mai întâi de toate, aş dori să-ţi aminteşti toate persoanele care au venit în vizită. Toţi cei pe care i-ai văzut dumneata, adică. Cam de prin aprilie 1793 şi până în luna iunie a anului în care ai plecat.

— Cine să vină? La duduia Elizabeth, adică? Sau la don’şoara Agatha? Păi nu veneau mulţi, domnule. Casa era destul de… Mă rog, mai veneau oameni de prin sat. Betty Coad cu sardele. Lobb din Sherborne o dată pe săptămână… Aaron Nanfan…

George îi făcu semn să tacă.

— La familia Poldark. La o şuetă. Cine venea?

Tabb reflectă câteva clipe, frecându-şi bărbia:

— Păi… *dumneavoastră*, domnule. Dumneavoastră mai des decât oricine altcineva. În rest… Doctorul Choake s-o vadă pe domnişoara Agatha, pastorul Odgers o dată pe săptămână, căpitanul Henshawe, starostele, căpitanul Poldark când venea de la Nampara, Sir John Trevaunance poate de vreo două ori… Doamna Ruth Treneglos, pare-mi-se, o singură dată. Şi pe doamna Teague am văzut-o o dată. Numai că eu eram la câmp jumătate din timp şi nu prea puteam să…

— Cât de des venea căpitanul Poldark de la Nampara?

— A, o dată pe săptămână. Cam aşa…

— Venea seara, de regulă?

— A, nu, domnule, venea mereu pe la amiaz’. Joi la amiaz’. Lua ceaiul şi apoi pleca.

— Şi seara cine venea?

— Păi, nimeni, domnule. Era linişte. Linişte de mormânt. O femeie văduvă, un tânăr domn care abia dacă avea vreo zece ani, o bătrână ciudată... Dacă mă întrebaţi cum era pe vremea conaşului Francis, erau zile când...

— Şi duduia Elizabeth – cu siguranţă mai ieşea seara?

Tabb clipi:

— Să iasă? Nu, din câte ştiu eu, domnule.

— Dar în serile senine din vara aceea – aprilie, mai, iunie – trebuie să fi ieşit călare.

— Nu, nu prea ieşea călare. Vânduserăm toţi caii, în afară de doi, care erau prea bătrâni ca să mai poată fi călăriţi.

George îşi trecu degetele peste cele două guinee, iar Tabb se uită lung la ele, sperând că asta era tot.

George spuse:

— Haide, haide, încă n-ai câştigat nimic. Gândeşte-te, omule! Trebuie să mai fi fost şi alţii pe acolo în perioada aceea.

Tabb făcu eforturi să-şi amintească.

— Oameni de prin sat... Unchiul Ben mai venea pe acolo, cu iepurii lui. Nu erau nici străini şi nici...

— Cât de des mergea duduia Elizabeth la Nampara?

— La Nampara?

— Asta am întrebat. Să îi viziteze pe cei din familia Ross Poldark.

— Niciodată. Nici măcar o dată. Eu nu ştiu să o fi făcut. Nu, niciodată.

— Şi de ce nu mergea? Doar erau vecini.

— Cred că... poate pentru că nu s-a avut niciodată bine cu soţia căpitanului Poldark. Îmi dau şi eu cu părerea, habar n-am dacă e aşa.

Urmă o tăcere lungă.

— Încearcă să-ţi aminteşti mai ales luna mai. Mijlocul sau prima parte a lunii mai. Cine *a venit?* Cine a venit acolo seara?

— Păi... nimeni, domnule. Eu n-am văzut nici picior de om. Am spus deja asta.

— La ce oră te duceai la culcare?

— A... Pe la nouă-zece. Curând după ce se întuneca. Noi eram în picioare de la primul cântat al cocoşilor şi până se culcau găinile şi...

— La ce oră se retrăgea duduia Elizabeth?

— A, cam tot atunci. Eram cu toţii frânţi de oboseală.

— Cine încuia?

— Eu mă ocupam de asta, chiar înainte să merg la culcare. Era o vreme când nu încuiam niciodată peste noapte, dar cum nu mai erau alţi servitori prin preajmă şi cu toţi vagabonzii care bântuie acum peste tot...

— Ei bine, mă tem că nu te-ai ales cu nimic, îl anunţă George, punând banii

deoparte.

— O, domnule, v-aş spune dacă aş şti ce anume doriţi să auziţi de la mine.

— Cu siguranţă! Spune-mi, atunci: dacă ar fi venit cineva după ce mergeai la culcare, ai fi auzit clopoţelul?

— Noaptea, adică?

— Păi când?

Tabb se gândi:

— Nu cred. Nu cred că aveam pe cine auzi. Clopoţelul era în bucătăria de jos, iar noi dormeam chiar deasupra.

— Nimeni? Ai fi ştiut, dacă venea cineva?

— Păi… cred că da. De ce ar fi vrut cineva să intre, dacă nu ca să fure? Şi nu prea erau multe de furat…

— Dar există vreo intrare secretă în casă, de care să ştii? Una de care să fi ştiut, poate, vreun membru al familiei?

— Nu… Nu ştiu să existe aşa ceva. Şi am lucrat acolo douăzeci şi cinci de ani.

George Warleggan se ridică în picioare.

— Foarte bine, Tabb. Lăsă apoi monedele să cadă zgomotos pe masă: Ia-ţi guineele şi pleacă! Îţi poruncesc să nu spui nimic nimănui. Nici măcar doamnei Tabb.

— Nu-i spun eu ei aşa ceva, spuse Tabb. Că altfel… ştiţi şi dumneavoastră cum este, domnule. O să vrea numaidecât să pună banii ăştia deoparte.

— Ia-ţi banii, îl îndemnă George. Şi du-te!

## III

Elizabeth Warleggan avea treizeci şi unu de ani şi doi copii. Cel mai mare dintre ei, Geoffrey Charles Poldark, avea să împlinească în curând unsprezece ani şi era în primul semestru la Harrow. Până atunci, Elizabeth primise trei scrisori soioase care o anunţau că măcar era viu, aparent bine şi că se acomoda cu rutina şcolii. O durea inima ori de câte ori le vedea împăturite frumos pe un colţ al biroului; imaginaţia o ajuta să citească foarte multe printre rânduri. Fiul ei mai mic, Valentine Warleggan, nu împlinise încă doi ani şi îşi revenea cu greu după un atac de rahitism pe care îl suferise iarna trecută.

Elizabeth fusese la o partidă de cărţi cu trei prietene vechi – era una dintre plăcerile pe care le regăsise după ce începuse să îşi petreacă din nou fiecare iarnă în Truro; *toată lumea* juca cărţi în Truro, iar iernile de aici erau diferite de iernile acelea singuratice şi monotone petrecute la Trenwith cu Francis, dar şi după moartea acestuia. Viaţa alături de noul ei soţ avea încercările ei, în special în ultima vreme, dar îi oferea, totodată, şi mult mai multe provocări, iar Elizabeth era genul de femeie care răspundea la provocări.

George o surprinse în timp ce împacheta un colet micuţ în salon. La început, nu

spuse nimic timp de câteva clipe, ci merse la un sertar şi începu să caute printre hârtiile de acolo. Apoi zise:

— Ar trebui să pui un servitor să facă asta.

Elizabeth răspunse abia şoptit:

— Şi-aşa nu prea am cu ce să-mi umplu timpul. E un cadou pentru Geoffrey Charles. Vine ziua lui la sfârşitul săptămânii viitoare, iar poştalionul de Londra pleacă mâine.

— Da. Păi poţi pune un mic cadou şi de la mine. N-am uitat chiar de tot.

George merse la un alt sertar, de unde scoase o cutiuţă. În ea erau şase nasturi de sidef.

— O, George, sunt foarte frumoşi! Drăguţ din partea ta că ţi-ai amintit… Dar crezi că e bine să-i aibă la şcoală? Oare nu-i pierde?

— Nu contează dacă îi pierde. E de preferat să fie elegant. Un croitor de acolo o să le găsească o utilizare potrivită pentru el.

— Mulţumesc. O să-i pun în cadou, atunci. Şi am să adaug câteva cuvinte la felicitare, să-i spun că sunt de la tine.

În scrisorile pe care le trimisese acasă, Geoffrey omisese orice referire sau mesaj către tatăl său vitreg. Observaseră amândoi, dar evitaseră să vorbească despre asta.

— Ai fost plecată? întrebă George.

— La Maria Agar. Ţi-am spus.

— A, da. Uitasem.

— Îmi place foarte mult să fiu în preajma Mariei. E atât de veselă şi de senină!

Se lăsă tăcerea. Şi nu era deloc o tăcere destinsă.

— Valentine întreba de tine astăzi, spuse Elizabeth.

— Cum? *Valentine* zici?

— Păi a spus de mai multe ori: „Papa! Papa! Papa!” Nu ai trecut să-l vezi de vreo câteva zile şi îţi simte lipsa.

— Da, mă rog… Poate mâine. George închise sertarul şi adăugă: L-am văzut pe vechiul tău servitor astăzi. L-am întâlnit din întâmplare la Cocoşii de luptă.

— Pe cine? Ce servitor?

— George Tabb.

— A… Cum ţi s-a părut?

— A încercat să-mi vorbească despre vremurile de demult.

Elizabeth împături din nou capătul coletului.

— Mărturisesc că am avut ceva mustrări de conştiinţă de când a plecat.

— Cum adică?

— Păi… a muncit pentru noi atâţia ani – pentru socrul meu şi pentru Francis, adică. Îmi vine greu să mă gândesc că a trebuit să piardă totul doar pentru că a luat-o pe căi greşite…

— I-am dat două guinee.

— Două *guinee!* E mai mult decât generos din partea ta! Elizabeth îl privi

îndelung pe soţul ei, străduindu-se să pătrundă dincolo de expresia lui indescifrabilă. Ştii, mă întreb uneori dacă n-ar fi bine să îl aducem înapoi. Şi-a învăţat lecţia de-acum.

— Un beţiv? Beţivii vorbesc prea mult.

— Şi ce-ar avea de spus? Nu ştiam că avem ceva de ascuns.

George se îndreptă spre uşă:

— Cine nu are? Suntem cu toţii vulnerabili, nu-i aşa, în faţa bârfelor şoptite pe la colţuri de stradă şi a calomniatorilor.

Acestea fiind spuse, George ieşi.

Mai târziu, luară cina singuri. Părinţii lui Elizabeth rămăseseră la Trenwith, iar părinţii lui George erau la Cardew. În ultima vreme, cei doi îşi luau masa în linişte. George era un bărbat civilizat în orice ocazie, cu uşoare variabile de comportament. Pe primul ei soţ, Francis, îl cunoscuse în diverse ipostaze: mărinimos, irascibil, cinic, spiritual, galant, grobian, scrupulos şi neglijent. George nu era mai deloc aşa. Îşi ţinea întotdeauna emoţiile în frâu. Dar ea ajunsese să înţeleagă prea bine trăirile lui interioare şi tocmai de aceea pricepea că în ultimele două luni atitudinea lui faţă de ea se schimbase considerabil. O studiase întotdeauna atent, ca şi cum se străduia să înţeleagă dacă ea era într-adevăr fericită în căsnicia lor. În ultima vreme însă, privirile lui iscoditoare deveniseră tot mai greu de tolerat. Iar dacă altădată, atunci când ea ridica privirea şi o întâlnea pe a lui, el continua să se uite la ea netulburat, studiind-o cu o curiozitate nedisimulată, dar care nu era câtuşi de puţin deranjantă, acum, ori de câte ori îşi ridica privirea către el, îl surprindea mutându-şi privirile în altă parte, ferindu-şi gândurile înainte ca ea să le poată pătrunde.

Uneori, Elizabeth avea senzaţia că şi servitorii o iscodesc. O dată sau de două ori, scrisorile care îi parveniseră păreau să fi fost deschise şi resigilate în prealabil. Situaţia era dezagreabilă, dar Elizabeth se întreba adesea în ce măsură imaginaţia îi juca feste.

După ce servitorii se retraseră, Elizabeth spuse:

— Încă n-am răspuns invitaţiei la nunta lui Caroline Penvenen. Va trebui să o facem cât de curând.

— N-am chef să merg. Aerele doctorului Enys depăşesc cu mult condiţia sa socială.

— Presupun că întreg comitatul va fi acolo.

— Tot ce se poate.

— Şi îmi imaginez că va avea o nuntă de erou, după ce tocmai a scăpat din ghearele francezilor şi abia a reuşit să supravieţuiască torturii.

— Şi fără îndoială că salvatorul lui va fi şi el acolo şi va primi toate laudele pentru o faptă teribil de nesăbuită, care a dus la pierderea mai multor vieţi decât a salvat.

— Ei bine, după cum ştim cu toţii, oamenii adoră gesturile romantice.

— Ca şi pe eroul romantic, de altfel.

George se ridică şi se întoarse cu spatele la ea. Femeia observă cât de mult slăbise şi se întrebă dacă nu cumva atitudinea lui schimbată era rezultatul unei stări

de sănătate precare.

— Ia spune-mi, Elizabeth, vru el să ştie, ce impresie îţi mai face Ross Poldark în ultima vreme?

Întrebarea lui George era surprinzătoare. Vreme de aproape un an după nunta lor, numele lui Ross nu mai fusese pomenit.

— Ce *impresie* îmi face, George? Ce vrei să spui cu asta?

— Ceea ce tocmai am spus. Atât şi nimic mai mult. Îl cunoşti de cât timp – să tot fie cincisprezece ani? Ai fost prietena lui – ca să nu spunem mai mult. Când te-am cunoscut eu, obişnuiai să-l aperi împotriva tuturor criticilor. Când i-am propus să fim prieteni, iar el a refuzat, i-ai luat apărarea.

Elizabeth rămase aşezată la masă, jucându-se nervos cu tivul unui şervet.

— Nu cred că i-am luat *apărarea*. Dar în rest, ceea ce spui este perfect adevărat. Şi totuşi... în ultimii ani sentimentele mele pentru el s-au schimbat. Fără îndoială, ştii şi tu asta. Cu siguranţă, după atâta vreme. *Cerule!*...

— Păi, hai, continuă!

— Sentimentele mele faţă de el au început să se schimbe, cred, din cauza atitudinii lui faţă de Geoffrey Charles. Apoi, când m-am căsătorit cu tine – asta clar nu i-a fost pe plac; apoi, aroganţa lui atunci când a dat buzna la noi în casă, în ziua aceea de Crăciun, ameninţându-ne, pentru că soţia lui avusese o neînţelegere cu paznicul tău de vânătoare – asta mi s-a părut de-a dreptul *intolerabil*.

— N-a dat buzna, spuse George în şoaptă. Pur şi simplu a găsit o cale de a intra despre care noi nu ştiam.

Elizabeth ridică din umeri:

— Mai contează?

— Nu ştiu.

— Ce vrei să spui?

Ascultară bătăile uşoare şi regulate în pietrele de pavaj de afară. Un orb îşi croia drum pe dibuite, cu bastonul asemenea unei antene proiectate din alee. Fereastra era întredeschisă, iar George o închise de tot, curmând zgomotul de fond.

Apoi spuse:

— Elizabeth, uneori mă gândesc... Uneori mă întreb...

— Ce anume?

— Un gând pe care l-ai considera poate nedemn de la un bărbat faţă de soţia lui... Făcu o pauză, apoi continuă: Mai precis că noua ta ostilitate faţă de Ross Poldark este mai puţin sinceră decât vechea ta afecţiune pentru el...

— Chiar ai *dreptate!* reacţionă ea imediat. Chiar consider că e un gând nedemn! Mă acuzi cumva de ipocrizie sau chiar mai rău?

Vocea ei clocotea de furie. Furia de a alunga o presimţire urâtă.

În căsnicia lor, existaseră adesea diferenţe de opinie, dar niciodată certuri. Între ei nu era genul acela de relaţie. Acum, văzându-se în pragul unei astfel de confruntări, George ezită, bătând în retragere din faţa unei situaţii pentru care nu era pregătit pe deplin.

— De unde să ştiu? întrebă el. Poate nici măcar nu e vorba despre ipocrizie. Poate e doar autoamăgire.

— Oare ţi-am dat motive *vreodată* – în aceşti doi ani ţi-am dat eu motive *vreodată* să crezi că nutresc faţă de Ross sentimente mai puternice decât o spun în cuvinte? Spune-mi când s-a întâmplat asta, măcar o dată!

— Nu. Nu pot să spun asta. Nu asta era ideea. Ascultă! Eşti o femeie care ştie ce înseamnă loialitatea. Recunosc. Rămâi întotdeauna alături de prietenii tăi. În toţi anii aceia, cât ai fost căsătorită cu Francis, nu ai ezitat nicio secundă în privinţa prieteniei tale cu Ross Poldark. Ori de câte ori îi menţionam numele, deveneai de neclintit. Dar, de când ne-am căsătorit, ai devenit tot atât de ostilă faţă de el pe cât sunt eu de neospitalier. În toate controversele iscate între noi, mi-ai luat mie partea…

— Şi acum te plângi?

— *Normal* că nu. Ba chiar mi-a făcut plăcere. Am considerat foarte satisfăcător faptul că ţi-ai schimbat simpatiile. Dar nu sunt tocmai convins că această schimbare îţi stă în fire. Mai degrabă aş crede că natura ta îţi impune să mă susţii pe mine – deşi fără prea multă tragere de inimă – împotriva unui vechi prieten, deoarece, în calitate de soţie a mea, simţi că ai *datoria* să mă susţii. Însă nu faci asta cu tot sufletul, aşa cum vrei să laşi impresia. Prin urmare, mi se întâmplă uneori să pun la îndoială sentimentele tale. Şi atunci îmi spun: poate că lucrurile nu stau chiar aşa. Poate mă amăgeşte cu bună ştiinţă, considerând că astfel îmi face pe plac. Sau poate se amăgeşte pe ea însăşi, confundându-şi propriile sentimente.

În cele din urmă, Elizabeth se ridică de la masă şi merse spre focul din şemineu, care tocmai fusese aprins şi ardea mocnit.

— Te-ai întâlnit azi cu Ross?

Îşi strânse o şuviţă de păr sub pieptenele pe care îl purta, cu un gest la fel de detaşat precum erau şi vorbele ei.

— Nu.

— În cazul ăsta, nu pot să nu mă întreb ce anume te-a făcut să declanşezi tot atacul ăsta împotriva mea?

— Discutam despre prezenţa lui certă la nunta lui Caroline. Nu e suficient?

— Nu e suficient pentru a justifica toate aceste… acuzaţii. Nu pot decât să presupun că aceste bănuieli te frământă de multă vreme.

— Sunt bănuieli care îmi trec prin minte din când în când. Nu des. Dar trebuie să recunosc: mi-am pus tot felul de întrebări.

Urmă o tăcere lungă, în răstimpul căreia, cu un efort, Elizabeth reuşi să-şi stăpânească tot acel carusel de emoţii. Învăţa de la George.

Se îndreptă către soţul ei şi rămase în picioare lângă el, ca o fecioară zveltă.

— Eşti gelos în mod nejustificat, dragule. Nu doar pe Ross, ci pe toţi bărbaţii. Ştiai că, atunci când mergem la o petrecere, abia dacă pot schiţa un zâmbet către un bărbat sub şaptezeci de ani, fără să simt că eşti gata să te năpusteşti asupra lui? George vru să-i răspundă, însă Elizabeth îl întrerupse, punând o mână pe braţul lui:

Cât despre Ross – ai crezut probabil că am de gând să schimb subiectul, dar, după cum vezi, nu e cazul – despre Ross pot să-ţi spun cu cea mai mare sinceritate că nu simt nimic pentru el. Cum aş putea să te conving? Uită-te la mine! Nu pot să-ţi spun decât că odată am avut sentimente pentru el, dar acum nu mai simt *nimic*. Nu-l iubesc. Nu mi-ar păsa nici dacă aş şti că nu-l mai văd niciodată. Nici măcar nu-l mai *plac*. Am ajuns să văd în el un... un fanfaron cu oarece apucături de bătăuş, un bărbat între două vârste care afişează atitudinea unui tinerel, un om care avea odinioară o... o capă şi o spadă şi care nu înţelege că între timp s-au demodat.

Nici dacă ar fi avut la dispoziţie mai mult timp pentru a-şi alege cuvintele n-ar fi găsit probabil altele la fel de potrivite pentru a-l convinge. O declaraţie de ură sau de dispreţ n-ar fi fost deloc convingătoare. Pe de altă parte, aceste afirmaţii foarte detaşate, nimicitoare, care exprimau în cuvinte o mare parte din părerile lui George – deşi într-o formulare pe care n-ar fi fost destul de ager la minte încât s-o redea chiar el –, aduceau dintr-odată o linişte nesperată în sufletul lui.

Şi chiar se îmbujoră uşor în obraji – ceea ce lui i se întâmpla extrem de rar – şi spuse:

— Poate chiar *sunt* gelos pe nedrept. Nu ştiu, nu-mi dau seama. Dar cu siguranţă tu ştii de ce.

Femeia zâmbi:

— Nu ai motive. Nu ai pe cine să fii gelos. Te asigur.

— Mă asiguri... Un licăr de îndoială îi apăru din nou pe chip, întunecându-l, urâţindu-l. Apoi bărbatul ridică din umeri şi zâmbi: Mă rog...

— Te asigur, mai adăugă ea.

# Capitolul 2

## I

Doctorul Dwight Enys şi domnişoara Caroline Penvenen se căsătoriră de Ziua Tuturor Sfinţilor – zi care, în anul 1795, pică într-o duminică – la Biserica St Mary din Truro. Killewarren, reşedinţa lui Caroline, se afla în parohia Sawle-with-Grambler; însă biserica Sawle n-ar fi fost suficient de încăpătoare, Truro era situat în zona cea mai centrală, accesibilă pentru majoritatea invitaţilor, şi, în plus, luna noiembrie, cu ploile sale torenţiale, nu era deloc perioada potrivită pentru o călătorie în provincie.

Fusese o nuntă mare, până la urmă. Dwight obiectase de la bun început, însă Caroline reuşise să-i înăbuşe toate protestele în perioada în care el era prea slăbit ca să poată pune piciorul în prag, în orice privinţă. Într-adevăr, recuperarea lui după lunga perioadă de temniţă nu era încă sigură. Avea perioade lungi de apatie şi inerţie totală şi, în plus, nu reuşea să scape de o tuse supărătoare şi de senzaţia de sufocare pe timpul nopţii. Avusese chiar tendinţa de a amâna nunta până în primăvară, însă Caroline spusese:

— Dragul meu, am fost destulă vreme fată bătrână. În afară de asta, trebuie să te gândeşti şi la reputaţia mea. Întreg comitatul este deja scandalizat de faptul că locuim în aceeaşi casă fără a beneficia de o însoţitoare pe durata convalescenţei tale. Bătrânicile respectabile insistă să te grăbeşti să faci din mine o femeie respectabilă!

Aşadar, data fusese stabilită, iar apoi şi tipul nunţii.

— Nu ajută la nimic să-ţi fie ruşine cu mine, spusese Caroline. Înţeleg că ţi-e jenă de faptul că eu am atâţia bani, dar ai ştiut asta de la bun început, iar o nuntă mare este una dintre consecinţe.

Aşa cum anticipase Elizabeth, cea mai mare parte a comitatului – sau, în tot cazul, acea parte a comitatului aflată la o distanţă rezonabilă – era prezentă. Ploaia torenţială de peste noapte fusese urmată de o zi senină, iar băltoacele de pe străzi sclipeau asemenea unor ochi în care se reflecta cerul. Caroline purta o rochie din satin alb, cu jupă şi garnituri acoperite cu o plasă aurie deasă, şi avea părul prins cu o diademă cu perle foarte micuţe. Unchiul ei din Oxfordshire o condusese la altar, iar după nuntă avu loc o recepţie la Sala de Adunări din High Cross.

Insistenţele lui Elizabeth îl convinseseră în cele din urmă pe George să o însoţească; foarte rapid, George reuşise să îşi localizeze rivalul, care se afla împreună cu soţia sa undeva în apropierea mirilor. În starea lui de spirit din acele momente, aproape că nu suporta gândul de a merge într-acolo şi a trece pe lângă ei, dar numai Elizabeth sesiză ezitarea lui în timp ce îşi continuară drumul.

Ross Vennor Poldark, proprietarul a 100 de acri de teren agricol mai degrabă sterp şi neproductiv, situat undeva pe coasta nordică, unic proprietar al unei mine de cositor, mică, dar extrem de profitabilă, fost soldat şi nonconformist pe viaţă, era îmbrăcat cu o haină de catifea neagră, tăiată în faţă pentru a lăsa la vedere vesta cenuşie din piele de căprioară şi pantalonii de nanchin, cenuşii şi strâmţi. Vesta şi pantalonii erau noi, dar haina era cea pe care i-o cumpărase tatăl său atunci când împlinise douăzeci şi unu de ani. Refuzase să o înlocuiască cu una nouă, cu toate că acum îşi permitea prea bine acest lucru. Probabil pe undeva acest refuz era justificat şi printr-un oarecare orgoliu legat de faptul că în paisprezece ani nici nu slăbise şi nici nu luase în greutate. Bineînţeles, croiala era demodată, dar cei care observau asta, considera Ross, nu aveau niciun cuvânt de spus în privinţa părerilor sau motivelor lui.

Cu toate acestea, insistase ca soţia lui, Demelza, să aibă o rochie nouă, asta deşi ea obiectase, socotind acest lucru inutil. Demelza Poldark avea acum douăzeci şi cinci de ani – o tânără femeie care nu fusese niciodată de o frumuseţe răvăşitoare, dar ai cărei ochi, zâmbet, mers şi exuberanţă generală a spiritului captau mereu atenţia bărbaţilor, asemenea unui magnet aflat în mijlocul grămezii de pilitură de fier. Naşterile repetate nu îi înăspriseră silueta, aşa că încă mai putea să poarte o rochie strânsă pe talie, din damasc verde, brodată cu fir de argint. Costase mai mult decât ar fi vrut ea să-şi aducă aminte, dar încă nu reuşise să treacă peste acest amănunt. Îmbrăcată în ea, părea la fel de zveltă precum Elizabeth, deşi nu la fel de

feciorelnică. Pe de altă parte, nici nu arătase vreodată astfel.

Cei doi vecini şi veri prin alianţă se salutară discret, printr-o reverenţă, fără însă a-şi adresa vreun cuvânt. Apoi soţii Warleggan merseră la miri ca să le strângă mâinile şi să le ureze fericire, genul de fericire pe care George, cel puţin, o invidia. Enys fusese întotdeauna protejatul şi unealta lui Ross Poldark şi, încă de pe vremea când era un medic de mină sărac şi se zbătea să-şi câştige existenţa, el întorsese spatele sprijinului consistent venit din partea familiei Warleggan şi lăsase să se înţeleagă foarte clar faţă de cine era loial. George observa acum cât de bolnav arăta încă Dwight. Stând în picioare lângă soţia lui – înaltă, roşcată şi radioasă, cu o idee mai înaltă decât el, o imagine vie a tinereţii şi a fericirii sofisticate –, Dwight arăta, dimpotrivă, slab şi tras la faţă, cenuşiu pe la tâmple şi, după toate aparenţele, lipsit de muşchi şi carne pe sub hainele prea largi.

Plecară mai departe şi discutară un timp cu reverendul Osborne şi cu doamna Whitworth. Ossie era, ca de obicei, îmbrăcat după ultima modă, iar mireasa lui, cu care se căsătorise în iulie trecut, avea o ţinută nouă de culoarea tutunului, care însă nu o prindea deloc, deoarece făcea ca pielea ei brună să pară şi mai închisă la culoare. În cea mai mare parte a timpului, femeia ţinea privirile în pământ şi nu rostea niciun cuvânt; când însă i se adresa cineva, ea ridica privirea, zâmbea şi răspundea politicos, şi nimeni n-ar fi reuşit, privindu-i expresia, să sesizeze durerea şi repulsia care îi răscoleau inima, şi nici greaţa provocată, în pântecul ei, de agitaţia unui Ossie aflat încă în stadiu de embrion.

Dintr-odată, George se îndepărtă de ei şi o trase pe Elizabeth după el, către un colţ al încăperii, unde Sir Francis şi Lady Basset discutau. Iar serata agreabilă prilejuită de ceremonia nupţială continuă în aceeaşi notă. Două sute de persoane, crema societăţii din centrul comitatului Cornwall – moşieri, negustori, soldaţi, vânători de vulpi, deţinători de titluri şi proprietăţi, cei fără titluri, dar plini de bani, căutătorii şi cei căutaţi. În toată această mulţime pestriţă, Demelza se pierdu de Ross, şi, zărindu-i pe domnul şi doamna Ralph-Allen Daniell, merse să discute cu ei. Aceştia o întâmpinară ca pe o veche prietenă, ceea ce – ţinând cont de faptul că n-o întâlniseră decât o singură dată – era un lucru plăcut; ba chiar extrem de plăcut, dacă luăm în considerare şi faptul că, cu acea unică ocazie în care se întâlniseră, Ross refuzase să-i facă pe plac domnului Daniell şi să accepte o funcţie în magistratură. Lângă ei se afla un bărbat spre patruzeci de ani, robust, discret îmbrăcat, reţinut în comportament, căruia domnul Daniell îi spuse:

— Domnul meu, permite-mi să ţi-o prezint pe doamna Demelza Poldark, soţia căpitanului Ross Poldark. Dumnealui este vicontele Falmouth.

Se salutară printr-o reverenţă. Apoi lordul Falmouth spuse:

— Am auzit vorbindu-se mult despre soţul dumneavoastră în ultima vreme, doamnă. Cu toate acestea, n-am avut încă plăcerea să-l felicit personal pentru mina pe care o conduce.

— Mie nu-mi mai rămâne decât să sper că toate aceste felicitări nu i se vor urca la cap şi nu îl vor determina să se înhame la o alta, replică Demelza.

Falmouth zâmbi – un zâmbet foarte reţinut, afişat cu zgârcenie, ca o jumătate de măsură dintr-un lichid preţios, care nu trebuie irosit.

— E ceva nou să văd o soţie atât de preocupată să-şi ţină soţul acasă. Dar e foarte posibil să mai avem încă nevoie de el şi de alţii asemenea lui.

— În cazul acesta, spuse Demelza, cred că niciunul dintre noi nu va fi neglijat.

Acestea fiind spuse, se priviră drept în ochi.

— Trebuie să veniţi să ne faceţi o vizită la un moment dat, mai adăugă lordul Falmouth, după care trecu mai departe.

Cei doi Poldark aveau să rămână peste noapte la Harris Pascoe, bancherul. La o cină târzie, în casa acestuia din Pydar Street, Demelza mărturisi:

— Ross, cred că ţi-am stricat relaţia cu lordul Falmouth.

Şi îi povesti despre schimbul de replici avut.

— Nu are importanţă dacă s-a supărat sau nu, o linişti Ross. Nu avem nevoie de sprijinul lui.

— A, dar aşa este firea lui, interveni Pascoe. Ar fi trebuit să-l cunoşti pe unchiul lui, al doilea viconte. Nu avea niciun fel de prestanţă, dar era arogant peste măsură. Măcar cu ăsta te poţi descurca mai uşor.

— Am luptat amândoi în acelaşi război, spuse Ross, dar nu ne-am întâlnit. El era în Garda Regelui şi avea un rang superior faţă de al meu. Mărturisesc că nu mă dau în vânt după felul lui de a fi, dar mă bucur dacă i-ai făcut o impresie bună.

— Nu cred că i-am făcut deloc o impresie bună, insistă Demelza.

Pascoe mai adăugă:

— Probabil ştiţi că Hugh Armitage este un văr de-al familiei Falmouth. Mama lui se trage din familia Boscawen.

— Cine? vru să ştie Ross.

— Hugh Armitage. Trebuie să-l ştii pe locotenentul Armitage. Tu l-ai salvat din temniţa Quimper.

— Diavolul ăla! Nu, nu-l cunosc. Presupun că nu ne-am spus prea multe în drumul spre ieşire.

— S-ar cuveni ca familia să-ţi fie întru câtva îndatorată.

— Chiar nu văd de ce. Nu ne-am propus câtuşi de puţin să-l salvăm pe el. A fost unul dintre acei câţiva norocoşi care a profitat de intrarea noastră pentru a evada.

— Cu toate astea, l-aţi adus acasă.

— Da… L-am adus acasă. Şi s-a dovedit destul de util pe drum, cu navigaţia…

— În cazul ăsta, ne suntem datori reciproc, spuse Demelza.

— Ai vorbit cu familia Whitworth? o întrebă Ross.

— Nu. N-am cunoscut-o până acum pe Morwenna, iar Osborne nu m-a interesat foarte tare.

— La un moment dat, a părut să fie foarte interesat de tine.

— A, aia… spuse Demelza, strâmbând din nas.

— Am vorbit eu cu Morwenna, spuse Ross. E o fiinţă foarte timidă şi îţi răspunde mereu cu „da” sau „nu”, ca şi cum şi-ar închipui că asta înseamnă să poarte o

conversaţie. Nu mi-am putut da seama dacă se consideră nefericită.

— Nefericită? interveni Pascoe. O femeie căsătorită de patru luni? Crezi că e posibil?

— Cumnatul meu, fratele Demelzei, începu Ross, a fost îndrăgostit pentru scurt timp şi în zadar de Morwenna Whitworth înainte ca ea să se căsătorească. Drake este încă într-o depresie profundă din cauza asta, iar noi încercăm să-l motivăm cumva să meargă mai departe. Prin urmare, ne interesează să ştim dacă iubita lui se simte confortabil într-o căsnicie căreia ea i s-a opus cu toată fiinţa ei – asta dacă e să-i dăm crezare lui Drake.

— Nu ştiu decât că, pentru un preot, el cheltuieşte m-mult prea mult pe hainele lumeşti, spuse Pascoe. Nu frecventez biserica lui, dar înţeleg că îşi face datoria cu simţ de răspundere. Măcar din punctul acesta de vedere e o schimbare bine-venită.

După ce Demelza se retrase la culcare, Ross se interesă:

— Şi afacerile tale, Harris? Prosperă?

— Da, mulţumesc. Banca merge destul de bine. Banii n-au încă cine ştie ce valoare, creditele sunt disponibile în cel mai scurt timp, noi afaceri se dezvoltă pretutindeni. În acelaşi timp, urmărim îndeaproape emisia de bancnote noi – şi astfel pierdem tranzacţii dar eu sunt un om prevăzător şi tocmai de aceea ştiu că vremea bună nu poate ţine la nesfârşit.

— Ştii că am de gând să cumpăr un sfert din acţiunile noii topitorii de cositor a lui Ralph-Allen Daniell? întrebă Ross.

— Spuneai ceva în scrisoarea pe care mi-ai trimis-o. Mai vrei puţin vin de Porto?

— Da, mulţumesc.

Pascoe turnă în fiecare pahar, atent să nu facă prea multă spumă. Apoi ţinu o clipă carafa în mâini.

— Daniell este un om de afaceri priceput. Ar trebui să fie o investiţie utilă. Unde va fi construită?

— La vreo câţiva kilometri de Truro, pe drumul care duce către Falmouth. Va avea zece cuptoare cu reverberaţie, fiecare la vreo 1,85 m înălţime pe 1,20 m lăţime, şi vom angaja un număr relativ mare de oameni.

— Nu cred că Daniell a v-vrut să facă asta doar pentru bani.

— Nu. Dar are ceva experienţă în minerit, iar mie mi-a oferit o parte din afacere şi posibilitatea de a lua decizii pe partea de proiectare şi administrare.

— Bun. Bun.

— Şi nu vrea să colaboreze cu familia Warleggan.

Harris râse. Apoi îşi terminară de băut vinul de Porto şi discutară despre alte lucruri.

— Apropo de familia Warleggan, spuse Pascoe deodată. S-a ajuns la un acord între banca lor şi Basset, Rogers and Co., care va spori influenţa amândurora. Desigur, nu se pune problema unei fuziuni, dar va exista o colaborare amiabilă, ceea ce va reprezenta un oarecare dezavantaj pentru Pascoe, Tresize, Annery şi Spry.

— În ce privinţă?

— Ei bine, puterea capitalului lor va fi de cinci sau şase ori mai mare ca a noastră. Întotdeauna este un dezavantaj să fii cu mult mai mic decât concurenţa – în special în vremuri de criză. În domeniul bancar, prestanţa băncii are un farmec aparte pentru deponent. Sunt câţiva ani deja, după cum bine ştii, de când m-am aliat cu cei trei parteneri ai mei, de teama pericolului de a nu fi eclipsat de alte bănci. Acum ne găsim în situaţia de a fi din nou p-puţin eclipsaţi.

— Şi nu ai la cine să apelezi ca să restabileşti echilibrul?

— Nu în imediata apropiere. Afară, desigur… Dar distanţa este prea mare de aici şi până la – să spunem Helston sau Falmouth – pentru transportul simplu şi în siguranţă al aurului şi al bancnotelor. Pascoe se ridică în picioare: O, vom rămâne exact aşa cum suntem acum şi nu ne va atinge nimic, sunt convins. Atâta vreme cât vântul bate în mod corect, cu siguranţă nu există motive de îngrijorare.

## II

Într-o altă parte a oraşului, Elizabeth se pieptăna în faţa măsuţei de toaletă, iar George, îmbrăcat într-un halat lung din batist şi aşezat în apropierea şemineului, o urmărea din priviri, ca de obicei. Acum însă, de vreo săptămână şi ceva încoace, de când cu discuţia aceea, supravegherea părea ceva mai destinsă. Frâiele fuseseră slăbite puţin. Ai fi zis că George traversase o criză nervoasă – a cărei natură Elizabeth nu avea curajul să o ghicească – iar acum reuşise să o depăşească.

— Ai observat că Falmouth ne evită? o întrebă George.

— La George Falmouth te referi? N-am observat. De ce ar face-o?

— Întotdeauna a fost aşa – neprietenos, rece, ranchiunos.

— Dar aşa e firea lui! Sau, cel puţin, aşa lasă impresia, pentru că în realitate nu e deloc aşa. Mi-aduc aminte, imediat după ce ne-am căsătorit, că i-am întâlnit la balul acela, iar el părea atât de distant şi de ameninţător, încât n-am putut să nu mă întreb cu ce anume l-am deranjat. Şi tot ce a avut el de spus a fost să mă mustre pentru faptul că acum aveam cu toţii aceleaşi nume – doi George căsătoriţi cu două Elizabeth – şi că am putea ajunge să nu mai ştim care ne sunt partenerii de pat!

— A, spuse George, poate o fi de acord *cu tine;* însă nimic din ceea ce am face eu sau tata nu va fi pe placul lui. Este mereu împotriva noastră, indiferent ce am face, iar în ultima vreme a fost şi mai şi.

— Ei bine, moartea soţiei lui l-a afectat foarte tare. E trist să rămâi văduv când ai o familie atât de tânără. Plus că nu pare genul dispus să se recăsătorească.

— Un singur semn din deget dacă ar face şi în secunda următoare ar da fuga o sută de femei. Atât de mare este tentaţia unui titlu!

Dispreţul din vocea sa o făcu pe Elizabeth să ridice privirea spre el, pentru ca apoi să se uite în altă direcţie. Nici familia Warleggan nu era insensibilă la astfel de tentaţii, în caz că se oferea prilejul.

— Nu-i ajunge să fie stăpân peste moşiile sale de dincolo de Fal. Acum mai vrea să ajungă şi stăpân peste Truro! Şi nimeni nu are voie să-i stea în cale!

— Păi, el chiar *este* stăpân peste Truro, nu? răspunse Elizabeth. Cel puţin în măsura în care îi permit averea şi influenţa. Nimeni nu contestă acest fapt. Totul se desfăşoară foarte paşnic, din câte înţeleg.

— Atunci înţelegi pe dos! o contrazise George. Oraşul şi circumscripţia s-au săturat până peste cap să fie tratate ca nişte simple proprietăţi ale unui bogătaş. Circumscripţia noastră n-a fost niciodată coruptă în sensul că alegătorii ar primi bani în schimbul votului, dar comportamentul lui face toată administraţia de râsul lumii!

— A, te referi la alegeri, se dumiri Elizabeth. N-am înţeles niciodată cum e cu alegerile.

— Sunt doi membri, pe care îi alege administraţia locală. Până acum, administraţia a fost bucuroasă să aleagă candidaţii din familia Boscawen – într-adevăr, până de curând, doi membri neînsemnaţi din familia Boscawen au deţinut locurile respective – şi nu-i nimic rău în asta, pentru că suntem cu toţii cam de aceeaşi culoare politică; dar este esenţial ca, pentru respectul lor de sine, membrilor electori să li se lase măcar *impresia* că au de ales – dacă nu chiar să li se dea realmente de ales, oricât de improbabil ar fi ca, în final, să aleagă să se opună dorinţelor lui Falmouth.

Elizabeth începu să-şi împletească părul.

— Mă întreb dacă George va aduce o astfel de jignire inutilă. Unchiul lui, ştiu prea bine, a fost un mare autocrat, însă…

— Cu toţii sunt.

Elizabeth credea că are o oarecare idee de ce George Evelyn, al treilea viconte – şi, de altfel, întreaga familie Boscawen în general –, îi ţinea la respect pe cei din familia Warleggan. Ştia prea bine cât se chinuiseră Nicholas – tatăl lui George – şi chiar George însuşi pentru a intra în graţiile familiei Falmouth; însă, dincolo de prejudecăţile fireşti pe care te-ai fi aşteptat ca o familie veche, intrată de curând în rândul nobilimii, să le aibă împotriva unei familii fără tradiţie, care încerca să-şi facă loc în lumea bună, interesele vizau, în mare parte, aceleaşi teritorii. Influenţa familiei Warleggan crescuse constant; probabil nu intra într-un conflict evident cu interesele familiei Boscawen, dar mergea paralel cu acestea. De asemenea, cei din neamul Boscawen erau obişnuiţi să trateze fie cu egalii lor, fie cu cei de rang inferior. Familia Warleggan nu era nici una, nici alta. Ei reprezentau pătura nou îmbogăţită, care nu se încadra deocamdată într-o categorie socială bine definită. Mai existau, desigur şi alţii, nou îmbogăţiţi, în special la Londra, însă unii se adaptau mai repede decât alţii. În ciuda tuturor eforturilor lor, Elizabeth înţelegea că familia Warleggan nu era uşor adaptabilă.

George adăugă:

— E multă nemulţumire prin oraş, iar Sir Francis Basset ar putea foarte bine să devină figura în jurul căreia se axează toată această nemulţumire.

— Francis? O, sunt convinsă că el este foarte influent în felul lui, foarte bogat şi

foarte ocupat, dar…

— Normal, tu şi pe *el* îl cunoşti de o viaţă întreagă, dar eu îl cunosc abia din februarie trecut. Am aflat că avem multe în comun. În calitate de proprietar al celei de-a treia bănci din Truro, a fost în măsură să-mi creeze oportunităţi pentru noi afaceri, iar eu am făcut acelaşi lucru pentru el. De fapt, colaborăm în mai multe chestiuni.

— Şi cum se?…

— El cumpără proprietăţi în localitate de doi ani încoace. Recent, a fost ales membru elector principal. Este membru al Parlamentului pentru Penryn şi controlează mai multe locuri din Parlament. Din câte ştiu, e foarte interesat de locurile pentru Truro.

Elizabeth îşi legă capătul cozii împletite cu o bucată de panglică de culoarea albăstrelei. Astfel, pregătită de culcare, ar fi trecut cu uşurinţă drept o fetişcană de optsprezece ani.

— A spus el toate astea?

— Nu încă. Nu suntem atât de apropiaţi deocamdată. Dar îmi dau seama cam cât de departe bate. Şi am sentimentul că, dacă vom consolida relaţia noastră de prietenie, eu aş putea fi unul dintre cei nominalizaţi de el.

Elizabeth se întoarse:

— Tu?

— De ce nu? întrebă el tăios.

— Fără un motiv anume. Dar… dar circumscripţia asta *aparţine* celor din familia Boscawen. Crezi că ai vreo şansă?

— Eu aşa cred. Dacă lucrurile merg în direcţia de acum. Ai avea ceva împotrivă?

— *Normal* că nu. Ba chiar cred că mi-ar surâde ideea. Elizabeth se ridică în picioare deodată: Dar Basset este *liberal!*

Cei din familia Chynoweth erau susţinători ai Partidului Conservator tradiţional de generaţii întregi.

— Nici mie nu-mi place eticheta mai mult decât ţie, spuse George. Însă Basset l-a renegat pe Fox. Dacă aş intra în Camera Comunelor, aş face-o ca unul din oamenii lui şi, în această calitate, aş susţine guvernul actual.

Elizabeth stinse una din lumânări. O urmă de fum pluti către oglindă, după care se risipi.

— Dar de unde interesul acesta acum? N-am auzit vorbindu-se despre alegeri.

— Pentru că nu sunt alegeri. Cu toate că mandatul lui Pitt se apropie de sfârşit. Nu… nu se vorbeşte despre alegeri, dar există posibilitatea să se organizeze alegeri electorale speciale. Sir Piers Arthur este grav bolnav.

— Nu ştiam asta.

— Se spune că nu poate urina şi refuză cu obstinaţie să-şi monteze un cateter.

— Bietul om… comentă Elizabeth în timp ce trăgea draperia de la baldachin.

— Acum nu fac altceva decât să-ţi mărturisesc gândurile mele şi să-ţi indic direcţia pe care ar putea s-o urmeze prietenia mea cu Sir Francis Basset.

— Îţi mulţumesc, George, pentru că mi te destăinui.

— Bineînţeles, este absolut obligatoriu ca nimic din toate astea să nu se afle. Deocamdată trebuie pregătit terenul.

— Eu nu voi spune nimic nimănui.

— Nu-ţi spun eu ţie toate secretele mele? mai întrebă George, după câteva clipe.

— Sper că o vei face întotdeauna, răspunse Elizabeth.

## III

Şi într-o cu totul altă parte a oraşului, Ossie Whitworth, după ce-şi consumase exerciţiul nocturn cu soţia lui, se răsuci, îşi trase în jos cămaşa de noapte, îşi aranjă boneta pe cap şi spuse:

— Sora asta a ta, dacă aş decide s-o iau la mine, când ar putea veni?

Cu o voce înăbuşită, ascunzându-şi dezgustul şi suferinţa, Morwenna spuse:

— Va trebui să-i scriu mamei. Nu cred că Rowella are vreo obligaţie pe undeva, dar ar putea avea angajamente despre care eu nu ştiu.

— Ai grijă, o atenţionă bărbatul, nu ne putem permite s-o ţinem în casa asta pe spinarea noastră, doar ca să-ţi ţină ţie de urât. Va trebui să se ocupe de copii, iar atunci când tu faci un copil să mai ajute şi la alte treburi ale casei.

— O să-i explic toate astea atunci când am să-i scriu..

— Ia să vedem: câţi ani are? Ai atâtea surori, că nu reuşesc niciodată să ţin minte.

— A făcut paisprezece ani în iunie.

— Şi e sănătoasă? Se pricepe la treburile casei? Nu ne putem permite să ţinem în spinare o domnişorică din asta căreia îi este teamă să se murdărească pe mâini.

— Ştie să coasă, să gătească şi ştie puţină greacă. Tata spunea că e cea mai bună la învăţătură din familie.

— Hm... Nu văd cum i-ar putea fi de folos unei femei să ştie o limbă veche. Dar, desigur, tatăl tău era un om erudit, îi recunosc această calitate.

Se lăsă tăcerea.

Apoi Osborne spuse:

— Mirele de astăzi arăta teribil de bolnăvicios. N-aş crede că mai are mult de stat pe lumea asta.

Morwenna nu spuse nimic.

— Ştii vorba aia: Doctore, vindecă-te singur... Ha? Ce spui? Ai aţipit?

— Nu, nu.

— Pe mireasa lui am văzut-o des la adunări. Şi adăugă gânditor: E dată dracului! Bag mâna în foc că e greu de ţinut în frâu, cu părul ăla roşu al ei!

— Şi-a amintit de mine, deşi nu ne-am întâlnit decât de două ori.

— Ciudat! Tu ai tendinţa să treci perfect neobservată, ceea ce e un mare păcat. Să nu uiţi niciodată că tu eşti doamna Osborne Whitworth, iar în oraşul ăsta ai tot

dreptul să ţii capul sus!

— Da…

— Societatea în mijlocul căreia ne-am aflat astăzi a fost destul de selectă. Însă unele haine de pe acolo erau nepermis de demodate. Le-ai văzut pe fetele Teague? Şi pe bărbatul ăla, Poldark… Haina lui trebuie să fi fost croită acum o jumătate de secol!

— E un bărbat de ispravă.

Ossie se aşează mai confortabil în pat şi căscă.

— Nevastă-sa se ţine încă neobişnuit de bine.

— Păi e încă tânără, nu?

— Da, dar de regulă oamenii de rând se consumă mai repede decât cei care sunt de viţă nobilă… Acum vreo câţiva ani avea obiceiul să se dea în spectacol la recepţii şi baluri… Imediat după ce s-a căsătorit cu ea, adică…

— În spectacol?

— Da, adică îşi etala nurii, ispitea bărbaţii, îţi spun eu! Purta rochii cu decolteu adânc… Era tare încrezută. Încă mai e, presupun.

— Elizabeth n-a spus niciodată asta despre ea. Şi nici nu cred că o agreează prea tare pe cumnata ei.

— A, Elizabeth… Reverendul Whitworth căscă din nou, stinse lumânarea solitară cu mucarniţa şi trase draperia. Trecerea în revistă a evenimentelor petrecute în cursul serii, aşa cum obişnuia să facă mereu, îi provoca, de regulă, o plăcută toropeală. Elizabeth nu vorbeşte niciodată de rău pe nimeni, explică el. Dar da, de acord, nu se înghit prea tare una pe alta.

Morwenna oftă. Durerea aceea puternică începuse să cedeze, dar nu îi era deloc somn.

— Povesteşte-mi! Care este motivul vrajbei dintre familiile Poldark şi Warleggan? Toată lumea ştie despre conflict, dar nimeni nu vorbeşte despre asta.

— În privinţa asta, nu cred că te adresezi persoanei potrivite. Tot ce ştiu este că are o oarecare legătură cu o rivalitate în dragoste. Elizabeth Chynoweth îi era promisă lui Ross Poldark, dar, în schimb, ea s-a căsătorit cu vărul lui, Francis. După câţiva ani, Francis a murit într-un accident în mină, iar Ross a vrut să-i dea papucii fetei din bucătărie, cu care se căsătorise între timp, ca să o ia pe Elizabeth de nevastă. Dar Elizabeth nici n-a vrut să audă şi s-a măritat cu George Warleggan, duşmanul de moarte al lui Ross… încă de când erau în şcoală… amândoi…

Vocea lui Ossie se stingea treptat, ca a cuiva care pătrundea tot mai adânc într-un tunel.

Printr-o deschizătură a perdelelor baldachinului, Morwenna privea razele lunii pătrunzând în cameră. Dincoace de perdea, în pat, era atât de întuneric încât abia dacă putea zări chipul soţului ei; dar ea ştia că în câteva clipe el avea să adoarmă profund, pe spate, cu gura larg deschisă, şi aşa avea să doarmă pentru următoarele opt ore. Din fericire, deşi răsufla adânc, nu sforăia.

— Şi eu l-am iubit pe Drake Carne, fratele doamnei Poldark, spuse ea abia şoptit.

— Cum? Ce… spui?

— Nimic, Ossie. Absolut nimic… Şi de ce erau Ross Poldark şi George Warleggan duşmani atât de înverşunaţi înainte?

— Cum? A… Nu ştiu. Asta era demult. Dar sunt ca uleiul şi apa, ascultă-mă pe mine! Oricine vede asta… Amândoi sunt încăpăţânaţi, dar din motive diferite. Bănuiesc că Poldark îl dispreţuieşte pe Warleggan pentru originile lui umile, iar uneori şi-a manifestat dispreţul făţiş. Iar când e vorba de George, nu poţi face asta fără niciun fel de consecinţe… Oare mi-am spus rugăciunea în seara asta?…

— Da, Ossie.

— Ar trebui să fii şi tu mai zeloasă în rugăciunile tale… Şi adu-mi aminte de dimineaţă, mai spuse el. Am un botez la ora unsprezece… e vorba despre familia Rosewarne… o familie cu dare de mână…

Acestea fiind spuse, răsuflarea lui deveni adâncă şi constantă. Mintea şi sufletul se relaxară împreună. De la căsătoria cu Morwenna, starea lui de sănătate fusese extrem de bună. Dispăruseră frustrările acelea de văduv sănătos, din ritualul de hirotonisire într-un oraş mic.

— *Încă* îl mai iubesc pe Drake Carne, mai spuse femeia, cu vocea ei delicată şi blândă, fără a se mai feri acum. Îl iubesc pe Drake Carne, îl iubesc pe Drake Carne, îl iubesc pe Drake Carne.

Uneori, adormea după vreo oră sau două în care îşi tot repeta aceste cuvinte. Uneori se întreba ce s-ar întâmpla dacă Ossie s-ar trezi şi ar auzi-o. Însă el nu se trezea niciodată. Poate numai Drake Carne se trezea şi o auzea, de la mulţi kilometri distanţă.

## IV

În vechea reşedinţă din Killewarren, mirele şi mireasa se aflau împreună în dormitorul lor. Caroline stătea pe pat, îmbrăcată într-un neglijeu lung de culoare verde; Dwight, într-o cămaşă largă din mătase şi în pantaloni, scormonea alene în jarul din şemineu. Horace, micul mops al lui Caroline şi intermediarul primei lor întâlniri, fusese alungat din cameră şi dus suficient de departe încât protestele lui să nu poată fi auzite. În primele luni, manifestase o gelozie acută faţă de Dwight, dar, dând dovadă de răbdare, acesta reuşise să-l câştige de partea sa. Aşa se face că, în ultimele săptămâni, animalul reuşise să accepte inevitabilul – respectiv că mai exista prin preajmă încă un pretendent la atenţiile stăpânei sale.

Se întorseseră aici pentru că nici o altă opţiune nu păruse mai bună. Killewarren era reşedinţa lor comună încă de când Dwight se întorsese ca o epavă din lagărul din Quimper. Caroline insistase ca el să locuiască aici, unde ea putea să-i ofere cele mai bune îngrijiri. În decursul acestor luni, în timp ce luau în derâdere convenţiile făţişe, respectaseră principiul separării într-un fel care i-ar fi mulţumit până şi pe cei mai pudici dintre vecinii lor.

Nu argumentele de ordin moral fuseseră primordiale în luarea acestei decizii. Viaţa lui Dwight pâlpâia ca o lumânare în bătaia vântului; în situaţia dată, orice pretenţie la pasiune ar fi putut s-o stingă complet.

Caroline spuse:

— Ei bine, dragul meu, iată-ne aici, în sfârşit împreună, uniţi şi binecuvântaţi de biserică. Ştii, mi-e tare greu să găsesc vreo diferenţă…

Dwight râse:

— Şi mie. E greu să nu simt că fac un adulter. Poate tocmai din cauza faptului că am aşteptat atât de mult.

— Prea mult.

— Prea mult. Dar întârzierea a depăşit puterea noastră de control.

— Nu de la bun început. A fost vina mea.

— N-a fost *vina* nimănui. Bine măcar că totul s-a terminat cu bine.

Dwight puse jos vătraiul, se întoarse şi o privi, apoi veni şi se aşeză lângă ea pe pat, punându-i o mână pe genunchi.

— Ştii, începu ea, am auzit o poveste despre un doctor care era atât de pasionat de studiul anatomiei, încât a luat un schelet cu el în luna de miere. Şi atunci când se trezea din somn, soţia îl vedea pipăind oasele scheletului lângă ea, în pat.

Dwight zâmbi din nou:

— Fără oase. Măcar în primele două zile.

Femeia îl sărută. El îşi trecu mâinile prin părul ei, împingându-i-l pe spate de la fiecare tâmplă.

— Poate ar fi fost mai bine să mai aşteptăm, până erai cât de cât pus pe picioare, spuse ea.

— Poate ar fi fost mai bine dacă n-am fi aşteptat atât de mult, spuse el.

Focul licărea intens, proiectând umbre aprobatoare pretutindeni în încăpere.

— Din păcate, mai adăugă ea, trupul meu nu are surprize pentru tine. Cel puţin în ceea ce priveşte jumătatea de sus, pe care ai studiat-o în amănunţime în lumina nemiloasă a zilei. Probabil mă pot considera norocoasă pentru că n-am avut niciodată vreo durere mai jos de buric.

— Caroline, să ştii că vorbeşti prea mult.

— Ştiu. Aşa voi face întotdeauna. Este un defect cu care te-ai căsătorit.

— O să găsesc eu căi pentru a-l repara.

— Există aşa ceva?

— Eu cred că da.

— Atunci încearcă, mai spuse ea, sărutându-l din nou.

## Capitolul 3

### I

Cu o singură excepţie, Sam Carne era un om fericit. Cu câţiva ani în urmă, cât

încă se afla în braţele Satanei, acceptase – parţial convins, parţial sub ameninţările tatălui, care apelase la metodele obişnuite de intimidare – să participe la o adunare de rugăciune metodistă. Acolo, simţise dintr-odată cum i se încălzeşte inima, se contopise profund şi chinuitor cu spiritul său şi ajunsese să experimenteze bucuria iertării păcatelor. Imediat după aceea, îmbrăţişase credinţa în Hristos cel Viu, iar viaţa lui se transformase complet. Acum, după ce plecase departe de casă, în căutarea unei slujbe în mina cumnatului său, căpitanul Ross Poldark, şi după ce găsise în împrejurimile Namparei o sălbăticie uscată şi aridă, în care adunările periodice fuseseră suspendate, iar oamenii – cu excepţia câtorva – reveniseră la apucăturile trupeşti şi păcătoase, Sam reuşise, în mai puţin de doi ani, să reformeze societatea, să le redea speranţa acelor câţiva credincioşi, să lupte împotriva Satanei în sufletele multora dintre cei slabi şi păcătoşi şi să atragă mai mulţi nou-veniţi; toţi aceştia beneficiaseră de rugăciuni, descoperiseră ei înşişi legământul de preţ al lui Iehova şi fuseseră purificaţi şi sfinţiţi la timp.

Era o realizare absolut remarcabilă, însă lucrurile nu se opreau aici. Acţionând fără aprobarea liderilor mişcării, el pusese să fie ridicată – la marginea moşiei Poldark – o nouă casă de rugăciune, care putea să găzduiască cincizeci de persoane pe scaune, şi care era acum aproape de finalizare. În afară de asta, el fusese de curând în Truro, unde se întâlnise cu coordonatorii şi cu conducătorii, iar aceştia îi conferiseră titlul oficial de lider de castă şi promiseseră să trimită unul dintre cei mai buni predicatori ambulanţi pentru deschiderea casei, care urma să aibă loc în primăvară.

Din punctul lui de vedere, lucrurile mergeau cum nu se putea mai bine. Faptul că Domnul lucrase prin el, că Hristos îl alesese pe el ca misionar în această mică parte a ţinutului era o sursă de uimire şi o bucurie constantă. Însă în fiecare noapte stătea îndelung în genunchi şi se ruga ca acest privilegiu care îi fusese acordat să nu-l facă să cadă vreodată în păcatul trufiei. Era cea mai umilă dintre creaţiile lui Dumnezeu şi avea să rămână pe veci astfel, slujindu-L şi preamărindu-L acum şi pururea, şi în vecii vecilor.

Dar poate că în el mai rămăsese o urmă de slăbiciune şi ticăloşie, care nu fuseseră stârpite cu totul, motiv pentru care încă era nevoit să poarte o cruce, întruchipată de un frate mai mic, decăzut.

Drake nu împlinise încă douăzeci de ani şi, cu toate că nu fusese niciodată atât de pătimaş în credinţa sa, primise binecuvântarea la o vârstă mai fragedă decât Sam şi atinsese acea stare de sfinţenie pură şi adevărată a sufletului şi a vieţii. Cei doi fraţi trăiseră împreună în acea armonie perfectă care apropie doi oameni aflaţi în serviciul lui Hristos. Asta până când Drake se înhăitase cu o femeie.

Căsătoria cu o femeie potrivită era parte din rânduiala sfântă a lui Dumnezeu şi nu era câtuşi de puţin un lucru care trebuia descurajat sau dispreţuit; din nefericire însă, fata în mrejele căreia se lăsase prins Drake provenea dintr-o clasă socială diferită şi, cu toate că – fiică de preot fiind – nu exista nicio îndoială că i se închina sincer şi loial lui Dumnezeu, felul în care fusese educată şi convingerile autoritariste

care îi fuseseră insuflate făceau din ea o parteneră nepotrivită pentru un adept al Bisericii Metodiste din Cornwall. În cele din urmă, fuseseră despărţiţi – nu de către Sam, care, chiar dacă ar fi dorit, nu l-ar fi putut ţine în frâu pe fratele său, ci de către vărul fetei, domnul Warleggan, şi de mama ei; şi astfel, fetei îi fusese aranjată o căsătorie foarte convenabilă cu un tânăr preot din Truro, aflat în plină ascensiune.

Fără îndoială, fusese cea mai bună turnură pe care ar fi putut s-o ia situaţia, pentru toţi cei implicaţi, cu toate că Drake nu vedea lucrurile astfel. Nimic nu l-a putut convinge de asta. Şi, cu toate că toţi cei din jurul lui erau convinşi că acesta era un caz clasic de primă iubire sortită eşecului şi că în decurs de un an el avea să uite de această pasiune nebună şi să redevină tânărul senin şi vesel de dinainte, deocamdată – la câteva luni bune de la eveniment – nu se zăreau semne de vindecare.

Şi nu pentru că ar fi lăsat pe oricine să-i vadă rănile. Dimpotrivă: muncea din greu şi mânca bine; glonţul de flintă franceză care îi pătrunsese în umăr nu lăsase sechele permanente – Drake reuşea să se caţere la fel de repede ca înainte pe o scară sau în vreun copac. Dar Sam, care îl cunoştea prea bine, ştia că fratele lui se schimbase destul de mult în interior. Şi aproape că părăsise congregaţia. Acum abia dacă mai trecea pe la adunările de seară şi adesea refuza chiar să îl însoţească la biserică duminica, preferând, în schimb, să rătăcească ore întregi pe plaja Hendrawna. Refuza să se roage împreună cu Sam seara şi nu puteai purta o discuţie rezonabilă cu el.

— Ştiu că eu sunt cel care greşeşte, spunea el. Ştiu asta prea bine. Ştiu că cedez în faţa necredinţei, ştiu că nu practic credinţa întru Hristos. Ştiu că am ratat ocazia marii mântuiri. Dar, dragul meu frate, mi se pare că tocmai am pierdut *mai mult* aici, pe pământ... Înţeleg prea bine că tu consideri asta o blasfemie; dar nu pot schimba ceea ce simt în adâncul sufletului meu.

— Lucrurile din lumea asta...

— Da, mi-ai mai spus, şi fără îndoială ai dreptate, dar asta nu schimbă ceea ce simt. Dacă Satana a pus stăpânire pe mine, asta e acum; înseamnă că e prea puternic ca să-i pot ţine piept. Lasă-mă, frate, ai alte suflete de izbăvit!

Aşa că Sam l-a lăsat în pace. Timp de câteva săptămâni, Drake a locuit cu sora şi cumnatul lui la Nampara, iar Demelza îi spusese chiar că nu e nevoie să plece; curând după aceea însă, se mutase înapoi în Reath Cottage, cu Sam. Pentru prima dată, relaţia lor era una tensionată. Ross îi pusese capăt în ianuarie ’96.

Drake lucra încă la reconstrucţia bibliotecii, iar într-o bună zi de pe la începutul lunii decembrie fusese convocat în salon. Acolo, Ross îi spuse aşa:

— Drake, ştiu că vrei de multă vreme să părăseşti comitatul. Ştiu că simţi că nu te vei putea stabili niciodată aici după tot ce s-a întâmplat. Însă oricât de greu ţi-ar fi după toată povestea asta, nici eu şi nici Demelza nu ne dorim să te vedem irosindu-ţi viaţa cu regrete zadarnice. Aici, în Cornwall, ai reputaţia unui bun meseriaş şi există perspective mai bune pentru tine într-o zonă unde noi te putem ajuta, decât pe continent, unde vei fi nevoit să prestezi muncă necalificată pentru a

supravieţui. Ţi-am mai spus toate astea şi cu alte ocazii, dar ţi le repet acum pentru că tocmai am aflat despre o nouă oportunitate – cât se poate de rezonabilă – de a-ţi întemeia o afacere proprie.

Zicând acestea, Ross ridică ultimul număr din *Sherborne & Yeovil Mercury & General Advertiser* şi i-l întinse tânărului. Era împăturit cu pagina din spate deschisă, iar un anunţ fusese însemnat. Drake privi încruntat literele tipărite, abia reuşind să silabisească. Citi următorul anunţ:

*Se va vinde prin licitaţie miercuri, 9 decembrie, la Hanul King's Arms, Chacewater, Atelierul fierarului, dimpreună cu casa şi terenul, situate în parohia St Ann, proprietăţi ale regretatului Thomas Jewell, constând din: casă cu patru camere, berărie, brutărie, şopron; atelier spaţios, dotat cu cele necesare, adică: 1 nicovală, 1 pereche foale, ciocane, cleşti, 2 duzini potcoave noi, grajd cu 1 iapă, 1 mânz, 1 balot de fân vechi. În total 6 acri, inclusiv 1,5 acri grâu de iarnă, 2,5 acri teren arabil, 6 oi de carne. Poliţe datorii: 21 lire sterline.*

*Pentru vânzarea celor de mai sus, se va face o expertiză înaintea licitaţiei.*

După ce termină de citit, Drake îşi umezi buzele şi ridică privirea:

— Nu prea înţeleg...

— Există avantaje şi dezavantaje, spuse Ross. Principalul inconvenient este acela că St Ann este la mai puţin de 10 km de aici, ceea ce se cheamă că, de fapt, o să evadezi doar într-o mică măsură. Pe lângă asta, te vei afla şi mai aproape de familia Warleggan, în perioadele în care ei se vor afla la Trenwith. Plus că două dintre cele patru mine care funcţionează în prezent în comitat sunt deţinute de Warleggan. Însă St Ann este satul cel mai important pe bucata asta de coastă; comerţul îşi revine şi ar putea să apară oportunităţi pentru o viitoare extindere – pentru cineva care a muncit din greu şi a dat dovadă de iniţiativă.

Drake răspunse:

— Toată averea mea pe lumea asta sunt două lire şi doi şilingi. Cu suma asta, presupun că mi-aş permite să cumpăr potcoavele acelea!

— Nu ştiu exact cât costă, spuse Ross, dar ştii foarte bine că mi-aş permite să fac această investiţie în numele tău. Dacă eşti de acord, eu asta propun să facem. În iulie, în urma aventurii noastre în Franţa, ai suferit o rană gravă, care aproape că te-a ucis. Cu toate că ai negat acest lucru, cred că te-ai expus – măcar în parte – şi în încercarea de a-mi salva mie pielea. Mie nu-mi place să rămân dator – cu atât mai puţin faţă de o persoană suficient de tânără încât să fie copilul meu. Asta ar fi o metodă de a mă achita de această datorie.

Spusese toate aceste lucruri pe un ton impasibil, sperând ca astfel să înăbuşe în faşă deruta sau mulţumirile.

— Şi Demelza ce?...

— Demelza n-are nimic de-a face cu această idee, deşi, în calitate de soră a ta, normal că va fi de acord.

Drake împunse ziarul cu degetul:

— Bine, dar aici scrie că sunt şase acri şi… că este o proprietate foarte mare.

— Deci va trebui s-o plătim. Avem noroc că s-a ivit această şansă, dat fiind că astfel de ateliere şi mici ferme cel mai adesea se moştenesc din tată-n fiu. Pally Jewell, care a murit luna trecută, era un văduv cu două fiice, ambele măritate cu fermieri. Fetele vor banii ca să îi poată împărţi între ele.

Drake îl privi în ochi pe Ross:

— Te-ai interesat tu?

— M-am interesat eu.

— Nu prea ştiu ce să spun…

— Licitaţia e de miercuri într-o săptămână. Expertiza se va face în aceeaşi zi; dar eu cred că ar trebui să mergem acolo mai înainte. Bineînţeles, tu eşti cel care decide.

— Ce vrei să spui?

— Încă n-ai împlinit douăzeci de ani. Poate simţi că e prea mult şi nu poţi face faţă de unul singur. N-ai fost niciodată pe picioarele tale. Ar fi o răspundere foarte mare.

Drake privi pe fereastră. În acelaşi timp, trecu în revistă perspectiva cenuşie din inima lui, lipsa de însufleţire, anii îndelungaţi petrecuţi fără femeia pe care o iubea. Şi, cu toate acestea, trebuia să trăiască. Nici în cele mai negre clipe nu luase în calcul varianta sinuciderii. Proiectul care i se oferea acum era o provocare, nu numai pentru spiritul lui întreprinzător şi plin de iniţiativă, dar şi pentru scânteia de viaţă din sufletul lui.

— Nu e prea mult pentru mine, căpitane Poldark. Te-aş ruga numai să-mi dai răgaz să mă gândesc la asta.

— Sigur, chiar te rog! Ai la dispoziţie o săptămână.

Drake ezită.

— Nu prea ştiu dacă *aş putea* să accept toate astea. Nu mi se pare corect. Ar fi un efort financiar prea mare pentru tine. Dar nu e vorba că nu aş aprecia…

— Din ce mi-a ajuns la urechi, locul ăla valorează, probabil, vreo două sute de lire. Dar lasă-mă pe mine să decid asta. Tu gândeşte-te la partea care te priveşte pe tine. Mergi acasă, discută cu Sam şi spune-mi ce decizie ai luat.

Drake merse acasă şi discută cu Sam. Sam era de părere că Dumnezeu îi scosese în cale o mare oportunitate. Câtă vreme legăturile acestei vieţi vremelnice încă mai rezistau, ei aveau toate motivele să încerce să se îmbogăţească atât material, cât şi spiritual. Să respecte Cuvântul lui Dumnezeu în toate privinţele, dar să nu fie leneşi şi indolenţi în muncă sau în afaceri. Era bine să ceară binecuvântarea lui Dumnezeu în orice lucru întreprins cu onestitate, generozitate şi ambiţie modestă. Cine putea şti dacă nu cumva, printr-o asemenea sârguinţă, norul cel negru care umbrea sufletul lui Drake nu avea să fie înlăturat, astfel încât el să poată regăsi posibilitatea mântuirii depline şi de durată?

Drake vru să ştie dacă, în eventualitatea că se ducea să vadă respectiva proprietate, iar căpitanul Poldark avea să i-o cumpere – sau să-i împrumute banii necesari pentru a o cumpăra, variantă care lui Drake i se părea mai uşor de acceptat –, Sam ar fi fost dispus să îl însoţească şi să încheie cu el un parteneriat, astfel încât cei doi fraţi să poată munci împreună şi să împartă frăţeşte provocările sau prosperitatea pe care le-ar fi adus respectiva afacere.

Sam îi zâmbi cu zâmbetul său de frate mai mare şi spuse că intuise că îl va întreba asta şi se bucura că fusese întrebat asta, dar că el cântărise situaţia cât timp durase discuţia lor şi simţea că e de datoria lui să rămână aici. Cu inspiraţia divină a iubirii lui Hristos, care lucra prin intermediul unui biet păcătos cum era el, recrease bărbaţi şi femei în jurul lui şi îi adusese pe mulţi dintre ei la tronul Graţiei Divine. Tocmai fusese numit lider de castă aici; noua casă de rugăciune era aproape gata; munca lui începea să dea roade binecuvântate; nu putea şi nu trebuia să lase totul de izbelişte acum.

Drake spuse:

— Tot nu ştiu dacă se cuvine să accept această propunere a căpitanului Ross. Mi se pare prea mult.

— Generozitatea este una dintre cele mai nobile virtuţi creştine şi nu trebuie descurajată atunci când vine din partea celorlalţi. Deşi valorează mai mult în ochii lui Dumnezeu să dai decât să primeşti, este totuşi nobil să ştii cum să primeşti cu eleganţă.

— Da… da… Drake îşi trecu mâinile peste faţă, frecându-şi bărbia în răspăr. Duci un trai greu şi modest, dragul meu frate. Şi ai fi la puţin peste zece kilometri distanţă. Mulţi parcurg pe jos distanţa asta, până la muncă. De ce să nu încerci?

— Poate mai târziu, spuse Sam. Dacă…

Tăcu.

— Dacă ce?

— Cine poate spune dacă într-un an sau mai mult după ce te vei fi stabilit acolo nu vei considera că e cel mai bine să-ţi schimbi situaţia de viaţă? Şi atunci nu mă vei mai dori pe mine prin preajmă.

— Nu cred că înţeleg ce vrei să spui.

— Ei bine, poate îţi vei schimba statutul de burlac cu cel de bărbat căsătorit. Şi îţi vei întemeia propria ta familie.

Drake privi îndelung la ploaia torenţială, rece.

— Nu fac eu asta, aşa cum bine ştii.

— Ei bine, am zis că e posibil. Mă rog pentru tine în fiecare noapte, Drake. În fiecare zi şi noapte mă rog ca sufletul tău să fie eliberat de această uriaşă povară. Femeia asta…

— Ajunge! Ai spus destule.

— Da, poate.

Drake se întoarse către el:

— Tu crezi că nu ştiu ce cred alţii despre mine? Şi crezi că nu ştiu că e posibil să

aibă dreptate? Dar asta nu ajută. Nu ajută aici, frate. Drake îşi puse mâna pe piept: Vezi? Nu ajută… Dacă… Dacă s-ar spune… Dacă aş auzi că Morwenna a murit, iar eu aş şti că n-am s-o mai văd niciodată, ar fi cu atât mai greu. Tare-tare greu. Dar aş face faţă. Şi-au mai pierdut şi alţii oameni dragi. Ceea ce nu pot suporta şi nu voi putea suporta niciodată este s-o ştiu măritată cu bărbatul acela! Pentru că ştiu că ea nu-l iubeşte, Sam! Ştiu că nu-l poate suferi! Asta o fi creştinesc? O fi asta lucrarea Duhului Sfânt? Oare Hristos a rânduit ca un bărbat şi o femeie să se culce împreună şi să fie uniţi trupeşte, dacă trupul femeii simte numai repulsie la atingerea bărbatului? Oare *asta* e scris în Biblie? Unde scrie *asta* în Biblie? Spune-mi, unde anume se fac simţite iubirea, mila şi iertarea lui Dumnezeu?

Sam părea extrem de abătut:

— Frate, acestea sunt numai *gândurile* tale despre preferinţele femeii. Nu avem cum să ştim…

— Ştiu destule! N-o fi spus ea prea multe, dar a lăsat să se vadă destul! N-ar putea să mă mintă în astfel de probleme. Iar chipul ei nu mă poate minţi! Ăsta e gândul cu care nu mă pot împăca! Mă înţelegi, nu-i aşa?

Sam se duse lângă fratele lui şi rămase în picioare lângă el. Amândoi erau pe punctul de a izbucni în lacrimi şi nu-şi spuseră nimic timp de câteva clipe.

Apoi Sam spuse:

— Poate că nu înţeleg nimic din toate astea, Drake. Poate voi reuşi să înţeleg într-o bună zi, pentru că, într-o bună zi, cu ajutorul lui Dumnezeu, sper să-mi aleg o nevastă. Dar nu mi-e greu să văd cum te simţi. Nu pot decât să mă rog pentru tine, aşa cum am făcut-o în fiecare zi de când a început toată povestea asta.

— Roagă-te pentru ea, îl imploră Drake. Roagă-te pentru Morwenna.

## II

Atelierul lui Pally, aşa cum era cunoscut, era situat într-o vale mică şi adâncă pe drumul principal care făcea legătura între Nampara sau Trenwith şi St Ann. Ca să ajungi la micul orăşel maritim, coborai un deal abrupt, cu multe serpentine, după care trebuia să urci un alt deal abrupt cu multe serpentine, pe partea cealaltă. Cam doi kilometri şi jumătate de teren pietros, plat şi landă stearpă îl separau de mare; una dintre minele deţinute de Warleggan, Wheal Spinster, fumega în depărtare, printre buruieni şi grozamă. În spatele atelierului, terenul urca într-o pantă mai puţin abruptă, iar aici se aflau şi cei şase acri de pământ scoşi la vânzare. Proprietatea era separată prin Golful Trevaunance de orice altă proprietate aparţinând familiei Warleggan, precum şi de casa şi terenul acelui burlac de vârstă înaintată – Sir John Trevaunance. Pe dealul care urca spre St Ann erau câteva case aflate în ruină, iar singurul pâlc de copaci vizibil adăpostea turla retezată a bisericii St Ann, care abia se zărea dincolo de vârful dealului.

Demelza insistase să îi însoţească pe Ross şi pe Drake ca să vadă proprietatea,

iar acum alerga de colo-colo, studiind totul cu mult mai multă însufleţire decât oricare dintre cei doi bărbaţi. Pentru Ross, această achiziţie ar fi echivalat cu achitarea unei datorii – o turnură satisfăcătoare, maniera sănătoasă în care puteau fi investiţi banii. Pentru Drake, era un vis pe care tânărul nu reuşea să-l vadă ca pe o realitate posibilă: dacă ajungea să deţină aceste proprietăţi, devenea om cu stare, un tânăr care avea pentru ce munci, un meseriaş calificat care avea un viitor asigurat. Ar fi fost o dovadă de nerecunoştinţa crasă să întrebe care era, de fapt, scopul. Dar Demelza studia totul în cele mai mici detalii, ca şi cum achiziţia s-ar fi făcut în folosul ei personal.

Un zid scund, din piatră, înconjura o curte scufundată în noroi, cu grămezi de fiare vechi, bucăţi de pluguri ruginite şi osii rupte împrăştiate pretutindeni. În spatele acestora se afla „atelierul”, cu deschidere spre curte, cu stâlpul de piatră central, pentru priponit caii veniţi la potcovit, cu forja, cu pompa cu evacuare într-un butoi de apă, cu nicovala şi cu hornul larg. Peste tot era baligă de cal. Spate în spate cu atelierul era casa, cu o bucătărie îngustă, cu pardoseală de pământ şi două trepte care duceau spre un salon micuţ; acesta avea podea de lemn şi o scară mobilă ce ducea, la rândul ei, către două dormitoare situate la mansardă.

Demelza turui fără oprire în drumul de întoarcere spre casă: asta trebuia curăţată, aia reparată, cealaltă îndreptată; ce se putea face cu terenurile, cu şopronul şi curtea; cum putea Drake să tocmească mână de lucru ieftină, pentru a curăţa şi a amenaja proprietatea. În cea mai mare parte a timpului, cei doi bărbaţi tăcură mâlc, iar atunci când ajunseră cu toţii acasă, Drake o ajută pe sora lui să descalece, îi strânse mâna şi o sărută pe obraz, apoi îi zâmbi lui Ross, după care se îndreptă cu paşi mari spre casa unde locuia.

Ross îl privi îndepărtându-se.

— Nu spune prea multe. Locul acela are potenţial, însă Drake are nevoie să fie pe picioarele lui, pentru a se scutura de starea asta.

— Cred că „locul acela”, cum îi spui tu, o să-l ajute, Ross. Odată ce va fi al lui, n-o să se îndure el să-l lase în paragină. Şi, din câte văd eu, se pot face atât de multe în locul acela!

— Tu aşa vezi lucrurile întotdeauna. Cred că voi miza pe faptul că Drake seamănă destul de mult cu tine.

Aşadar, două zile mai târziu, Ross şi Drake merseră la Hanul King’s Arms din Chacewater, unde se amestecară printre ceilalţi douăzeci de oameni aflaţi acolo. În scurt timp, Ross confirmă pentru ultima oară intenţia de a cumpăra, iar Atelierul lui Pally îi fu adjudecat în schimbul sumei de 232 de lire sterline. După şapte săptămâni, Drake Carne părăsi definitiv Reath Cottage, îmbrăţişându-l şi sărutându-l pe fratele său. Apoi urcă în şaua calului de mină care îi fusese împrumutat special pentru această ocazie şi, cu un alt cal în urma sa, încărcat cu coşuri pline ochi cu mâncarea, ustensilele, mobilierul de rezervă şi stofele pentru draperii pe care Demelza reuşise să le pună deoparte, Drake plecă să îşi ia în primire noua proprietate. Tânărul avea să înceapă o viaţă singuratică, însă ei aranjaseră ca o

văduvă ce locuia în casa vecină să treacă din când în când pe la el să-i gătească câte ceva; de asemenea, doi dintre nepoţii femeii aveau să-l ajute la muncile câmpului în perioadele în care era prea mult de lucru. Drake nu avea nici el timp de pierdut cât era lumină afară; dar în această perioadă a anului se întuneca devreme şi se lumina de ziuă târziu; iar Demelza se întreba uneori dacă aleseseră înţelept momentul mutării. Ross spunea:

— Şi eu am fost în exact aceeaşi situaţie acum treisprezece ani. Nu-l invidiez. Nu e deloc plăcut să treci prin asta la o vârstă atât de fragedă. Dar acum trebuie să se descurce pe cont propriu.

— Ce bine era dacă pleca şi Sam cu el!

— Cred că Sam se va duce la el destul de des.

Sam merse, într-adevăr, destul de des la St Ann în primele luni. De câteva ori, pentru că vremea era rea, petrecu chiar noaptea acolo. Dar enoriaşii lui reclamau prezenţa sa în permanenţă. Ba chiar şi cei care nu îi erau enoriaşi. După cum vedea Sam lucrurile, era necesar să practici întotdeauna ceea ce predici. Trebuia să-l urmeze pe Hristos îngrijindu-se de cei bolnavi trupeşte, dar şi de cei bolnavi sufleteşte. Şi deşi iarna asta era blândă faţă de cea de dinaintea ei, situaţia era, în unele privinţe, mai gravă. Preţul grâului era de 110 şilingi pentru sfertul de livră şi încă mai creştea. Copii pe jumătate goi, cu burţile umflate, stăteau ghemuiţi în şandramale fără foc în sobă, prin care vâjâia vântul şi bătea ploaia. Foamea şi boala domneau pretutindeni.

Într-o dimineaţă friguroasă şi senină de sfârşit de februarie, Sam, care îşi petrecuse noaptea la Atelierul lui Pally, plecă cu o oră mai devreme decât i-ar fi trebuit ca să ajungă la Wheal Grace la timp pentru a intra în tură, aşa că se opri în Grambler, la o căsuţă izolată, aflată în paragină, ştiind că aproape toată familia care locuia acolo era bolnavă. Bărbatul, Verney, lucrase mai întâi la mina Grambler, apoi, când aceea se închisese, la Wheal Leisure, pe faleză. De când se închisese şi aceea, trăia din ajutorul oferit de parohie, dar Jim Verney refuzase să „intre la stăpân”, ceea ce ar fi însemnat să se separe de soţia sa, sau să-i permită vreunuia dintre băieţii săi să devină ucenic sărac, ştiind că asta ar fi însemnat, pentru ei, semisclavie.

În dimineaţa aceea, însă, Sam află că febra reuşise să-i despartă aşa cum oamenii nu putuseră să o facă. Jim Verney murise în cursul nopţii, iar Sam o găsi pe Lottie Verney încercând să-şi pregătească soţul de înmormântare. Însă cum nu aveau decât o singură cameră şi un singur pat, în respectivul pat, lângă cadavrul tatălui, se afla băiatul cel mic al familiei, care se zvârcolea pe toate părţile, bolnav de aceeaşi febră, în timp ce băiatul cel mare stătea întins la picioarele tatălui, palid şi slăbit, dar pe calea spre însănătoşire. Într-o albie, lângă pat, era băiatul mijlociu, mort şi el. Nu aveau de nici unele – nici mâncare, nici foc şi nici ajutorul nimănui. Aşa că, deşi mirosul era insuportabil, Sam mai zăbovi pe acolo vreme de o jumătate de ceas, ajutând-o cum putea el mai bine pe tânăra văduvă. Apoi parcurse drumul desfundat până la ultima casă din sat, pentru a-l anunţa pe Jud Paynter că mai avea

doi clienţi pentru mormântul săracilor.

Jud Paynter mormăi nemulţumit, şuieră printre dinţi şi spuse că erau deja nouă morţi în mormântul acela. Încă unul, iar el avea să-l astupe, indiferent de situaţie. Dacă îl lăsa prea mult deschis, pescăruşii aveau să intre, în ciuda varului nestins şi în ciuda scândurilor pe care le tot aşeza peste groapă. Sau câinii. Apăruse prin zonă o javră mizerabilă în ultimele săptămâni. Tot timpul adulmeca şi lătra în disperare. Încă n-o prinsese. Sam ieşi din casă şi merse să-i lase un mesaj doctorului.

Casa doctorului Thomas Choake, proprietatea Fernmore, se afla la mai puţin de un kilometru distanţă pe drumul pe care venise Sam, însă la vremea aceea treceai rapid de la sărăcie lucie la bogăţie. O distanţă de numai zece paşi faţă de cocioaba aceea fetidă conta enorm. Aerul de afară era extrem de curat şi rece. Peste noapte fusese ger, dar soarele îl înmuia acum rapid. Pânzele păianjenilor decorau roua care se topea. Pescăruşii ţipau în înaltul cerului, parţial reuşind să îşi controleze zborul, parţial fiind purtaţi în voia vântului. Valurile care se izbeau cu putere de stânci se rostogoleau şi bolboroseau în depărtare. O zi în care să te bucuri de viaţă, cu stomacul plin şi picioarele sprintene.

— Lăudat fie Domnul Iisus! spuse Sam şi plecă mai departe în drumul lui.

Ştia, desigur, că Choake nu se interesa prea mult de cei săraci, dar de data aceasta era vorba despre o chestiune de bună vecinătate, iar o astfel de nenorocire merita o atenţie specială. Fernmore nu era cu mult mai mult decât o gospodărie de la ţară, dar ceea ce făcea din ea o proprietate respectabilă erau terenul propriu, aleea care ducea spre intrare şi propriul grup de pini bătrâni şi bătuţi de vânt. Sam se duse la uşa din spate. Îi deschise o servitoare înaltă, care avea cei mai sinceri şi, totodată, cei mai îndrăzneţi ochi pe care îi văzuse el vreodată.

Fără să se fâstâcească câtuşi de puţin – la urma urmei, ce rost avea sfiala când mergeai să vesteşti regatul lui Dumnezeu? –, Sam îi zâmbi fetei cu zâmbetul lui blând şi trist, comunicându-i ce să-i transmită doctorului. Respectiv că doi oameni, doi dintre membrii familiei Verney, muriseră în căsuţa lor aflată în imediata vecinătate şi că şi cel mai mic dintre copii – care avea febră mare, tuşea repetat şi prezenta pete pe obraji şi în jurul gurii – avea mare nevoie de ajutor. Putea oare chirurgul să treacă să îi vadă?

Fata îl cântări atent din creştet până în tălpi, ca şi cum voia să-i analizeze fiecare trăsătură, apoi îi spuse să aştepte până revine cu răspunsul. Sam îşi trase fularul mai strâns în jurul gâtului şi bătu cu piciorul într-o piatră, pentru a se încălzi. Apoi reflectă la tristeţea vieţii de muritor şi la puterea graţiei divine, până când se întoarse fata cu răspunsul.

— Doctorul zice că trebuie să duci asta acolo şi că o să treacă el mai târziu în dimineaţa asta să vadă familia Verney. Ai înţeles? Acum pleacă!

Sam luă o sticlă cu un lichid verde, vâscos. Fata avea pielea foarte albă şi părul foarte negru, cu tente de un roşu arămiu, ca şi cum şi l-ar fi vopsit.

— De înghiţit? întrebă el. Băiatul trebuie să înghită asta sau?…

— Să se ungă cu ea, cap sec! Pe piept şi pe spate. Pe piept şi pe spate. Cum

altfel? Şi doctorul spune să aveţi doi şilingi pregătiţi atunci când vine el.

Îi mulţumi fetei şi se întoarse să plece. Se aştepta ca uşa să se trântească în urma lui, însă nu se întâmplă aşa. Ştiu atunci că fata rămăsese în prag să îl urmărească. Coborând pe aleea scurtă, din piatră, alunecoasă acum din cauza gheţii topite pe jumătate, Sam se lupta cu impulsul acela care, până când parcursese cei opt sau nouă paşi până la poartă, devenise prea puternic pentru a i se mai putea împotrivi. Ştia că nu făcea bine opunându-se acestui impuls. Dar mai ştia că, cedându-i, risca să fie greşit înţeles dacă i se adresa astfel unei femei de vârsta lui.

Se opri şi se întoarse. Femeia îşi încrucişase braţele şi îl privea lung. Sam îşi umezi buzele şi spuse:

— Soră, cum se simte sufletul tău? Îţi sunt străine oare lucrările divine?

Ea nu se mişcă din loc, doar îl privi cu ochii uşor măriţi. Era o fată foarte atrăgătoare, fără să fie neapărat frumoasă. Şi era cu doar câţiva centimetri mai scundă decât el.

— Ce vrei să spui, cap sec?

— Iartă-mă, spuse el. Dar mă preocupă foarte tare mântuirea ta. Căutătorul de suflete nu te-a atins niciodată?

Ea îşi muşcă buza:

— Vai de viaţa mea! N-am mai întâlnit niciodată pe vreunul ca tine! Au mai încercat şi alţii în multe feluri, dar niciodată aşa! Vii de la bâlciul din Redruth, aşa-i?

— Vin de la Reath Cottage, spuse el fără să se piardă cu firea. Tocmai din Mellin. Locuim acolo de aproape doi ani eu şi fratele meu. Dar acum el…

— A, deci mai e unul ca tine! Să fiu a naibii dacă am mai văzut aşa ceva! De ce…

— Soră, avem adunări de trei ori pe săptămână la Reath Cottage, unde citim din Cartea Sfântă şi ne deschidem inimile unul faţă de celălalt. Te primim şi pe tine cu braţele deschise. Ne vom ruga împreună. Dacă într-adevăr fericirea ţi-e străină, dacă eşti un suflet încă amorţit, fără Dumnezeu şi fără speranţă pe lumea asta, ne vom ruga împreună şi îl vom căuta pe Mântuitorul nostru.

— O să caut eu câinii mai bine, să-i asmut asupra ta! spuse ea, plină de dispreţ dintr-odată. Ăstora ca tine nu ştiu de ce nu le-o da doctorul otravă de şobolani! Eu pe toţi v-aş…

— Poate ţi se pare greu. Dar odată ce îţi vei deschide sufletul ca să înţelegi făgăduinţa iertării păcatelor şi…

— La dracu’! ţipă ea. Doar nu-ţi închipui acum c-o să mă faci pe mine să merg la o adunare de rugăciune!

— Soră, îţi ofer opţiunea asta doar de dragul…

— Iar eu îţi spun să te duci învârtindu-te, cap sec! N-ai decât să le spui scornelile astea babelor care vor dori să te asculte!

Şi, zicând acestea, îi trânti uşa în nas. Sam rămase privind în gol la lemnul uşii timp de câteva clipe, după care socoti că e mai înţelept să o ia pe drumul ce ducea către familia Verney, cu sticla de loţiune primită. Trebuia să le lase 2 şilingi ca să-l

plătească pe doctor atunci când acesta binevoia să vină.

După toate acestea, grăbi pasul, pentru că soarele era deja sus pe cer, ceea ce însemna că era timpul să ajungă la mină. Partenerul său, Peter Hoskin, îl aştepta acolo. Coborâră împreună, aşadar, seria de scări înclinate până la nivelul de 74 de metri şi traversară gârboviţi tuneluri înguste şi grote răsunătoare, până când ajunseră la nivelul de unde o luau spre sud-vest, către mina părăsită Wheal Maiden.

Sam şi Peter Hoskin erau prieteni vechi, după ce se născuseră amândoi în satele vecine Pool şi Illuggan şi după ce se luaseră la trântă în copilărie. Acum, lucrau împreună ca muncitori la bucată – altfel spus, în schimbul unui salariu constant pe stânjen excavat, plătit de proprietarul minei. Nu erau genul de mineri plătiţi la cotă-parte, care cădeau la învoială cu conducerea pentru a excava zăcăminte promiţătoare sau deja descoperite şi care primeau o parte stabilită de comun acord din profitul obţinut în urma exploatării minereului.

Munca lor din prezent, în condiţiile în care se îndepărtau de săpăturile principale, devenea tot mai grea, deoarece, pe măsură ce distanţa faţă de coloanele de aer creştea, era tot mai dificil pentru ei să reziste în subteran pe durata unei zile de lucru normale, fără să iasă din tunel la fiecare oră pentru a-şi umple plămânii cu oxigen. În dimineaţa asta, după ce strânseseră tot ce fusese sfărâmat cu o zi înainte, după ce căraseră şi răsturnaseră minereul sfărâmat în grota sau parcela cea mai apropiată, apelaseră la o cantitate mai mare de praf de puşcă.

Pregătiră încărcătura şi se lăsară pe vine până când praful de puşcă explodă, trimiţând ecouri şi bubuituri cu reverberaţii înapoi pe coloane, tuneluri şi galerii, cu freamăte şi adieri de aer cald în faţa cărora se văzură nevoiţi să-şi protejeze opaiţele. Imediat ce ecourile se stinseră, cei doi bărbaţi se întoarseră, se căţărară peste dărâmături şi moloz şi începură să alunge fumul vânturându-şi cămăşile, pentru a putea arunca o privire şi a vedea câtă stâncă fusese înlăturată. Inhalarea acestui fum era unul dintre principalele motive ale bolilor de plămâni, dar să aştepţi până la dispersarea fumului în tunelul acesta cu aer fierbinte, fără nicio urmă de curent de aer, echivala cu douăzeci de minute irosite la fiecare folosire a explozibilului.

Pe parcursul dimineţii, în timp ce munceau, Sam se gândi de mai multe ori la chipul obraznic, sfidător, dar candid al fetei care îi deschisese uşa la casa doctorului. Toate sufletele erau la fel de preţioase în ochii lui Dumnezeu – el ştia asta; toate trebuie să îngenuncheze în faţa tronului graţiei divine, aşteptând – asemenea unor prizonieri – momentul eliberării din captivitate; cu toate acestea, pentru cineva care – ca şi el – căuta să salveze doar câţiva dintre cei mulţi, unii păreau, inevitabil, mai demni de a fi mântuiţi decât alţii. Ea, în ochii lui Sam, părea să merite mântuirea. Probabil era păcat să facă astfel de discriminări. Trebuia să se roage pentru asta.

Cu toate acestea, toţi liderii – iar el, în felul lui cu totul neînsemnat fusese numit lider –, toţi liderii, aşadar, aveau obligaţia de a încerca să privească în sufletele celor pe care îi întâlneau şi, privindu-i, aveau obligaţia să discearnă, pe cât posibil,

potenţialul persoanei astfel întâlnite. Cum altfel şi-ar fi ales Iisus discipolii? Şi el trebuie să fi făcut discriminări. Un pescar, un perceptor şi aşa mai departe. Nu putea fi greşit să procedeze la fel cum procedase Domnul Iisus.

Cu toate acestea însă, respingerea ei fusese absolută. Cineva trebuia să se roage şi pentru asta. Puterea graţiei divine făcuse posibile convulsii de spirit şi convertiri mult mai spectaculoase decât era nevoie în cazul acesta. „Saul, Saul, de ce mă prigoneşti?…”

La vremea cinei, se mutară din locul acela dezagreabil în aerul mai răcoros şi mai puţin contaminat al unei grote scoase din uz, care fusese exploatată cu trei ani în urmă, în căutare de cupru, înainte să fie descoperit cositorul, la nivelul de 110 metri. Aici, îşi puseră cămăşile pe ei, îşi scoaseră căştile, se aşezară şi petrecură o jumătate de oră în jurul mesei, la lumina fumegândă a lumânărilor de seu. Molfăind la plăcinta lui rece şi consistentă, Peter Hoskin începu să-l tachineze pe Sam în legătură cu noua proprietate a lui Drake şi îl întrebă politicos dacă poate să fie el supraveghetor de suprafaţă după ce căpitanul Poldark avea să îi cumpere lui Sam o mină a lui. Sam suportă toate înţepăturile cu calm, aşa cum era adesea nevoit să suporte glumele despre viaţa lui religioasă din partea altor mineri, care erau atei convinşi şi intenţionau să rămână aşa. Firea lui calmă îi fusese de mare ajutor, de multe ori. Cu o încredere neclintită în mântuirea lumii întregi, nu prea conta pentru el faptul că unii oameni mai aveau tendinţa să-l ia peste picior. Le zâmbea împăciuitor şi nici măcar nu gândea ceva rău despre ei.

Acum însă întrerupse persiflările cu gura plină ale lui Peter, spunându-i că îi făcuse o vizită doctorului în dimineaţa aceea pentru a-l chema în ajutorul familiei Verney, şi că o servitoare îi deschisese uşa, înaltă şi atrăgătoare, dar puţin cam obraznică în aparenţă, cu pielea albă şi părul negru. Ştia oare Peter cine era?

Peter, care venise în comitat cu un an mai devreme decât Sam şi intrase în contact cu diferite cercuri, ştia destul de bine cine era femeia. Grăbindu-se cu răspunsul, el scuipă din greşeală câteva firimituri pe pantaloni şi spuse că, fără nicio îndoială, trebuia să fie vorba despre Emma Tregirls, sora lui Lobb Tregirls, cel care lucra la un şteamp în Sawle Combe, şi fiica ticălosului de Bartholomew Tregirls, care îşi găsise recent o casă confortabilă la Sally Chill-Off.

— Tholly a fost implicat împreună cu fratele tău Drake şi cu căpitanul Poldark în conflictul acela cu francezii. Mai ştii? Anul trecut, când Joe Nanfan a fost ucis, iar ei s-au întors cu doctorul cel tânăr…

— Da, îmi amintesc prea bine. Cum aş putea altfel?

— Tholly s-a dus acolo. Diavol bătrân cum n-am mai văzut altul! N-ar mai face mulţi purici prin părţile astea, dacă ar fi după unii.

— Şi… Emma?

Peter îşi umezi degetul arătător şi începu să culeagă firimiturile pe care şi le împroşcase pe pantaloni.

— Mă rog, acum e mai bine. Mi-a ieşit pe nas. Abia dacă am luat o gură aseară, la cină… Emma? Emma Tregirls? O bucată bună. Dar ascultă la mine: jumătate din

băieţii din sat se ţin scai după ea.

— Nu e căsătorită?

— Nu e şi nici nu sunt şanse să fie, dacă mă întrebi pe mine. Întotdeauna se va găsi câte unul care să fie în limbă după Emma. Dumnezeu ştie dacă obţin vreodată ceva de la ea. Ea pierde vremea cu ei, dar încă nu s-a înhăitat cu vreun mucos din ăsta. Cel puţin, nu din câte ştiu eu. E o enigmă, într-adevăr. Dar asta îi face pe băieţaşii ăia să fie şi mai insistenţi.

Sam nu mai zise nimic până ce îşi reluară munca. Reflectă în tăcere la toate astea. Misterioase erau căile Domnului! Nu cuteza să pună la îndoială lucrarea Duhului Sfânt. Şi nici n-ar fi încercat să o influenţeze în vreun fel. Avea să le afle pe toate la timpul lor. Dar oare nu aşa se întâmplase şi cu Maria Magdalena?

## Capitolul 4

### I

Într-o după-amiază însorită de februarie, care, deşi frumoasă şi luminoasă, avusese o doză de ger ce persistase, de altfel, de-a lungul întregii zile, asemenea unei adieri reci, poştalionul, aflat pe ultima etapă a traseului dintre Bodmin şi Truro, se opri la vreo doi kilometri în afara oraşului pentru a lăsa două tinere fete la intrarea pe o uliţă care ducea către râu. Acolo le aştepta o tânără timidă, înaltă şi mlădioasă, care, în ultimele săptămâni, le devenise cunoscută locuitorilor oraşului ca fiind noua soţie a vicarului din St Margaret.

Tânăra femeie, care era însoţită de un servitor, le îmbrăţişă cu entuziasm pe cele două fete, cu ochii înotând în lacrimi care însă nu i se rostogoleau pe obraji. Imediat după aceea, păşiră împreună pe uliţa abruptă, urmate de servitorul care căra un cufăr şi o valiză ce aparţineau fetelor. Acestea turuiau fără oprire, iar servitorul, obişnuit ca stăpâna lui să fie excesiv de tăcută şi de rezervată, fu surprins să o audă acum luând parte la discuţie şi chiar râzând. Era un sunet cu totul neaşteptat pentru urechile lui.

Ca surori, fetele nu semănau vizibil – cu excepţia, poate, a numelor extravagante pe care tatăl lor, un romantic incurabil, le alesese pentru ele. Sora cea mare, cea deja căsătorită, Morwenna, era brunetă, cu tenul închis la culoare, cu ochi frumoşi şi blânzi şi o privire mioapă, cu o înfăţişare plăcută, fără să iasă din comun, dar cu o siluetă aristocrată, ce începuse să se rotunjească de curând din cauza sarcinii.

Cea de-a doua dintre surori, Garlanda, care venise doar pentru a o aduce pe sora lor mai mică, urmând să se întoarcă în Bodmin cu următorul poştalion, avea o constituţie robustă, de femeie de la ţară, cu ochi albaştri sinceri, păr şaten, des, imposibil de stăpânit, un fel însufleţit de a merge şi de a vorbi şi o voce ciudată, profundă, ce suna asemenea unei voci de băiat care tocmai începuse să se îngroaşe.

Mezina familiei, Rowella, nu împlinise încă cincisprezece ani. Era aproape la fel de înaltă ca Morwenna, dar slabă; nuanţa ei generală era un cafeniu-şoricel şi avea ochii apropiaţi, deasupra nasului lung şi subţire. Avea pielea foarte delicată, o privire vicleană, sprâncene de culoarea nisipului, o buză inferioară uşor tremurândă şi mintea cea mai ascuţită din familie.

La poalele dealului era un pâlc de case cu acoperiş de stuf, o poartă cu acoperiş, vechea biserică din piatră de granit, care data din 1326, iar dincolo de ele, casa parohială – o casă de formă pătrată, plăcută, cu vedere spre râu. Fetele intrară, îşi scuturară noroiul şi restul de zăpadă de pe fuste şi intrară în salon, la un ceai. Acolo li se alătură reverendul Osborne Whitworth. Ossie era un bărbat trupeş, cu o voce pe care obişnuia să o facă auzită, dar care, în ciuda extravaganţei de bun-gust a hainelor sale, era stângaci în prezenţa femeilor. Deşi fusese însurat de două ori, înţelegerea sa faţă de sexul opus era limitată de lipsa de imaginaţie. Vedea femeile în principal ca pe nişte obiecte, îmbrăcate altfel decât el, făcute pentru a primi complimente involuntare, mame de copii, mijloace statice, dar indispensabile pentru perpetuarea rasei umane şi frecvent, dar pentru foarte scurt timp, ţinte nude ale dorinţei sale. Dacă ar fi ştiut despre afirmaţia lui Calvin potrivit căreia femeile sunt create să poarte copii în pântece şi să moară din cauza asta, probabil ar fi fost de acord cu ea.

Cel puţin prima lui soţie aşa murise, lăsându-l cu două fetiţe mici; iar el luase măsuri prompte pentru a o înlocui cu una nouă. Alesese una al cărei corp îl atrăgea din punct de vedere fizic şi a cărei zestre – asigurată prin generozitatea vărului prin alianţă al femeii, domnul George Warleggan – îl ajutase să îşi achite vechile datorii şi să-şi asigure un standard de viaţă mai bun pe viitor. Până la acel moment, totul mersese conform planului.

Dar, în ciuda obtuzităţii de care dăduse dovadă în ultimele câteva luni, înţelesese faptul că noua lui soţie nu era încântată de căsătoria cu el şi nici de noua ei poziţie socială. Într-un fel, anticipase această pierdere a entuziasmului femeii după căsătorie, dat fiind că prima lui soţie, deşi încântată iniţial de ideea uniunii lor fizice, ulterior manifestase un interes tot mai scăzut pentru atenţiile lui. Şi, deşi ea nu făcuse nici cel mai mic gest de refuz, el intuise o anume resemnare în comportamentul ei, care nu-i picase deloc bine.

Cu Morwenna însă, lucrurile nu stătuseră niciodată altfel. Ştiuse de la bun început – femeia chiar îi spusese asta înainte de căsătorie – că ea nu-l iubeşte. El nu o luase în serios, considerase că e doar o toană feminină, peste care ar fi putut trece uşor odată ajunşi în patul conjugal: avea suficientă încredere în puterea lui de seducţie pentru a simţi că astfel de ezitări feciorelnice din partea ei aveau să fie depăşite în curând. Dar, cu toate că ea accepta atenţiile lui de cinci ori pe săptămână – niciodată sâmbăta sau duminica –, supunerea ei aducea uneori cu cea a unui martir ars pe rug. Rareori îi privea chipul în timpul actului sexual, dar privirile lui fugare ocazionale o surprindeau ba cu gura strâmbă, ba cu sprâncenele încruntate; adesea, după consumarea actului, tremura şi tresărea necontrolat. Lui i-ar fi plăcut

să creadă că asta se întâmpla de plăcere – deşi femeile n-ar fi trebuit să obţină plăcere din asta –, dar privirea din ochii ei, atunci când reuşea să o surprindă, arăta foarte clar că nici nu putea fi vorba de aşa ceva.

Comportamentul ei îl deranja şi îl făcea să devină irascibil. Uneori, îl instiga la mici brutalităţi, de care mai apoi se ruşina. Femeia se achita destul de bine de obligaţiile fireşti din jurul casei; se ocupa de vizitele în parohie, fiind adesea plecată atunci când el se aştepta ca ea să fie acasă; se ataşase de fiicele lui şi, după o perioadă de probă, şi ele de ea; mergea la biserică, înaltă şi slabă – în fine, destul de slabă, în tot cazul; stătea la masa lui şi mânca din mâncarea lui; purta în felul ei banal hainele pe care el le comandase pentru ea; discuta cu el despre treburile bisericii, uneori chiar despre cele ale localităţii; când el mergea la o recepţie – precum nunta lui Caroline Penvenen – ea era la braţul lui. Nu pălăvrăgea în timpul mesei, precum Esther, nu se lamenta atunci când nu se simţea bine, nu irosea banii pe lucruri fără valoare, avea genul acela de demnitate care îi cam lipsise primei lui soţii. Ar fi putut fi, într-adevăr, genul de femeie de care el să fie pe deplin satisfăcut – asta dacă scopul nefericit, dar, inevitabil, principal al căsătoriei ar fi putut fi ignorat.

Însă nu putea fi. Cu o săptămână înainte, în timp ce oficia o ceremonie nupţială în propria biserică, îşi lăsase mintea să rătăcească de la sarcina imediată şi reflectase timp de câteva clipe la căsnicia lui şi la cele trei scopuri pentru care fusese rânduită căsătoria, conform cărţii de rugăciuni. Primul, procrearea, era deja în curs. Cu al treilea – sprijin şi tovărăşie reciprocă etc. – lucrurile stăteau destul de bine: soţia lui îi era alături în cele mai multe dintre situaţii şi făcea întocmai cum dorea el. La cel de-al doilea era obstacolul cel mare. „...un remediu împotriva păcatului şi pentru a evita preacurvia; pentru ca persoanele care nu au darul continenţei să se poată căsători şi să rămână astfel membri neîntinaţi ai trupului lui Hristos.” Ei bine, el nu avea darul continenţei, iar ea era acolo să-l apere împotriva preacurviei. Treaba ei nu era să tremure şi să tresară de neplăcere la atingerea lui. „Femeilor”, spusese Sfântul Pavel, „supuneţi-vă bărbaţilor voştri întru totul, întocmai cum vă supuneţi lui Dumnezeu.” Spusese asta atât în Epistola sa către Efeseni, cât şi în cea către Coloseni. Treaba ei nu era să privească trupul soţului ei cu groază şi repulsie.

Aşa că, uneori, ea îl împingea către păcat. Uneori o rănea, deşi nu era nevoie. Odată îi răsucise labele picioarelor cu mâinile până ce ea ţipase de durere; dar asta nu trebuia să se întâmple a doua oară. Gestul acela îl făcuse să sufere peste noapte. Şi o învinuise pe ea pentru tot ce se întâmplase.

Dar astăzi, în prezenţa a trei femei tinere, se simţea într-o formă de zile mari. Cu o siguranţă dată de rangul pe care îl avea – îi spusese Morwennei înainte de sosirea fetelor că în faţă aveau să i se adreseze cu „Domnul Whitworth”, dar în societate trebuia să îl numească întotdeauna Vicarul – putea să se relaxeze şi să fie agreabil în stângăcia sa. Rămăsese în picioare, pe covoraşul din faţa şemineului, cu mâinile la spate şi braţele pe sub pulpana hainei, şi le vorbea despre problemele parohiei şi neajunsurile localităţii, în timp ce ele sorbeau din ceai, îi răspundeau abia şoptit şi

râdeau politicos la glumele lui. Apoi relaxându-se şi mai tare, le povesti în detaliu despre partida de cărţi pe care o jucase cu o seară înainte, iar Morwenna respiră în sfârşit uşurată, deoarece ştia că astfel de confidenţe erau întotdeauna semnul aprobării lui. Juca whist în trei seri pe săptămână: era o pasiune veche a lui, iar partida din seara precedentă era subiectul de conversaţie preferat la micul dejun.

Înainte de a le lăsa pe tinerele femei să îşi vadă de ale lor, consideră că e absolut necesar să corecteze o eventuală impresie de lejeritate a subiectelor sale de discuţie, aşa că se lansă într-o expunere concisă a opiniilor sale despre război, despre criza de alimente din Anglia, despre amploarea periculoasă a disensiunilor sociale, despre devalorizarea banilor şi despre înfiinţarea unui nou cimitir în Truro. Astfel, făcându-şi datoria, sună din clopoţel pentru ca servitorul să vină să strângă ceaiul – Garlanda nu terminase încă – şi le lăsă, pentru a se întoarce în biroul lui.

Trecu un timp până când cele trei fete reuşiră să revină la conversaţia lor lejeră, şi atunci se axară în totalitate pe problemele din Bodmin şi pe schimbul de informaţii despre prietenii lor comuni. Garlanda – fire optimistă, deschisă, practică – şi-ar fi dorit să pună toate acele întrebări pe care le-ar fi pus în mod normal, despre pregătirile pentru venirea copilului, dacă Morwenna era fericită în căsnicie, cum se simţea acum că schimbase statutul de fiică a protopopului cu cel de soţie a vicarului, dacă socializase cu multe persoane din oraş şi ce rochii noi făcuse? Însă dintre surori numai ea ştia despre necazurile Morwennei şi înţelesese de îndată ce o văzuse în după-amiaza aceasta că ele nu se încheiaseră. Sperase şi se rugase ca acele câteva luni de căsnicie şi în special copilul care era pe drum să o fi făcut pe sora ei să-l uite pe „celălalt bărbat”. Garlanda nu aflase încă dacă ceea ce o supăra pe Morwenna era gândul la iubirea pierdută sau faptul că iubirea dobândită nu era pe placul ei, dar acum, că îl cunoscuse pe Ossie, înţelegea o parte dintre problemele cărora sora ei trebuia să le facă faţă. Era păcat că *ea* însăşi nu putea să rămână, se gândi Garlanda; ea ar fi putut s-o ajute pe Morwenna mai mult decât oricine altcineva. Morwenna era o fiinţă atât de bună şi de delicată, care putea fi rănită cu uşurinţă, dar care, din punct de vedere temperamental, era făcută să fie fericită. În următorii câţiva ani, ea trebuia să se călească pentru a putea să-i facă faţă unui bărbat precum Ossie, să-l înfrunte. Altminteri, avea să aibă de suferit, să devină un suflet de sacrificiu şi să ajungă să-l venereze tot aşa cum o făceau şi cele două fetiţe care se învârteau acum prin jur. *Trebuia* să se întărească.

Cât despre sora care avea să rămână, Garlanda nu ştia ce părere avea *ea* şi probabil nici nu avea să afle vreodată. Pentru că, dacă tăcerea şi reticenţa Morwennei erau în realitate la fel de clare ca lumina zilei şi erau doar rezultatul timidităţii, astfel că oricine putea înţelege în scurt timp gândurile, sentimentele şi temerile ei, mica Rowella – cu nasul ei subţire, ochii înguşti şi buza ei tremurândă – fusese impenetrabilă încă din ziua în care venise pe lume. Mica Rowella – deja mai înaltă cu 8 centimetri decât Garlanda – lua parte doar foarte puţin la discuţia care, cu chiu, cu vai, se legase din nou. Privirea ei rătăcea curioasă prin cameră, aşa cum făcuse, de altfel, încă de când intrase aici, studiind-o, trăgându-şi propriile concluzii,

oricare vor fi fost acelea – deoarece, fără îndoială, îşi formase deja o părere despre noul ei cumnat.

Deodată, în timp ce celelalte două surori stăteau la taifas, se ridică şi se duse la fereastră. Aproape se lăsase întunericul, dar o rază de lumină sclipea încă pe oglinda râului, lucind ca un bob de strugure decojit printre copacii nemişcaţi.

Servitoarea intră în încăpere aducând cu ea lumânările aprinse, răpind astfel şi ultima rază de lumină a sfârşitului zilei.

Văzând-o pe Rowella atât de tăcută, Morwenna se ridică în picioare, se duse la fereastră şi îi înconjură talia cu braţul.

— Ce zici, draga mea, crezi că o să-ţi placă aici?

— Mulţumesc, surioară, o să fiu aproape de tine.

— Dar departe de mama şi de căminul tău. O să avem nevoie una de cealaltă.

Garlanda le privi pe cele două surori înalte, însă nu spuse nimic.

Rowella spuse deodată:

— Vicarul îşi aranjează părul într-un mod foarte plăcut. Cine se ocupă de el?

— A… Servitorul nostru, Alfred, are grijă de el.

— Nu seamănă deloc cu tata, nu?

— Nu… Nu, deloc.

— Şi nici cu noul protopop nu seamănă deloc.

— Protopopul cel nou e din Saltash, spuse Garlanda. Un omuleţ tare de treabă!

Se lăsă tăcerea.

— Eu nu cred că suntem chiar în pragul unei revoluţii, aşa cum spune vicarul. Dar săptămâna trecută au fost revolte serioase în Flushing… Cât de departe suntem de Truro aici?

— Cam vreun kilometru şi jumătate. Ceva mai mult dacă mergi pe traseul poştalionului.

— Pe aici sunt magazine?

— O, da, în Kenwyn Street.

Urmă o pauză. Apoi:

— Grădina voastră arată bine. Se întinde până la râu?

— O, da. Morwenna făcu un efort: Ne distrăm tare bine eu, cu Sarah şi cu Anne. Când se apropie fluxul, avem o insuliţă pe care stăm şi ne prefacem că suntem abandonate acolo în aşteptarea unei bărci. Dar dacă nu alegem *exact* momentul potrivit pentru a evada, picioarele ni se afundă în nămol şi ne udăm… Şi hrănim lebedele. Sunt numai patru şi sunt destul de blânde. Una dintre ele are o aripă ruptă. Noi îi spunem Leda. Furăm resturi de la bucătărie. Anne este îngrozită, dar Sarah şi cu mine… pur şi simplu ne ciugulesc din palmă…

Între timp, se lăsase întunericul de tot, astfel că femeile nu-şi mai vedeau decât propriile reflexii în geamul ferestrei.

Rowella spuse:

— Ţi-am adus o pernuţă de ace, s-o agăţi undeva. Este din satin alb şi este cusută ciudat – cu modele diferite pe partea de sus, faţă de cea de jos. Cred că o

să-ţi placă.

— Sunt foarte convinsă că o să-mi placă. Arată-mi-o după ce despachetezi.

Rowella se întinse, dezmorţindu-se:

— Cred că aş vrea să fac asta acum, Wenna. Mă cam jenează pantofii şi abia aştept să-i schimb. Au fost ai Carenzei, căreia i-au rămas mici, aşa că au fost daţi mai departe. Dar acum cred că mi-au rămas şi mie mici.

## II

Ross Poldark îi cunoştea pe cei din familia Basset aproape de când se ştia, dar nu s-ar fi putut spune că era vorba despre o relaţie de prietenie între ei, ci mai degrabă de simple cunoştinţe – genul de relaţie pe care o aveau mai toţi cei care deţineau terenuri în Cornwall. Sir Francis Basset era o persoană mult prea importantă pentru a stabili relaţii apropiate cu micii moşieri ai comitatului. Deţinea proprietatea Tehidy, cam la 18 kilometri vest de Nampara, iar profiturile importante din minerit îi asigurau un venit cheltuibil mai mare decât al oricărui alt bărbat din ţinut. Scrisese şi publicase lucrări de teorie politică, de agricultură practică şi de siguranţă în mine. Era patron al artelor şi al ştiinţelor şi petrecea cam şase luni pe an la Londra.

Prin urmare, în luna martie familia Poldark primi cu surprindere o scrisoare de la el, prin care îi invita la cină la Tehidy. Surpriza nu era totuşi la fel de mare precum ar fi fost cu un an în urmă. Spre marea iritare a lui Ross, după aventura din Quimper, Ross devenise fără să vrea eroul comitatului; oameni care până atunci nici nu ştiau că există aflaseră acum numele lui, astfel că nu era prima invitaţie neaşteptată pe care o primeau. Pentru unele dintre ele reuşise să negocieze cu succes un refuz – negocierea fiind cu Demelza, care, din principiu, nu refuza niciodată o invitaţie, nicăieri. Peste iarnă, Clowance avusese probleme din cauza primilor dinţi, ceea ce îi oferise lui Ross un avantaj, dat fiind că episodul cu moartea Juliei era încă viu în mintea Demelzei, iar faptul că noul lor copil era tot o fetiţă părea să o facă şi mai sensibilă la astfel de probleme. Dar acum Clowance se simţea mai bine, aşa că Ross nu mai avea nicio scuză plauzibilă.

— A, îl plac, n-am zis că nu, spuse Ross, simţindu-se încolţit. E construit dintr-un alt aluat faţă de vecinii mei din imediata apropiere. E un om raţional, deşi oarecum nemilos în ceea ce priveşte afacerile proprii. Numai că nu mă încântă deloc ideea unei invitaţii la baza căreia stă, evident, notorietatea mea proaspăt căpătată.

— Notorietate nu e un cuvânt tocmai potrivit, nu? îl apostrofă Demelza. Eu credeam că notorietatea e un fel de proastă reputaţie.

— Eu cred că poate face referire la toate tipurile de reputaţie. Şi cu siguranţă se aplică în cazul reputaţiei necuvenite, aşa cum este în cazul meu.

— Poate alţii se pricep mai bine decât tine, Ross. Nu e nicio ruşine să fii cunoscut ca o persoană destoinică şi curajoasă.

— Curajoasă şi nesăbuită. Am pierdut tot atâţia oameni câţi am salvat.

— Nu, dacă nu cumva te-apuci să faci presupuneri privind numărul celor care probabil au murit încercând să evadeze pe cont propriu.

— Ei bine, se încăpăţână Ross, obiecţia rămâne în picioare. Nu îmi place deloc ca oamenii să-şi facă o părere prea bună despre mine din motive cu totul şi cu totul greşite. Dar cedez, mă dau bătut, mă predau. Mergem să-l înfruntăm pe Sir Francis în bârlogul lui. Apropo, să ştii că şi pe soţia lui o cheamă Frances. Ca şi pe fiica lui. Aşa că situaţia o să devină foarte derutantă pentru tine, dacă bei prea mult Porto.

— Îmi dau seama imediat când urmează să spui o răutate! îl avertiză Demelza. Îţi zvâcnesc urechile, ca ale lui Garrick atunci când vede vreun iepure!

— Poate că e vorba despre acelaşi impuls, spuse Ross.

Şi totuşi, Demelza ar fi fost mai încântată dacă ar fi fost o petrecere de seară şi dacă ar fi putut chiar să se întărească cu un pahar sau două imediat după sosire. Pentru Ross, nu conta absolut deloc faptul că ea se născuse la mai puţin de doi kilometri de Tehidy Park, iar tatăl ei lucrase o viaţă într-o mină în care Sir Francis Basset deţinea drepturile de exploatare. Patru dintre fraţii ei lucraseră ocazional în mine la care el era acţionar majoritar. În Illuggan şi Camborne, numele lui Sir Francis Basset cântărea tot atât de greu ca şi numele regelui George, iar Demelza se simţise intimidată chiar şi atunci când îi fusese prezentată la nuntă. Oare Sir Francis ştia sau nu faptul că doamna Ross Poldark fusese progenitura prost educată a unui miner şi crescuse într-o cocioabă, împreună cu alţi şase fraţi şi un tată beţiv care o lovea cu pumnul chiar şi pentru cel mai neînsemnat dintre motive? Şi dacă nu ştia, oare accentul ei – în ciuda progresului enorm făcut în privinţa limbajului – n-o dădea de gol? O ureche antrenată sesiza diferenţe notabile între două regiuni diferite.

Însă Demelza nu-i spuse lui Ross nimic din toate acestea, pentru că i-ar fi putut da astfel un nou motiv să refuze, iar ea nu considera că *el* trebuia să refuze şi, în plus, ştia că nu ar merge fără ea.

Fuseseră invitaţi într-o joi, pe la ora unu, aşa că plecară curând după ora unsprezece, pe o ploaie uşoară.

Tehidy Park era de departe proprietatea cea mai întinsă şi cea mai bogată de pe întreaga coastă de nord a comitatului Cornwall, de la Crackington până la Penzance. Deşi înconjurată la mică distanţă de landă şi de exploatări părăsite, era frumos împădurită, cu o minunată rezervaţie de căprioare şi un lac frumos, spre care era orientată casa. Şapte sute de acri de teren o izolau de industria care îi asigura proprietarului un venit de peste 12.000 de lire sterline pe an. Casa în sine era o vilă enormă, pătrată, construită în stil palladian, străjuită la fiecare dintre colţuri de un „pavilion” sau o casă mai mică, una dintre acestea fiind o capelă, alta o seră imensă, iar celelalte două – locuinţe pentru servitori.

Intrară în casă, unde fură întâmpinaţi de gazde. Dacă ştiau într-adevăr ceva despre originile umile ale Demelzei, gazdele nu trădară acest lucru nici măcar printr-o fluturare de gene. Cu toate acestea, Demelza se simţi extrem de uşurată zărindu-i pe Dwight şi pe Caroline printre invitaţi.

Printre alţii, era şi un domn Rogers – un bărbat rotofei, de vârstă mijlocie, venit de pe coasta de sud, care era cumnatul lui Sir Francis, două dintre surorile lui Sir Francis, fiica sa în vârstă de paisprezece ani şi, desigur, Lady Basset – o femeiuşcă elegantă, atrăgătoare, a cărei constituţie minionă se potrivea de minune cu cea a soţului său. Alături de ei se mai aflau şi un domn rumen – generalul William Macarmick – şi un tânăr pe nume Armitage, în uniformă de marină, cu epoleţi de locotenent pe umărul stâng.

Înainte de cină, vizitară în tihnă casa, care, pe interior, era atât de luxoasă încât toate casele mari din jurul proprietăţii Fal păleau prin comparaţie. Tablouri frumoase erau expuse pe pereţi şi pe marginea din marmură a şemineului, iar nume precum Rubens, Lanfranc, Van Dyke şi Rembrandt se auzeau pe buzele tuturor celor din jur. Atunci când bărbatul îi fusese prezentat, figura locotenentului Armitage nu îi spusese nimic în mod special Demelzei, dar când îl văzuse salutându-l pe Ross, îşi dădu deodată seama că era vorba despre acea rudă a familiei Boscawen pe care Ross o eliberase din lagărul din Quimper. Era un tânăr impresionant, a cărui paloare a feţei – probabil rezultat al îndelungatei perioade de temniţă – scotea în evidenţă ochii mari şi întunecaţi, cu gene pe care orice femeie le-ar fi invidiat. Însă chipul lui fin, cu trăsături ascuţite, şi firea sa uşor melancolică nu aveau nimic feciorelnic, iar Demelza surprinse un licăr aparte în ochii lui atunci când o privi.

Până când se aşezară la masă se făcuse deja ora trei. Demelza se afla faţă în faţă cu locotenentul Armitage, între Dwight şi generalul Macarmick. Acesta din urmă, în ciuda vârstei înaintate, era vesel şi sociabil, un bărbat cu multe opinii, care nu ducea lipsă de atitudinea necesară pentru a le da glas. La un moment dat fusese membru în Parlament, ales ca reprezentant al localităţii Truro, înfiinţase un regiment pentru Indiile de Vest şi făcuse avere din comerţul cu vin. Era politicos şi şarmant cu toată lumea, dar între felurile de mâncare, atunci când nu avea mâinile ocupate, pipăia în mod repetat piciorul Demelzei, deasupra genunchiului.

Demelza se întreba uneori prin ce anume îi încuraja pe bărbaţi să fie atât de curtenitori faţă de ea. În vremurile de demult, când mergea la diverse recepţii şi baluri, întotdeauna se găseau vreo doi-trei care să o roage insistent să le acorde următorul dans – adesea şi multe altele pe lângă el. Sir Hugh Bodrugan încă mai apărea şontâcăind pe la Nampara de vreo câteva ori pe an, plin de speranţă, gândindu-se, probabil, că, mai devreme sau mai târziu, perseverenţa lui va da rezultatele scontate. Apoi, cu doi ani în urmă, la dineul acela de la Trelissick, mai fusese şi franţuzul acela care îşi condimentase întreaga conversaţie de pe parcursul cinei cu apropouri indecente. Nu părea deloc în regulă.

Dacă s-ar fi ştiut o femeie extrem de frumoasă sau impresionantă – la fel de frumoasă, de pildă, precum Elizabeth Warleggan sau la fel de impresionantă precum Caroline Enys – situaţia ar fi fost mai uşor de înţeles. În schimb, ea era doar amabilă, iar ei interpretau această trăsătură a ei în cele mai nepotrivite feluri. Sau poate simţeau la ea ceva extrem de feminin, care îi stimula. Sau pentru că nu era de viţă nobilă, ei îşi închipuiau oare că va fi o pradă uşoară? Ori poate că aşa făceau

toţi? Trebuia neapărat să-l întrebe pe Ross cât de des i se întâmpla să le ciupească pe femei de picioare pe sub masă.

Subiectul principal al discuţiilor era războiul. Domnul Rogers încheiase foarte recent tranzacţii cu emigranţi francezi şi era de părere că Directoratul[2] nou înfiinţat era pe marginea prăpastiei şi avea să tragă după el întreaga Republică.

— Aici nu e vorba doar despre decădere morală şi religioasă, spunea el, e vorba deja despre o pierdere a voinţei, a dispoziţiei de a-şi asuma orice fel de datorie sau de responsabilitate, a dorinţei de a lua orice măsuri în numele celor câţiva fanatici fără niciun Dumnezeu, care se agaţă acum de putere. Dumneavoastră, domnule, adăugă el adresându-i-se lui Ross, sunt sigur că veţi confirma ce spun eu acum.

Uşoara înclinare din cap a lui Ross era mai degrabă un semn de politeţe decât de aprobare.

— Legăturile mele cu republicanii francezi au fost superficiale – cu excepţia acelor câţiva republicani pe care i-am întâlnit în… în timpul a ceea ce presupun că s-ar putea numi luptă. Din nefericire, din experienţa proprie cu contrarevoluţionarii francezi, aş putea trage concluzia că mare parte din descrierea dumneavoastră li se aplică la fel de bine şi lor.

— Cu toate acestea, continuă Rogers deloc descurajat, prăbuşirea actualului regim aflat la putere în Franţa nu se va lăsa prea mult aşteptată. Tu ce părere ai, Armitage?

Tânărul locotenent îşi mută privirile de la Demelza şi spuse:

— Ştiţi, cu toate că am stat nouă luni în Franţa, eu, unul, n-am văzut din ea mai mult decât am reuşit să văd în primele nouă zile, când am fost mutat dintr-o temniţă în alta. Tu, Enys?

— Odată ce ai ajuns la Quimper, răspunse Dwight, se poate spune că ai trecut prin purgatoriu. Ce-i drept, îi mai auzi pe paznici discutând din când în când. Costul multor lucruri s-a multiplicat de douăsprezece ori într-un singur an.

— În 1790, preluă Rogers ideea, îţi puteai cumpăra din Paris o pălărie – una bună, reţineţi – cu paisprezece lire. Acum, din câte am auzit, preţul se apropie de 600 de lire. Fermierii nu-şi mai aduc produsele în pieţe, pentru că banii pe care îi primesc în schimb îşi vor fi pierdut deja valoarea până în săptămâna imediat următoare. O ţară nu poate duce un război fără o bază financiară solidă care să îl susţină.

— Asta e şi părerea lui Pitt, preciză Sir Francis Basset.

În tăcerea care se lăsă, Ross spuse:

— Acest tânăr general care i-a nimicit pe contrarevoluţionari la Paris – nu cumva el a fost numit la comanda armatei franceze în Italia? Luna aceasta. Luna asta, la un moment dat. Îi tot uit numele…

— Bonaparte, îl ajută Hugh Armitage. El e cel care a pus stăpânire pe oraşul Toulon la sfârşitul lui ’93.

---

[2] Regim politic cu putere executivă în Franţa, reprezentat de un consiliu de cinci persoane care a guvernat ţara între 26 octombrie 1795 şi 9 noiembrie 1799. (n.tr.)

— Există o serie întreagă de tineri generali acum, spuse Ross. Hoche este cel mai iscusit dintre toţi. Dar câtă vreme ei trăiesc şi comandă trupe şi sunt nebiruiţi în lupte, e greu de crezut că dinamica revoluţiei e înăbuşită cu totul. Există riscul ca, nesocotind perspectiva ortodoxă a războiului şi a finanţelor, ei să reuşească să mai menţină acest ritm o vreme. De ani în şir, armata este plătită doar din ce mai pică de la ţările pe care le cuceresc.

Basset spuse:

— Bonaparte ăsta i-a doborât pe contrarevoluţionari cu focuri de *tun* – a curăţat străzile Parisului cu proiectile de tun, omorând şi mutilând sute de conaţionali de-ai săi! Evident, nu ai cum să treci cu vederea astfel de oameni! Cât despre cei cinci din Directorat, care i-au detronat pe ceilalţi tirani mânjiţi cu sânge – ăştia cinci sunt nişte criminali, să nu ne ascundem după deget! Pur şi simplu nu pot lăsa maşinăria războiului să se oprească. Pentru ei, ca şi pentru tinerii generali, filosofia de viaţă este „cucereşte sau mori”!

— Mă simt de-a dreptul uşurat să vă aud spunând aceste lucruri, domnule, spuse locotenentul Armitage. Unchiul meu spunea că, la o cină alături de un membru atât de important şi de distins al Partidului Liberal, aş putea asista la discursuri pacifiste şi la opinii favorabile revoluţiei.

— Unchiul dumneavoastră ar fi trebuit să se gândească mai bine, spuse Sir Francis cu răceală. Un adevărat liberal este un englez la fel de patriot ca oricare altul din acest ţinut. Nimeni nu-i urăşte pe revoluţionari mai mult decât mine, dat fiind că ei au încălcat toate legile lui Dumnezeu şi ale firii!

— Ca membru de o viaţă al Partidului Conservator, ţinu să precizeze generalul Macarmick, nici eu n-aş fi putut spune mai bine lucrurile astea!

Demelza îşi schimbă poziţia genunchiului.

— O rafală de tun! continuă bărbatul să peroreze, bucuros că regăsise genunchiul femeii. Nu ar strica nimănui câte o rafală de tun din când în când în ţara asta! Să tragi în trăsura regelui atunci când se duce să deschidă Parlamentul! Revoltător!

— Cred că n-au aruncat decât cu pietre, spuse Dwight. Iar cineva a tras doar cu o puşcă cu aer…

— După care au răsturnat trăsura goală cu roţile în sus – şi aproape că au distrus-o! Tâlharilor şi ticăloşilor ăstora ar trebui să li se dea o lecţie pe care s-o ţină minte!

Demelza se uită la codul fiert cu sos de creveţi care îi fusese pus în faţă, după care aruncă o privire furişă spre Lady Basset, ca să vadă ce furculiţă alege. În ciuda vremurilor austere, în care consumul de alimente era restricţionat în mod voluntar şi se considera că e o dovadă de patriotism să te abţii de la extravaganţe, aceasta era totuşi o masă generoasă. Supă, peşte, carne de vânat, vită, oaie, tarte cu prune goldane, deserturi cu frişcă şi budincă de lămâie; plus vin de Burgundia, şampanie, vin de Madeira, vin de Xeres şi Porto.

Un timp, discutară despre zvonurile care circulau prin comitat: moartea subită a lui Sir Piers Arthur, unul dintre reprezentanţii oraşului Truro în Parlament – ceea ce impunea organizarea unei sesiuni speciale de vot – şi dacă familia Falmouth avea

să-şi aleagă noul reprezentant în Parlament din interiorul comitatului, pentru a face echipă cu căpitanul Gower la Cameră. Când îşi întoarseră privirile spre el, locotenentul Armitage zâmbi şi clătină din cap.

— Nu mă întrebaţi pe mine. Eu nu candidez şi nici nu am idee cine ar putea fi. Unchiul meu nu îmi face astfel de confidenţe. De ce n-aţi fi dumneavoastră, domnule general?

— Nu, nu, răspunse Macarmick. Eu am depăşit faza asta. Unchiul dumitale probabil va căuta o persoană mai tânără.

Discutară mai apoi despre problema foarte serioasă la nivelul comitatului privind necesitatea unui spital central care să trateze bolile foarte răspândite în rândurile minerilor; despre argumentul pus pe tapet de Sir Francis Basset şi Dwight Enys – printre alţii – cum că un asemenea spital central ar trebui să fie situat în apropiere de Truro.

Mai vorbiră apoi despre faptul că fiul cel mare al lui Ruth şi John Treneglos, Jonathan, se îmbolnăvise de vărsat şi că doctorul Choake îi declarase pe toţi în regulă; şi despre cele trei surori ale sale care fuseseră aduse în camera de izolare într-un stadiu anume al bolii, după care luaseră toate infecţia, dar acum evoluţia lor era favorabilă.

Demelza se simţi uşurată atunci când lumea se ridică de la masă. Nu că o deranja atât de tare faptul că generalul Macarmick îşi permitea asemenea intimităţi, dar atingerile lui deveneau tot mai insistente, iar Demelza se temea pentru rochia ei. Când reuşi să se studieze, sus, constată dincolo de orice îndoială prezenţa unor pete de grăsime.

Pe durata cinei, norii se împrăştiaseră cu totul, vântul se mai domolise, iar soarele călduţ coborâse spre apus, aşa că gazdele propuseră ca toată lumea să facă o plimbare prin parcul moşiei după care să urce prin pădure, către o terasă de unde puteau vedea cu toţii faleza de nord şi marea.

Femeile îşi luară cu ele pelerine sau şaluri subţiri, iar grupul porni – la început în şir indian, condus de Lady Basset şi generalul Macarmick, pentru ca mai apoi să se separe, pe măsură ce unul sau altul dintre invitaţi se oprea să admire vreo plantă, vreo privelişte sau apuca pe o cărare piezişă, încotro îl purta curiozitatea.

De la bun început, Demelza constată că avea un partener de plimbare, în persoana locotenentului Armitage. Nu fusese o alegere deliberată din partea ei, dar ştia dincolo de orice îndoială că fusese o alegere conştientă din partea lui. În primele minute, el păstră tăcerea, după care spuse:

— Mă simt foarte îndatorat faţă de soţul dumneavoastră, doamnă.

— Serios? Eu mă bucur că lucrurile au ieşit astfel.

— A fost o dovadă de nobleţe din partea lui.

— El nu e de aceeaşi părere.

— Cred că îi stă în fire să subestimeze valoarea propriilor fapte.

— Asta trebuie să i-o spuneţi chiar lui, domnule locotenent Armitage.

— A, i-am spus.

Şi merseră mai departe câţiva paşi. În faţa lor, o parte dintre ceilalţi invitaţi discutau despre naşterea moştenitorului prinţului şi prinţesei de Wales.

Armitage spuse:

— Este o privelişte încântătoare. Aproape la fel de frumoasă precum cea de la locuinţa unchiului meu. Aţi fost vreodată la Tregothnan, doamnă Poldark?

— Nu.

— A, trebuie neapărat să veniţi. Sper că veţi veni amândoi, cât mai curând. Cât mai sunt eu acolo. Casa aceasta, desigur, este mult mai elegantă. Unchiul meu se gândeşte uneori să o renoveze pe a lui.

— Nu cred că agreez foarte tare ideea unei case atât de mari pentru o familie atât de mică, spuse Demelza.

— Aşa e firesc la oamenii de vază. Ia priviţi cum zboară lebăda aceea! Tocmai s-a înălţat de pe oglinda lacului, uitaţi-vă cum i se văd aripile în lumina soarelui – par poleite cu aur!

— Vă plac păsările?

— Acum îmi place tot ce văd, doamnă. După ce stai în închisoare atât de mult timp, vezi lumea cu alţi ochi, ca pentru prima oară. Unii o descoperă cu mirare – cu ochii unui copil. Nici după câteva luni bune nu mi-am pierdut această perspectivă.

— E bine când găseşti puţină consolare după o perioadă atât de neplăcută.

— Nu e puţină, vă asigur.

— Domnule locotenent, oare ne recomandaţi asta tuturor?

— Ce anume?

— Câteva luni în închisoare, ca să putem aprecia mai bine gustul vieţii noastre obişnuite.

— Ei bine... Viaţa e făcută din contraste, nu credeţi? Ziua e întotdeauna bine-venită după o noapte lungă. Dar am impresia că mă luaţi peste picior, stimată doamnă.

— Deloc! Nu e câtuşi de puţin intenţia mea.

În faţa lor, domnişoara Mary Basset spuse:

— Mă rog, păcat că este fată... Pentru că la halul în care bea Prinny[3], nu poţi să nu te întrebi dacă va apuca să-i supravieţuiască tatălui său.

— A părăsit-o de tot pe prinţesa Caroline, completă domnul Rogers. S-a întâmplat chiar înainte ca noi să plecăm din oraş. Aproape imediat după naşterea copilului, el i-a părăsit pe amândoi şi s-a dus să trăiască făţiş cu Lady Jersey.

— Iar Lady J. face totul cu atâta ostentaţie! spuse domnişoara Cathleen Basset. Lucrurile astea ar putea fi trecute mult mai uşor cu vederea dacă s-ar petrece într-o manieră decentă şi discretă.

— Din câte aud, interveni Caroline Enys, tiza mea e o putoare!

---

[3] Numele cu care îl alintau supuşii pe regele George al IV-lea al Marii Britanii (1762–1830, rege între 1820–1830), recunoscut pentru stilul său de viaţă desfrânat, cu escapade amoroase, numeroase amante şi consum exagerat de alcool. (n.tr.)

Urmă o tăcere scurtă.

— Păi, aşa şi e! spuse Caroline râzând. Pe lângă faptul că e grasă şi din topor, pute de-ţi mută nasul din loc! Orice bărbat şi-ar petrece noaptea nunţii cu o sticlă de whisky alături şi cu capul în şemineu dacă ar trebui să se cupleze cu o asemenea creatură! Cât o fi ea de lipsită de orice simţ al umorului, nu cred că o femeie ar trebui să atenteze în felul ăsta la nasul unui bărbat!

— Că altminteri rămâne cu buza umflată, aşa-i? comentă generalul Macarmick înainte de a izbucni într-un hohot de râs. Pe onoarea mea! Aveţi dreptate, doamnă! Nu atentezi la nasul unui bărbat – ha! ha! – nu atentezi la nasul unui bărbat – că altfel rămâi cu buza umflată! Ha, ha, ha, ha, ha!

Ecoul râsului lui răspunse dinspre pâlcul de pini tineri şi se dovedi atât de contagios, încât toată lumea începu să râdă cu poftă.

— Mergem mai întâi la lac? întrebă Hugh Armitage. Cred că Lady Basset mi-a spus la un moment dat că acolo sunt nişte păsări sălbatice interesante.

Demelza ezită iniţial, dar apoi decise să-l urmeze. Până acum, discuţia lor fusese agreabilă, lejeră şi protocolară. O plimbare plăcută, după masă, printr-o grădină provincială, în compania unui tânăr drăguţ şi politicos. Faţă de cuceritorii acaparatori pe care Demelza reuşise să-i ţină în şah în trecut, precum Hugh Bodrugan, Hector McNeil sau John Treneglos, situaţia de acum era complet lipsită de riscuri, pericole sau orice alte ameninţări. Dar nu părea aşa – şi tocmai aici era problema. Profilul de pasăre de pradă al tânărului, cu ochii săi negri, foarte intuitivi, şi glasul său blând, dar hotărât, o impresionau într-un fel ciudat. Şi probabil chiar exista un pericol latent, chiar dacă nu atât în forţa atacului, cât mai ales în slăbiciunea subită a apărării.

Se îndreptară, aşadar, împreună către lac, unde începură să discute despre păsările de apă pe care le descoperiră acolo.

## Capitolul 5

### I

Sir Francis Basset spuse:

— Poldark, mă tot gândesc de la o vreme că ar trebui să ne cunoaştem mai bine. Îmi amintesc, desigur, de unchiul dumitale, de pe vremea când era judecător, dar când am ajuns eu la vârsta necesară pentru a putea să mă implic activ în problemele comitatului, dumnealui rareori îşi mai părăsea proprietatea. Iar vărul dumitale... Nu cred că era făcut pentru viaţa publică.

— Păi, după ce s-a închis mina Grambler, a rămas în sapă de lemn, ceea ce i-a cam tăiat cheful pentru multe lucruri pe care ar fi putut să le facă în mod normal.

— Mă bucur să aud că Wheal Grace este atât de rentabilă în prezent.

— A fost un joc de noroc care a dat rezultate.

— Toată afacerea asta cu mineritul e un joc de noroc. Numai condiţiile să fi fost mai bune în industria asta… Pe o rază de cinci kilometri în jurul casei ăsteia erau deschise odată treizeci şi opt de mine. Acum au mai rămas doar opt. Tabloul e sumbru.

Găsind că nu e nimic de comentat la cele spuse de Sir Francis, Ross nu zise nimic.

— Din câte ştiu, şi dumneata eşti un nonconformist, Poldark, continuă Basset, ridicând privirea spre mai înaltul său partener de discuţie. Eu însumi – deşi în moduri mai puţin radicale – am fost neortodox, intolerant faţă de cei de dinaintea mea. Unele dintre familiile mai convenţionale încă mă consideră şi astăzi un tânăr indisciplinat – aşa cum eram, de altfel, acum câţiva ani.

Ross zâmbi.

— Admir de multă vreme preocuparea dumneavoastră faţă de condiţiile de muncă ale minerilor.

— Vărul dumitale, începu Basset, avea o situaţie financiară precară. Până acum doi ani, şi dumneata erai într-o situaţie asemănătoare. Acum, lucrurile s-au schimbat.

— S-ar părea că ştiţi câte ceva despre afacerile mele, Sir Francis.

— Ei bine, probabil îţi aminteşti că am ceva investiţii bancare în Truro, precum şi mulţi prieteni. Presupun că estimările mele sunt corecte? Ross nu neagă. Aşadar, nu ai timp pentru a lucra în serviciul public? Acum eşti un nume cunoscut în Cornwall. Ai putea profita de asta.

— Dacă vă referiţi la posibilitatea ca eu să intru în magistratură…

— Ştiu ce vrei să spui. Ralph-Allen Daniell mi-a spus că ai refuzat postul şi de ce. Nu-mi par a fi nişte motive plauzibile, dar presupun că nu ţi-ai schimbat punctul de vedere, corect?

— Nu mi l-am schimbat.

Se auzeau râsete şi mai însufleţite din grupul cel mare, în centrul căruia se afla Caroline. Basset spuse:

— Eu am plantat toate aceste conifere. Deja sunt un bun adăpost împotriva vântului puternic. Dar nu vor atinge deplina maturitate până la moartea mea.

— Aveţi răbdare, spuse Ross. E posibil să mai aveţi încă mult până la capătul drumului.

Basset îl privi în treacăt:

— Sper. Încă mai am multe de făcut. Dar nimeni nu se apropie de patruzeci fără… Dumneata eşti liberal, Poldark?

Ross ridică sprâncenele:

— Nu am înclinaţii nici într-o direcţie, nici în cealaltă.

— Îl apreciezi pe Fox?

— Îl *apreciam*.

— Eu încă îl apreciez, şi pe bună dreptate. Dar reforma trebuie să vină printr-o bună administrare de sus, nu prin revoluţie, de jos.

— În linii mari, aş fi de acord cu perspectiva asta – cu condiţia să vină.

— Sunt multe aspecte – presupun – asupra cărora am cădea de acord noi doi. Să înţeleg că nu crezi în democraţie?

— Nu.

— Unii dintre colegii mei de altădată – numai câţiva dintre ei, din fericire – încă nutresc idei dintre cele mai extravagante. Care ar fi oare consecinţele măsurilor pe care le propun ei? Păi să-ţi spun eu. Puterea executivă, presa, membrii Camerei Comunelor vor pierde controlul propriu-zis şi vor fi forţaţi să dobândească puterea prin mijloace nocive precum mita şi corupţia, iar asta…

— Eu aş fi zis că în sistemul nostru electoral actual mita şi corupţia sunt la ordinea zilei…

— Într-adevăr, nu scuz aceste metode, deşi sunt forţat să fac uz de ele. Dar reprezentarea egală ar duce la o creştere a corupţiei, nu la diminuarea ei. Coroana şi Camera Lorzilor ar deveni nule şi toată puterea s-ar concentra la nivelul Camerei Comunelor, care, aşa cum se întâmplă deja în Franţa, ar fi aleasă din drojdia societăţii. Guvernul nostru va ajunge cel mai slab dintre guvernele lumii, respectiv acel guvern democratic pe care unii oameni îl invocă ca fiind obiectivul suprem. Să ne lăsăm guvernaţi de o gloată ar însemna să fim martori la sfârşitul libertăţilor civile şi religioase şi totul ar fi redus la un nivel omogen, în numele sacru al egalităţii maselor.

— Oamenii nu vor putea fi niciodată egali, spuse Ross. O societate fără clase sociale ar fi o societate fără viaţă – o societate căreia nu i-ar mai curge sânge prin vene. Dar ar trebui să existe mult mai mult trafic între clasele sociale, mult mai multe oportunităţi de mărire şi decădere. În particular, ar trebui să existe recompense mult mai mari pentru oamenii din clasele de jos care muncesc din greu şi, respectiv, pedepse mai mari pentru cei din clasele sociale superioare care fac abuz de puterea lor.

Basset încuviinţă printr-o mişcare a capului:

— Bine spus! Am să îţi fac o propunere, căpitane Poldark.

— Mi-e teamă că aş putea să vă jignesc refuzând-o.

## II

— Mergem sus, să ne alăturăm celorlalţi? propuse Hugh Armitage. S-ar părea că avem şanse să asistăm la un apus superb.

Demelza se ridică de unde stătea ghemuită, încercând să încurajeze un boboc de raţă-mandarin să vină mai aproape.

— Noi nu avem acasă nici heleşteu, nici bazin. Nu este decât un pârâiaş, care cel mai adesea are o culoare dubioasă din cauza spălării minereului de cositor.

— Poate la un moment dat îmi veţi permite să vă fac o vizită – amândurora, vreau să spun? Dacă nu mă înşel, staţi la câţiva kilometri distanţă spre nord?

— Sunt sigură că Ross va fi încântat.

— Şi dumneavoastră?

— Desigur… Dar noi nu avem o moşie… Nici măcar un conac.

— Nici eu nu am. Familia tatălui meu e originară din Dorset. Noi avem un conac ascuns printre colinele abrupte din apropiere de Shaftesbury. Călătoriţi des pe continent?

— N-am ieşit niciodată din Cornwall.

— Soţul dumneavoastră ar trebui să vă ia cu el. N-ar trebui să vă ascundeţi niciodată aura – niciunul dintre dumneavoastră.

Pentru a doua oară locotenentul Armitage păru că îşi aminteşte prea târziu să-l includă pe Ross în observaţiile sale.

Începură să urce dealul, luând-o pe o potecă parţial năpădită de tufe de ilice, dafin şi castan sălbatic. Ceilalţi ieşiseră deja din câmpul lor vizual, deşi încă li se mai auzeau glasurile.

— Vă întoarceţi curând în serviciu? întrebă Demelza.

— Nu imediat. Încă nu văd la distanţă. Medicii spun că e o chestiune de timp până ce vederea mea se va vindeca, dar problema a fost cauzată de încercarea de a citi şi de a scrie în semiîntuneric.

— Îmi pare rău…

— De asemenea, unchiul meu ar dori ca eu să rămân pentru moment la Tregothnan. De când a murit soţia lui, sora lui – mătuşa mea – a preluat treburile administrative ale casei, însă lui îi lipseşte compania şi a devenit ursuz.

Demelza se opri din mers şi privi înapoi către casă. Aşa, străjuită de cele patru pavilioane ale sale, aducea tare bine cu o moschee mare şi pătrată. Un grup de căprioare ţâşni prin dreptul unei raze de soare care cădea printre copaci.

— Puteaţi să le scrieţi celor de acasă? vru să ştie Demelza. Dwight nu putea. Caroline, cel puţin, n-a primit decât o scrisoare în aproape un an întreg.

— Nu… Scriam pentru propria mea plăcere. Dar hârtia era atât de puţină, încât fiecare petic era scris în ambele direcţii, pe orizontală şi verticală, cu nişte litere minuscule pe care acum, uneori, nu le pot citi.

— Ce scriaţi?

— Poezii. Sau mai degrabă versuri, ca să nu sune atât de pretenţios.

Demelza clipi:

— N-am cunoscut niciodată un poet până acum.

Bărbatul se îmbujoră:

— Nu e ceva serios. Dar pentru că m-aţi întrebat… La momentul acela, mă ajuta să nu-mi pierd minţile.

— Şi aveţi de gând să mai scrieţi?

— O, da. Oricât de neînsemnat ar fi, până la urmă devine parte din viaţa ta.

Reluară urcuşul şi în scurt timp ajunseră pe terasa de unde puteau privi apusul. Ajunseseră tot înaintea celorlalţi, care se opriseră undeva, pe drum. Terasa avea pardoseală de cărămidă, iar doi lei din piatră străjuiau treptele care urcau către ea.

Piesa centrală era un mic templu grecesc, cu o statuie a lui Bacchus ce privea către mare.

Soarele strălucea intens dincolo de coama unui nor. Arăta ca şi cum cineva ar fi deschis uşa unui cuptor, iar din spatele cărbunelui stins ţâşnea o lumină incandescentă. Stâncile negre, proeminente, tăiau în zigzag marea de porţelan. Pescăruşii se roteau în aer precum iataganele, secerând în tăcere aerul înserării.

— Căpitanul Poldark mi-a făcut deja două favoruri, spuse Hugh Armitage.

— Da?

— Libertatea şi ocazia de a o cunoaşte pe soţia lui.

— Nu sunt obişnuită cu astfel de amabilităţi, domnule locotenent, spuse Demelza, dar vă mulţumesc. Nu este…

— Ce anume aţi vrut să spuneţi?

— Voiam să întreb dacă nu vi se pare nepotrivit să enunţaţi dintr-o singură suflare două chestiuni atât de diferite? Ca şi cum…

Femeia tăcu din nou. Ceilalţi urcau acum treptele din spatele lor.

— Nu era intenţia mea să fiu curtenitor, ci pur şi simplu sincer, o lămuri el.

— A, nu…

— Când vă pot vedea din nou?

— Am să-l întreb pe Ross când anume vă poate invita.

— Chiar vă rog.

— Ia te uită! exclamă generalul Macarmick, urcând scările ca un soare el însuşi, cu chipul său rotund şi jovial strălucind în lumina apusului. Ia te uită! Aţi ajuns aici înaintea noastră!

## III

Sir Francis Basset era nevoit să facă aproape trei paşi la fiecare doi paşi ai lui Ross. Spuse:

— Am două ferme pe mână – una de vreo trei sute de acri, alta de abia cincizeci. Pământul nu e bun – mult sol în strat subţire şi feldspat; plus că, în general, nu valorează mai mult de doisprezece şilingi pe acru. Pământul dumitale depăşeşte suma asta?

— Nu. Între nouă şi zece presupun că valorează, dacă e lucrat.

— Intenţionez să testez nişte culturi experimentale – napi, varză, gazon – culturi care nu sunt cunoscute încă în partea asta a ţării, astfel încât fermierii din vecinătate să poată vedea ce merge cel mai bine, fără a face cheltuieli pe cont propriu. De asemenea, am foarte mult teren neutilizat, unde i-am încurajat pe cei săraci să-şi construiască locuinţe şi le-am alocat câte trei acri de pământ fiecăruia. Îmi plătesc chirie doi şilingi şi şase penny pe acru; adesea terenul este rentabilizat, chiriaşii fiind, de regulă, mineri care îşi cultivă pământul în timpul lor liber.

— Să înţeleg, Sir Francis, că doriţi să creaţi un fel de revoltă în sânul

circumscripţiei electorale Truro, corect? În urma căreia, la alegerile speciale ce urmează, forurile locale să nu voteze cu candidatul propus de lordul Falmouth, ci cu cel propus de dumneavoastră. Aceasta este propunerea?

— În linii mari, da, aceasta este propunerea mea. După cum poate ştii, votul le aparţine consilierilor şi reprezentanţilor din Parlament – în total, douăzeci şi cinci de oameni. Am convingerea că mă pot baza pe o mare parte din ei acum. Sunt sătui până peste cap de tratamentul la care îi supune lordul Falmouth, a cărui manieră de a alege membrii meniţi să reprezinte oraşul în Parlament este atât de arbitrară, încât reprezentanţii se simt corupţi şi simt că se prostituează atâta vreme cât voturile lor sunt vândute la discreţia lui absolută.

— Oare asta nu e o descriere aproximativ corectă a realităţii?

Basset zâmbi uşor:

— Mi se pare că dumneata încerci să mă provoci. Comparativ cu multe alte târguri, situaţia lor nu e atât de rea. Primesc favoruri pentru voturile lor, da, însă banii nu trec dintr-o mână în alta. E de înţeles să se simtă insultaţi de vreme ce sunt trataţi ca nişte lachei.

— Ca să revenim la această… lovitură de palat. Cine o conduce?

— Noul primar, William Hick.

— Care, fără îndoială, i-a făcut declaraţii de loialitate lui Falmouth înainte de a fi ales.

— Şi, fără îndoială, a crezut fiecare cuvânt. Există o diferenţă între a simpatiza un om şi a-i permite să te calce în picioare.

Se opriră din mers. Un stol de stăncuţe ciripea în copaci.

— Sunt onorat de propunerea dumneavoastră, spuse Ross. Însă chiar nu aş fi omul potrivit…

— Tot ce se poate. Asta ar rămâne de văzut. Înainte de a spune mai multe, dă-mi voie să fiu mai explicit. Dacă numele dumitale va fi avansat, acest lucru nu te va costa absolut nimic. Probabil ştii că este o situaţie excepţională. Dacă ai fi ales, mandatul dumitale ar dura până la sfârşitul mandatului prezentului Parlament, oricât de lung ar fi acesta. La momentul acela, dumneata te vei gândi dacă doreşti să continui – sau dacă eu doresc ca dumneata să continui. Poate fi vorba despre un an sau – fireşte – poate dura încă şi mai mult. Nu fac parte din cercul confidenţilor lui Pitt.

— Dar aşteptaţi de la mine să votez aşa cum îmi impuneţi.

— Nu impun. Eu nu sunt Falmouth. Dar în general, sunt susţinător al lui Pitt. Evident, ar putea să apară situaţii când eu şi colegul meu din Penryn, împreună cu alţi câţiva – şi cu dumneata – am dori să urmăm o cale independentă.

— Individual sau colectiv?

Sir Francis îl privi în ochi:

— Colectiv.

Porniră mai departe. Nu o luaseră pe drumul care ducea direct la terasă şi mergeau acum paralel cu coama dealului.

— Propunerea mea a venit pe neaşteptate, spuse Basset. Îţi las o săptămână de gândire înainte de a-mi da un răspuns.

Ross înclină capul în semn de acceptare.

— Tatăl meu îl cita pe Chatham, care spunea că circumscripţiile electorale de provincie din Anglia sunt nişte excrescenţe care trebuie să fie retezate de la rădăcină, pentru a proteja întregul organism împotriva unei cangrene devastatoare. Am acceptat părerea lui, fără a mă mai deranja să o verific. Dar mă gândesc că un astfel de prejudiciu e greu de recuperat.

Ieşiră de pe poteca principală, iar Basset o luă înainte, printre tufişuri, până ce ajunseră la o altă potecă, mai îngustă, care urca. Pentru o vreme, merseră unul în spatele celuilalt; apoi Sir Francis se opri să-şi recapete suflul şi să privească înapoi, către casă.

— Thomas Edwardes din Greenwich a proiectat-o, spuse el. Cel care a pus turla bisericii St Mary din Truro. Dacă ne gândim cât de nouă e casa prin comparaţie cu restul caselor din zonă, se poate spune că se integrează foarte bine în peisaj.

— Parcă spuneaţi că tavanul din bibliotecă a fost construit recent?

— Reconstruit. Nu-mi plăcea modelul anterior.

— Îmi construiesc şi eu o mică anexă la casă şi voi avea nevoie de un tencuitor. E vorba despre un localnic?

— Din Bath.

— A... Deci nu e de prin părţile locului...

— Aminteşte-mi să-ţi dau numele lui când ne întoarcem acasă. S-ar putea să vină din nou în zona asta şi atunci va combina mai multe angajamente.

— Vă mulţumesc.

Plecară mai departe.

— Ai un fiu, pare-mi-se, Poldark? se interesă Basset.

— Până acum, un fiu şi o fiică.

— Eşti norocos. Noi nu o avem decât pe Frances. O fată cu har; talentată la muzică. Dar băiat nu avem. În momentul acesta, pare că ea va moşteni toată averea noastră. Nu suntem un neam fecund.

— Cu toate acestea, sunteţi un neam care a rezistat în timp.

— O, da, încă de pe vremea Cuceritorului[4]. Sper că acela care se va căsători cu Frances – oricine ar fi acela – va prelua numele nostru.

Ajunseseră aproape de treptele care duceau sus pe terasă. Sir Francis mai adăugă:

— Gândeşte-te la ce ţi-am spus, Poldark. Trimite-mi răspunsul tău într-o săptămână. Sau, în caz că mai ai alte întrebări, fă-mi o vizită în răstimpul ăsta.

## IV

[4] William Cuceritorul (William de Normandia) – primul rege normand al Angliei. Numele său este legat de cucerirea normandă a Angliei, din anul 1066. (n.tr.)

Ross, Demelza, Dwight şi Caroline parcurseră împreună, călare, o parte din drumul către casă. Pentru că poteca era îngustă, Ross şi Dwight o luară înainte, iar Demelza şi Caroline rămaseră în spate, în timp ce îngrijitorul de cai al lui Caroline încheia şirul. Murmurul vocilor care tulburau liniştea amurgului era punctat de tropotul uşor al copitelor pe pământul noroios, de scârţâitul şeilor, de fâsâitul hăţurilor sau de fornăitul ocazional al vreunuia dintre cai. Liliecii fâlfâiau din aripi pe fundalul cerului înstelat.

— Ştii, toată discuţia asta despre război şi francezi... Cred că soţul meu nutreşte o simpatie ascunsă faţă de ei, în ciuda tratamentului de care a avut parte cât a fost pe mâinile lor. Are tot felul de simpatii ciudate. Ştiai, de pildă, că nu crede în pedeapsa capitală, *indiferent* de crima comisă? El consideră că făptuitorul trebuie obligat să-şi răscumpere fărădelegile prin muncă! Ei bine, nu cred că voi reuşi vreodată să fac din el un adevărat nobil englez!

— Nici nu încerca, spuse Demelza.

— Nu... Ar fi păcat, nu-i aşa? Nu-l preocupă câtuşi de puţin proprietăţile pe care le deţine; nu-l interesează armele şi nu va împuşca niciodată nici măcar un iepure; se urcă doar ocazional în şa, pentru avantajul de a ajunge mai rapid dintr-un loc în altul; de vânătoare nici nu vrea să audă; de îmbătat, nu se îmbată niciodată până cade sub masă; nu ţipă la servitori; căsătoria noastră a fost, cred, o mare greşeală.

Demelza întoarse privirile spre ea.

— Aproape singura consolare din viaţa mea de femeie căsătorită, continuă Caroline, este aceea că Horace – care îl privea iniţial pe Dwight cu o invidie bolnavă – a prins acum drag de el într-un fel de neimaginat! Dwight reuşeşte să-l determine pe sălbaticul ăla mic şi gras să facă tot felul de *giumbuşlucuri*. Să vezi şi să nu crezi – la vârsta *lui!* Se aşază în fund şi cerşeşte dulciuri, iar atunci când i le dă Dwight – numai Dwight! – ţine premiul în gură şi se rostogoleşte pe spate, până când i se dă voie să-l mănânce!

— Dwight are darul de a fi capabil să convingă lumea să facă aşa cum vrea el, spuse Demelza.

— Ştiu. Tocmai de aceea trebuie să fiu tot timpul cu ochii în patru. Cum ţi se pare că arată acum?

— Ceva mai bine. Dar e încă palid.

— Şi slab ca un ogar! Se îngrijeşte singur, normal. Însă chiar dacă ar fi fost de acord să se lase doftoricit de altcineva, nu ştiu dacă aş fi avut eu încredere să-l las pe mâna vreunui medic sau spiţer din ducat.

— Se va vedea o îmbunătăţire de îndată ce se încălzeşte vremea. Vara asta...

— Demelza, e înfiorător de scrupulos! Trecuse deja Crăciunul când am reuşit să îl conving să solicite eliberarea din marina militară. Deşi simpatizează cu francezii, încă e pregătit să lupte împotriva lor!... Iar acum, orice i-aş spune eu, se pregăteşte să-şi reia în întregime activitatea, cu toate responsabilităţile pe care le presupune meseria lui. *Urăsc* să-l văd umblând printre bolnavi şi mă tot gândesc ce infecţie dezgustătoare s-o mai nimeri să capete de la ei!

— Caroline, cu siguranţă nu are nevoie decât de un pic de timp. Abia a ieşit din închisoare de câteva luni şi va mai trece o vreme până îşi va recăpăta puterile. Ştiu cum trebuie să te simţi, dar nu ai de ales, nu-i aşa? Bărbaţii sunt încăpăţânaţi.

— Ca nişte cai nărăvaşi, confirmă Caroline.

Îşi continuară drumul agale, în timp ce o briză nocturnă, răcoroasă, se făcu simţită în jurul lor.

— Cu siguranţă va mai dura, spuse Demelza.

— Ce anume?

— Până când un om precum Dwight se va vindeca. Are noroc că e încă în viaţă. Locotenentul Armitage are probleme cu vederea, din câte mi-a spus chiar el. Încercarea de a citi în condiţii de semiîntuneric…

— Vederea slabă n-a părut să-l împiedice pe locotenentul Armitage să te privească insistent astăzi. Dacă aş fi în locul lui Ross, te-aş ţine o vreme sub cheie.

— O, Caroline, ce prostii spui! N-a fost decât…

— Draga mea, eu cred cu tărie că, dacă noi două am intra împreună într-o cameră plină cu bărbaţi buni de însurătoare, privirile tuturor se vor îndrepta imediat asupra mea. Însă după cinci minute ar roi cu toţii în jurul tău! E o situaţie demnă de invidiat, pentru care nu cred că există vreun remediu.

— Îţi mulţumesc, dar nu e deloc aşa. Sau poate o fi valabil, însă doar în cazul unora… Demelza râse scurt, iar râsul ei trădă involuntar un uşor tremur nervos. Uneori n-am suficientă influenţă nici măcar asupra acelora care contează cu adevărat pentru mine. Zicând acestea, arătă cu cravaşa către una dintre siluetele care mergeau călare în faţă.

— Doi oameni al naibii de dificili, căzu de acord Caroline.

— Dar Dwight… O să încerc să discut cu Dwight. Cu următoarea ocazie când trece să îi vadă pe Jeremy sau pe Clowance. Nu e corect să îşi asume un risc atât de mare, nu atât de repede. Tu ai venit de atât de puţină vreme aici. Dacă crezi…

— El ştie ce cred eu. Dar poate că încă o voce, oricât de neînsemnată, nu strică. Poate îl impresionează în cele din urmă…

O stea căzătoare traversă leneş bolta cerului. De undeva se auzi ciripitul agitat al unei păsări de noapte, alarmată, poate, de o asemenea privelişte. Calul lui Dwight scutură din cap şi fornăi puternic, nerăbdător să ajungă acasă.

— Îi spui Demelzei? întrebă Dwight.

— Fireşte.

— Şi ea ce-o să zică?

— Dacă există vreo chestie imprevizibilă pe lumea asta, atunci aia e părerea Demelzei despre orice!

— Eşti sigur că refuzul e alegerea corectă?

— Cum ar putea să nu fie?

— O asemenea poziţie ţi-ar oferi o serie întreagă de oportunităţi.

— De a urca pe scara socială?

— De a avea o influenţă în lumea asta. Şi, fiind vorba despre tine, sunt convins că

ar fi o influenţă de natură să tempereze orice situaţie.

— O, da. O, da. Asta dacă aş mai putea fi stăpân pe sufletul meu.

— Păi nu spunea Basset că…

— În afară de asta, nu mă încântă deloc perspectiva de a fi ales reprezentant pentru Truro ca un fel de marionetă, întruchipând resentimentele locuitorilor din Truro faţă de felul în care sunt trataţi de Falmouth. Dacă revolta ar avea succes, iar eu aş intra în Parlament, aş avea sentimentul că n-am niciun merit personal în toată povestea asta. Iar dacă revolta ar eşua, m-aş simţi şi mai umilit. Bineînţeles că nu le datorez nimic celor din familia Boscawen; nu are nicio relevanţă dacă îi jignesc sau nu pe ei. Dar aş avea o datorie faţă de un protector care nu s-ar da în lături de la a negocia totul la sânge în cele din urmă.

— Basset este cel mai instruit dintre nobilii proprietari de terenuri din ţinut.

— Cu siguranţă. Dar îşi foloseşte puterea pentru a-şi satisface propriile scopuri. Plus că e ciudat de agitat în ceea ce-i priveşte pe propriii săi conaţionali.

— Treaba asta are rădăcini adânci în istorie, observă Dwight sec. Magna Carta a fost concepută pentru a-i elibera pe nobili de sub jugul tiraniei, nu pe oamenii de rând.

Îşi continuară drumul în tăcere. Ross se gândea la ale lui.

— Demelza îmi spune că exagerez cu empatia faţă de cei săraci. E un obicei periculos pentru cineva care nu a răbdat niciodată de foame. Nu mă îndoiesc că binele şi răul sunt distribuite uniform la nivelul tuturor claselor sociale… Dar revolta aceea din Flushing, de luna trecută, despre care a pomenit cineva – Rogers – în după-amiaza asta… Îţi aminteşti?

— Îmi amintesc.

— Ştii ce s-a întâmplat acolo? Verity, verişoara mea, mi-a scris despre cele întâmplate. Vreo patru sute de oameni au descins în Flushing, cuprinşi de disperare, înarmaţi cu bâte şi cu pari, toţi hotărâţi să pună stăpânire pe un transport de cereale care tocmai fusese descărcat de pe un vapor şi privind cu duşmănie la cei din jur. Nu existau nave de război în port şi nu era nimeni care să-i împiedice sau care să-i pună pe fugă, cu excepţia câtorva bărbaţi care depozitau cerealele – şi case cochete, şi femei dichisite, numai bune de furat. Însă cineva a urcat un copil cu o voce frumoasă pe un sac cu porumb şi i-a spus să intoneze un cântec de slavă. Ceea ce a şi făcut. Imediat, bărbaţii au început să-şi descopere capetele, unul câte unul, şi să i se alăture copilului în intonarea imnului – cei mai mulţi dintre ei fiind oricum metodişti. După ce au terminat, au făcut stânga-mprejur în tăcere şi s-au îndepărtat cu paşi greoi spre casele lor din Carnon, Bissoe sau de aiurea, ducând cu ei doar bâtele şi parii cu care veniseră.

După o clipă sau două, Dwight spuse:

— Mă întreb dacă, atunci când se va scrie istoria acestor timpuri, se va considera că au existat două revoluţii: Revoluţia Franceză şi Revoluţia Engleză – sau Metodistă. Una caută să găsească libertate, egalitate şi fraternitate în ochii oamenilor; cealaltă caută să găsească libertate, egalitate şi fraternitate în ochii lui

Dumnezeu.

— Asta e o observaţie chiar mai profundă decât pare la prima vedere, spuse Ross. Şi totuşi, eu lupt împotriva uneia şi sunt suspicios în privinţa celeilalte. Natura umană e abominabilă, chiar şi cea proprie.

— Eu cred că adevărul este că omul nu e niciodată perfectibil, spuse Dwight. Întotdeauna eşuează când îşi urmăreşte idealurile. Indiferent în ce direcţie îşi îndreaptă aspiraţiile, păcatul originar e întotdeauna acolo ca să îi zădărnicească planurile.

Se apropiau de Bargus, punctul unde se intersectau patru parohii.

Ross izbucni iritat:

— Nu aş putea fi marioneta lui Basset, tot aşa cum n-aş putea pupa un francez! Nu că aş avea o părere mai bună despre mine însumi decât despre oricare altul care ar veni în locul meu. Numai că eu ţin capul mai sus. Ca moşier mărunt, sunt propriul meu stăpân. Ca membru în Parlament, atâta vreme cât mă aflu sub patronajul unui mare moşier, nu mi-aş permite niciodată să fiu propriul meu stăpân, orice ai spune tu!

— Uneori, Ross, mai acceptăm şi compromisuri pentru a atinge măcar o mică parte dintr-un ţel dorit.

Schimbându-şi deodată dispoziţia, Ross râse.

— Atunci, dă-mi voie să-i sugerez lui Sir Francis numele tău în locul meu. La urma urmei, tu eşti acum un moşier mai mare decât mine, dar şi mult mai bogat.

— Ştiu că tot ce-i aparţinea de drept lui Caroline este acum şi al meu, îi răspunse Dwight, dar ăsta nu e decât un capriciu al legii, pe care am de gând să îl ignor. Nu, Ross, eu nu mă mai contrazic cu tine. Nu încercam decât să-ţi prezint avantajele celeilalte opţiuni. Există şi oameni cumsecade în Cameră, tot aşa cum există şi oameni lipsiţi de scrupule – Basset însuşi, aş spune, şi Pitt, Burke, Wilberforce şi mulţi alţii. În orice caz...

— Ce voiai să spui?

— Aici drumurile noastre se despart. Vrei ca omul nostru să vă însoţească pentru restul drumului?

— Mulţumesc, nu. Am un pistol la mine. Ce anume ai vrut să spui?

— Nu era decât un gând trecător... Înţeleg că, atunci când ai refuzat locul în magistratură, acesta i-a fost oferit lui George Warleggan. Voiam să spun că, din fericire, nu există riscul ca acest lucru să se întâmple în cazul de faţă, dat fiind că George este atât de interesat să rămână în bune relaţii cu familia Boscawen.

## Capitolul 6

### I

Un căldărar itinerant, care vindea şi repara oale şi tigăi, sosi într-o bună zi la

mina Wheal Grace spunând că are un mesaj pentru fraţii Carne. Fusese în Illuggan cu o săptămână în urmă, unde aflase că fratele Willie avusese un accident, în urma căruia era posibil să îşi piardă ambele picioare. Văduva Carne îl rugase să ducă vestea mai departe. Când Sam urcă la suprafaţă, îi fu transmis mesajul, aşa că bărbatul ceru învoire pentru ziua următoare, pentru a merge să-şi vadă familia.

Când plecă, luă cu el nu doar câteva lucruri pentru ai lui, dar şi câte ceva pentru familia Hoskin. Peter îi încredinţă trei şilingi – rugându-l pe Sam să nu-i spună soţiei lui – o jumătate de livră de unt şi şase ouă. Sam ajunse în Illuggan pe la mijlocul după-amiezii şi află, după cum, probabil, ar fi trebuit să se aştepte, că mesajul fusese complet denaturat în drumul său de la sursă la destinaţie. Nu Willie, ci Bobbie Carne era cel care suferise accidentul. Bobbie căzuse dintr-o chiblă sau o găleată în timp ce cobora într-un puţ de mină şi suferise răni la cap şi piept, însă picioarele sale erau nevătămate.

Sam mâncă o cină sărăcăcioasă împreună cu ai lui, ascultând vocea obositoare a mamei lui vitrege – o voce făcută pentru automulţumire, dar pe care circumstanţele o transformaseră în tânguire. Nevoile familiei în care intrase în urma căsătoriei atentau treptat la banii pe care ea reuşise să-i pună deoparte. Luke se căsătorise şi plecase, însă trei dintre fraţi erau încă acasă, plus că mai avea şi ea un copil al ei. Mai mult decât atât, John, cel de-al patrulea băiat, se căsătorise recent – noua soţie, destul de posacă şi cât se poate de însărcinată, era şi ea acolo – şi cine putea şti câte alte guri suplimentare mai erau încă de hrănit?

Sam se culcă pe podea, lângă fratele lui accidentat, şi petrecu dimineaţa următoare cu el, apoi porni spre Poole pentru cealaltă misiune cu care fusese însărcinat, nu înainte de a-i lăsa văduvei câştigurile sale din ultima săptămână.

O mulţime pestriţă din neamul Hoskin locuia într-o casă modestă situată într-o vale bolovănoasă, între două hornuri comune ieşite din uz, pe drumul dintre Poole şi Camborne. Era o familie medie. Niciunul dintre membrii ei nu era leneş, însă le lipsea capacitatea de a trage cât mai multe foloase de pe urma condiţiilor vitrege. Sărăcia poate fi îndurată, dacă este îndurată cu demnitate. Munceau care pe unde şi când puteau şi erau muncitori destoinici, însă nu aveau iniţiativă. Sam rămase o vreme în bucătărie, discutând cu cei mai mari, în timp ce copilaşii pe jumătate goi se jucau pe podeaua acoperită cu un strat gros de murdărie şi cenuşă. Apoi, după ce împărţi cadourile de la Peter şi după ce spuse o rugăciune, Sam se pregăti de plecare. Tocmai atunci, John, fratele mai mare al lui Peter, intră în casă însoţit de un alt bărbat cu care se întorsese de la o adunare. Sam îl cunoştea pe celălalt bărbat. Îl chema Sampson – i se spunea „Rosie” Sampson, din cauza chipului permanent îmbujorat. Sam îl considera genul de om care niciodată nu era mulţumit.

La întrebările lui blajine, după ce au schimbat saluturile de rigoare, John Hoskin răspunse că nu, *nu* fuseseră la o adunare de rugăciune. Apoi afişă un zâmbet forţat, se uită la prietenul său şi nu mai spuse nimic. Însă „Rosie” Sampson veni cu explicaţiile necesare:

— Ei bine, nu e niciun secret! Nu avem de ce să ne ascundem faţă de Sam. Am

fost la o întrunire împotriva morarilor şi a samsarilor de porumb. Când grâul se vinde cu două guinee baniţa, ei încă ţin cu dinţii de marfă şi aşteaptă ca preţul să urce şi mai mult! În timp ce oamenii de rând se luptă cu lipsurile şi mor de foame, morarii trăiesc în abundenţă, iar casele lor sunt burduşite cu porumb! Asta nu e bine, nu este bine deloc, iar noi nu putem să stăm cu mâinile în sân!

Tatăl lui Peter spuse:

— Nu te aşteaptă nimic bun dacă preiei frâiele situaţiei, Rosie Sampson! Nici pe tine, John! E periculos ce faceţi voi! Acum doi ani…

— Ştiu, ştiu, acum doi ani, cu soldaţii… îi tăie vorba „Rosie”. Dar gata, s-a terminat cu ei. Nu mai sunt soldaţi în comitatul ăsta, aşa că discuţia nu mai are rost. În plus, ce vrem noi? Nu vrem revoluţie, ci dreptate. Mâncare la un preţ corect. Să muncim pe un salariu corect. Astfel încât soţiile şi micuţii noştri să poată să trăiască. Ce este rău în asta?

— Nu-i nimic rău în asta, răspunse tatăl lui Peter. E corect şi cinstit aşa. Dar, corect sau nu, trebuie să respecţi legea. Soldaţii or fi plecat. Dar sunt trupe de voluntari împrăştiate prin tot comitatul. Poate că rostul lor este să-i ţină pe francezi la distanţă, dar li se pot găsi oricând şi alte foloase. Poate chiar să le sară în ajutor morarilor, de ce nu?

— Aşa, şi ştii ce? îl repezi John Hoskin pe tatăl său. Ştii ce? Minerii din St Just discută despre formarea unei armate a *minerilor*, care să le ia maul voluntarilor. Vezi? Unii împotriva altora. Nu pentru revoluţie. Nu, ci pentru dreptate. Dreptate pentru toţi!

Fiind un om pentru care viaţa de apoi era crucială, iar viaţa asta trecătoare avea mai puţină importanţă, Sam nu avea prea multe în comun cu oamenii care discutau despre încălcarea legii. Însă plecă înapoi spre casă deosebit de tulburat, empatizând cu suferinţele acelor oameni, deşi nutrea convingerea că modul lor de a încerca să le aline era complet greşit. Ştia însă că n-ar fi putut spune asta în mijlocul lor fără a fi luat în derâdere. Ei se aflau în ghearele deznădejdii şi, în ciuda credinţei declarate, erau încă departe de Dumnezeu. „Printre primejdii ascunse, trudă şi moarte, Tu, Doamne, mi-ai netezit calea cu blândeţe.” Mergând, se rugă cu voce tare ca toţi oamenii să fie izbăviţi de primejdiile ascunse ale revoltelor şi ale violenţei şi să li se netezească drumul către o nouă înţelegere a iertării şi milosteniei lui Hristos.

## II

Când Sam intră, Drake tocmai potcovea un cal pentru domnul Vercoe, omul de la Paza de Coastă, iar Sam se aşeză pe un buştean de lângă poartă, urmărind scena până când aceasta se încheie, iar Vercoe se îndepărtă călare. De fiecare dată când trecea pe la Atelierul lui Pally, Sam constata noi progrese în amenajarea locului, în curăţarea curţii, repararea gardurilor sau desţelenirea câmpului. Pe măsură ce zilele

deveneau mai lungi, se putea face tot mai mult într-o zi. Sam şi-ar fi dorit să vadă o evoluţie similară şi în privinţa noului fierar. Drake muncea fără încetare de la ivirea zorilor şi până la lăsarea nopţii, dar încă avea de îndurat prea multe ore de întuneric şi singurătate şi nu descoperise încă o metodă plăcută prin care să le facă să treacă mai uşor. Nici nu se arăta interesat de fetele de prin partea locului sau de femeile care lucrau la mină, deşi cele mai multe dintre ele ar fi fost cât se poate de fericite să se mărite cu un tânăr meseriaş cu vino-ncoa. Într-adevăr, având o proprietate micuţă, dar neîmpovărată de datorii, şi o meserie veche şi onorabilă la degetul mic, Drake devenise cea mai bună partidă din vecinătate.

Sam trăgea la foale în timp ce Drake modela cu ciocanul o doagă de fier. Printre clinchete şi scântei, Sam îi povesti fratelui său unde fusese.

— Sărmanul Bobbie! Crezi că o să-şi revină, să fie iar ca înainte?

— Ei spun că nu a avut răni grave, slavă Domnului!

— Credeam că te-ai întors devreme din schimb. A fost bine că te-ai dus, dar ar fi trebuit să-mi spui şi mie. Aş fi venit cu tine.

— Tu ai clienţi de care să te ocupi, spuse Sam, privind în jur. E suficient să fii plecat o zi. Dacă vine cineva şi nu te găseşte, crede că nu e un atelier serios şi se duce în altă parte!

Drake îşi şterse sudoarea de pe frunte cu un antebraţ care se încăpăţâna să rămână palid.

— Ai pierdut o zi de lucru la mină? Lasă-mă să ţi-o plătesc eu. Aici am mai mult decât îmi este necesar.

— Nu. Mă descurc eu, băiete. Aici încă o să mai ai nevoie de tot ce câştigi pentru o vreme... Dar bunul Dumnezeu te-a adus într-un loc nemaipomenit...

— Căpitanul Poldark a făcut asta... Sam, am primit o scrisoare săptămâna trecută...

O umbră trecu peste chipul lui Sam: întotdeauna îi fusese teamă că Morwenna i-ar putea scrie.

— ...de la Geoffrey Charles.

Nici aşa nu era grozav, dar era oricum de preferat celeilalte variante.

— Spune că îi merge foarte bine la Harrow şi că abia aşteaptă să mă vadă când o să vină vara.

— Mă îndoiesc că îi dă voie taică-său.

— Tatăl vitreg. Încă nu s-au întors la Trenwith. Cu cât am mai puţin de-a face cu ei, cu atât mai bine. Dar Geoffrey Charles poate să vină şi să plece ori de câte ori vrea...

Printre primele achiziţii ale lui Drake la atelier fusese şi un clopot de bord, vechi şi spart, pe care îl cumpărase din St Ann, în schimbul câtorva penny. Acum, acesta atârna deasupra intrării dinspre curte, astfel încât orice eventual client să poată să-şi anunţe sosirea, chiar şi atunci când Drake lucra pe câmp. Acum însă, cineva îşi anunţa sosirea într-o manieră cât se poate de categorică. Drake se duse la uşă. Sam, care îl urmă cu paşi mai lenţi, auzi râsul unei femei pe care o recunoscu

instantaneu, iar inima i se strânse de durere.

— Rotar Carne! Ai terminat treaba aceea pentru noi, da? Au trecut deja două săptămâni de când l-am adus. Vai de mine, e şi pastorul Carne aici! Am întrerupt cumva o adunare de rugăciune? Să mă întorc vineri, mai bine?

Era Emma Tregirls, cu şuviţele de păr negru fluturând dezordonat în adierea vântului, cu o rochie de bumbac roz prinsă în jurul taliei cu o centură de catifea roşie, cu pantofi negri, grei, murdari de noroi; pielea ei sclipea în lumina soarelui, iar privirea ei avea o vitalitate animalică.

— Este gata, spuse Drake. Am făcut un braţ nou. Nu a costat mai scump decât dacă l-aş fi reparat pe cel vechi, plus că o să ţină mai mult aşa.

Femeia intră şi rămase în picioare cu braţele încrucişate, în timp ce Drake ridică un drug greu din lemn, cu un cârlig de fier la un capăt. Sam nu-i spuse nimic femeii. După acel prim afront, nici ea nu mai spuse nimic, ci, în schimb, îl urmări pe Drake.

Fusese puţin iritată găsindu-l pe fratele cel mare acolo. Cu două săptămâni în urmă, în după-amiaza ei liberă, îi făcuse o vizită fratelui ei, Lobb, care avea propriul concasor pentru minereu de cositor în capătul satului Sawle, lângă familia Guernsey, şi îl găsise cu o parte dintr-un levier rupt, pe care tocmai voia să-l ia în spinare şi să-l ducă la fierarul din Grambler ca să i-l repare. Dar, ca de obicei, tuşea foarte tare şi era îngrijorat de hernia lui mai veche, aşa că ea se oferise să ducă chiar ea levierul la reparat. Ajunsă pe culmea dealului Sawle Combe, o luase la dreapta în loc de stânga. Avea mai mult de mers până la Atelierul lui Pally, dar auzise că Pally îşi vânduse prăvălia, iar acum acolo lucra de unul singur un rotar tânăr şi chipeş; aşa că se gândise să meargă să vadă ce hram poartă noul proprietar.

Şi chiar aşa şi făcuse, deşi fără vreun efect vizibil asupra bărbatului. Femeia fusese destul de impresionată de înfăţişarea lui, dar constatase cu o oarecare ciudă că pentru prima dată în viaţa sa de femeie tânără, înfăţişarea ei păruse să treacă neobservată. Bărbatul o tratase cu politeţe şi seriozitate, conducând-o până la poartă atunci când plecase; dar nu sesizase nicio sclipire în privirea lui; ar fi putut la fel de bine să aibă şi treizeci de ani. Asta nu-i plăcuse deloc Emmei.

Acum se întorsese să sondeze din nou terenul. Şi iată că se nimerise să dea tocmai atunci şi peste fratele care recita din Biblie, care venise parcă special ca să-i dea ei toate planurile peste cap! Fără îndoială, fratele care recita din Biblie o studia cu mai mult interes decât rotarul, era sigură de asta, deşi nu putea şti în ce măsură îl interesa trupul ei şi în ce măsură sufletul.

Îşi luă poşeta şi plăti, iar monedele sclipiră şi zornăiră când le puse în mâna lui Drake. Apoi, cu o sforţare, ridică levierul greu pe umăr şi se pregăti să plece.

— Mergeţi către Sawle, domniţă? întrebă Sam. Şi eu merg în direcţia aceea. O să vă car eu levierul. Este o povară prea mare pentru o femeie.

Emma izbucni în râs.

— Eu l-am adus până aici! Care e diferenţa?

— E timpul să plec, Drake, anunţă Sam pe un ton serios. Nu pot să lipsesc la

adunarea din seara asta. Nu are cine să o conducă, dacă eu nu sunt acolo.

— Du-te sănătos! îl îndemnă Emma. Sunt la fel de zdravănă ca tine. Şi să ştii că aş putea oricând să te pun jos, dacă n-ar fi considerat lipsit de eleganţă din partea unei femei să facă asta. Ia te uită!

— O să mai trec pe aici săptămâna viitoare, Drake, adăugă Sam. Fiind zi de praznic, n-o să fie multe de făcut. Vin atunci.

— Da, Sam. Când doreşti. Aici mă găseşti toată ziua şi toată noaptea.

— Daţi-mi voie să îl duc eu, domniţă. Asta nu e povară pe care să o ducă o femeie, insistă Sam.

Cu ochii măriţi de amuzament, Emma îşi propti umărul de umărul lui Sam şi îl lăsă să preia levierul. Apoi îşi frecă umărul în locul unde stătuse acesta şi îl privi pe Drake:

— Un gentleman adevărat, fratele tău, pastorul, aşa-i? Are impresia că o să mă convertească, nu? *Tu* ce părere ai, rotarule?

— Puteţi să râdeţi de Sam cât doriţi, domniţă. Un lucru e sigur: n-o să-l faceţi să se ruşineze de bunătatea lui.

Emma ridică din umeri.

— Ei, asta-i! Mă rog, hai să mergem acum, pastore! E vremea să plecăm pe la casele noastre.

## III

O vreme după ce plecară, niciunul dintre ei nu spuse nimic. Fata înaltă şi voinică mergea alături de bărbatul mai înalt şi mai voinic. Un vânt puternic bătea dinspre nord-est şi îi sufla fetei părul de pe chip, punând în evidenţă liniile frumos conturate. Totodată, făcea ca rochia să se lipească de ea, scoţând astfel la iveală rotunjimile sânilor, supleţea taliei, curbele armonioase ale coapselor. Tresărind după o privire furişă, Sam se forţă să privească în altă direcţie.

— Pastore, fratelui tău nu-i plac femeile?

— A, nu-i vorba despre asta.

— Atunci, cred că pe mine nu mă place.

Sam ezită, întrebându-se dacă era cazul să intre în detalii. Pe de altă parte, era un lucru bine cunoscut. Putea oricând să afle din altă parte.

— Drake a fost îndrăgostit de o altă tânără femeie. Dar ea nu era pentru el.

— De ce nu?

— Nu erau… potriviţi. Ea era de o altă condiţie socială. Este căsătorită acum.

— Serios? El încă suferă, nu-i aşa?

— Aşa e.

— Ce fraier! Nu cred că un bărbat ar plânge prea mult după mine. Ha! Nici eu nu mă văd plângând după ei! Viaţa e prea scurtă, pastore! În fine… Să înţeleg că nu-l interesează decât fata pe care n-o poate avea, nu? Hm… Altminteri e frumuşel, n-

am ce spune. Şi tu?

— Eu ce? tresări Sam.

— Dumnezeu nu zice că nu te poţi însura, aşa-i?

— Nu… Când va veni vremea, poate… Ăă… Ăsta nu e drumul bun, Emma. Pe aici traversezi proprietatea Warleggan.

Fata îl privi în ochi:

— Aha, carevasăzică, ştii cum mă cheamă… Pe aici e scurtătura. Taie tot satul Grambler.

— Ştiu. Însă ăstora nu le place să vadă oamenii traversând proprietatea Trenwith. M-au mai întors din drum şi cu alte ocazii.

Emma zâmbi, arătându-şi dinţii:

— Eu o iau mereu pe aici. Nu te teme! Cât eşti cu mine, pastore, te apăr eu!

Sam ar fi continuat să se împotrivească, dar ea sărise deja pârleazul şi îşi continua drumul. O urmă, purtând povara ei pe umeri. Ciudată treabă, se gândi el, ultima dată când o luase pe drumul ăsta căra o altă povară, împreună cu Drake, iar atunci când trecuseră prin crângul acela din faţă, îi întâlniseră pentru prima oară pe Morwenna Chynoweth şi pe Geoffrey Charles Poldark. Atunci începuseră toate necazurile.

— Îmi cunoşti şi celălalt nume? vru să ştie Emma.

— Tregirls.

— Şi îl cunoşti şi pe tata? Un diavol bătrân şi desfrânat din cale-afară, ăsta e tata! Şi-a găsit, mai nou, un cuib călduţ la Sally Chill-Off. Putrezi-i-ar oasele!

Sam era şocat şi nu ştia prea bine cum să reacţioneze. Ce-i drept, nici el nu-l plăcuse sau admirase peste măsură pe propriul lui tată, dar se străduise, din respect, să-l iubească – ceea ce era cu totul altceva – şi cu siguranţă n-ar fi rostit vreodată asemenea cuvinte la adresa lui.

Emma îl privi şi izbucni în râs.

— Nu suporţi cuvinte de genul ăsta, aşa-i? Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta… Cunosc. Dar tatăl ăsta despre care vorbim ne-a părăsit când Lobb avea doisprezece ani, iar eu şase. Am fost crescuţi amândoi în azilul pentru săraci. Apoi Tholly s-a întors, cu pretenţia de a ne fi din nou tată, după ce ne-a lăsat să ne purtăm singuri de grijă timp de treisprezece ani. I-am spus să se ducă învârtindu-se!

— Iertarea întru Hristos este o nobilă virtute, spuse Sam.

— O, da, cu siguranţă! Ştii că luna trecută m-a tras în spatele unui gard viu şi a început să mă pipăie? Tholly, da. Despre asta ce mai zici, pastore? O să-mi spui acum că trebuia să-l las? I-am spus: Nu, tată, zic eu, când o să vreau asta, o să găsesc o grămadă de tineri disponibili! Mult mai capabili, zic, decât un diavol bătrân cu un singur braţ care ne-a părăsit pe mama şi pe noi când eram mici copii!

Sam mută levierul pe umărul celălalt. Emma nu-şi propusese nici măcar să intre la adăpostul pădurii, ci căuta acum s-o ia pe un drum şi mai scurt, care însă îi ducea suficient de aproape de Trenwith House încât să fie văzuţi. În depărtare se zăreau doi bărbaţi. Era semn că dăduseră de bucluc, genul de bucluc pe care Sam ar fi vrut

în mod special să îl evite, după toate necazurile suferite cu un an în urmă. Îl recunoscu pe unul dintre bărbaţii care veneau spre ei ca fiind Tom Harry, cel mai tânăr dintre cei doi fraţi Harry, care nu erau doar paznici de vânătoare, ci şi câinii de pază ai domnului Warleggan.

— Lobb are mereu dureri, spuse Emma. A fost trimis la închisoare când avea şaptesprezece ani pentru că furase nişte mere, iar din cauza roţii de ocnă a făcut hernie de două ori, aşa că se uită oblic la lume. Şi cum are cinci copii, mai merg din când în când pe acolo, în ziua mea liberă, să văd cum se descurcă... Hei, Tom, bătrâne, ai muncit din greu toată ziua privind fazanii, aşa-i?

Tom Harry era un bărbat voinic, cu chipul congestionat şi o figură dură, cel mai puţin respingător dintre cei doi fraţi, dar, cu toate acestea, înspăimântător într-un mod inexplicabil, o forţă brută controlată de o inteligenţă ce nu recunoştea decât valorile absolute. Îi zâmbi larg Emmei, pregătindu-se să-i facă ochi dulci. Privirea lui îngheţă însă brusc, atunci când dădu cu ochii de Sam.

— Stai! spuse el. Tu ce cauţi aici? Pleacă, înainte să te scot eu de aici în şuturi! Jack, dă-l pe ăsta afară de pe proprietatea noastră şi ai grijă să nu mai calce pe aici!

— Sam Carne îmi cară mie levierul ăla! spuse Emma tăios. E al fratelui meu Lobb şi, dacă nu-l căra Sam, ar fi trebuit să-l car eu!

Tom o măsură din cap până în picioare, bucurându-şi ochii cu imaginea pe care i-o ofereau vântul şi rochia femeii.

— Ei bine, Emma, nu mai ai nevoie de el. De aici ţi-l car eu, până în mâinile lui Lobb. Acum poţi să pleci, Carne!

— Tom Harry, interveni Emma ferm, Sam l-a adus până aici şi tot el o să-l ducă şi restul drumului. De ce să profiţi tu de pe urma muncii lui?

Tom se uită la ea, apoi la tovarăşul lui, apoi la Sam, în timp ce creierul său lucra cu încetinitorul.

— Afară cu tine, Carne! Sau poate vrei să te ajut eu! Gata cu vremurile alea când viermii ca tine puteau mişuna în voie pe proprietatea Warleggan! Jack!...

— Dacă îl atingi cu un deget, spuse Emma, nu-ţi mai vorbesc cât oi trăi! N-ai decât să alegi!

Urmă o altă pauză, răstimp în care problema fu întoarsă pe toate feţele.

— Şi eşti încă iubita mea? întrebă Tom Harry.

— Atât cât am fost întotdeauna – nici mai mult, nici mai puţin, Încă nu sunt proprietatea ta, şi nici n-am să fiu vreodată dacă-mi spui că n-am voie să calc pe proprietatea ta...

— Doar ţi-am spus întotdeauna că *tu* ai voie! Ţine minte de la mine! Mereu am spus că *tu* ai voie. Dar ăsta...

Urmă o scurtă discuţie aprinsă, în timpul căreia al doilea bărbat îşi mută privirile absent de la un vorbitor la celălalt. De-a lungul întregii confruntări, Sam rămăsese impasibil, privind în largul mării. Acum, cearta încetase, iar fata şi noul ei însoţitor primiră permisiunea de a merge mai departe. Se îndepărtară în tăcere, până ce ajunseră la Stippy Stappy Lane – drumul care ducea spre Sawle. Atunci, Emma

începu să râdă:

— Ai văzut? A fost uşor, nu? Ei fac întocmai cum le spun eu, vezi?

— E adevărat ce-a spus el? întrebă Sam.

— Ce?

— Eşti iubita lui?

— Păi... Femeia râse din nou: Exact cum am spus – mai mult sau mai puţin. El ar vrea ca eu să mă mărit cu el.

— Şi tu ce spui?

— A, rămâne de văzut, nu? Nu e prima ofertă care mi se face.

— Probabil nu va fi nici ultima.

Emma se uită la el:

— Aşa cum văd eu lucrurile, Sam, singura putere a unei femei e atunci când reuşeşte să-i joace pe bărbaţi pe degete. Odată ce au pus mâna pe ea, s-a terminat! Atunci degetele se strâng în jurul gâtului *ei*. Hai încoace, fă ce ţi se spune, fă copii, frământă pâine, mătură duşumelele, munceşte pământul! Şi tot aşa, din noaptea nunţii până în mormânt. Aşa că eu nu văd cum aş putea avea o viaţă mai bună căsătorindu-mă cu cineva – cel puţin deocamdată.

Sam se gândi la zvonurile care circulau în legătură cu fata asta. Se simţea profund atras de ea, nu doar ca femeie, dar şi ca suflet care merita salvat. Cu toate acestea, ştia că, dacă i-ar fi vorbit fetei despre interesul lui spiritual faţă de ea, aceasta i-ar fi râs în nas, ca de obicei. Coborâră dealul abrupt, până ce ajunseră la cocioabele dărăpănate şi halele de peşte de la poale. Mirosul greu, de peşte stricat, persista pretutindeni, deşi sardelele nu veneau decât vara. Nişte tineri fuseseră în larg, la pescuit, iar un stol de pescăruşi certăreţi se învârtea acum deasupra locului unde fuseseră aruncate măruntaie şi oase deopotrivă. Dar duhoarea era nelipsită; şi nu era doar de la peşte.

În dreapta aleii cu pietriş, un ultim concasor de minereu de cositor folosea ultimul firicel din pârâul numit Mellingey Leat, iar în direcţia aceea mergea Emma în acel moment.

Sam mai fusese aici, pentru că aici locuia Betty Carkeek – una dintre noile lui enoriaşe, recent convertită; dar pe Lobb Tregirls, care locuia în coliba vecină, Sam nu-l cunoscuse până atunci, aşa că tresări atunci când văzu un bărbat palid, cu pielea zbârcită, adus mult de spate, cu părul rar şi încărunţit, care părea să se apropie de cincizeci de ani, şi nu de cei douăzeci şi şase sau şapte pe care ar fi trebuit să-i aibă, conform spuselor Emmei. În jurul lui, mai mulţi copii mici munceau sau mergeau de-a buşilea, după cum le permitea vârsta, pe jumătate îmbrăcaţi, cu braţe şi picioare ca de cocostârc. Mama lor era pe plajă, să adune alge.

Emma îşi făcu apariţia ca un suflu de sănătate şi bună dispoziţie, arătând cu degetul înspre Sam şi povestind despre ajutorul pe care acesta i-l oferise. Lobb îi strânse mâna, îl salută printr-o înclinare a capului şi se duse să oprească concasorul, după care îl rugă imediat pe Sam să îl ajute să fixeze levierul. Cât se ocupară de treaba asta, Lobb abia dacă rosti două vorbe, iar Sam făcu întocmai

cum i se spusese, ridicând ocazional privirea către rochia din bumbac roz şi părul negru ce flutura în bătaia vântului, în timp ce femeia traversa plaja ca să-şi salute cumnata.

După aproximativ o jumătate de oră, levierul era montat la locul lui, iar Lobb trase mânerul ca să redirecţioneze apa către roata hidraulică. Sam privi cu interes, uimit să vadă cum firicelul acela plăpând de apă punea din nou, treptat, roata în mişcare. Roata activa, la rândul ei, un tambur de metal, care la anumite intervale avea nişte clape uşor înălţate, exact ca o cutie muzicală; numai că aceste clape, în loc să creeze note muzicale, ridicau şi mai apoi lăsau să cadă, la intervale variabile, o serie de doisprezece drugi uriaşi care, atunci când cădeau, sfărâmau bolovanii de pământ ce conţineau minereu brut, răsturnaţi în jgheab de deasupra, pe măsură ce se rostogoleau sau erau aruncaţi cu lopata. Dedesubt, apa era folosită din nou pentru a pune în funcţiune o perie ce lăsa minereul să se aşeze, după care îndepărta bucăţile mai mici de pământ, pe măsură ce se învârtea.

Lobb spuse:

— Socotesc că îţi sunt dator, Carne. Eşti unul dintre prietenii Emmei?

— Nu, răspunse Sam.

— Cred că ea caută să-şi aleagă bărbatul cel mai potrivit. E un lucru înţelept. Altfel, poate să cadă uşor în cursă. Multe fete sunt forţate să se mulţumească cu mai puţin decât merită şi pe urmă nu mai au încotro!

Sam privi absent în largul mării.

— Cred că ar fi vremea să plec.

Rareori în ultimii ani se simţise atât de stânjenit ca acum, printre membrii familiei Tregirls. În discuţiile cu cei din familia Hoskin, puteau să apară dezacorduri cu privire la drepturile minerilor de a-şi face singuri dreptate; dar chiar dacă ajungeau să se certe din cauza asta, porneau, de fapt, de la aceleaşi principii de bază, fără a reuşi să cadă la un acord în privinţa modului în care ele trebuiau aplicate. Aici nu se punea problema aşa. Rareori i se întâmplase să se simtă – într-o singură zi – atât de neputincios, vizibil lipsit de frazele bogate şi colorate ale Vechiului şi Noului Testament, cărora le consacrase întreaga sa viaţă. Nu că învăţăturile lor n-ar fi fost pertinente; ci mai degrabă pentru că simţea că ar fi vorbit o limbă ce le era complet străină acelor oameni. Se afla printre păgâni pentru care cuvântul Evangheliei nu însemna absolut nimic. Propoziţiile erau goale de înţelesuri, frazele erau goale de înţelesuri, cuvintele la fel. Pentru moment, era de preferat să nu spună nimic.

— Hei, spuse Lobb deodată, încruntându-se. Ia uite cine e aici!

Un bărbat călare pe un măgar cobora panta dealului. Omul purta o pălărie cu boruri largi; picioarele îi atârnau atât de jos încât aproape că atingeau pământul; ţinea hăţurile cu o singură mână – costelivă, dar totuşi puternică. Celălalt braţ se odihnea pe şa şi se termina cu un cârlig de fier. Bărbatul avea chipul brăzdat de riduri, dar surâzător.

— Tata, spuse Lobb cu un dispreţ nedisimulat. Nu vreau să am nimic de-a face cu el!

— Chiar dacă nu-l poţi suporta, îndrăzni Sam, nu crezi că ar fi bine să mergi măcar să îl saluţi?

— Uite ce e, îl repezi Lobb, asta nu te priveşte pe tine!

— Ştiu că v-a părăsit. Mi-a povestit Emma.

— Când a plecat el, am ajuns cu toţii la azilul săracilor. Ai idee cum e acolo? Aşa a părăsit-o pe mama. Acum tot apare pe aici, căutând să ne intre pe sub piele cu vorbe dulci şi cu cadouri… Nu am chef să stau la discuţii cu el. Acum du-te dacă ai treabă, Carne! Îţi sunt recunoscător pentru ajutorul oferit.

Când Sam dădu să plece, Tholly coborâse deja din şa, ţinând în mâna cu cârlig o traistă în care scotocea după ceva cu mâna sănătoasă.

— Uite, am avut o fărâmă de noroc în Redruth în dimineaţa asta, aşa că v-am adus şi vouă câteva lucruşoare, acolo. De ăştia ce mai zici? Scoase o pereche de pantaloni din piele şi îi ridică la vedere: Mie nu-mi vin. M-am gândit că-i vin lui Lobb. Am dat pe ei trei şilingi şi şase penny. O grămadă de bani. Dar mai pot fi purtaţi mulţi ani de acum înainte, mulţi ani.

— Mulţumim, unchiule Tholly, spuse Mary Tregirls, o femeie slabă, plăpândă şi neîngrijită, care fusese probabil frumoasă nu cu multă vreme în urmă. O să-i spun lui Lobb când coboară de la roată.

— Hei, Lobb! strigă Tholly, fără a se lăsa descurajat de atitudinea ostilă. I-am adus şi lui Mary ceva! Apoi bătrânul îl privi în treacăt pe Sam: Tu eşti fratele lui Drake Carne, nu? Peter, aşa-i?

— Sam, îl corectă Sam.

— Sam Carne, zici? L-ai ajutat pe Lobb, nu? Cu toţii încercăm să-l ajutăm pe Lobb, numai el să vrea să lase oamenii să-l ajute. Uite-o şi pe Emma mea, draga de ea! La fel de înţepată ca întotdeauna, după cum văd.

— E timpul să plec acum, Emma, anunţă Sam. Chiar ar fi trebuit să fiu acasă înainte de şase. Tu… Tu nu vii?

— Nu, îi răspunse Emma. Apoi, adresându-i-se tatălui ei: Ce i-ai adus lui Mary?

Bărbatul băgă mâna adânc în traistă:

— Uite aici! O cămăşuţă, să-i ţină de cald. Patru şilingi m-a costat! Asta înseamnă şapte şilingi şi şase penny pe amândouă! Să nu vă mai aud pe vreunul zicând că bătrânul vostru tată nu vă dă de nici unele! Era cât pe ce să-ţi iau şi ţie o bonetă, Emma, dar mă costa mai mult decât îmi puteam permite. Zicând acestea, bătrânul tuşi înfiorător, câţiva stropi fini de salivă lucind în soare.

— Peter! strigă el atunci când Sam se întoarse să plece.

— Sam, îl corectă Sam.

— Aşa, aşa. Sunt teribil de distrat. Sam, tu eşti luptător?

— Nu. De ce? răspunse Sam după o uşoară ezitare.

— În ziua de praznic, săptămâna viitoare, o să fie lupte. Îmi aranjez un meci. Tu eşti zdravăn şi arăţi bine. N-ai luptat niciodată?

— Numai în tinereţe.

— Perfect!

— Nu. Nu mă reprezintă. Nu de ceva vreme încoace. Îi zâmbi lui Tholly pentru a mai înmuia puţin tonul sec al refuzului. La revedere, Emma! adăugă el apoi.

— La revedere, spuse Emma. Mai bine aduceai *mâncare*, tată, nu haine să şi le pună la fund!

— Vai, vai! Aşa ştiţi voi să-mi mulţumiţi? Data viitoare o să cumpăr ceva să-mi pun eu la fund! Sam!

— Da?

Sam se opri din nou din mers.

— Te interesează nişte pui de buldog? Am doi pui de mai mare dragul! Frumoşi-foc! Ultimii fătaţi. Aş da unul din ei mai ieftin unui prieten. E numai bun pentru vânătoare. Într-un an…

— Mulţumesc, spuse Sam, scuturând din cap: Nu, mulţumesc.

Şi plecă mai departe.

Îndepărtându-se, îi auzea certându-se în urma lui în privinţa cadourilor lui Tholly, în timp ce Lobb se încăpăţâna să nu coboare, făcându-şi de lucru la roata lui.

Toţi cei pe care îi lăsase în urmă erau din neamul Tregirls, se gândi el – toţi nouă: o amestecătură de păgâni; arţăgoşi, energici, ranchiunoşi, hrăpăreţi, gălăgioşi şi necizelaţi şi, peste toate astea, complet inconştienţi de păcatele lor. Chiar dacă toţi meritau izbăvirea – de vreme ce fiecare suflet este preţios în ochii lui Dumnezeu –, Sam numai în privinţa Emmei întrezărea o rază de speranţă. Şi nu era exclus ca acea rază să fie mai mult în propriul lui suflet decât în sufletul ei.

Deşi era păcătoasă, asemenea tuturor fiinţelor, după plimbarea şi discuţia de astăzi, lui Sam îi venea greu să creadă toate lucrurile rele care se spuneau despre ea. Era atât de directă, de sinceră, de inteligentă şi deschisă în priviri şi în felul ei de a fi, încât lui îi venea greu să creadă că Emma ar fi căzut pradă vreunui bărbat. Însă chiar dacă ar fi făcut-o, analogia cu personajul biblic care îi venise lui în minte în ziua aceea când era în mină încă stătea în picioare.

Dar cum putea oare să o facă să se căiască? Cum determini o persoană să-şi conştientizeze păcatul atunci când ignoranţa ei e atât de desăvârşită? Iată o temă de gândire în privinţa căreia trebuia să se roage pentru călăuzire.

## Capitolul 7

### I

Un alt bărbat care se ruga pentru călăuzire în acest moment, deşi în chestiuni fără absolut nicio legătură cu cele care îl preocupau pe Sam, era reverendul Osborne Whitworth. Pe el îl frământau două probleme – una morală şi una temporală.

Se făceau opt săptămâni de când doctorul Behenna îi spusese lui Osborne că trebuie să se abţină de la a întreţine raporturi intime cu Morwenna până după

naşterea copilului.

— Sunteţi un bărbat corpolent, domnule Whitworth, dacă pot spune aşa. De fiecare dată când întreţineţi raporturi acum, riscaţi să striviţi copilul. Starea de sănătate a doamnei Whitworth nu este tocmai satisfăcătoare şi cu siguranţă ea are nevoie de odihnă şi de îngrijire suplimentară în această perioadă.

Ossie consimţise fără tragere de inimă. Înţelegea situaţia, desigur, şi nu dorea câtuşi de puţin să îi facă rău copilului, cu atât mai mult dacă se întâmpla să fie băiat; însă această decizie îi impusese nişte restricţii care îl iritau tot mai mult cu fiecare săptămână care trecea. Fusese supus, firește, la aceleaşi privaţiuni şi în timpul cât prima sa soţie fusese însărcinată; însă, la vremea aceea, respectiva privare de drepturi avusese o durată mai scurtă decât se anticipa că avea să dureze cea de acum; în plus, tandreţea, săruturile şi mângâierile – care fuseseră totuşi permise atunci – făcuseră cumva ca aşteptarea să fie mai uşor de suportat.

Însă ideea sărutărilor şi mângâierilor cu o femeie care se ferea de atingerile lui şi care evita să îl atingă era, în mod evident, imposibil de pus în practică. Aşa că reverendul fusese privat de contactul normal, uzual, cu o femeie, contact pe care orice bărbat căsătorit are dreptul să-l pretindă, şi găsea că abstinenţa era o cruce greu de dus. Şi o găsea cu atât mai greu de dus din cauza prezenţei unei alte femei în casa lor.

Rowella, desigur, nu era decât o copilă. Abia în mai urma să împlinească cincisprezece ani. Cu toate acestea, era la fel de înaltă ca o femeie, mergea şi vorbea ca o femeie, se aşeza la masa lui ca o femeie, iar uneori chiar îi zâmbea pe ascuns ca o femeie. Lui nu-i plăcea în mod deosebit înfăţişarea ei: nasul lung, sprâncenele de culoarea nisipului, silueta subţire, lipsită de rotunjimi. Într-adevăr, simpla idee că ai putea s-o apreciezi din punct de vedere fizic era un nonsens – şi încă unul lipsit de moralitate. Dar cele două servitoare din casă erau femei în vârstă, soţia lui era o umbră tăcută şi tristă cu burta bombată, iar într-o astfel de companie Rowella nu putea decât să răspândească o strălucire tinerească.

Fără îndoială, existau suficiente locuri în Truro, pe malul râului, de unde ar fi putut să-şi cumpere plăcerea pe bani – şi unde chiar fusese de câteva ori pe perioada văduviei. Le vizitase şi pe acestea o dată sau de două ori. Dar într-un oraş cu trei mii de locuitori, acesta era un joc periculos. Oricât s-ar fi deghizat el cu o mantie grea, oricât şi-ar fi scos gulerul de la haina preoţească, oricât de iute ar fi traversat străduţele întunecate după căderea nopţii. Cineva ar fi putut să-l recunoască şi să-l raporteze la superiorii săi; cineva l-ar fi putut chiar *prăda* şi apoi cum oare ar mai fi putut el să recupereze paguba? Însăşi femeia respectivă ar fi putut să-l recunoască şi să recurgă apoi la un fel de şantaj.

Pentru el, era o perioadă din ce în ce mai dificilă.

Cea de-a doua problemă a reverendului era legată de o promovare în ierarhie, aspect care era mai nimerit să fie discutat cu alte persoane. În cele din urmă, alese să discute cu George.

Îl găsi pe domnul Warleggan în biroul lui, discutând nişte chestiuni legate de

credite cu unchiul său, domnul Cary Warleggan. Trecu vreo jumătate de oră până ce George fu liber să se ocupe de el. Atunci, Osborne deschise discuţia despre problema care îl frământa.

Cu două săptămâni în urmă, reverendul Philip Webb, vicar al parohiei din St Sawle-with-Grambler, murise în urma unei tumori la rinichi; şi astfel, oficiul lui eclezial[5] devenise vacant. Osborne îşi dorea acest oficiu pentru sine.

Respectivul oficiu, sublinie Osborne, valora 200 de lire sterline pe an. Domnul Webb, aşa cum ştiau cu toţii, locuise la Londra şi Marazion şi vizitase doar rareori biserica; Reverendul Odgers fusese instalat pe post de preot paroh, cu un salariu de 40 de lire sterline pe an, ca să se ocupe de treburile parohiale. Osborne socotea că aceasta reprezenta o excelentă oportunitate pentru ca el să-şi rotunjească veniturile, motiv pentru care le scrisese protopopului şi Consiliului Canonic din Exeter, în patrimoniul cărora se afla biroul eclezial, solicitând postul. De asemenea, îi scrisese unchiului său, Godolphin, care avea influenţă la Curte, rugându-l să pună o vorbă bună pentru el. Osborne socotea că, dacă George le-ar fi scris, la rândul lui, protopopului şi Consiliului Canonic, acest lucru ar fi putut fi exact impulsul de care respectivele autorităţi mai aveau nevoie pentru a înclina balanţa în direcţia potrivită.

George cântări situaţia cu sânge rece în timp ce Osborne vorbea. Era o ambiţie destul de firească şi o rugăminte destul de firească; şi totuşi, ideea nu-i surâdea câtuşi de puţin. Deşi căsătoria verişoarei lui Elizabeth cu acest tânăr domn fusese ideea lui şi cu toate că insistase până la capăt, în ciuda diverselor obstacole – ca să nu mai amintim de împotrivirile Morwennei –, George nutrea o oarecare antipatie pentru acest tânăr. Felul lui de a se îmbrăca era prea înzorzonat pentru un pastor, vocea era prea autoritară, prea pompoasă; apoi George îşi amintea îndelungile negocieri purtate pe marginea condiţiilor căsătoriei. Ossie trebuia să ţină minte – şi nu părea să priceapă – că, deşi prin intrarea lui în această familie se crease o legătură între numele Godolphin şi cel de Warleggan, din punct de vedere financiar, el, Osborne, nu era decât un pârlit, aşa cum era, de altfel, întreaga familie Whitworth – şi chiar şi Godolphin – în ultima vreme. S-ar fi cuvenit, deci, un mai mare respect din partea bărbatului mai tânăr faţă de bărbatul mai matur şi mult mai bogat care îi făcuse celui dintâi onoarea de a-l accepta ca prieten.

De asemenea, din câte ştia George, nici Elizabeth nu era mulţumită de felul în care arăta Morwenna – fata era mai pământie ca niciodată, iar ochii îi erau şi mai întunecaţi în ultima vreme, ca şi cum ar fi meditat la cine ştie ce tragedie interioară. Cele mai multe fete care ajungeau să încheie o căsătorie lipsită de iubire, dar avantajoasă din punct de vedere material, se adaptau rapid şi făceau tot ce le stătea în putinţă ca totul să fie bine. Aşa ar fi trebuit să facă şi Morwenna. George nu mai avea răbdare cu ea. Însă Elizabeth îl învinovăţea pe Ossie. Elizabeth spunea

---

[5] Oficiu al unei administraţii ecleziastice care deţine bunuri imobile, din gestionarea cărora se pot obţine venituri. (n.tr.)

că Ossie e un tânăr dezgustător, care nu făcea deloc cinste bisericii. Când i se cerea să dea detalii, femeia ridica din umerii ei frumoşi, spunând că nu ştia nimic concret – pentru că Morwenna nu spunea niciodată nimic; era doar o presimţire care devenise tot mai pregnantă de-a lungul ultimului an.

Aşadar, când Osborne îşi încheie pledoaria, George nu spuse nimic o vreme, ci continuă să se joace cu monedele din buzunar şi să privească pe fereastra cu zăbrele.

În cele din urmă, spuse:

— Mă îndoiesc că aş avea o influenţă atât de mare precum crezi asupra protopopului şi a Consiliului Canonic.

— Nu mare, spuse Osborne realist. Dar, în calitate de proprietar al vechii moşii Poldark din Trenwith, eşti cel mai mare proprietar de pământ din parohie, iar asta va conta în ochii protopopului, sunt convins.

George îl privi pe tânăr. Osborne nu-şi formula niciodată ideile ca lumea. „Nu mare.” „Vechea moşie Poldark.” Dacă tot aşa îi scrisese şi protopopului, era puţin probabil să-l aprecieze. Şi totuşi, Ossie făcea acum parte din familie. George n-ar fi vrut să creadă că făcuse o alegere proastă. Iar dacă lucrurile mergeau aşa cum păreau să meargă acum, un prieten elegant la Londra, şi mai ales unul cu acces la curtea regală, aşa cum avea Conan Godolphin, se putea dovedi deosebit de util pentru un nou membru în Parlament, care orbecăia pe drumul către Palatul Westminster, nefiind prea sigur în privinţa poziţiei sale sociale şi a prietenilor.

— O să-i scriu. Ai adresa?

— Eu trimit scrisorile către protopop şi Consiliul Canonic din Exeter. Nu e nevoie de mai mult.

— Morwenna ce face?

Ossie ridică sprâncenele, surprins de turnura bruscă pe care o luase discuţia.

— Nu atât de bine pe cât aş dori. O să fie bine după ce scapă şi de asta.

— Când e sorocul?

— Cam peste o lună, zice ea. Dar femeile greşesc adesea calculele. George, când scrii, vrei, te rog, să-i atragi atenţia protopopului că, de la reşedinţa mea din Truro, mie mi-e mai uşor să supraveghez familia Odgers decât i-a fost vreodată lui Webb? Şi chiar să ţin slujba acolo, din când în când, atunci când stau la tine.

George spuse:

— Osborne, e posibil să plec la Londra mai târziu în cursul acestui an. Cu proxima ocazie când îi scrii unchiului tău, ai putea să-l anunţi că sper să am plăcerea să-i fac o vizită atunci.

Ossie clipi surprins, uitând dintr-odată de preocupările sale când sesiză duritatea din tonul lui George Warleggan.

— Sigur, George, aşa voi face. Plănuieşti o şedere prelungită la Londra?

— Depinde. Nu se ştie nimic sigur.

Pentru o clipă sau două se aşternu tăcerea. Apoi Ossie se ridică să plece.

— Venitul suplimentar ar fi mai mult decât util acum, că o să mai avem o gură de

hrănit.

— Pare-mi-se că micul Odgers nu a avut alocaţia mărită mai bine de zece ani, spuse George.

— Cum? O, nu. În fine... Asta e o chestiune pe care ar trebui să fiu pregătit s-o iau în calcul – deşi, la ţară fiind, aş fi zis că cheltuielile lui sunt foarte mici.

George se ridică şi el şi aruncă o privire către biroul lui din spate, unde lucrau doi funcţionari, dar nu spuse nimic.

— Îi scriu şi lordului Falmouth, spuse Ossie. Deşi nu are control direct în problema asta, de regulă are foarte multă influenţă. M-am gândit, de asemenea, să îl abordez şi pe prietenul tău, Sir Francis Basset, deşi n-am avut ocazia de a-l cunoaşte. La nunta lui Enys...

— Cred că aceşti doi domni vor fi prea ocupaţi în următoarele săptămâni pentru a avea răgazul necesar să se aplece asupra solicitării tale, i-o tăie George scurt. Ai face mai bine să nu mai iroseşti cerneala.

— Te referi la alegerile speciale care urmează? Ai aflat cumva pe cine susţine lordul Falmouth?

— Niciunul din noi nu va şti până se va apropia momentul, spuse George.

## II

În noaptea aceea, Ossie făcu o descoperire foarte tulburătoare. După ce Morwenna se retrăsese la culcare, bărbatul urcase în debara cu intenţia de a găsi o veche predică despre care credea că îi va folosi ca punct de pornire pentru cuvântarea pe care dorea să o ţină duminica următoare. O găsise şi tocmai se pregătea să iasă din încăpere, când observă o rază de lumină ce pătrundea printr-o crăpătură a peretelui despărţitor din lemn care separa debaraua de camera unde dormea Rowella. Se duse într-acolo tiptil şi privi prin crăpătură, însă tapetul de culoare albastră care decora cealaltă parte a peretelui îi bloca perspectiva. Scoţând un bold din foile pe care era scrisă predica, înţepă tapetul şi lărgi gaura cu foarte mare grijă. Prin gaura aceea, o văzu pe Rowella, care era îmbrăcată într-o cămaşă albă de noapte şi îşi peria părul lung şi neted.

Aruncând boldul în grabă, bărbatul coborî tiptil din debara şi se furişă în biroul lui, unde stătu vreme îndelungată răsfoind paginile predicii, fără a o citi de fapt.

## III

Miercurea era ziua în care Ross făcea inspecţia săptămânală la Wheal Grace, însoţit de căpitanul Henshawe. De la accidentul din mai ’93, nu mai lăsase nimic la voia întâmplării şi nici nu se mai bazase doar pe ceea ce îi spuneau alţii.

În dimineaţa aceasta, înainte de a coborî în mină, prezentaseră o modificare în activitatea de suprafaţă a minei. Minereul de cositor era încărcat pe catâri pentru a

fi transportat la şteampuri. În breaslă se obişnuia de mult timp să se umple un sac mare cu rocă cu conţinut de minereu, care era apoi ridicat de doi oameni şi aşezat pe umerii unui al treilea, iar acesta din urmă îl căra şi îl arunca în spinarea catârului. Însă aceşti saci, odată umpluţi, cântăreau cam 160 de kilograme. Douăzeci şi cinci de catâri erau încărcaţi astfel, adesea de două ori pe zi. Ross cunoştea oameni care rămăseseră infirmi ca urmare a transportării unor asemenea poveri şi de aceea propuse ca noii saci care urmau să fie cumpăraţi să aibă doar jumătate din capacitate, urmând ca vechii saci să fie abandonaţi pe măsură ce se uzau.

Spre surprinderea lui, întâmpinase rezistenţă chiar din partea cărăuşilor, care se mândreau cu forţa lor fizică şi se temeau că, odată cu introducerea noilor saci, urmau să fie angajaţi mai mulţi oameni şi cu toţii aveau să câştige mai puţin. Ross şi Henshawe avuseseră nevoie de aproape două ore ca să îi convingă că, de fapt, schimbarea era spre binele lor. Astfel că trecuse de ora unsprezece până când începură cu inspecţia minei şi se apropia deja ora douăsprezece înainte să ajungă în tunelul pe care Sam Carne şi Peter Hoskin îl săpau spre sud, la nivelul de 74 de metri.

— Niciunul din ei nu munceşte azi? întrebă Ross.

— Carne a cerut o zi liberă ca să-şi viziteze fratele rănit la ambele picioare în urma unei căderi de la înălţime, aşa că Hoskin ne ajută cu galeria de acces din sud.

— Sam cum stă cu randamentul? Sper că religia nu îl împiedică să-şi facă treaba… Sau mai bine lasă, ce-i al lor e-al lor, ei n-ar face niciodată asta. Cât au mai avansat?

— Douăzeci de metri erau când am măsurat săptămâna trecută. Aici roca este dură şi înaintează greu.

Aduşi de mijloc, cu lumânările de la caschete pâlpâind în aerul incert, înaintară cu greu până la capătul tunelului, unde un mal de pământ surpat şi un morman de rocă spartă indica distanţa până la care se săpase.

Ross se lăsă pe vine, studie îndelung roca, o frecă ici-colo cu un deget umezit.

— Aici sunt suficiente zăcăminte de minerale şi urme de minereu.

— Au fost acolo tot timpul. Se vede filonul până departe în spate.

— Problema e că poţi merge cu deschizătura şase metri spre vest şi şase metri spre est şi tot ai putea rata filonul principal cu vreo doi metri. Crezi că merită să continuăm aici?

— Ei bine, domnule, acum nu putem fi prea departe de vechea exploatare de la Wheal Maiden. De vreme ce acolo a lucrat tatăl dumneavoastră, iar mina a fost profitabilă o vreme, socotesc că nu putem fi prea departe de unele dintre acele filoane vechi.

— Păi, da, ăsta a şi fost motivul pentru care am săpat în direcţia asta de la bun început. Dar a fost oare vreunul dintre filoanele de la Maiden la adâncimea de 74 de metri?

— Mă îndoiesc. Şi cum Maiden e situată pe un deal…

— Oarecum… Aici e rocă dură, tare. Nu-mi plac cavernele astea. Nu vreau să risc

un alt accident.

— A, riscul ăsta e mic. Ai putea ciopli o biserică aici şi nu s-ar surpa.

— Avem ceva mai bun să le dăm de făcut dacă îi luăm de aici?

— Doar să facă malul de susţinere la Gradient Alley, dincolo de Trevethan şi Martin.

— Atunci mai lasă-i aici încă vreo lună. Să înţeleg că nu există riscul ca apa din Maiden să se reverse?

— Doamne fereşte! Foarte puţin probabil. Mina aia a fost întotdeauna uscată.

Încet-încet, făcură cale întoarsă pe drumul pe care veniseră şi începură să urce scările abrupte. Un punct de lumină se lărgi treptat, până ce deveni o gură imensă în întuneric; atunci, ieşiră afară în strălucirea uimitoare a unei zile ploioase.

Ross mai zăbovi câteva minute ca să discute cu Henshawe; în timp ce vorbea, observă un cal priponit în apropierea casei sale. Un musafir? Miji ochii, dar nu recunoscu calul. Era un dereş în nuanţe deschise, bine îngrijit. Vreo achiziţie nouă a lui Caroline? Lui Sir Hugh Bodrugan îi ardea din nou de făcut curte?

De aici, ploaia fină cădea pe plajă ca o perdea de fum. Valurile erau lipsite de viaţă, peisajul nu avea culoare şi nici formă. Două dintre cele trei şteampuri din valea asta funcţionau; urechile erau atât de deprinse cu huruielile şi bufniturile ritmice, încât trebuia să faci un efort conştient ca să le auzi; fânul din Long Field era puţin anul acesta. Trebuia să ţină legătura cu Basset în privinţa culturilor lui experimentale. Asta, fireşte, dacă Basset era dispus să continue relaţia lor de prietenie după ce Ross refuzase nominalizarea. Asta se întâmplase cu o zi în urmă.

Discutase mai întâi chestiunea cu Demelza şi, aşa cum anticipase în discuţia cu Dwight, reacţia ei fusese una imprevizibilă. Se împotrivise ca el să accepte oferta. Şi, cu toate că, în sinea lui, Ross luase deja decizia definitivă de a refuza, împotrivirea ei categorică îl enervase – firesc, deşi complet iraţional.

— Ai fost atât de dezamăgită atunci când am refuzat un loc în banca magistraţilor – un post mărunt – în schimb aprobi dorinţa mea de a nu încerca să devin membru în Parlament – un post important, îi spusese el.

Un zuluf căzuse pe fruntea Demelzei atunci când se încruntase.

— Ross, nu trebuie să aştepţi întotdeauna logică din partea mea! Adesea spun ce simt, nu ce gândesc, inima este cea care domină. Şi nu mă pricep la cuvinte.

— Încearcă, o îndemnă el. Am constatat că de cele mai multe ori chiar te pricepi la cuvinte.

— Bun, atunci uite cum stau lucrurile, Ross. Mie mi se pare că trăieşti pe muchie de cuţit.

— Cuţit, zici. Şi ce vrei să spui cu asta?

— Cuţit. Cuţitul reprezintă ceea ce crezi tu că ar trebui să faci – ceea ce crede… conştiinţa, spiritul, mintea ta că ar trebui să faci. Şi dacă te îndepărtezi de asta, dacă te rătăceşti – care e cuvântul ăla? – atunci te tai.

— O, dar te rog, continuă! Sunt absolut fascinat!

— Nu e nimic de râs aici! Mi-ai cerut să-ţi spun ce cred şi asta încerc să fac. Ca

magistrat, ai fi stat în instanţă şi i-ai fi judecat pe alţii – nu zic bine? – şi ai fi pus umărul la legile locale. Asta am considerat eu că poţi să faci – că ar trebui să faci –, iar dacă mai şi dădeai greş câteodată, tot nu erai nevoit să ţii capul plecat. Plus că e de *datoria* unui nobil să ajute în felul ăsta. Nu? Încă mi-ar plăcea să faci asta. Dar în Parlament, dacă ceea ce-mi spui tu este adevărat, oare nu ţi se va cere destul de des să ţii capul plecat?... Demelza îşi dădu părul pe spate cu un gest iritat: Când spun cap plecat nu mă refer la slugărnicie, mă refer la faptul că va trebui să laşi de la tine de multe ori.

— Să fac compromisuri, spuse Ross.

— Da. Aşa se spune? Da, compromisuri.

— Din ce spui tu, s-ar zice că sunt foarte sever şi mărinimos.

— Aş vrea să mă pot exprima mai bine. Nu sever. Nu mărinimos. Deşi poţi fi şi aşa. Dar de multe ori îmi laşi impresia unui judecător în instanţă. Şi cine e în boxa acuzaţilor? Tot *tu!*

— Şi cui i-ar sta mai bine acolo? râse Ross.

— Mie mi se pare, continuă Demelza, că, pe măsură ce înaintează în vârstă, cei mai mulţi bărbaţi sunt tot mai mulţumiţi de ei înşişi. Tu, în schimb, eşti tot mai nemulţumit de tine de la an la an!

— Şi ăsta e motivul pentru care te împotriveşti?

— Motivul e că vreau să fii fericit, Ross. Să faci lucruri pe care să îţi placă să le faci – să munceşti din greu şi să trăieşti cu adevărat. Ceea ce nu-mi doresc este să te văd zbătându-te să faci lucruri pe care nu le poţi face şi fiind nevoit să faci lucruri cu care nu eşti de acord – şi făcându-ţi procese de conştiinţă din cauza unor lucruri pe care tu le consideri eşecuri.

— Dă-mi o armură şi o să fiu în regulă, bine?

— Fă-ţi rost de o armură de soiul ăsta şi o să fiu de acord!

Ross pusese punct discuţiei adăugând exasperat:

— Ei bine, draga mea, concluziile la care ai ajuns tu cu privire la calităţile şi defectele mele or fi corecte, nu zic nu. Dar trebuie să-ţi mărturisesc cinstit că nu din motivele expuse de *tine*, cum, de altfel, nici din vreunul din motivele prezentate de mine, am convingerea că nu greşesc atunci când refuz. Adevăratul motiv este acela că nu sunt dispus să fiu marioneta *nimănui*. Eu nu fac parte din lumea purtărilor frumoase şi a manierelor elegante. De cele mai multe ori, după cum ştii, mă mulţumesc să respect convenienţele, iar pe măsură ce înaintez în vârstă şi devin un familist tot mai convins şi un om tot mai prosper, impulsul meu de a înota împotriva curentului devine tot mai slab. Dar îmi rezerv acest *drept. Vreau* să îmi rezerv acest drept. Ceea ce am făcut anul trecut în Franţa e oarecum diferit de ceea ce am făcut acum câţiva ani în Anglia; însă pentru una din fapte am fost considerat erou, iar pentru cealaltă – trădător. Pune-mă în instanţă să aplic legile sau în Parlament să le fac şi m-aş simţi cel mai mare ipocrit din lumea asta! încheiase el.

Apropiindu-se de casă, îşi aminti că parcă mai văzuse o dată dereşul acela, săptămâna trecută. Şi chiar aşa era.

Când intră în casă, locotenentul Armitage se ridică în picioare.

— Ia te uită! Ross, speram să te întâlnesc, dar mă temeam că nu voi avea ocazia. Trebuie să plec degrabă.

Îşi strânseră mâinile şi schimbară câteva cuvinte de complezenţă. Demelza, cu obrajii uşor îmbujoraţi – lucru atât de rar, încât Ross nu putu să nu-l remarce –, spuse:

— Locotenentul Armitage mi-a adus o plantă din grădina unchiului său. O plantă nouă şi rară despre care spune că va urca pe zidul bibliotecii. Este o mag... Cum i-aţi spus?

— Nu chiar din grădina unchiului meu, spuse Hugh Armitage. El a comandat trei astfel de plante, care au venit în ghivece, iar eu l-am convins să renunţe la una, pe care să o fac cadou soţiei bărbatului care i-a salvat nepotul dintr-o captivitate greu de îndurat. I-am povestit soţiei tale despre aceste plante când ne-am întâlnit la Tehidy, săptămâna trecută. Cel mai bine o duc dacă se caţără pe un zid, pentru că sunt destul de delicate şi provin din Carolina, America.

— Pentru Demelza, o floare nouă e ca un prieten nou, pe care să-l dezmierde şi să-l îngrijească, spuse Ross. Dar de ce vrei să pleci? Rămâi la cină. Ai bătut cale lungă până aici.

— Am fost invitat la cină la familia Teague. Le-am spus că ajung pe la două.

— Doamna Teague mai are încă patru fete de măritat, glumi Ross.

Armitage surâse:

— Aşa mi s-a spus. Dar cred că o să fie dezamăgită dacă are speranţe de felul ăsta. Dat fiind că tocmai am scăpat dintr-o închisoare, deocamdată e puţin probabil să fiu dispus să mă arunc cu capul înainte într-o alta.

— Iată o perspectivă cu adevărat pesimistă asupra căsătoriei, observă Demelza, zâmbind la rândul ei.

— O, doamnă Poldark, am o perspectivă pesimistă asupra căsătoriei din simplul motiv că am constatat că mulţi dintre prietenii mei sunt prinşi fără putinţă de scăpare în căsătorii pe care le găsesc anoste şi restrictive. Nu am o perspectivă la fel de pesimistă asupra dragostei. Pentru dragostea copleşitoare a unei Heloise, a unei Chloe sau a unei Isolde, la nevoie aş da orice, chiar şi viaţa. Pentru că ce e viaţa, la o adică? O poleială inutilă, în cel mai bun caz. Dar când ai parte de iubire adevărată, se poate spune că zeii sunt de partea ta.

Demelza se îmbujorase din nou.

— Nu cred că doamna Teague e pe aceeaşi lungime de undă cu tine în privinţa asta, interveni Ross.

— Ei bine, răspunse Hugh Armitage, atunci sper să am parte măcar de o cină acceptabilă.

Se îndreptară către ieşire continuându-şi discuţia amicală, studiară din nou planta cărnoasă, de culoare verde-închis, cu frunze grele, care stătea în ghiveciul ei de pământ de lângă trepte, admirară calul locotenentului, promiseră să îi facă o vizită la un moment dat după ce unchiul lui avea să scape de toată nebunia aceea cu

alegerile, apoi îl priviră încălecând, traversând podul în zgomot de copite şi făcându-le cu mâna dintr-o cotitură a văii.

Când se făcu nevăzut, Ross privi în jur şi o observă pe Demelza studiind planta.

— Am uitat să-l mai întreb o dată cum îi zice plantei.

— Parcă „mag” ai spus.

— Mag-ceva. Mag… lina poate?

— Poate Magdalena.

— Nu. Acum n-o să-mi mai amintesc niciodată!

— Mie-mi pare a fi mai degrabă un leandru. Mă întreb dacă îi va merge bine aici, pe coastă.

— Nu văd de ce nu i-ar merge. Se urcă pe zid, zicea el.

— Vegetaţia e diferită pe coasta de sud. Solul e mai închis la culoare, mai puţin nisipos.

— În fine… mai zise Demelza ridicându-se în picioare. Putem încerca.

Când intrară în salon, Ross o întrebă:

— Iubita mea, omul ăsta te impresionează?

Demelza ridică ochii pe jumătate, cu o licărire de jenă în priviri.

— Da…

— Atât de puternic?

— Puţin… Privirea lui e atât de întunecată şi de tristă…

— Dar se luminează în totalitate atunci când se uită la tine.

— Ştiu.

— Numai privirea ta să nu se lumineze atunci când te uiţi la el.

— Cine erau femeile acelea pe care le-a pomenit? se interesă Demelza. Heloise, parcă? Isolda?

— Nişte amante legendare. Despre Tristan şi Isolda am auzit. Nu-mi amintesc cine o iubea pe Heloise. Să fi fost Abelard? Eu am avut parte mai degrabă de o educaţie practică, nu de una clasică.

— Trăieşte în lumea viselor, spuse Demelza. Cu toate astea, el nu e un vis. E cât se poate de real.

— Vreau să cred că minunatul tău simţ al realităţii te va face să ţii minte chestia asta.

— Păi… da. Ceea ce încerc eu să-mi amintesc este că este atât de tânăr.

— Cu cât? Poate cu trei-patru ani mai tânăr decât tine? Cel mult. Eu n-aş considera asta o piedică atât de mare.

— Aş fi vrut să fie mai mult…

— Ţi-ar plăcea să fii bătrână? Ce ambiţie şi la tine! Zicând acestea, Ross o înconjură cu braţul pe după umeri, iar ea se cuibări repede la pieptul lui. Am înţeles, glumi el. Un copac care are nevoie de susţinere.

— Nimic grav… Doar un freamăt, acolo, spuse ea.

# Capitolul 8

## I

O săptămână mai târziu, doi distinşi domni măsurau cu paşi rari salonul cel mare din casa Tregothnan. Era o încăpere spaţioasă, cu un aspect mai degrabă neîngrijit, cu lambriuri din lemn de cedru, cu scaune neconfortabile, în stil iacobin; armurile ar fi avut nevoie să fie lustruite, iar steagurile de luptă, atârnate undeva sus, căzuseră pradă moliilor. Patru tunuri mici de tip elisabetan străjuiau consola înaltă, sculptată, a căminului.

Cei doi distinşi domni aşteptau deja de aproape trei ore. Un majordom îşi făcea apariţia periodic, la intervale de o oră, aducând vin de Canare şi biscuiţi. Cei doi erau domnul William Hick, primarul din Truro, şi domnul Nicholas Warleggan, bancher şi proprietar de topitorie. Ambii se aflau într-o stare de tensiune, deşi se manifestau diferit. Domnul Hick transpira abundent, deşi seara era răcoroasă, iar în cameră era frig. Batista lui putea fi stoarsă. Bărbatul mirosea a sudoare veche care fusese reactivată printr-o producţie nouă. Domnul Warleggan păstra aparenţele unui calm exagerat, trădându-se numai prin pocnetele degetelor.

— E scandalos! izbucni Hick pentru a zecea oară. Nu era omul remarcilor originale şi, în plus, situaţia de acum îi consumase demult resursele de creativitate. Absolut scandalos! Să fim chemaţi aici la şapte jumate, iar el nu apare nici măcar la zece! Şi în tot timpul ăsta niciun cuvânt! Iar alegerile sunt mâine! Totul este sub orice critică!

— Numai bine să ne reconfirmăm decizia şi să o punem în practică, spuse Warleggan.

— Poftim? Cum? A, da... Sigur că da. Decizia noastră. Pe Hick îl trecură din nou toate apele. Sigur că da, mai adăugă el.

— Trebuie să te linişteşti, amice, îl îndemnă Warleggan. Doar ştii ce ai de zis. Nu ai de ce te teme. Suntem cu toţii oameni liberi.

— Oameni liberi? Da. Dar o persoană de talia şi autoritatea registratorului... Aşteptarea asta nu e deloc semn bun.

— N-are a face talia şi autoritatea registratorului, Hick. Tu eşti aici ca să-i comunici o decizie la care am ajuns cu toţii, de comun acord. Tu eşti doar mesagerul, cel care îi aduce la cunoştinţă... A... Mi se pare că nu mai avem prea mult de aşteptat.

Veneau zgomote de afară – nechezatul unui cal, zgomote de paşi, uşi care se deschideau şi se închideau la loc, alţi paşi şi mai multe voci. Imediat, o altă uşă se trânti, după care casa fu învăluită din nou în tăcere.

Mai aşteptară vreme de încă un sfert de oră.

Apoi un lacheu apăru în cadrul uşii şi spuse:

— Excelenţa Sa vă poate primi acum.

Servitorul îi conduse pe un hol cu ecou puternic într-un salon mai mic, unde lordul

Falmouth, în hainele pătate cu care venise de pe drum, mânca plăcintă cu carne de vânat.

— O, domnilor, li se adresă el, m-am lăsat aşteptat de domniile voastre. Vă rog, luaţi loc! Beţi un pahar de vin cu mine!

Hick privi în treacăt către tovarăşul său, apoi se aşeză stingher în capătul îndepărtat al mesei. Nicholas Warleggan îi urmă exemplul, dar refuză vinul cu un gest politicos.

— M-am întors oarecum în grabă din Portsmouth, spuse Falmouth. Noaptea trecută am fost cu nişte prieteni în apropiere de Exeter. Afacerile mi-au întârziat plecarea în dimineaţa asta şi n-am avut timp să iau masa pe drum.

— Ei bine, începu Hick, dregându-şi vocea zgomotos. Excelenţa Voastră va dori, fără îndoială, să discute despre...

— Pentru că aţi aşteptat amândoi foarte mult, spuse Falmouth, nu trebuie să vă mai reţin.

Lordul îi lăsă totuşi să aştepte până termină de mestecat dumicatul de pui şi tăie o altă bucată. Apoi continuă:

— Noul dumneavoastră membru în Parlament va fi domnul Jeremy Salter din Exeter. Provine dintr-o familie veche şi distinsă şi este vărul lui Sir Basil Salter, înaltul Prefect al comitatului Somerset. Are ceva legături cu familia mea şi a fost la un moment dat reprezentant în Parlament pentru oraşul Arundel din Sussex. Corespunde din toate punctele de vedere şi va fi un partener admirabil pentru celălalt membru, actualmente în exerciţiu, căpitanul Gower.

Acestea fiind zise, lordul luă o nouă înghiţitură şi, după un gest adresat lacheului din spatele scaunului său, o nouă felie de plăcintă ajunse în farfuria sa.

— Membrii electori... începu Hick. Membrii electori s-au întâlnit de câteva ori în absenţa Excelenţei Voastre şi...

— Da. Falmouth se scotoci într-unul din buzunare. Fireşte că vor dori să-i cunoască numele întreg. Îl am chiar aici. Vă rog să-l comunicaţi membrilor electori mâine-dimineaţă la prima oră. Vor dori să-l cunoască la timp pentru alegeri.

Îi dădu o bucată de hârtie lacheului, care i-o înmână lui Hick, iar acesta o luă cu degete nesigure.

— Şi cum rămâne cu domnul Arthur Carmichael? întrebă Warleggan abia şoptit.

— L-am văzut în Portsmouth. Da, ar fi putut fi de folos pentru Truro în ceea ce priveşte contractele navale, dar nu corespundea din alte puncte de vedere.

Se lăsă liniştea. Hick asuda deasupra paharului cu vin.

Apoi Warleggan rupse tăcerea:

— Lord Falmouth, probabil vă surprinde prezenţa noastră aici – a mea şi a domnului Hick. În mod normal...

— Ba deloc. Sunteţi bine-veniţi. Acum, domnilor, după cum înţelegeţi, probabil, sunt foarte obosit, iar domniile voastre aveţi de mers cam o oră până acasă...

— În mod normal, stărui Nicholas Warleggan, domnul Hick ar fi venit singur. Însă este necesar să-i comunicăm Excelenţei Voastre o decizie luată noaptea trecută în

urma unei întruniri a grupului de electori principali. Prin urmare, am considerat că mai este necesară prezenţa încă unui membru care să-l însoţească pe primar în seara aceasta şi să vă confirme ce are de spus.

George Evelyn Boscawen, al treilea viconte, îşi turnă încă un pahar cu vin şi sorbi câte puţin. Nu se deranjă să ridice privirea.

— Şi mă rog ce anume aveţi să-mi comunicaţi atât de important, domnule Hick, încât să nu sufere amânare până mâine?

Hick începu să explice, bolborosind:

— Excelenţa Voastră, marţi a fost convocată la mine acasă o întrunire, care a continuat azi-noapte şi la care a participat un număr mare de membri electori din localitate. Iar la… Iar la întrunirile astea, au existat multe-multe contradicţii şi disensiuni cu privire la metoda prin care un candidat este… este selectat. După cum ştie şi Excelenţa Voastră, de foarte mulţi ani, municipalitatea din Truro şi-a pus toată încrederea, fără rezerve, în familia Boscawen, tratându-i pe toţi membrii ei cu… cu cele mai înalte dovezi de prietenie şi respect. Dumneavoastră, Excelenţă, şi stimatul dumneavoastră unchi înaintea dumneavoastră, aţi fost registratorul circumscripţiei şi alţi doi distinşi domni din familia dumneavoastră au fost selectaţi ca reprezentanţi pentru mai multe mandate în Parlament – selectaţi, aş spune, în maniera cea mai nobilă şi dezinteresată, dumnealor fiind aleşi liber şi cinstit, într-un fel care le face onoare atât votanţilor, cât şi dumnealor înşişi. Dar în ultimii ani… de-a lungul ultimului mandat şi înainte de el…

— Haide, domnule Hick, îl întrerupse Falmouth tăios. Ce încercaţi să-mi spuneţi? Sunt obosit, iar ora e târzie. Aveţi un candidat foarte bun în persoana domnului Jeremy Salter şi nu există niciun obstacol în ceea ce priveşte alegerea lui.

Hick dădu pe gât o gură de vin.

— Dacă dumneavoastră… dumneavoastră, Excelenţă, v-aţi fi mulţumit să trimiteţi din nou în Parlament doi membri din familia dumneavoastră, fără alte cheltuieli sau complicaţii, autoritatea dumneavoastră ar fi rămas neştirbită. Şi n-ar fi stat în puterea nimănui să-i pună capăt…

— Şi cine anume sugerează – sau, de fapt, cine îndrăzneşte să sugereze – că autoritatea mea a fost ştirbită? vru să ştie lordul Falmouth.

Hick tuşi şi făcu eforturi să-şi stăpânească vocea. Îşi făcu de lucru câteva clipe ştergându-şi fruntea cu batista îmbibată de sudoare.

— Excelenţa Voastră, interveni Nicholas Warleggan în discuţie, ceea ce încearcă să spună domnul Hick este că municipalitatea nu mai poate fi tratată ca un bun personal, astfel încât să vă folosiţi de ea după bunul plac al Excelenţei Voastre. S-a decis astfel noaptea trecută şi se va confirma întocmai la alegerile de mâine.

Urmară câteva clipe de tăcere mormântală. Lordul Falmouth îl privi pe Warleggan, apoi pe Hick. După aceea, continuă să mănânce.

După o vreme în care nimeni nu mai spusese nimic, Warleggan continuă:

— Cu tot respectul cuvenit, Excelenţă, îndrăznesc să afirm că numai maniera dumneavoastră ciudată – ba aş cuteza să spun chiar nepotrivită şi ingrată – de a-i

trata pe membrii circumscripţiei a dus la această schimbare a sentimentelor noastre. Circumscripţia a făcut întotdeauna eforturi în direcţia apărării prestigiului său în ceea ce priveşte transparenţa şi independenţa; cum oare ne-am putea păstra această reputaţie, în condiţiile în care ea este practic vândută de registratorul nostru celui care dă mai mult, iar circumscripţia nu află cu cine trebuie să voteze decât abia în noaptea de dinaintea alegerilor? Asta este o exploatare degradantă a drepturilor municipalităţii şi face din noi obiectul batjocurii întregii ţări!

— Vă faceţi singuri de batjocură venind aici astfel! răspunse Falmouth, după care se întoarse către lacheul său: Brânză!

— Excelenţă.

— Dincolo de asta, am certitudinea că domniile voastre nu reprezentaţi întreaga municipalitate şi nici măcar o majoritate a ei. O mică juntă nemulţumită…

— O majoritate, Excelenţă! puse Hick piciorul în prag.

— Asta rămâne de văzut. Vom afla mâine cum stau lucrurile. Atunci vom şti cine sunt aceia care – după ce au devenit membri electori ca urmare a faptului că şi-au declarat profunda loialitate faţă de familia Boscawen – acum s-au sucit şi, pentru nu ştiu ce răsplată necinstită, se dezic de acele declaraţii de loialitate.

— Nu e vorba despre nicio răsplată necinstită, spuse domnul Warleggan calm. Necinstea, stimate domn, este doar din partea Excelenţei Voastre. Aflăm de la nivelul cel mai înalt că, în încercarea de a vinde aceste locuri, vă plângeţi în mod constant că vă costă foarte mulţi bani să păstraţi circumscripţia. S-a spus că Excelenţa Voastră pretinde că ar fi plătit pentru noul cimitir şi noul azil de săraci. Nu este adevărat. N-aţi contribuit nici măcar cu un ban la azilul săracilor, iar terenul pentru cimitir, în valoare de aproximativ cincisprezece lire sterline, l-aţi dat pe baza unei cotizaţii de treizeci de guinee. Cotizaţia mea a fost de şaizeci de guinee. Cea a domnului Hick – de cincisprezece. Alţii au plătit sume asemănătoare. Noi *nu* suntem o circumscripţie coruptă, Excelenţă. Tocmai de aceea suntem hotărâţi să vă respingem candidatul mâine.

Plăcinta fusese strânsă de pe masă. În locul ei, în faţa gazdei apăruse un platou cu brânză şi un borcan cu smochine confiate. Lordul Falmouth luă o smochină şi începu s-o mestece, zicând:

— Să înţeleg de aici că aveţi un candidat personal pe care să-l propuneţi ca oponent?

— Da, Excelenţă, spuse Hick.

— Aş putea şti şi eu numele lui?

Urmă o pauză scurtă. Apoi bărbatul cu mai multă autoritate spuse:

— Fiului meu, George Warleggan, i s-a propus să candideze.

— A, spuse Falmouth. Acum poate ne dăm seama ce e putred în afacerea asta.

În acel moment, uşa se deschise şi un tânăr înalt, chipeş, cu ochi negri, băgă capul înăuntru:

— A, iartă-mă, unchiule! Am auzit că te-ai întors, dar nu ştiam că ai musafiri.

— Aceşti domni tocmai plecau. Încă două minute şi sunt liber.

— Mulţumesc.

Tânărul se retrase.

Falmouth îşi termină de băut vinul.

— Cred că după *asta* nu mai e nimic de zis, domnilor. Totul e explicat foarte clar. Vă doresc noapte bună.

Nicholas Warleggan se ridică în picioare.

— Pentru informarea dumneavoastră, domnule, nu eu l-am propus pe fiul meu. Şi nici el n-a făcut-o. A fost o alegere făcută de alţii, iar mie nu-mi plac deloc insinuările dumneavoastră.

— Să înţeleg, atunci, că Sir Francis Basset îşi arată muşchii din nou, aşa-i? Ei bine, vom vedea mâine. Mâine voi afla cine-mi sunt prietenii şi cine-mi sunt duşmanii. E o chestiune de care voi ţine cont în mod special.

— Dacă aceasta este perspectiva Excelenţei Voastre asupra lucrurilor, noi nu vă putem împiedica, mai spuse Warleggan, pregătindu-se de plecare.

— Cât despre dumneavoastră, domnule Hick, spuse lordul Falmouth, fără îndoială vă amintiţi contractul pe care l-aţi primit pentru ca fabrica dumneavoastră de covoare să se ocupe de amenajarea clădirii portuare din Plymouth. Scrisorile dumneavoastră legate de această chestiune, pe care le am în biroul meu, vor fi o lectură interesantă.

Faţa lui Hick se umflă brusc, iar bărbatul păru pe punctul de a izbucni în lacrimi.

— Haide, Hick, interveni Warleggan, luându-l pe primar de braţ. Nu mai avem ce face aici.

— Hawke, condu-i pe domnii aceştia afară, spuse Falmouth, după care luă o înghiţitură de brânză.

— Viconte Falmouth! strigă Hick. Chiar mă văd nevoit să ripostez…

— Haide, prietene, spuse Warleggan pierzându-şi răbdarea. Am făcut ce ni s-a spus să facem, iar dacă mai zăbovim aici nu ne ajută la nimic.

— Aminteşte-le de mine prietenilor dumitale, spuse lordul Falmouth. Mulţi dintre ei au primit favoruri. Le voi aminti acest lucru când îi voi întâlni mâine-dimineaţă.

## II

Se răspândise vestea că alegerile urmau, cel mai probabil, să fie contestate, iar reverendul Osborne Whitworth, în calitatea sa de cetăţean de seamă al localităţii Truro, era în mod firesc interesat de rezultat. Cu atât mai mult de când se auzise zvonul că vărul său prin alianţă, domnul George Warleggan, avea să candideze.

Prin urmare, se simţi foarte iritat atunci când pe soţia sa o apucară durerile facerii pe la şase dimineaţa în ziua alegerilor. Domnul Whitworth, nefăcând parte din consiliu, n-ar fi fost primit în sala unde aveau loc alegerile, dar spera să se numere printre cei câţiva care s-ar fi adunat afară, să observe cine vine şi cine pleacă şi să fie printre primii care află rezultatul. Dar la ora zece şi jumătate – cu o

jumătate de oră înainte de ora programată pentru alegeri – doctorul Daniel Behenna, care era la Morwenna de mai bine de o oră, o trimise pe Rowella să îl cheme. Se întâlniră în salonaşul de la etaj, în care obişnuiau să stea fetele atunci când Ossie era jos, la o partidă de cărţi cu prietenii lui. În încăpere era o roată de tors, coşuri cu lucru de mână, un gherghef pentru modele, hăinuţe pentru bebeluşi lucrate de Morwenna.

Behenna aşteptă să plece Rowella, apoi spuse:

— Domnule Whitworth, trebuie să vă informez că la această naştere există complicaţii pe care nimeni nu le-ar fi putut prevedea. Trebuie să vă spun că, deşi s-a prezentat normal în primele etape ale travaliului, soţia dumneavoastră este acum într-o stare gravă.

Ossie îl privi lung pe bărbatul din faţa sa:

— Ce s-a întâmplat? Spune-mi! A murit copilul?

— Nu, dar mă tem că ambii sunt în mare pericol. Behenna îşi şterse mâinile pe o cârpă murdară pe care o avea cu el şi continuă: Când capul copilului a coborât în poziţie, doamna Whitworth a intrat în convulsii. Deşi acestea au încetat temporar, imediat ce a reînceput travaliul, au reînceput şi convulsiile. Ce pot să vă spun e că aceasta e o afecţiune foarte rară la naştere. *Musculorum convulsio cum sopore*. În toată experienţa mea de până acum, am întâlnit-o doar de trei ori.

Osborne simţi un amestec de mânie şi îngrijorare.

— Ce-i de făcut? Pot merge să o văd?

— Eu aş zice că nu. I-am administrat camfor şi *tartaris antimonii*, dar până acum efectul emetic nu a redus reacţiile epileptice.

— Dar acum? Ce se întâmplă acum, în timp ce vorbeşti cu mine? Poţi salva copilul?

— Soţia dumneavoastră este inconştientă după ultima criză. Doamna Parker este lângă patul ei şi mă va chema la orice semn de…

— Eu nu mai înţeleg nimic. Doamna Whitworth a avut o stare destul de bună până la sfârşit, chiar până azi-dimineaţă la primele ore. Bine, puţin apatică, ce-i drept, dar dumneata i-ai spus să nu facă efort. Nu aşa i-ai zis? Deci ce i-a provocat asta? Febră n-a avut.

— În cazurile anterioare, am observat că toate celelalte doamne care au trecut prin situaţia aceasta aveau o fire delicată şi instabilă. Excitaţia nervoasă care poate cauza această afecţiune pare să fie provocată de o instabilitate emoţională, o teamă exagerată sau – aşa cum am constatat într-unul din cazuri – de suferinţa cauzată de moartea cuiva apropiat. Doamna Whitworth trebuie să aibă o dispoziţie hipersensibilă…

Din camera alăturată se auzi un ţipăt înăbuşit, urmat de un sunet mai strident şi un icnet care îl făcu până şi pe Ossie să pălească.

— Trebuie să merg la ea acum, spuse doctorul Behenna scoţând o spatulă din buzunar. Nu vă temeţi, vom face tot ce putem, vom pune la bătaie toate cunoştinţele şi aptitudinile noastre anatomice şi chirurgicale. Am trimis-o pe

servitoarea dumneavoastră după domnul Rowe, spiţerul. Când vine el, vom deschide vena jugulară şi vom extrage o cantitate însemnată de sânge. Asta ar trebui să-i aline durerile. Între timp, mă rog, poate ajută o rugăciune pentru soţia şi copilul dumneavoastră…

## III

Aşadar, Ossie rată alegerile. Coborî în biroul lui, după care ieşi în grădină, ca să nu mai audă zgomotele dezagreabile care veneau din camera de sus. Era o zi veselă, ba scăldată de soare, ba acoperită de nori, iar fluxul era la nivelul maxim. În această parte a râului, apa era aşa numai atunci când era lună plină sau lună nouă; în restul timpului, erau băltoace mai mici sau mai mari prin care ţipau nagâţii şi rândunicile-de-mare. De asemenea, mai erau şi lebede, pe care Morwenna şi copiii le hrăneau cu resturi. Acum, acele lebede veneau către el, cu gâturile întinse, mişcând din cozi, crezând că *el* are ceva pentru ele. Le alungă cu o creangă căzută, după care rămase să privească îndelung la copacii deşi şi bogaţi de pe celălalt mal, meditând la ghinionul său.

Prima lui soţie decedase aşa – nu în timpul naşterii, ci din cauza febrei de după. Dar nu avusese nicio problemă, cât de mică, în a-şi aduce copilul pe lume. El crezuse că nici Morwenna nu se va confrunta cu astfel de probleme. Şoldurile ei erau de o mărime apreciabilă. El îşi dorea un băiat care să-i ducă numele mai departe. Bineînţeles, moartea era un risc pe care şi-l asuma orice femeie din momentul în care începea să poarte copii în pântec; în calitate de vicar ce ţinea slujbe la funeralii, se deprinsese deja prea bine cu imaginea soţilor tineri şi a copiilor mititei care plângeau la marginea mormântului. De astfel, nu trecuse prea mult de când se aflase el însuşi în această postură.

Dar erau şi multe femei, o grămadă de femei – şi pe acestea le putea număra prea bine – care năşteau copil după copil, în fiecare an, fără să aibă vreo problemă. Unele năşteau chiar şi câte zece sau cincisprezece copii şi mai bine de jumătate din ei supravieţuiau; ele însele apucau o vârstă onorabilă – uneori trăiau chiar mai mult decât bărbaţii lor, care munciseră fără încetare o viaţă întreagă pentru a-şi întreţine familia tot mai numeroasă. Era mare păcat dacă Morwenna călca pe urmele lui Esther, şi cu un copil în pântece pe deasupra. Plus că în cazul de faţă era *sigur* un băiat.

Cam la vreo jumătate de oră după ce se dusese în grădină, îl văzu sosind pe domnul Rowe, spiţerul. Se uită la ceas. Era miezul zilei şi probabil alegerile se încheiaseră. Nu dura mult ca douăzeci şi cinci de persoane să-şi exprime voturile. Se gândi să se ducă acolo într-o scurtă vizită. Erau vreo doi kilometri până la primărie şi ar fi putut face drumul până acolo şi înapoi într-o jumătate de oră. Dar până la urmă decise să nu se ducă. Ar fi dat rău dacă era văzut acolo de enoriaşii săi. Şi ar fi dat chiar şi mai rău dacă Morwenna ar fi murit în lipsa lui.

Rowella ieşi din casă în fugă; coborî repede treptele, legându-şi boneta din mers, şi o luă la goană spre oraş. Ce se mai întâmplase acum? Privi silueta ei îndepărtându-se, după care se întoarse către grădină. Ticălosul ăla de Higgings nu tunsese ca lumea marginile peluzei. Trebuia să i se spună asta. Ossie ridică privirile către casa parohială. Mai urcase de două ori la mansardă după noaptea aceea, în căutarea unei predici, dar nu mai avusese noroc; fata ieşise din aria pe care o acoperea gaura făcută de el deunăzi şi, deşi el încercase să o lărgească, nu văzuse nimic.

Dacă Morwenna murea, ce se alegea de relaţia lui cu familia Warleggan? Banii rămâneau în posesia lui, dar avea să regrete pierderea interesului lor. Dar dacă îşi muta *el* interesul asupra Rowellei? Şi ea era verişoara lui Elizabeth. Dar ar mai fi dat oare George aceeaşi dovadă de generozitate a doua oară? Părea puţin probabil. Aşa că Rowella va trebui să se întoarcă în Bodmin, iar el, bărbat la treizeci şi doi de ani, văduv pentru a doua oară, un distins tânăr cleric cu o biserică frumoasă şi un venit de 300 de lire sterline pe an – chiar 460 de lire sterline în cazul în care i se aproba solicitarea legată de St Sawle – urma să fie o partidă foarte bună: fiu de magistrat, înrudit cu familia Godolphin, înrudit prin alianţă cu familia Warleggan – privirile multor mame vor fi aţintite cu invidie asupra lui. El nu se va pripi, se va uita bine în jur, să vadă cine mai e şi ce se mai întâmplă pe piaţa căsătoriilor. Îi veniră în minte una sau două femei care erau eligibile, cel puţin din punctul de vedere al banilor. Betty Michell? Loveday Upcott? Joan Ogham? Dar de data asta trebuia să încerce să găsească o fată care, dincolo de partea financiară, dincolo de faptul că el o găsea atrăgătoare, să îl considere pe el fascinant ca bărbat. Nu putea fi chiar atât de greu. Când se privea în oglindă, nu vedea niciun motiv să se îndoiască de farmecul pe care îl exercita asupra femeilor. Numai Morwenna nu reuşise să-l descopere. Păi nici măcar pe Rowella n-o lăsase rece – unele dintre privirile ei alunecoase îl făceau să bănuiască asta.

Rămase afară, pe malul râului, până când o văzu pe Rowella întorcându-se. Venea în grabă mare, iar el fu nevoit să-i taie calea ca s-o oprească.

— Ce se întâmplă cu sora ta? Unde ai fost? Ce face, spune-mi!

Ea se uită la el, cu buzele tremurânde.

— Doctorul Behenna m-a trimis la el acasă, să-i aduc asta. Îi arătă o geantă: Morwenna se mai calmase când am plecat. Dar acum n-am voie să intru.

Spunând acestea, se strecură pe lângă el.

Ossie traversă grădina, îndreptându-se către biserică. Lângă alee era mormântul lui Esther, iar în ghiveciul de pe mormânt era un buchet de micsandre proaspete. Se întrebă cine le pusese acolo. Intră în biserică şi merse până la altar. Era mândru de parohia lui, care se întindea până suficient de departe pentru a include trei dintre străzile principale din Truro. În această zonă trăise Condorus, ultimul conte celtic, care pierise la scurt timp după cucerirea normandă. Oamenii cu avere şi influenţă de pe moşiile învecinate veneau să se roage aici în fiecare duminică. Deşi leafa nu era grozavă, o ducea destul de bine.

Biserica era pustie astăzi. Doctorul Behenna sugerase, într-o manieră cât se poate de arogantă, ca el, Osborne, să înalţe o rugăciune pentru supravieţuirea soţiei şi a copilului său. Dar el făcea asta în fiecare seară, înainte de a merge la culcare. Oare situaţia asta disperată îi dădea dreptul să creadă că Dumnezeu, în infinita lui înţelepciune, nu auzise şi nu ascultase rugile lui din fiecare noapte? Era oare corect ca el, cum s-ar spune, să-i atragă din nou atenţia lui Dumnezeu asupra unui lucru pe care poate El îl trecuse cu vederea? Nu părea deloc corect. Nu prea părea a fi în spiritul credinţei. Era mult mai bine să îngenuncheze pentru câteva clipe şi să se roage să aibă puterea de a duce orice povară pe care Dumnezeu, în milostenia lui, alegea să i-o pună pe umeri. Văduv pentru a doua oară, atât de tânăr, doi copilaşi rămaşi fără mamă pentru a doua oară. O casă goală. Încă un mormânt.

În atitudinea aceasta de rugăciune, cu capul plecat în faţa altarului, îl găsi doctorul lui vreo douăzeci de minute mai târziu, într-o poziţie perfectă, ca şi când în cele două ore care trecuseră de la începutul crizei vicarul îşi petrecuse timpul rugându-se la Dumnezeul său pentru supravieţuirea preaiubitei sale soţii şi a copilului lor.

Auzind zgomotul de paşi, Osborne tresări şi privi iritat în jur, de parcă s-ar fi fâstâcit că fusese surprins în ipostaza respectivă.

— Doctore Behenna! Deci?

Behenna îşi trăsese neglijent pe el haina de catifea, iar pe dedesubt i se vedea cămaşa pătată şi desfăcută la guler.

— A, domnule Whitworth. De vreme ce nu v-au găsit pe nicăieri, m-am gândit eu că v-aş putea întâlni chiar aici!

Ossie îl privi îndelung şi îşi umezi buzele, dar nu spuse nimic.

— Aveţi un băiat, domnule Whitworth.

— O, Doamne! exclamă Ossie. Serios? Viu şi sănătos?

— Viu şi sănătos. Are 2,27 kilograme.

— Înseamnă că e mic, nu-i aşa?

— Nu, nu, e foarte bine.

— Ambele fete au fost mai grele. Au avut 3,5 kilograme fiecare, pare-mi-se. Sigur, au avut altă mamă. Dumnezeule mare! Ce bucurie! Pe onoarea mea! Ştii că mi-am dorit întotdeauna un băiat, să-mi ducă numele mai departe. Noi, familia Whitworth, ne tragem dintr-un neam foarte vechi, iar eu am fost unicul copil la ai mei – o sarcină dificilă, din câte mi s-a spus. Mi-au spus că am avut 4,5 kilograme la naştere. Mama o să fie încântată! E sănătos din toate punctele de vedere? I-am ales deja numele. John Conan Osborne Whitworth. Un nume care marchează legătura noastră de sânge cu neamul Godolphin. Aăă… Şi?…

— Doamna Whitworth a trecut prin chinuri groaznice. Acum doarme.

— Doarme? Se face bine?

— Acum avem motive să sperăm asta. Pot să vă spun că am fost dezamăgit de ea, extrem de dezamăgit, când v-am văzut ultima oară. Convulsiile puerperale au fost un risc iminent atât pentru viaţa ei, cât şi pentru viaţa copilului. Dacă mai

continuau aşa încă cincisprezece minute, mureau amândoi. Însă intervenţia mea la vena jugulară a avut succes. Imediat ce i-am extras suficient sânge, s-a liniştit, iar după o vreme a apărut şi copilul. La placentă am avut nevoie de ajutor şi, evident, trebuia să acţionez cu cea mai mare grijă, pentru ca intervenţia mea să nu irite uterul, ceea ce ar fi putut provoca din nou convulsii sau chiar prolaps. Dar totul s-a terminat cu bine. Rugăciunile dumneavoastră, domnule Whitworth, au fost ascultate, iar priceperea unui chirurg a fost răsplătită!

Ossie îl privi pătrunzător pe doctorul Behenna. Acest sfârşit brusc al crizei îl lăsase puţin stupefiat; din punct de vedere emoţional, el nu era câtuşi de puţin o fire versatilă, iar trecerea aceasta subită de la aşteptarea de a deveni văduv îndurerat pentru a doua oară la ipostaza unui soţ şi tată fericit depăşea puterea lui de înţelegere pe moment. Fulgerător, îi trecu prin minte gândul că doctorii exagerau uneori gravitatea unei boli, pentru a stoarce mai multă recunoştinţă care să le gâdile orgoliul propriu după vindecarea pacientului. Gândul acesta îl făcu să se încrunte.

— Băiatul. Când îl pot vedea?

— În câteva minute. Am venit repede ca să vă alung gândurile neplăcute, dar a mai rămas câte ceva de făcut, răspunse Behenna încruntându-se la rândul lui, deranjat de atitudinea părintelui despovărat de griji. Dar trebuie să vă previn, domnule Whitworth, în legătură cu soţia dumneavoastră, mai adăugă el.

— Cum? Păi parcă spuneai că totul e bine.

— Totul *pare* să fie bine, dar a trecut prin chinuri groaznice. Acum doarme profund şi nu trebuie să fie deranjată sub niciun pretext. Îi voi lăsa, desigur, instrucţiuni complete moaşei. Dar când se va trezi soţia dumneavoastră în cele din urmă, cel mai probabil nu-şi va mai aminti nimic din chinurile prin care a trecut, şi în special de convulsii. Sub nicio formă nu va trebui să-i pomeniţi de ele. La o femeie sensibilă, toate aceste aspecte pot avea un efect dăunător asupra stării emoţionale şi ar putea duce chiar la o tulburare gravă a sistemului nervos.

— Ah, spuse Ossie. Bun, atunci. Cel mai bine nu-i spunem nimic. E simplu. O să le poruncesc celor din casă întocmai.

— În zece minute vă puteţi vedea fiul, domnule Whitworth, mai spuse Behenna înainte de a se întoarce să plece.

Ieşi din biserică păşind apăsat, cu o atitudine care arăta clar faptul că nu era de acord cu bărbatul pe care îl lăsa în urmă.

Ossie îl urmă. Soarele strălucea acum din nou, iar el miji ochii atunci când privi în josul uliţei. John Conan Osborne Whitworth. Va face toate aranjamentele necesare pentru a oficia chiar el botezul, de îndată ce Morwenna avea să se pună pe picioare. Poate dădeau şi o petrecere. Mama lui se va bucura. Mama lui nu fusese niciodată prea convinsă de căsătoria lor, avea convingerea că el ar fi putut găsi o partidă mai bună. Îi va invita şi pe George şi Elizabeth; dar şi alte persoane influente: familiile Polwhele, Michell, Andrew şi Thomas.

Era pe punctul de a intra în casă când zări un bărbat înalt şi slab venind pe uliţa

care trecea pe lângă biserică şi îndreptându-se spre casa lor, ducând cu el un pachet mic. Bărbatul, care purta ochelari şi se apropia de treizeci de ani, o luă spre intrarea din faţă.

— Da, ce doreşti? îl abordă Ossie tăios.

— O, îmi cer iertare, domnule vicar, cu soarele ăsta care îmi intra în ochi nu v-am văzut. Ziua bună, stimate domn!

— Hawke, aşa-i?

— Nu. Solway, domnule. Arthur Solway. De la biblioteca comitatului.

— O, da. O, da. Osborne înclină din cap cu reţinere: Şi ce doreşti?

— Am adus aceste cărţi, domnule. Domnişoara Rowella le-a cerut. Pentru dumneaei şi doamna Whitworth. Mi-a spus că… mi-a spus că aş putea să le aduc eu.

— A, serios? Ossie întinse mâna: Ei bine, ai picat într-un moment inoportun. O să le duc eu.

Solway ezită:

— Vă mulţumesc, domnule.

Îi înmână pachetul, însă fără tragere de inimă.

— Ce cărţi sunt astea? Romane de dragoste? Ossie apucă pachetul cu repulsie: Nu cred deloc că…

— A, nu, domnule. Una din cărţi este despre păsări, iar celelalte sunt cărţi de istorie – una a Franţei, iar cealaltă a Greciei Antice.

— Aha, mormăi Ossie. O să i le dau domnişoarei Chynoweth.

Solway dădu să plece, dar îşi aminti ceva:

— A, domnule, puteţi, vă rog, să-i comunicaţi domnişoarei Chynoweth că cealaltă carte despre Grecia nu a fost returnată încă?

Domnul Whitworth înclină din cap indiferent şi intră în casă. Biblioteca asta se deschisese cu patru ani în urmă în Princess Street, vreo trei sute de volume fiind disponibile pentru împrumut. Cărţi despre tot felul de subiecte. El nu fusese niciodată de acord, pentru că nu verifica nimeni cu adevărat ce se găsea prin cărţile acelea, trei sferturi din ele fiind laice. Şi ele nu făceau decât să expună minţile crude şi neinstruite la idei şi concepţii care depăşeau capacitatea lor de înţelegere. Individul ăsta era bibliotecarul – îşi amintea de el acum. Trebuia să o prevină pe Morwenna – dar şi pe Rowella – în legătură cu obiceiurile proaste cărora le puteau cădea victime. Ar fi vrut să arunce cărţile în râu. Apoi îşi aminti de altceva.

— Stai aşa, îi strigă el tânărului care deja se îndepărtase.

— Domnule?

— Spune-mi şi mie. Poate tu ştii. Fără îndoială, au existat bârfe la tine la bibliotecă. Au fost alegerile azi?

— O, da, domnule, s-au încheiat acum vreo două ore. În Sala de Consiliu au fost. Mare agitaţie…

— Da, ştiu, ştiu. Cine a fost ales?

— O, domnule vicar, a fost agitaţie mare pentru că, din câte mi s-a spus, lupta a fost foarte strânsă. Treisprezece voturi la douăsprezece. Treisprezece la

douăsprezece. La mustaţă!

— *Deci...?*

— Se aude că candidatul propus de lordul Falmouth a fost respins. Cum îl chema oare? Un nume ciudat... Salter, pare-mi-se.

— Vrei să spui că...

— Candidatul propus de Sir Francis Basset a fost ales cu un vot diferenţă. Toată lumea vorbeşte despre asta! Ştiţi doar, domnule, este vorba despre domnul Warleggan. Nu tatăl, ci fiul. Domnul George Warleggan, bancherul. Ce nebunie a fost! Luptă strânsă! La mustaţă a câştigat!

— Mulţumesc. Asta e tot, Solway.

Osborne se întoarse şi se îndreptă cu paşi rari spre casă. Zăbovi vreme de un minut pe treptele de la intrarea principală, privindu-l pe tânărul care se îndepărta târşâind picioarele. Însă gândurile lui erau departe de ce vedeau ochii.

Vântul îi ciufulea părul. Intră în casă, amintindu-şi că îi era foame.

## Capitolul 9

### I

În luna în care se născu John Conan Osborne Whitworth, în Cornwall apărură zvonuri urmate curând de veşti sigure cum că generalul al cărui nume Ross Poldark nu prea reuşea să şi-l amintească niciodată săvârşise uimitoare fapte vitejeşti pe câmpurile de luptă din nordul Italiei. În fruntea unei gloate de patruzeci de mii de francezi, prost echipaţi, prost îmbrăcaţi, prost încălţaţi şi subnutriţi – alimentele lor de bază erau pâinea şi castanele –, traversase Alpii şi purtase şase bătălii, îi biruise pe austrieci şi piemontezi, iar în ziua de cincisprezece a lunii invadase oraşul Milano. Se spunea că acesta era un plan cu care insista la comandanţii lui de doi ani; în cele din urmă, aceştia îi oferiseră comanda şi, în ciuda tuturor neajunsurilor terenului, precum şi a regulilor de bază ale războiului, el ieşise învingător. Un ofiţer englez de marină, comodorul Nelson, care naviga pe Mediterană, observase marşul rapid al francezilor de-a lungul coastei ligurice, aflase de la spioni natura respectivei armate şi trimisese degrabă o mică armată britanică la ţărm, pe urmele sale, manevră care ar fi oprit invazia pe loc, înăbuşind-o în faşă. Dar acum era prea târziu, iar faima generalului Bonaparte se răspândise în întreaga Europă.

Iar restul Italiei rămăsese acum lipsit de protecţie în faţa lui. Într-adevăr, austriecii – aşa cum se spunea – adunau o armată mare dincolo de Alpi, însă pentru moment nu exista niciun obstacol care să-i oprească înaintarea către oraşele bogate din centrul şi estul Italiei. Coaliţia formată din Anglia, Austria, Rusia, Prusia, Sardinia şi Spania îşi pierduse coeziunea cu mult timp în urmă. Olanda trecuse deja de partea inamicului. Cine urma? O escadră franceză se afla deja în Cadiz, ocupându-se ostentativ de lucrări de renovare în şantierele navale regale. Dacă

Franţa ieşea biruitoare în Italia, Spania avea să fie prima care să se alăture părţii învingătoare. Iar Spania avea optzeci de nave de război.

Harris Pascoe spuse:

— Nu mă ascund după d-degete, Ross, toată treaba asta cu alegerile a fost o mare ruşine pentru prietenii tăi din Truro. Pentru mine nu mai puţin, te asigur.

— Tu cum ai votat? vru să ştie Ross.

— Chiar trebuie să întrebi?

— Păi, da... Mi-e teamă că da. Iartă-mă! Tu nu poţi fi decât liberal. Şi mai degrabă susţinătorul lui Basset decât al lui Falmouth. Plus că ai spus de mai multe ori...

— Şi aş spune-o din nou. La alegerile anterioare, membrilor electori li s-a spus cu cine trebuia să voteze abia cu zece minute înainte de intrarea în sală. La ora aceea, oricât de tare le-ar fi displăcut situaţia, nu mai aveau cum să-şi manifeste nemulţumirea. De data asta, Sir Francis a fost centrul atenţiei. Aşa că lordul Falmouth a primit o binemeritată lecţie – dar cu ce cost!

— George s-ar putea dovedi foarte util pentru Truro. Are rara calitate că locuieşte aici.

— Toată nebunia asta nu s-ar mai fi iscat dacă ai fi acceptat rugămintea lui Basset.

Ross îl privi surprins pe prietenul lui. Pascoe îşi scoase ochelarii şi începu să-i cureţe. Ochii lui păreau inexpresivi şi mai degrabă orbi.

— De la cine ai aflat?

— Între graniţele înguste ale comitatului ăstuia, Ross, este aproape imposibil să ţii vreun secret.

— Ei bine, pentru numele lui Dumnezeu, chiar nu credeam că se va răspândi vestea!... În fine, îmi pare rău; era o propunere imposibilă, după cum ştii. Cunoscându-mă, probabil îţi dai seama. Regret dacă ţi-a creat probleme neaşteptate de conştiinţă!

Pascoe se îmbujoră.

— A fost alegerea ta. Nu pot să te oblig eu să faci altfel. Dar faptul că Basset l-a nominalizat pe George Warleggan mi-a creat probleme – mie şi altora din jurul meu –, probleme pe care nu m-aş fi aşteptat niciodată să le întâmpin în calitate de membru elector în acest oraş. Am avut întotdeauna relaţii de amiciţie cu Basset – vreau să spun, în măsura în care un simplu bancher poate avea astfel de relaţii cu un nobil proprietar de pământ de un asemenea rang. Basset, Rogers&Co., banca la care Basset şi cumnatul său sunt principalii acţionari, a avut întotdeauna relaţii de prietenie cu banca noastră –, deşi, aşa cum cred că ţi-am spus, în ultima vreme s-au apropiat mai mult de Banca Warleggan, cu care au întreprins mai multe scheme comune, acestea urmând să îi apropie şi mai mult. Cât despre lordul Falmouth, el are, cred, conturi deschise la toate cele trei bănci, dar îşi ţine cea mai mare parte a capitalului la Londra. Personal, nu am nimic împotriva actualului viconte, dacă facem abstracţie de maniera sa arogantă şi arbitrară de a trata cu consiliul municipal; dar din aceste motive am luat cuvântul împotriva lui la Cameră şi am fost

unul dintre cei care au susţinut pe deplin influenţa tot mai mare a lui Basset în cadrul circumscripţiei. Dar când a venit vorba să-l votez pe omul nominalizat de Basset, asta a fost picătura pe care n-am putut s-o mai înghit!

— Vrei să spui că...

— Aşa că în dimineaţa respectivă mi-am încălcat toate principiile şi convingerile politice şi mi-am dat votul pentru acest Salter – candidatul lordului Falmouth!

— Dumnezeule mare!... Chiar nu mă aşteptam să spui asta!

Ross se ridică în picioare şi privi afară în stradă, unde ploaia cădea împroşcând noroiul dintre pietrele de pavaj.

— Şi, cu toate astea, Salter nici aşa nu a câştigat, mai comentă el.

— Nu, dar de aceea votul a fost atât de strâns. Au mai fost şi alţii care au votat aşa ca mine – împotriva candidatului, deşi erau, de fapt, susţinătorii lui Basset. Aşa cum ştii, George nu este popular în anumite cercuri din acest oraş.

— Întotdeauna l-am considerat pe George un prieten apropiat al familiei Boscawen.

— El a *căutat* mereu prietenia lor, dar cred că nu a avut niciodată parte de ea. Tocmai de aceea a şi schimbat tabăra de îndată ce a apărut o oportunitate atât de favorabilă. Trebuie să spun că Falmouth s-a purtat execrabil în dimineaţa aceea.

— Falmouth? Cum aşa?

— Părea absolut hotărât să înăbuşe această revoltă. Şi a acţionat oarecum fără scrupule în direcţia asta. A făcut un sondaj de opinie public printre membrii electori chiar înainte de alegeri. Şi adusese cu el un dosar cu documente – scrisori, scrisori confidenţiale, adresate lui de către unul sau altul dintre membrii municipalităţii în ultimii câţiva ani – şi ameninţa că le face publice dacă oamenii nu votau pentru candidatul lui! N-am putut auzi tot ce s-a spus; dar părea că îi ameninţă pe unii dintre electori cu retragerea sprijinului comercial şi financiar!

— În cazul ăsta, e remarcabil faptul că nu a reuşit.

— Eu cred că municipalitatea a acţionat sub impulsul incontrolabil de a dovedi că nu este doar o marionetă în mâinile registratorului. Asta e partea care mă bucură. Nu regret decât rezultatul.

— Păcat că a doua opţiune a lui Sir Francis a fost şi mai prost cumpănită decât prima, medită Ross. Sper numai că votul tău nu îţi va afecta bunele relaţii cu familia Basset.

— Asta rămâne de văzut. Eu am încercat să îi explic motivele mele lui Sir Francis după aceea, dar nu cred că i s-au părut satisfăcătoare. Teama mea cea mai mare este ca el să nu creadă că am schimbat tabăra din cauza noilor legături dintre banca sa şi banca lui Warleggan.

— Ar fi trebuit să votezi pentru George.

Pascoe închise iritat registrul de contabilitate:

— Tocmai tu, dintre toţi! Tocmai tu te-ai găsit să îmi spui asta?

Ross zâmbi:

— Îmi pare rău, dragă prietene, n-ar fi trebuit să merg atât de departe. Dar tu ai

spus întotdeauna că nu este treaba unei bănci să fie părtinitoare în conflictul dintre două familii. Prietenia ta cu mine este – ehei! – prea bine cunoscută pentru a o putea nega; dar antipatia ta faţă de George a fost întotdeauna camuflată în spatele diplomaţiei comerciale. Mă doare faptul că acest lucru iese la iveală tocmai acum, când îţi poate afecta parteneriatul cu Basset. Dacă se întâmplă asta, loialitatea ta faţă de mine s-ar putea dovedi costisitoare.

Harris Pascoe deschise din nou registrul şi răsfoi paginile cu nerăbdare.

— Uite, semnează asta acum, că altfel uit.

Ross semnă în partea de jos a contului său. Apărea acolo un sold creditor de aproape două mii de lire sterline.

— De data asta te supraestimezi, Ross, spuse Pascoe.

— Serios?

— Votul meu nu are la bază loialitatea mea faţă de tine, ci loialitatea mea – dacă ăsta o f-fi cuvântul – faţă de propria-mi conştiinţă. Din fericire pentru tine, tu îi întâlneşti mult mai rar pe cei din familia Warleggan decât mine. În ultimii ani am căpătat o aversiune faţă de ei care nu ar putea fi depăşită în intensitate decât, poate, de sentimentele tale faţă de ei. Nu că ar fi nişte oameni incorecţi – deloc chiar! – însă ei sunt exemplul perfect al noului stil de speculant comercial care a apărut în Anglia în ultimul deceniu. Pentru ei, afacerile şi profitul reprezintă totul; oamenii nu înseamnă nimic. Omul care munceşte pentru ei este o simplă cifră din registrul contabil. Şi mai au o chestie extrem de periculoasă: singura lor satisfacţie este lipsa de satisfacţie în raport cu dimensiunile actuale ale afacerii lor. Pentru a fi sănătoşi, ei trebuie să se răspândească rapid, precum o ciupercă otrăvitoare. Ei înhaţă şi cresc, şi iar cresc, şi iar înhaţă... Pascoe se opri să tragă aer în piept. Probabil noi, cei care îi antipatizăm, suntem cei cu mentalităţi învechite. Probabil acesta este noul mers al lumii în care trăim. Dar eu nu-mi doresc să mă schimb şi n-aş putea să mă cobor până într-acolo încât să-mi dau votul pentru un astfel de om, oricât de bine sau rău mi-ar fi din cauza asta!

Ross puse o mână pe umărul prietenului său.

— Îmi cer iertare din nou. Iată un raţionament pe care îl găsesc întru totul respectabil... Mă întreb cât de bine se cunosc Basset şi George unul pe celălalt.

— Probabil se cunosc destul de bine.

— O, din punct de vedere mercantil, da. Dar o relaţie de prietenie nu se rezumă la asta.

— Nu pleca încă, îi sugeră Harris. Mai rămâi o vreme, până se opreşte ploaia.

— În cazul ăsta, te-ai alege cu un chiriaş. Nu cred că ploaia se va opri azi. Nu... Puţină ploaie nu face rău nimănui. Dar îţi mulţumesc, oricum.

## II

Când Ross ieşi de la Pascoe, ploaia răpăia de-a binelea pe pietrele de pavaj, iar

pârâiaşul de pe marginea străzii se revărsase. Băltoacele galbene de noroi bolboroseau ca apa dată în clocot. Erau puţini oameni în jur, iar în Powder Street blocurile de cositor luceau sub stropii de ploaie, nepăzite de nimeni. Procesul de marcare trebuia să înceapă în ziua imediat următoare, însă nimeni nu-şi făcea griji în legătură cu un eventual furt, de vreme ce blocurile de cositor, deşi aveau o valoare de 10–12 guinee fiecare, cântăreau peste 130 de kilograme şi ar fi fost puţin probabil să dispară pe neobservate.

Din Truro pleca o cantitate mai mare de cositor peste hotare decât din orice alt port din întreg ţinutul. Platformele sale de depozitare erau spaţioase şi avantajoase, iar râul putea transporta confortabil nave de 100 de tone. Chiar în perioada aceea, Powder Street şi strada învecinată erau în mai mare dezordine decât de obicei, deoarece cartierul de case cunoscut sub denumirea de Middle Row era în curs de demolare, în locul lui urmând să fie deschisă o stradă mare şi nouă, care avea să asigure spaţiu şi aer de respirat clădirilor înghesuite din jur.

A doua zi la prânz, inspectorul şi perceptorul aveau să cântărească şi să evalueze blocurile de cositor pe măsură ce aveau să fie transportate în clădirea percepturii, iar în cazul în care calitatea lor se ridica la înălţimea standardelor, aveau să aplice pe ele blazonul ducatului, ca garanţie a purităţii lor şi a plăţii impozitului. Procesul de marcare putea dura o săptămână şi la el participau tinichigii, comercianţi londonezi şi străini, samsari şi cositorari, precum şi toate oficialităţile a căror prezenţă era cerută de ocazie. Procesul de marcare a cositorului avea loc trimestrial – mult prea rar, ţinând cont că nu putea fi vândut înainte de a fi marcat, iar minele, în special cele mici, erau nevoite să contracteze credite în acest răstimp, pentru a-şi plăti cheltuielile de funcţionare. Aşa că împrumutau bani de la negustorii de cositor, cu dobânzi mari; iar minele mai mari obţineau credite scumpe similare de la bănci – cu precădere de la băncile Warleggan, care erau pregătite să-şi asume mai multe riscuri decât alţii. Astfel, atunci când o mină intra în faliment, tot ce era vandabil – terenuri, rezerve sau bunuri – intra în posesia acestor creditori.

Era un sistem care trebuia să fie schimbat. Cromwell abolise marcarea, spre marele beneficiu al industriei, însă atunci când Charles al II-lea revenise pe tron, sistemul de impozitare fusese reinstaurat şi rămăsese neschimbat încă de atunci. Ross fusese uneori tentat să înceapă o campanie pentru schimbarea lui; însă rămăsese cu amintiri dureroase în urma încercării de a sparge monopolul topitoriilor de cupru – o campanie care pe el aproape că îl adusese în faliment şi crease un adevărat dezastru pentru mulţi dintre prietenii lui; aşa că, odată fript cu ciorbă, sufla şi în iaurt!

Faptul că avea un sold creditor atât de mare la banca lui Pascoe chiar înaintea impozitării era o dovadă grăitoare a extraordinarei abundenţe a filoanelor pe care le descoperise la Wheal Grace. Însă el nu rămânea să asiste la procesul de marcare. Zacky Martin, care fusese bolnav vreme de optsprezece luni, dar fusese pus pe picioare de Dwight Enys după întoarcerea acestuia, avea să rămână în locul lui.

Prin noroi şi ploaie, Ross ajunse la hanul Leul Roşu – care avea să beneficieze

considerabil de lumina şi spaţiul pe care avea să le câştige la intrarea din spate. Găsi localul plin ochi. Ploaia torenţială îi alungase pe toţi înăuntru, iar acum se încinsese o beţie în toată regula. Aproape prima persoană pe care o zări în barul aglomerat fu hangiul, Blight, cu codiţa şi cu vesta lui roşie. Omuleţul veni grăbit să-l întâmpine, iar Ross, scuturându-şi pălăria de apă, spuse:

— Îl caut pe administratorul meu, Martin.

— O, domnule. N-am văzut nici urmă de domnul Martin toată ziua. S-o fi dus la King's Head.

— Ba l-ai văzut azi. Am fost amândoi aici de dimineaţă. Şi el are cameră aici.

— A, da, domnule, nu-mi aminteam eu bine. Păi, acum nu e aici. Socotesc că s-a dus la King's Head. Sau poate la Şapte Stele.

Ceva din vocea hangiului îi dădea de înţeles că nu e bine-venit acolo, lucru pe care Ross nu prea îl înţelegea. Scandalul pe care îl avusese cu George Warleggan în acest han se întâmplase cu mulţi ani în urmă, iar Ross trecuse pe aici de multe ori de atunci.

— Mă duc să văd dacă e în camera lui. Ce număr are?

— Trimit imediat un băiat.

— Nu, prefer să merg eu însumi.

— Ăăă… e numărul nouă. Dar vă spun eu că nu e aici.

Ross îşi făcu loc cu coatele prin mulţime, schimbând ici-colo câte o vorbă sau un salut. Pe culoarul hotelului era foarte întuneric şi în continuare foarte multă aglomeraţie. În drum spre scări erau două camere private, folosite pentru întâlniri în particular. Uşa uneia dintre ele era întredeschisă, aşa că văzu înăuntru mai mulţi bărbaţi care beau şi discutau. Trecu mai departe către scări, dar, după ce urcase primele trepte, auzi o voce în urma lui:

— Căpitane Poldark!

Un bărbat mărunt, şters, cu o perucă scurtă, de secretar. Thomas Kevill, intendentul lui Basset.

— Scuzaţi-mă, domnule, Sir Francis se află în camera privată şi ar considera că i-aţi face o favoare dacă aţi veni şi dumneavoastră acolo.

Ross se întoarse pe călcâie şi coborî treptele. Nu era convins că dorea să discute cu Sir Francis chiar în momentele acelea, dar ar fi fost nepoliticos din partea lui să refuze. Poate că era o ocazie numai bună să încerce să îndrepte eventualele resentimente ale lui Basset faţă de Harris Pascoe, se gândi el. Apoi intră în încăpere şi se opri imediat în prag. Basset avea trei tovarăşi de discuţie: lordul Devoran; un bărbat bine îmbrăcat, între două vârste, pe care nu-l cunoştea; şi George Warleggan. Nici nu era de mirare că hangiul Blight era atât de agitat!

— Căpitane Poldark, îl întâmpină Basset. Te-am zărit când treceai prin faţa uşii şi m-am gândit că poate bei ceva cu noi.

Era pe jumătate o invitaţie cordială, pe jumătate un ordin.

— Vă mulţumesc. Trebuie să mă întorc acasă în seara asta, refuză Ross. Dar rămân cu plăcere câteva minute.

— Îl cunoşti pe lordul Devoran, presupun. Probabil nu pe Sir William Molesworth de Pencarrow. Şi pe domnul George Warleggan.

— Pe lordul Devoran, da. Ross se înclină uşor în semn de salut. Pe Sir William nu-l cunosc, cred. Domnule… Ross făcu o nouă reverenţă. Şi îl cunosc şi pe domnul Warleggan. Am fost la aceeaşi şcoală.

— Serios? Chiar nu ştiam că sunteţi prieteni atât de vechi.

Oare nu se *deranjase* nimeni să-i spună lui Basset sau se socotea el prea important pentru a lua în considerare asemenea frecuşuri între subordonaţii săi?

— Noi bem Geneva, dar dacă ai alte gusturi… adăugă Sir Basset.

— Nu, mulţumesc. Este exact ce aş alege şi eu pentru a nu lăsa ploaia să-mi pătrundă în oase.

Ross se aşeză între George şi Sir William Molesworth – nu mai era alt scaun liber – şi acceptă paharul pe care i-l întinse Kevill.

— Discutam despre spitalul pe care îl avem în plan – infirmeria pe care sperăm s-o construim lângă Truro – şi am încercat să îi determin atât pe lordul Devoran, cât şi pe Sir William Molesworth, să îmi împărtăşească opiniile.

Deci asta era. Sir Francis nu era genul de om care să abandoneze o idee odată ce apuca să i se cuibărească în minte. Sir William, a cărui proprietate se afla în apropiere de Wadebridge, considera că un spital situat atât de departe în vest ar fi inutil pentru jumătatea estică a comitatului; lordul Devoran era de părere că centralizarea era o premisă greşită şi că aveau nevoie, de fapt, de vreo şase dispensare mici, dar eficiente, situate în diferite părţi ale comitatului.

Chipul lui George devenise rigid atunci când bărbatul îl văzuse pe Ross intrând, dar acum se purta de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic ieşit din comun. Ross socoti că George pierduse mult în greutate – se vedea asta cu uşurinţă încă de la nunta lui Dwight –, dar aspectul lui general nu era unul tocmai sănătos. Acum, George nu părea neapărat mai slab, ci mai bătrân. Lordul Devoran era un omuleţ fără stare, fost asociat al lui Ross în afacerea cu topitoria de cupru, care pierduse bani în povestea aceea. La vremea respectivă, păruse să-i poarte pică pentru asta, dar mai târziu se dovedise suficient de generos încât să-i achite cauţiunea lui Ross, atunci când urma să fie condamnat pe viaţă la Bodmin. Avea o fiică, pe nume Betty, cu o reputaţie nu tocmai grozavă. Sir William Molesworth, un bărbat rotofei, cu o mustaţă încărunţită şi un ten sănătos, de om care petrecea mult timp în natură, era o persoană cu mult mai multă influenţă decât Devoran, iar opoziţia lui faţă de propunerea lui Basset ar fi cântărit greu în comitat.

— Dumneata ce părere ai, Poldark? se interesă Basset. Ştiu că susţii planul în general, dar nu ţi-ai exprimat părerea în particular.

Personal, Ross nu avea o părere anume în această privinţă, dar ştia părerea lui Dwight.

— Ideal ar fi să existe *şi* un spital central, *şi* dispensare. Cum asta e puţin probabil să se întâmple, aş spune că spitalul este prioritar şi că trebuie să fie situat undeva în zona aceasta. Suntem la distanţă aproximativ egală faţă de Bodmin,

Wadebridge şi Penzance.

Basset încuviinţă printr-o mişcare a capului opinia pe care o aşteptase, iar de aici se încinse o discuţie generală. Ross observa o oarecare diferenţă la George, în felul în care acesta vorbea. Niciodată în viaţă nu-i lipsise încrederea; şi întotdeauna avusese grijă ca în discursurile sale în public să elimine acele mici defecte din copilărie – să evite „r”-urile lungi, să nu transforme vocalele în diftongi, să se ferească de cadenţele urcătoare; în aceeaşi măsură, fusese atent ca nu cumva să îşi *însuşească* un accent prin care să lase impresia că încerca – fără a reuşi pe deplin – să îi imite pe cei mai buni decât el. Îşi menţinuse cu scrupulozitate discursul cât mai neutru posibil, făcând cum ştia el mai bine. Acum trecuse la următorul nivel. Acum, discursul lui se apropiase sensibil de felul de a vorbi al lui Basset sau Molesworth, fiind mai rafinat decât cel al lui Devoran. Deja. Şi asta se întâmplase în numai câteva săptămâni. Devenise membru în Parlament.

Ross îi spuse:

— Cred că se cade să te felicităm, George.

George zâmbi reţinut, în eventualitatea că auziseră şi ceilalţi aceste cuvinte, dar nu răspunse.

— Când îţi ocupi locul în Parlament?

— Săptămâna viitoare.

— Vei închiria o locuinţă la Londra?

— Probabil. Pentru câteva luni pe an.

— Să înţeleg atunci că nu vom mai fi vecini pe coastă anul acesta?

— A, în august şi septembrie fără îndoială.

— Presupun că nu intenţionezi să vinzi moşia Trenwith?

— Nu.

— Dacă te gândeşti să vinzi vreodată, aş putea fi interesat.

— Proprietatea aceea nu va fi scoasă pe piaţă – niciodată! – pentru tine.

— Căpitane Poldark, interveni Basset, noi ne-am gândit că aceia dintre noi care suntem de aceeaşi părere să semnăm o adeziune. Nu cred că e încă timpul să cotizăm cu bani – mai avem multe de făcut până atunci; de pildă – completă Basset cu un zâmbet – să îi convingem pe cei care cred că proiectul ar trebui să fie demarat în alt mod. Dar eu aş crede că, în acest stadiu, semnăturile a cincizeci de persoane respectabile, care să promită că vor pune umărul atunci când proiectul va demara, ar fi de mare ajutor pentru a-i convinge pe mulţi dintre cei care ezită în momentul acesta. Eşti de acord?

— Desigur, sunt de acord.

— Sir Francis a iniţiat lista de subscripţie, oferind, pentru început, o contribuţie de o sută de guinee. Iar eu am făcut la fel, interveni George umezindu-şi buzele.

Un licăr de iritare străbătu chipul lui Basset.

— Repet, nu cer o sumă anume, Poldark. Nu în stadiul acesta. De semnătura dumitale am nevoie.

— Şi o veţi avea, răspunse Ross. Împreună cu o sută de guinee.

— E foarte amabil din partea dumitale. Sper să nu te simţi luat cu arcanul într-un moment dificil.

— Metafora vă face o nedreptate, Sir Francis. Nu sunt atât de beat încât să refuz paraua regelui[6]. O să vă dau o cambie exigibilă la banca lui Pascoe.

Basset ridică din sprânceană, neplăcut impresionat de înţepăturile care îşi făcuseră loc în discuţie.

— Aşa cum am spus deja, nu e absolută nevoie. Dar mulţumesc, îţi sunt recunoscător. Să înţeleg că dumneavoastră, domnilor, nu sunteţi convinşi deocamdată de justeţea cauzei noastre? întrebă el, întorcându-se către ceilalţi doi oaspeţi.

Devoran ezita, dar Sir William Molesworth rămase de neclintit. Ross se uită la George: după ani buni, era pentru prima oară când erau împreună aşa ca acum şi nu se puteau certa nestingheriţi şi nici nu puteau s-o ia din loc.

— N-am mai auzit nimic despre Geoffrey Charles în ultima vreme. Presupun că se descurcă bine la şcoală? întrebă Ross.

— E prea devreme să ne dăm seama. Cred că a moştenit ceva din tendinţa spre lenevealã a tatălui său.

— Probabil îţi aminteşti că la şcoală tatăl lui era mai dezgheţat decât oricare din noi doi.

— O promisiune pe care nu şi-a respectat-o până la sfârşit.

Tăcură amândoi în timp ce vorbi Molesworth.

Apoi George spuse:

— Acopăr, desigur, în întregime cheltuielile considerabile pentru educaţia lui Geoffrey. Asta deşi i s-ar cuveni să aibă un venit propriu suficient de mare.

— De unde?

— Din acţiunile de la mina ta.

— Elizabeth a vândut acţiunile de la mina mea.

— Ţi le-a vândut ţie, în schimbul unei părţi neînsemnate din valoarea lor reală. Ai ştiut tu cum s-o duci de nas.

— Eu nu te-aş sfătui să răspândeşti versiunea asta distorsionată a evenimentelor. Până şi soţia ta te-ar numi mincinos.

— …şi toată chestiunea asta privind găsirea pacienţilor potriviţi, spunea lordul Devoran, ar fi stabilită la nivel de dispensare, în loc să depindă de patronajul individual. Dacă…

— Şi inevitabil, adăugă Sir William Molesworth, dacă spitalul central ar fi amplasat mai departe către est…

Ross întrebă:

— Cu mormântul mătuşii Agatha cum a rămas?

---

[6] În original, the King’s shilling – practică strâns legată de metoda recrutării forţate. Se referă la faptul că recruţilor li se oferea ca arvună un şiling. Dacă acceptau plata, erau implicit de acord să se înroleze în Marina Regală sau armata britanică. (n.tr.)

— Ce-i cu el?

— Presupun că ai comandat o piatră de mormânt.

— Nu.

— Mă gândesc că, deşi n-ai avut-o deloc la suflet cât a trăit, nu poţi totuşi să-i negi femeii dreptul la o dovadă că a existat la un moment dat!

— Asta va decide Elizabeth.

— Poate îmi dai voie să trec să o văd pe Elizabeth şi am putea discuta despre asta.

— N-ar fi tocmai oportun.

— Pentru cine?

— Pentru ea. Şi pentru mine.

— Poţi să iei decizii în locul ei în asemenea chestiuni familiale?

— Elizabeth nu este o Poldark.

— Dar a fost, George. A fost.

— Un lucru pe care l-a regretat multă vreme – şi nu fără motiv.

— Cine ştie ce motive de regret mai găseşte până ajungem în mormânt…

— Blestemat să fii şi blestemat să-ţi fie sângele pentru eternitate!…

— *Domnilor*, îi întrerupse Basset, care nu auzise decât ultima parte. Nici unuia dintre dumneavoastră nu-i şade bine să…

— Nu ne şade bine, confirmă Ross, dar cu toate astea o facem. Ne ciondănim din când în când, aşa cum fac tovarăşii de joacă din cauză că se întâlnesc prea des. Rog să avem iertare şi să ne treceţi cu vederea.

— Bucuros trec cu vederea lucrurile care nu se întâmplă în prezenţa mea. Dar nu se cuvine să dăm frâu liber ostilităţilor de vreme ce ne-am adunat aici pentru a discuta o chestiune caritabilă.

— Din nefericire, spuse Ross, ambele se învaţă în cei şapte ani de acasă.

Urmară câteva clipe de tăcere. Sir Francis îşi drese vocea iritat:

— Sir William, aşa cum tocmai spuneam, chestiunea amplasării spitalului este una care poate fi analizată de comisie…

## III

Ross ajunse târziu la Nampara în seara aceea. Vântul îi bătuse din faţă tot drumul şi, în plus, era ud până la piele.

— Dragul meu, nu e deloc înţelept ce faci! îl mustră Demelza. Ai mâncat de seară? Stai să-ţi scot cizmele. Trebuia să rămâi la Harris peste noapte!

— Ştiind că probabil îţi imaginezi că zac înecat într-un şanţ sau că sunt atacat de tâlhari la drumul mare? Ce face Jeremy?

Jeremy se recupera după vaccinul împotriva vărsatului. Îi dăduseră o carte din care să citească, astfel încât să nu vadă ce i se pregăteşte. Cu toate acestea, scăpase un ţipăt ascuţit atunci când Dwight îi făcuse incizia aceea adâncă. Demelza

se simţise atunci ca şi cum chiar ei i-ar fi înfipt cineva cuţitul în pântece.

— I-a trecut febra şi a mâncat astăzi. Îi mulţumesc lui Dumnezeu că deocamdată Clowance e scutită de chinul ăsta! Nici măcar nu cred că o să fiu de acord vreodată. Eu sunt... Cum se spune? Imună. Ea de ce n-ar fi?

Ross se dezbrăcă de cămaşă şi se aplecă pe fereastra dormitorului să privească marea. Atmosfera fusese atât de întunecată toată ziua, încât seara aceea lungă începea abia acum să facă loc nopţii. Rafalele de vânt împleteau văluri subţiri de ploaie, întreţesându-le în toate direcţiile peste întinderile de nisip, largi şi întunecate. Marea nu fusese stârnită de vânt, ci fusese potolită de ploaie, iar acum se unduia lin la ţărm, asemenea unor omizi verzi, cuprinse de letargie.

Discutară despre ultimele bârfe în timp ce el se schimbă. Apoi, Demelza coborî să-i spună lui Jane să aducă grumazul fript de oaie, deşi Ross insistă că nu-i era foame.

— Am primit încă o invitaţie, Ross! Acum, de când ai ajuns celebru, curg întruna!

Ross luă scrisoarea. Avea antetul moşiei Tregothnan şi spunea aşa:

*Stimată doamnă Poldark,*

*Fratele meu şi cu mine am fi încântaţi dacă dumneavoastră împreună cu soţul dumneavoastră ne-aţi putea face o vizită în ziua de marţi, 26 iulie, pentru a lua prânzul şi cina împreună cu noi şi a rămâne aici peste noapte. Nepotul meu, Hugh, se va reîntoarce pe vas în ziua imediat următoare şi şi-ar dori să aibă ocazia să vă vadă din nou înainte de a pleca. La rândul meu, mi-ar plăcea să am ocazia de a vă cunoaşte şi de a-i mulţumi personal căpitanului Poldark pentru a-mi fi readus nepotul teafăr şi nevătămat din lagărul terifiant unde a fost închis.*

*Al dumneavoastră, cordial,*
*Frances Gower*

Demelza studia cu atenţie una din urechile lui Garrick, suspectând că adăposteşte nişte paraziţi. Trecuseră câţiva ani buni de când lui Garrick i se interzisese accesul în camera aceasta, însă, pe măsură ce vârsta îi mai domolise impulsul spre mişcări bruşte şi violente şi, prin urmare, mobila şi vasele erau mai în siguranţă, câinelui i se permisese, treptat, să intre din nou în salon. Aşa cum motivase Demelza atunci când Ross protestase cu jumătate de gură: „Aproape toţi aristocraţii îşi ţin câinii pe lângă ei, în salon”. Iar Ross replicase atunci: „Niciunul dintre aristocraţii ăia nu-l are pe Garrick al nostru”.

Ross luă o înghiţitură de bere, după care apucă din nou scrisoarea.

— Cum a venit?

— Cu omul nostru din Sherborne.

— Adică prietenul nostru, locotenentul Armitage, n-a dat o fugă până aici să ţi-o aducă?

— Nu, nu.

— Şi totuşi, pari puţin entuziasmată de toată chestia asta.

Demelza ridică privirea:

— Ce *vrei* să spui?

— Păi… agitată… înduioşată… Nu?

— Dumnezeule mare! Ross, ideile tale sunt de-a dreptul caraghioase! Eu… Ştii că am o oarecare simpatie pentru locotenentul Armitage; dar trebuie să mă crezi tare fraieră dacă îţi închipui că mă emoţionez atât pentru o simplă invitaţie!

— Mda… Mă rog, poate am eu prea multă imaginaţie. Poate grijile pe care ţi le faci pentru Jeremy te fac să ai privirea asta…

Continuă să mănânce. Garrick, care se bucura de orice mică atenţie care i se acorda, rămăsese întins pe spate, dorindu-şi mai mult. Avea una din labele din faţă îndoită pe jumătate şi unul din ochi se zărea uşor bulbucat şi sălbatic prin părul dezordonat. Acum, animalul pufnea zgomotos pentru a recăpăta atenţia Demelzei.

— Ce zi, spuse Ross. A plouat întruna încă din zori.

— Fânul nostru arată ca părul lui Jeremy înainte să îl pieptăn de dimineaţă.

— L-am văzut pe George Warleggan după cină.

— Ah… Da?

Ross îi explică circumstanţele întâlnirii lor.

— Deci, într-un fel, totul a decurs paşnic. Însă nu mai puţin dezagreabil. Omul ăsta are ceva în caracterul şi înfăţişarea sa, care îţi declanşează automat o reacţie fizică, de respingere. Când l-am văzut stând acolo, mi-a displăcut profund faptul că am fost invitat să mă aşez lângă el; dar nu aveam nici cea mai mică intenţie să spun ceva ca să îl provoc! Probabil şi el simte la fel în ceea ce mă priveşte.

— Măcar n-o să stea prea mult pe la Trenwith anul ăsta.

— Iar eu am să fac o piatră de mormânt pentru Agatha, fără să-i mai deranjez pe ei.

Demelza se aplecă din nou asupra lui Garrick, iar Ross studie curba bine conturată a trupului femeii: fund şi coapse mici şi ferme, tălpile papucilor, care scoteau în evidenţă albul pielii, precum palmele mâinilor unui negru, bluză albastră de mătase şi fustă de olandă; părul închis la culoare, care se revărsa deasupra câinelui, atingându-l, linia abia întrezărită a gâtului, peste care părul cădea în valuri.

— Ce ai de gând să faci în privinţa asta? întrebă el dintr-odată.

— În ce privinţă? A… Păi de data asta nu prea pot să zic ceva, nu?

— De ce nu?

— Dacă insist să mergem de data asta, vei crede că vreau să merg din anumite motive personale.

— *Eu*, unul, cu siguranţă nu-mi doresc să merg!

— Păi, în cazul ăsta, mai bine nu mergem şi gata!

Ross se ridică de la masă şi îl înghionti pe Garrick cu piciorul. Garrick pufni de plăcere, apoi se rostogoli şi se ridică în picioare, cât era de mare.

— Ei, poftim! exclamă Demelza. Acum ai stricat tot. Cred că de la iepuri se tot alege cu târâtoarele astea!

Se lăsă pe vine şi încercă să se ferească de încercarea lui Garrick de a o linge pe faţă.

Ross începu să-şi umple pipa.

— Dumnezeu ştie ce i-am putea spune femeii ăsteia, fără să o jignim.

Era atât de obişnuit să fie presat să accepte invitaţii, încât se simţi brusc privat de insistenţele cu care se obişnuise. Aversiunea lui pentru ieşirile în societate – înalta societate – era cât se poate de reală, dar, cum natura umană este adesea perversă, mintea lui începu să treacă în revistă problemele pe care le ridica un refuz în cazul de faţă. Dacă el îl scăpase pe Hugh Armitage din închisoare – chiar dacă fără intenţie –, la rândul lui, Hugh Armitage probabil îi salvase viaţa lui Dwight datorită cunoştinţelor sale aprofundate de navigaţie (încă o noapte pe mare i-ar fi putut fi fatală lui Dwight). Ar fi fost o dovadă de mojicie şi de lipsă de bune maniere să-i refuze invitaţia – asta dacă nu găsea între timp o scuză cu adevărat credibilă. Şi, deşi ştia că Demelza era impresionată de tânărul acela, nu prea părea posibil ca prietenia lor să evolueze necontrolat la o ultimă întâlnire.

— Mă înspăimântă gândul de a petrece o zi şi o noapte în compania lui George Falmouth, mărturisi Ross. Îmi spunea Harris că s-a purtat mizerabil la alegerile astea.

— Probabil există resentimente între ei în momentul acesta, Ross. Dacă am merge, oare o să se creadă că noi… că tu vrei să împaci şi capra, şi… Cum era?

— Şi varza? A, te referi la… Chiar nu văd de ce. Părerea pe care o au Basset şi Falmouth unul despre celălalt îi priveşte personal. Eu nu mă declar de partea nimănui – cu atât mai puţin în condiţiile în care Basset alege – într-o manieră atât de nonşalantă – să ignore conflictul meu cu George Warleggan.

— Ştii de ce mi-e întotdeauna teamă când te vezi cu George, Ross? Că vă veţi certa – aşa cum faceţi de obicei – şi că următorul lucru care vă va trece prin minte e să vă provocaţi la duel.

Ross râse:

— În privinţa asta, cred că poţi să stai liniştită. George este un om de afaceri cu capul pe umeri şi cu multă minte. Ştiu că am ajuns să ne şi încăierăm de vreo două sau trei ori în viaţă, dar asta se întâmplă sub impulsul momentului; ultima oară s-a întâmplat cu mai mulţi ani în urmă. Plus că ne maturizăm şi devenim puţin mai înţelepţi cu fiecare zi care trece. Ar intra bucuros într-un duel comercial cu mine, indiferent de motivul pentru care aş dori sau aş îndrăzni să-l provoc. Dar pistoalele – astea sunt, din punctul lui de vedere, recuzita de melodramă a aristocraţilor, a boierilor mărunţi sau a militarilor care nu au destulă minte.

— Ceea ce mă preocupă pe mine, insistă Demelza, este atunci când îl întâlneşti în prezenţa oamenilor ăstora importanţi în cercurile cărora te învârţi tu acum. Nu există pericolul ca el să se simtă încolţit şi astfel să fie forţat să te provoace, pentru că asta aşteaptă ei de la el?

Ross rămase pe gânduri.

— Eşti singura femeie pe care o cunosc care ştie să pună problema atât de direct.

— Mulţumesc, Ross.

— Dar, de fapt, pe George ar trebui să-l pui în gardă, de vreme ce eu sunt soldatul, iar el, negustorul. El ar fi mult mai degrabă în pericol în urma unei astfel de provocări, de aceea presupun că bunul lui simţ îl va apăra.

— Iar eu vreau să cred că nu va trebui să vă întâlniţi prea des într-o companie atât de selectă.

Câteva minute mai târziu, Ross ieşi afară să se uite la doi viţei nou-născuţi, iar Betsy Ann Martin intră să strângă masa. Când termină de strâns, Demelza îl împinse pe Garrick afară pe uşă şi rămase singură. Urcă la etaj să vadă ce fac copiii. Jeremy respira zgomotos; în urma febrei, rămăsese cu nasul înfundat. Clowance dormea ca un îngeraş, cu pumnul strâns sprijinit de buză, iar degetul mare aproape băgat în gură.

Demelza se duse apoi în dormitorul lor şi scotoci în buzunarul interior al fustei. Scoase de acolo o a doua scrisoare care sosise cu poşta.

Venea de la aceeaşi adresă ca prima, dar avea un sigiliu diferit şi era scrisă de o altă mână.

În partea de sus, scria simplu: „D.P. de la H.A.” şi spunea aşa:

*Pentru D.*

*Mersul ei e precum umbletul călare al inegalabilei Diane*
*Prin ploaie sau sub clar de lună,*
*Zbor lin, de albatros purtat de vânt*
*Peste valuri, în larg de mare.*
*Astfel, în ea se-mbină, îngemănate,*
*Lumina cerească şi paliria de pe pământ.*

*Zâmbetul ei e ca răsăritul de soare pe-un val*
*În zori de zi şi-n miez de vară,*
*O rază de lumină ce pătrunde în grota întunecată,*
*Ducând cu ea suflul dimineţii.*
*Astfel, noapte şi zi de bucurie tresar*
*Cu patimă nou-născută.*

*Mersul ei e ca o adiere, surâsul îi e rază de lumină*
*Printre cei plini de păcate încă nemărturisite.*
*Dar unul din ei îşi cunoaşte năpasta,*
*Şi nu a fost încă izgonit din Rai.*

# Capitolul 10

## I

La mijlocul lui iunie era ziua de naştere a Rowellei: făcea cincisprezece ani, iar mama ei îi trimise o prăjitură cu diligenţa. Morwenna îi dădu un mic crucifix din argint, pe care îl comandase de la Solomon, giuvaiergiul. Domnul Whitworth îi oferi o carte de meditaţie despre Apocalipsa Sfântului Ioan Divinul.

Trecuse, de asemenea, o lună din ziua în care se născuse John Conan Osborne Whitworth.

Îi mergea bine şi căpătase ceva putere, însă mama lui încă nu se întremase. Reuşise să asiste la botez şi se ridica din pat în fiecare după-amiază pentru câteva ore, însă era foarte palidă şi apatică, nu putea alăpta copilul, iar înfăţişarea ei plăcută şi gingaşă de altădată pălise acum cu totul. Doctorul Behenna spunea că femeia suferea de o sensibilitate a vaselor de sânge din zona uterului şi de aceea îi extrăgea sânge periodic. Infecţia, îl avertizase el pe Osborne, putea să se extindă către pelvis. Pentru a împiedica acest lucru, Morwenna era înfăşurată în fiecare dimineaţă, timp de două ore, în pături îmbinate în oţet cald. Doica pe care o angajaseră să se ocupe de John Conan fusese, de asemenea, instruită să o ungă pe Morwenna cu alifie mercurială pe coapse şi şolduri. Până acum, tratamentul nu adusese nicio ameliorare.

Era o seară de vineri senină şi umedă, iar după cină Osborne se afla în biroul lui, notându-şi ideile pentru predică. Lăsase uşa de la birou întredeschisă – Osborne avea convingerea că servitorii munceau mai cu spor ştiind că stăpânul nu era complet izolat. Auzi deodată un zgomot de paşi şi un clinchet metalic şi o zări pe Rowella cărând albia cenuşie din tablă pe treptele care duceau la primul etaj. Întorcându-se la locul lui după ce se asigurase că nu se înşală, se gândi că atât Sarah, cât şi Anne erau deja în pat. În afară de asta, era albia mai mare, pe care o folosea el – asta în rarele ocazii când chiar o folosea. Detaliul acesta îi stărui în minte în timp ce încerca să se concentreze la predica lui. Dar, după ce termină încă un paragraf, o auzi pe Rowella coborând, pentru ca, după vreo alte cinci minute, Rowella să urce din nou la etaj, de această dată însoţită de cele două slujnice ale lui, fiecare dintre ele ducând câte un urcior; în urma lor plutea un văl de abur.

Bărbatul puse pana de scris pe birou şi îndoi capătul acesteia cu degetul mare. Oare nu mai ţinuse o predică pe acest subiect şi înainte? Şi, dacă da, oare notiţele nu ar fi trebuit să fie arhivate undeva, într-o cutie, la mansardă? Când se gândi la asta, gura i se uscă deodată foarte tare; ai fi zis că toată saliva se evaporase dintr-odată. Se duse la o măsuţă de lângă perete şi dădu rapid pe gât două pahare de whisky. În acest răstimp, le auzi pe cele două slujnice coborând. Rowella însă nu era cu ele.

În ciuda constituţiei lui stângace, la nevoie putea merge şi tiptil. Prin urmare, urcă în linişte primul rând de trepte şi se duse să asculte la uşa camerei soţiei lui. O

auzi tuşind o dată, dar ştia că era puţin probabil ca ea să se mai ridice din pat în ziua aceea. Apoi, asemenea unui tată-model, merse să arunce o privire la cele două copile ale sale şi le sărută de noapte bună. Ele ar fi vrut ca el să mai rămână, însă el le spuse că nu poate, pentru că are mult de lucru. Apoi urcă la etajul al doilea. Zăvorul de la mansardă se deschise ca şi cum ar fi fost uns recent. Bărbatul intră, traversă camera tiptil, se aşeză uşor pe o cutie de lemn de lângă perete şi puse ochiul în dreptul găurii.

La început, faptul că soarele încă nu asfinţise îi tăie oarecum elanul; plus că îi era teamă nu doar că ea nu era în câmpul lui vizual, dar şi că lumina ce pătrundea pe fereastră îl va împiedica să vadă prea bine. După câteva clipe însă, reuşi să focalizeze şi o văzu stând pe un scaun şi pieptănându-şi părul. În faţa ei se afla albia de tablă, din care se ridica aburul. În timp ce el privea, ea mai turnă apă dintr-unul din urcioare şi verifică rezultatul cu mâna. Chiar era o fată foarte banală, cu sprâncenele ei de culoarea nisipului, cu nasul ei lung şi subţire şi cu buza ei tremurândă. Îşi ridică poalele şi începu să tragă în jos jartierele şi ciorapii negri. După ce termină, se aşeză, ţinându-şi fustele ridicate deasupra genunchilor, şi testă apa cu degetele de la un picior.

Picioarele ei nu aveau cine ştie ce formă, însă labele picioarelor ei îl fascinau. Erau lungi, subţiri şi excelent proporţionate, cu unghii frumoase şi regulate şi piele palidă şi fină, prin care se zăreau câteva vene albăstrui, asemenea unor linii fine în alabastru. Pe măsură ce le încorda, verificând fierbinţeala apei, oasele apăreau şi dispăreau, descoperind osatura delicată. Labele picioarelor îl fascinaseră întotdeauna, iar acestea erau cele mai frumoase pe care le văzuse el vreodată.

Fata se ridică, aşternu un prosop pe podea, păşi pe el şi îşi dădu jos cele două fuste, rămânând în pantalonaşii albi, lungi. Arăta chiar penibil cum stătea acolo, în timp ce începu să-şi scoată bluza. Sub bluză avea o altă bluză, iar sub aceasta din urmă purta o flanelă. Aşa, îmbrăcată în flanelă şi pantaloni, se îndepărtă şi ieşi din câmpul lui vizual. Osborne închise ochii şi îşi sprijini capul de perete, deznădăjduit. Apoi ea se întoarse cu două panglici verzi şi începu să-şi împletească părul. În timpul ăsta, buzele ei se mişcau, iar el înţelese că fata fredona o melodie. Cel mai probabil nu era un cântec de slavă, ci vreun cântecel naiv şi uşor de reţinut pe care îl auzise în oraş.

Lumina de afară se mai estompase puţin, dar vremea se înseninase în preajma apusului, iar acum cerul strălucea în razele amurgului. Acestea învăluiau camera într-o lumină delicată. Cineva făcu un zgomot undeva mai jos, iar Rowella se opri din împletit, ascultând cu atenţie, cu capul aplecat într-o parte şi degetele nemişcate pe moment. Ascultă şi el. Era idiotul de Alfred, servitorul lui, care trântise ceva. Ar fi meritat o bătaie zdravănă!

Se lăsă liniştea, iar ea continuă cu împletitul. El aşteptă. Nu mai avea nici pic de salivă să înghită.

Ea se ridică în picioare, înaltă şi uscăţivă, şi îşi trase flanela peste cap, rămânând goală până la brâu. Osborne îşi reţinu cu greu un strigăt de mirare, atunci când îi

zări sânii; era cea mai mare surpriză din viaţa lui. Deşi nu avea decât cincisprezece ani, sânii ei erau plini şi frumoşi. Erau mai mari decât ai surorii ei, mai rotunzi decât ai primei lui soţii, mai albi şi mai puri decât cei ai femeilor din lupanarele din Oxford. Rămăsese cu gura căscată, nevenindu-i să creadă ceea ce vedea. Cum puteau oare să fie ascunşi atât de bine de dantela bluzelor, de pliurile rochiilor, de masca pânzei şi a bumbacului, de iluzia braţelor subţiri şi îngustimea spatelui?

Apoi Rowella ridică braţele ca să-şi prindă părul la spate, iar sânii ei se proiectară în afară, îndrăzneţi, asemenea unor fructe proaspete şi pline, descoperite dintr-odată şi crescând într-un pom mult prea subţire. După câteva clipe, fata îşi trase pantalonaşii în jos, îi scoase, se ridică în picioare, iar apoi se lăsă pe vine în albia îngustă şi începu să se spele.

## II

Morwenna citea atunci când Ossie intră în cameră. Cititul devenise singura ei evadare, o eliberare de slăbiciunea propriului ei trup, de suferinţele provocate de tratamentele zilnice, de nevoile unui copil pe care nu-l putea hrăni şi de care nu putea începe să se ataşeze, precum şi de sentimentul că era prizonieră în casa asta, alături de un bărbat a cărui simplă prezenţă o oprima. Mulţumită Rowellei şi bibliotecii celei noi, avea constant o rezervă de cărţi noi de citit, în special de istorie, dar şi câteva de geografie şi puţine – foarte puţine – despre teologie. Convingerile ei religioase, adânc înrădăcinate, fuseseră puse la grea încercare în anul acesta din urmă şi, într-un fel, cărţile despre virtuţi creştine precum modestia, compasiunea, răbdarea şi supunerea n-o mai impresionau câtuşi de puţin. Se rugase în privinţa asta, dar încă nu simţea că rugăciunile ei ar fi primit vreun răspuns. Era înverşunată şi se ruşina de înverşunarea ei, dar nu era capabilă să iasă din acea stare.

Imediat ce-l văzu pe Ossie, îşi dădu seama că se îmbătase. Era ceva rar la el; în mod normal, bea foarte mult, dar ştia când să se oprească. Nu-l văzuse niciodată clătinându-se pe picioare şi nici nu-l auzise vorbind împleticit. Avea măsura lui.

De data aceasta, intră îmbrăcat cu cămaşa lui de noapte din mătase galben canar, cu pliuri late, cu părul în dezordine şi privirea tulbure.

— Ah, Morwenna, spuse el şi se aşeză cu greu lângă patul ei.

Ea puse semnul de carte între paginile cărţii.

— Săptămânile astea, lunile astea, continuă el, în care l-ai p-purtat cu mândrie în pântece pe copilul nostru, au fost grele pentru tine. Ştiu prea bine, nu nega. Te rog, nu nega! Doctorul Behenna spune că eşti mult mai bine acum, dar încă ai nevoie de îngrijiri. Pe care, după cum ştii, voi încerca să ţi le ofer. Am făcut-o până acum şi o voi face în continuare. Grijă. Mare grijă. Mi-ai oferit un copil sănătos, iar acum te simţi mult mai bine.

— A spus doctorul Behenna asta?

— Dar eu cred că trebuie să te gândeşti puţin… să te gândeşti la cât de greu a

fost… săptămână după săptămână, după săptămână… pentru mine. Pentru mine. Înţelegi tu? Pentru mine. Ăsta este reversul monedei. În timpul sarcinii, a fost o aşteptare răbdătoare, încordată. La naştere, la parturiţie, a fost şi mai multă încordare, şi mai intensă aşteptarea. La un moment dat, pot spune, starea ta era disperată. Deşi nu se ştie niciodată cât de mult exagerează Behenna gravitatea unei boli pentru a i se recunoaşte meritele. Dar fie! De atunci a trecut o lună – patru săptămâni lungi – pentru mine aşteptarea, tensiunea au continuat.

Puţin emoţionată în ciuda voinţei ei, Morwenna spuse:

— O să fiu mai bine peste un timp, Ossie. Poate dacă tratamentele astea nu dau rezultate, doctorul Behenna va încerca altceva.

— Nu poate continua aşa, spuse Ossie.

— Ce nu poate continua aşa?

— Eu sunt preot, un slujbaş al Sfintelor Canoane, şi încerc să-mi fac datoria în consecinţă – în conf-conformitate cu jurămintele serviciului divin. Dar sunt şi om totodată. Toţi suntem oameni pe acest pământ, Morwenna, înţelegi tu asta? Uneori mă întreb dacă înţelegi.

Ea îl privi în ochi şi pricepu îngrozită că nu numai băutura era cea care îi împleticea vorbele. Poate că băutura nu avea niciun amestec, până la urmă.

— Ossie, dacă te referi la… începu ea.

— Exact la asta mă refer…

— Dar nu mă simt bine! E prea devreme!…

— Prea *devreme?* Au trecut *patru săptămâni!* Cu Esther n-am aşteptat niciodată atât! Vrei să mă îmbolnăvesc şi eu? Trebuie să ştii că nu stă în natura umană să…

— Ossie!

Femeia se ridicase în capul oaselor, iar părul ei împletit îi amintea într-un fel înnebunitor de celelalte cosiţe împletite pe care tocmai le văzuse.

— Este dreptul unui bărbat să-şi dorească femeia! Şi e de datoria femeii să se supună! Cele mai multe neveste – Esther se număra printre ele… Ea era întotdeauna recunoscătoare să primească atenţiile soţului ei. Întotdeauna!

Zicând acestea, o apucă de mână.

— Ossie, îl imploră ea. Te rog, Ossie, nu ştii că încă nu sunt…

— Acum taci, zise el, după care o sărută pe frunte şi pe buze. O să spun acum o mică rugăciune pentru noi amândoi. Apoi trebuie să mi te oferi ca soaţă. În curând se va termina.

## III

Casa de rugăciune Nampara fusese deschisă în martie, iar un predicator important din eparhie venise acolo să le vorbească credincioşilor şi să le ofere binecuvântarea lui – atât lor, cât şi noului lăcaş. Fusese o reuşită notabilă pentru Sam, deoarece, pe lângă cei douăzeci şi nouă de enoriaşi ai săi, pentru care putea

garanta, cu sinceritate şi evlavie, că l-au descoperit pe Hristos, mai veniseră alţi vreo douăzeci şi ceva care se înghesuiseră în bisericuţa neîncăpătoare, majoritatea ajunşi acolo – fără îndoială – doar din curiozitate. Unii dintre aceştia însă, fuseseră profund impresionaţi de cuvintele predicatorului, aşa că numărul total al enoriaşilor lui Sam crescuse, după slujbă, la treizeci şi patru, în timp ce alţi câţiva duceau încă o luptă lăuntrică, fiind tentaţi să se convertească. După aceea, predicatorul îl felicitase pe Sam şi, înainte de plecare, şezuse la masă cu cei mai vârstnici membri ai congregaţiei.

În iunie însă, veni un alt bărbat, iar prezenţa lui nu aduse aceeaşi căldură şi aceeaşi bucurie. Numele lui era Arthur Champion şi era reprezentant al eparhiei. Predica cu pricepere, însă fără emoţia aceea înălţătoare la care te-ai fi aşteptat. După adunare, petrecu noaptea cu Sam la Reath Cottage, mâncând pâinea cu gem pe care i-o oferise Sam şi dormind în vechiul pat al lui Drake. Era un bărbat cam la vreo patruzeci de ani, care fusese ajutor de cizmar înainte de a simţi chemarea. După cină, abordă politicos, dar ferm, chestiunea finanţelor micii congregaţii conduse de Sam. Era interesat să afle dacă toţi membrii participanţi îşi plăteau cotizaţiile, dacă se ţinea o evidenţă şi dacă Sam avea un asistent bun şi de încredere care să păstreze banii în siguranţă. De asemenea, voia să ştie cum fusese ridicată mica biserică, cât costase ridicarea ei şi ce datorii se strânseseră. Mai voia să afle şi dacă locurile din faţă erau mai scumpe decât cele din spate şi cu cât anume. Cine păstra evidenţa activităţilor congregaţiei şi cine planifica adunările săptămânale. Cu cât se putea contribui pentru vizitele predicatorilor ambulanţi şi pentru cei care lucrau cu normă întreagă pentru cauza lui Hristos.

Sam ascultă cu răbdare şi smerenie şi răspunse, pe rând, la toate întrebările. Cei mai mulţi dintre membrii participanţi îşi plăteau cotizaţiile când puteau, dar, cum sărăcia în zonă era foarte mare, aceste plăţi nu veneau întotdeauna regulat, aşa cum se întâmpla, poate, la oraş.

— Eu zic că aşa ar trebui, Sam, exact la fel, spuse Champion, cu un zâmbet amabil. Vezi tu, nu merită să aparţii unei societăţi pentru care nu merită să te sacrifici. În special dacă vorbim despre o comunitate care a descoperit mântuirea.

Sam mai spuse că are câţiva asistenţi buni, dar nu apelase la nimeni să ţină o evidenţă şi să păstreze banii în siguranţă. Nota el însuşi aceste lucruri într-un carnet negru, iar banii, atunci când existau, erau ţinuţi sub patul în care musafirul lui avea să doarmă în noaptea aceea.

— Frumos! spuse Champion. Te descurci bine, Sam, dar cred eu că e de dorit să împarţi responsabilitatea cu doi sau trei vârstnici din grup. Într-adevăr, asta e necesar într-o societate, ca să fie bine administrată.

Sam explică faptul că biserica fusese ridicată pe un teren oferit de căpitanul Poldark, iar pietrele folosite la construcţia ei fuseseră luate din sala maşinilor de la mina Wheal Maiden, aflată în apropiere, dar care acum era în ruină. Acoperişul fusese construit din lemnul unei epave naufragiate pe plaja Hendrawna exact la momentul potrivit. Iar căptuşeala de paie fusese procurată cu cheltuieli minime.

Toate băncile din interior fuseseră improvizate la nivel local, în vreme ce altarele şi amvonul fuseseră lucrate de fratele lui, Drake, priceput la mânuirea fierăstrăului, din lemn luat de la o veche bibliotecă pe care căpitanul Poldark tocmai o reconstruia. Aşadar, dat fiind că clădirea nu costase aproape nimic altceva decât timpul oamenilor, care munciseră ca robi credincioşi ai divinului Iehova, Sam nu socotise de cuviinţă să ceară vreo plată pentru accesul în casa lui Dumnezeu de la cei care o construiseră.

— Corect, Sam, corect, spuse Champion cu blândeţe. Corect şi frumos din partea ta. Dar cât de curând ar fi de preferat să percepi poate o mică taxă, pentru că altminteri nu vei putea contribui la marea frăţie de care aparţii acum. Multă muncă se face de la centru, vezi şi tu doar, prin predicatorii ambulanţi şi cei care îşi dedică viaţa cu totul lui Dumnezeu. Nu avem nevoie decât de obolul văduvei[7] de la fiecare suflet, de la fiecare suflet care şi-a găsit mântuirea.

Sam îşi admise greşeala, iar apoi continuară să discute despre organizare, despre felul în care era bine să se stabilească adunările şi socializările claselor, despre îndrumările care ar fi fost necesare şi despre existenţa sau nu a unei alte persoane care să-l înlocuiască pe Sam atunci când era bolnav sau nu era în localitate. Toate aceste detalii erau necesare, iar Sam înţelegea acest lucru pe deplin; toate făceau parte din procesul de a deveni membri permanenţi şi activi ai marii Congregaţii Wesley[8]. Fără îndoială, organizarea era la fel de necesară ca şi revelaţia. Şi totuşi, această revenire forţată cu picioarele pe pământ îi dădea lui Sam o senzaţie de disconfort. Pentru Sam, acel spirit care îl animase şi spiritul care trecuse ca un fulger de vară prin marea adunare de la Gwennap de anul trecut erau adevăratul izvor al mântuirii; deşi nu-i era greu să dea dovadă de spirit practic în alte aspecte, simţea că a da dovadă de pragmatism în chestiuni atât de vitale pentru suflet era ca şi cum, după ce ai fi făcut saltul peste prăpastie, cineva ţi-ar fi cerut să te întorci şi să construieşti un pod.

Discutară şi se rugară împreună vreme de aproape un ceas, după care Arthur Champion spuse:

— Sam, aş dori să schimb două vorbe cu tine într-o altă chestiune, mai intimă. Sunt absolut sigur că tu ai convingerea că totul se întâmplă între tine şi Mântuitorul tău, dat fiind că rar mi-a fost dat să întâlnesc oameni atât de pătrunşi de bucuria izbăvirii ca tine. Dar este de obligaţia şi datoria mea să raportez la eparhie că totul merge bine şi aşa cum se cade. De aceea, te-aş ruga să cauţi adânc în sufletul tău

---

[7] Aluzie la Evanghelia după Marcu, 12:42–44: „A venit o văduvă săracă şi a aruncat doi bănuţi, care fac un gologan. Atunci Iisus a chemat pe ucenicii Săi şi le-a zis: «Adevărat vă spun că această văduvă săracă a dat mai mult decât toţi cei ce au aruncat în vistierie; căci toţi ceilalţi au aruncat din prisosul lor, dar ea, din sărăcia ei, a aruncat tot ce avea, tot ce-i mai rămăsese ca să trăiască.»” (n.tr.)

[8] Fraţii John şi Charles Wesley, doi dintre întemeietorii religiei metodiste, iniţial (aproximativ 1740) ca mişcare de renaştere spirituală în sânul Bisericii Anglicane, dar apoi dezvoltată separat de aceasta. (n.tr.)

şi să îmi spui dacă ai vreun gând cu păcat sau vreo tentaţie pe care doreşti să o discuţi cu mine.

Sam îl privi lung.

— Cu toţii avem nevoie de purificare în fiecare clipă din viaţa noastră, frate. Dar eu nu pot să spun că acum sunt în pericol mai mare decât eram anul trecut sau în orice alt moment de când am aflat mântuirea. Dacă ai motive să crezi că Satana îmi este alături, atunci te-aş ruga să mă povăţuieşti ca să evit primejdia.

— Ce vreau să spun, reluă Champion, dregându-şi glasul. Mi s-a spus că te-ai însoţit cu o femeie care are o reputaţie proastă prin părţile locului.

Urmară câteva clipe de tăcere. Sam îşi slăbi lavaliera.

— Te referi cumva la Emma Tregirls?

— Cred că aşa o cheamă.

— Eu credeam că face parte din misiunea mea sfântă de lider spiritual să încerc să readuc sufletele rătăcite la turma lui Hristos, răspunse Sam.

Champion îşi drese glasul din nou:

— Aşa şi este, frate, aşa şi este.

— Şi atunci? Unde am greşit?

— Sam, nu uita că eu, personal, nu ştiu nimic despre asta. Absolut nimic. Dar mi s-a spus că e o femeie vicleană şi imorală, altminteri tânără şi atrăgătoare trupeşte. Veninul însă, din câte mi se spune, încă nu i s-a întipărit pe chip. Şi tu eşti tânăr, Sam. Inocenţa şi destrăbălarea se confundă uneori în instinctul unui bărbat. Acolo zac cele mai mari pericole ale infernului.

Sam se ridică în picioare, iar trupul lui înalt şi robust blocă o parte din lumina şi aşa foarte slabă.

— Am văzut-o de cinci – nu, şase – ori, frate. Dar este oare ea mai puţin însemnată în ochii lui Dumnezeu cel Viu, pentru că a greşit şi a păcătuit ca o oaie rătăcită? Pentru că a căzut pradă, în sufletul ei, planurilor şi dorinţelor Satanei? Providenţa s-ar bucura mai tare de un păcătos care se căieşte…

— Şi dă ea semne de căinţă?

— …încă nu. Dar prin credinţă şi rugăciune nutresc speranţa că vom ajunge şi acolo.

Champion se ridică, la rândul lui, în picioare, frecându-şi barba nerasă:

— Se spune că a fost văzută beată, în plină stradă, după ce a ieşit dintr-o cârciumă. Şi că tu ai fi intrat într-o cârciumă săptămâna trecută ca s-o cauţi.

— În timpul pe care l-a petrecut pe pământ, şi Hristos a umblat printre cârciumari şi păcătoşi.

— Se spune că e o femeie desfrânată. Odios, odios! Că îşi expune trupul gol în faţa bărbaţilor, oferindu-se oricui, la cel mai mic semn.

Sam se încruntă, cu mintea chinuită de gânduri.

— Asta nu ştiu prea bine, fratele meu. Există *bârfe;* dar şi bârfele astea sunt un lucru otrăvit, viclean, depravat. Nu ştiu nimic sigur în privinţa asta. Dar, dacă e adevărat, şi Hristos a avut o astfel de femeie la baza crucii Sale…

Champion ridică mâna:

— Pace, frate. N-am venit să te judec, ci doar să te previn. Deşi îl urmăm pe Maestrul Divin, nu avem înţelepciunea lui sublimă. Înţelegi ce-ţi spun? Ca lider de congregaţie, nu-ţi face bine să fii văzut în compania unei femei uşoare. Mai sunt multe alte suflete de izbăvit. Hristos era atât de pur, încât *nu era cu putinţă* să-i fie pângărită reputaţia. Niciunul dintre noi nu este atât de pur. Sau atât de *nesupus greşelii*.

Sam plecă capul.

— O să mă rog pentru ea. Nu că nu am făcut-o deja. Ba chiar de multe ori. Mi-ar plăcea tare mult să o aduc pe calea cea bună.

— Renunţă, rogu-te, Sam!

— Asta *nu* aş putea face! Şi ea are un suflet, iar sufletul ei are dreptul şi nevoia de a primi Mesajul…

— Lasă-i pe alţii să încerce. Nu merită să-ţi auzi vorbe…

— Tot ce se poate, frate. O să mă rog pentru asta.

— Să ne rugăm împreună, Sam, propuse Champion. Înainte să ne retragem. Hai să mai stăm puţin aici, în genunchi!

## IV

În săptămâna aceea, George Warleggan plecă să-şi ocupe locul în Camera Comunelor. Elizabeth nu îl însoţi.

Tot anul acela, relaţia lor fusese foarte oscilantă; uneori glacială, alteori apropiindu-se de legătura aceea distantă, dar amicală, din primii ani de căsnicie. Succesul lui George fusese un real motiv de bucurie pentru George. Fusese o bucurie pentru întregul neam Warleggan, de altfel; şi tot motiv de bucurie fusese şi pentru Elizabeth, pentru că era ambiţioasă ca oricare altă femeie în locul ei, iar faptul că era căsătorită cu un membru al Parlamentului, chiar dacă acesta era negustor, nu putea decât să-i sporească prestigiul. Era foarte bucuroasă pentru George, deoarece simţea că această distincţie avea să îl ajute să scape de complexul acela de inferioritate despre care ea ştia că se lipise de el ca o năpastă, în ciuda tuturor succeselor sale. George reuşea adesea să ascundă acest lucru de majoritatea oamenilor, însă ei nu i-l putea ascunde. Asta cu toate că Elizabeth nu intuise acest complex – şi cu siguranţă nu la dimensiunea lui reală – atunci când se căsătoriseră.

Cinaseră la Tehidy şi înainte, şi după alegeri; Sir Francis fusese într-o dispoziţie de zile mari. Mai târziu, el şi Lady Basset luaseră cina cu ei în Truro; primarul şi soţia lui erau acolo, precum şi tatăl şi mama lui George şi, pe lângă ei, toate persoanele de rang din comitat care putuseră fi invitate. Fusese un adevărat succes. Casa nu arătase niciodată mai bine de la balul prin care sărbătoriseră însănătoşirea regelui, în 1789. Familia Basset petrecuse noaptea la ei; iar mândria lui George în privinţa

soţiei sale îl făcuse să împartă acelaşi pat cu ea.

O săptămână mai târziu însă, se întorsese cu nările albe şi un aspect crispat al gurii, iar din acel moment şi până la plecare inima lui nu mai dăduse semne de bunătate. Fusese plecat să se întâlnească cu Sir Francis pentru a discuta un proiect de construire a unui spital în comitat, iar Elizabeth nu înţelegea ce s-ar fi putut întâmpla acolo, astfel încât el să se schimbe atât de mult. Întrebările ei politicoase rămăseseră fără răspuns, aşa că, în cele din urmă, renunţase. Cu siguranţă, existaseră discuţii privind plecarea ei la Londra împreună cu el; i-ar fi surâs ideea, pentru că nu mai fusese acolo de când era fată; dar, după acel moment, subiectul fusese abandonat. El venise cu pretextul că vrea să se acomodeze, că locuinţa nu e adecvată, că o va lua cu el data viitoare. Elizabeth acceptase, conştientă că, dată fiind starea lui de spirit, ei nu avea cum să-i priască acea călătorie.

Iar George continuase să fie aspru cu fiul lui. Asprimea lui consta în faptul că îl neglija. Cu alte cuvinte, în loc să fie lumina ochilor lui, Valentine părea, mai nou, neglijat. George rareori putea fi convins să meargă măcar să-l vadă pe băiat. Era nefiresc şi nedrept. Până şi mama lui observase asta şi îl dojenea cu blândeţe.

Elizabeth nu avea pe nimeni căruia să i se confeseze. Soacra ei era o femeie simplă, de la care nu putea cere sfaturi pe teme mai complexe decât broderia de pe o vestă sau când era cazul să ia nişte pulbere de rubarbă. Propria ei mamă era pe coastă, la Trenwith, şi, rămasă fără vedere la un ochi, cu un picior beteag şi un defect de vorbire, era într-o stare de invaliditate ceva mai puţin gravă decât a tatălui lui Elizabeth, care acum nu se mai putea îmbrăca singur.

Cu o senzaţie de rău, Elizabeth înţelese că viaţa ei de familie se destrăma şi se înfioră gândindu-se la cauzele posibile. Aşa că, atunci când George plecă, nu înainte de a o săruta protocolar pe obraz, de a-i promite că îi va scrie, dar fără a-i comunica data exactă la care avea să se întoarcă, avu un sentiment de uşurare la gândul că, măcar pentru moment, va putea să se elibereze de toată tensiunea acumulată. Era acum unica stăpână a casei, putea să planifice partide de whist cu prietenele ei în fiecare după-amiază, putea să stea la o şuetă cu ele, să ia ceaiul, să iasă la cumpărături şi, în general, să ducă o viaţă de oraş liniştită şi confortabilă, fără să fie nevoită să ţină cont de dispoziţiile schimbătoare ale soţului ei.

Într-o bună zi, cam la vreo săptămână de la plecarea lui, Elizabeth se afla la bibliotecă atunci când o văzu pe verişoara ei Rowella discutând cu bibliotecarul; se duse la ea şi se interesă de starea Morwennei.

Rowella clipi şi o trase într-un colţ mai ferit, având o grămadă de cărţi sub braţ.

— Nu este deloc mai bine, verişoară Elizabeth. Crede-mă pe cuvânt! Ai văzut-o la botez; ei bine, nu e mai bine decât era atunci. Probabil e chiar mai rău. Mă gândeam să-i scriu mamei.

— Ar fi trebuit să trec pe la ea, dar am fost atât de ocupată cu plecarea domnului Warleggan… O să trec în după-amiaza asta. O anunţi tu?

Plecă într-acolo pe la şase, fără să o deranjeze prea tare faptul că servitorul lui George, Harry Harry, o urmări de la distanţă tot drumul. Luă ceaiul cu Morwenna, iar

apoi plecă în căutarea domnului Whitworth, pe care îl găsi la biserică testând o stofă nouă din catifea stacojie cu franjuri aurii pentru masa de împărtăşanie.

— Osborne, spuse ea. Cred că Morwenna este foarte bolnavă. Eu zic că este cazul să consulţi un alt doctor.

Ossie o privi încruntat.

— Nu se simte grozav, de acord, dar îi e mai bine când stă în pat. Coborâtul ăsta din pat după-amiaza pare s-o obosească. În plus, Behenna o vizitează regulat. N-ar fi deloc încântat.

— Încântat n-a fost nici anul trecut, când Valentine a avut rahitism. Dar nu ne-am permis să-i menajăm lui sentimentele, ştiind că e vorba, cel mai probabil, de o problemă de viaţă şi de moarte.

Ossie studie postavul cel nou.

— Stofa asta tocmai a fost adusă la biserică de doamna Thomas. E cam ţipătoare pentru gustul meu. În biserica asta, vreau să spun. Nu avem suficiente ferestre ca să o luminăm suficient. Nimeni nu e atât de bogat prin părţile astea încât să ne doneze nişte ferestre. Mă întreb dacă…

— Cred că trebuie să ceri şi părerea altcuiva.

— Poftim? Mă rog… Tu pe cine ai avut?

— Pe doctorul Pryce din Redruth. Care era un medic foarte priceput. Dar a murit iarna trecută.

— În cazul ăsta, ce pot să spun? E mult mai departe de Redruth acum, nu? Ce zici? Ha! Ha! se spune că spiţerul ăla care s-a stabilit în Malpas se pricepe destul de bine la medicină. Aş putea să-l întreb pe Behenna de el.

— Ossie, eu zic că ar trebui să-l chemi pe doctorul Enys să vină să o vadă.

— Pe Enys? Ossie se încruntă şi mai tare: Dar şi el este suferind. Poate nu-i prieşte căsătoria. Nu le prieşte tuturor, să ştii. Îl aveam pe unul în parohie – îl chema Jones şi era potcovar de meserie. S-a căsătorit cu una din familia Crudwell; s-a stins ca o lumânare după aceea.

— Doctorul Enys ar veni dacă i-aş trimite vorbă. Îl ştiu de ani buni. La urma urmei, ai fost la nunta lui.

— Da… Părea foarte abătut la vremea aceea, dacă îmi amintesc bine. Dar mai cred că doctorul Behenna nu-l place absolut deloc. Îmi amintesc una sau două remarci usturătoare pe care i le-a adresat Behenna. Foarte usturătoare, într-adevăr. Spunea ceva de un caz despre care a auzit, când Enys a fost chemat la patul unui bătrân care avea o durere de dinţi. Enys i-a scos dintele, i-a spart falca, iar bătrânul a murit!…

Liniile chipului lui Elizabeth deveneau mai dure cu fiecare clipă:

— Osborne, cred că Morwenna este foarte grav bolnavă. Dacă nu trimiţi tu după Enys, o voi face eu!

— Oh!… Bărbatul răsuflă adânc şi îi susţinu privirea, încercând să o determine să privească în pământ. Dar Elizabeth nu era unul dintre enoriaşii lui. Foarte bine, reluă el. E o chestiune care, desigur, mă preocupă şi pe mine foarte tare. Îi scrii tu sau îi

scriu eu?

— I-aş scrie eu, dacă îmi dai voie. Dar aş vrea să adaugi şi tu câteva cuvinte.

Discuţia aceasta avu loc într-o zi de miercuri. Dwight veni vineri. Doctorul Behenna fusese anunţat, dar refuzase să fie de faţă.

Dwight se aşeză lângă patul Morwennei timp de câteva minute, discutând puţin cu ea înainte de a-i pune întrebările de ordin medical. Discutară despre Trenwith, despre alegerea lui George şi despre mopsul lui Caroline. Dwight ghidă treptat discuţia către naşterea lui John Conan şi suferinţele ei de după aceea, după care o invită pe doica copilului să intre, în timp ce el se ocupa de consult. Doica rămase şocată de meticulozitatea examinării. Era în firea lucrurilor ca doamnele să rămână însărcinate, dar nu era normal să se intervină după naşterea copilului. Apoi aşternuturile de pat fură întinse la loc, iar doica fu condusă afară.

Şi aşa discutară încă zece minute, timp în care afluxul de sânge al Morwennei se stinse, reveni, apoi se stinse din nou, lăsându-i pielea feţei palidă şi întunecată. Apoi Dwight îi strânse mâna şi coborî la parter, unde Ossie discuta cu Rowella. După ce Rowella se retrase, Dwight zise:

— Nu pot să vă spun exact ce este în neregulă cu soţia dumneavoastră, domnule Whitworth. (Această introducere îl descalifică pe loc în ochii lui Ossie.) Nu pot să vă spun exact, dar nu cred că soţia dumneavoastră suferă de infecţie puerperală a ţesuturilor uterine, aşa cum s-a sugerat. Poate că simptomele superficiale indică în direcţia asta, dar dacă asta ar fi fost problema într-adevăr, ar fi trebuit să apară alte simptome şi gută până acum. Faptul că nu s-a întâmplat încă asta este de bun augur. Dar doamna Whitworth este foarte slăbită şi se află într-o stare emoţională foarte proastă. Un lucru de care sunt convins este acela că nu s-a întremat suficient după pierderea masivă de sânge de la momentul naşterii. Dacă acest lucru se întâmplă din cauza unei boli a sângelui, atunci e posibil ca leacurile să nu aibă efect. Însă pentru moment, ca test, aş recomanda să nu i se mai extragă sânge şi să ţină o dietă de înzdrăvenire, nu una restrictivă.

Ossie stătea cu mâinile la spate, privind pe fereastră.

— Trebuie să consume cel puţin şase ouă crude pe zi, continuă Dwight. Nu contează cum le ia, atâta vreme cât le consumă. Şi două halbe de bere neagră.

— Două... Două halbe de... Dumnezeule mare! Omule, o transformi într-o beţivă notorie!

Dwight zâmbi:

— Asta a spus şi ea. Dar mulţi oameni beau chiar mai mult şi nu păţesc nimic.

— Dar ea nu e deloc obişnuită cu băutura asta!

— Lăsaţi-o să încerce regimul ăsta o lună. După aceea poate să renunţe, pentru că până atunci fie o pune pe picioare, fie n-o ajută la nimic, în funcţie de cât de corect este diagnosticul meu.

Ossie mormăi ceva în timp ce îşi făcea de lucru cu pulpana hainei.

— Doamna Warleggan e aici; a sosit acum zece minute; aşa că aţi face bine să îi explicaţi minunăţia dumneavoastră de tratament, pentru că ea are impresia că le

ştie cel mai bine pe toate!

— Mai e ceva, domnule Whitworth, adăugă Dwight, în timp ce aşeza cureaua genţii. Ceva ce nu-i pot spune doamnei Warleggan.

— Aşa?

— Înţeleg că v-aţi reluat relaţiile conjugale cu soţia dumneavoastră.

— Dumnezeule mare! Domnule, dar ce vă priveşte pe dumneavoastră asta? Şi cu ce drept v-a pomenit doamna Whitworth despre treaba asta?

— Nu ea a adus vorba. Eu am întrebat-o.

— Nu avea niciun drept să vă spună!

— Nu prea avea cum să mă mintă, domnule Whitworth. Şi, de vreme ce sunt doctorul ei, nici n-ar fi fost indicat să facă asta, desigur. Ei bine…

— Ei bine?

— Trebuie să încetaţi, domnule Whitworth. Pentru moment. Aş spune cel puţin pentru luna în curs, cât timp ia tratamentul pe care i l-am prescris.

Reverendul Whitworth păru că nu mai are mult până explodează:

— Cu ce *drept*, dacă îmi permiteţi să întreb? Cu ce *drept*…

— În virtutea iubirii pe care i-o purtaţi soţiei dumneavoastră, domnule Whitworth! Trupul ei nu este vindecat complet. Şi nici emoţional nu stă mai bine. Este esenţial să i se ofere libertate completă şi absolută de la orice obligaţii de natură conjugală până când se înzdrăveneşte complet.

Privirea lui Osborne rătăci către silueta lungă şi subţire a Rowellei, atunci când o văzu trecând prin dreptul ferestrei către grădina de zarzavaturi.

Râse cu amărăciune:

— Cine poate spune, cine ar putea spune cum se poate şti când este sau nu este suficient de întremată pentru a-şi îndeplini datoria de soţie? *Cine*, vă întreb?

— Pentru moment, vă rog să-mi ascultaţi sfaturile, spuse Dwight cu răceală. Dacă, în decurs de o lună, tratamentul prescris de mine nu a adus nicio ameliorare, puteţi să vă lipsiţi de serviciile mele şi să căutaţi în altă parte.

## Capitolul 11

### I

Deşi acest lucru nu fusese exprimat concret, în cuvinte, între cei doi, era de la sine înţeles că Elizabeth nu trebuia să meargă la Trenwith înainte de întoarcerea lui George. Însă în săptămâna de după plecarea lui George, Geoffrey Charles se întoarse de la Harrow, cu două săptămâni înainte de sfârşitul trimestrului, din cauza unei epidemii de scarlatină izbucnite la şcoală. Aspectul acela de copil durduliu dispăruse de-acum, era extrem de palid şi mai crescuse cu vreo câţiva centimetri. Îl crezuse bolnav, dar cântarul nu spunea asta. Aşa cum se temuse, aproape că nu-l mai recunoştea – era la fel de înalt ca ea, deşi nu împlinise încă doisprezece ani; şi

avea o privire întunecată, care sugera că trecuse prin multe greutăţi. Încântătoarea lui spontaneitate dispăruse; şi totuşi, când zâmbea, avea un farmec aparte, nou şi mai matur. Lui Elizabeth i se părea că arată mai degrabă de cincisprezece ani.

Băiatul nu voia să rămână în Truro. Truro era un oraş anost. Acolo nu avea prieteni şi nu se putea bucura de libertate. După vreo două vizite la Morwenna şi o zi sau două petrecute pe râu, îi spuse că vrea să meargă pe coastă. Acolo putea călări mai uşor, putea să înoate, să-şi scoată gulerul acela rigid şi să se bucure de vară. În săptămâna aceea, Elizabeth primi o scrisoare de la tatăl ei, care îi spunea că mama ei se purta bizar, că personalul, în general, se purta urât cu ei, că nici el nu se simţea prea bine şi că s-ar fi bucurat să o vadă, pentru a discuta despre incompetenţa lui Lucy Pipe care, după moartea mătuşii Agatha, avea grijă de ei.

Domnul Chynoweth îi scria lună de lună şi întotdeauna era bolnav şi nemulţumit de ceva; dar scrisoarea asta, pe lângă insistenţele lui Geoffrey Charles, pe lângă propria ei iritare cauzată de faptul că până şi cea mai mică mişcare în Truro îi era urmărită de unul sau altul dintre servitorii lui George, pusese capac. Plecă de dimineaţă, în sâmbăta imediat următoare sosirii lui Geoffrey, luându-i cu ea doar pe cei doi copii, pe doica lui Valentine, Polly Odgers, şi birjarul. Harry Harry şi prietenii lui primiră instrucţiuni să rămână pe loc.

Avură parte de o călătorie de-a lungul căreia le clănţăniră dinţii, pe drumuri cu brazde adânci de pământ desfundat, întărit după zece zile de vreme frumoasă. Sosiră la vechiul cămin Poldark pe un soare strălucitor şi o căldură rar întâlnită atât de aproape de coastă. Albinele zumzăiau într-un continuu du-te-vino printre clopoţeii de Canterbury, care le făceau plecăciuni de bun venit. Terierul lui Tom Harry lătra frenetic, hamurile din piele scârţâiră atunci când trăsura se opri, iar servitorii speriaţi scoaseră capetele pe fereastră să vadă cine sosise pe nepusă masă.

Odată ajunsă aici, Elizabeth se bucură că venise. Deşi păstra amintiri de tot felul pentru ea, casa aceasta purta mult mai puţin amprenta familiei Warleggan decât casa din Truro şi conacul din Cardew. Servitorii, odată ce pricepură că nu venise cu intenţia să le facă reproşuri, o primiră cu o reală încântare. Până şi părinţii ei păreau mai puţin obositori după plecarea ei de acolo. Plus că aici nu mai era supravegheată permanent.

Avusese un moment de ezitare în prima dimineaţă de după sosire, atunci când Geoffrey Charles luase un ponei şi plecase în vizită la Drake Carne. Exact de asta se temuse: nu puteai distruge o legătură afectivă la comandă; şi totuşi, Geoffrey Charles se întorsese la cină mai fericit decât fusese vreodată de când revenise de la şcoală. Şi acest lucru continuă vreme de câteva zile. La urma urmei, acum că Morwenna se căsătorise, singurele oprelişti în faţa prieteniei dintre băiat şi tânărul bărbat erau acelea că Drake avea un rang social prea modest şi că era cumnatul lui Ross Poldark. Dar acum, că locuia în *cealaltă* parte a moşiei Trenwith, scăzuseră şansele ca el să se amestece în vreun fel în treburile Namparei, iar în afară de asta, meseria lui de acum şi noua proprietate îi mai ridicaseră întru câtva statutul. Ea,

Elizabeth, avea mai mulţi prieteni printre ţăranii din Grambler şi Sawle, pe care era obişnuită să îi viziteze ca să mai schimbe o vorbă, cei mai mulţi dintre ei fiind foşti servitori care şi-l aminteau pe Francis şi pe tatăl lui sau femei de prin sat care aveau legătură cu biserica. Nu era cine ştie ce diferenţă.

Una dintre familiile faţă de care îşi asumase o oarecare responsabilitate de-a lungul timpului – încă din vremurile când era proaspăt căsătorită şi înstărită, apoi de-a lungul tuturor acelor ani în care cunoscuse mizeria şi lipsurile, şi din nou, în viaţa mult mai prosperă pe care o cunoscuse în noul ei mariaj – era aceea a reverendului Clarence Odgers, a soţiei şi a copiilor acestuia. Polly, doica lui Valentine, era fata cea mai mare; dar între timp mulţi dintre fraţii ei crescuseră suficient de mari încât să muncească şi ei, la rândul lor. Trei dintre copii muriseră în ultimii ani, dar mai erau încă şapte de care trebuia să ţină cont. Aşadar, după ce trimisese pe cineva să-l aducă pe domnul Odgers în prima după-amiază şi după ce schimbase câteva vorbe de bun venit şi noutăţi cu el, îi invită pe toţi la cină marţi; atunci când se pregăteau să plece, cum seara era frumoasă şi caldă, le propuse să îi conducă până la căsuţa lor împovărată până la refuz, care trecea drept casă parohială. Când mai aveau puţin până să ajungă acasă, domnul Odgers îşi pierdu cunoştinţa.

Nu era nimic în neregulă cu el, numai că, după o primăvară întreagă în care răbdase de foame, mâncase prea mult la Trenwith în seara aceea, astfel că betelia de la pantaloni îl strângea acum foarte tare şi, cum îi fusese jenă să se descheie la nasturi în faţa gazdei, strânsura din jurul taliei, împreună cu patru pahare de vin de Canare aduseseră trupul slăbit al bărbatului într-o stare în care acesta refuzase să mai opună rezistenţă.

Fiul cel mare al reverendului, care servea ca paracliser şi preluase cea mai mare parte dintre îndatoririle tatălui său în grădină şi bucătărie în ultima vreme, împreună cu un copil voinic de vreo doisprezece ani, îl transportară pe tatăl lor în pat, unde îşi reveni în simţiri şi vru numaidecât să coboare din nou, ca să-i ceară scuze lui Elizabeth pentru ruşinea pe care i-o făcuse.

Elizabeth aşteptă douăzeci de minute pentru a se asigura că totul e în regulă, după care trebui să mai aştepte încă douăzeci, până ce trecu o ploaie torenţială ce începuse să răpăie din senin pe frunze şi pietrele inegale de afară. Pe splendidul cer incandescent, de unde soarele aflat la asfinţit colora landele în portocaliu, se adunaseră câţiva nori care îşi revărsau acum povara. Un curcubeu intens păli atunci când ploaia se opri, iar soarele se retrase.

— Paul vă va însoţi, doamnă Warleggan, spuse Maria Odgers. Va merge cu dumneavoastră până la poarta moşiei. Paul…

— Lasă-l să aibă grijă de tatăl lui, spuse Elizabeth. N-am de mers decât zece minute şi o să mă bucur de răcoarea serii.

— Ar fi mai bine dacă ar merge Paul cu dumneavoastră, doamnă Warleggan. Domnul Odgers nu mă va ierta niciodată dacă…

— Nu, nu, mulţumesc. Noapte bună! O să trimit pe cineva de dimineaţă după

veşti.

Elizabeth se strecură afară, deloc amatoare de o nouă escortă.

Când ieşi, câteva picături de ploaie răzleţe îi căzură pe păr, aşa că îşi puse pe cap boneta albă pe care o avea la ea. Pe drumul de venire dinspre Trenwith, domnul Odgers discutase nerăbdător cu ea despre biroul eclezial rămas vacant în Sawle-with-Grambler. Şi-ar fi dorit tare mult biroul acela pentru el; la urma urmei, el administrase parohia şi organizase slujbele religioase vreme de optsprezece ani, iar un asemenea privilegiu, care-i împătrea venitul dintr-o lovitură, ar fi făcut din el un om bogat pentru tot restul vieţii. Fiul lui putea fi ucenic aici, celălalt fiu, care dovedea un rar talent la limbile vechi, putea fi trimis la şcoala elementară; una din fiice, care era suferindă, putea primi mâncare adecvată; fiica cealaltă, care moştenise toată frumuseţea familiei, avea ocazia să petreacă un an alături de verii lor din Cambridge. Soţia lui, Maria, ar scăpa de chinul ăsta nesfârşit de a o scoate cumva la capăt cu toate. Cât despre el, era suficient să se uite cineva la el, ca să-şi dea seama cât de bine i-ar fi prins o asemenea promovare.

Dar el nu avea prieteni sus-puşi, aşa că nu avea mari speranţe că va putea căpăta oficiul eclezial. Însă acum, că domnul Warleggan devenise membru în Parlament, exista oare măcar o *foarte mică* şansă ca el să pună o vorbă bună pentru el la protopop şi la Consiliul Canonic sau măcar să scrie o scrisoare ori să intervină cumva pentru el printre prietenii lui influenţi?

Elizabeth îl ascultă cu bunăvoinţă până la sfârşit şi îi promise că va face tot ce îi stătea în putinţă.

Când ajunse la biserică, ploaia se înteţi din nou, aşa că se adăposti pe verandă, îşi scoase boneta, o scutură şi privi spre cer. Fusese atât de nerăbdătoare să plece, încât nu văzuse spectacolul de deasupra capului ei. Ploaia cădea ca nişte tije înclinate, pe care lumina amurgului le transforma într-o strălucire fără seamăn. Nu putea ţine mult. Biserica era încuiată, aşa că nu avea de ales decât să stea pe verandă şi să aştepte.

„Pastorul care cunoaşte un duce nu are nevoie de mai multă ştiinţă.” Cine spusese asta oare? Îi va pomeni lui George de dorinţa domnului Odgers dacă, atunci când se va întoarce, va fi într-o dispoziţie potrivită. Sau poate să pună o vorbă pe lângă Francis Basset? Putea încerca asta chiar ea. Era prea departe să meargă până acolo pentru o chestiune atât de măruntă, dar putea să-i scrie o scrisoare. Era oare domnul Odgers candidatul potrivit pentru o asemenea funcţie? Bietul om era atât de tensionat, atât de obidit, cu peruca lui din păr de cal şi cu unghiile acelea murdare. Părea sortit să le fie subordonat altora. Şi totuşi, cum puteau fi servite mai bine interesele parohiei de un alt vicar care nu era prezent? Ea nu-şi putea aminti nici măcar *numele* celui care murise. Aşa neîngrijit şi neşcolit cum era el, Odgers îşi dedicase întreaga viaţă parohiei. Într-adevăr, observase recent că uneori scria iniţialele SDC după numele său. Student de Drept Civil, o titulatură inexistentă, pe care cei care nu absolviseră nicio şcoală o mai foloseau uneori pentru a crea impresia unui statut mai înalt.

Până când se opri ploaia, lumina era deja foarte slabă. Elizabeth păşi în curtea bisericii, încercând să nu calce în bălţi cu pantofii ei din pânză groasă. Drumul cel mai scurt de aici era dacă tăia cimitirul în diagonală, pe o potecă ce mergea printre morminte către un pârleaz aflat în colţ. O luă pe drumul acela, ştiind că va trece pe lângă mormântul mătuşii Agatha.

Multe dintre familiile care jucaseră un rol important în biserica unei comunităţi – aşa cum era familia Poldark în Sawle – aveau un cavou de familie; însă, cu excepţia unui cavou vechi al celor de la Trenwith, aflat în celălalt capăt al cimitirului – cavou care era demult plin şi uitat în paragină –, toţi membrii familiei Poldark erau înmormântaţi în această zonă a cimitirului, fie individual, fie – cel mult – câte doi. Câţiva dintre ei aveau plăci comemorative în interiorul bisericii. Aceasta era singura parte a cimitirului care încă nu era încărcată până la refuz. În multe părţi, aşa cum se plângea Jud Paynter, nu puteai nici să înfigi o lopată în pământ fără să atingi vreun os. Ce-i drept, Jud se plângea din orice, dar acelaşi lucru îl spunea şi paracliserul de dinaintea lui. Trebuia să încerce să-l convingă pe George să cedeze o nouă bucată de pământ. Cicatricile lăsate în urmă de săpăturile de mină urcau ca un val chiar până în zidul cimitirului.

Chiar lângă mormântul mătuşii Agatha, aşa cum observase Elizabeth încă de la înmormântare, erau trei păducei piperniciţi, atât de aplecaţi şi îndoiţi de vânt, încât ai fi zis că numai un foarfece uriaş i-ar fi putut aduce în forma aceea atât de schimonosită. Cum mergea către ei acum, către imaginea lor proiectată pe fundalul unui cer palid în umbra înserării, ei întruchipau parcă o copie fidelă a mătuşii Agatha, sculptată şi mărită în negru pe fundalul luminii lăptoase. Aplecată înainte, cu mantia atârnând, cu nasul şi bărbia împinse în afară, cu boneta pe cap. O lopată cu mâner lung, pe care cineva o lăsase sprijinită de copaci, îi ţinea loc de baston.

Elizabeth şovăi şi privi lung într-acolo, zâmbind în sinea ei. Apoi, zâmbetul dispăru şi simţi un fior când trecu pe lângă mormânt. Exact atunci, o parte a unuia dintre copaci se mişcă prinzând viaţă, iar o siluetă prinse contur. Elizabeth rămase pe loc.

Se întoarse cu gândul de a o lua la fugă pe drumul pe care venise, însă o voce strigă în urma ei:

— Elizabeth!

Se opri din nou. Era vocea lui Ross. Decât să-l întâlnească aici, ar fi preferat mult mai degrabă să aibă în faţa ochilor un om mort de multă vreme, târând după sine rămăşiţele giulgiului putred. Bărbatul se îndepărtă de copaci cu câţiva paşi, iar ea văzu atunci picăturile de ploaie sclipindu-i în păr.

— Venisem să arunc o privire la mormântul mătuşii Agatha şi m-am adăpostit de ploaie. Ai fost la biserică?

— Da.

Ross nu se schimbase prea mult cu trecerea anilor, se gândi ea. Acelaşi chip osos, permanent pradă unor frământări interioare, aceeaşi privire fără astâmpăr, umbrită de pleoape grele.

— Te duci la... Te întorci la Trenwith?

— Da.

— Ai fi mai în siguranţă dacă ai avea un însoţitor. Te conduc eu până acolo.

— Mulţumesc, prefer să merg singură.

Trecu pe lângă el, îndreptându-se către pârleaz, dar el veni după ea şi sări şi el pârleazul.

Când începu să vorbească, vocea lui devenise din nou inexpresivă:

— Mă gândeam la dimensiunea lespezii pe care s-o ridic pentru Agatha. Am înţeles de la George că el nu are astfel de planuri, aşa că m-am gândit să mă ocup eu.

După o porţiune de drum cu teren accidentat, regăsiră poteca, astfel că acum puteau merge unul lângă celălalt. Dacă nu se întorcea, eventual, la familia Odgers, pentru Elizabeth nu era chip să scape altfel de compania lui.

— Mă gândeam la o bordură de granit şi o cruce în stilul celei a fratelui ei, dar mai mică. Nimic în afară de granit nu rezistă la vremea de aici.

Valuri de mânie clocoteau în Elizabeth – o mânie sufocantă împotriva celui care îi făcuse un rău atât de monstruos, absolut impardonabil. Mânie mai ales din cauza faptului că acum îndrăznea să meargă alături de ea şi să-i vorbească pe tonul ăsta aparent relaxat, ca şi cum ei ar fi fost doi veri prin alianţă, fără nicio altă legătură între ei, care discutau o simplă chestiune legată de piatra de mormânt a unei mătuşi de-a doua decedate. Dacă n-ar fi fost atât de aprigă în furia ei, probabil ar fi înţeles că acel calm al lui era doar de suprafaţă, ascunzând toate acele emoţii pe care i le stârnise apariţia ei. Dar furia lui Elizabeth era cumplită. În acele momente, Ross părea cauza, izvorul, iniţiatorul tuturor suferinţelor ei din prezent şi din trecut.

El începuse să vorbească din nou, însă ea îl întrerupse tăios:

— *Când* l-ai văzut pe George? *Când* ţi-a spus el că nu avem de gând să ridicăm o lespede?

Acestea erau primele cuvinte pe care i le adresa lui, iar Ross simţi furia care îi tremura în voce.

— Când? Păi, pare-mi-se chiar marţea trecută. Eram în Truro, iar Francis Basset m-a chemat să discutăm despre un spital caritabil.

Femeia se oprise în loc:

— Deci *asta* era!

— Ce? Ce s-a întâmplat, Elizabeth?

— Tu ce... Cam ce crezi tu că s-a întâmplat?

— Păi, ştiu tot ce n-a fost în regulă între noi în toţi anii ăştia, dar ce e nou aici?

— Nou? râse ea. Nimic nou, desigur! Cum ar putea fi?

El tresări sesizând asprimea râsului ei.

— Nu înţeleg...

— Nu-i nimic. Pur şi simplu nimic. Numai că de fiecare dată când George se întâlneşte cu tine devine din om neom, dintr-un soţ tandru un soţ înverşunat, din... din...

Ross tăcu câteva clipe, reflectând la spusele ei.

— Îmi pare rău. Conflictul dintre noi nu s-a atenuat cu trecerea anilor. Ba mărturisesc chiar că pare să se fi înrăutăţit iar în ultima vreme. Am schimbat câteva cuvinte cu el în după-amiaza aceea şi, ca de obicei, ne-am cam zgândărit unul pe altul, dar nu s-a întâmplat nimic ieşit din comun. Acum, de când te-ai căsătorit cu el şi ţi-ai legat soarta de a lui, cu atât mai puţin mi-aş dori să spun ceva sau să fac ceva prin care să-ţi fac viaţa mai amară sau să umbresc cu ceva fericirea de care s-ar cădea să ai parte.

Cu toate că nu-şi dorise acest lucru, reuşise să scape o înţepătură în ultima frază.

Ea stătea acolo, în rochia ei albă, în întunericul tot mai adânc. La fel ca ea ceva mai devreme, şi el se gândi cât de puţin se schimbase Elizabeth în toţi aceşti ani. Ar fi zis că e în Trenwith, cu treisprezece ani în urmă, privind-o pe fata care, la vremea aceea, însemna totul pentru el şi de al cărei singur cuvânt atârna întreg viitorul lui.

Era practic prima oară când îşi vorbeau unul altuia, din mai 1793. Era foarte conştient de lipsa oricărei justificări pentru acţiunile lui de atunci, precum şi de lipsa probabil şi mai gravă a oricărei justificări pentru pasivitatea lui din luna următoare. Ştia că erau lucruri pentru care Elizabeth nu va fi niciodată dispusă să îl ierte: ea îi dăduse foarte clar de înţeles acest lucru în scurtele lor întâlniri de după aceea, în compania lui George. Ross n-o învinovăţea numai pe ea; dacă ar fi putut face schimb de locuri, probabil că şi el ar fi simţit la fel. Aşa că se aştepta la răceală. Dar nu se aştepta la furia asta clocotitoare. Asta îl uimise şi îl tulburase. Cu cât se maturiza, tendinţa lui era să încerce să lipească cioburile lăsate în urmă de vrajbele trecutului.

— Şi de ce întâlnirea mea cu George l-ar întoarce pe el împotriva ta? Eu nu spun nimic despre tine. Nici măcar nu-ţi pomenesc numele vreodată. Deşi, stai, în ziua respectivă am sugerat, ce-i drept, că aş putea discuta cu tine despre lespedea mătuşii Agatha. Dar a fost o simplă sugestie pe care el a refuzat-o cu bruscheţe. Încă e gelos pe legătura noastră de altădată?

— Da, este! Pentru că acum pare să bănuiască natura acelei legături!

— Dar… cum ar putea? Ce vrei să spui?

— Tu ce crezi că vreau să spun?

Se priviră ţintă unul pe celălalt.

— Nu ştiu. Dar ce a fost odată a trecut demult.

— Nu şi dacă el are impresia că Valentine nu e copilul lui!

Era un lucru pe care nu l-ar fi putut spune vreodată vreunei alte persoane. Un lucru pe care vreme îndelungată nu şi-l putuse spune nici măcar ei însăşi.

— O, Dumnezeule! exclamă Ross. Dumnezeule mare!

— Dacă tu crezi că Dumnezeu are vreo legătură în povestea asta!…

Peste ţinut aproape că se lăsase noaptea deja, dar, în larg, marea şi cerul îi împrumutau întunericului o lumină strălucitoare.

— Şi este? întrebă Ross.

— Ce să fie?

— Este copilul lui George?
— Nu pot să spun.
— Adică nu vrei să spui.
— Nu vreau să spun.
— Elizabeth…
— Acum o să plec.

Femeia se întoarse cu intenţia de a-l îmbrânci pentru a-şi face loc să treacă. El o prinse de braţ, iar ea îl respinse brutal.

— Ross, aş vrea să *mori*…

El rămase privind în urma ei buimac, în timp ce ea se îndepărta în grabă. Apoi alergă după ea şi o prinse din nou de braţ. Ea se smuci cu toată puterea, dar de data asta nu reuşi să scape din strânsoarea lui.

— Elizabeth!
— Lasă-mă să plec! Sau ai rămas aceeaşi bestie bătăuşă?
— Ascultă-mă până la capăt! strigă el, eliberându-i braţul.
— Ce ai tu de zis?
— Multe! Dar unele sunt lucruri care nu pot fi spuse.
— De ce? Ai rămas şi la fel de laş?

El n-o văzuse niciodată aşa ca acum, nici pe departe. Fusese întotdeauna atât de stăpână pe ea – cu excepţia acelei unice ocazii, când el îi distrusese stăpânirea de sine. Dar ce vedea acum îi era cu totul străin: această isterie nimicitoare şi ură – ură faţă de *el*.

— Da, laş, iubita mea. E imposibil să înşir toate amintirile din cincisprezece ani. Te-ar răni chiar mai rău şi sunt convins că nu ar ajuta cu nimic în problema noastră. Acum trei ani, eu, fără îndoială, ţi-am adus ofensa supremă, insulta pe care nu mi-o vei putea uita şi ierta niciodată. Nu-ţi cer decât ca, atunci când vei fi mai calmă, să te gândeşti puţin la evenimentele care au dus la vizita mea din noaptea aceea. Până la momentul acela, rănile nu le-am provocat numai eu.

— Vrei să spui…

— Da, *vreau* să spun. Nu ca să mă scuz, ci să-ţi spun să analizezi bine ultimii zece ani. Nu cumva tragedia unei femei – o femeie frumoasă care nu putea lua o decizie – ne-a distrus vieţile tuturor?

Elizabeth păru că mai vrea să spună ceva, dar n-o făcu. Părul şi rochia ei luceau, dar acum nu mai era suficientă lumină încât să i se vadă faţa. Se întoarse încet şi plecă mai departe. Erau în apropiere de porţile moşiei Trenwith.

— Dar asta ţine de trecut, spuse el. Până şi ofensa mea s-a întâmplat acum trei ani. *Prezentul* este cel care mă şochează. Ross ezită, căutându-şi cuvintele: De unde ar putea şti el?

— Am crezut că poate i-ai dat tu de înţeles…
— Dumnezeule mare, probabil ai crezut că sunt vreun monstru!
— După tot ce ai făcut, de ce n-ai fi făcut şi asta?
— Pentru motivul foarte bun că te-am iubit. Tu ai fost… iubirea vieţii mele.

Iubirea nu se poate transforma într-o *asemenea* ură.

Ea tăcu. Apoi, cu o voce oarecum schimbată, ca şi cum vorbele lui o convinseseră în sfârşit, spuse:

— Atunci, altcineva.

— Cine ar putea fi?

— Demelza?

— A aflat şi ea, desigur. Asta aproape că ne-a distrus căsnicia, dar acum cred că ruptura s-a vindecat. Dar de spus n-ar spune *nimic*, nimănui, niciodată. Ar distruge-o să vorbească despre asta.

Mai înaintară câţiva paşi.

— A fost… aşa de când s-a născut Valentine?

— George? Nu.

— L-a acceptat ca fiind născut prematur?

— Nu spun că Valentine nu s-ar fi născut prematur. Eu vorbesc doar despre suspiciunile lui George.

— Foarte bine. Deci trebuie să fi aflat ceva mai recent sau i s-a dat motiv să creadă asta după aceea.

— Of, ce *rost* are să vorbim despre asta?! întrebă Elizabeth extenuată. Totul este… distrus. Dacă scopul faptelor tale a fost distrugerea, atunci ai reuşit!

Însă Ross nu se lăsă distras de la subiect.

— Cine era în casă în noaptea aceea? Geoffrey Charles? El dormea dus în camera din foişor. Mătuşa Agatha? Aproape că nu se putea mişca din pat. Cei doi Tabb?…

— George s-a văzut cu Tabb acum câteva luni, spuse Elizabeth cu reticenţă. Mi-a spus el asta.

Ross clătină din cap.

— Cum ar fi putut fi Tabb? La vremea aia, mi te plângeai că nu merge niciodată la culcare fără să fi băut bine înainte. Iar eu n-am intrat pe uşă, după cum ştii.

— Ca un diavol! Cu chip şi privire de diavol.

— Şi totuşi, nu aşa m-ai tratat după primul şoc.

Nu voise să spună asta, dar ea îl provocase.

— Îţi mulţumesc, Ross. Iată genul de afront la care ar fi trebuit să mă aştept!

— Posibil. Posibil. Dar întâlnirea asta a noastră… după atâţia ani. Nu-i văd nici începutul, nici sfârşitul.

— Sfârşitul este acum. Mergi pe drumul tău!

Ajunseseră la poarta cu uşiţă.

— Întâlnirea în sine a fost un şoc, Elizabeth. Dar ceea ce-mi spui tu acum este un şoc şi mai mare. Cum ne-am putea despărţi exact acum? Sunt multe lucruri care trebuie spuse. Mai rămâi cinci minute!

— Nici cinci ani n-ar ajuta la nimic! Totul s-a terminat!

— Nu încerc să reînsufleţesc legătura dintre *noi!* Încerc să văd ceea ce tocmai mi-ai spus într-o lumină credibilă… Eşti sigură că George are astfel de bănuieli?

— Cum ai putea explica altfel atitudinea asta a lui faţă de fiul său?

— E un om ciudat – din cauza toanelor lui care îţi pot da o impresie greşită. Faptul că tu ai o teamă naturală…

— O conştiinţă vinovată, vrei să spui.

— Asta în niciun caz, pentru că vina a fost doar a mea.

— Câtă generozitate!

Dând primul semn de nerăbdare, Ross spuse:

— Bine, spune-i cum vrei atunci! Dar mie spune-mi ce te face să fii atât de sigură.

Vreme de câteva clipe se lăsă o asemenea tăcere, încât o cucuvea trecu în zbor pe lângă ei, aproape printre ei, iar Elizabeth ridică o mână în dreptul feţei pentru a se proteja.

— Când s-a născut Valentine, George nu se mai sătura de el. Îl iubea ca un nebun, vorbea constant de perspectivele lui, de educaţia lui, de moştenirea lui… Din septembrie trecut s-a schimbat. Toanele lui sunt schimbătoare, dar atunci când a fost cel mai rău, n-a trecut prin camera copilului zile la rând. După ultima voastră întâlnire, l-am dus pe Valentine la el în cameră, iar el a refuzat să ridice privirea de pe birou!

Ross se încruntă în întuneric, cântărind cuvintele ei pe toate părţile.

— Dumnezeule mare, în ce capcană am intrat amândoi!…

— Şi în ce capcană a fost atras Valentine… Acum, te rog să-mi dai voie să trec.

— Elizabeth…

— Te rog, Ross. Nu mi-e bine deloc.

— Nu, aşteaptă! Chiar nu putem face nimic?

— Spune-mi ce anume.

Ross tăcu.

— În cel mai rău caz – de ce nu discuţi deschis cu el?

— Să discut deschis cu el?

— Da. Întotdeauna e mai bine ca lucrurile să fie discutate decât să rămână nerostite.

Femeia râse nervos:

— Ce sugestie nobilă! N-ai vrea mai bine să discuţi tu deschis cu el?

— Nu, pentru că l-aş omorî – sau m-ar omorî el pe mine, poate –, iar asta nu te-ar ajuta să rezolvi problema. N-am sugerat să-i spui adevărul. Dar provoacă-l – fă-l să spună ce suspectează, iar apoi neagă!

— Adică să-l mint.

— Dacă e nevoie, da! Asta dacă nu găseşti o cale mai puţin directă să negi ceea ce ai de negat. Dar eu nu ştiu care *este* adevărul. Poate nici tu nu ştii. Sau dacă ştii, *numai* tu ştii. El nu *poate* avea nicio dovadă, pentru că *nu există* nicio dovadă. Dacă ştie cineva cine este tatăl lui Valentine, numai tu poţi fi aceea. Cât despre restul – ceea ce s-a întâmplat între noi –, asta nu ştim decât noi. Orice altceva se numeşte speculaţie, bănuială, şuşoteală sau bârfă. Ce *putea* el să audă în septembrie ca să-i distrugă liniştea sufletească? Spui că toanele lui sunt schimbătoare. Asta înseamnă că nu are nicio certitudine – numai că i-a ajuns la ureche o răutate, iar acum nu mai

poate să şi-o scoată din minte! Tu eşti singura care îl poate elibera.

— Cu cât curaj rezolvi tu problema! Ar fi trebuit să vin la tine mai devreme.

El refuză să se lase provocat.

— Eu nu rezolv nimic, draga mea, dar cred că asta ar trebui să faci. Îl cunosc pe George de douăzeci şi cinci de ani. Iar tu de cincisprezece. Şi ştiu că în privinţa asta te subestimezi. Înfruntă-l, cu toate bănuielile lui. E posibil ca tocmai din cauza acestei temeri din sufletul tău să exagerezi proporţiile întregii poveşti. Dar, din toată lumea asta, tu eşti acea persoană – probabil singura – care nu trebuie, care nu are niciun motiv să se teamă de el.

— De ce?

— Pentru că încă îi eşti dragă – aşa cum le eşti multor altor bărbaţi – şi n-ar *suporta* să te piardă. Patima lui în privinţa asta… Îţi spun, eu îl cunosc prea bine, ar face orice să te păstreze, să ştie că îl iubeşti şi să i se spună că nu ai ochi pentru niciun alt bărbat. Te-a dorit din prima clipă când a pus ochii pe tine. De prima dată când l-am văzut privindu-te am ştiut acest lucru. Dar nici n-aş fi visat vreodată că ar avea vreo şansă. Nici el nu credea asta.

— Nici eu, spuse Elizabeth.

— Nu…

Cucuveaua ţipa acum în întunericul dens al copacilor.

Ross nu era sigur, dar ar fi zis că femeii îi trecuse întru câtva furia aceea înverşunată de mai devreme.

— Îţi poţi imagina ce am simţit eu când am aflat că o să fii a lui? întrebă Ross.

— Nu mi-ai lăsat loc de îndoieli.

— N-am procedat corect, dar până acum nu am regretat.

— Eu am crezut că probabil ai fi putut s-o faci – aproape imediat după aceea.

— Ai presupus greşit. Dar nu puteam veni din nou la tine – să distrug iar vieţile tuturor.

— Ar fi trebuit să te gândeşti la asta înainte.

— Am fost nebun – nebun de gelozie. Nu-i lucru uşor să găseşti argumente solide pentru un bărbat care o vede pe femeia pe care a iubit-o toată viaţa oferindu-se bărbatului pe care el l-a urât dintotdeauna.

Ea se uită la el. Chiar şi în întunericul acela, el intui privirea ei iscoditoare.

— Am crezut multe lucruri rele despre tine, Ross. Nu mi-am închipuit însă că eşti şi… duplicitar.

— Ce te face să spui asta acum?

Ea se smulse brusc din starea aceea de tensiune care crescuse subit între ei.

— Nu e oare dovadă de făţărnicie să încerci să salvezi o căsnicie pe care ai făcut tot posibilul s-o împiedici?

— Nu chiar. Pentru că acum mai există şi o a treia persoană care trebuie luată în considerare.

— Şi ai avea conştiinţa mai curată dacă…

— Doamne, Dumnezeule! Nu de conştiinţa mea e vorba aici! E vorba despre viaţa

ta şi viaţa fiului… tău! Ross făcu o pauză, apoi continuă: Asta presupunând că nu-ţi doreşti ca mariajul tău cu George să o ia la vale.

— Deja o ia la vale.

— Dar din ceea ce-mi spui înţeleg că vrei să-l salvezi.

Elizabeth ezită.

— Da… Vreau să-l salvez.

— Mai presus de orice, trebuie să îl protejezi pe Valentine. El este cel pentru care merită să lupţi, orice s-ar întâmpla.

O văzu crispându-se.

— Crezi că nu sunt pregătită să lupt?

— Indiferent ce orice altceva se mai întâmplă, spuse el cu asprime, el este fiul tău. Eu *sper* că este al lui George. Nu mi-aş dori să fi lăsat vreun cuc în cuib care să moştenească toată averea Warleggan. Dar el este fiul *tău* şi ca atare ar trebui să crească liber, fără vreo urmă de suspiciune… Şi, Elizabeth…

— Da?

— Dacă se întâmplă… dacă destinul vrea să-i oferi lui George un alt copil…

— Ce încerci să spui?

— Dacă se întâmplă cumva asta, oare acest lucru n-ar pecetlui căsnicia voastră într-un mod de necontestat?

— Nu poate schimba nimic din ceea ce s-a întâmplat deja.

— Ba ar putea. Dacă tu ai fi dispusă să pui la cale…

Se opri din nou.

— Hai, spune!

— Femeile se mai pot înşela în privinţa lunii concepţiei. Poate te-ai înşelat la Valentine sau poate nu. Dar, oricum ai face, lasă loc de confuzie data viitoare. Un alt copil născut la şapte luni îl va convinge pe George mai mult decât orice altceva.

Elizabeth studia ceva pe mâneca rochiei.

— Cred… Poţi lua ăsta de pe mine, te rog? spuse ea.

Un gândac de iulie sau un cărăbuş aterizase şi se prinsese de dantela mânecii ei. Deşi inofensive altfel, erau nişte insecte gigantice şi cele mai multe femei se temeau să nu le ajungă în păr. El o prinse de braţ şi o ţinu strâns. Încercă apoi să îl îndepărteze cu latul palmei, dintr-un gest scurt; insecta se agăţă, aşa că Ross se văzu nevoit să îi prindă corpul între degete şi să o smulgă, înainte ca aceasta să cadă.

În cele din urmă, ateriză undeva în iarba întunecată, de unde începu să bâzâie neputincioasă în încercarea de a-şi lua din nou zborul.

— Îţi mulţumesc, spuse Elizabeth. Şi acum, rămas-bun!

El nu-i eliberase braţul şi, deşi ea făcu un gest să se desprindă de el, Ross nu-i dădu drumul. Pe tăcute, o trase către el şi îi acoperi faţa cu sărutări. Nici urmă de brutalitate de data asta; cinci sau şase săruturi dezmierdătoare, tandre, pline de admiraţie; prea senzuale pentru a fi fraterne şi totuşi prea duioase pentru a fi respinse.

— Rămas-bun, răspunse Ross. Iubita mea.

## Capitolul 12

### I

Dwight şi Caroline fuseseră şi ei invitaţi la Tregothnan, aşa că Ross şi Demelza se opriră să-i ia de la Killewarren, unde băură cu toţii ciocolată înainte de a porni la drum. Ross cumpărase recent doi cai noi, Sheridan şi Swift, de la Tholly Tregirls, aşa că el şi Demelza nu mai erau eclipsaţi prea tare în privinţa calităţii cailor lor. De vreme ce era necesar să ia cu ei haine de seară şi de noapte, îl luaseră cu ei şi pe John Gimlett, care mergea călare pe bătrâna Darkie. Trecuse multă vreme de când John Gimlett nu mai avusese ocazia să iasă la o plimbare, iar lui Ross i se păru potrivit ca el să mănânce şi să doarmă pe cheltuiala lui Boscawen. Caroline luase cu ea o cameristă, dar şi un lacheu.

Pe drumul lor către Truro, pe strada lungă, abruptă şi plină de praf, cu magazii, şoproane şi porci care râmau în drum, Dwight le spuse că vor trebui să îl scuze o jumătate de oră, pentru că avea un pacient de vizitat.

— Trebuie să treacă pe la soţia vicarului, îi lămuri Caroline. Dwight nu poate separa niciodată datoria de distracţie. Deşi eu chiar cred că el face din datorie o distracţie, mai ales când are de vizitat o femeie frumoasă!

— Caroline, te rog! spuse Dwight, mustăcind.

— Nu, nu! Nu nega! Toate tinerele femei te adoră. Până şi – cu sfială ţi-o mărturisesc – propria ta soţie, care îşi ocupă umilă locul în mulţime, jinduind la puţină atenţie din partea ta!

— Caroline adoră să mă pună la stâlpul infamiei, acuzându-mă de neglijenţă, spuse Dwight, şi asta numai pentru că îndrăznesc să-mi văd de profesia mea. Dar nu juca teatrul ăsta de faţă cu prietenii noştri, iubito. Ei ştiu prea bine cât de tare te neglijez eu.

— E vorba despre soţia lui Whitworth? Morwenna Whitworth? se interesă Ross. Habar n-aveam că e bolnavă.

— Da… bolnavă, spuse Dwight.

— A născut acum câteva luni, interveni Demelza. Din cauza asta nu e bine?

— E pe cale de vindecare, oarecum.

— Dwight nu discută despre pacienţii lui, spuse Caroline. E cu totul diferit de doctorul din Oxford al unchiului meu, care pălăvrăgeşte fără nicio reţinere despre nu ştiu ce doamnă care a beneficiat de prafurile lui de rubarbă rasă şi despre nu ştiu ce domn care s-a îmbolnăvit de variolă, dar răspunde la tratament. Şi întotdeauna le dă şi numele, fireşte, fără excepţie! Ai parte de o vizită antrenantă şi, în acelaşi timp, rămâi permanent la curent cu bârfele de prin partea locului.

— Ce părere ai despre Whitworth? întrebă Ross. Îl găseşti un individ agreabil?

— Rareori se întâmplă să fie prin preajmă când merg eu acolo.

— Eu am avut întotdeauna pornirea de a-i da brânci într-o baltă urât mirositoare.

— Te admir pentru subtilitatea ta, Ross, râse Caroline. Ce-a făcut bietul om să merite o asemenea antipatie?

— Mie, personal, nu cine ştie ce, cu excepţia faptului că obişnuia la un moment dat să adulmece pe lângă Demelza, dar...

— Ei, presupun că nu îi duşmăneşti pe toţi bărbaţii care o îndrăgesc pe Demelza, pentru că, în cazul ăsta, cu greu ţi-ai mai găsi vreun prieten!

— Nu, dar Whitworth are o părere intolerabil, ostentativ de bună despre sine. Sunt convins că nici Demelza nu are vreo simpatie aparte pentru individul ăsta.

— Să adulmece, zici, comentă Demelza. Nu mi-l aduc aminte adulmecând. În schimb, felul în care se gudura pe lângă mine nu mi-a plăcut în mod deosebit.

Turla Bisericii St Mary se ridica semeaţă deasupra oraşului aglomerat. Suprafaţa apei se tulburase sub norii adunaţi. Convoiul îşi croia drum cu greu pe străzile înguste, copitele cailor alunecând şi clămpănind pe pietrele de pavaj şi prin noroi. Copii îmbrăcaţi în haine zdrenţuite alergau după ei, iar Caroline deschise geanta şi le aruncă nişte bănuţi făcând un gest larg cu braţul. Imediat, ştrengarii se aruncară asupra lor, dar fură alungaţi cu bătaia de către bărbaţi şi de femei cu haine la fel de zdrenţuite, care stăteau în pragurile uşilor.

Cotiră pe o altă stradă, lăsând astfel în urmă zgomotul de încăierări, ţipete, strigăte şi lătraturi. O luară către Malpas, iar aici Dwight îi părăsi. Căzură două-trei picături de ploaie. Drumul era îngust şi mergeau în şir indian ca să evite şanţurile lăsate în urmă de roţile trăsurilor.

Ross privi spatele drept al Demelzei săltând în faţa sa. Femeia nu avea postura lui Caroline în şa, dar, ţinând cont de cât de puţin ieşea călare, se descurca destul de bine. Nu-i spusese despre întâlnirea lui cu Elizabeth. Oricât de atent i-ar fi explicat, exista posibilitatea să interpreteze totul greşit. Deloc surprinzător, dacă ţineai cont de trecutul lor. Şi totuşi, el şi-ar fi dorit foarte mult să-i spună. Veştile lui Elizabeth despre suspiciunile lui George îl îngrijorau şi îl şocau deopotrivă, iar înţelepciunea Demelzei i-ar fi prins tare bine. Însă acesta era subiectul în privinţa căruia înţelepciunea Demelzei putea fi distrasă de principiul călăuzitor al emoţiilor sale. Nu te puteai aştepta la altceva. Ross anticipa o situaţie neplăcută şi periculoasă, dar nu avea dreptul s-o implice pe Demelza mai mult decât era deja implicată.

Însă cel mai mult ar fi vrut să-i vorbească iar despre sentimentele lui pentru Elizabeth. Mai încercase să facă asta o dată şi mai-mai că provocase o a doua ruptură a relaţiei lor. Vestea bună pe care încercase să i-o comunice atunci – respectiv că dragostea lui pentru Elizabeth nu se mai putea compara cu dragostea lui pentru ea – căpătase cumva pe parcurs accente pompoase şi condescendente, iar cearta îngrozitoare care urmase o făcuse să-şi înşeueze calul şi aproape să plece înainte ca o ultimă chemare din partea lui şi o banală criză domestică să o oprească.

Aşadar, cu siguranţă nimic bun n-ar fi ieşit din această redeschidere a rănii după ce, în trei ani întregi, abia reuşise să se vindece. Cu toate acestea însă, în drumul lor către podul plutitor în acea potrivnică după-amiază de iulie, în care albinele zumzăiau prin gardurile vii, fluturii pâlpâiau delicat din aripi la marginea apei, iar tunetele nu mai conteneau, Ross ar fi vrut să spună: „Demelza, m-am întâlnit cu Elizabeth şi am vorbit pentru prima oară după ani în şir. La început a fost aprigă şi ostilă. Dar până la sfârşit s-a mai înmuiat, iar atunci când ne-am despărţit am sărutat-o. Încă îmi e dragă, aşa cum îi este o femeie unui bărbat care a iubit-o cândva. Mă doare situaţia neplăcută în care se află şi aş fi în stare de multe lucruri ca s-o ajut. Am încercat în mod deliberat să îmi arăt afecţiunea pentru ea, deoarece mă doare s-o văd atât de ostilă. Am conştiinţa încărcată în ceea ce o priveşte, pentru cele două nedreptăţi pe care i le-am făcut. În primul rând, am avut-o împotriva voinţei ei – deşi până la urmă cred că nu a fost chiar împotriva voinţei ei. Dar, în al doilea rând, nu m-am mai dus s-o văd după aceea şi cred că astfel am adăugat la prima insultă o insultă şi mai mare, pentru care ar fi mult mai dureros să-mi cer iertare. Mi-aş *dori* să fiu din nou prietenul ei – în măsura în care acest lucru este posibil, ţinând cont cu cine s-a măritat. În seara trecută, am *încercat* s-o fac să creadă că încă o mai iubesc – pentru că, într-un fel, chiar o iubesc. Dar nu într-un fel de care să-ţi fie ţie teamă, draga mea. Acum cincisprezece ani, aş fi dat totul pentru ea. Iar *ea* nu s-a schimbat mult între timp – nu a îmbătrânit, trăsăturile ei nu s-au înăsprit, iar frumuseţea ei e neştirbită. Numai eu m-am schimbat, Demelza. Şi e numai vina ta.”

I-ar fi plăcut tare mult să-i spună toate astea Demelzei; însă o încercare de a-i explica sentimentele lui pentru Elizabeth fusese suficientă. Dacă se fripsese odată cu ciorbă, acum sufla până şi în iaurt. Cumva, pe firul poveştii, încrederea s-ar fi distorsionat, s-ar fi întors împotriva lui şi ar fi devenit o încercare jalnică de a o convinge pe soţia lui de ceva ce nu credea nici măcar el. De data asta, soţia lui isteaţă, cu picioarele pe pământ şi extrem de şarmantă şi-ar fi folosit inteligenţa şi simţul realităţii ca să conteste raţionamentul şi bunele lui intenţii, şi, într-o clipită, ar fi început să-şi arunce unul altuia vorbe pe care nici măcar ei nu le credeau cu adevărat. Şi atunci să te ţii!

Deci totul trebuia ţinut secret. Era mai bine ca toate acele lucruri să rămână nerostite.

## II

Drumul către casă de la porţile de acces de mai sus de Tresillian avea peste şase kilometri, dar, traversând cu podul plutitor, scurtară drumul, iar în câteva minute se apropiau deja de Tregothnan. Aşa cum află Demelza, casa de aici era mai veche şi, una peste alta, mai părăginită decât Tehidy. Şi nu avea nici acea eleganţă elisabetană aparte a mult mai modestei moşii Trenwith. Era construită din acelaşi

tip de piatră albă, cu un acoperiş spălăcit de ardezie, şi se afla pe o movilă de pământ, având ferestrele orientate spre râu. Înăuntru, camerele erau sărăcăcioase şi mai degrabă întunecate, fiind decorate cu steaguri atârnate şi trofee de război şi încărcate cu armuri şi mici tunuri.

— Habar nu aveam că sunteţi o familie atât de războinică, îi spuse ea lui Hugh Armitage. S-ar părea că…

— Unele dintre aceste obiecte i-au aparţinut bunicului meu, marele amiral, răspunse Hugh, a cărui văduvă locuieşte încă la Londra. Cât despre celelalte, presupun că s-au adunat, în timp. Ca indivizi, am participat la majoritatea războaielor; ca familie, însă, am prosperat în principal văzându-ne de treburile noastre.

Coborâse treptele ca să îi întâmpine, iar doamna Gower, o femeie durdulie şi simpatică la vreo patruzeci de ani, venise chiar în urma lui. Cei doi copii ai lordului Falmouth erau în antreu, la fel ca şi colonelul Boscawen – un unchi; dar vicontele însuşi nu se zărea nicăieri deocamdată. Vreo câţiva invitaţi sosiseră cam în acelaşi timp cu ei, iar în agitaţia aceea Demelza reuşi să-şi retragă mâna din mâna lui Hugh fără ca Ross să observe cât de mult i-o reţinuse.

— Mi se pare că v-am supărat, doamnă Poldark, spuse Armitage.

— Dacă aţi făcut-o, eu nu mi-am dat seama, răspunse ea.

Bărbatul zâmbi. În ciuda pielii bronzate, el încă reuşea să pară palid.

— Nu cunosc nicio femeie care să fie atât de inteligentă fără să aibă un strop de răutate. Şi niciuna atât de frumoasă, fără urmă de trufie.

— Frumoase cuvinte… Dacă ar fi meritate, cu greu ar putea să nu păteze ceea ce încearcă, de fapt, să laude.

— Asta nu pot să cred şi refuz să cred!

— Presupun că dumneavoastră creaţi ceva ce nu există, de fapt, domnule locotenent Armitage.

— Vreţi să spuneţi că plăsmuiesc un ideal de femeie care nu poate fi atins? Ba din contră. Nu-i *deloc* aşa. Să vă explic…

Însă nu mai apucă să explice, deoarece un lacheu veni la ei să îi conducă la etaj. Se schimbară şi luară cina la o masă lungă, în jurul căreia, în afară de gazde, mai erau aşezaţi douăzeci de invitaţi. După cină mai sosiră vreo douăzeci de persoane şi dansară cu toţii în salonul cel mare – camera aceea în care, nu cu multă vreme în urmă, domnul Hick şi domnul Nicholas Warleggan trăiseră experienţa acelei aşteptări îndelungi şi deloc confortabile. Acum, însă, o mare parte din mobilă şi arsenal fusese îndepărtată, iar o formaţie de trei instrumentişti cânta în colţul încăperii, lângă şemineul gol, cu cariatidele sale mari ce susţineau consola din lemn.

Excelenţa Sa venise la cină, iar manierele sale erau desăvârşite; avea însă o anumită reţinere, care făcea ca, în prezenţa sa, veselia exagerată să pară deplasată; prin urmare, nimeni nu se plânse de dispariţia lui atunci când începu dansul.

Cei mai mulţi dintre oaspeţi erau tineri, iar asta făcea ca petrecerea să fie însufleţită. Locotenentul Armitage juca rolul de gazdă şi o tratã foarte circumspect pe Demelza; seara era deja pe la jumătate când se apropie de Ross ca să-l întrebe dacă poate dansa cu soţia lui. Ross, care tocmai făcuse acest lucru şi găsea că seara era una agreabilă, acceptă zâmbitor. Rămase lângă una din uşile duble şi îi urmări intrând pe ringul de dans; erau încă la dansurile de salon – o gavotă – şi îi văzu vorbindu-şi atunci când dansul îi aducea faţă în faţă, după aceea separându-se şi întâlnindu-se din nou. Demelza era una dintre acele femei care izbuteau să-şi păstreze farmecul chiar şi în situaţiile cele mai nefavorabile. Iar Ross o văzuse în nenumărate astfel de situaţii: cu părul lins şi asudat din cauza febrei, cu chipul schimonosit de durerile facerii, murdară şi neîngrijită după ce preluase vreo sarcină neplăcută de pe umerii servitorilor; înverşunată în urma acelui lung conflict cu urmări dezastruoase. Dar poate cea mai mare calitate a ei era capacitatea de a deborda de entuziasm pentru lucruri aparent mărunte. În ochii ei, nimic nu părea perimat. Primul pui de pitulice care ieşea din ou era la fel de fascinant anul acesta ca şi anul trecut. O seară în societate era o experienţă la fel de plăcută la douăzeci şi şase de ani precum fusese la şaisprezece.

Aşadar, el nu trebuia să-şi facă prea mari griji cu privire la strălucirea ei din seara aceea. Dar bănuia că de data aceasta era ceva diferit: o oarecare seninătate pe care n-o sesizase până atunci. Bineînţeles că tuturor femeilor le place să fie admirate şi iar admirate, iar ea nu făcea excepţie. Se şi certaseră la un moment dat pe un ring de dans – numai Dumnezeu putea şti cât timp trecuse de atunci. Dacă îşi aducea bine aminte, la momentul acela el o acuzase mânios de faptul că atrăgea după ea o gloată de bărbaţi nedemni şi de o calitate îndoielnică, iar ea îi replicase că el, Ross, o neglijase în ultima vreme.

De data asta, el n-o mai neglija, şi un singur bărbat – bărbatul cu care ea dansa – se lăsa condus într-un fel sau altul. Armitage era un tip onest, şarmant şi atrăgător, şi nu exista absolut nimic care să indice faptul că Demelza era mai mult decât un destinatar pasiv al admiraţiei şi al atenţiilor lui. De fapt, Ross nu avea îndoieli foarte serioase în privinţa Demelzei; ei doi fuseseră foarte apropiaţi multă vreme; spera doar ca ea să nu-i permită lui Armitage – chiar fără să-şi propună neapărat acest lucru – să-şi imagineze altceva.

Cineva îşi drese glasul în spatele lui, iar asta îl făcu să se întoarcă. Un lacheu cu perucă albă.

— Îmi cer iertare, domnule, dar Excelenţa Sa vă roagă să fiţi bun să îl însoţiţi în biroul său.

Ross ezită. Nici că-şi putea dori mai puţin ca acum să discute cu Excelenţa Sa. Cum era însă oaspete în casa acestuia, nu prea putea refuza. În timp ce traversa antreul, Caroline tocmai cobora treptele, iar el îi spuse:

— Spune-i, te rog, Demelzei, în caz că se întoarce de pe ringul de dans, că eu sunt în biroul Excelenţei Sale. Sper să nu dureze mult.

— Desigur, Ross, îi zâmbi Caroline.

Abia când îl urmă pe lacheu către biroul lui Falmouth înţelese, cu o uşoară surprindere, că era pentru prima dată când Caroline nu îi dăduse un răspuns obraznic sau ironic.

## III

— Sunt cel mai nefericit dintre bărbaţi, spuse Hugh Armitage.

— Cum aşa? întrebă Demelza.

— Pentru că femeia care a ajuns să-mi fie mai dragă decât viaţa este căsătorită cu bărbatul căruia îi datorez viaţa însăşi.

— În cazul ăsta, cred că nu trebuie să spuneţi ceea ce tocmai aţi spus.

— Condamnatului trebuie neapărat să i se permită să spună ce are pe suflet.

— Condamnat?

— La despărţire. La pierdere. Mâine plec la Portsmouth.

— Domnule locotenent Armitage, eu…

— Vrei, te rog, să-mi spui Hugh?

Se despărţiră, dar imediat după aceea se întâlniră din nou.

— Fie, atunci, dacă trebuie, Hugh… Nu cred că eşti condamnat la pierdere. Cum ai putea pierde ceva ce nu ai avut niciodată?

— Am avut compania ta, discuţiile cu tine, inspiraţia pe care mi-a oferit-o atingerea mâinii tale, auzul glasului tău, vederea luminii din ochii tăi. Nu e asta o pierdere suficient de dureroasă?

— Eşti poet, Hugh. Asta e problema…

— Da, lasă-mă să-ţi explic, aşa cum am vrut să-ţi explic şi înainte. Tu crezi că am plăsmuit un ideal imposibil de atins. Dar nu toţi poeţii sunt romantici. Eu n-am fost un romantic, crede-mă! Sunt în marină de la paisprezece ani. Am umblat haihui prin lume şi am văzut multe lucruri din viaţa asta, multe din ele sordide. Am văzut şi am cunoscut câteva femei. Nu-mi fac iluzii în privinţa lor.

— Atunci nu trebuie să-ţi faci iluzii nici în privinţa mea.

— Nici nu-mi fac. Nici nu-mi fac.

— O, ba da, îţi faci. Poezia aia…

— Am scris şi altele. Dar nu am putut risca să le trimit.

— Cred că nici pe aceea n-ar fi trebuit să o trimiţi.

— Normal că n-ar fi trebuit. A fost cu totul deplasat din partea mea. Dar atunci când un bărbat cântă un cântec de iubire, el speră că o dată, măcar o dată, obiectul iubirii lui l-ar putea auzi.

Demelza spuse ceva ca pentru sine.

— Poftim? Ce-ai spus?

Ea ridică privirea:

— Mă tulburi.

— Să îndrăznesc oare să sper că asta înseamnă…

— Nu spera nimic. Nu putem fi fericiţi doar pentru că... suntem în viaţă? Mai ştii ce-mi spuneai la Tehidy, despre cum e să vezi lumea cu alţi ochi?

— Da, admise el. Acum îmi foloseşti propriile cuvinte împotriva mea.

Ea îi oferi un zâmbet strălucitor:

— Nu, Hugh, *pentru* tine. În felul acela... în felul acela putem simţi afecţiunea, fără să rănim pe nimeni şi nici nouă înşine nu ne facem rău.

— Asta simţi tu pentru mine – afecţiune? întrebă el.

— Nu cred că se cade să mă întrebi asta.

— Acum am umbrit lumina soarelui, spuse el. Pentru că asta este zâmbetul tău. Dar a meritat, pentru că, din câte văd, eşti prea sinceră ca să mă poţi minţi. *Nu* afecţiune este ceea ce simţi pentru mine.

— Dansul s-a încheiat. Lumea pleacă de pe ring.

— Nu simţi pentru mine ceea ce ai simţi pentru un frate. Este adevărat, Demelza, aşa-i?

— Am o mulţime de fraţi şi niciunul dintre ei nu e chiar ca tine.

— Surori?

— Nu.

— Of, ce păcat! Aş cere prea mult. Dumnezeu nu face replici la capodoperele lui.

Demelza respiră adânc.

— Chiar aş vrea să beau nişte vin de Porto.

## IV

— Contrabanda asta a atins proporţii scandaloase, spuse vicontele Falmouth. Ştii, poate, că săptămâna trecută o goeletă, *Mary Armande*, a sosit în portul Falmouth cu o încărcătură de cărbune. Dar cineva a făcut un denunţ, aşa că nişte oameni de la paza de coastă s-au urcat la bord până la descărcarea cărbunelui. S-a descoperit că avea fund dublu, iar acolo erau ascunse 276 de butoaie de brandy.

— Într-adevăr, spuse Ross.

Se gândi într-o doară că măcar exista un lucru pe care Falmouth, Basset şi George Warleggan îl aveau în comun: ura faţă de contrabandă. Dar, de vreme ce chiar el, Ross, se dedase cândva la astfel de practici – şi asta nu cu mult timp în urmă – simţi că nu poate comenta mai mult. În orice caz, nu credea că fusese invitat la Excelenţa Sa ca să discute o asemenea chestiune.

Falmouth stătea lângă un foc micuţ, care fumega şi părea că a fost aprins de curând. Purta o jachetă din catifea verde şi o tichie mică, verde, care să-i acopere părul foarte rar. Arăta ca un distins fermier înstărit, între două vârste, sănătos, bine hrănit. Numai privirea îi era ca de tiran. Un ciorchine de strugure de seră stătea pe un platou în dreptul cotului lui, de unde ocazional mai smulgea câte o boabă.

Discutară apoi despre un subiect mai potrivit: recoltele. Ross se gândi că ar fi putut discuta despre aproape orice subiect care avea legătură cu ţinutul: minerit,

transport maritim, construcţii de ambarcaţiuni, exploatare de carieră, pescuit, topitorie sau chiar despre acea industrie nouă din sud-est – exploatarea de argilă pentru olărit; Falmouth putea fi implicat în oricare dintre acestea. Nu într-un mod atât de direct precum familia Warleggan, nu se punea problema implicării *personale*. El avea, mai degrabă, interese vegheate de administratori, de intendenţi, de avocaţi, care îşi câştigau pâinea de fiecare zi asigurându-se că afacerile patronului lor erau rezolvate şi încă bine; sau putea fi implicat pur şi simplu prin posesia terenului unde se desfăşura respectiva activitate sau exploatare.

— Am impresia că îţi sunt dator, căpitane Poldark, spuse lordul Falmouth dintr-odată.

— Serios? Eu nu ştiu de vreo datorie.

— Ei bine, da; ba chiar cred că-ţi sunt de două ori îndatorat. Dacă nu erai dumneata, fiul surorii mele încă ar putrezi pe undeva printr-o temniţă infectă în Bretania. Asta dacă nu cumva era deja mort până acum.

— Mă bucur să aflu că, din câte se pare, mă apreciaţi. Dar trebuie să subliniez că m-am dus la Quimper exclusiv pentru a încerca să-l eliberez pe doctorul Enys – care este aici în seara asta. Restul a fost pură întâmplare.

— Nu contează, nu contează. A fost o faptă plină de curaj. Zilele mele în serviciul militar nu sunt atât de îndepărtate încât să nu pot aprecia curajul întregului plan şi imensele riscuri pe care ţi le-ai asumat.

Ross înclină din cap şi aşteptă. Falmouth scuipă nişte sâmburi în palmă, după care mai băgă trei boabe de strugure în gură. Pentru că aşteptase suficient, Ross spuse:

— Mă bucur că i-am oferit lui Hugh Armitage şansa de a evada, însă nu pot să-mi imaginez care ar fi cea de-a doua obligaţie pe care simţiţi că o aveţi faţă de mine.

Falmouth aruncă şi restul de sâmburi.

— Înţeleg că ai refuzat nominalizarea pentru a candida împotriva candidatului meu la alegerile speciale din Truro.

— Of, pentru numele lui Dumnezeu!

— De ce spui asta?

— Spun asta pentru că, din câte se pare, e imposibil să porţi o conversaţie, oricât de confidenţială, fără ca esenţa ei să se afle în tot ţinutul!

Falmouth îl privi cu superioritate:

— Nu cred că ştie multă lume. Dar asta e informaţia care mi-a ajuns la urechi. Presupun că e adevărată.

— A, destul de adevărată. Dar motivele mele, trebuie s-o spun din nou, au fost în totalitate egoiste şi n-au avut niciun fel de legătură cu îndatorarea faţă de anumite persoane sau cu refuzul de a ţine cont de dorinţa altor persoane.

— Alţii, din câte se pare, nu se dau deloc în lături de la a mă nesocoti.

— Unii oameni au o anumită ambiţie, Excelenţă. Alţii au alta.

— Şi care e ambiţia dumitale, căpitane Poldark?

Pus în faţa unei asemenea întrebări directe, Ross nu ştiu cum să răspundă.

— Să trăiesc aşa cum îmi place, spuse el în cele din urmă; să îmi ridic o familie; să-i fac fericiţi pe cei din jurul meu; să nu fiu sufocat de datorii.

— Nişte ţeluri admirabile, dar limitate în natura lor.

— Şi ale cui sunt mai puţin limitate?

— Cred că ale celor care au ca ideal să lucreze în serviciul public – mai ales atunci când naţiunea este în război… Dar, din aventura dumitale de anul trecut, trag concluzia că îţi subestimezi obiectivele – sau poate că îţi lipseşte o bună canalizare a lor.

— Cel puţin nu vizează viaţa parlamentară.

— Pe câtă vreme cele ale domnului George Warleggan exact asta vizau.

— Tot ce se poate.

Falmouth mestecă o altă boabă de strugure.

— Mi-ar face mare plăcere ca într-o bună zi să împiedic viaţa de parlamentar a domnului George Warleggan.

— Cred că e o singură cale prin care puteţi face asta.

— Cum anume?

— Punând capăt conflictului cu Sir Francis Basset.

— Asta *niciodată!*

Ross ridică din umeri fără să spună mai mult.

Lordul Falmouth continuă:

— Basset intră cu forţa în circumscripţiile *mele*, cumpără influenţă şi favoruri, contestă drepturi care sunt în familia mea de generaţii întregi! Nu e cu nimic mai demn de laudă decât lacheul său!

— Şi negustoria cu circumscripţii nu este tot o chestiune de cumpărare de influenţă şi favoruri?

— În sensul cel mai cinic al cuvântului, da. Este însă un sistem care funcţionează în mod adecvat pentru întreţinerea şi gestionarea guvernului. El intră în colaps atunci când nişte moşieri băgăcioşi şi obraznici cu prea mulţi bani îşi bagă nasul în drepturile seculare ale vechii aristocraţii.

— Nu sunt sigur că întreţinerea şi gestionarea guvernului este bine deservită de sistemul actual de reprezentare şi alegeri, spuse Ross. Bineînţeles că este mai bun decât tot ce a fost înainte, pentru că nici regii, nici lorzii, nici membrii Camerei Comunelor nu pot decide unii fără acordul celorlalţi. Asta poate să ne apere împotriva unor evenimente precum cele din 1649[9] sau chiar cele mai recente, din

[9] An marcat de evenimente hotărâtoare din cadrul Războiului Civil Englez (1642–1651). În anul respectiv, Parlamentul adoptă o ordonanţă în vederea instituirii înaltei Curţi de Justiţie pentru a-l judeca pe regele Carol I al Angliei. Regele este găsit vinovat de înaltă trădare şi executat. Prinţul Charles Stuart se autoproclamă regele Carol al II-lea al Angliei, Scoţiei şi Irlandei, fără a fi însă recunoscut de niciunul dintre cele trei regate. Parlamentul aboleşte apoi monarhia engleză, prin adoptarea unei legi de desfiinţare a regalităţii. Monarhia este înlocuită cu Commonwealthul Angliei – o formă republicană de guvernământ, care se extinde apoi şi în Irlanda şi Scoţia. Tot în acel an, Camera Comunelor adoptă o lege prin care

1789, dacă ne uităm la Franţa. Dar, de vreme ce Sir Francis mi-a propus să candidez pentru locul din Truro, am studiat mai bine sistemul existent în Anglia astăzi şi am ajuns la concluzia că este… este ca o trăsură veche şi dărăpănată, cu osia şi arcurile rupte de multă vreme, şi cu găuri în podea, din cauza drumurilor pline de brazde de pământ. Ar trebui aruncată şi construită una nouă în locul ei.

Ross nu se obosise să vorbească pe ocolite, însă Falmouth nu se enervă.

— Şi cum vezi dumneata îmbunătăţirile în modul de construcţie al unei noi trăsuri?

— Păi… în primul rând printr-o redistribuire a locurilor din Parlament, astfel încât interesele întregii ţări să fie reprezentate în mod egal. Nu ştiu cât de mare este populaţia din Cornwall – presupun că sub 200.000 de locuitori şi are patruzeci şi patru de membri. Noile oraşe Manchester şi Birmingham, ale căror populaţii sunt poate puţin sub 70.000 de persoane fiecare, nu sunt deloc reprezentate în Parlament!

— Eşti un susţinător al democraţiei, căpitane Poldark?

— Şi Basset mi-a pus aceeaşi întrebare. Răspunsul este nu. Dar nu poate fi un lucru sănătos acela că noile mari oraşe din nord nu au niciun cuvânt de spus în ceea ce priveşte problemele naţiunii.

— Noi *toţi* vorbim în numele naţiunii, spuse Falmouth. Ăsta e unul din scopurile pentru care devii membru. Şi unul dintre privilegii.

Ross nu răspunse, iar gazda lui scormoni cu vătraiul în foc. Apăru o flacără şovăielnică.

— Presupun că ştii că există zvonuri cum că prietenul dumitale Basset ar putea fi înnobilat curând.

— Nu ştiam.

— Ar putea foarte bine să devină unul dintre nobilii plini de bani ai lui Pitt. Un titlu de baron sau un rang similar în schimbul unei sume de bani şi al sprijinului din partea membrilor pe care îi controlează.

— Cum spuneam, nu e un sistem grozav.

— N-o să reuşeşti niciodată să stârpeşti corupţia, lăcomia şi ambiţia.

— Nu, dar le poţi controla.

Urmă o pauză.

— Şi celelalte reforme ale dumitale?

Se simţi o urmă de ironie în glas.

— Acestea v-ar putea deranja şi mai tare.

— N-am spus că cealaltă m-ar fi deranjat.

— Ei bine, în mod evident ar trebui o modificare în metoda alegerilor. Locurile nu trebuie să fie cumpărate şi vândute ca şi cum ar fi o proprietate privată. Membrii electori nu ar trebui să fie mituiţi nici cu ospăţuri, nici cu plăţi directe. În multe

---

desfiinţează Camera Lorzilor, declarând-o pe aceasta din urmă „inutilă şi periculoasă pentru poporul englez”. (n.tr.)

situaţii, alegerile sunt o escrocherie curată. Truro, cel puţin, are nişte bărbaţi în toată puterea, care lasă impresia că sunt votanţi, oricât de mult sunt sau nu influenţaţi. Alţii, din restul ţării, sunt mult mai rău. Mulţi din Cornwall. Şi se spune că în Midhurst, Sussex, există un singur alegător apt, care alege doi membri la instrucţiunile protectorului său.

— A, asta cam aşa e, admise Falmouth. La Old Sarum, lângă Salisbury, nu există decât un castel în paragină – nu sunt nici case, nici locuitori. Cu toate astea, au doi reprezentanţi. Falmouth mestecă dus pe gânduri. Apoi îşi reluă ideea: Prin urmare, cum îţi construieşti noua trăsură?

— Pentru început, cu un sufragiu extins. Nu se poate…

— Sufragiu?

— Electorat, dacă vreţi. Până nu extindem dreptul de vot, nu ajungem nicăieri. Iar electoratul trebuie să fie liber, chiar dacă sunt douăzeci şi cinci de votanţi la un loc. Şi locurile trebuie să fie libere – fără protectori, fără influenţă din exterior. Poate din cauza asta se foloseşte din ce în ce mai mult noţiunea de „sufragiu” – pentru că ea presupune libertate. Nici votul, nici locul în Parlament nu trebuie să fie scoase la vânzare.

— Şi parlamentele anuale, şi pensiile la cincizeci de ani şi alte prostii de genul ăsta?

— Văd că sunteţi bine informat, Excelenţă.

— Este o greşeală să nu ştii ce gândeşte duşmanul.

— De aceea m-aţi invitat aici în seara asta?

Pentru prima oară de când începuse întrevederea, Falmouth surâse:

— Pe dumneata nu te consider duşman, căpitane Poldark. Credeam că m-am exprimat clar atunci când am spus că te consider un om cu potenţial necanalizat. Dar, realist vorbind, deşi renegi extremele cele mai grave ale societăţilor de corespondenţă, chiar crezi că locurile din Parlament pot fi scoase de sub protectorat, că membrii electori pot acţiona independent de *orice* fel de plată?

— Eu aşa cred.

— Spuneai ceva despre electorii care sunt *cumpăraţi*. Spuneai cu dispreţ despre ei că ar fi mituiţi cu bani sau influenţă. E oare mai grav să plăteşti o recompensă la momentul votului decât să *promiţi* o recompensă, promisiune pe care ştii că după aceea o poţi încălca cu uşurinţă? Hai, spune, cum e mai cinstit: să-i dai omului douăzeci de guinee pe loc pentru a vota candidatul tău sau să-i promiţi adoptarea unei legi care i-ar *putea* băga douăzeci de guinee în buzunar după ce tu ai fost ales?

— Eu nu cred că lucrurile trebuie să stea aşa.

— Ai o viziune mai plăcută decât a mea în privinţa naturii umane.

— Omul nu e niciodată perfectibil, spuse Ross, drept pentru care eşuează întotdeauna în idealurile sale. Indiferent în ce direcţie îşi îndreaptă aspiraţiile, păcatul originar e întotdeauna acolo ca să îi zădărnicească planurile.

— Cine a spus asta?

— Un prieten care se află aici în seara asta.

— Un om înţelept.

— Dar nu un cinic. Cred că ar fi de acord cu mine că e mai bine să urci trei trepte şi să cazi înapoi cu două decât să nu faci nicio mişcare.

Falmouth se ridică în picioare şi rămase cu spatele la foc, încălzindu-şi mâinile.

— Ei bine, noi suntem în tabere diferite în privinţa asta şi presupun că aşa vom rămâne. Bineînţeles, dumneata vezi în mine un om aflat în posesia unei puteri ereditare, fără nici cea mai mică intenţie de a o ceda. Cumpăr şi vând aşa cum pot în lumea guvernamentală. Soldaţi, marinari, pastori, vameşi, primari, funcţionari şi alţii asemenea lor depind de o vorbă pusă de mine pentru numire şi avansare în carieră. Nepotismul e în floare. Ce altceva ai pune dumneata în loc? Puterea nu este un lucru divizibil la nesfârşit. Cu toate astea, ea trebuie să existe. Cineva trebuie să o deţină – şi, de vreme ce omul nu este perfectibil, aşa cum spui, uneori trebuie să abuzezi de ea. Şi cine oare abuzează de ea mai tare: demagogul care se trezeşte deodată în posesia ei, ca un om care până atunci n-a pus alcool pe limbă şi primeşte dintr-odată un vin ameţitor? Sau un om care a învăţat – şi a fost educat – ereditar cum să o folosească, un om care, obişnuit cu alcoolul pe care l-a gustat toată viaţa, poate să guste vinul acela ameţitor fără să se îmbete dintr-o înghiţitură?

Ross se ridică şi el:

— Cred că ar putea exista nişte categorii între nobil şi demagog care s-ar descurca mai bine decât oricare dintre ei; dar nu mai contează. Înţeleg că există întotdeauna un pericol în orice schimbare, dar nu m-aş feri de schimbare pentru un astfel de motiv… Acum cred că ar trebui să mă întorc la dans.

— Ai o soţie frumoasă şi respectabilă, spuse Falmouth. Apreciaz-o cât încă o mai ai. Viaţa e plină de surprize.

Din uşă, Ross mai spuse:

— Mi-aţi putea face totuşi o favoare. Şi asta prin exercitarea acelei puteri ereditare pe care mi-am permis – la invitaţia dumneavoastră – să o deplâng. Cunoaşteţi biroul eclezial din Sawle-with-Grambler?

— Da, îl ştiu. Deţin terenuri în parohie.

— Mi se pare că biroul respectiv aparţine de protopop şi Consiliul Canonic din Exeter. Deţinătorul oficiului respectiv a decedat, iar actualul preot paroh, un biet amărât împovărat de griji şi cu un salariu de mizerie, care se străduieşte de aproape douăzeci de ani să ţină slujbele la parohie, ar fi din cale-afară de fericit dacă i s-ar oferi în grijă acel oficiu. Nu ştiu dacă mai există şi alţi doritori, dar, deşi se vor găsi mulţi cu relaţii sus-puse, puţini vor fi aceia care să merite mai mult acel post.

— Care este numele parohului dumitale?

— Odgers. Clarence Odgers.

— O să-l am în vedere.

# Capitolul 13

## I

Venind pe coridor, Ross auzi râsete şi i se păru că identifică vocea Demelzei. Începu să se simtă iritat. Vizita asta începea să devină o replică ciudată şi nedorită a vizitei la Tehidy. Fusese tras deoparte şi implicat într-o discuţie rigidă şi sobră despre problemele ţării şi ale ţinutului de către o gazdă rigidă şi sobră, aşa cum îi şedea bine unei persoane de asemenea vârstă înaintată şi rang însemnat, în timp ce tânăra lui soţie se distra printre persoane de vârsta ei şi flirta cu un locotenent de marină. În mod normal, omul ăla ar fi trebuit să aibă ditamai burta, să prizeze tutun şi să aibă crize de gută. La naiba cu toate astea!

Traversă antreul, cu starea de spirit a unui om care aproape caută necazul cu lumânarea, reuşind să se stăpânească numai datorită bunului său simţ înnăscut. Văzu imediat că Demelza nu se afla în grupul celor care râdeau. Caroline era în centrul lui. Iar gazda sa, doamna Gower, veni spre el.

— A, căpitane Poldark, soţia dumitale a urcat la etaj împreună cu un grup de invitaţi pentru a admira priveliştea care se poate vedea din cupola noastră, până nu se întunecă. Îmi dai voie să te conduc?

Urcară împreună două rânduri de trepte şi apoi o scară îngustă, ajungând într-un dom de sticlă care dădea deasupra acoperişurilor casei. Demelza se afla acolo, împreună cu Armitage, Dwight şi St John Peter, vărul lui Ross. Ross păşi în mica încăpere din sticlă, fără nicio tragere de inimă; însă privirea Demelzei, care îl întâmpină cu bucurie, îi domoli iritarea.

Admiră supus priveliştea, în timp ce doamna Gower le arăta reperele importante. Afară se înseninase odată cu asfinţitul soarelui, iar câteva stele străluceau deja pe cerul iridescent. Curgând la vale între malurile împădurite, râul avea aspect de plumb topit. Într-un „bazin” din imediata apropiere, erau ancorate vreo şase nave înalte, cu pânzele întinse la uscat, după ploaie. La distanţă, se zărea portul Falmouth şi farurile care clipeau. Trei stârci ţipară în înaltul cerului.

— Discutam despre foci, Ross, îi explică Demelza, iar eu povesteam despre cele pe care le avem în Great Seal Hole, între noi şi St Ann. Familii mari de foci. Şi înăuntru, şi în afara grotelor.

— Să vezi şi să nu crezi! exclamă Hugh Armitage. Sunt marinar de zece ani şi n-am văzut nici măcar o focă!

— Nici eu, dacă stau să mă gândesc, spuse Dwight.

— Asta-i bună acum! spuse St John Peter. Doar există şi pe coasta *asta*. Le poţi vedea oricând pe lângă Mevagissey şi la gura râului Helford. Ţopăie întruna pe stânci. Dar cui îi trebuie aşa ceva? Nu m-aş obosi să merg nici măcar un metru pentru privilegiul de a le vedea!

— Mi-aduc aminte când eram copil, interveni doamna Gower, am plecat într-o excursie de la St Ives. Stăteam la familia St Aubyn eu cu fratele şi sora mea, şi am

pornit la drum într-o dimineaţă însorită. Pe drum însă s-a iscat o furtună şi aproape că am naufragiat.

— N-aş avea niciodată încredere în coasta aia nenorocită! spuse St John Peter bolborosind cuvintele. E al naibii de înşelătoare! N-aş pune piciorul în vreo barcă – mare sau mică! E ca şi cum ai naviga printre colţii unui aligator!

— Noi mai ieşim la pescuit din când în când, spuse Demelza. Totul e bine dacă te pricepi să intuieşti capriciile vremii. Pescarii se pricep şi nu păţesc nimic. Mă rog, aproape niciodată.

— Ar fi frumos să plecăm într-o mică aventură mâine, dacă vremea e frumoasă, propuse doamna Gower. Helford nu e prea departe de aici şi ştiu că copiilor mei le-ar plăcea. Nu-ţi poţi amâna plecarea, Hugh?

— Nu, din păcate. Trebuie să fiu în Portsmouth până joi.

— Atunci… doamna Gower îi zâmbi Demelzei. Poate ar trebui să amânăm plimbarea şi să venim o dată în vizită la Great Seal Hole. Am auzit de locul acela. E destul de cunoscut.

— Dacă s-o mai îndrepta vremea în vara asta deloc uşor de suportat, aduceţi-i pe copii la Nampara, doamnă Gower. Din golful meu şi până la Great Seal Hole sunt cel mult douăzeci de minute de mers şi cred că sunt slabe şanse să fiţi dezamăgiţi.

Demelza îl privi surprinsă pe Ross. Pentru cineva care se lăsase cu greu convins să vină astăzi aici, era o propunere neaşteptat de prietenoasă. N-avea de unde să ştie că schimbarea lui de dispoziţie de la irascibilitate şi gelozie la sentimentul de uşurare atunci când o văzuse iscase un scurt impuls de împăcare cu propria conştiinţă.

— Şi să rămâneţi la noi peste noapte, vă rugăm, se grăbi ea să pluseze.

— Ar fi minunat! Dar… poate că ar trebui să aşteptăm până se întoarce Hugh.

Armitage clătină din cap:

— Oricât de mult m-aş bucura, s-ar putea să treacă şi doi ani până mă întorc în Anglia din nou.

— Să fiu al naibii! exclamă St John Peter. Sunt mijloace mai bune de a-ţi petrece timpul decât să ieşi cu o barcă greu de controlat ca să caşti gura la un mamifer de apă cu o pereche de mustăţi! Dar, mă rog, *chacun à son goût*[10].

Coborâră din nou, băură ceai, dansară, discutară şi dansară din nou, iar Demelza bău prea mult vin de Porto şi avu un comportament mai degajat în casa unui nobil decât ar fi îndrăznit vreodată în alte circumstanţe. Cunoscându-şi preferinţa pentru această băutură, Demelza hotărâse să se ţină la distanţă de ea cât Clowance era încă mică, însă răsfăţul pe care şi-l permise în seara aceea avea un motiv de natură afectivă, aproape masochist. Hugh Armitage o considera un exemplu de feminitate fără cusur, asemenea unei creaturi din mitologia greacă, idealul lui dincolo de orice defect posibil; iar pentru binele lui trebuia să fie decepţionat. În ciuda declaraţiilor sale ferme cum că cunoscuse alte femei şi că le ştia prea bine defectele, refuza *cu*

[10] „Fiecare cu gusturile lui.” (în limba franceză, în original) (n.tr.)

*obstinaţie* să le recunoască pe ale ei. Aşa că, oricât de trist ar fi fost să se comporte aşa – pentru că preţuia imaginea din ochii lui, chiar dacă ştia că este falsă –, numai astfel putea să se arate în faţa lui ca nefiind cu nimic deosebită de toate celelalte femei.

Era cu deosebire necesar să facă asta înainte de plecarea lui. Punea mare preţ pe prietenia lui şi voia să o păstreze ca pe un gând bun, o amintire dragă, până când, peste doi-trei ani, avea să-l întâlnească din nou, iar prietenia lor putea continua din punctul în care rămăsese. Era în regulă să simtă o caldă afecţiune. Chiar şi admiraţie, în cazul în care – Dumnezeu să-l aibă în pază! – aşa simţea. Dar nu idealism, nu adorare şi nu iubire. Nu-i făcea bine să plece în starea aceea de fascinaţie şi de autoamăgire.

În dormitor, în noaptea aceea, avu o reacţie subită în urma acestor instincte de cumpătare şi se aşeză pe marginea patului ca să-şi scoată ciorapii, simţindu-se deodată cuprinsă de o mare tristeţe. La ea era lucru rar, iar Ross observă numaidecât.

— Nu te simţi bine, iubire? o întrebă el.

— Ba da.

— Ai exagerat puţin cu vinul acela. A trecut multă vreme de când îl beai ca să prinzi curaj.

— N-a fost ca să prind curaj.

— Nu. Cred că ştiu.

— Oare?

— Atunci, spune-mi tu.

— Nu pot.

El se aşeză pe pat lângă ea şi îi înconjură umerii cu braţul. Ea îşi sprijini capul de pieptul lui.

— O, Ross, sunt atât de tristă!

— Pentru el?

— Păi… Mi-aş dori să mă împart în două.

— Ia spune-mi!

— Să fiu… În primul rând, să fiu soţia ta iubitoare. Asta vreau să fiu mereu şi voi fi întotdeauna. Şi mamă. Încântată, încântată, încântată… Dar, pentru o singură zi…

Urmă o tăcere lungă.

— Pentru o singură zi ai vrea să fii iubita lui.

— Nu. Nu *asta*. Dar mi-ar plăcea să fiu o altă persoană, nu Demelza Poldark, ci o cu totul *altă* persoană, care ar putea răspunde la sentimentele lui şi care l-ar putea face fericit, măcar pentru o zi… Cineva care ar putea să râdă împreună cu el, să vorbească cu el, să flirteze poate, să plece împreună cu el, să călărească, să înoate, să discute, fără să simtă că astfel îi este necredincioasă bărbatului pe care îl iubeşte cu adevărat şi pentru totdeauna.

— Şi crezi că el s-ar mulţumi cu asta?

Ea clătină din cap:

— Nu ştiu. Nu cred.

— Nici eu nu cred. Tu eşti sigură că te-ai mulţumi cu atât?

— O, da!

Lumânarea avea fitilul rupt, iar fumul pe care îl scotea era la fel de negru precum cel de pe coşul de mină. Însă niciunul dintre ei nu se ridică să o stingă.

— Nu e un caz izolat, spuse Ross.

— Ce anume?

— Ceea ce simţi tu. Felul în care simţi tu. Se întâmplă în viaţă. Mai ales printre cei care s-au îndrăgostit de timpuriu şi au iubit multă vreme.

— De ce neapărat printre aceia?

— Pentru că alţii au mâncat mai întâi pe la alte mese. Şi alţii nu consideră că iubirea şi loialitatea merg întotdeauna mână în mână. Apoi…

— Dar eu *nu vreau* să fiu neloială! Nu caut iubire în altă parte! Nu-i deloc vorba despre asta! Vreau să-i ofer unui alt bărbat un strop de fericire – poate ceva din fericirea *mea* – şi nu pot. Iar asta doare…

— Liniştește-te, iubito! Şi pe mine mă doare.

— Serios, Ross? Îmi pare tare rău…

— Păi, e prima oară când te văd uitându-te la un alt bărbat aşa cum te uiţi la mine.

Demelza izbucni în lacrimi.

O vreme, el nu mai spuse nimic, mulţumit că ea era alături de el şi că îi împărtăşea gândurile şi emoţiile ei.

Femeia avea o batistă pe mânecă, aşa că o refuză pe a lui.

— Iuda, spuse ea. Nu-i nimic. E doar vinul care se cere afară…

— N-am auzit niciodată de vreo femeie care să fi băut atât de mult vin încât să înceapă să-i ţâşnească din ochi.

Femeia chicoti uşor şi sfârşi sughiţând.

— Nu râde de mine, Ross! Nu-i corect să râzi de mine când sunt supărată.

— Nu mai râd. Promit. Nu mai fac niciodată.

— Asta e o minciună. Ştii bine că o s-o mai faci.

— Promit să râd de tine numai jumătate din cât râzi tu de mine.

— Dar acum nu-i acelaşi lucru!

— Nu, iubire, spuse el sărutând-o uşor. Nu e acelaşi lucru.

— Şi mai e ceva, spuse ea. I-am promis că mă trezesc mâine-dimineaţă să-mi iau rămas-bun. La şase.

— Aşa o să faci.

— Ross, eşti tare bun cu mine şi foarte îngăduitor.

— Ştiu.

Ea îl muşcă de mâna care se afla din întâmplare în preajmă.

El îşi obloji degetul timp de câteva clipe.

— A, îţi închipui poate că mă complac în rolul de soţ şi protector. Nu-i aşa. Amândoi călcăm pe cărbuni încinşi. Ai prefera mai degrabă să-ţi dau o mamă de

bătaie?

— Poate de asta am nevoie, spuse ea.

## II

Cu ocazia vizitei sale în casa parohială din St Margaret, Dwight putuse să constate o îmbunătăţire în starea de sănătate a Morwennei. Iritaţia ţesuturilor moi ale uterului se ameliorase în mare măsură. Rana nu supurase, iar starea emoţională a femeii era mai bună. El îi spuse că de-acum se putea da jos din pat la o oră normală, trebuia să se odihnească puţin după cină, după care putea coborî din nou seara. Putea să iasă în plimbări scurte prin grădină cu sora ei, atunci când vremea era prielnică, să hrănească lebedele, să culeagă flori, să se ocupe de treburi mărunte prin casă. Trebuia să aibă grijă să nu se extenueze şi, de asemenea, trebuia să continue dieta prescrisă cel puţin până la încheierea celor patru săptămâni.

Până atunci mai era o săptămână. Dwight spuse că va trece din nou în vizită joia următoare, când anticipa o nouă scenă neplăcută cu domnul Whitworth. Pe parcursul anului petrecut în temniţă şi, ulterior, de-a lungul perioadei de boală, Dwight avusese timpul necesar ca să observe efectele stărilor de bucurie şi de tristeţe asupra evoluţiei bolii – a sa şi a altora – şi ajunsese să creadă că exista o relaţie aparte între ceea ce percepeau mintea şi emoţiile, pe de-o parte, şi reacţiile corpului, pe de altă parte. Era convins – tot aşa cum Caroline nu era – de faptul că propria lui vindecare fizică depindea de revenirea cât mai rapidă la activitatea sa obişnuită. Dacă mintea îi însufleţea trupul împotriva voinţei acestuia, în cele din urmă, trupul lui se simţea mai bine şi chiar *era* mai bine pentru că era condus astfel. Iar acest lucru, la rândul său, părea să-i reactiveze mintea. La fel se întâmpla şi cu alţi oameni. Fireşte că nu vindecai un picior rupt doar spunându-i omului că poate merge; dar, de multe ori, dacă puneai mintea omului să lucreze pentru binele trupului, erai deja la jumătatea drumului către vindecare.

Iar după părerea lui, nu exista nicio îndoială că, în afară de diagnosticul greşit, Morwenna suferise o depresie acută. Încă suferea, dar mai puţin. Iar în urma unei discuţii blânde cu ea în jurul acestui subiect, Dwight căpătă convingerea că femeii îi era groază de atenţiile fizice ale bărbatului ei şi că aceasta era – cel puţin parţial – sursa depresiei ei.

Soţul ei era un om al lui Dumnezeu, pe câtă vreme Dwight era doar medic, aşa că asta îl punea în situaţia ingrată de a face mai mult decât să-i ofere câteva sugestii pe tema respectivă; şi ştia deja că acest lucru nu avea să fie deloc pe placul pastorului. În orice caz, nu era chiar în măsură să îşi asume responsabilitatea de a controla o căsnicie nefericită. Ultima dată acţionase în limitele drepturilor sale de medic pentru a interzice raporturile intime dintre cei doi soţi pe o perioadă de patru săptămâni. Nimeni nu-i putea pune la îndoială dreptul de a face asta. Însă

Morwenna se simţea de-acum destul de bine trupeşte, pentru a relua raporturile maritale. Numai că nu se simţea suficient de bine pe plan emoţional. Pur şi simplu nu dorea raporturi sexuale. Fie îşi dispreţuia soţul, fie era una dintre acele femei nefericite care suferă de frigiditate incurabilă.

Cu ce drept putea el să intervină, în calitate de doctor? Evident, situaţia reprezenta pentru domnul Whitworth un efort considerabil. Cu toate acestea, Morwenna era pacienta lui. Whitworth părea suficient de puternic pentru a ridica un bou. Oare el, Dwight, mai avea acum dreptul, medical vorbind, să interzică orice fel de raport pentru – să spunem – alte două săptămâni? În calitate de creştin şi gentleman, Whitworth l-ar fi ascultat, probabil. Încă două săptămâni ar fi contat mult pentru soţia lui. Pe urmă, poate se cădea mai degrabă să-i bată Morwennei câteva apropouri cu privire la obligaţiile pe care le presupunea mariajul. O sarcină la fel de dificilă.

Din fericire, mai avea de aşteptat o săptămână până atunci.

În casă, după plecarea lui, familia luă cina în linişte. Vicarul rezident de la St Margaret şi, totodată, aspirantul la postul de vicar non-rezident la Sawle-with-Grambler se aşeză între cele două surori înalte, la o masă mult prea lungă pentru nevoile lor. Tacâmurile bune sclipiră atunci când lacheul cu mănuşi albe servi pulpa fiartă de viţel cu sos de rozmarin.

— Excelenţa Sa spune că te simţi bine, Morwenna, remarcă vicarul, străpungând cu furculiţa o bucată de carne. O îndesă apoi bine în gură, ca şi cum i-ar fi fost teamă să nu-i scape, şi mestecă gânditor. Folosea ironic această denumire pentru Dwight, încă de la prima lui vizită. Tratamentul de înzdrăvenire e un succes, iar indispoziţia trece. Aşa-i? Zicând acestea, se uită la Rowella, insistând cu privirea asupra ei.

— Da, Ossie, spuse Morwenna. Mă simt mai bine. Dar doctorul Enys a spus că va mai trece un timp până să mă vindec suficient.

— N-am nici cea mai vagă idee care va fi nota de plată, dar presupun că va fi pe măsura pretenţiilor pe care le are de când s-a căsătorit cu nepoata lui Penvenen. Cine poate spune că tratamentul lui Behenna nu s-ar fi dovedit la fel de bun în final? Nu aveai nevoie decât de linişte şi de odihnă. Şi exact de asta ai avut parte.

— Dar tratamentul doctorului Behenna era bazat pe o dietă restrictivă, părinte, interveni Rowella. Tratamentul doctorului Enys a fost complet diferit. Nu credeţi că asta a contat de fapt?

— Văd că sunteţi amândouă împotriva mea, aşa că trebuie să cedez, spuse Ossie amabil. De-a lungul ultimelor săptămâni, devenise vizibil faptul că dădea dovadă de o mai mare bunăvoinţă în prezenţa ambelor femei decât atunci când rămânea singur cu soţia lui.

— Cum este nepoata lui Penvenen – doamna Enys? întrebă Rowella. Nu-mi aduc aminte să o fi văzut vreodată.

— O fată înaltă ca o prăjină, slabă, guralivă, cu părul roşcat, o descrise Ossie dintr-o răsuflare. Iese la vânătoare călare pe un Forbra. În glasul lui se simţeau

uşoare inflexiuni maliţioase, probabil reminiscenţe ale unor refuzuri trecute. Unchiul lui n-ar fi fost de acord ca ea să se mărite cu un chirurg sărac lipit, dar atunci când a murit s-au căsătorit repede. Bineînţeles că n-o să ţină.

— N-o să ţină, părinte?

Ossie îi zâmbi cumnatei sale.

— A, de ochii lumii, poate. Dar n-o văd pe gălăgioasa doamnă Enys mulţumindu-se pe termen lung cu un soţ care, atunci când nu-şi vizitează pacienţii, îşi petrece tot timpul experimentând.

— A, apropo, spuse Rowella. Wenna, îl mai ţii minte pe doctorul Tregellas?

— Da, da.

— Era un bătrân care locuia lângă Bodmin, părinte, explică Rowella, cu chipul însufleţit dintr-odată. Se spune că ar fi căutat o metodă de a transforma cuprul în aur. Când s-a dus tata pe la el la un moment dat, l-a găsit îmbrăcat în robă şi cu toca cu canaf pe cap, cu ciorapii căzuţi în jurul pantofilor, citind din nu ştiu ce carte arăbească şi sorbind dintr-o ceaşcă de ceai goală, în timp ce apa clocotise în ibric până se vărsase toată şi stinsese focul!

— Ha! Ha! spuse Ossie. Frumos spus! Trebuie să recunosc că e o poveste foarte bună.

— Dar adevărată, părinte. Pe cuvânt că e adevărată!

— O, te cred!

— Odată era bolnav – domnul Tregellas – şi a căzut de pe scaun pierzându-şi cunoştinţa. Iar cele două fiice ale lui l-au ridicat din nou pe scaun şi imediat după aceea el a continuat să citească de unde rămăsese, fără să conştientizeze faptul că fusese leşinat între timp!

Terminară viţelul, după care urmă o pulpă de miel fript, servită cu mentă şi sparanghel. Morwenna se uitase spre sora ei o dată sau de două ori. Acum, Rowella ridică privirea.

— Tu nu mănânci nimic, Wenna.

— Nu, draga mea. Trebuie să beau tot ăsta, răspunse Morwenna, arătând către un pahar înalt cu bere neagră. Iar ouăle de dimineaţă, deşi alunecă foarte uşor pe gât, îmi cam taie pofta de mâncare. Dar mănânc *bine*. Faţă de acum câteva săptămâni, sunt o adevărată gurmandă!

Mielul fu urmat de două găini tinere, cu conopidă, spanac şi castravete; apoi, puding cu stafide şi un desert cu frişcă. Ossie, care bea întotdeauna bine, dar cu moderaţie pentru epoca în care trăia, bău încă o jumătate de sticlă de vin de Canare şi încheie cu un pahar sănătos de coniac.

Între timp, Morwenna se retrăsese pentru odihna de după-amiază. Rowella mai zăbovi la masă, aşa cum făcea uneori în ultima vreme, iar Ossie discuta cu ea despre tot ce-i trecea prin minte: prima lui soţie, mama lui, treburile parohiei, ambiţia lui de a deveni vicar la St Sawle, relaţia lui cu Conan Godolphin, evoluţia familiei Warleggan şi fărădelegile epitropilor.

Acum, Rowella se ridică, înaltă şi subţire şi aparent lipsită de forme, cu umerii

lăsaţi, cu rochia lungă abia atingându-i papucii de catifea, fără toc. Ossie se ridică odată cu ea, urmând-o ca din întâmplare în antreul întunecat. Întreaga casă era întunecoasă în această după-amiază caldă şi umedă de iulie. O pâclă subţire se ridica dinspre râu şi făcea copacii din fundul grădinii să se unduiască asemenea unor fantome.

Rowella îşi luă cartea din salon – era *Iliada* – şi urcă la etaj, trecând pe lângă camera de joacă, unde Anne şi Sarah tocmai îşi făceau lecţiile, pe lângă camera Morwennei şi camera bebeluşului, unde un gângurit de copil sugera faptul că John Conan Whitworth nu dormea. Urcă următorul rând de trepte către dormitorul ei şi abia când deschise uşa pricepu că reverendul Osborne Whitworth o urmărise până acolo. Cu mâna pe clanţă, ridică o privire iscoditoare către el, cu ochii îngustaţi, de nepătruns, ale căror profunzimi verzi nu trădau nimic altceva decât o curiozitate dezinvoltă.

— Părinte?

— Rowella, am tot vrut să discut ceva cu tine. Pot să intru câteva clipe?

Fata ezită, dar apoi deschise uşa, aşteptându-l pe el să intre primul. Însă el îi ţinu uşa şi o urmă înăuntru.

Deşi nu era decât o mansardă, micuţa încăpere era plăcută, iar Rowella o înfrumuseţase cu câteva decoraţiuni feminine: flori, o pernă decorativă viu colorată, un pled colorat peste singurul fotoliu din încăpere, draperiile schimbate cu unele dintr-o cameră de jos.

El rămase acolo, înalt şi masiv, şi i se putea auzi respiraţia. Ea îi indică cu mâna singurul scaun confortabil, însă el nu vru să se aşeze.

— Doreaţi să-mi vorbiţi, părinte?

El ezită.

— Rowella, când suntem singuri vrei, te rog, să-mi spui Osborne?

Ea încuviinţă din cap. El se uită la ea. O cântări din cap până în picioare. Ea întoarse o pagină din cartea pe care o citea.

— Te invidiez pentru faptul că ştii atât de bine limba greacă, spuse el.

— Tatăl meu m-a învăţat de când eram mică.

— Eşti încă mică. Şi totuşi, în unele privinţe, nu pari deloc aşa.

— În ce privinţe?

El evită să răspundă la această întrebare.

— Unde eşti – cu poemul, mă refer?

Ochii ei clipiră repede.

— Ahile i-a îngăduit lui Patrocle să meargă la luptă.

— Am învăţat şi eu ceva greacă, desigur, dar, din păcate, am uitat-o. Nici nu cred că-mi mai amintesc povestea.

— Patrocle conduce o armată împotriva troienilor. Îi conduce către victorie. Însă este posedat de *hybris*...

— De cine?

— *Hybris. Hubris*. Cum vreţi să-i spuneţi...

— A, da.

— …aşa că îşi împinge triumful prea departe.

În jur era o linişte deplină.

Osborne îi luă mâna:

— Continuă!

Ea îşi retrase mâna pentru a întoarce pagina, cu buza tremurândă. Dar nu de teamă, nu de jenă.

— *Trebuie* să vă amintiţi, părinte. Patrocle este ucis de către Hector. Apoi se încinge o luptă teribilă în jurul corpului neînsufleţit, deoarece este foarte important pentru greci ca ritualurile funerare să fie săvârşite în totalitate pe trupul eroului lor…

— Da, da…

— Sunteţi sigur că vă interesează ceea ce spun?

— Da, Rowella, normal că da…

Îi luă din nou mâna şi de data aceasta i-o sărută.

Fata îşi lăsă mâna în mâna lui şi continuă cu povestea.

— În tot timpul ăsta, Ahile e supărat. Nebunia (ei îi spun *Ate*, zeiţa crimei) a pus stăpânire pe el, aşa că a refuzat să lupte, pentru că… pentru că Agamemnon l-a insultat. Părinte, eu cred…

— Spune-mi Osborne, rogu-te!

— Osborne, eu cred că, de fapt, nu te interesează deloc povestea asta.

— Cel mai probabil ai dreptate.

— Atunci de ce ai venit aici?

— Voiam să discut cu tine.

— Despre ce anume?

— N-am putea oare… doar să stăm şi să discutăm?

— Cum doreşti.

Ea îi făcu din nou semn către scaun, iar de data aceasta el se aşeză. Apoi, ţinând-o în continuare de mână, o trase cu grijă către el, până ce ea veni să se aşeze pe genunchiul lui.

— Nu cred că se cade să facem asta, Osborne, spuse ea.

— De ce nu? Nu eşti decât o copilă.

— Fetele, după cum probabil îţi aminteşti, se maturizează devreme.

— Şi tu eşti matură? Păi… Hm… În fine, eu…

— Da, Osborne, sunt matură. Despre ce doreai să vorbim?

— Despre… despre tine.

— Ah, bănuiam eu că despre asta era vorba.

— Despre ce?

— Că nu lupta legată de cadavrul lui Patrocle te interesa. De fapt, cadavrul lui Patrocle nu te interesa deloc.

El o privi cu ochi măriţi, şocat de francheţea ei – care suna atât de ciudat pe buzele acelea tinere – şi şocat de faptul că ea înţelesese atât de clar care erau

intenţiile lui.

— O, haide, draga mea, nu trebuie să-ţi faci astfel de gânduri! Vezi bine că eu…

Ea alunecă uşor de pe genunchiul lui şi rămase acolo, slabă şi stângace în lumina palidă a după-amiezii.

— Dar nu eşti interesat de mine? Dacă sunt o copilă – şi chiar dacă sunt femeie – nu ar trebui să-mi spui adevărul? Cu siguranţă eşti foarte interesat de mine în ultima vreme.

El îşi drese vocea, mormăi şi rămase aşezat acolo, stânjenit, vreme de câteva clipe.

— Nu văd de ce presupui asta.

— Dar nu-i aşa? Nu-i aşa, părinte? Atunci de ce mă priveşti atât de insistent la fiecare masă, de fiecare dată când ne întâlnim? Mă priveşti tot timpul. Şi în majoritatea timpului te uiţi aici. Zicând acestea, fata îşi duse mâna lungă şi subţire la bluză. Iar acum m-ai urmărit până sus! Spune, nu-i aşa? întrebă ea, privindu-l ţintă.

În timp ce o privea, ochii lui se înroşiră dintr-odată, privind-o intens şi fără jenă. Contactul fizic – faptul că ea stătuse aşezată pe genunchiul lui, după care se îndepărtase de el, fusese ultima picătură.

— Dacă mă întrebi…

— Da, chiar te întreb.

— Atunci, da. Trebuie să-ţi spun. Este adevărat. Trebuie să… să ţi-o spun, Rowella. Este adevărat. Este adevărat.

— Atunci ce anume doreşti?

El nu putu să răspundă – chipul lui masiv era crispat şi tensionat.

— Asta doreşti? întrebă ea.

El continuă să o privească, cu sângele pulsându-i puternic în vene; îşi umezi buzele şi încuviinţă din cap, rămas fără suflu.

Ea privi afară, la ziua ce se apropia de asfinţit, cu buzele ţuguiate şi ochii ascunşi sub gene.

— E o după-amiază mohorâtă, spuse ea.

— Rowella, eu…

— Da?

— Eu… nu pot s-o spun.

— Ei bine, în cazul ăsta, poate nu mai e nevoie să spui nimic, spuse ea. Dacă preferi aşa. Dacă într-adevăr asta vrei.

Şi începu, încet şi cu grijă, să îşi desfacă şireturile din faţă ale bluzei.

## Capitolul 14

### I

— Dă-mi celălalt ciocan, te rog, spuse Drake. Nu, cel mic. Altfel nu pot să bag capătul înăuntru.

— Nu ştiu cum reuşeşti, Drake, spuse Geoffrey Charles. Nu ştiam că eşti un meseriaş atât de bun.

— Am fost timp de patru ani ucenicul lui Jack Bourne. Dar era gelos. Îl ajutam întotdeauna, dar niciodată nu mă lăsa să fac ceva de unul singur. Aşa că nu sunt atât de bun pe cât ar fi trebuit.

Făcea o roată nouă pentru un vagonet de la mina Wheal Kitty. Roata din spate şi partea laterală a vagonetului fuseseră strivite de căderea unei stânci şi îi era mai uşor să le facă de la început decât să încerce să pună resturile cap la cap. De când preluase atelierul lui Pally, nu prea făcuse astfel de lucrări, lumea privindu-l mai degrabă ca fierar; dar, treptat, oamenii aflau că el putea realiza o roată bună şi funcţională, că era mai ieftin şi că îi scutea de un drum prea departe de casă. Dar asta însemna să cumpere lemn uscat, care era scump şi greu de obţinut, aşa că şansele lui Drake de a prelua astfel de lucrări erau limitate.

— De ce faci faţa roţii adâncită aşa, ca şi cum ar fi scobită? vru să ştie Geoffrey Charles.

— Păi, trebuie să meargă pe drumuri bătătorite şi denivelate. Dacă o faci plană, în hurducăturile alea pierzi toate spiţele pe drum.

— Într-o bună zi va trebui să mă înveţi şi pe mine. Mai bine aş învăţa să fac o roată decât să-mi fac nervi cu declinările alea stupide din limba latină!

Drake făcu o pauză şi îl privi pe băiatul a cărui paloare se transformase, în numai câteva săptămâni, într-un bronz sănătos.

— Nu înveţi numai latină, Geoffrey Charles. Înveţi să fii un gentleman.

— O, da! O, da! Ştiu. Şi chiar asta îmi doresc eu să fiu. Şi mai am de gând să moştenesc proprietatea Trenwith. Dar eu vin şi te întreb ca prieten: ce crezi că îmi va folosi mai mult când voi fi bărbat în toată firea? Să fiu capabil să fac – sau măcar să repar – o roată sau să recit cazul nominativ al unui verb personal – ori alte asemenea tâmpenii?

Drake zâmbi şi cântări în mână o bucată de frasin, calculând dacă se va potrivi cu celelalte bucăţi pe care trebuia să le fixeze laolaltă pentru a face cadrul.

— Când vei fi bărbat în toată firea, vei putea să mă plăteşti pe mine să îţi fac roţile.

— Când voi fi proprietarul moşiei Trenwith, tu vei veni să locuieşti acolo ca ajutor al meu şi vom face roţi împreună!

Drake se duse la fântâna situată într-o parte laterală a curţii şi ridică hârdăul.

— O să te învăţ eu să faci unul de-ăsta când mai vii pe aici. Nu e atât de greu. Dar acum eşti aici de mai bine de două ore, iar mama ta se va supăra foarte tare pe noi dacă lipseşti prea mult de acasă.

— A, mama… Nu ea e problema. Dar unchiul George trebuie să se întoarcă săptămâna viitoare sau peste două săptămâni, şi atunci s-ar putea să iasă cu scântei. Geoffrey Charles izbi cu putere ciocanul de nicovală: Asta nu m-ar mira. Dar

el nu e tatăl meu şi nu e stăpânul meu, aşa că am să fac cum îmi place!

— Geoffrey, eu cred că ar fi o mare greşeală să intri într-un bucluc şi mai mare din cauza mea. Faptul că vii aici aproape în fiecare zi…

— O să fac cum îmi place mie şi n-o să te întreb nici pe tine, nici pe unchiul George! *Ma foi*[11], nu mă las convins!

— Şi totuşi, ar fi înţelept din partea ta să nu provoci alt scandal. Măcar de dragul mamei tale. Nu e mai bine să ne întâlnim din când în când aşa, în secret, decât să ţi se interzică să vii aici, iar tu să vii indiferent ce s-ar întâmpla?

Geoffrey Charles se duse la el şi studie hârdăul.

— Puah! Asta aproape că aş putea să fac chiar acum! Sunt doar câteva doage şi nişte cercuri din fier.

— Nu e aşa uşor cum crezi. Dacă te-ai apuca *tu* să faci un hârdău, toată apa ar ţâşni printre doage.

Geoffrey Charles atârnă hârdăul deasupra fântânii şi îl coborî înăuntru.

— Am văzut-o pe Morwenna luna trecută.

Drake se opri brusc din treabă, cu mâna în care avea ciocanul ridicată şi o coborî apoi încet:

— Nu mi-ai spus asta până acum.

— La început m-am gândit că e mai bine să nu-ţi spun.

— Şi acum?

— M-am gândit că poate ai uitat sau vrei să uiţi povestea aceea. Mi-am zis: ce rost are să redeschid rana?

— Şi atunci?

— Dar rana nu e vindecată, aşa-i?

— Ce mai face?

— E bine. Geoffrey Charles, ştiind că dăduse buzna pe un teren interzis, avu suficient discernământ încât să nu aducă vorba despre boala Morwennei. Are un copil, ştiai? mai adăugă el.

Chipul lui Drake se îmbujoră brusc.

— Nu, nu ştiam. Ce… când s-a întâmplat asta?

— În iunie – la începutul lui iunie.

— …Ce este?

— Băiat.

— Şi ea… ea e fericită?

— Păi…

— Ce-a spus? A spus ceva?

Geoffrey Charles înfăşură lanţul hârdăului, iar acesta ajunse la suprafaţă plin cu apă proaspătă.

— Ea… ea mi-a spus să-ţi spun că nu va uita niciodată.

După îmbujorarea de mai devreme, chipul lui Drake deveni dintr-odată foarte

[11] „Pe cuvântul meu!” (în limba franceză, în original) (n.tr.)

palid. Răsuci în mâini mânerul ciocanului.

— Când te întorci la şcoală… o s-o vezi din nou, nu?

— Poate. Destul de probabil.

— Vrei să-i transmiţi ceva din partea mea, Geoffrey? Vrei să-i spui ceva de la mine? Vrei să-i spui că ştiu că totul s-a sfârşit între noi şi că nu va putea fi niciodată mai mult, dar… nu, *nu-i* spune asta. Nu spune *nimic* despre asta. Spune-i doar… spune-i doar că într-o bună zi sper să-i aduc nişte primule…

— Asta-mi aminteşte de vremurile când veneai să ne vezi înainte de Crăciun, acum doi ani. Într-un fel… într-un fel, viaţa era misterioasă, tainică şi frumoasă pe atunci.

— Da, spuse Drake privind în gol. Da. Aşa era.

## II

Sam tocmai ieşise din schimb, de la mină, iar acum săpa în grădina sa. Nu conta prea mult umezeala de afară. Văluri de ploaie măruntă coborâseră asupra întregului ţinut. În depărtare, marea ursuză muşca din întinderea de nisip cât de departe putea ajunge.

Plutind printre stropii de ploaie, pescăruşii plonjau brusc spre apă, ţipând.

Terminase de săpat un rând, iar acum curăţa pământul umed de pe cazma. În majoritatea regiunilor ar fi fost dificil de săpat pe timp de ploaie, dar aici solul era atât de uşor şi de nisipos, încât aproape că nu se îngloda deloc. Se pregătea să înceapă din nou, când auzi o voce în spatele lui:

— Ce faci acolo, Sam?

Stomacul i se strânse. Femeia se apropiase prin spatele lui, păşind pe pământul moale, fără ca el să o simtă.

— Ia te uită! Emma…

— Slăbuţă recolta ta de cartofi, spuse ea, aruncând o privire în găleată.

— Nu, i-am scos luna trecută. Acum doar mai trec o dată cu sapa, să văd dacă nu cumva au mai rămas vreunii mici neculeşi.

Purta o mantie din serj roşu şi un şal negru pe cap; câteva şuviţe de păr se desprinseseră şi îi atârnau pe obraji, uşor ondulate din cauza umezelii.

— Deci nu eşti la biserică, să te rogi?

— Nu încă. O să fie un studiu biblic mai târziu.

— Încă mai cauţi suflete rătăcite, aşa zelos ca întotdeauna?

— Da, Emma. Mântuirea este poarta către viaţa veşnică.

Femeia înghionti un melc cu piciorul, iar acesta se retrase imediat în cochilia lui.

— N-ai mai fost atât de zelos cu sufletul meu în ultima vreme, din câte am observat.

El se sprijini de coada cazmalei.

— Dacă te-ai gândi măcar o clipă la Dumnezeu, Emma, asta m-ar bucura mai

mult decât orice pe lumea asta.

— Asta credeam şi eu până acum ceva timp. Erai pe urmele mele peste tot, chiar şi la Sally Chill-Off. Nu te-am mai văzut de o lună întreagă. Ţi-ai găsit un alt suflet rătăcit, aşa-i?

El îşi trecu mâna umedă peste gură.

— Pentru mine nu există alt suflet la fel de important ca al tău, Emma. Deşi toate sufletele valorează la fel de mult în ochii Mântuitorului nostru, pentru mine nu există niciun altul pe care să-mi doresc la fel de mult să-l aduc la lumină.

Emma privi în depărtare, în largul mării învăluite în ceaţă. Apoi râse, cu râsul acela al ei din toată inima, fără nicio reţinere.

— Tom spunea că ţi-e teamă de el. Că de-aia te-ai lăsat păgubaş.

— Tom Harry?

— Da. Eu i-am spus că n-are dreptate. Că nu-i deloc aşa. Nu de Tom ţi-e frică ţie.

El o privi fix, cu inima bătându-i nebuneşte:

— Şi de cine zici *tu* că mi-e frică, Emma?

Ea îi răspunse franc, întâlnindu-i privirea:

— De diavol.

— De diavol... se bâlbâi el. Draga mea, cu toţii luptăm împotriva... diavolului. Şi aceia dintre noi care s-au înrolat în armata Regelui Iisus...

— De diavolul din *mine!* îl întrerupse ea. Poate e mai bine s-o recunoşti, Sam! Nu de asta ţi-e teamă?

— Nu, răspunse el. Niciodată. N-aş putea să mă tem vreodată de răul din tine, Emma, decât dacă ar pune stăpânire şi pe mine. Cu Necuratul din mine mă lupt în fiecare zi a vieţii mele. Demonii interiori ai oricăruia dintre noi nu dispar niciodată. Dar nu există demoni în afară. Eu vreau să te *ajut*, Emma. Vreau ca tu să găseşti mântuirea veşnică, vreau ca tu să fii... Vreau...

— Adică mă vrei *pe mine*, spuse Emma.

Sam privi către cer. Urmă o linişte îndelungată.

— Dacă vreau ceva de la tine, Emma, este puritatea sufletului tău; pentru că am convingerea sinceră că sufletul tău, odată adus pe calea lui Hristos, ar fi un suflet nobil şi frumos care să-i fie oferit Lui. Dacă te vreau în... într-un alt mod, asta nu e dintr-o dorinţă carnală, ci din dorinţa de a te lua de soţie, de a te duce în aşternutul meu şi în inima mea... în... în spiritul adevărat al graţiei şi veneraţiei divine...

Se opri, rămânând fără suflu. Nu intenţionase să spună asemenea lucruri, dar cuvintele îi înfloriseră spontan pe buze.

Emma rămase acolo, înghiontind cu degetul de la picior melcul retras în cochilie. Ploaia măruntă continuă să-i cadă pe chip, lăsându-i-l fără expresie.

— Ştii că i-am fost făgăduită lui Tom Harry.

— Nu ştiam asta.

— Mă rog, pe jumătate făgăduită... Şi ştii că se spune că sunt o desfrânată.

— N-o să cred asta până nu mi-o spui chiar tu.

— Am fost prin fâneţe cu mulţi bărbaţi.

— Şi asta înseamnă acelaşi lucru?

— Oamenii asta spun.

— Dar tu ce spui?

— M-ai văzut beată, spuse ea.

— M-am rugat pentru tine în fiecare noapte – cu mare durere în suflet. Dar nu e prea târziu, Emma. Ştii bine ce a spus Ezechiel: „Vă voi stropi atunci cu apă curată şi veţi fi curăţiţi; vă voi curăţi de toate spurcăciunile voastre şi de toţi idolii voştri”.

Ea făcu un gest de nerăbdare:

— Of, Sam, ce rezolvi cu *rugăciunea?* Eşti un om *bun*, ştiu asta. Eşti fericit în bunătatea ta. Ei bine, eu sunt fericită în spurcăciunile mele, cum le numeşti tu. Care e diferenţa pe termen lung?

— Of, Emma, draga mea, iubita mea, chiar nu *simţi* nevoia să condamni greşeala, păcatul? Nu este oare dragostea Mântuitorului mai de preţ pentru tine decât îmbrăţişarea Satanei? Lasă-mă să te ajut să-ţi găseşti calea spre căinţă, credinţă, mântuire şi dragoste!

Ea îl cântări de sus până jos, cu ochii mijiţi, scânteietori:

— Şi mă vei lua de soţie, Sam?

— Da. O, da, asta m-ar face…

— Chiar dacă nu m-aş căi?

El se opri şi oftă, frământat de gânduri care îi făceau ridurile să apară şi să-i dispară de pe chip:

— Te-aş lua de soţie cu speranţa şi credinţa că Dumnezeu, în dragostea Lui nemărginită, îmi va da puterea de a te aduce la lumină.

— Şi ce s-ar întâmpla cu enoriaşii tăi, Sam?

— Vor fi cu toţii bărbaţi şi femei care vor fi primit sanctificarea, cărora Dumnezeu le va fi iertat păcatele, pentru că numai El *poate* să le ierte. Aşa cum îi iertăm şi noi pe cei care ne greşesc nouă. Te vor primi printre ei cu bucurie, ca pe o fiică risipitoare…

Ea clătină din cap atât de tare, încât împroşcă în jurul ei picături de ploaie.

— Nu, Sam, nu este adevărat şi tu ştii asta! Dacă doar m-aş converti, s-ar uita toţi la mine cruciş, ca şi cum ar spune: ce caută *asta* aici, tocmai ea care se etala fără pic de ruşine! Ce are de gând Sam? Ah, a început şi Sam să se ţină după fundul ei, ca toţi ceilalţi! Dar dacă mă *mărit* cu tine, şi asta fără să-mi cer măcar iertare pentru păcatele mele, ce vor crede ei atunci? Vor crede că minunatul lor lider a intrat într-o mocirlă adâncă de vicii şi nelegiuiri şi vor spune că nu vor să mai aibă nimic de-a face cu el; vor spune că nu vor să-l atingă nici de la distanţă, pentru că nu poţi să intri în mocirlă fără să te murdăreşti, asta vor spune! Şi ăsta va fi sfârşitul adoratei tale congregaţii!

Ploaia se înteţea. Lumea în perpetuă mişcare pătrunsese acum sub nori mai negri şi mai apăsători.

— Hai înăuntru, Emma, propuse el.

— Nu. Nu dă bine pentru tine. Plus că trebuie să mă întorc.

Dar rămase pe loc, fără să facă nicio mişcare. El clipi pentru a-şi scutura picăturile de ploaie de pe pleoape.

— Emma, draga mea, nu ştiu care este adevărul în ceea ce spui tu. Sunt confuz. Trăim într-o lume în care răutatea şi lipsa de compasiune cresc constant în sufletele unor oameni altminteri cu frica lui Dumnezeu. Am motive să ştiu asta – a fost un lider printre noi, iar dacă te-am văzut atât de rar în ultima vreme este pentru că am ţinut seama de sfaturile lui. Îmi este greu deci să neg că oamenii buni au gânduri rele doar pentru că este necreştinesc să ai astfel de gânduri.

— I-auzi!

— Dar Emma, eu cred, chiar cred că dragostea va învinge orice greutate. Dragostea omului pentru Mântuitorul lui este cea mai mare avere pe care o putem avea în viaţa asta. Dar dragostea bărbatului pentru femeie, deşi mai neînsemnată, poate fi binecuvântată de Duhul Sfânt, iar când se întâmplă asta, este mai presus de legăturile carnale şi mai presus de gândurile rele ale oamenilor mărunţi şi... şi poate *învinge* tot. Eu chiar cred asta, Emma! Chiar cred!

Vocea lui tremura. Clipi din nou, dar de data asta nu era din cauza ploii.

Femeia făcu un pas sau doi în faţă, mergând stângaci prin pământul noroios.

— Eşti un om de-o bunătate rară, Sam, spuse ea, punând în treacăt mâna pe braţul lui şi sărutându-l pe obraz. Dar nu pentru cei ca mine. Zicând acestea, ea se retrase, îşi îndepărtă şuviţele umede de pe chip şi îşi trase mai bine şalul pe cap. Apoi adăugă: Nu sunt făcută să fiu atât de *bună*, Sam. Tu crezi pentru că *tu* eşti bun. Eu mă văd căsătorită mai degrabă cu unul ca Tom Harry, care înjură cu patimă şi bea de stinge. Asta dacă mă voi căsători totuşi vreodată. Tu vezi-ţi mai departe de clasele tale, de studiile din Biblie, de rugăciunile tale; *asta* e viaţa ta – nu să te încurci cu o femeie ca mine! Sincer, Sam, dragule. Sincer, iubire. Îţi spun cinstit pe Dumnezeu! Uite, am spus-o! I-am rostit numele, deci poate că mai e o speranţă. Dar e drum lung până acolo. Prea lung pentru tine, Sam. Aşa că o să-mi iau rămas-bun.

— Eu n-o să-mi iau *niciodată* rămas-bun, bolborosi Sam. Te iubesc, Emma. Asta nu înseamnă nimic pentru tine?

— Înseamnă că trebuie să plec şi să te las în pace, spuse Emma. Asta înseamnă. Pentru că ar fi un lucru sortit eşecului de la bun început.

Se întoarse şi-şi croi drum cu greu către partea cu teren mai bătătorit a landei. El rămase acolo unde era, cu capul plecat, cu mâinile pe cazma, cu lacrimile rostogolindu-i-se pe mâini.

Deasupra capului lui, pescăruşii continuau să plonjeze în aer, să ţipe şi să se tânguie în jelania lor intermitentă.

# Cartea a doua

## Capitolul 15

### I

Vara se apropia uşor de sfârşit. Oricum nu fusese vară în adevăratul sens al cuvântului, de vreme ce ţinutul fusese măturat constant de brizele dinspre sud-vest – uneori chiar de furtuni în toată regula – care aduceau cu ele zile cu nori întunecaţi şi ploi torenţiale. Mucegaiul încolţea, melcii şi limacşii erau pretutindeni din abundenţă, moliile îşi depuneau ouăle în haine, ciupercile de tot felul o duceau de minune, carii de lemn se înmulţeau nestingherite.

Pe Continent, drapelul francez se răspândea la fel ca o ciupercă otrăvitoare. Probabil că preţul produselor din magazinele pariziene crescuse de douăsprezece ori într-un singur an, dar armatele franceze mărşăluiau pe unde doreau, iar jafurile de tot felul – inclusiv aur în valoare de patruzeci de milioane de franci – se vărsau în vistierie. Prusia, Sardinia, Olanda şi Spania făcuseră pace sau duceau negocieri în acest sens. Austria era pe marginea prăpastiei. Marea alianţă a Angliei ajunsese, în cele din urmă, sub linia de plutire. În conflict cu propriul rege, Pitt începuse să ia în calcul o eventuală reconciliere cu inamicul de dincolo de Canalul Mânecii.

La urma urmei, aşa cum spuneau tot mai mulţi oameni, din partea Angliei era vorba doar despre un război de principiu, de opinie chiar. Anglia nu dorea nimic de la Franţa – nici de la altcineva, de altfel; nu dorea legături comerciale suplimentare, nici proprietăţi noi în afara graniţelor, nici supremaţie maritimă sau militară. Pur şi simplu îi detesta pe iacobini, detesta propaganda iacobină şi revoluţiile sângeroase. Şi poate că acum partea cea mai gravă dintre toate acestea se încheiase. În general, după ce se îmbogăţesc şi cunosc succesul, revoluţionarii sunt mai puţin preocupaţi de revoluţii. Poate merita o încercare. Se putea lua în calcul chiar o negociere pentru pace cu preţul câtorva insule sau bucăţi din teritoriile de peste graniţă. În ultimii doi ani, Anglia pierduse patruzeci de mii de soldaţi în Indiile de Vest, aproape toţi căzuţi pradă bolilor tropicale. Era un preţ prea mare pentru Imperiu şi nimeni nu câştigase nimic în schimbul lui.

Acasă, cu excepţia euforiei ocazionale prilejuite de o mică victorie pe mare, viaţa părea la fel de mohorâtă ca vremea de afară. Faptul că tot mai multe porturi de pe continent refuzau legăturile comerciale cu Anglia provocă o serie de falimente, care, la rândul lor, începură să zdruncine băncile din temelii şi să le trimită pe cele mai

mici în faliment. Taxele şi datoria naţională crescură în tandem, iar în apărarea libertăţii, libertatea însăşi era scoasă la amanet.

În mijlocul acestui haos, Pitt introduse nişte măsuri noi surprinzătoare, pentru a le asigura săracilor accesul la justiţie şi la un tratament mai corect. Astfel, încerca să restabilească un echilibru în urma prevederilor aspre ale legii Speenhamland[12] şi de aceea propuse introducerea asigurărilor la nivel naţional, pensii pentru vârsta înaintată, acordarea de împrumuturi pentru achiziţionarea de bovine, instruire în arte şi meserii atât pentru fete, cât şi pentru băieţi, precum şi o alocaţie familială de un şiling pe săptămână pentru fiecare copil, pentru toate familiile aflate la ananghie. Măsurile îi încântară pe unii dintre susţinătorii lui Pitt, dar pe mai mulţi îi înfuriară. Ross citi despre asta în *Mercury* şi se gândi că, în plin război, *aceasta* era modalitatea de a lupta împotriva iacobinilor. Dacă el însuşi avea să obţină vreodată drept de vot, decise că va vota pentru Pitt.

Din motive cu totul diferite, şi Sir Francis Basset avea acelaşi gând; pentru că, aşa cum caustic anticipase lordul Falmouth, Sir Francis tocmai fusese înnobilat şi preluase vechiul nume al familiei de Dunstanville, devenind baronul de Dunstanville de la Tehidy, care îl asigurase pe Pitt de susţinerea micului grup de membri ai Camerei pe care îi controla, motiv pentru care era nevoie de noi alegeri speciale la Penryn.

La Nampara, viaţa continua pe făgaşul ei obişnuit. Biblioteca şi noul etaj superior erau acum terminate din punctul de vedere al construcţiei. Camera de depozitare a mobilierului nefolosit şi dulapul cu mere de deasupra vechiului dormitor al lui Joshua Poldark se transformaseră într-un coridor care ducea către două noi dormitoare situate deasupra bibliotecii. Din vechiul dormitor al lui Joshua Poldark fusese scos patul din lemn de stejar, dulapurile fuseseră scoase, consola grea a căminului fusese îndepărtată, iar în locul ei apăruse una mai uşoară; fereastra cu cercevea zornăitoare, care anunţa întotdeauna când se înteţea vântul – acea fereastră prin care se strecurase cândva Garrick pentru a-i aduce alinare stăpânei sale în prima noapte petrecută la Nampara – fusese, de asemenea, îndepărtată, fiind înlocuită cu o fereastră cu un cadru mai larg şi sticlă de o mai bună calitate; crăpăturile din ziduri fuseseră umplute, iar pe pereţi fusese lipit un tapet aproape alb, cu decoraţiuni; tavanul dintre grinzi fusese tencuit din nou şi vopsit: era noua lor sufragerie, care acum era atât de luminoasă, încât ar fi putut chiar renunţa la vreo două ferestre; pe jos aveau un covor turcesc ce acoperea tot, mai puţin marginile scândurilor de duşumea inegale. Tocmai atunci se lucra la o nouă masă cu un picior, cu opt scaune asortate – din mahon cubanez, cu un model nou şi elegant. Toate acestea erau extrem de scumpe.

Mai rămăseseră de cumpărat – ba chiar de comandat – porţelanuri şi farfurii noi, argintărie, carafe şi tot restul. Era uimitor cât de ponosite păreau vechile lucruri,

---

[12] *Sistemul Speenhamland* – sistem de ajutoare sociale popular în sudul Angliei la sfârşitul secolului al XVIII-lea şi începutul secolului al XIX-lea. (n.tr.)

acum, după ce se construise o cameră frumoasă, luminoasă şi elegantă. Ross ar fi dorit să o ducă pe Demelza la Londra pentru câteva săptămâni, astfel încât să poată comanda tot ce le mai trebuia, însă Demelza refuzase. Tocmai asta era partea frumoasă, spusese ea, să facem totul puţin câte puţin. Nu vom mai avea niciodată parte de o asemenea distracţie, hai să mai tărăgănăm puţin, ce contează dacă nu sunt toate asortate dintr-odată?

Dacă sufrageria era aproape terminată – ei luau deja masa acolo în mod regulat –, amenajarea bibliotecii nici nu începuse bine. Încăperea era terminată, tencuitorul – omul lordului de Dunstanville, adică – venise, iar Demelza ar fi dorit să lase totul baltă şi să-l admire cât era ziua de lungă – priceperea, viteza, îndemânarea, felul în care crea decoraţiunile, în care le modela părea aproape fără efort; astfel că încăperea aceea mare avea acum o cornişă cu caneluri adânci, iar tavanul – două motive greceşti circulare, amplasate cu precizie şi perfect similare. Cât durase lucrarea, el locuise la ei în casă şi le ceruse o grămadă de bani; Demelzei nu-i părea rău nici măcar după un singur penny: totul era minunat.

Pereţii de sub cornişă erau căptuşiţi cu lambriuri uşoare de pin, iar ei cumpăraseră deja o parte din decoraţiuni: două mese din lemn de măr cu picioare în formă de gheară, o canapea, o măsuţă decorativă din lemn de trandafir cu intarsii din lemn de arbore de lalea, un covor de calitate, de producţie locală. Însă nu se putea numi deocamdată *cameră*. Era doar un început. Nimic nu era încă nepotrivit sau nelalocul său, însă totul trebuia făcut cu multă grijă. Discuţiile pe marginea acestui subiect continuau uneori până în miez de noapte. De pildă, la unul dintre capete fuseseră amenajate rafturi – asta ca să justifice denumirea iniţială a acestei încăperi; dar cele mai multe dintre cărţile lui Ross – şi nu erau deloc atât de multe – erau vechi şi ponosite şi citite din scoarţă în scoarţă; nu ar fi dat bine. Cu toate acestea, Ross nu era deloc atras de cărţile acelea frumoase pe care le văzuse la Trelissick şi Tehidy. Titlurile lor inscripţionate cu litere de aur pe copertele parţial confecţionate din marochin păreau mai degrabă decorative, nu îndemnau neapărat la citit.

Jeremy trecuse de cea de-a cincea aniversare, iar Clowance se apropia de a doua. Fetiţa se dovedise iute la mers, dar înceată la vorbire. Singura frază uşor de recunoscut până în momentul de faţă era „Mai-vau-umpic”, iar asta spunea de obicei când stătea la masă în faţa unei farfurii goale. În fiecare zi în care vremea era frumoasă, Demelza îi ducea pe plajă, unde se bălăceau cu toţii, iar Clowance se aşeza adesea la momentul cel mai nepotrivit. Şi totuşi, singurul efect atunci când simţea apa rece în jurul fundulețului ei era acela că începea să chiuie şi mai tare de bucurie.

Uneori, ieşeau cu barca la pescuit, din Golful Sawle. Ocazional, vedeau foci alunecând uşor pe marginea stâncilor atunci când se apropiau de sălaşul lor, lucru care o trimitea pe Demelza temporar, tulburător, cu gândul la vizita de la Tregothnan şi la cuvintele de bun-rămas ale lui Hugh Armitage.

— Orice spui, Demelza, orice îmi vei spune acum nu mă va împiedica să te port în

gândul meu oriunde voi merge. Vei fi mereu în preajma mea, amintirea dragă a unei persoane pe care am văzut-o cândva, pe care am apucat chiar s-o cunosc puţin şi – cu permisiunea ta – pe care am iubit-o.

— Nu ai permisiunea mea, Hugh. Îmi pare rău, dar… Sunt *fericită* să fiu prietena ta, chiar sunt. Dar asta e tot ce poate fi între noi. Şi e o greşeală, ţi-am mai spus, e o greşeală din partea ta să îţi imaginezi că ai întâlnit nu ştiu ce creatură perfectă, pe care s-o păstrezi în mintea ta ca pe un ideal pe care alte femei nu-l vor putea atinge vreodată.

— Pot să fac aşa cum îmi place.

— Dar nu este *adevărat!* Nimeni nu e aşa! Tu ştii că eu sunt fiică de miner şi că n-am avut niciodată parte de educaţie?

— Nu ştiam asta. Dar ce importanţă are?

— Eu aş fi zis că pentru cineva cu educaţia ta contează chiar foarte mult.

— Nu îmi dau seama dacă ai prejudecăţi faţă de clasa mea socială, dar cu siguranţă pe mine mă judeci greşit.

— Ai răspunsuri pentru orice, observ.

— Care nu-mi folosesc la nimic, în lipsa bunăvoinţei tale.

— Şi cum aş putea da dovadă de bunăvoinţă?

— Dându-mi voie să îţi scriu.

— Îi pot arăta scrisorile de la tine soţului meu?

— Nu.

— Vezi?

— Nu poţi fi puţin îngăduitoare în această privinţă? E posibil să fiu plecat mulţi ani de acum înainte.

— Dar Ross le poate vedea atunci când sosesc, protestase Demelza, începând să cedeze.

— Pot aranja să-ţi fie aduse personal.

— Dar asta face ca totul să devină o ticăloşie!

— Atunci aş putea să-ţi trimit poezii?

Demelza ezitase.

— Of, Hugh, chiar nu vezi situaţia mea? Am o căsnicie fericită. Am doi copii minunaţi. Tot ce îmi doresc pe lumea asta. *Vreau* să fiu bună cu tine. Îmi placi foarte mult. Dar vezi bine că nu pot fi mai mult decât atât…

— Bun, atunci, o să-ţi scriu şi o să-ţi trimit scrisorile cu poştalionul, iar tu îi poţi arăta scrisorile mele lui Ross, le puteţi citi împreună şi veţi putea râde împreună, cu bunăvoinţă, de acest tânăr locotenent idiot peste care a căzut năpasta că s-a amorezat! Dar…

— Ştii bine că nu am face asta niciodată!

— Dă-mi voie să termin! Puteţi râde împreună – cu bunăvoinţă, desigur – iar Ross îmi va ierta, poate, accesul de sinceritate, pe motiv că nu e decât o criză de tinereţe de care mă voi lecui la un moment dat. Dar *tu* vei şti că nu-i aşa, Demelza, *tu* vei şti că nu-i deloc aşa. *Tu* vei şti că nu e o îndrăgostire de tinereţe, că nu e ceva de care

să mă lecuiesc de îndată ce ajung în primul port de escală. Tu vei şti că te iubesc şi că voi continua să te iubesc până la sfârşitul vieţii mele…

O astfel de declaraţie nu e un lucru pe care o femeie să şi-l poată scoate prea uşor din minte. Demelzei, în mod special, nu îi stătea în caracter să facă asta. Dragostea ei pentru Ross rămăsese neştirbită şi era la fel de mulţumită de casa şi de familia ei; rămăsese la fel de capabilă să culeagă bucurii din lucrurile simple trăite în goana vieţii, tot aşa cum alţii culegeau florile crescute la margine de drum. Dar vorbele acelea îi rămăseseră întipărite în minte, adesea încălzindu-i sufletul, dar uneori sunând tulburător de clar, de parcă fuseseră rostite cu numai o zi în urmă şi cereau un răspuns.

Hugh Bodrugan, baronetul bătrân şi păros, şi Connie, tânăra lui mamă vitregă, veniseră în vizită de câteva ori, iar Sir Hugh îl întrebase pe Ross dacă ar putea cumpăra câteva acţiuni la mina lui. Ross îi răspunsese politicos că pe moment nu avea nevoie de capital, dar făgăduise solemn că, în cazul în care la un moment dat ar fi decis să vândă o parte din acţiuni, Sir Hugh ar beneficia de prima ofertă. Bodrugan mormăise ceva şi plecase nemulţumit. Cel puţin aşa crezuse Ross, dar pesemne că baronetul continuase să nutrească ceva speranţe în acest sens, de vreme ce, câteva zile mai târziu, îi trimisese cadou Demelzei doi purceluşi alb-negri dintr-o rasă nouă, despre care se spunea că ajung la o greutate mai mare decât oricare alţii de până atunci.

Cei doi purceluşi erau atât de mici şi de simpatici, încât se împrieteniseră imediat cu bătrânul Garrick şi deveniseră animalele de companie ale copiilor, care, ocazional, îi mai lăsau să intre în casă. Ross îi avertizase pe tonul cel mai serios cu putinţă că, dacă mai continuau să facă asta, avea să vină o zi când purceluşii aveau să se umfle dintr-odată şi să crească atât de mari, încât nu vor mai putea să se strecoare pe uşă afară. Demelza îi botezase Flux şi Reflux.

În zilele mohorâte ale sfârşitului de vară, fluturii de noapte deveniseră o asemenea pacoste în casă – de vreme ce nu mai puteai aprinde o lumânare sau lăsa o uşă întredeschisă fără ca încăperea să nu fie invadată de arătări fâlfâitoare de toate formele şi dimensiunile –, încât li se declară război pe toate fronturile. Pentru a-i distra pe copii, Demelza îi ţinu treji până târziu într-o noapte, ca să pornească împreună într-o expediţie de vânătoare de fluturi. Pentru asta, amestecară zahăr şi bere într-un castron, se strecurară afară când soarele era în amurg şi întinseră cu o pensulă berea zaharisită pe cioturile de copaci şi pe stâlpii de la gard. Când îşi încheiară misiunea, puteai trece cu găleata plină cu apă să culegi fluturii de pe suprafeţele mânjite cu zahăr – unde se opreau plini de poftă pentru a se înfrupta din licoarea înşelătoare – şi îi puteai arunca în apă. Însă Demelza se săturăde toate astea mai repede decât copiii. Fluturii erau prea frumoşi pentru a-i ucide, aşa că eliberă cam jumătate dintre ei. Apoi Garrick, care îi însoţise, strică totul atunci când află că berea zaharisită îi e pe plac şi începu să lingă cioturile de copaci, curăţându-le şi de soluţie, şi de fluturi, şi de tot, înainte ca ei să apuce să-l oprească.

Cu toate acestea, în ciuda vremii, sau poate pentru că soarele îşi făcuse suficient

de des apariţia printre nori la anumite intervale, pentru că furtunile veniseră prea devreme pentru a face pagube, iar în septembrie ploile nu mai erau atât de dese, recolta era destul de bună. Întregul Cornwall, cea mai mare parte a Angliei, avea cea mai bună recoltă de porumb din ultimii patru ani – şi niciodată nu fusese mai bine-venită. Şi, în ciuda lipsurilor de tot felul din ţinut şi a crizei care se instalase atât de brusc după dezvoltarea şi condiţiile favorabile din primii ani de război, Wheal Grace producea minereu, iar Ross investi şi mai mulţi bani în afacerea lui Blewett din Looe, cu construcţiile de ambarcaţiuni. În plus, purtă discuţii serioase cu căpitanul Henshawe în privinţa construirii unui nou motor pentru mină.

Ross îl angajă pe Zacky Martin, acum însănătoşit de-a binelea, ca şef de echipă în subteran. Henshawe abia mai reuşea să facă faţă cu sarcina sa de a veghea la bunul mers al minei; iar minerii, oameni fiind, aveau nevoie de supraveghere. Unii dintre ei alegeau să facă săpături în zonele mai bogate în minereu, lăsând deoparte zonele mai sărace. În economia unei mine de cupru, aceasta era o practică uzuală; în economia unei mine de cositor însă, acest lucru nu le era permis decât minerilor plătiţi la cotă-parte, care astfel îşi mai rotunjeau veniturile. Unii dintre mineri, cei mai vicleni, aduceau la suprafaţă bucăţi de minereu fără valoare timp de o lună înainte de negocieri, astfel încât să poată pretinde apoi că terenul lor era mai slab productiv şi să negocieze o cotă mai mare din profit pentru terenul pe care îl exploatau. Odată ce contractul era astfel încheiat, solul devenea, ca prin minune, mai bogat. Zacky mai descoperi, de asemenea, un mic consorţiu prin intermediul căruia o parte din roca mai bogată în minereu ajungea în vagonetele minerilor angajaţi pentru exploatarea zăcămintelor mai sărace. Profitul suplimentar urma să fie împărţit ulterior.

Toate aceste detalii făceau parte din viaţă şi nimeni nu dădea prea multă atenţie acestor practici. Era treaba patronului să le pună capăt. Şi, ţinând cont de faptul că cele mai multe din înţelegerile pe care le încheia erau destul de generoase, Ross se socotea îndreptăţit să le pună capăt.

## II

Când sosi momentul următoarei vizite săptămânale la Morwenna Whitworth, Dwight constată că starea ei de sănătate continua să se îmbunătăţească. Doctorul îşi făcuse curaj pentru discuţia neplăcută pe care trebuia s-o poarte cu soţul femeii. După ce coborî de la etaj, ceru să-l vadă pe vicar şi fu condus în biroul acestuia. Fără prea multe introduceri, de vreme ce ştia că oricum interlocutorul lui avea să se simtă ofensat, Dwight îşi prezentă opinia medicală. Dar îl judecase greşit pe omul acela. Furia şi afectarea de data trecută dispăruseră acum. Osborne se interesă de sănătatea soţiei sale, pe un ton răstit, ce-i drept, dar de data aceasta nu mai păru iritat de faptul că medicul îi solicita să continue cu abstinenţa o perioadă. Îi spuse doctorului că, din câte bănuia el, aşa erau femeile uneori. Important era să se pună

pe picioare. Boala asta care nu se mai termina era neplăcută pentru toată lumea; cu cât mai curând îşi revenea în totalitate, cu atât mai bine. O soţie de vicar avea multe responsabilităţi, iar slăbiciunea asta, starea asta de boală nu era deloc bine-venită. Vezi bine, multe femei ar fi fost deja însărcinate a doua oară până acum, după primul copil, şi ar fi trecut peste toate obstacolele cu uşurinţă.

Dwight plecă de acolo fără să fi căpătat neapărat o simpatie pentru omul acela, dar înţelegând că, dincolo de aparenţa uşor stupidă, brutală, care, fără îndoială, în relaţia conjugală îi provoca repulsie soţiei, se afla o persoană mai bună decât bănuise el iniţial.

Când ajunse acasă, mâncă un bol de supă şi bău un pahar de vin de Canare, după care se duse în biroul lui, unde îl găsi Caroline la ora cinci, atunci când se întoarse.

— Ce s-a întâmplat? vru ea să ştie, intrând valvârtej în biroul lui. Mi-au spus că n-ai luat cina. Te simţi rău?

— Nu. Nu mi-era foame.

— Atunci cum se face că nu eşti în vizite pe la pacienţi aşa cum faci de obicei la ora asta? Ce-i cu tine? Dwight, tu chiar eşti bolnav!

El închise cartea şi îi zâmbi:

— Eram obosit. M-am gândit să-mi schimb obiceiurile astăzi.

Ea se aşeză pe marginea scaunului; părul neted şi lucios îi cădea pe umeri, iar ochii ei priveau fix într-ai lui.

— Scoate-ţi degetul din carte, spuse ea. Altminteri o să ştiu că nu eşti atent la mine.

El râse şi făcu întocmai cum i se spusese.

— Cine e medicul cel mai apropiat? întrebă ea.

— Îl ai în faţa ochilor tăi.

— Nu te eschiva! O să-l chem pe doctorul Choake.

— Doamne fereşte! Ai putea, la fel de bine, să-l chemi pe domnul Irby!

— Îl chem şi pe el, dacă vrei. Deşi în casa asta sunt suficiente leacuri şi poţiuni încât să-ţi deschizi tu însuţi o spiţerie proprie! Numai că nu ştiu eu ce să-ţi dau.

— Nu am nevoie de medicamente, Caroline. Un somn bun va face minuni.

— Minuni… Îţi spun eu ce rezolvi cu un somn bun. Îţi va aduce o porţie mică şi limitată de energie, pe care o vei consuma într-o jumătate de zi având grijă de bieţii tăi bolnavi, după care vei fi din nou bolnav şi epuizat şi gata să te bagi în pat. Nu-i aşa? Spune că n-am dreptate!

Dwight reflectă la spusele ei.

— Munca îi prinde bine unui om, Caroline. Îi pune mintea în mişcare, iar în final mintea îi reactivează trupul…

— Ia spune-mi tu mie, ce altceva îi prinde bine unui om? Iubirea pentru soţia lui, poate?

Bărbatul se îmbujoră:

— Dacă uneori mai dau greş în privinţa asta, este o neputinţă a trupului, nu a

intenţiei de a iubi. M-ai asigurat că…

— Dacă neputinţa trupului este rezultatul bolii care încă te mai macină după perioada de temniţă, atunci tot ce-ţi cer este intenţia de a iubi. Dar dacă îţi iroseşti cu munca ta *tot* timpul, fiecare atom din puterea pe care o recapeţi, imediat ce prinzi puţină putere, ai şi irosit-o – atunci nu pot decât să pun la îndoială intenţia ta de a iubi.

Horace intră în cameră prin crăpătura uşii, bălăbănindu-se pe picioruşele lui grase, şi scheună la ei, însă de această dată fu ignorat cu totul. Atunci se rostogoli cu burta în sus, dar ei tot nu-i dădură nicio atenţie.

— Pui asta la îndoială, Caroline? întrebă Dwight.

— Spune-mi, zise ea. Ce ai făcut astăzi?

— Astăzi? De dimineaţă am consultat vreo doisprezece bieţi nefericiţi care stăteau la intrarea servitorilor, aşteptând sfaturi sau asistenţă. Apoi am fost să îl vizitez pe domnul Trencrom, care are un astm grav. Apoi pentru că era ziua în care vizitez pacienţii aflaţi mai departe de casă, am făcut vreo douăsprezece vizite pe drum şi aşa am ajuns în Truro, unde i-am vizitat pe doamna Whitworth şi pe domnul Polwhele. Apoi am venit acasă. Când am ajuns acasă, am constatat că respir greu şi am probleme cu stomacul, aşa că am mâncat ceva uşor. Acum mi-e bine.

Femeia se ridică, încordată ca un arc, merse la fereastră, luă o carte şi o răsfoi cu degetul, fără să se uite la ea.

— Dar ce am făcut eu astăzi ştii? Am petrecut o oră aranjându-mi toaleta, apoi o altă oră cu Myners, ocupându-mă de treburile moşiei, apoi am cules nişte flori pentru salonaşul meu gol, după care mi-am schimbat toaleta şi am călărit vreme de două ore cu Ruth Treneglos. Am luat masa cu ea şi cu soţul ăla al ei permanent asudat, precum şi cu ceata lor de copii gălăgioşi, după care am venit acasă. Observi cumva vreun punct comun în drumurile noastre?

— Nu, spuse Dwight după câteva clipe.

Horace îi sări pe genunchi.

— Dar n-am stabilit niciodată că în vieţile noastre cotidiene trebuie să fim în permanenţă lipiţi unul de celălalt, mai adăugă el.

— Nu, iubitule, n-am stabilit niciodată să stăm lipiţi unul de celălalt. Dar nici la polii opuşi!

— Şi tu crezi că acum suntem la polii opuşi?

Ea se întoarse cu faţa, vorbind în continuare pe o voce calmă; dar el nu se lăsă indus în eroare.

— Când m-am îndrăgostit de tine, dragule, unchiul meu nu a fost de acord, pentru că, spunea el, tu nu aveai un nume – ceea ce nu era adevărat – şi nu aveai bani – ceea ce era. Unwin Trevaunance îmi fusese sortit ca soţ şi toată educaţia mea de până atunci mă deprinsese cu un stil de viaţă care s-ar fi potrivit de minune cu al lui. Dar eu eram atrasă de tine. Iar tu erai atras de mine; şi niciunul dintre noi nu s-ar fi mulţumit cu altceva. Însă chiar şi atunci ne-am certat sau am avut o divergenţă de opinii cu privire la felul în care aveam să trăim după căsătorie. Chiar

şi fără banii unchiului Ray, tot aveam o sumă suficient de mare pe numele meu ca să-ţi amenajez un cabinet în Bath, aşa cum, de altfel, am şi stabilit de comun acord. Şi... urma să fugim împreună pe ascuns... dar n-am mai fugit, pentru că tu ai preferat – sau aşa mi s-a părut mie atunci, în imaginaţia mea bogată – pacienţii tăi de aici în locul căsătoriei cu mine şi al unui cabinet elegant. Aşa că ne-am despărţit – şi am fi rămas despărţiţi pentru totdeauna, dacă individul acela băgăcios pe nume Ross Poldark nu ne-ar fi obligat să ne întâlnim din nou, moment în care mai-mai că ne-a ciocnit cap în cap pe amândoi. Aşa se face că... ne-am împăcat. Dar între timp tu te înrolaseşi deja în marină, iar rezultatele le mai simţim încă şi astăzi...

— De ce-mi spui toate astea, Caroline?

— Pentru că am trecut prin iad aşteptându-te pe tine – iar întoarcerea ta m-a readus la viaţă. Şi nu vreau să se spună, sau să se zvonească, şi nici măcar să creadă cineva – nici măcar în treacăt – că interesele noastre sunt atât de diferite încât, în ciuda iubirii noastre, Ross Poldark a greşit.

Dwight se ridică în picioare, rostogolindu-l pe Horace pe preş. Câinele mormăi nemulţumit.

— Draga mea, doar nu vorbeşti serios!

— Normal că vorbesc serios! Dacă noi nu ne gândim la asta, alţii o vor face cu siguranţă!

— Ce importanţă are ce au alţii de spus?

— Are importanţă doar dacă spusele lor se reflectă în sufletul nostru!

Dwight era încă nesigur pe picioare, aşa că se aşeză pe marginea mesei. Chipul lui îngust, gânditor, era brăzdat de riduri în seara aceea. Arăta exact aşa cum şi era, de altfel: un om bolnav cu o voinţă de fier.

— Spune-mi cum trebuie să mă schimb, spuse el.

După câteva clipe, ea îşi dădu părul pe spate cu o mişcare bruscă a capului şi îngenunche lângă Horace.

Cu o voce diferită – dar atât de subtil diferită, încât numai Dwight ar fi reuşit să sesizeze asta, ea spuse:

— Ştiu că sunt o fiinţă cu capul în nori...

— Nu este adevărat!

— ...frivolă şi...

— Asta numai la suprafaţă!

— ...fără niciun fel de idei dincolo de...

— Ai o mulţime de idei!

— Dwight, spuse ea, făceam un efort de căinţă; dar nu pot face nici măcar atât, dacă mă întrerupi tot timpul!

— Eu sunt acela care ar trebui să mă căiesc, pentru că te-am neglijat enorm.

Ea se aşeză pe un scaun, cu spatele lipit de spătar şi picioarele strânse sub ea.

— Atunci, n-o să-mi trec în revistă greşelile. Hai să spunem doar că îmi place viaţa la ţară, îmi place să călăresc şi să vânez, îmi plac seratele şi petrecerile ocazionale, care ţie nu-ţi plac deloc. Nici eu nu sunt câtuşi de puţin pasionată de

medicină – deşi chiar mi-aş dori acest lucru. Dacă nu sunt nişte oameni *de seamă* – iar aceştia sunt mult prea puţini –, chiar nu văd rostul de a-i vindeca. Lumea este suprapopulată. Oamenii roiesc pretutindeni. E foarte trist, ştiu, dar, vorbind la modul general, eu aş fi de părere că trebuie lăsaţi să moară.

— Nu cred asta! Astea sunt vechile convingeri ale unchiului tău, nu ale tale…

— Ba da, sunt! În cazul de faţă, asta este convingerea mea, pentru că îl implică pe soţul meu! El neglijează *două* aspecte. Îşi neglijează soţia – ceea ce mie îmi displace foarte mult. Dar, ceea ce este şi mai important, se neglijează pe el însuşi. Tu, personal, comiţi un singur păcat, Dwight. Dar el are două consecinţe nefaste; iar a doua este chiar mai gravă decât prima.

— Greşeşti, Caroline. Sunt sigur de asta. Dacă te neglijez, sunt de condamnat şi asta… asta o să se schimbe. Cealaltă parte însă nu e deloc o consecinţă. Eu… Nu mă simt foarte bine. Dar nici foarte bolnav nu sunt. Este o stare despre care cred că se va remedia într-un an sau doi, dar nu cred că asta ţine de numărul de pacienţi pe care îi consult sau de eforturile pe care le fac ca să îi vindec.

— Bun, atunci, spuse ea. Dacă nu vrei să ţii seama de cea de-a doua consecinţă, măcar ocupă-te de prima!

— O să încerc să petrec mai mult timp cu tine după cină, să îmi reduc consultaţiile de dimineaţă…

— Ah, o să *încerci*… O să încerci să faci asta, o să încerci să faci ailaltă, dar o să şi reuşeşti? La tine… La tine e ca un drog, Dwight, aşa cum e băutura pentru alţi oameni. Se jură că se lasă, dar după o zi sau două se întorc iar la vechile obiceiuri…

El merse să îngenuncheze lângă ea, pe covor, iar ea observă faptul că abia se ţinea pe picioare. O sărută şi se ghemui lângă ea. Horace mârâi şi chefni, într-o reminiscenţă a vechii sale gelozii.

— Mâine deschid o pagină nouă. O să vezi. Beţivul intră la recuperare.

— Ştii, nu cu mult timp în urmă, stăteam zilnic la căpătâiul unui muribund care suferea de boala zahărului. Unchiului meu i-a luat mult timp să moară. Aproape tot timpul cât ai fost tu plecat. Iar eu m-am scârbit de vederea şi de mirosul bolii – al pilulelor şi al poţiunilor de tot felul, al ploştilor de peste noapte, al mâncării negustate, al unui trup care se ofileşte pe zi ce trece. De… de stările de inconştienţă şi de trezirile lui parţiale, doar ca să-l văd intrând din nou în comă. Sunt *tânără*, Dwight. *Tânără*. Şi frivolă, deşi tu pretinzi că nu crezi asta. Şi *te iubesc*. Vreau să fiu tânără împreună cu tine şi să mă bucur de tinereţea mea! Tu te-ai întors – pentru mine a fost ca şi cum te-ai fi întors din morţi! Şi nu vreau să te întorci printre morţi. Nu vreau să stau la căpătâiul *tău*. Vezi tu, eu sunt egoistă de felul meu. Stai, stai, lasă-mă să termin! Caroline făcu o pauză, ca să-şi şteargă, nervoasă, lacrimile din ochi. Apoi continuă: Ştiu prea bine că m-am măritat cu un chirurg, un medic. Ştiam asta şi asta sunt dispusă să accept. Faptul că tu vei continua să-ţi practici meseria a fost parte din înţelegerea noastră. Nu a fost vreodată exprimat în aceste cuvinte, dar eu am înţeles că este parte din învoiala noastră. Nu mă aştept şi nici nu-mi doresc ca tu să te transformi într-un moşier necioplit doar ca să-mi faci mie pe plac,

tot aşa cum nici tu nu te-ai aştepta ca eu să devin genul de nevastă obidită, care amestecă poţiuni sau completează notele de plată pentru soţul ei. Cu toate astea, te-ai căsătorit cu mine, eu *sunt* soţia ta la bine şi la rău, iar tu *trebuie* să ţii cont de lucrul ăsta! Pe lângă faptul că sunt soţie de doctor, sunt şi o tânără femeie proprietară de moşie; iar tu, pe lângă faptul că eşti doctor, eşti acum proprietar de pământ şi om cu avere. Trebuie să existe un compromis de ambele părţi. Altminteri, există riscul… există riscul să ne trezim într-o bună zi şi să ne dăm seama că nu a mai rămas nimic între noi.

Micul mops se căţăra acum cu încăpăţânare în poala strâmbă pe care ea i-o oferise din poziţia în care stătea, încercând să o lingă pe păr.

— Horace face exact ceea ce ar trebui să fac eu, observă Dwight.

— Ceea ce ar trebui sau ceea ce ţi-ai dori să faci?

— Ceea ce mi-aş dori.

— Dar nu trebuie, iar eu nu aş vrea ca atenţiile tale să fie atât de caste.

— Crezi oare că eu aş vrea să fie aşa?

— Dar *eu* trebuie să vreau asta. Eşti bolnav, Dwight. Trebuie să te fi simţit foarte rău astăzi, altfel nu te-aş fi găsit acasă.

— O să treacă. A trecut deja.

— Poate. Eu am îndoielile mele. Încetează, Horace! Ai limba prea aspră, îl mustră Caroline, împingându-şi părul brun-roşcat pe spate, astfel încât animalul să nu mai ajungă la el. Aşadar, dragul meu, sunt pregătită să fiu o soţie exigentă în unele privinţe, dar nu şi în altele. Îţi cer să munceşti mai puţin. Îţi cer ca, ocazional, măcar din când în când, să petreci o zi întreagă cu mine, făcând ceea ce vreau eu să faci. Pentru moment, nu-ţi cer nimic mai mult, chiar dacă acel „mai mult” la care mă refer este ceea ce mi-aş dori eu cel mai mult…

— Şi eu.

— Atunci, dovedeşte-mi-o!

— O să ţi-o dovedesc…

— Nu, spuse ea, punându-i palma în dreptul buzelor. Nu în seara asta. Îndeplineşte-mi celelalte cerinţe mai întâi. Pentru că ele stau la baza a ceea ce cred eu că va fi mai bine pentru noi amândoi.

Rămaseră acolo, împreună, pe covorul oriental decolorat de vreme. Se ţineau de mâini, dar, cumva, Horace reuşise să-şi strecoare trupul obez între ei, astfel că acum rămăsese înţepenit într-o poziţie care îi ţinea pe cei doi la distanţă şi nu putea fi urnit cu uşurinţă.

Pentru moment, mica furtună iscată în paharul cu apă se încheiase. Ea îi lăsase pe amândoi extenuaţi – pe Dwight cu atât mai mult, de vreme ce, prin natura lui, el se consuma mai mult. În afară de asta, avea şi mai puţină energie nervoasă decât de obicei. Caroline era conştientă de victoria repurtată, dar şi de cât de atent trebuia acum să apere teritoriul câştigat. Pentru că ea cunoştea prea bine vâna aceea subţire de fermitate – sau de încăpăţânare – care îi stătea în caracter lui Dwight. Îi părea rău că nu fusese mai categorică până atunci. Dar, după

miraculoasa lui întoarcere din morţi şi după boala care urmase, preocupările lui erau greu de combătut. Nu avea să fie o căsnicie uşoară, asta clar. Nu fusese niciodată aşa, în cele câteva luni care trecuseră până în acel moment. Dar ea era hotărâtă să câştige războiul. Fermitatea – sau încăpăţânarea – ei nu trebuia să fie mai prejos decât a lui. Iubirea lor nu putea fi pusă la îndoială. Întrebarea era ce aveau să facă cu ea.

## Capitolul 16

### I

Aşadar, Ossie Whitworth primi o scrisoare din partea doctorului Enys, care îi spunea că, din motive banale de sănătate, se vedea obligat să îşi restrângă practica mai aproape de casă şi de aceea nu avea să mai fie disponibil pentru vizite medicale, cu excepţia situaţiei în care starea de sănătate a doamnei Whitworth se deteriora subit. Îi mai spunea domnului Whitworth că, în opinia lui, doamna Whitworth îşi revenise foarte bine din boala care o afectase după naştere. În continuare era de preferat o dietă de înzdrăvenire, şi nu una restrictivă. În plus, trebuia făcut tot posibilul pentru ca doamna Whitworth să respecte un stil de viaţă simplu şi liniştit şi să evite orice fel de şocuri nervoase. Dacă se mergea pe drumul acesta, el era de părere că nu mai existau motive de teamă. Acestea fiind spuse, el rămânea, respectuos, servitorul lor supus şi umil etc.

Ossie mormăi ceva după ce citi scrisoarea, după care i-o azvârli Morwennei peste măsuţa de ceai, ca s-o citească şi ea.

— După cum vezi, Excelenţa Sa s-a săturat de noi, aşa că acum va trebui să ne întoarcem la doctorul Behenna.

— Vai de mine! exclamă Morwenna, continuând să citească. Ce păcat! Era atât de cumsecade! Ca un prieten bun. Simţeai că poţi discuta orice cu el.

— Aşa cum este evident că ai şi făcut, draga mea. I-ai făcut mai multe confidenţe decât ar considera potrivit majoritatea femeilor să îi facă unui alt bărbat. Unui bărbat care nu le este soţ, vreau să spun.

— Era doctorul meu, Ossie. Nu cred că am discutat vreodată cu el aspecte care să nu ţină de boala mea.

— Părerile sunt împărţite în privinţa asta. Ei bine, acum că te simţi din nou bine, că ai început să te îngraşi, şi eşti destul de rumenă şi sănătoasă, fără îndoială că vei putea să îţi reiei pe deplin responsabilităţile de soţie de vicar în cadrul parohiei.

— Deja mă străduiesc să fac asta. Am fost toată ziua prinsă cu treburile tale. Sunt convinsă că nu vrei să ţi le înşir acum, pentru că mi le-ai înşirat tu însuţi chiar în dimineaţa asta. A fost o zi minunată pentru mine pentru că am reuşit să fac atât de multe. Şi, deşi sunt obosită acum, e o oboseală plăcută, nu seamănă deloc cu starea de epuizare din trecut. Abia aştept s-o iau mâine de la capăt.

Ossie mormăi:

— Mâine-seară joc whist acasă la familia Carharack, aşa că voi ajunge târziu. Să-i spui lui Alfred să nu se culce până mă întorc. Apoi bărbatul îşi scoase ceasul din buzunarul elegantei sale veste şi se uită la el: Fata asta întârzie. Ce face de întârzie atât?

Morwenna îşi scoase ochelarii:

— Rowella? Abia dacă e o oră de când a plecat şi, în plus, soarele e încă sus! Greu de crezut că ar putea păţi ceva!

— Eu nu vorbesc de ce ar putea păţi fizic. Mă refer la stricăciunea morală, spuse Ossie. Ştiu că s-a dus la biblioteca aia, după cărţi. Amândouă pierdeţi câte-o jumătate de zi cu ele. Prea mult citit e demoralizant, mai ales la ce citiţi voi. Lecturile de genul ăsta duc la visuri, visuri nedemne. Pierzi contactul cu realitatea unei vieţi evlavioase. Ştii bine că ţie nu îţi ţin niciodată predici, Morwenna. Nu-mi stă în caracter să fiu metodic sau moralist. Cu toţii trebuie să dăm tot ce e mai bun din noi în lumea în care trăim, aşa cum ne e dat s-o cunoaştem. Dar nu putem să dăm tot ce e mai bun dacă încercăm, prin intermediul cărţilor, să le conducem vieţile altora. Este covârşitor, nesănătos – pentru voi amândouă. Îşi termină de băut ceaiul şi se ridică de la masă adăugând: O să fiu în biroul meu în următoarea oră.

— Aş fi vrut să-mi acorzi câteva minute, îl opri Morwenna, ca să discutăm despre educaţia lui Sarah şi a lui Anne. Cât am fost eu bolnavă, Rowella a fost extrem de ocupată cu toate şi n-a reuşit să le dedice atât de mult timp cât ne-am fi dorit noi. Nu cred că au avut de suferit din cauza asta, dar Sarah a devenit puţin obraznică. Rowella mi-a fost de mare ajutor şi mie, şi copilului, aşa că aş prefera să nu-i mai dau şi alte responsabilităţi în afară de astea.

— Altă dată, spuse el nerăbdător. O să discutăm altă dată despre asta.

După ce Ossie ieşi din cameră, Morwenna se gândi într-o doară că numele surorii ei avea un efect ciudat asupra bărbatului. Uneori părea extrem de ostil faţă de ea şi o numea „fata aia”, astfel că Morwenna se temea ca nu cumva el să ajungă la concluzia că fata nu se achita de obligaţiile ei şi s-o trimită acasă. Alteori, părea glumeţ şi prietenos şi dădea dovadă de suficientă politeţe în rarele situaţii când i se adresa direct. Însă cei doi nu se acomodaseră încă unul cu altul, aşa cum ar fi trebuit să o facă un cumnat şi o tânără cumnată. Morwenna îşi puse din nou ochelarii la ochi şi citi scrisoarea lui Dwight. Retragerea lui era o mare pierdere pentru ea, pierderea unui prieten adevărat, în condiţiile în care şi aşa nu prea avea parte de astfel de prieteni.

Ieşi să se plimbe prin grădină, după care coborî către locul ei preferat de lângă râu. Însă râul se retrăsese, nămolul avea un miros umed şi stătut, iar Leda şi prietenele ei nu erau acolo. Morwenna aruncă bucăţile de pâine şi prăjitură pe mal, astfel încât lebedele să poată ajunge la ele, dacă găinuşele de baltă şi celelalte păsări nu le înfulecau cumva înainte de întoarcerea lebedelor. Acesta era locul în care se gândise la un moment dat să se arunce şi să se înece în nămol, ca să evite obligaţiile de femeie căsătorită. Încă era o opţiune, însă un scurt mesaj pe care i-l

adusese recent Geoffrey Charles, deşi fără speranţă, o făcuse să vadă viaţa cu alţi ochi.

Cât despre Rowella, Morwenna aprecia compania şi ajutorul ei, dar ele nu prea obişnuiau să discute în felul acela intim, firesc pentru surorile care trăiau sub acelaşi acoperiş şi se întâlneau zilnic. Dacă ar fi fost Garlanda în locul Rowellei, Morwenna ştia că ar fi trăncănit întruna, într-o manieră însufleţită şi fără reţineri, iar astfel ziua ar fi trecut mai uşor. Orice s-ar fi întâmplat, Rowella era mereu ea însăşi, reţinută şi rece la vorbă, cu un ochi critic activ în permanenţă, capabilă şi binevoitoare, dar niciodată „caldă”. Poate că trăsătura asta nu-i stătea în caracter.

De pe scaunul din biroul lui, în timp ce îi scria o nouă scrisoare lui Conan Godolphin despre locul încă vacant de la Sawle-with-Grambler, Ossie Whitworth i-ar fi putut oferi soţiei sale nişte puncte de vedere cu totul şi cu totul interesante despre firea Rowellei Chynoweth. De fapt, în momentul acela el nu se putea concentra pe deplin la scrisoarea pe care o avea de scris, deoarece aştepta să audă paşii Rowellei Chynoweth. *Paşii* ei.

Totul era extrem de tulburător pentru el. Nu era genul de bărbat care să se roage din convingere – asta, firește, cu excepţia slujbelor publice, funcţie pentru care fusese hirotonisit conform tuturor canoanelor. În particular, nu se ruga foarte mult. Însă în chestiunea legată de cumnata lui ceruse călăuzire o dată sau de două ori. Şi, după toate aparenţele, nu o primise.

Uneori avea o părere foarte proastă despre el – ca, de pildă, chiar acum, sau de cele mai multe ori în momentele acelea în care ştia că fata e prin preajmă, iar el asculta atent ca să îi audă paşii. Era un lucru foarte ciudat. Nici o altă femeie nu îl tulburase atât de tare până atunci. Nici măcar soţia lui, înainte de nuntă, pe vremea când o dorea cu pasiune. Când Rowella se afla în casă, era ca şi cum ar fi putut să-i audă respiraţia. Poate tocmai pentru că ştia ce se întâmplă când ea respiră îi ocupa în aşa măsură gândurile. Uneori, în momentele cele mai stânjenitoare, amintirea imaginii ei îi apărea în faţa ochilor, făcându-l să ezite şi poticnindu-i gândurile.

Păşea tiptil prin casă în rochiile ei lungi, înguste, care îi veneau prost, dar trupul ei – acum, de când el ştia ce se află acolo – i se etala în toată splendoarea prin materialul acela subţire, dezgustător. Şi, desigur, picioarele ei, care erau atât de minunat de răcoroase şi zvelte în mâinile lui, cu piele atât de fină, cu forma şi osatura atât de suplă – atât de minunat, seducător de suplă. Atitudinea ei în casă era impecabilă: niciodată nu trăda în public, nici măcar printr-o licărire a ochilor vicleni şi apropiaţi, ceea ce se întâmplase cu o noapte înainte, când fuseseră singuri.

Uneori, se întreba dacă nu cumva era o vrăjitoare – o vrăjitoare trimisă special în lumea largă, perfect calificată în toate ticăloşiile, încă de mică. Pentru că ea înţelegea mai multe despre felul în care putea seduce sau întărâta un bărbat decât visaseră vreodată prima şi a doua lui soţie. Părea să ştie chiar mai multe decât femeile acelea uşoare din Oxford sau cele care stăteau pe chei în acest orăşel. Era, desigur, şi mai fragedă decât ele şi al naibii de provocatoare. Comportamentul pe

care îl avea în pat, după ce el o dezbrăca, stângaci, pe jumătate, era sălbatic şi rău. Îl scuipa, schimonosindu-şi chipul şi arcuindu-şi trupul precum o pisică, i se oferea şi îi oferea sânii ei minunaţi, pentru ca mai apoi să-l respingă, se îmbufna, muşca, rânjea răutăcios sau se încrunta, iar când în cele din urmă îl lăsa să o posede, toate elementele care precedaseră momentul acela deveneau parte integrantă din el; aşa se face că Ossie descoperise senzaţii care îi fuseseră cu totul străine până atunci.

Era ameţitor şi oribil în acelaşi timp şi, de regulă, o detesta. Cel mai mult îl supăra faptul că ajunsese să se înjosească atât de mult. Fusese adus la nivelul unui puştan de cincisprezece ani care cerea, implora, argumenta, linguşea. Şi apoi, în momentele acelea de desfrâu, ea i se adresa deodată cu „părinte”, ca şi cum îl lua peste picior, îl provoca să-şi aducă aminte de rangul lui.

Cu toate acestea, uneori credea că o iubeşte. În ciuda aspectului ei searbăd, avea un farmec teribil şi uneori, după ce făceau dragoste, ea îl mângâia pe frunte, părând că încearcă să-i redea respectul de sine. Nicio femeie nu îl mângâiase pe frunte până atunci, iar lui îi plăcea asta. Bineînţeles că atitudinea lui faţă de femei fusese întotdeauna aceea că ele erau acolo cu un scop; ele existau pentru plăcerea lui, şi nu a lor. Nu văzuse niciodată până atunci o femeie care să obţină plăcere din asta – ceea ce-l făcea cu atât mai bănuitor în privinţa acestei tigroaice pe care o descoperise deghizată într-o biată pisicuţă. Nu era deloc *naturală*. În momentele lui de moralitate, pricepea că ea era răul întruchipat. Erau suficiente exemple de astfel de femei în Scriptura din care predica el în fiecare săptămână. Tot acolo erau chiar şi mai multe exemple de bărbaţi răi, dar el încerca să nu se gândească la aceştia din urmă.

El mai înţelesese – chiar dacă Rowella n-o făcuse – şi capcanele care îl păşteau dacă nu rupea această legătură. Totul începuse, în parte, din cauză că el fusese privat de o relaţie normală cu soţia lui. Nu-i trebuia prea multă intuiţie ca să-şi dea seama că acum trebuia să găsească un pretext pentru ca Rowella să fie trimisă acasă. Acum că Morwenna era mereu prin preajmă, exista un risc mai mare de a fi descoperiţi şi, dincolo de orice altceva ar fi decurs de aici, cel mai mult îi displăcea gândul ca soţia sa să aibă orice fel de scuză morală pentru mofturile pe care le făcea în privinţa lui. Şi chiar dacă asta nu se întâmpla, exista întotdeauna riscul ca vreunul dintre servitori să bănuiască ceva şi să lanseze un zvon în parohie. Atâta vreme cât încă nu primise un răspuns clar în privinţa parohiei Sawle, Ossie dorea în mod special să evite acest lucru.

Însă dincolo de toate aceste gânduri rezonabile şi prevăzătoare, exista un singur factor care înclina balanţa în partea opusă: Rowella însăşi. Nu mai exista nimeni asemenea ei. Nu existase niciodată. Şi nici nu mai avea să existe vreodată.

Aşa că, probabil, Rowella avea să fie trimisă acasă în cursul săptămânii următoare. Sau al celei de după ea. Nu avea decât cincisprezece ani; o copilă. Deşi era fiică de protopop, nu părea să aibă mustrări de conştiinţă pentru faptul că preacurvise şi nici pentru păcatul dublu că se culcase cu soţul surorii ei. Era de datoria lui să îi explice cum e cu păcatul. Era de datoria lui să îi arate că e greşit

ceea ce face, dincolo de propria lui greşeală. Într-o bună zi, curând, aveau să discute unul cu celălalt. Decent şi cumpătat, nu frenetic şi desfrânat. Iar apoi ea avea să accepte să plece acasă...

Afară, în hol, Ossie auzi zgomotul tiptil de paşi pe care îl aşteptase. Rowella venise acasă. Citea prea multe cărţi. Poate că deprinsese câte ceva din atitudinea aceea desfrânată tocmai din cărţile pe care le citea. Seara, ea ar fi trebuit să joace whist sau pichet în loc să stea cu nasul în cărţi. Într-o bună zi poate avea s-o înveţe. Dar nu, era riscant. Nu trebuia să facă nimic prin care să lase impresia că o atrage deoparte pentru a-i oferi atenţii speciale. Dacă erau atenţi, foarte atenţi, putea să mai treacă o vreme până ca el să fie nevoit să o trimită acasă.

## II

Jud Paynter era un om ale cărui supărări pe viaţă deveniseră parte din înţelepciunea tradiţională a parohiei. La început fusese miner, se împrietenise cu tatăl lui Ross şi venise ulterior să locuiască la Nampara cu presupusa lui nevastă, Prudie. Fusese prin preajmă în vremurile când Joshua Poldark o luase razna. Celălalt tovarăş apropiat al lui Joshua fusese Tholly Tregirls; dar Tholly fusese întotdeauna adevăratul aventurier. Chiar şi în vremurile acelea, Jud fusese genul de aventurier şovăielnic, pesimist incurabil, convins că lumea întreagă îi era ostilă.

Când Ross se întorsese din America, după moartea tatălui său, îi ţinuse pe lângă el pe cei doi Paynter vreme de vreun an sau doi, dar în cele din urmă trăsese concluzia că nu se poate baza pe ei, aşa că îi alungase, iar ei îşi găsiseră adăpost într-o cocioabă dărăpănată din capătul de nord al satului Grambler. După aceea, o vreme, Jud muncise pentru domnul Trencrom şi afacerea lui, dar trăgea prea des la măsea şi, de cele mai multe ori, îl lua gura pe dinainte când era beat; din acest motiv, nu prea le era pe plac colegilor săi mai prudenţi, care îşi aminteau noaptea aceea din februarie 1793, când, la debarcare, fuseseră surprinşi de paza de coastă, mai mulţi dintre prietenii lor fiind deportaţi sau încarceraţi din această cauză.

Aşa că, într-o bună zi, respirând din greu şi semănând tot mai mult pe zi ce trece cu mopsul lui Caroline, domnul Trencrom trecuse pe la cocioaba dărăpănată şi se achitase de datoriile pe care le avea la el. La scurt timp după aceea, o şansă nesperată făcuse ca groparul de la Biserica Sawle să moară, şi astfel Jud fusese angajat pe postul rămas vacant.

Era genul de muncă potrivit cu vârsta şi temperamentul lui. Pentru bătrânul trecut acum bine de şaizeci de ani, munca era ceva ce el încercase să evite toată viaţa; însă nu-l deranja prea tare puţină muncă, dacă putea să o facă în ritmul lui. Când i se cerea să sape un mormânt, de regulă i se spunea cu două zile înainte; apoi, munca era în aer liber, iar asta îi plăcea: putea întoarce câteva cazmale de pământ, după care putea să se oprească pentru o ţigară. Plus că, pe lângă faptul că îi aducea câţiva bănuţi în plus, slujba îi oferea pretextul perfect pentru a scăpa de

Prudie.

Îi plăcea să îngroape oameni. Tristeţea care îl înconjurase toată viaţa se mai disipa puţin atunci când era martor la tristeţea altor oameni. Îi plăcea să urmărească şi să comenteze nestingherit despre aparenta durere afişată de două văduve, despre care se întâmpla să ştie că îşi detestaseră soţii. Calitatea sau lipsa de calitate a unui sicriu era un subiect despre care era dispus să ţină adevărate prelegeri în cârciuma lui Sally Tregothnan – sau chiar şi acasă, dacă nu cumva îl obliga Prudie să tacă. Mormintele săracilor şi lipsa de sicrie erau alte subiecte care îl pasionau. Şi, deşi mulţi dintre clienţii lui erau copii şi tineri ale căror vieţi fuseseră curmate de o epidemie sau alta, Jud simţea o plăcere aparte atunci când se întâmpla să îngroape persoane de aceeaşi vârstă cu el. Îşi desfăta privirile văzându-i pe fiecare în parte sub pământ şi îşi plescăia buzele satisfăcut că îi supravieţuise încă unuia. Când era băut, în seara de după înmormântare, oferea bucuros oricui era dispus să îl asculte o scurtă biografie a celui decedat, insistând îndeosebi asupra ghinioanelor şi greşelilor care îi marcaseră viaţa nefericitului sau nefericitei. De vreme ce trăise în satul acela toată viaţa lui, fiind acum unul dintre locuitorii cei mai vârstnici, cunoştea pe toată lumea şi ştia povestea tuturor; şi, ca întotdeauna, băutura aţâţa focul de sub oala amintirilor, astfel că trecutul creştea treptat precum spuma laptelui care stă să dea în clocot, căpătând proporţii ireale.

Ascultătorii săi îl apreciau sau nu, în funcţie de dispoziţia de moment. Uneori îl considerau o sursă bine-venită de divertisment, aşa că-l lăsau să-şi facă de cap; alteori îi enerva simpla inflexiune a vocii lui şi numaidecât îi strigau să tacă. Deşi se simţea profund ofensat în astfel de momente, ele nu făceau decât să-i confirme perspectiva vizavi de inechitatea lumii.

Într-o bună zi din septembrie, se duse la cimitir într-o stare aparte de pesimism şi iritare, deoarece Ed Bartle îl dăduse afară din cârciumă în noaptea precedentă. Mătuşa Mary Rogers, proprietară a singurului magazinaş din Sawle, murise, iar Jud fusese nevoit să se ocupe de înmormântarea ei în bune condiţii. Apoi, la un pahar de rom, îşi manifestase zgomotos dispreţul faţă de pastorul Odgers şi de cuvintele rostite de acesta la marginea mormântului: „Sora noastră a plecat acum spre locul pregătit să-i primească pe cei cu inocenţă şi virtute”.

— Inocenţă, ha? Momâie bătrână şi mizerabilă! Ea şi prăvălia ei nenorocită! Nicio para chioară nu vedeai din mâna ei, nici de-o para chioară nu-ţi dădea pe datorie! Nicio para, nici juma’, şi nici măcar un sfert! Numai să fi deschis uşa prăvăliei, atâta-ţi trebuia! Şi să intri. Că ieşea ca o sărăcie de acolo din spate, să te jupoaie cum ştia ea mai bine! Luând încă o înghiţitură, Jud continuase să-şi verse necazul: Şi virtute, auzi colo! *Virtute*. Să faci pe tine de râs, nu alta! Am râs până mi-a ieşit pe nas! Păi, mătuşa Mary l-a luat în gazdă pe Wallas Bartle pe vremea când ea avea cinzeş’opt de ani şi el numa’ douăş’unu. Şi doar ştim cu toţii ce se petrecea acolo, în camera din spate...

Jud nu mai apucase să-şi termine romul, pentru că, din nefericire pentru el, nu mai luase în calcul faptul că Ed şi Wallas Bartle erau veri, iar Ed putea să se simtă

jignit la auzul unor asemenea cuvinte. Aşa că Jud ajunsese acasă mai devreme şi mai treaz decât venise vreodată acasă în ultimele luni.

Astfel, în ziua imediat următoare, căuta mai mult decât oricând motive ca să se plângă de nedreptatea din lume. O vreme, se sfădise cu Prudie, dar cum nu avea pic de compasiune şi înţelegere din partea ei, o ştersese pe terenul lui de joacă. Mătuşa Mary Rogers mai avea nevoie de încă juma' de metru de pământ peste mormânt, pentru ca acesta să ajungă la nivelul normal.

Era o zi frumoasă, însorită, cu ceva nori răsfiraţi în înaltul cerului. Când ajunse în cimitir, Jud se rezemă cu spatele de o piatră de mormânt pe care scria aşa: *Penlee. Tata, mama şi cu mine am ales să fim înmormântaţi separat. Tata şi mama odihnesc aici, iar eu zac înmormântată mai încolo*. Genul ăsta de inscripţii îi era pe plac, pentru că se potriveau cu simţul umorului lui; în plus, era o piatră funerară confortabilă, uşor înclinată, cu o poziţie care convenea de minune spatelui lui. Fumă o pipă cu tutun, după care trase un pui de somn; pe la miezul zilei se trezi, luă cazmaua şi se duse să termine mormântul mătuşii Mary. Şi atunci văzu potaia.

Jud detestase întotdeauna câinii. Ura zgomotul pe care îl făceau, felul în care mergeau, cozile care pendulau, limbile care atârnau, respiraţia gâfâită, obiceiurile lor murdare şi locurile în care adulmecau alţi câini. Undeva, în străfundurile sufletului lui Jud – ascuns foarte bine – zăcea un puritan. În propriul lui comportament, el reuşea să uite asta foarte repede, dar puritanismul lui devenea evident în prejudecăţile pe care le avea. În opinia lui, de pildă, câinii nu erau *decenţi*. Nişte obscenităţi cu patru picioare care lingeau, sforăiau, făceau multă gălăgie şi se împreunau în văzul lumii.

Şi dintre toţi câinii pe care îi ura el, cel mai mult detesta cele două javre care căzuseră ca o năpastă pe capul lui în locul ăsta sacru. Nu aparţineau nimănui, umblau razna şi erau o adevărată pacoste – zgrepţănau şi adulmecau peste tot, se încăierau şi schelălăiau, îl lătrau de la distanţă şi se „răhăţeau" – aşa cum spunea Jud – în tot locul.

Astăzi nu venise decât unul – cel mai mare dintre ei: o corcitură imensă şi pestriţă, care aducea puţin a collie. Chiar atunci, râcâia în pământul afânat de lângă mormintele lui James şi Daisy Ellery şi ale celor şase copii ai lor. Şi, una peste alta, îngropa un os!

Asta i se părea o insultă şi mai mare lui Jud, care ştia absolut tot despre oasele deja îngropate în locul ăsta şi nu-şi mai dorea surplusuri! Apoi observă că javra nu numai că stătea cu spatele la el, dar forma vechilor pietre funerare de acolo alcătuia un fel de fundătură, care putea servi drept închisoare temporară, în cazul în care câinele putea fi luat pe nepregătite. Jud era de părere că toţi câinii ar fi trebuit să fie spânzuraţi – fără îndoială, asta ar fi fost soarta celor doi, dacă reuşea să-i prindă vreodată; însă tocmai asta cu prinsul era partea cea mai dificilă. Jud puse mâna pe cazmaua cu mâner lung – lesnicioasa, aşa cum i se spunea – şi începu să se apropie de animal pe furiş.

Iarba dintre morminte era moale şi deasă, iar briza bătea în direcţia opusă. Spre

surprinderea lui, Jud reuşi să se apropie suficient de mult de animal încât să poată să-l lovească. Însă când ridică lopata deasupra capului, javra îl auzi. Toată suferinţa acumulată de săptămâni bune se revărsă în lovitura lui Jud, dar câinele făcu un salt şi se feri. Mai apucă să scoată un scheunat de durere atunci când lopata îi atinse o latură a corpului şi coada; în cădere, cazmaua se izbi de o piatră şi vibră în mâna lui Jud, făcându-l să-şi piardă echilibrul şi să cadă.

Căzând, observă că şi căţeaua era acolo, în spatele unei lespezi. Dintr-odată, cei doi câini erau prinşi în cursă şi îşi arătau colţii la el. Apoi săriră peste el şi o luară la goană. Printre labele care zburară pe deasupra spatelui său, Jud simţi o muşcătură în turul pantalonilor, după care se trezi stând în fund, scuturându-şi chelia de ţărână, ţipând şi ocărând de mama focului.

În clipa următoare, unul dintre membrii încă în viaţă ai familiei Ellery, micul Nigel, tresări când îl văzu apărând din curtea cimitirului pe poteca din faţa lui pe domnul Paynter, mânios şi speriat, ţinându-se strâns de turul pantalonilor şi ţipând:

— Am fost muşcat! Muşcat de un pui nenorocit de potaie turbată, fir-ar al dracului să fie el!

Jud porni spre casă – care era aproape – iar micul Nigel îl urmă, transmiţând mesajul în gura mare tuturor celor întâlniţi pe drum, astfel că, până ajunseră la ultima cocioabă, se strânseseră în urma lor vreo duzină de oameni care îi ţineau hangul.

Când sosi toată ceata, Prudie tocmai pregătea ceai pentru verişoara ei Tina din Marasanvose. Prudie făcea ceai cât de des îşi putea permite; ceainicul cel mare pe care i-l dăruise Demelza era golit doar o dată pe săptămână, între timp Prudie mai adăugând în el, din când în când, apă fiartă şi câte un strop de ceai.

— Am fost muşcat! urlă Jud de cum intră pe uşă. Muşcat de un câine turbat! Nu e normal, nu e cinstit! Era turbat de-a binelea – îi atârna limba aia de ziceai că-i cade! O javră mare cât un viţel! M-a pus la pământ şi m-a atacat ca un sălbatic. A trebuit să mă lupt cu el cu mâinile goale!

— Vai de sufletul meu! sări Prudie cu ceainicul în mână, îl puse jos, apoi îl privi încruntată şi bănuitoare pe Jud, pe de-o parte dorind să se asigure că el o să supravieţuiască şi o să-i facă ei zile amare în continuare, dar pe de alta cunoscându-i talentul de a face din ţânţar armăsar. Cum adică – muşcat de un câine turbat? îl chestionă ea. Unde te-a muşcat? Eu nu văd nicio muşcătură! Apoi, privind peste umărul lui, la gloata care se strânsese pe urmele sale: Ce câine turbat? Aţi văzut voi vreun câine turbat?

Începură să vorbească cu toţii dintr-odată, explicându-i femeii ce nu văzuseră, repetând întocmai vorbele lui Jud. Jud ţipă la ei să-i facă să tacă, arătându-şi, cu un mârâit, ultimii doi dinţi rămaşi în gură.

— M-a muşcat de *aici!* Poate şi din alte locuri, dacă vrei să ştii! Trimite după doctor! Am fost muşcat de o potaie turbată! E *periculos!*

— Ia, spuse Prudie, afară cu voi de-aici! Toată lumea! Ieşiţi afară până văd eu despre ce muşcătură e vorba! Haide, haide! Şi tu, Tina.

— Bine, spuse Tina.

— Trimite după doctor! ţipă Jud, ţinându-se de pantaloni.

— Aşteaptă puţin! Nu te mai agita. Unde te-a muşcat? De fund? Păi, hai, dă pantalonii jos şi lasă-mă să văd! Apleacă-te! Uite, sprijină-te de scaunul ăsta!

Bombănind, Jud făcu întocmai cum i se spusese. Prudie îşi încruntă sprâncenele stufoase şi studie zona foarte generoasă expusă sub ochii ei.

— Aici? întrebă ea îmboldindu-l cu degetul.

— Da! Uite aşa dai în turbare. Turbare, auzi tu? Şi *pac!* Eşti mort! Javrele astea turbate...

Semnul era, de fapt, o ciupitură minusculă, o mică margine înroşită, lungă cam de doi centimetri, fără ca pielea să fi fost julită.

— Nu mai vorbi prostii! Nu e nimic serios, şarlatan bătrân! Behăi ca un mieluşel dus la tăiere!

— A fost o potaie turbată, ascultă la mine! Trimite după doctor!

Jud vru să se îndrepte de spate, dar Prudie îl îmbrânci nervoasă la loc.

— Stai aşa, că te-aranjez eu! spuse ea.

Aprinse un mănunchi de vreascuri în vatră, ca să fiarbă ibricul. Acesta dăduse în clocot deja, dar beţele încă mai ardeau. Femeia se aplecă deasupra vetrei şi scoase de acolo un beţişor care ardea cu flacără la un capăt. Suflă cu putere şi stinse flacăra, după care apăsă capătul băţului pe fundul lui Jud.

## III

În ziua următoare, Demelza plecă pe jos către biserica din Sawle. Pornise la drum cu Jeremy şi Garrick. Însă, ca de obicei în ultimul timp, Garrick nu se mai aventura dincolo de pâlcul de pini care înconjurau mina Wheal Maiden şi noua casă de rugăciune. Ştia prea bine cât îl ţineau puterile, iar o scurtă pauză în vârful dealului, cu botul pe labe, îi dădea suficientă energie pentru plimbarea uşoară la vale, către casă. Demelza îl suspecta că afişează această atitudine de domn în vârstă în special pentru a le veni lor în ajutor, dar, cum animalul împlinise deja treisprezece ani, avea şi el dreptul la metehnele lui.

De data asta, Jeremy decise să se întoarcă împreună cu el, aşa că Demelza îşi continuă drumul singură. Era o nouă zi frumoasă; vara aceea mizerabilă se transforma acum într-o toamnă însorită, iar Ross o rugase să vadă dacă Boase, pietrarul de la St Ann, începuse să monteze granitul pentru mormântul mătuşii Agatha. Luase cu ea un bucheţel de flori pe care să-l pună pe mormânt, precum şi o jumătate de guinee, pentru Prudie Paynter.

Când ajunse acolo, constată că încă nu începuse lucrarea la mormântul mătuşii Agatha. De asemenea, nu văzu nici urmă de Jud; dar se opri o vreme să se uite la inscripţiile din cimitir. Tatăl, mama şi fratele lui Ross erau cu toţii îngropaţi acolo.

*Dedicată memoriei lui Grace Mary, preaiubită soţie a lui Joshua Poldark, care a părăsit această lume în a noua zi a lunii mai 1770, la vârsta de 30 de ani*. Quidquid Amor Jussit, Non Est Contemnere Tutum.

*Dedicată, de asemenea, memoriei domnului Joshua Poldark din Nampara, Comitatul Cornwall, care a murit în a unsprezecea zi a lunii martie 1783, la vârsta de 59 de ani*.

Iar pe o lespede mai mică, alături:

*Claude Anthony Poldark, mort la 9 ianuarie 1771, în al şaselea an de viaţă*.

Demelza luă o bucată de hârtie şi o bucată de cărbune pe care le adusese în buzunarul fustei şi copie citatul în latină. Îl întrebase pe Ross ce înseamnă, dar el spusese că uitase demult puţina latină pe care o învăţase la un moment dat. Demelza ar fi dorit să ştie. Tot ce ştia despre părinţii lui Ross era ce aflase despre reputaţia lui Joshua din tinereţe, despre scurta, dar fericita lui căsnicie şi despre revenirea la vechile obiceiuri după moartea soţiei lui. Tot ce văzuse legat de mama lui Ross era o poză micuţă, îngălbenită de umezeală; pe tatăl lui Ross nu-l văzuse nicăieri; nu exista nici măcar un portret de-ale sale printre stivele de fotografii de la Trenwith.

De dimineaţă, sosise o scrisoare de la Hugh Armitage. Din fericire, Ross fusese plecat cu Jack Cobbledick să îngrijească un viţel bolnav, aşa că ea reuşise să-şi strecoare în buzunar bucăţica de hârtie separată, înainte ca soţul ei să se întoarcă acasă. Pe spatele respectivei hârtii, Demelza copie acum inscripţia aceea latinească.

Scrisoarea lui Hugh era trimisă de la bordul navei militare *Arethusa*. Deşi îi era adresată ei, era formulată în termeni generali, care nu lăsau loc de reproşuri. „Dragă doamnă Poldark” şi „vă rog să-i transmiteţi soţului dumneavoastră şi salvatorului meu cele mai calde salutări şi cea mai aleasă prietenie”, după care venea semnătura: „stimată doamnă Poldark, consideraţi-mă, vă rog, umilul şi supusul dumneavoastră servitor”. Demelzei i se păru că identifică printre rânduri o uşoară notă de melancolie. Părea mai degrabă o tristeţe legată de viaţa lui decât de ea. Poate cei mai mulţi dintre poeţi simt asta: o suferinţă pentru tragedia nesfârşită a iubirilor de tot felul. Neîmpărtăşite, ele sunt sortite să se stingă treptat. Împărtăşite, tot se sting treptat, fie pentru că îşi pierd prospeţimea, fie pentru că unul dintre cei doi încetează din viaţă şi este îngropat în pământul rece. Ca acum. Ca aici. Dedicată memoriei lui Grace Mary, care a murit în mai 1770, la vârsta de 30 de ani. *Quidquid Amor Jussit*... Cum mai era?

Iar Hugh, se pare, era îndrăgostit şi era nevoit să scrie acum de pe mare, unde băteau vânturile acelea aspre, iar Anglia era în război. Şi totuşi, s-ar fi zis că întreaga lui compasiune nu era îndreptată către el însuşi, ci către umanitate. Iar poeziile lui, indiferent de distanţa de la care le scria, erau tot mai directe şi cu tot mai multă dragoste. Demelza scoase bucata de hârtie şi se uită în jur înainte s-o

citească, de parcă toţi oamenii aceia care dormeau liniştiţi acolo, ar fi putut să privească peste umărul ei şi să o condamne.

Era destul de scurtă. Vântul făcea ca hârtia din mâna ei să foşnească.

*Dacă cea pe care o doresc ar binevoi să mă iubească,*
*Aş veni la ea cu sufletul în palmă,*
*Şi în genunchi i-aş cere cu drag să mă primească*
*Şi să îngăduiască*
*Pentru că tot ce am e-al ei şi doar al ei pe veci,*
*Pe veci şi până-n ziua de apoi,*
*Doar buzele să le lipească de ale mele*
*Şi niciodată*
*Să nu lase dragostea să şubrezească.*

## IV

Lângă al doilea dintre cele două coşuri mari aparţinând minei abandonate Grambler, cu porumbeii fâlfâind din aripi în soare, în jurul acoperişului prăbuşit al vestiarului, se întâlni cu Will Nanfan, care îi povesti râzând pe înfundate despre păţania lui Jud din ziua precedentă. Demelza plecă deci mai departe, ştiind deja povestea tristă cu care aveau s-o întâmpine. Lucrul la care nu se aştepta atunci când uşa se deschise cu un scârţâit era s-o vadă pe Prudie cu o frumuseţe de ochi învineţit. Jud era întins în pat, pe burtă, încercând să fumeze, dar din când în când fumul îi intra în ochi, iar el tuşea şi blestema abia şoptit, asemenea cuiva care mai are doar puţin de trăit.

— A, dumneata erai… spuse el.

În ciuda deselor înghionteli ale lui Prudie, Jud nu putea uita sub nicio formă faptul că Demelza sosise pentru prima oară la Nampara ca o fetişcană prostuţă, angajată pe post de spălătoreasă, sfrijită, flămândă, fără ştiinţă de carte şi deloc demnă de a fi acceptată în casă – cu *mult* inferioară lui şi lui Prudie, care erau servitori cu experienţă. Poate că acum se schimbase, devenind de nerecunoscut şi poate că acum era stăpâna casei, deoarece căpitanului Poldark i se făcuse milă de ea, dar nimic din toate astea nu schimba maniera şi locul din care plecase.

— Hai, vino încoace, domniţă, adăugă apoi repede Jud, amintindu-şi exact la timp nu atât înghiontelile lui Prudie, cât mai ales faptul că Demelza le mai aducea uneori bani. Aici zac şi strig toată ziua. Probabil ai auzit?

— Da, răspunse Demelza. Îmi pare rău pentru tine.

— N-a păţit nimic, spuse Prudie. Putoare bătrână! Ia stai aici jos, draga mea! Îţi pregătesc numaidecât o cană cu ceai.

Demelza se aşeză pe un scaun şubred. Observă că oglinda pe care le-o făcuse cadou anul trecut avea o fisură, iar singurul scaun din casă zăcea acum sprijinit de

perete, cu două picioare rupte. Ai fi zis că acolo avusese loc o ceartă.

— Javre! spuse Jud, ridicându-se într-un cot. O să pun eu în ştreang toată haita aia nenorocită! Nu e normal aşa! Cu javrele alea turbate hoinărind prin cimitirul meu, a fost o binecuvântare că nu m-au făcut arşice!

— O ciupitură! se auzi vocea răsunătoare a lui Prudie din cealaltă cameră. Din respect pentru musafira ei, încerca să găsească o cană curată. O ciupitură, ca şi când ţi-ai fi pişcat fundul cu un cleşte! Nici măcar atât! Nici măcar atât!

— Şi tu ce-ai făcut atunci, ha? strigă enervat Jud şi se ridică mai mult în capul oaselor, după care se prăbuşi cu un geamăt. M-ai ars cu fierul roşu! Ai ars rana şi ai făcut-o de două ori mai adâncă! Cotoroanţă bătrână ce eşti!

Discuţia continuă pe acelaşi ton ridicat, în timp ce Prudie pregăti ceaiul. Demelza ar fi plecat bucuroasă de acolo, dar apucase să-i strecoare lui Prudie jumătatea de guinee imediat ce intrase, iar Prudie s-ar fi simţit jignită dacă ea n-ar fi rămas să bea o cană cu ceai. Era felul ei de a spune mulţumesc, iar Demelza ştia că Jud n-o să afle despre cadoul ei în ziua aceea.

— Am fost la biserică, spuse ea, încercând să ia o gură din lichidul fierbinte, închis la culoare. M-am dus să văd dacă Boase a început să lucreze la mormântul domnişoarei Agatha, dar, din câte văd, încă nu s-a apucat de el. Ştii cumva dacă a trecut să facă măsurătorile?

— Eu nu l-am văzut şi nu l-am auzit pe acolo, spuse Jud. L-am văzut pe căpitanul Ross, o dată sau de două ori. Boase n-a mai trecut pe la cimitir, nu, încă de când a ridicat monumentul ăla hidos pentru bătrânul Penvenen. De multe ori mi-am dorit să cadă şi să-l strivească în timp ce lucra la el. Mare urâţenie… Pe căpitanul Poldark, da, l-am văzut o dată în iulie…

— Jud, vierme ce eşti! spuse Prudie. Uite-ţi ceaiul! Dă-l pe gât şi sper să-ţi stea acolo!

Jud primi cana şi îşi vărsă puţin lichid pe încheietura mâinii. Blestemă în barbă şi sorbi din băutură.

— Pe căpitanul Poldark l-am văzut într-o seară din iulie. Eu eram acolo, tocmai aranjasem mormântul lui Betsy Caudle. Când l-am văzut pe căpitanul Poldark aşteptând sub un pom…

— Jud, păduche nenorocit! Ţine-ţi clanţa!

— Pentru ce? Cu ce-am greşit? Ce nu fac bine? Care-i treaba? L-am văzut pe căpitanul Poldark. Nu asta am zis? Cu ce greşesc când spun asta? Şi am văzut-o pe femeia asta mergând către el, iar eu am crezut că eşti dumneata, domniţă. Mi-am zis: A, au venit să se întâlnească aici ca două păsărele în copac. Şi să fiu al naibii, atunci când s-a apropiat, am văzut că era doamna Elizabeth Warleggan – Poldark, adică – şi s-au salutat, el şi-a ridicat pălăria şi au plecat apoi împreună către Trenwith, braţ la braţ!

— Mai pun ceai? o întrebă Prudie pe Demelza, suflându-i în creştet. Vai de mine, nici măcar nu te-ai atins de el încă, iar eu deja l-am terminat pe al meu. Hai să mai torn un strop!

— Mulţumesc, spuse Demelza. Nu, e chiar bun, dar e puţin fierbinte. Nu pot să mai stau, pentru că e multă treabă de făcut acasă. Am tăiat tot porumbul, dar încă mai avem o parte de strâns de pe câmp.

Prudie îşi netezi rochia cea neagră, care arăta de parcă ar fi fost folosită pentru a acoperi cartofii în şopron.

— Bine, draga mea, e frumos din partea ta să vii să vezi ce mai facem. Nu-i aşa, Jud?

Jud se uită pieziş în sus cu ochii săi injectaţi şi întâlni privirea lui Prudie, care părea să-i spună că, imediat ce avea să le plece musafira, o să-i crape capul. Tratamentul pe care îl primise cu o zi înainte avea să fie o nimica toată pe lângă ce tocmai urma să i se întâmple. Bărbatul se ridică brusc în capul oaselor şi se chirci de durere din cauza rănii de la spate.

— Eu… Ce-am făcut… Se opri. Când o să apară Boase ăsta o să-i spun că ai fost pe aici şi că vrei să ştii clar când are de gând să înceapă lucrarea, da? Am zis bine, domniţă? Asta vrei să-i zic?

— Asta vreau, răspunse Demelza.

Bău din nou din ceai, simţindu-l fierbinte pe gât. Se ridică în picioare.

Jud clipi din nou nelinişti către Prudie şi încercă să găsească ceva drăguţ ca să-i spună musafirei.

— Ce fac mormolocii ăia mici? întrebă el în timp ce Demelza se îndreptă către uşă.

— Bine, răspunse ea. Lui Clowance îi dau dinţii şi e puţin agitată dimineaţa, dar în cea mai mare parte a timpului este fericită şi mulţumită.

— Ca mămica ei, adăugă Jud, arătându-şi gingiile într-un zâmbet neconvingător. Ca mămica ei.

— Nu întotdeauna, spuse Demelza. Nu întotdeauna.

Ieşiră la lumina zilei. Prudie îşi netezi din nou rochia şi tuşi. Dar nu spuse nimic; pentru că mintea ei nu foarte sprintenă ajunsese la concluzia că ar fi fost o greşeală să-şi ceară scuze în numele lui Jud, deoarece ar fi scos şi mai mult în evidenţă motivul scuzelor.

— Cred că Jud e pe ducă, spuse Prudie încruntându-se din cauza luminii soarelui. Da’ rău! Nu-mi pot pune deloc baza în el. În jumătate din timp habar n-am pe unde umblă, iar în cealaltă e şi mai şi! O să pun aurul ăsta bine, să nu intre pe mâna lui, că altminteri şi-l toarnă pe gât. Mulţumesc, domniţă, că ne vii în ajutor!

Demelza se uită către moşia Trenwith:

— Familia Warleggan e acasă în perioada asta? Nu i-am văzut deloc în ultima vreme…

— Da, cred că sunt încă acolo. L-am văzut pe conaşul Geoffrey Charles ieşind călare pe poneiul lui luna trecută. Dar cred că s-o fi întors la şcoală de-acum…

— Îmi imaginez că a crescut.

— O, da, a crescut văzând cu ochii. E mai înalt decât a fost vreodată taică-său, cred.

— Ei, eu trebuie să plec acasă. La revedere, Prudie.

— La revedere, domniţă.

Prudie rămase în pragul uşii, privind în urma Demelzei care plecă înapoi către Nampara. Apoi, cu un chip care prevestea Apocalipsa, intră valvârtej înapoi în casă.

## Capitolul 17

### I

George se întorsese de la Londra la începutul lui august, dar abia la mijlocul lui august ajunse la Trenwith. Se enervase aflând din scrisori că Elizabeth se mutase la mare, iar prin absenţa lui continuată după revenirea în Cornwall dorise să transmită întocmai acest mesaj.

Cu toate acestea, când în cele din urmă i se alătură soţiei sale, George căzu pradă sentimentelor contradictorii. Experienţa din Londra fusese impresionantă şi palpitantă. Întâlnise multe persoane notabile, cu titluri importante, pe care, din câte se pare, reuşise să le convingă prin aparenţe; îi văzuse pe prinţul regent şi pe Lady Holland împreună la teatru, împărţiseră aceeaşi lojă la Ranelagh, unde unii dintre bărbaţi încă purtau săbii; fusese prezentat în Parlamentul britanic, ai cărui ocupanţi se comportau într-o zi cu solemnitatea Camerei Înstelate[13], iar în ziua următoare cu frivolitatea unei arene cu lei; şi îi lipsise compania lui Elizabeth, deoarece capacitatea ei înnăscută de a şti ce e mai bine de făcut în fiecare situaţie i-ar fi fost de mare ajutor.

Înţelesese că viaţa asta de membru în Parlament era stilul de viaţă pe care şi-l dorea cu adevărat. Nu ştiuse înainte să îl experimenteze, dar acum ştia. Cu toate acestea, la întoarcerea acasă, orgoliul lui caracteristic şi autocontrolul strict îl împiedicaseră să răspundă la întrebările părinţilor lui şi să le satisfacă astfel curiozitatea. Singura persoană cu care putea discuta fără oprelişti era Elizabeth, iar ea se afla la cincisprezece kilometri distanţă, după ce plecase acolo fără voia lui.

În sufletul lui se dădea o luptă între viermele suspiciunii, al urii şi al geloziei, pe de-o parte, şi constatarea faptului că dorea să o revadă, pe de altă parte. Dacă bănuiala lui era complet neîntemeiată, atunci el îşi distrugea singur viaţa – dar şi pe a ei, şi pe a copilului – fără motiv, şi tocmai acum, când totul mergea de minune în afacerile sale. Pe de altă parte, dacă bănuiala lui era întemeiată, lui ce-i mai rămânea? Un copil care nu era al lui şi o femeie pe care încă o dorea cu pasiune. Dacă existase o trădare, ea existase înainte de căsătoria lor – doar ea amânase nunta lor cu o lună. Oare asta însemna că era vinovată sau inocentă? Putea însemna orice, dar cu siguranţă o femeie uneltitoare nu ar fi cerut acea amânare.

---

[13] Tribunalul regal englez între anii 1487–1641, un puternic instrument de represiune, cu o deosebită autoritate în perioada monarhiei Tudorilor. Judecătorii erau numiţi de Coroană, fiind cunoscuţi pentru metodele de judecată arbitrare şi pedepsele extrem de severe. (n.tr.)

Trădarea, dacă existase într-adevăr, fusese înainte de căsătoria lor, iar dacă el ar fi ştiut de ea înainte de căsătorie, asta nu ar fi schimbat cu absolut nimic nevoia lui de a o avea pe Elizabeth pentru el. Trofeul era prea mare. Trofeul pe care şi-l dorise întotdeauna şi nu crezuse niciodată că-l poate avea era la îndemână. Oricât de mare ar fi fost mânia şi amărăciunea lui la momentul acela, tot şi l-ar fi însuşit.

Iar asta nu se schimbase. Familiaritatea căsătoriei şi satisfacţia proprietăţii diminuau senzaţiile lui atunci când erau împreună; abia după ce fuseseră despărţiţi vreme de câteva săptămâni, el înţelese că e în continuare prizonierul lor.

Cele două niveluri o făceau să fie irezistibilă. Pe de-o parte, soţia cu sânge-rece, urmaşă a nenumărate generaţii de oameni de familie bună, întotdeauna îmbrăcată perfect, deşi discret, echilibrată, bună, demnă, frumoasă, tânără, serioasă, relaxată. Însă la celălalt nivel era soţia neechilibrată, pe care el o putea crea ori de câte ori alegea ea să îl lase. Soţia devenită femeie, dezgolită de haine, cu părul lung căzându-i pe umerii şi sânii goi, ai lui, *ai lui* şi nu ai altuia. Al căror stăpân şi proprietar unic era el în aceste momente. George nu era un bărbat cu pofte carnale; nevoile lui păreau să se desăvârşească în conflictele comerţului, în căutarea puterii. De-a lungul săptămânilor petrecute la Londra, nu îi fusese deloc greu să-i rămână fidel soţiei sale. Două femei cu poziţii sociale înalte îi bătuseră apropouri, dar el alesese să le ignore, fără nicio urmă de regret.

Dar de soţia lui avea nevoie uneori, iar acum era unul din acele momente.

Astfel că răceala de la plecarea lui din iunie nu îşi găsi măsura într-un sentiment similar la întoarcere, oricât de mult şi-ar fi dorit acest lucru o anumită parte a caracterului lui George. Printre servitorii care roiau în jur, el o sărută pe Elizabeth pe gură şi îi strânse mâna lui Geoffrey Charles (cercetând cu atenţie în timpul ăsta formalismul rigid pe care îl trăda atitudinea băiatului) şi chiar îl ridică pe Valentine din scaunul său, îl sărută şi comentă despre cât de greu devenise între timp; de asemenea, avu o vorbă bună chiar şi pentru tatăl şi mama lui Elizabeth (care, printr-o nefericită coincidenţă, sufereau amândoi de o răceală de vară); apoi deschise o sticlă de şampanie franţuzească pentru cină.

Şi astfel, nu după mult timp, la sfârşitul serii, după ce lumina apusului pălise, iar lumânările fuseseră aprinse, George îşi ceru drepturile de soţ, iar ea nu îl refuză. După aceea, discutară o vreme şi, în noua lui dispoziţie relaxată, îi povesti multe lucruri despre şederea la Londra şi îi mărturisi intenţia sa de a cumpăra o casă acolo în anul următor şi de a o lua cu el.

În următoarele săptămâni, lucrurile merseseră, în general, destul de bine. Elizabeth îi ţinuse o întreagă predică lui Geoffrey Charles cu privire la felul în care trebuia să se comporte.

— Ţine minte, dragul meu, că unchiul George este un om bun şi generos care nu vrea decât să-ţi fie un tată bun. Probabil ţi-a displăcut profund felul în care s-a purtat cu tine anul trecut, însă nu uita că eşti încă tânăr şi uneori trebuie să le permiţi celor mai în vârstă decât tine să ia decizii. Nu te uita aşa la mine, ca să nu mă superi... Bineînţeles, toate acele lucruri s-au întâmplat pentru că Morwenna nu

şi-a respectat obligaţiile; dacă n-ar fi fost atât de neglijentă şi uitucă, noi n-am fi fost niciodată nevoiţi să facem ceea ce am făcut atunci. Iar dacă tu crezi că am fost furioşi pe tine, te înşeli. Supărarea noastră a fost îndreptată exclusiv împotriva ei şi, după cum ai observat, eu nu m-am opus ca tu să te vezi cu Drake Carne din nou – deşi cred în continuare că petreci prea mult timp cu el. Aşteaptă! Lasă asta! Ai fost întotdeauna, după cum bine ştii, copilul meu adorat şi cred, sunt convinsă, că şi tu mă iubeşti. Dacă e aşa, atunci lasă-ţi iubirea pentru mine să-ţi ghideze comportamentul în casa asta. Unchiul George, aşa cum poţi să-l numeşti în continuare, este, totuşi, tatăl tău vitreg şi soţul meu. Dacă te cerţi cu el, dacă aflu că atitudinea ta faţă de el este ostilă şi neascultătoare, prin asta nu numai că îl vei supăra pe el, ci mă vei răni pe mine. Îmi va afecta fericirea. Vei distruge o parte a vieţii mele care mi-e cea mai dragă.

Aşa că Geoffrey Charles se conformă. În cea de-a treia zi a şederii sale, George veni la ea cu o faţă lungă şi îi spuse cu răceală că Tom Harry îl informase că Geoffrey Charles petrecea fiecare clipă liberă din vacanţă cu maimuţoiul acela obraznic care se strecurase pe furiş în casă cu un an în urmă, în căutarea Morwennei. Iar Elizabeth fu nevoită să apeleze la toată puterea de convingere de care era în stare.

George spuse:

— Of, poate că n-are ce să-i strice, în afară de anturajul tontului ăluia. Mă surprinde că dintre toţi tocmai tu încurajezi o prietenie cu unul dintre fraţii Demelzei Poldark.

— Eu nu o încurajez, George. Departe de mine gândul ăsta. Dar Geoffrey Charles e la o vârstă dificilă. Acum poţi să-i frângi aripile şi încă destul de uşor; dar, dacă o faci, el te va ţine minte şi îţi va purta pică – *ne* va purta pică – din cauza asta. Iar în câţiva ani nu va mai fi la fel de uşor de ţinut în frâu. Şi cel mai sigur mod de a încuraja prietenia asta este s-o interzici. Tu ştii bine asta. Dacă îl laşi în pace, dacă nu intervenim, e posibil ca prietenia lor să se încheie de la sine după încă o vacanţă sau două. Nu uita că Geoffrey Charles este foarte uşor influenţabil, iar cea mai puternică influenţă de care are parte în perioada asta este din partea colegilor săi de la Harrow. Contrastul dintre discuţiile lor, dintre perspectivele lor asupra vieţii şi cele ale acestui tânăr fierar se va face simţit în curând. Dacă Geoffrey Charles vede că nu are pe cine să sfideze, va constata cât de curând că nu mai e nimic care să-l atragă acolo.

George îşi făcea de lucru cu banii din buzunarul pentru ceasornic.

— Poate că tu eşti mai înţeleaptă, Elizabeth. Dar nu pot să nu mă enervez iar când văd că familia Poldark a considerat nimerit să îl ajute pe individul ăsta să se pună pe picioarele lui, practic la doi paşi de noi, ca şi cum ne-ar sfida pe faţă! Ar putea fi…

— Of, George, la doi paşi de noi!… Sunt cel puţin trei kilometri până acolo…

— Mă rog, în apropierea minelor noastre. O să am eu grijă să nu atragă pe nimeni din clientela noastră… Iar trei kilometri nu înseamnă nimic! Ai zice că au făcut-o

special ca să-şi bată joc de noi aducându-l aici pe tânărul ăsta. Acum chiar îmi pare rău că nu l-am trimis la închisoare când am avut ocazia!

— Asta n-ar fi făcut decât să înrăutăţească situaţia.

— I-ai mai văzut pe vreunul din ei de când ai venit aici?

— Pe niciunul, spuse Elizabeth – prima ei minciună. Nu vin niciodată la biserică.

George se duse în biroul lui şi nu mai zise nimic. Astfel că Geoffrey Charles, reducându-şi numărul de vizite la Drake, nu mai întâmpină niciun fel de obstacol. Cu toate acestea, George nu dădu uitării chestiunea. Avea din ce în ce mai mult convingerea că Drake Carne era responsabil pentru episoadele cu broaştele. Nimeni altcineva, din câte putea el să îşi dea seama, nu ar fi putut avea informaţiile necesare despre gesturile lui, nimeni altcineva nu ar fi putut dori să îl facă de râs. De atunci, micile dovezi începuseră să prindă contur.

Astfel că, într-o bună zi, când Tankard se afla acolo, George îi spuse acestuia:

— Atelierul lui Pally. Proprietatea aceea îi aparţine acum tânărului Carne. Se întâmplă cumva ca terenul alăturat să ne aparţină?

— Nu, domnule. Nu cred. Le aparţine agricultorilor. Trevethan, am impresia. Şi Hancock. Pot să mă interesez dacă doriţi.

— Te rog. Află tot ce poţi despre locul acela. Vezi dacă Carne deţine cumva şi drepturile de proprietate asupra resurselor solului. Verifică puţurile şi izvoarele. Află pentru cine lucrează Carne în principal. În afară de minele noastre, la o distanţă accesibilă se mai află Wheal Kitty şi Wheal Dream. Şi activităţile pe care le prestează ocazional pentru agricultori sau pentru aristocraţi... Vezi ce putem face pentru a-i pune beţe în roate.

— Da, domnule.

— Nu-i nicio grabă, dar spune-mi ce reuşeşti să afli până la sfârşitul lunii.

## II

George merse de trei sau patru ori în vizită la Basset şi cinară împreună la Tehidy, cu Geoffrey Charles într-o dispoziţie de zile mari şi cu micuţa domnişoară Frances Basset. Apoi veni familia Basset să cineze la Trenwith. Cu această ocazie, George îi mai invită pe Sir John Trevaunance şi pe fratele acestuia, Unwin, pe John şi Ruth Treneglos, precum şi pe Dwight şi Caroline Enys. Fără să ia prea mult parte la conversaţia din timpul cinei, lui Dwight i se păru că o dată sau chiar de două ori George îl enervase uşor pe noul baron de Dunstanville. Nu era nici pe departe vorba despre o diferenţă de opinii. Problema era mai degrabă aceea că George părea uneori să preia opiniile lui Basset şi să meargă cu ele până în pânzele albe, depăşind interesul acordat acelor idei până şi de iniţiatorul lor. Ştiind că George e un om ale cărui principii erau adesea modelate în funcţie de interesul de moment, lui Dwight i se păru că sesizează pe alocuri nişte note de falsitate şi se întrebă dacă şi Basset observase asta.

În ziua următoare, familia Warleggan urma să ia masa cu familia Treneglos, ceea ce presupunea un ocol pe lângă proprietatea celuilalt Poldark, al cărui nume nu merita menţionat. Tankard îi însoţi, deoarece George dorea să arunce o privire la Wheal Leisure, mina închisă de curând, ca să decidă dacă mai putea aduce vreun folos. I se prezentaseră rapoarte detaliate în această privinţă, dar, ca toţi adevăraţii oameni de afaceri, considerase esenţial să vadă cu ochii lui cum stau lucrurile.

În vârful dealului din apropierea clădirii Gatehouse – acum pustie – unde locuise cândva Dwight, George îşi struni calul şi privi în jos către mina Wheal Grace şi casa Nampara, aşezată în capătul văii înguste, cu fundaţia aproape în mare. O studie vreme de câteva minute.

La Wheal Grace părea să fie o zi plină. Deşi nu era încă vremea pentru schimbarea turelor, motorul tocmai fusese alimentat cu cărbune, iar pe coş ieşea un fum gros. Axul cel mare al pompei urca şi cobora, şteampurile se învârteau şi huruiau, femei cu bonete pe cap lucrau pe platformele de curăţare a minereului, iar un alai de catâri cu coşurile pline în spinare se pregătea să pornească la drum, transportând minereul pentru a fi sfărâmat în Sawle Combe.

— Văd că au terminat anexa, spuse George.

— Ce anume? întrebă Elizabeth îndemnându-şi calul mai aproape.

— Anexa la casă. Tu ştiai asta, desigur.

— Acum aflu… Mie mi se pare neschimbată. A, te referi la capătul ăsta…

— Au mai construit un etaj şi au reconstruit biblioteca. Mi-a spus Basset aseară – l-au angajat pe tencuitorul lui, din Bath.

— El a fost pe aici?

— Basset? Nu cred. Nu cred că a fost invitat.

Vântul se înteţise, iar Elizabeth ridică o mână ca să-şi fixeze mai bine pălăria verde cu trei colţuri.

— Veneam rareori aici chiar şi atunci când eram căsătorită cu Francis. Iar după moartea lui Francis, Ross venea să mă viziteze o dată pe săptămână, dar eu nu veneam încoace.

— Asta a fost atunci când l-a înşelat pe Geoffrey Charles, furându-i drepturile de proprietate la această mină prosperă.

Elizabeth ridică din umeri:

— El a crezut că mina intră în faliment şi ne-a cumpărat partea, considerând că astfel ne ajută. Abia după o jumătate de an au dat de cositor.

— În sfârşit am reuşit să te determin să-l aperi, zâmbi George.

Elizabeth privi în jur, dar Geoffrey Charles plecase mai departe împreună cu îngrijitorul de cai. Ea nu zâmbea.

— Suspiciunile astea nu-ţi fac cinste, George. Nici astea, nici altele.

— Care altele?

— Orice alte suspiciuni mai ai. Ca bărbat respectabil, ca membru în Parlament, ca magistrat – de asemenea, în calitate de soţ al meu… şi de tată al lui Valentine… Eu cred că eşti un om prea mare pentru asemenea preocupări mărunte.

Vântul îi bătea, iar caii lor deveniseră agitaţi. În mină sună un clopot, însă din cauza rafalelor de vânt păru că sunetul lui vine de foarte departe.

Ea deschisese discuţia. Depindea numai de el dacă dorea să spună mai multe; dar femeia îşi alesese bine momentul: nu puteai să-i arunci acuzaţii unei femei aflate călare într-o landă unde vântul bătea cu putere, în timp ce fiul ei şi îngrijitorul de cai se aflau la numai douăzeci de metri distanţă şi îşi struniseră caii, aşteptându-i pe ei doi să li se alăture.

Cu toate acestea, era un fel de provocare. Fusese rostită cu mai multă fermitate decât avusese Elizabeth vreodată până atunci. Asta îi dădu de înţeles lui George că ea remarcase toanele lui şi probabil bănuia şi motivul care stătea la baza lor. Şi era un avertisment şi în privinţa dispoziţiei ei de a lupta. Însemna deci că trebuia să-şi ţină toanele sub control pentru ca, la un moment dat în viitor, să nu se ajungă la un conflict iminent.

— Ce-i clădirea aia printre copacii de pe culme, pe drumul către casa lui Choake? întrebă el.

— Cred că e capela cea nouă.

— Pe terenul lui Poldark?

— Cred că da. N-au construit-o din pietrele de la mina cea veche?

— Pare a fi un adăpost de vite.

— A fost construit în totalitate de metodişti, în timpul lor liber.

— Fără îndoială, la propunerea celor doi fraţi Carne.

— Fără îndoială! Îmi pare rău că i-am mutat din casa de rugăciune de lângă Trenwith. Nu ne pică bine să stârnim antipatii pentru o cauză atât de măruntă.

— Dar nici nu avem nevoie să ne dăm bine pe lângă astfel de oameni.

— Nici n-am făcut asta vreodată – nu m-am dat bine pe lângă ei. Dar trebuie să trăim în mijlocul acestor oameni.

— Din ce în ce mai puţin, spuse George.

— Ei bine, asta o să-mi placă, spuse Elizabeth. Abia aştept să plecăm la Londra.

George o privi în treacăt.

— Trevaunance mă întreba noaptea trecută despre funcţia mea pe banca magistraţilor. Am fost acolo o singură dată anul acesta. Dar nu intenţionez să renunţ la acest comitat cu totul. La urma urmei, asta este moştenirea lui Geoffrey Charles.

Elizabeth încuviinţă din cap, dar nu zise nimic.

— Ultima oară când m-am întâlnit cu Ross, m-a întrebat dacă m-am gândit vreodată să vând moşia Trenwith, spuse George.

— Serios? întrebă Elizabeth, îmbujorându-se de uimire.

— Poate are iluzia, acum că mica lui mină prosperă, că poate face rost de suficienţi bani pentru a-şi cumpăra moşia Trenwith pentru el.

— Aşa ceva nu se poate! Aşa cum spuneai şi tu, îi aparţine lui Geoffrey Charles.

— Ei bine, mai adăugă George privind în jos spre Nampara şi strângând mai bine hăţurile, pot înţelege ambiţia lui. Orice i-ar face locului ăluia, nu va obţine nimic în

final. Din coadă de câine sită de mătase nu se poate face!

## III

Din ziua aceea când plecase în compania lui Sam, Drake nu o mai văzuse pe Emma Tregirls. El pleca rareori de lângă cuptor şi nicovală. Asta era munca lui; meşteşugul îl fascina; pentru asta fusese instruit; asta putea face el cel mai bine; şi avea o datorie de onoare faţă de Ross şi Demelza: aceea de a reuşi în ce îşi propusese. În ciuda suferinţei sale, uneori privea în jur şi era mulţumit de ce vedea. Fiecare oră în care muncea la proprietatea asta o făcea să arate şi mai bine şi fiecare oră departe de ea era o oră irosită, deoarece nimic în afară de munca lui nu prezenta interes.

Iar dacă avea nevoie de companie, aceasta era chiar aici. Clientela lui îi asigura şi viaţă socială. Un fermier îşi aducea calul la potcovit şi, cât dura treaba, omul bârfea vrute şi nevrute. Câte un plug avea nevoie de un mâner nou, zidul unei case avea nevoie de o structură de sprijin, un miner aducea o lopată care avea nevoie de o coadă nouă… Caroline Enys prinsese drag de tânărul acesta înalt şi palid şi acum îi trimitea de lucru ori de câte ori se ivea ocazia. Uneori venea chiar ea şi se plimba prin toată curtea, vorbind cu el şi lovindu-şi permanent fusta cu cravaşa.

Nu însă şi Emma Tregirls. Apoi, într-o după-amiază de miercuri de la începutul lui octombrie, în jumătatea ei de zi liberă, ea veni cu un cârlig de bucătărie pe care îl folosea să ţină ceainicul suspendat deasupra focului. Era îndoit rău şi trebuia să fie remodelat, însă Drake se întrebă dacă nu s-ar fi găsit la Fernmore un om bun la toate care să se ocupe de treaba asta.

— Poţi să aştepţi? întrebă el.

— Aştept, răspunse ea, după care se aşeză pe o cutie răsturnată şi începu să îl urmărească.

Se lăsă tăcerea până ce cârligul fu încălzit până la o temperatură potrivită. Femeia era îmbrăcată în ţinuta ei obişnuită: mantie stacojie, şal, rochie albastră – ţinuta ei cea mai bună de miercuri. Avea ghete rezistente, stătea picior peste picior, iar una din glezne, surprinzător de subţire, se legăna nestingherită. Drake decise că nu era urâtă la înfăţişare. Impertinenţa chipului ei avea o anumită prospeţime, o francheţe care nu conştientiza sau căreia nu-i păsa de interdicţii. Era limpede de ce erau atraşi bărbaţii de o fată care nu se chinuia să mimeze timiditatea sau ipocrizia. Şi totuşi, în cele din urmă, ei se mulţumeau să accepte verdictul altor femei, sau al comunităţii în general, şi ajungeau să o dispreţuiască.

— Te-ai aranjat frumos aici, spuse Emma.

— Da, arată mai bine acum.

— Totul în bună ordine. Curăţenie ca la carte. Ai făcut toate astea singur, aşa-i?

— Da.

— Fratele nu vine niciodată să te ajute?

— Mai vine din când în când. Dar trebuie să se ocupe şi el de casa lui.

— Şi de toate rugăciunile alea… Tu te-ai rugat vreodată, Drake?

— Da. Mai fac asta şi acum, uneori.

— Dar fără să exagerezi, nu? Nu ca fratele tău, care nu poate deschide gura fără să-l invoce pe Dumnezeu.

— Probabil. Suntem cu toţii diferiţi.

— Da, spuse Emma, după care tăcură amândoi.

Cârligul era roşu ca focul, iar bărbatul îl scoase din foc, îl puse pe nicovală şi începu să-l bată pentru a-i reda o formă. Femeia îi privi braţele lungi şi slabe, cu mânecile suflecate deasupra cotului, şi chipul concentrat.

— Drake, începu ea.

Bărbatul ridică privirea.

— Drake, tu râzi vreodată? Te joci, te distrezi? Dar în primul rând râzi vreodată?

El reflectă puţin la întrebarea ei.

— Făceam asta… De multe ori.

— Înainte să devii metodist?

— A, şi după aceea.

— Şi Sam? El râde vreodată?

— Da, uneori. De bucurie.

— Dar de *amuzament* – de o glumă bună şi lumească? Aşa, ca majoritatea tinerilor?…

— Nu prea. Sam ia viaţa în serios. Nu că nu obişnuia să facă asta mai demult.

— Serios? Când?

Drake studie cârligul, întorcându-l pe toate feţele, apoi îl mai lovi de câteva ori. După aceea, îl scufundă într-o găleată cu apă. Un abur gros se ridică şuierând.

— Iată, domniţă! E gata.

Ea nu zise nimic, iar el reflectă câteva clipe, gândindu-se dacă e cazul să-i spună mai multe despre Sam. Întâlni privirea femeii.

— Când tata s-a convertit, a trebuit să ne convertim cu toţii odată cu el. Eu eram ceva mai micuţ, dar Sam avea paisprezece ani. El nu s-a lăsat înduplecat. Întotdeauna o lua la picior când venea vremea să mergem la biserică. Câte reproşuri i-au auzit urechile! Însă atunci când s-a convertit, tata a pus cureaua în cui, pentru că luase decizia asta din convingere. Până pe la vreo douăzeci de ani, Sam a fost oaia neagră. Nu neagră în adevăratul sens al cuvântului, însă. Lua totul în glumă, cum spui. Întotdeauna glumea. Întotdeauna era pus pe farse. Ba o halbă de bere, ba o duşcă de rom. Lupte. Curse de alergare. Era cel mai bun luptător din familie după tata. Obişnuia să meargă pe la bâlciuri şi să concureze. Sonny Carne i se spunea pe atunci.

— De ce Sonny?

— De la Samson, cred. Sam-son.

Şuieratul fierului cald încetase.

— Şi ce l-a stricat? întrebă ea.

Drake râse:

— Sam n-ar spune asta. El ţi-ar spune ce l-a salvat.

— Deci?

— O fată pe care o plăcea – o simpatiza, atât şi nimic mai mult – şi un băiat pe care îl plăcea – frate şi soră – au murit de tifos. Fuseseră convertiţi cu numai o lună în urmă, iar el era de faţă când au murit. El spune că totul a plecat de acolo. A spus că pe feţele lor se citea bucuria, în locul durerii. Săptămâni întregi după aceea, în el s-a dat o luptă cumplită; a suferit mult şi s-a luptat cu Satana, până când Necuratul a fost învins în cele din urmă, iar Sam a devenit copil al lui Dumnezeu.

— Acum vorbeşti exact ca el, observă Emma.

— Şi n-ar trebui?

Femeia se ridică în picioare şi merse la găleata cu apă. Luă cleştele din mâna lui, scoase cârligul din apă şi îl puse pe bancul de lucru.

— E suficient. Câţi bani îţi datorez?

Erau acum aproape unul de celălalt. Drake nu se mai aflase de multă vreme atât de aproape de o tânără femeie.

— De ce mă întrebi despre Sam?

— Mă tulbură.

— Cum aşa? De ce?

— E îndrăgostit de mine, Drake.

— Şi tu?

— Ei, ridică ea din umeri. Nu contează ce simt eu. L-am refuzat.

— Ţi-a spus că vrea să se căsătorească cu tine?

— Da. Amuzant, nu? El şi cu mine. Uleiul cu apa. Vrea să mă convertească. I-aş otrăvi viaţa de om evlavios. Serios îţi spun. Mă vezi pe mine printre metodişti? Ai fi şocat, nu-i aşa?

Drake se uită în altă direcţie. Ea vorbea fără nicio apăsare şi nu era nici urmă de tulburare în privirea ei.

— De ce-ai venit la mine, Emma?

— Ca să repar cârligul ăsta, de ce altceva aş fi venit?

— Păi…

— Dar m-am gândit că n-ar fi rău să te întreb de Sam.

Drake atinse cârligul ca să-l verifice. Se răcise.

— Face doi penny.

Femeia îi dădu banii.

— El te-a cerut în căsătorie, iar tu l-ai refuzat. N-ar fi trebuit să se încheie aici?

Ea luă cârligul şi îl izbi puternic de bancul de lucru:

— Ba da!

— Aşa nu faci decât să-l strici şi o să vii pe urmă să ţi-l mai îndrept o dată.

— Vin la tine pentru că nu am cu cine altcineva să vorbesc şi, în plus, îmi place cum arăţi, spuse ea. De fapt, când am venit atunci cu levierul, am venit din curiozitate, ca să te văd, şi m-am enervat când l-am văzut aici pe predicatorul Sam.

Şi îmi place în continuare cum arăţi, dar Sam are puterea de a-ţi intra pe sub piele. Mi-a intrat pe sub piele, îţi zic, şi nu-i deloc plăcut!

— Îl iubeşti, aşa-i, Emma?

Ea ridică din umeri agasată:

— Iubire? Habar n-am ce înseamnă asta! Dar nu mai sunt liberă, aşa cum eram odată! Pot să-mi beau cele două-trei pahare obişnuite, pot să râd şi să glumesc; nimeni nu vede diferenţa la Emma. Oamenii spun că sunt o târfă. Ce-i o târfă? O femeie care-şi vinde trupul. Eu n-am vândut niciodată nimic nimănui! Nu sunt atât de depravată cum spun oamenii, dar... Nu regret nimic din ce am făcut. Însă de când l-am văzut pe Sam, de când am vorbit cu el, mi-am pierdut tot cheful de viaţă! Doamne, cât mi-aş dori să nu-l fi cunoscut vreodată!

După câteva clipe, Drake spuse:

— Nu cumva începi să resimţi povara păcatelor, Emma?

Femeia izbi din nou cu cârligul:

— Nu! Şi mai lăsaţi-mă dracu' cu predica asta a voastră despre chinurile iadului! Nu, habar n-am ce e asta, dar eu nu simt niciun *păcat!* Păcat? Păcat înseamnă să le faci rău altor oameni, nu să te bucuri de ceea ce ai pe lumea asta! Uneori mă gândesc că Sam nu e cu adevărat un om bun, ci un ticălos fără pereche! Ce motive crezi că aş avea *eu* să fiu fericită? Crescută la azilul săracilor, vândută pe bani, muncită până la epuizare, fără câteva minute libere pentru mine, pe jumătate moartă de foame, fără nicio şansă de mai bine, bărbaţii mă studiază şi mă pipăie peste tot. Acum lucrez la familia Choake. Aici e mai bine decât în multe alte locuri. Am puţin timp pentru mine acum şi o jumătate de zi liberă o dată la două săptămâni. Aşa că vreau să fiu *fericită*, să mă bucur de ceea ce am; ba o duşcă de rom, ba un flirt cu un bărbat, ba o cursă de alergare la bâlciul din Sawle, un pat în care să dorm, mâncare aproape cât să mă satur. De ce aş simţi *eu* că am păcătuit? Ce mari păcate am eu pe lumea asta, în afară de faptul că am încercat să fac câţiva oameni fericiţi? Tu şi nenorocitul de frate-tău! Of, ce-aş vrea să vă văd pe amândoi aruncându-vă într-un puţ de mină!

Fata reuşise să se enerveze de-a binelea. Tremura din tot trupul de nervi şi ţinea cârligul în mână de parcă ar fi vrut să se năpustească asupra lui Drake şi să-l sfâşie.

— Emma, nu pot răspunde eu în numele lui Sam, spuse Drake. Dar, dacă într-adevăr te îndrepţi spre Dumnezeu aşa cum a făcut-o el, *mai întâi* trebuie să simţi că ai păcătuit, *apoi* să simţi iertarea, eliberarea de păcate, şi *apoi* bucuria mântuirii. Bucuria pe care o vei simţi la final depăşeşte cu mult orice altă bucurie pe care o vei fi simţit-o vreodată până atunci. Asta predică el. Asta încearcă el să le explice oamenilor. El vrea ca tu să fii fericită, dar fericită în adevăratul sens al cuvântului, mai fericită decât ai fost vreodată în viaţa ta!

Emma îşi puse cârligul sub braţ.

— Ei bine, cu mine îşi iroseşte energia de pomană, ascultă-mă ce-ţi spun! Uită-te la ei, uită-te la metodiştii ăia cum mişună peste tot, cu gurile încleştate, cu frunţile încruntate, se feresc până şi să uşuie o gâscă, de teamă ca nu cumva gâsca

respectivă să fie Satana deghizat. Oare ei sunt fericiţi? A naibii să fiu eu dacă mi se pare!

Drake oftă:

— Cu toţii trebuie să facem ceea ce considerăm de cuviinţă, sora mea. Pentru mine, lucrurile s-au schimbat, cum fără îndoială vei fi auzit. Eu nu sunt cel mai în măsură să îţi ofer un răspuns. Îmi pare foarte rău că te-ai ataşat de Sam. Îmi pare rău pentru tine şi îmi pare rău pentru el. Dar dacă promisiunile lui nu te-au convins, mi-e teamă că nimeni nu te poate ajuta în privinţa asta.

Emma rămase acolo, reînnodându-şi şalul.

— În puţul de mină, spuse ea. Asta cred eu că ar trebui să vi se întâmple amândurora. Azvârliţi într-un puţ de mină cu multă apă în el, ca să vă găsiţi acolo sfârşitul, înecaţi!

Şi zicând acestea, plecă, lăsându-l pe Drake privind lung în urma ei. Nu intră în casă până ce silueta ei nu se pierdu cu totul în depărtare.

## Capitolul 18

### I

Cu excepţia unei perioade scurte din preajma Crăciunului, era o iarnă frumoasă. Faţă de iarna care pusese stăpânire peste ţinut în urmă cu doi ani, Anglia părea acum o altă insulă, situată în mijlocul unei mări mai prietenoase. În lunile cele mai nemiloase, nopţile cu ger fuseseră urmate de zile cu soare nehotărât; iar în Cornwall nici măcar nu fusese ger. Primulele înfloriseră toată iarna, păsările cântau, vânturile băteau în special dinspre est şi erau mai degrabă nişte adieri uşoare.

Ross, Demelza şi ambii copii făcură baie în mare pe data de 21 decembrie. Apa, la intrare, fusese ca gheaţa, dar aerul, la ieşire, fusese foarte plăcut şi, în timp ce se ştergeau cu prosoapele, soarele se lăsase peste mare, proiectându-le umbrele alungite, cadaverice, peste plaja tăcută. Intraseră apoi în casă, chicotind, încă uzi, şi stătuseră mai întâi în faţa focului aprins din şemineu, iar mai apoi a castroanelor cu supă aburindă şi a cănilor cu grog cald. Pentru Jeremy era prima dată când gusta o băutură alcoolică; aceasta i se urcă la cap, aşa că se întinse pe divan râzând în hohote, sub privirile mirate ale lui Clowance, care se gândea că fratele ei o luase razna.

Singura schimbare în vremea frumoasă avu loc în perioada Crăciunului, când începură să cadă fulgi mari şi se abătu asupra ţinutului o furtună puternică dinspre est, iar Ross se gândi că vor avea parte de un alt început de an precum cel din ianuarie 1795; însă în mai puţin de o săptămână furtuna se domoli, iar soarele îşi făcu din nou apariţia.

În afară de vremea blândă, nu prea erau alte motive de bucurie. Lordul Malmesbury, trimis la Paris să discute condiţiile francezilor pentru un tratat de pace

la nivel european, fusese dus de nas până la mijlocul lui decembrie, după care fusese trimis acasă fără prea multe explicaţii. Directoratul nu dorea să facă pace. Spania intrase în cele din urmă în război de partea lor. Corsica fusese cucerită, francezii debarcând la un capăt al insulei, în timp ce britanicii o părăseau prin celălalt capăt. Ecaterina a II-a a Rusiei murise, iar succesorul ei, ţarul Paul, un tiran nevrotic, nu avea niciun interes să scoată castanele englezilor din foc cu mâna lui. În ziua anterioară trimiterii lui Malmesbury acasă, o flotă franceză de patruzeci şi trei de nave, cu şaisprezece mii de soldaţi la bord, conduşi de redutabilul tânăr Hoche, plecă pe ascuns din Brest, reuşi să evite flota britanică şi merse să invadeze o Irlandă care aştepta să fie eliberată.

Numai căpitanul Sir Edward Pellew, eroul luptei în care fusese capturat Dwight, se dovedi din nou în locul potrivit la momentul potrivit şi îşi conduse fregata solitară în inima flotei franceze pe timp de noapte, incendiind totul în cale cu tot ce avea la îndemână, provocând confuzie, panică şi făcând ca trei nave inamice să se izbească de stânci. Însă o mare parte din flota invadatoare ajunsese la Bantry Bay şi, în timp ce Ross şi Demelza se bucurau de baia în mare, invadatorii se pregăteau să intre în golf şi să-şi debarce trupele. Atunci începu furtuna aceea din preajma Crăciunului, care se dovedi o adevărată mană cerească pentru Anglia, mai mult decât toate escadroanele ei de blocadă; furtuna ţinu o săptămână, răstimp în care orice fel de debarcare se dovedi imposibilă; dezamăgită, flota franceză luase drumul spre casă.

Şi totuşi, când se află despre această escapadă, Anglia fu cuprinsă de disperare, nu de un sentiment de uşurare. Dacă se întâmplase o dată asta, cine putea garanta că n-o să se întâmple din nou? Încrederea în blocadă era zdruncinată. Încrederea în omniscienţa flotei britanice era pierdută cu totul. Mai multe bănci suspendară plăţile, iar valoarea titlurilor de stat scăzu la 53.

La Nampara nu se mai auzi nimic despre Hugh Armitage, iar numele lui mai apărea doar rareori în conversaţii. Ross se întreba totuşi dacă amintirea lui intervenise cumva între ei. Acest lucru nu se întâmplase niciodată cât el fusese acolo; discutaseră o dată sau de două ori despre el, despre pasiunea lui pentru Demelza, despre sentimentul ei de vulnerabilitate, ca doi îndrăgostiţi care discutau despre ceva ce apăruse subit şi trebuia luat în calcul, însă fără sentimentul că acel ceva reprezenta o ameninţare reală pentru iubirea lor. Asta cât el fusese acolo. După plecarea lui, la început fusese la fel; însă lui Ross i se părea că ceva din ultima scrisoare a lui Hugh, trimisă în septembrie, o neliniştise pe Demelza, iar ea făcuse un pas înapoi în relaţia aceea de tovărăşie sinceră care existase între ei în majoritatea timpului.

O întrebase dacă era ceva în neregulă – bineînţeles, fără să pomenească numele lui Hugh – şi de fiecare dată ea negase. Într-adevăr, schimbarea în comportamentul ei era atât de vagă, încât o altă persoană, mai puţin apropiată, n-ar fi observat nimic. Ea îşi vedea de treburi la fel ca întotdeauna, veselă, plină de viaţă, vorbăreaţă, spirituală, bucurându-se de viaţă şi de copiii ei. Decoraţiunile pentru noua bibliotecă ieşeau bine, iar ea se preocupa să iasă totul aşa cum trebuie. De

două ori îl însoţi în Truro, pentru scaune. În alte ocazii, merseră împreună la cumpărături în Padstow şi Penryn. Îi avură invitaţi pe cei doi Enys la cină. Ea avea în permanenţă ceva de făcut. De două ori în timp ce făcuseră dragoste, ea îşi ferise gura de el.

În luna ianuarie, spre marea lui iritare, Ross află că reverendul Osborne Whitworth fusese numit să preia oficiul eclezial din Sawle-with-Grambler. În săptămâna imediat următoare, cum vremea era atât de frumoasă, domnul Whitworth merse acolo împreună cu soţia şi cumnata lui, rămase peste noapte cu bătrânii Chynoweth la Trenwith, iar apoi se prezentă să preia oficiul după toate uzanţele. Se află apoi că hotărâse să mărească leafa lui Odgers la 45 de lire sterline pe an.

— Acum se vede câtă bază se poate pune în promisiunea de ajutor a lordului Falmouth, comentă Ross.

— De ce? Ai vorbit cu el?

— Da. Când am fost acolo, în iulie. Mi-a spus că o să-l aibă în vedere.

— Eu cred că a uitat, Ross. Presupun că e un om prea important ca să ceară astfel de lucruri.

— Nu şi dacă i-ar aduce lui un avantaj direct, presupun.

— Şi atunci cum crezi că a obţinut Ossie postul?

— Probabil se bucură de ceva influenţă pe lângă protopop şi Consiliul Canonic. Mama lui a făcut parte din neamul Godolphin. Şi, desigur, George are şi el un amestec, de vreme ce locuieşte în cea mai mare casă din parohie şi acum este membru în Parlament…

— Ei bine, presupun că Elizabeth o să fie încântată, fiind vorba de promovarea soţului verişoarei ei.

— Odgers n-o să fie deloc încântat. Era singura lui speranţă la o viaţă mai confortabilă. Acum ştie că trebuie să se spetească muncind ca un rob pentru tot restul zilelor lui.

— Ai fi avut mai multă influenţă, Ross, dacă erai membru în Parlament?

— Cine ştie? Numai Dumnezeu poate şti. Dar nu sunt şi nu voi fi niciodată.

— „Niciodată” e prea mult timp.

— În orice caz, tu nu mă consideri potrivit să ocup o asemenea funcţie.

— *Tu* ai refuzat propunerea, Ross, nu eu. Ştiu că m-ai întrebat înainte să refuzi şi am discutat despre asta; dar, de fapt, tu erai hotărât să refuzi înainte să discuţi cu mine, nu-i aşa? M-am gândit cum am ştiut eu mai bine şi ţi-am spus că ai făcut o alegere bună, în condiţiile în care ai tendinţa să te condamni singur, tot timpul, pentru tot felul de nimicuri.

— Da, da, mi-aduc aminte; faza cu armura. Ei bine, draga mea, poate într-una din aceste zile o să-mi fac rost de una şi o să devin negustor de drepturi electorale şi să uneltesc cu cei mai buni. Poate am să fiu capabil să-mi temperez, să-mi disciplinez şi să-mi organizez conştiinţa prea sensibilă, dacă obţin beneficii numai pentru prietenii mei, şi nu pentru mine însumi, şi să refuz orice plată în schimbul lor. În felul

ăsta, nobleţea sufletului meu o să iasă la suprafaţă!

— Nu că m-ar interesa extraordinar de mult soarta domnului Odgers, spuse Demelza. E un omuleţ ţâfnos. Dar doamna Odgers munceşte atât de mult, iar copiii ăia sunt atât de jerpeliţi... În plus, Ossie Whitworth are oricum o părere atât de bună despre el, încât e şi păcat că acum i s-au oferit şi mai multe motive să fie arogant.

## II

Ossie era, într-adevăr, satisfăcut. Imediat ce fusese convocat la Exeter, să fie numit oficial, începuse să scrie scrisori asidue de mulţumire adresate lui Conan Godolphin, George Warleggan şi tuturor celorlalte persoane care îl susţinuseră în eforturile lui. Pentru că era extrem de pedant în afacerile lui şi, în plus, nu se ştia niciodată când putea să aibă din nou nevoie de ajutorul prietenilor. Petrecuse la Trenwith un weekend foarte plăcut – ultimul din luna ianuarie – iar cu cele două femei care îl însoţeau şi cu un îngrijitor de cai alături, ştia că avea parte de o suită distinsă.

Era prima călătorie lungă a Morwennei după însănătoşire, dar femeia suportă bine drumul. Starea ei de sănătate se îmbunătăţise constant după tratamentul recomandat de Dwight. Este adevărat că în septembrie avusese o recidivă, care durase două săptămâni; femeia se retrăsese în pat şi refuzase să vorbească cu toată lumea din casă – până şi cu Rowella, iar de Ossie nici nu putea fi vorba. Doctorul Behenna pusese diagnosticul de febră paludică, luată de la râu, şi îi prescrisese purgaţii şi chinină. De data aceasta, tratamentul avusese efect, ceea ce îi ajută pe toţi să îşi recapete încrederea în medicul lor.

De atunci încolo, deşi tăcută şi tristă, Morwenna îşi recăpătase puterile, iar vizita aceasta la Trenwith dovedi că este din nou perfect sănătoasă. Întoarcerea în această casă era, şi ea, un alt fel de test; fiecare cameră îi amintea tragedia iubirii ei din tinereţe. Conştientă de faptul că Drake era foarte aproape, mai-mai că ceda tentaţiei de a se trezi foarte devreme duminică dimineaţă şi de a merge să îl vadă, dar în cele din urmă curajul o părăsi. Ossie s-ar fi putut trezi înainte de întoarcerea ei şi atunci ar fi fost necaz mare. Şi apoi, oricum ar fi stat lucrurile, la ce îi mai folosea lui Drake sau chiar ei însăşi să redeschidă nişte răni vechi? Ştia că dragostea lui nu se stinsese; ştia că nici a ei; trebuia să se mulţumească cu atât.

Biserica era plină, iar reverendul Clarence Odgers umbla agitat pe lângă noul lui vicar, ajutându-l cu slujba. Ossie citi din Epistola întâi a lui Pavel către Timotei, Capitolul 6: „Zadarnicele ciocniri de vorbe ale oamenilor stricaţi la minte, lipsiţi de adevăr, şi care cred că evlavia este izvor de câştig: fereşte-te de astfel de oameni. Negreşit, evlavia însoţită de mulţumire este un mare câştig. Căci noi n-am adus nimic în lumea asta, şi nici nu putem să luăm cu noi nimic din ea. Dacă avem dar cu ce să ne hrănim şi cu ce să ne îmbrăcăm, ne va fi de ajuns”. I se păru că se potriveşte de minune. Era o predică actuală în această perioadă de frământări

sociale. (Cu o săptămână în urmă, avusese loc o nouă revoltă pentru hrană la St Just.) Se gândise la un moment dat să selecteze vreo cincizeci dintre predicile sale şi să le publice. Cunoscuse un mic tipograf priceput în Exeter, care nu i-ar fi luat mulţi bani; pentru reputaţia sa, n-ar fi stricat să aibă nişte lucrări publicate la vânzare. Credea că îi făcuse o impresie bună arhidiaconului şi îl invitase să stea la ei, la St Margaret, când venea în următoarea vizită în ţinut.

După biserică, se întâlni cu restul familiei Odgers şi plecară cu toţii înapoi către Trenwith pentru cină. Elizabeth le trimisese instrucţiuni scrise servitorilor să pregătească o masă pentru douăzeci de persoane, dar cum cei doi bătrâni Chynoweth nu erau capabili să supravegheze nimic, totul fusese prost organizat. Ossie îşi propuse să discute cu George pe tema asta la următoarea lor întâlnire.

Plecară acasă luni dimineaţa, după ce Ossie lăsase o listă cu lucruri de care Odgers trebuia să se ocupe fără întârziere: curtea bisericii era năpădită de buruieni, uşa nu se închidea bine, fereastra era crăpată, erau şoareci în sacristie, stofa trebuia să stea peste altar, erau găuri în sutana ajutorului de preot, corul nu era atent în timpul slujbei, se omiteau cuvinte din predică şi se folosea o doctrină greşită. Mai erau şi alte aspecte pe care Ossie le remarcase, dar se gândi că pentru început era suficient.

Imediat ce ajunseră acasă, Morwenna fugi la etaj să vadă cum îi mersese lui John Conan în absenţa ei, iar Ossie, care fusese incapabil să-şi ţină privirile departe de spatele zvelt al Rowellei pe tot drumul spre casă, îi făcu semn acesteia să vină în biroul lui.

Fata intră cu o sfială prefăcută şi rămase chiar la uşă, privind afară la copaci şi la râu.

— Închide uşa, spuse el, dând semne de nerăbdare.

— Da, părinte.

— În seara asta s-ar putea să ne vedem târziu, spuse el. E din ce în ce mai dificil…

— Oricând doreşti.

— Nu e oricând doresc eu, după cum bine ştii. Altminteri, ar fi chiar acum.

— Da, ar fi bine acum, spuse ea.

Privirea lui trăda parţial dorinţă, parţial furie.

— Să nu… Nu trebuie să…

— Ce anume, părinte?

El îşi îndepărtă câteva fire de praf de pe haină, apoi puse mâinile în poziţia lor preferată, la spate, şi se uită la ea.

— Acum, fugi! Du-te şi ajut-o pe sora ta! Nu se cade să fim singuri prea mult timp. Dar am zis să-ţi spun că ne vedem în seara asta. Trebuie să fie în seara asta, mă înţelegi?

— Da, spuse ea, încuviinţând din cap. În seara asta.

Şi chiar în noaptea aceea, după ce el îşi satisfăcuse toate capriciile cu ea, Rowella îi spuse că urma să aibă un copil.

## III

Plânse în braţele lui, în timp ce el îşi dorea să aibă puterea s-o arunce în râu.

Uneori i se părea că Dumnezeu îl supune la încercări mult prea grele. Într-adevăr, nu avusese cu adevărat o chemare spre meseria asta – mama lui, considerându-l incapabil să treacă examenele impuse de lege, alesese preoţia ca alternativă potrivită pentru un fiu de judecător. Dar, odată ce alesese calea asta, avusese o carieră de succes; citise foarte multe despre legea ecleziastică şi, printre frivolităţile fireşti ale unui tânăr domn cu oarecare stare, căutase şi obţinuse promovări care nu păreau sub nicio formă nemeritate.

Dar natura îl înzestrase cu pofte de nestăpânit, iar căsătoria fusese o necesitate, pentru că trebuia să respecte rânduielile bisericii. Moartea primei sale soţii fusese urmată de a doua căsătorie, însă, după naşterea copilului lor, relaţia intimă îi fusese interzisă în urma unor recomandări medicale foarte stricte. Atunci şi acolo, ocupând un loc la masa lui şi ajungând în scurt timp să îi pună stăpânire în totalitate pe gânduri, era acest ţâr de fată, cu cea mai surprinzătoare siluetă şi cu propriile pofte de nestăpânit, care îl sedusese cu vicleşugurile ei ce mimau modestia, îl ademenise sus, în camera ei, cu un discurs erudit despre eroii greci, după care se dezbrăcase şi se aruncase în braţele lui, de parcă n-ar fi fost fiică de protopop, ci cea mai vulgară prostituată de pe stradă.

Aşadar, el fusese atras în mrejele ei, prins fără scăpare între farmecele ei şi propriile lui privaţiuni. Se lăsase deci sedus de o copilă depravată. Încălcase cea de-a şaptea poruncă şi păcătuise împotriva tuturor legilor societăţii al cărei lider îşi imagina că este.

Atât de departe se ajunsese, dar până în acel moment totul se întâmplase în taină. Acum, *acum*, această Meduză care plângea pe umărul lui avea să înceapă să poarte în trupul ei, într-un fel care nu lăsa loc de ascunzişuri, dovada ruşinii ei. Dar *şi* dovada vinovăţiei lui. Vinovăţia *lui*. În văzul tuturor. Vinovăţia lui, cu atât mai mare cu cât intrase într-o relaţie cu o femeie abia trecută de pragul la care era considerată o copilă, şi care era, în plus, sora propriei lui soţii. Era imposibil, de neîngăduit! Biserica, arhidiaconul, epitropii… Ce avea să se întâmple cu avansarea sa, cu poziţia sa în cadrul bisericii, la urma urmei?

— Haide, haide, spuse el. Nu cred că poate fi cum zici.

— O, dar aşa e, suspină ea. O, chiar aşa e! Luna trecută nu mi-a venit, iar săptămâna asta trebuia să vină a doua oară. Plus că mi-a fost atât de rău, de parcă mi s-ar fi dat să beau otravă! Toate săptămânile astea din urmă am sperat şi m-am rugat să nu fie aşa!

Rămaseră întinşi acolo, vreme îndelungată, fără să spună nimic. Deşi ea continua să plângă, el nu putea fi sigur dacă nu cumva lacrimile ei erau exagerate, astfel încât să obţină cât mai multă compasiune din partea lui. O vreme, mintea lui fu ca

sedată, ca şi cum n-ar fi fost capabilă să iasă din mocirla în care o aruncaseră cuvintele fetei; treptat însă, mintea lui începu să lucreze. Toate opţiunile erau neplăcute. Dacă ar fi fost ca ea să se sinucidă… Dacă ar fi putut fi convinsă să-i facă o vizită uneia dintre bătrânele din oraş… Dacă ar fi putut fi trimisă undeva, să stea cu vreo babă, care să „adopte” copilul după naştere… Dacă ar fi putut fi trimisă acasă la mama ei, în dizgraţie… Dacă ar fi putut fi învinovăţit un alt bărbat…

Normal că avea să nege orice responsabilitate. Era cuvântul ei împotriva cuvântului lui. Şi cine ar fi crezut mai degrabă vorbele unei copile isterice, pe jumătate nebune, decât pe cele ale unui preot respectabil? O s-o trimită acasă cu onoarea pătată, maică-sa n-avea decât să înţeleagă ce dorea. Nu trebuia să afle nimeni din parohie. Poate doar Morwenna, dar era în interesul ei să păstreze secretul, indiferent de ceea ce ar fi gândit în sinea ei.

Rowella se îndepărtă de el şi încercă să-şi şteargă ochii pe cearceaf. În mintea lui Ossie încolţi îndoiala. În ciuda vârstei ei fragede, cu Rowella nu te puteai juca. Dacă alegea să păstreze secretul în privinţa lui, aşa avea să facă. Dar dacă alegea să nu o facă, Ossie bănuia că acuzaţiile ei nu s-ar fi lăsat acoperite de suspine sfâşietoare. Rowella avea să-şi susţină punctele de vedere, eclipsată sau nu de poziţia sau de vârsta lui. Era o situaţie odioasă, una pentru care îndrăznea să se simtă nedreptăţit de Dumnezeu.

— Va trebui să ne gândim serios la asta, spuse el, ca şi cum nu s-ar fi gândit deja serios.

— Da, Ossie.

— Acum trebuie să plec. O să mai studiem mâine problema, la lumina zilei. Să nu-i spui Morwennei.

— Nu, nu. N-o să fac asta! E îngrozitor că s-a întâmplat aşa.

— Da, Rowella, aşa este.

— Nu ştiu ce vor crede oamenii despre mine.

— Poate nu vor afla.

— Va fi foarte greu să le ascund aşa ceva.

— Da, ştiu şi asta, spuse el, din ce în ce mai iritat.

— Poate te gândeşti la ceva, părinte.

— Haide, haide! Va trebui să ne gândim şi să ne rugăm.

— Aş putea să mă sinucid din cauza asta.

— Da, da, draga mea.

Oare exista un strop de speranţă?

— Dar n-am s-o fac, spuse Rowella, ştergându-şi lacrimile.

## Capitolul 19

### I

La începutul lui februarie, familia de Dunstanville luă cina cu familia Poldark, la Nampara. O propunere pe care Demelza o primise strâmbând din nas încă de când Ross adusese prima oară vorba despre o asemenea posibilitate. Să meargă în vizită în lumea bună era una, să primească lumea bună în casa asta mică, cu nişte servitori insuficient instruiţi, era cu totul altceva. Şi, din toată lumea bună, de aceşti doi oameni se temea cel mai tare. Ar fi preferat să primească trei lorzi Falmouth şi vreo doi Valletort pe lângă; asta pentru simplul motiv că nu reuşea să-i desprindă pe cei doi Basset din amintirile copilăriei ei – ba, mai mult decât atât, din realitatea că trei dintre fraţii ei, o mamă vitregă şi o soră vitregă încă locuiau şi acum într-o casă ca vai de lume, situată la mai puţin de un kilometru de porţile moşiei Tehidy. De când se căsătorise cu Ross, nu întâmpinase niciodată cine ştie ce dificultăţi în relaţiile cu partea situată ceva mai jos pe scena socială: familia Bodrugan, familia Trevaunance, familia Treneglos şi aşa mai departe; chiar şi cu lordul Falmouth reuşise să închege o oarecare prietenie (prin aceea că, în rarele ocazii când el i se adresase, Demelzei i se păruse că întrezăreşte un licăr de aprobare în privirea lui); însă noul baron şi doamna lui – deşi se purtaseră întotdeauna binevoitor cu ea – o tolerau, credea ea, numai datorită lui Ross.

De asemenea, până în ultimii doi ani, sărăcia o privase de şansa de a primi orice fel de vizite oficiale; aşadar, nu avea niciun pic de experienţă. Era complet şi îngrozitor de nedrept să-şi înceapă experienţa de gazdă primindu-i pe cei mai bogaţi şi pe cei mai sofisticaţi oameni din Cornwall, care probabil aflaseră deja până atunci cine era ea şi de unde se trăgea.

O vreme, Ross se lăsă convins de aceste argumente; însă, în cele din urmă, aşa cum îi spusese şi ei, era o dovadă inadmisibilă de grosolănie să nu-i invite, de vreme ce Basset îşi manifestase de mai multe ori dorinţa de a veni să vadă lucrarea pe care tencuitorul recomandat de el o prestase pentru ei.

— Ţi-am mai spus deja de o grămadă de ori, adăugase Ross. În Anglia, nu suntem nici pe departe atât de rigizi în ceea ce priveşte clasele sociale pe cât încă mai pari tu să crezi. Thomas Coutts, bancherul, s-a căsătorit cu o slujnică aflată în serviciul fratelui său, iar acum primeşte prinţi în vizită. În afară de asta, în toate ţările – şi în Anglia la fel – o femeie care se căsătoreşte preia automat poziţia şi rangul soţului ei. Cum crezi tu oare că Frances Hippesley-Cox a devenit mai întâi Lady Basset şi apoi Lady de Dunstanville? Căsătorindu-se cu Francis Basset!

— A, dar se vede de la o poştă că ea a făcut parte din lumea bună de la bun început!

— Nu contează asta. Tot aşa cum ea e acum Lady de Dunstanville, tu eşti doamna Ross Poldark, iar dacă cineva te tratează vreodată altfel, îl dau afară din casă, să ştiu bine că e regele însuşi! După atâţia ani, ar fi cazul să înţelegi acest lucru!

— Da, Ross.

Lui Ross nu-i plăcea deloc când ea era într-una din dispoziţiile ei împăciuitoare. De regulă, nu prevesteau nimic bun.

— Of, înţeleg toate problemele astea cu Basset, Tehidy şi restul, încearcă să uiţi toate astea. Tot ce trebuie să faci este să fii tu însăţi. Nu te preface cu absolut nimic, pentru că nu ai nimic de ascuns. Mai degrabă ai toate motivele să fii mândră.

— Şi cine se ocupă de gătit, Ross?

— Jane ştie multe dintre felurile de mâncare pe care le prepari tu. Poate că va trebui s-o supraveghezi în primele faze…

— Şi în ultimele faze! Dacă Jane află cumva că îl avem invitat la masă pe baronul de Dunstanville, o să tremure atât de tare încât o să scape gâsca pe foc şi o să pună sos de muştar în tartele cu mere!

— Doamna Zacky ar veni şi ea, sunt sigur. Dacă reuşeşte ea să aducă un copil pe lume, mă gândesc că ar trebui să fie în stare să bage şi să scoată nişte oale din cuptor.

— Şi cine-şi pune mănuşile albe să servească la mese? Jack Cobbledick?

— Nimeni n-o să poarte mănuşi albe. Ena se descurcă foarte bine acum, iar Betsy Maria o poate ajuta… Iubire, trebuie să facem asta! Îmi pare rău, dar nu există cale de scăpare, decât printr-o impoliteţe pe care chiar nu pot să o comit. Dacă nu le place mâncarea gătită de noi, ca la ţară, n-au decât să se întoarcă în palatul lor şi să putrezească acolo!

— Eu cred că mai degrabă o să se întoarcă în palatul lor şi-o să râdă de noi.

— Aici eşti nedreaptă faţă de ei. Dacă n-ar fi dorit să vină, el nu ar fi mers până într-acolo încât aproape să se autoinvite. Iar aristocraţii nu râd niciodată de oamenii simpli. Ei râd doar de prefăcătoria unora.

— Şi unde aş putea s-o invit sus? Poate jos o fi minunat, nu zic – asta dacă reuşim să ţinem porcii afară şi pe Garrick în camera de spălat vase – dar în dormitorul nostru nu avem mobilă nouă, iar până acum nu avem toaletă decât afară.

— Ceea ce e mult mai sănătos. Pentru toate celelalte, condu-o în camera lui Jeremy. E o cameră simplă, dar nou-nouţă şi curată, plus că are o oglindă bună acolo.

Demelza cântări perspectivele sumbre.

— Am încredere în tine, o asigură Ross, trecându-i un braţ pe după umeri.

— Poate n-ar trebui să ai întotdeauna.

— Indiferent dacă ar trebui sau nu, eu o să am oricum.

— Bine, dacă chiar nu am încotro, accept, dar cu o condiţie: trebuie să-i invităm şi pe Dwight şi Caroline, ca să mai destindă atmosfera.

— Chiar aveam de gând să-ţi sugerez asta.

Astfel că cina avu loc într-o frumoasă zi de marţi de la mijlocul lui februarie. Demelza se gândise mult la meniu, pentru că ştia, indiferent de ceea ce credea Ross, că va trebui să supravegheze lucrurile până în ultima secundă. Făcu supă de mazăre, care putea fi pregătită de dinainte, apoi limbă fiartă – la fel de simplu –, urmată de o curcă friptă, cu slănină tocată, apoi buşeurile ei speciale cu gem de zmeură şi încheie cu frişcă bătută şi minitarte cu fructe. În ziua anterioară, Ross îi făcuse o vizită domnului Trencrom şi îl convinsese cu vorba dulce să îi vândă vreo

şase sticle din cel mai bun vin de Bordeaux, pe care domnul Trencrom îl aducea mereu cu un transport special din Franţa. Cu rom de Geneva, brandy şi vin de Porto – preferatul Demelzei – era suficientă băutură, şi de calitate pe deasupra. Basset, în ciuda averii sale, nu obişnuia să bea în exces, aşa că toată lumea se ridică de la masă sătulă, relaxată şi cu chef de vorbă.

Erau multe subiecte de discutat: Mantova capitulase, iar în Italia rezistenţa era pe sfârşite; ultimele porturi italieneşti erau închise pentru transporturile din Anglia; iar Austria, ultimul bastion rămas, era gata să se prăbuşească. Ultima încercare de a invada Irlanda fusese zădărnicită de vremea potrivnică, însă o nouă încercare putea avea loc dintr-un moment în altul, cu atât mai mult cu cât acum flota spaniolă şi cea olandeză erau oricând gata să i se alăture flotei franceze. Pe măsură ce soldaţii erau eliberaţi din alte misiuni de cucerire din Europa, erau îndrumaţi către coasta Canalului Mânecii. Data viitoare era posibil ca ţinta lor să nu mai fie Irlanda. Tot mai mulţi voluntari erau recrutaţi din întreg ţinutul şi în fiecare port, oricât de mic, bărbaţii erau supuşi presiunilor de a intra în marină. Minerii erau scutiţi de înrolarea forţată, dar ici-colo ei se organizau în grupări patriotice de rezistenţă împotriva francezilor.

Mai târziu, gazdele şi musafirii merseră în noua bibliotecă, ale cărei decoraţiuni de pe pereţi fură extrem de admirate, după care, pentru că ziua era atât de frumoasă, cineva propuse să meargă cu toţii într-o plimbare până la Damsel Point. Spre groaza ei, Demelza se trezi în tovărăşia lordului de Dunstanville. Drumul într-acolo era de-a lungul potecii înguste care trecea pe la marginea Long Field, aşa că nu exista nicio şansă să-şi schimbe tovarăşul de drum până ajungeau la stânci. Ross deschidea drumul, cu Lady de Dunstanville alături, iar Dwight şi Caroline plănuiseră în mod infam să rămână împreună, încheind coloana.

Conversaţia dintre stăpâna casei şi musafirul său se axă în principal asupra recoltelor. Era un subiect destul de uşor, iar o întrebare politicoasă strecurată din când în când îl încuraja să continue. Demelza pricepuse cu mult timp în urmă că, de fapt, celor mai mulţi bărbaţi le plăcea să se audă vorbind, iar noul baron nu făcea nici el excepţie. Nu că ceea ce spunea ar fi fost plictisitor sau neinteresant; bărbatul era incisiv, la obiect şi plin de idei care pentru ea erau cu totul noi. După un timp, Demelza începu să se relaxeze, gândindu-se că, cu cât mai mult timp musafirul domina conversaţia, cu atât mai puţin îi rămânea să reflecteze la lipsurile ei sociale.

Ajunseră la capătul câmpului, acolo unde se sfârşea terenul cultivabil şi începea terenul stâncos şi tufişurile de grozamă. Lordul se opri şi privi către plaja Hendrawna. Ross şi Lady de Dunstanville erau în faţă, iar Dwight tocmai scotea un ghimpe din pantoful lui Caroline.

— Aşa cum ştiţi, spuse Basset, acolo unde locuiesc eu suntem bine apăraţi de stânci. Însă întinderile lungi de nisip precum aceasta şi cea de la Gwithian asigură debarcarea cu uşurinţă a invadatorului, dacă îşi alege o vreme favorabilă. Uite aşa ajungi să-ţi fie teamă pentru siguranţa ţărmurilor noastre!

— Dacă ar veni, spuse Demelza, nu cred că ar fi primit prea elegant.

Bărbatul o privi în treacăt:

— De asta sunt convins. Însă armatele noastre neexperimentate în faţa veteranilor călîţi în războaie ai Europei... Cât despre forţele navale, aceea e o altă discuţie.

Demelza privi lung peste mare. În dimineaţa aceea sosise o nouă scrisoare de la Hugh şi o nouă poezie. Reuşise şi de această dată să ascundă poezia fără ca Ross să observe. Scrisoarea era seacă, o simplă trecere în revistă a unor evenimente, şi nici acelea prea multe, ţinând cont că acopereau o perioadă de patru luni. În marină, îndatoririle erau monotone şi grele, lupta se ducea mult mai des împotriva vântului şi a mareelor decât împotriva unei corăbii inamice. Patrulări nesfârşite, vigilenţă continuă, şi odată te trezeai cu marina franceză, pe nepusă masă. Demelza spera – sau o parte din ea spera – că tonul acestei scrisori era dovada că el îşi pierdea interesul. Din nefericire, poezia nu confirma această impresie. Era mai lungă decât celelalte şi mai puţin directă, dar nu lăsa loc de îndoială în privinţa sentimentelor. Iar în ultimul rând din scrisoare el spunea că ar putea exista o mică şansă ca el să ajungă în Cawsand luna viitoare, într-o permisie, pentru a-şi vizita părinţii şi, probabil, unchiul.

— ...deci se prea poate ca alegerea lui să fi fost cea corectă, încheie Basset.

Panicată, Demelza îşi umezi buzele:

— Cum?

— Spuneam că pentru un bărbat asta e o vârstă dificilă în vremuri de război. Eu cred că acesta a fost motivul principal al refuzului său. La douăzeci şi şapte de ani, el s-ar fi alăturat fără îndoială regimentului său. La patruzeci şi şapte, ar fi putut mai degrabă să accepte locul în Parlament.

— Da, presupun că ar fi putut, spuse ea, bâjbâind precaută.

— Minunatele sale fapte de eroism din Franţa, de acum doi ani, demonstrează că preferinţele lui înclină spre o participare mai activă la război. Cu toate acestea, eu cred că s-ar fi descurcat de minune la Camera Comunelor. Însă nu a fost să fie.

— Vecinul nostru i-a luat locul, spuse ea.

— Într-adevăr. Şi se dovedeşte a fi un membru foarte... sârguincios.

Ross şi partenera lui se aflau deja la marginea landei pline de bolovani care cobora în pantă către Golful Hendrawna. Alături de el, Frances de Dunstanville părea foarte mică.

Basset se opri din nou:

— Ştiu că există mare vrajbă între familiile dumneavoastră. Care este motivul, doamnă Poldark?

Demelza puse piciorul pe o piatră şi privi de-a latul plajei.

— Acolo se află Dark Cliffs, Excelenţă, cele despre care m-aţi întrebat.

— Da, văd.

— Vrajba asta e mult prea veche ca s-o pot explica eu. Şi chiar dacă aş putea s-o fac, nu se cade să fac eu asta. Va trebui să-l întrebaţi pe Ross.

— Nu-mi place să fie expusă în public. E bine să nu purtăm lenjeria murdară la

vedere.

— Cel mai bine e să nu purtăm lenjeria murdară deloc, Excelenţă.

Bărbatul zâmbi:

— Şi nici să n-o spălăm în public, aşa-i? În tot cazul, o asemenea duşmănie între veri şi vecini nu-şi are locul. Securea războiului ar trebui îngropată, acolo unde e locul tuturor rivalităţilor, în special în vreme de război, când avem cu toţii un duşman comun cu care să luptăm. Spuneţi-i asta căpitanului Poldark din partea mea, bine?

— Dacă şi dumneavoastră îi spuneţi domnului Warleggan…

El o privi pieziş:

— Mi s-a spus că vina e mai degrabă de partea neamului Poldark.

Inima Demelzei începu să bată nebuneşte. Apoi întâlni privirea lui şi răsuflă uşor.

— Excelenţă, mi se pare că mă tachinaţi.

— Stimată doamnă, n-aş îndrăzni să fac asta la atât de puţin timp după ce ne-am cunoscut. Ce mină este aceea de pe faleză?

— Wheal Leisure. Închisă de domnul Warleggan acum doi ani.

— Pe proprietatea Poldark?

— Proprietatea Treneglos. Dar Ross a început exploatarea acolo, acum zece ani.

— Fără îndoială, duşmăniile şi rivalităţile vechi nu dispar uşor.

— Nici minele vechi.

— Din câte mi se pare mie, căpitanul Poldark are un apărător neînfricat în dumneavoastră, stimată doamnă.

— Şi nu credeţi că ar trebui?

— Ba cum să nu, cum să nu. Mi-e şi teamă să spun mai multe.

— Excelenţă, eu nu cred că dumneavoastră vă e teamă de ceva. Dar apropo de duşmănii…

— Da?

— Nu, n-a fost o idee inspirată.

— Vă rog, spuneţi.

— Păi… dacă tot vorbim de duşmănii… nu aveţi şi dumneavoastră una cu lordul Falmouth?

El o privi surprins, după care izbucni în râs.

— *Touché*. Dar ar fi mai nimerit să spunem că el are o duşmănie împotriva mea. Pe mine, unul, chestiunea respectivă mă lasă absolut indiferent.

— Să înţeleg că vina este mai degrabă de partea neamului Boscawen?

— Acum, doamnă, mi se pare că dumneavoastră mă tachinaţi pe mine.

Demelza nu-şi dădea seama dacă zâmbetul lui devenise puţin glacial, ca şi cum ea mersese puţin cam departe cu replica aceea. După câteva clipe însă, chipul bărbatului se înseninã, iar el îi întinse mâna să o ajute să sară peste un bolovan.

— Fără îndoială ştiţi, doamnă Poldark, că lordul Falmouth nu agreează maniera în care i-am ocupat locul în Truro; fără îndoială, când vor veni alegerile generale, va pierde şi celălalt loc pe care îl deţine acolo. La urma urmei, noi rivalizăm în felul

acesta de ani întregi. Eu, însă, nu aş avea nimic de obiectat dacă mi s-ar propune acum o reconciliere. Acum că am intrat în Senat, situaţia s-a schimbat puţin. Eu controlez Penryn. Eu controlez sau disput alte câteva oraşe. Dar încep să pierd puţin din gustul ăsta pentru un război permanent.

— Chiar nu ştiam asta, domnule, serios. Şi adăugă, după o uşoară ezitare: Aşadar, răspunsul meu chiar a fost lipsit de cuviinţă.

— Ba deloc: aţi răspuns foarte cuviincios, cu spirit ager de femeie.

Unde Dumnezeu o ducea Ross pe Lady de Dunstanville? Demelza nu putea decât să facă presupuneri. Dispăruseră din raza lor vizuală de ceva timp, iar ea nu putea bănui decât că ei coborau stâncile, către Golful Nampara. Dwight şi Caroline rămăseseră şi mai mult în urmă, iar Caroline îşi scosese pantoful între timp.

— Excelenţă, spuse Demelza, scotocindu-se în buzunar. Mă întreb dacă aş putea să vă adresez o altă întrebare, despre o chestiune cu totul diferită. Ross mi-a spus că sunteţi un bun cunoscător al limbii latine.

— Ei, nici chiar aşa. Am citit în latină şi greacă la Cambridge şi am urmat un curs după aceea…

Demelza scoase bucata de hârtie din buzunar.

— V-aş rămâne îndatorată dacă mi-aţi spune ce înseamnă aceste cuvinte. Sunt din cimitirul din Sawle, dar e un motiv anume pentru care aş dori să aflu…

Bărbatul luă bucata de hârtie şi se încruntă la ea. Briza răscolea ierburile înţepătoare de sub picioarele lor.

— *Quidquid*… ah, asta înseamnă… ăăă… Orice… nu… Înseamnă „Ceea ce a rânduit dragostea nu se cade să fie dispreţuit de om.”

— Vă mulţumesc, Excelenţă. Ceea ce… Da, o să ţin minte asta.

— Ce e aici, pe spate?

— Nimic, absolut nimic, spuse repede Demelza, recuperând grăbită bucata de hârtie.

— Cred că reprezintă un citat, cuvintele acelea în latină. Unde le-aţi văzut?

— Pe o lespede funerară.

— Ciudate cuvinte de trecut pe o piatră funerară… Dar nu sună rău deloc.

— Da, aşa este, confirmă Demelza.

## II

Coborâră în Golful Nampara, după care urcară pe firul văii, paralel cu pârâul colorat în roşu, traversară podul scârţâitor şi se întoarseră acasă. După-amiaza era deja târzie, iar cei doi Dunstanville luară ceaiul şi plecară însoţiţi de cei doi îngrijitori de cai imediat ce se lăsă seara. Dwight şi Caroline mai rămaseră o vreme, după care plecară şi ei. Ross şi Demelza se întoarseră în salonul lor, unde ardea un foc strălucitor, iar lumânările tocmai fuseseră aprinse. Demelza intră în bucătărie să se asigure că totul era în ordine, iar pentru o vreme se aşternu o larmă de nedescris,

atunci când Jeremy şi Clowance, precum şuvoaiele de apă dezlănţuite, o urmară înapoi în salon şi îşi revendicară rolul de animatori şi palavragii.

În cele din urmă plecară la culcare, iar Demelza îşi întinse picioarele către foc şi ridică ambele mâini pentru a-şi răsfira părul cuminţit excesiv.

— Of, sunt aşa de obosită de parcă aş fi tras la jug pe câmp toată ziua. Ross, la grele încercări mă mai supui!

— Dar a fost un adevărat succes. Nimeni nu poate nega asta.

— Ai văzut-o pe Betsy Maria cum şi-a băgat degetul cel mare în supa lordului de Dunstanville? Şi după aia şi-a lins degetul?

— În bucătăria lui se petrec lucruri mai grave decât ăsta în fiecare zi, numai că el nu vede!

— Eu sper să nu fi văzut asta!

Ross îşi scoase pipa şi începu să o umple.

Demelza zise:

— Şi Ena a scăpat o tartă cu fructe, care s-a rostogolit imediat sub scaunul lui Dwight. A, şi ar fi trebuit să vezi cum arăta bucătăria cu zece minute înainte să apară ei! Era ca un câmp de luptă; toată lumea se împiedica de toată lumea! Curca aia credeam că o să ajungă la masă gătită doar pe jumătate! Doamna Zacky a uitat de umplutură până când...

— Totul a fost minunat. O masă prea bogată ar fi fost snobism curat! N-ar fi putut găsi mâncare mai bună şi nici mai bine gătită în tot comitatul, iar asta e tot ce contează! Cum te-ai înţeles cu Francis Basset în timpul plimbării?

— Destul de bine, cred. El m-a provocat, apoi l-am provocat eu, dar cred că, una peste alta, totul a fost bine. Dacă nu mi-ar fi frică de el, cred că aş putea chiar să-l plac!

— Care a fost treaba cu provocările acelea?

— Păi, mi-a spus că ar trebui să te împaci cu George Warleggan.

Ross aprinse un tăciune din foc şi îl duse la pipa sa. Firicele îngemănate de fum maro şi albastru începură să urce către tavan.

— Cel puţin acum binevoieşte să observe. Sper că i-ai amintit că în pace, ca şi în război, e nevoie de doi.

— I-am amintit de propriul lui conflict cu lordul Falmouth.

Ross făcu ochii mari:

— Nu pot să cred că ai făcut asta! Mare curaj ai avut!

— Băusem deja trei pahare de Porto.

— Patru. Te-am văzut bând unul pe furiş înainte să plecăm. Şi el ce a zis?

— A fost foarte politicos. Nu cred că s-a simţit ofensat în vreun fel. Dar mi-a spus un lucru ciudat, Ross. A spus că ar fi dispus la o reconciliere cu lordul Falmouth.

Urmă o tăcere îndelungată. O vacă mugea pe undeva prin curtea din spate.

— Din câte mi-a spus Falmouth, spuse Ross, eu nu cred că are chef de nicio reconciliere. Dar e interesant că Basset a spus asta. Mă întreb care ar fi condiţiile reconcilierii? Cât despre mine şi George, ar fi minunat să existe mai puţină vrajbă

când stăm atât de aproape unul de celălalt; dar toate eforturile pe care le-am făcut acum trei sau patru ani pentru a detensiona situaţia dintre noi au fost zadarnice; iar necazul acela cu Drake, din ’95, a pus din nou paie pe foc. În afară de asta…

— În afară de asta?…

El ezită, întrebându-se din nou dacă era cazul să aducă vorba despre întâlnirea cu Elizabeth, dar decise că e mai bine să nu.

— În afară de asta, se mai întâmplă ceva destul de neplăcut. Drake are parte de mici frecuşuri la Atelierul lui Pally.

Demelza ridică privirea brusc:

— Drake? Nu mi-a spus nimic.

— Nici mie. Nu e genul care să facă asta. Dar mi-au ajuns la ureche nişte zvonuri. Noul lui gard a fost distrus. Cineva a deviat albia pârâului, astfel că el nu se mai poate baza decât pe apa din fântână, care, după o iarnă atât de uscată, seacă văzând cu ochii. Unul sau doi dintre clienţii cărora le-a reparat diverse lucruri s-au trezit cu ele distruse din nou peste noapte.

— Şi tu crezi că?…

— Cine altcineva?

— Dar… *de ce?* E atât de… *meschin* să faci asta! Până şi pentru George, cred eu.

— Până şi pentru George. Exact.

— După ce i-a distrus idila lui Drake, oare ce şi-ar mai putea dori acum?

— Mi se pare că Geoffrey Charles s-a văzut destul de des cu Drake în ultima vreme.

— Şi ce? Drake are cumva holeră?

— Nu… Doar o legătură de sânge cu tine… şi, prin urmare, încă una mai îndepărtată cu mine.

— Ce putem face?

— Nimic. Deocamdată. S-ar putea să treacă de la sine. E atât de meschină toată treaba, încât simt eu că ar trebui să treacă. Dar, în mod evident, încă nu se pune problema unui nou armistiţiu între mine şi George.

În acele momente, pe Demelza o bătea gândul să-l întrebe pe Ross de ce se văzuse cu Elizabeth şi ce nouă vrajbă şi gelozie oribilă avea să apară între ei patru din cauza asta. Toate seminţele acelea negre ale urii aveau oare să fie semănate din nou? Şi totuşi, nu putu să aducă vorba despre asta. Nu se putu forţa pe ea însăşi să se umilească într-atât…

Mai târziu în seara respectivă, fiind singură în dormitor, înainte ca Ross să urce la culcare, Demelza se uită la inscripţia aceea în latină şi la traducerea pe care o scrisese cu cărbunele dedesubt. „Ceea ce a rânduit dragostea nu se cade să fie dispreţuit de om.”

Aceste câteva cuvinte îi readuceau la viaţă pe părinţii lui Ross mai mult decât orice altceva spusese el vreodată despre ei sau decât orice altceva rămăsese în acea casă în urma lor. Grace Mary, în vârstă de numai treizeci de ani, înaltă, slabă şi smeadă, cu părul lung şi negru, stingându-se în mari chinuri în această casă, cu

umbra sumbră a tatălui lui Ross veghind la căpătâiul ei. Apoi, după ce ea murise, când nu mai putuse să vorbească cu el, să-i atingă mâna, să-i zâmbească sau să se bucure de zâmbetul lui, când fusese înmormântată adânc sub lutul nisipos, iar Joshua Poldark rămăsese complet singur, atunci el ridicase o lespede pe mormântul ei şi scrisese pe ea acele cuvinte. „Ceea ce a rânduit dragostea nu se cade să fie dispreţuit de om.” Pentru Demelza, cuvintele acestea păreau să spună mai mult, să exprime mai limpede profunzimea iubirii unei fiinţe umane faţă de alta decât toate poeziile lui Hugh Armitage.

Nu era corect să le compare. Hugh era tânăr şi suferinţa lui se manifesta, poate, diferit. Joshua – sau poetul latin necunoscut – exprimau o suferinţă mai profundă.

## Capitolul 20

### I

— Putem vorbi? întrebă Rowella, furişându-se în biroul lui printr-o nişă şi închizând uşa în urma ei.

— Ce e? Ce s-a întâmplat? o repezi el furios.

De două săptămâni el nu mai trecuse prin camera ei şi nici nu mai vorbise cu ea în timpul zilei, cu excepţia situaţiilor în care acest lucru era absolut necesar pentru a salva aparenţele. De două ori în perioada aceasta el intrase cu bocancii în intimitatea Morwennei, cerându-şi drepturile la care, o vreme, păruse gata să renunţe. În rest, fusese irascibil cu toată lumea; servitorii se împrăştiau care încotro ca nişte insecte buimace de fiecare dată când îi auzeau paşii; fetiţele plângeau de zor din cauza mustrărilor lui; epitropii se simţeau ofensaţi din cauza lipsei sale de menajamente; domnul Odgers primise o scrisoare plină de reproşuri usturătoare pentru că nu-i scrisese ce măsuri lua pentru a remedia problemele care îi fuseseră deja semnalate.

Reverendul Whitworth se simţea strâns cu uşa şi nu era genul care să-şi ascundă frustrările, indiferent de felul lor, chiar dacă, în cazul de faţă, trebuia să ascundă cauza acestora. Acum o privea cu răceală pe creatura asta a cărei vedere îl deranja teribil. Departe de a-şi trăda starea în care se afla, părea acum mai slabă ca oricând; chipul îi era supt şi palid, rochia lungă şi largă atârnându-i pe umerii înguşti ca pe un gard. Nu-şi dădea seama prin ce putuse fiinţa asta să îl atragă vreodată: o copilă crescută prea mult pentru vârsta ei, cu o figură posacă, palidă, inexpresivă, care stătea acolo ca o păpuşă abandonată. Se întâmplase vreodată? Oare chiar se lăsaseră vreodată pradă unor apucături atât de vicioase, de depravate? El, un pastor de vârstă tânără spre mijlocie, cu un caracter ireproşabil, şi ea, o femeiuşcă obraznică, ridicol de nedemnă? Sau totul nu fusese decât un ciudat vis erotic? Uitându-se la ea acum, aproape reuşi să se convingă singur de asta.

— Ce vrei? se răsti el.

— Voiam…, începu ea. Să schimbăm două vorbe. Pot să stau jos? Uneori mă ia cu leşin.

Îi indică un scaun, cu un gest mai degrabă de lehamite decât de invitaţie. Stătuse treaz nopţi de-a rândul – ceea ce nu i se mai întâmplase niciodată până atunci – cântărind toate opţiunile pe care le avea. Se gândise cu jind la toate leacurile existente, despre care se spunea că elimină un copil nedorit. (Dacă uneori o mai eliminau şi pe mamă, asta nu putea fi, pentru ea, decât o fericită eliberare de umilinţă şi ruşine.) Dar era greu să intri într-o şandrama dintr-aceea şi *să cumperi* o astfel de poţiune – în special pentru un om al bisericii. De asemenea, s-ar fi putut dovedi dificil s-o convingă pe Rowella însăşi să meargă într-un astfel de loc.

Cealaltă opţiune era să nu facă nimic, să nu spună nimic, să o ignore cu totul pe fată până ce ea va fi fost nevoită să spună cuiva, după care, cu imensă demnitate şi compasiune pentru aşa un suflet rătăcit, să nege orice implicare sau responsabilitate posibilă. La urma urmei, Rowella pleca de acasă în fiecare zi. Cine putea spune pe unde umbla? Sau ar fi putut da vina pe Alfred. Deşi ar fi fost păcat să piardă un servitor atât de priceput.

— Cred, începu iar Rowella, cred, părinte, că ar putea fi… Cred că e posibil să fi găsit o portiţă de scăpare.

El răsfoia fără rost paginile registrului contabil.

— Ce vrei să spui?

— Păi… dacă ar fi să mă căsătoresc cu altcineva…

Inima lui Osborne sări în piept, dar el avu grijă să nu i se clintească niciun muşchi pe chip.

— Cum s-ar putea întâmpla asta?

— Cred că există un tânăr care s-ar căsători cu mine. Cel puţin, el s-a arătat interesat. Fireşte, nu ştiu nimic sigur. Este doar un gând, o speranţă…

— Cine e?

— Sigur că el nu ştie nimic despre *noi doi*, despre situaţia mea. Este posibil să mă respingă categoric şi să refuze. Aşa cum ar face majoritatea bărbaţilor… Nu ştiu dacă ar fi dispus să îl recunoască pe… pe…

Fata se opri, scoase o batistă şi îşi tamponă uşor nasul cel lung.

— *Deci?* Despre cine e vorba?

— Arthur Solway.

— Cine dracu’ mai e?… A, te referi la tânărul acela… Bibliotecarul…

— Da.

Mintea lui Ossie începu să lucreze mai febril decât de obicei.

— De ce? De ce s-ar căsători el cu tine? Tu ai… *fost* cu el?

Fata îl privi printre lacrimi:

— Of, părinte, cum poţi spune asta?

— Uite că o *spun!* Bărbatul se ridică de pe scaun şi îşi îndreptă spatele, recăpătându-şi brusc încrederea în el: Acest… acest copil pe care îl porţi în pântec este probabil al lui! Hai, spune-mi! Spune-mi adevărul, Rowella! Îţi cer acest lucru în

calitate de cumnat şi prieten…

— Adevărul, îl întrerupse Rowella, este că n-am fost niciodată cu el după lăsarea întunericului şi nici în vreun loc privat, unde ar fi putut să se întâmple acest lucru! *Tu* ai avut grijă de asta! *Tu* ai făcut tot posibilul să te asiguri că nu lipsesc niciodată singură de acasă pentru prea mult timp!

El ridică vocea şi începură să vorbească unul peste altul. El nu putu să nu observe că, dincolo de sfiala şi suferinţa ei, se simţea o notă de fermitate. Cearta se încheie atunci când ea îi spuse în şoaptă:

— N-am fost niciodată cu un alt bărbat în afară de tine, părinte; iar copilul pe care îl port este al tău. Şi sunt gata să declar asta în faţa lumii întregi!

Se lăsă tăcerea. După ce măsură cu paşi mari biroul de la un capăt la celălalt, bărbatul se lăsă, greoi, în scaunul lui.

— De unde ştii că o să se căsătorească cu tine?

— Mi-a cerut-o săptămâna trecută.

— Dumnezeule mare!… Şi tu ce i-ai spus?

— I-am spus că nu pot să-i dau un răspuns fără consimţământul tău şi al mamei. Şi… şi i-am spus că nu cred că asta se va întâmpla prea curând.

— De ce?

— Pentru că are un statut social mai modest, părinte. Tatăl lui este tâmplar.

— Şi zici că… nu prea are idee de situaţia ta?

— *Nu prea* are idee! Fata ridică privirea din pământ: Aşa cum mi-ai poruncit, nu am spus nimănui! Dacă tu…

— Da… ăăă… da. Şi crezi că, dacă te-ai căsători cu el, el n-ar afla niciodată?

— Normal că el trebuie *să afle!* N-aş putea fi atât de necinstită cu el! Mă mir chiar că îmi poţi sugera faptul că l-aş putea înşela!

Ossie o fulgeră cu privirea:

— Şi în cazul ăsta ce propui?

— Dacă îmi acorzi permisiunea de a mă căsători cu el, atunci mă voi duce la el şi îi voi spune adevărul. A, nu, anticipă Rowella, văzând că Osborne se pregătea să protesteze, nu-i voi spune al cui e copilul. Ci numai că sunt în situaţia asta disperată, iar căsătoria cu el mi-ar salva onoarea. Dacă… dacă el va fi dispus să-i ofere acestui copil un nume şi dragoste părintească, atunci eu îi voi fi soţie devotată, iar el va beneficia de avantajele căsătoriei cu o femeie din lumea bună.

Cu cât o asculta mai mult, cu atât Ossie găsea că este o soluţie de ieşire foarte bună, mai bună decât ar fi îndrăznit el să spere vreodată. Dar părea prea simplă. Existau riscuri.

— Îl iubeşti?

— Bineînţeles că nu! Dar în situaţia mea nu-mi permit să fac mofturi. Dacă asta mă scapă de ruşine… Şi pe tine…

El se cutremură. Pentru o clipă, în timp ce discutau, îl străbătuse un oarecare fior de gelozie. Gândul că un alt bărbat avea să se bucure de voluptatea farmecelor ei… Dar ultimele trei cuvinte îl făcuseră să-şi revină în simţuri. Celelalte simţuri…

— Şi cum rămâne cu mama ta şi cu Morwenna? Lor va trebui să le spui… şi să le convingi.

— Cred că ar putea fi convinse dacă ar cunoaşte situaţia mea – şi dacă le-aş spune că Arthur Solway este tatăl.

— Dumnezeule, copilă, s-ar părea că ai plănuit totul până la ultimul detaliu!

— De săptămâni întregi nu mă gândesc decât la asta! Cum aş putea să nu o fac? M-am gândit la toate în fel şi chip!

El încuviinţă din cap. Totul avea logică. Începu să revină la sentimente mai bune faţă de ea. Dacă lucrurile puteau fi aranjate astfel, toate spaimele care îl bântuiseră în ultima vreme aveau să se risipească puţin câte puţin.

— Şi o să păstrezi totul secret?

— Desigur… Ar fi în avantajul meu să nu spun nimic din ce s-a petrecut aici.

— Aşadar… Dacă ai făcut toate aceste planuri în căpşorul tău mic, Rowella, te-ai gândit cumva şi la celelalte?

— Celelalte? Cum adică?

— Păi, cum procedezi?

— N-am putut să fac nimic, niciun fel de plan, înainte să obţin consimţământul tău. Dar – acum, dacă îl obţin… Acum, dacă îl obţin, o să mă văd mâine cu domnul Solway la bibliotecă şi… şi am să-i spun tot.

— La bibliotecă, cu atâtea persoane în jur?

— El are un birou care e destul de izolat. Într-un fel o să… o să-mi fie mai uşor să discut cu el acolo.

— Şi apoi?

— Dacă este de acord… *Dacă* e de acord, o să-i cer să vină să-ţi vorbească.

— De ce?

— Ca să-mi ceară mâna. Va trebui să pară totul oficial, ca să nu-i dăm nimic de bănuit Morwennei. O să fie diverse chestiuni de discutat.

— Ce fel de chestiuni?

— Este foarte sărac, Ossie. *Foarte* sărac. Ca bibliotecar, e plătit cu 15 lire sterline pe an. Munceşte din greu serile, copiind scrisori pentru domnul notar Pearce. Astfel, câştigă încă 3 lire pe an. Locuinţa lui, presupun, e mizeră, iar jumătate din noapte o petrece studiind. O să fie o viaţă grea pentru mine, dar nu mă plâng: este ceea ce merit…

— Da. În fine…

— Dar pentru copil, de vreme ce e al tău…

— Da? Ce doreşti?

— Poate un mic cadou ne va ajuta să ne începem drumul în viaţă. Ar fi ca un cadou de nuntă pentru… pentru cumnata ta. Morwenna ar fi încântată…

— Cât propui?

Rowella păru surprinsă.

— Nu m-am gândit atât de departe. Doar… speram că poate crezi de cuviinţă… Fata începu să se smiorcăie din nou. Dacă… Dacă i-aş putea spune că nu vin fără o

para chioară, poate asta l-ar face să fie mai deschis la... la propunerea pe care i-o fac.

Ossie se frecă la nas. Fata era tare vicleană; dar, dacă aşa putea să scape cu obrazul curat din toată povestea asta, era o adevărată uşurare pentru el. Cu noul venit de la Sawle, îşi putea permite să fie generos; plus că era o ipostază numai bună pentru el: cumnatul blajin şi iertător. Asta i-ar fi câştigat simpatia Morwennei şi a doamnei Chynoweth. O femeie prinsă în adulter. Nu arunca el prima piatră. Ca vicar, el avea să facă întocmai după cum predica. Îşi putea permite fără probleme să ofere douăzeci şi cinci de guinee – era mai mult decât salariul pe un an al acelui nefericit. Aşa îi ajuta să se aşeze la casa lor. Lăudat fie Domnul pentru aşa un final fericit!

Continuă să ezite, pentru efect. Apoi spuse:

— Foarte bine, draga mea! Dacă tânărul tău e de acord cu această propunere, trimite-l la mine. O să mă asigur că va primi un mic cadou care să-l încurajeze şi să vă ajute pe amândoi să porniţi în viaţă.

## II

Arthur Solway nu veni în ziua imediat următoare, ci după încă o zi. Veni după un aranjament prealabil, când Morwenna era plecată să ia ceaiul cu familia Polwheles. Rowella considerase că e mai bine ca Morwenna să nu fie acasă atunci când Solway venea pentru prima dată. Se dovedi o decizie inspirată.

Solway era înalt, slab şi purta ochelari. Umerii lui erau înguşti, aproape ca ai Rowellei, şi avea postura uşor gârbovită specifică unui erudit. Chipul lui era tânăr, binevoitor şi neliniştit, iar el era asudat de emoţie. N-ai fi zis că era genul de tânăr care să îl înfrunte pe vicar, care nu numai că avea o funcţie, dar avea şi educaţia, şi rangul de partea lui. Însă, aparent, tânărul nu se lăsă intimidat. Murmurul abia auzit din încăpere crescu sensibil în intensitate până ce începură să se distingă voci furioase, cu precădere a lui Ossie. În cele din urmă, totul se transformă într-un vacarm de nedescris şi, imediat după aceea, Solway jumătate ieşi de bunăvoie, jumătate fu aruncat afară din încăpere şi plecă în mare grabă din casă. Domnul Whitworth trânti uşa de la intrare în urma lui şi se întoarse în biroul său, trântind şi acolo uşa cu suficientă violenţă încât să zguduie casa din temelii.

Zece minute mai târziu, Rowella îndrăzni să intre în camera sa. Ossie stătea lângă fereastră, încleştându-şi şi descleştându-şi pumnii. Pulpana hainei sale tremura cu fiecare mişcare, iar chipul bărbatului era roşu de furie şi neîndurător.

— Părinte?...

El se întoarse.

— Tu l-ai împins să facă asta, femeie?

— Să facă ce? Ce s-a întâmplat? O, Dumnezeule, a ieşit prost, nu-i aşa?

— Ei bine, n-ai decât să-l invoci cât vrei pe Dumnezeul tău! Da, a ieşit prost şi

prost va rămâne! Lingăul ăla ordinar! O clipă să mai fi rămas pe aici, că puneam mâna pe el şi îi dădeam o mamă de bătaie să mă ţină minte toată viaţa!

Rowella îşi frânse mâinile:

— Oh, Ossie, ce s-a întâmplat? Tocmai atunci când speram... Tocmai atunci când credeam că am găsit o ieşire din situaţia asta înfiorătoare...

— Ce s-a întâmplat? Spune-i obraznicului ăluia că dacă îl mai prind pe lângă casa asta, o să pun să fie arestat pentru violarea proprietăţii şi trimis la închisoare!

Ea veni la biroul lui:

— Spune-mi! Mi se pare corect să-mi spui despre ce e vorba.

El se întoarse către ea şi o fulgeră cu privirea.

— Cadoul ăsta micuţ. Ca să se mărite cu tine – cu tine, o fată dezonorată, de cincisprezece ani, fără un ban, însărcinată, nici frumoasă şi nici de familie – el aşteaptă, ba chiar pretinde, măgarul ignorant, un cadou de nuntă de o mie de lire sterline!

Ea rămase acolo, acoperindu-şi faţa cu mâinile, în timp ce el continuă să tune şi să fulgere. Cuvintele „insolent”, „condamnabil” şi „impertinent” se repetau la intervale regulate. Profitând de o scurtă pauză în furtuna iscată, Rowella spuse:

— Habar n-am ce l-a apucat.

— Nici eu! Nici eu! Insolenţa şi neobrăzarea parvenitului ăstuia mic! Rowella, poţi să ţi-l scoţi complet din minte! Nu e de nasul tău şi n-ai să te măriţi cu el cu binecuvântarea mea şi nici n-ai să vezi niciun mic cadou de la mine! Ascultă la mine ce-ţi spun!

— Eu mă gândeam..., începu Rowella. Mă gândeam că ne vei da în cel mai bun caz o sută de lire sterline.

Ossie amuţi brusc.

— A, deci tu te-ai gândit la o sută de lire, carevasăzică. Eşti sigură că nu tu i-ai băgat în cap să ceară o mie de lire? Eşti sigură că nu i-ai propus zece mii?

— Nu, părinte, nu. Jur că nu! hohoti ea. Jur pe ce am mai sfânt! Cum m-aş fi putut gândi vreodată la asta?

El o privi lung:

— Câteodată am senzaţia că ai fi capabilă de *orice!* Mă întreb uneori ce duh malefic a fost de faţă la naşterea ta. Căci om al lui Dumnezeu nu poate fi acela care te-a zămislit! Un protopop. Un demnitar al bisericii. Un om căruia i s-a împărţit har doar prin atingerea mâinilor!

Rowella izbucni în lacrimi amare.

Domnul Whitworth se aşeză brusc pe scaun şi îşi puse coatele pe birou. Încă mai clocotea de furie, dar vechea angoasă începea să-şi arate din nou colţii.

— Deci ce-i de făcut cu tine acum?

Rowella continuă să plângă. În cele din urmă, îngăimă printre lacrimi:

— Poate dacă mă văd din nou cu el, îl conving să fie rezonabil.

— Probabil a ştiut, probabil o fi bănuit că am alte motive pentru care îmi doresc să te văd aşezată la casa ta! I-ai *spus* tu ceva, i-ai dat vreun motiv de bănuială?

— Nu, nu! Niciodată! Niciodată! Nu ţi-aş face niciodată asta, părinte, decât dacă aş fi forţată să o fac.

— Şi ce te-ar putea forţa să o faci?

— Poate dacă mă văd din nou cu el, suspină ea. Poate îl conving să fie rezonabil.

## III

Rowella se întâlni din nou cu tânărul şi cu infinită răbdare netezi calea pentru încă o întrevedere a celor doi. Asudat, cu genunchii tremurând, cu mâinile fremătând, îmbărbătat în taină de Rowella care, deşi nu era prezentă, era întotdeauna în fundal, Arthur Solway rămăsese ferm pe poziţii. Ossie urcă oferta la o sută, iar apoi, în ultimă instanţă, la două sute – mai mult decât salariul său suplimentar pe un an la Sawle. Solway coborî de la o mie de lire la şapte sute, însă prăpastia era de netrecut. Lui Osborne ar fi putut să i se amintească – deşi nu făcu nimeni asta – de negocierile pe care le purtase cu George Warleggan atunci când o peţise pe Morwenna.

În cele din urmă, văzând că nu există cale de ieşire, Rowella începu să-şi arate colţii.

— Tu nu-ţi dai seama, îi spuse ea lui Ossie într-o bună zi, ce sărăcie lucie a îndurat domnul Solway. Dacă ţi se pare lacom, atunci gândeşte-te cum e familia lui şi ce a pătimit. Tatăl lui locuieşte în Quay Street, într-o căsuţă care îi aparţine municipalităţii. Sunt nouă copii, dintre care numai Arthur a reuşit să-şi croiască un drum în viaţă. Fata cea mai mare are epilepsie, băiatul cel mare este angajat la familia Cardew, apoi mai sunt trei fete; apoi un băiat de trei ani, un altul de optsprezece luni, iar mama lor este însărcinată din nou.

— Se înmulţesc precum şobolanii, comentă Ossie.

— *Trăiesc* precum şobolanii, îl corectă Rowella. Of, părinte, rogu-te ai puţină înţelegere pentru situaţia lui! Din banii pe care îi câştigă, încearcă să-şi ajute familia. Plătesc două guinee pe an chirie pentru căsuţa în care locuiesc, iar tatăl lui, care a fost bolnav anul trecut, a rămas în urmă cu plata, aşa că municipalitatea i-a confiscat toate uneltele şi o parte din mobilă. Aşa că tatăl *nu poate* câştiga banii necesari pentru a plăti! A solicitat ajutor social de la parohie, ajutor care i-a fost oferit cu condiţia ca el şi familia lui să intre la azilul săracilor. Dar înţelegi şi tu că asta ar însemna să se despartă de soţia şi de copiii lui, ceea ce ar distruge şi puţinul care le-a rămas. El este cinstit şi harnic – la fel ca Arthur –, dar în prezent stă în casa respectivă sfidând municipalitatea. Copiii nu au încălţări, nu mănâncă decât pâine şi cartofi, hainele lor – căpătate de la vecini mărinimoşi – sunt rupte şi zdrenţuite…

— Observ că ştii foarte multe despre ei, spuse Osborne bănuitor.

— Am fost să-i vizitez pentru prima oară ieri-dimineaţă. Te doare inima când îi vezi!

— Deci acum îţi permiţi să fii generoasă cu ei, carevasăzică! Pe banii *mei!* Pe

două sute de lire! Asta ţi-am oferit! Este de patru ori mai mult decât ai merita...

— Sst! O să ne audă Morwenna.

Bărbatul înghiţi în sec.

— Dumnezeule mare, eşti la fel de obraznică precum o haimana! Nu mai am de gând să te ascult. Nu crezi cumva că, dacă le-aş face o vizită acestor creaturi şi le-aş oferi *douăzeci* de lire, ar sări în sus de bucurie? Banii ăştia poţi să li-i dai, dimpreună cu binecuvântarea mea, urmând să folosiţi restul de o sută optzeci ca să vă aşezaţi la casa voastră după căsătorie. Ăsta e ultimul meu cuvânt! Acum vezi-ţi, te rog, de treburile tale! Dă-mi un răspuns cel târziu mâine! Dacă nu, retrag oferta.

— Da, părinte. Mulţumesc, părinte, mai spuse Rowella, după care se făcu nevăzută.

Reveni a doua zi, pe seară.

— Abia am reuşit să scot două vorbe de la el astăzi, pentru că Morwenna era de faţă şi a trebuit să rezolv totul cu el foarte repede; dar i-am transmis mesajul tău, Ossie, iar el a refuzat.

— A refuzat!

— Aşteaptă, te rog! M-am certat cu el şi m-am rugat de el, dar el mi-a spus că mai jos decât atât nu coboară. A spus... Eu nu înţeleg lucrurile astea, Ossie, dar el a spus că o să ne coste mult să ne luăm o căsuţă şi s-o mobilăm. Iar şapte sute de lire, oricât de înţelept ar fi investite şi oricât de mult ar munci el, abia dacă ar ajunge să mă întreţină pe mine şi să ne întemeiem o familie. Asta e ceea ce a spus el. Îmi pare foarte rău. Este foarte categoric.

— Atunci n-are decât să se ducă dracului! explodă Ossie. Şi tu împreună cu el! Asta e jecmăneală pe faţă! Să vă ia naiba pe amândoi! Şi o spun răspicat: să vă ia naiba pe amândoi! Ieşi afară din camera mea! Şi să nu plângi! Prea des ai încercat cu şiretlicul ăsta! Ieşi, am zis!

— Până la urmă, se lamentă Rowella, l-am *convins* să coboare la şase sute. Dar nu cred că va mişca un deget sub suma asta, iar în condiţiile astea, s-a zis cu posibilul meu soţ!

— Tot ce pot să spun, adăugă Ossie, e că o să-l pierzi tocmai pe ăla care te merită cu prisosinţă!

## IV

Cu tot haosul acesta, în casă lucrurile mergeau pe făgaşul obişnuit. John Conan Osborne Whitworth creştea văzând cu ochii şi era gălăgios şi agresiv, iar toată lumea spunea că seamănă cu tatăl lui; Sarah şi Anne continuară să înveţe ceva franceză şi latină de la Rowella, ele însele dovedindu-se uneori surprinzător de gălăgioase şi agresive când *Papa* nu era prin preajmă; Morwenna ducea viaţa aglomerată a unei soţii de vicar, dar, în sinea ei, continuă să fie extrem de rezervată; Reverendul Whitworth ceru părerea câtorva prieteni cu privire la

perspectiva de a fi ales membru elector principal al localităţii, însă decise că orice mutare categorică în această direcţie trebuia să aştepte până la întoarcerea lui George Warleggan, cu ocazia Paştelui. Iar servitorii ştergeau praful, găteau, măturau şi şuşoteau între ei. Domnul Whitworth continuă să organizeze cele două partide săptămânale de whist, iar pe durata desfăşurării lor, Morwenna şi Rowella coseau şi brodau împreună în salonul de la etaj; conversaţia dintre ele, care nu fusese niciodată prea fluentă, acum părea să fi secat cu totul.

În săptămâna următoare, Rowella îi aduse lui Ossie o foaie de hârtie, zicându-i:

— Atunci când tata a avut primul atac de apoplexie, mâna dreaptă i-a rămas paralizată, aşa că nu le mai putea scrie preoţilor pe care îi avea în subordine. La vremea aceea, nu aveam decât unsprezece ani, dar aveam scrisul cel mai frumos din familie, iar el obişnuia să mă roage să pun pe hârtie ceea ce îmi dicta el. Apoi făceam transcrierea finală pentru documentele lui. După ce a murit el, am păstrat o parte din documentele acelea ca amintire, iar luna trecută am rugat-o pe mama să mi le trimită. Şi le-am răsfoit. Iată aici o citaţie trimisă unui vicar din South Petherwin care a lăsat însărcinată o tânără fată. Mi se pare... Mi se pare că a fost suspendat vreme de trei ani...

Ossie o privi cu furie, ca şi cum Satana tocmai intrase în camera lui. Fata puse foaia de hârtie pe birou şi se strecură tiptil afară. Ossie aruncă o privire peste pagina respectivă, sărind peste propoziţii şi apoi revenind la ele.

*Stimate Domnule Borlase*, scria,

*Dat fiind că fapta dumneavoastră pare să fie agravată de multe circumstanţe, personal consider că nu mai există multe lucruri de spus pentru justificarea ei. Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, cum aţi putut să pierdeţi în asemenea măsură din vedere rolul de cleric, de creştin, de nobil şi să încălcaţi dintr-o singură lovitură Legile Religiei, ale Moralităţii, ale Ospitalităţii şi chiar ale Umanităţii înseşi? Uitaţi-vă numai la teribilele suferinţe pe care femeia – forţată în mod regretabil să îşi sacrifice onoarea şi virtutea – trebuie să le îndure acum din toate părţile, şi judecaţi dumneavoastră înşivă dacă poate exista o practică mai infamă, mai detestabilă decât seducţia. Criminalul, Violatorul, a căror violenţă dăunează numai trupului, sunt, din multe puncte de vedere, nişte specimene scuzabile în comparaţie cu seducătorul.*

*Dar, presupunând că nu e cazul, iar complicea crimei dumneavoastră a fost, sub toate aspectele, o parteneră cu care aţi împărţit Vina, a fost oare de demnitatea dumneavoastră să profitaţi de o biată aiurită fără minte? Oare nu s-ar fi cuvenit mai degrabă să faceţi tot ce vă stătea în putinţă ca s-o feriţi de suferinţa şi dezonoarea pe care, ulterior, s-ar fi putut dovedi suficient de înţeleaptă să le evite? Nu trebuia oare să vă gândiţi de o mie de ori înainte că era de datoria dumneavoastră să încercaţi, cu fiecare argument posibil, să o readuceţi la un simţ al Religiei şi al Onoarei? Unde a fost, în cazul acesta, prietenul, tatăl, fratele? Pentru că asta trebuia să-i fiţi mai întâi de toate. Unde a fost discipolul, preotul, misionarul lui Iisus*

*cel Sfânt?*

*Cu ce obraz mai puteţi acum sfătui şi comanda credincioşilor întru Hristos, devotaţi virtuţilor pe care le pretindeţi, dar pe care practica şi exemplul dumneavoastră le declară inutile? Cum vă puteţi propune să treziţi speranţele şi să alungaţi temerile altora prin argumente de care dumneavoastră mărturisiţi atât de deschis şi de limpede că nu sunteţi influenţat? Dar mi-am pierdut orice nădejde că, în chestiunea asta îngrozitoare, aş putea spune ceva ce n-aţi auzit deja sau ce propria dumneavoastră inimă nu v-a şoptit încă…*

Domnul Whitworth privi bucata aceea de hârtie cam în acelaşi fel în care o privise pe Rowella cu câteva clipe în urmă. Ca şi cum şarpele însuşi s-ar fi aflat în faţa lui. Imediat după Paşte, arhidiaconul avea să vină în vizită la Truro, aşa cum făcea în fiecare an, iar Ossie îl invitase să stea la ei…

Se ridică de pe scaun, rupse foaia de hârtie în bucăţele mici şi o aruncă în foc.

## V

— Te-am chemat aici, începu el, ca să-ţi spun ce hotărâre am luat. Îţi fac favoarea de a-ţi comunica ţie decizia pe care am luat-o, înainte de a merge să o informez pe sora ta. Te vei întoarce la mama ta. Te-ai dovedit nedemnă să le oferi o educaţie fiicelor mele sau să îi fii tovarăşă soţiei mele. Încă de când ai venit aici, dar mai ales de la Crăciun încoace, te-ai dovedit extrem de arogantă şi lipsită de respect, cu înclinaţii spre obrăznicie în vorbă şi neruşinare în comportament. În purtarea ta, ai devenit de necontrolat, ai ignorat sfaturile mele şi ai umblat de capul tău, ca o destrăbălată, prin vecinătate. Eu nu mai pot face nimic cu tine, aşa că las în grija bietei tale mame încercarea de a te schimba. Voi face aranjamentele necesare pentru ca tu să fii trimisă acasă la începutul săptămânii viitoare.

Ea stătea acolo, îmbrăcată în rochia ei neagră. Un obiect de îmbrăcăminte care îi venea mai strâns decât de obicei şi sugera vag unele dintre formele care îl ispitiseră pe Osborne. Acum o detesta – până la moarte.

— Şi copilul? întrebă ea.

— Ce copil? Eu nu ştiu nimic de niciun copil! Plodul nefericit pe care l-oi fi conceput ca urmare a comportamentului tău desfrânat prin oraş te priveşte în totalitate!

Ea rămase puţin pe gânduri.

— Pe tine o să te acuz, părinte.

— N-o să te creadă nimeni. E cuvântul meu împotriva cuvântului tău.

— Cinci sute cincizeci de lire este suma minimă pe care l-am convins pe domnul Solway să o accepte.

— Acum n-o să mai vedeţi nimic!

— Sunt fată de protopop. Oamenii o să mă asculte. O să-i scriu chiar şi

episcopului!

— Acuzaţii fanteziste de femeie isterică!

— Ai o cicatrice pe burtă, părinte. A fost făcută de un băiat pe care îl necăjeai la şcoală. El te-a atacat cu cuţitul. Ai avut noroc că nu te-a rănit mai serios.

Ossie îşi umezi buzele.

— Ţi-am povestit odată, în glumă, despre asta. Oricine ar putea şti.

— Şi mai ai o aluniţă pe fesa stângă. De o formă mai ciudată. O să i-o desenez episcopului.

Domnul Whitworth nu răspunse.

— Dacă îmi dai un stilou, o să ţi-o desenez şi ţie, spuse Rowella. Probabil nu poţi s-o vezi. E neagră şi uşor mai ridicată faţă de piele. Dacă îmi dai un stilou…

— Mai repede te-aş vedea moartă! şuieră Whitworth. Mai repede te-aş vedea moartă înainte să-ţi dau un ban ţie sau smiorcăitului ăluia cu care sperai să te măriţi! Să fiu adus în situaţia în care o târfă obraznică de cin’şpe ani îşi închipuie – *îşi închipuie* – că îmi dictează mie ce să fac şi să nu fac! De unde ai venit, cum te-a educat taică-tău ăla sunt lucruri care depăşesc capacitatea mea de înţelegere! Ieşi din viaţa mea! O dată pentru totdeauna, ieşi afară din viaţa mea!

Se înţeleseră la cinci sute de lire sterline.

## Capitolul 21

### I

La o săptămână după aceste evenimente, o ofensivă franceză de patru nave al căror echipaj era format din pleava armatelor franceze, sub comandă americană, debarcă pe neaşteptate la Ilfracombe şi Fishguard şi făcu ceva deranj înainte de a se retrage şi de a pleca în grabă înapoi către Franţa. În urma lor, se răspândi însă zvonul că Bristolul şi vestul fuseseră invadate, părţi mari din teritoriu fiind acum în mâinile duşmanilor. Mulţi provinciali îşi retrăseseră deja banii de la bănci şi îşi ţineau acum aurul unde considerau ei că îl protejează mai bine împotriva invadatorilor. Acum, valul de panică începuse să se propage la nivelul întregii ţări, astfel că fiecare bancă era asaltată de clienţi care încercau să îşi recupereze banii înainte de a fi prea târziu. Întreaga ţară, se gândeau ei, avea să intre în faliment, iar pentru a justifica aceste temeri, Banca Angliei suspendă toate plăţile.

Situaţia era foarte tensionată în Truro, acolo unde toate cele trei bănci se aflau sub presiune, întrebarea fiind dacă reuşeau toate să înfrunte furtuna care se abătuse asupra lor, sau dacă una ori poate chiar două dintre ele erau nevoite să-şi închidă porţile. În cele din urmă, deveni clar că cele două bănci mai mari şi mai noi rezistau cel mai bine, în principal datorită averii şi puterii industriale bine cunoscute ale familiei Warleggan, pe de-o parte, şi datorită averii impresionante şi prestigiului lordului de Dunstanville, pe de altă parte. Cea de-a treia, cea mai mică şi cea mai

veche dintre ele, cunoscută în continuare drept Banca Pascoe, în ciuda numelui schimbat între timp, se clătina pe marginea prăpastiei. După toate aparenţele, aşa cum spunea Pascoe, departe de a-i întinde o mână de ajutor sau măcar de a-şi păstra neutralitatea, celelalte două bănci îşi foloseau toată puterea pentru a-i distruge lui credibilitatea, astfel încât să-şi asigure ele scăparea. Însă, după câteva zile de tensiune crescândă, lordul de Dunstanville sosi de la Londra, urmă o schimbare de politică, după care noi credite deveniră disponibile la Banca Pascoe, lucru care salvă situaţia.

Ross se afla în Truro în ziua de după încheierea perioadei nefaste. Îl găsi pe Harris Pascoe mai slab şi mai încărunţit, de parcă trecuseră doi ani, nu două luni, de la ultima lor întâlnire.

O vreme, Pascoe păru că nu doreşte să vorbească despre primejdia care îl pândea pe el personal, ci, mai degrabă, despre pericolul mai general, ca şi cum i-ar fi fost mai uşor să vadă totul în perspectivă, ca şi cum asta îl ajuta să mai reducă puţin din emoţii.

— Pitt e pe muchie de cuţit de ani întregi. Presiunea pe care a exercitat-o războiul asupra întregii economii… Nu avea cum să nu vină o criză.

— Iar criza asta a fost declanşată de o mână de francezi care au debarcat, au incendiat o fermă, după care au fugit ori s-au predat la primul semn de rezistenţă! Asta nu s-ar fi întâmplat pe vremea reginei Elisabeta!

— Asta a fost scânteia. Putea fi oricare alta. E o criză a nervilor, Ross. Cu excepţia ultimeia, am avut parte de o succesiune de recolte proaste… Am fost nevoiţi să cumpărăm din străinătate. Două milioane şi jumătate de lire sterline au fost cheltuite pe importul de cereale numai anul trecut. Plus costul menţinerii armatelor noastre şi al susţinerii aliaţilor – ş-şase milioane de lire sterline împrumutate Austriei într-un singur an. Plus sprijinirea Irlandei. Toate astea au fost finanţate prin împrumuturi; creşterea preţurilor şi producţia în cădere au mers mână în mână. Totul e mai scump acum şi sunt mai puţini oameni care dispun de bani pentru a cumpăra. Până şi ajutoarele pentru săraci sunt mult mai scumpe astăzi, deoarece a crescut numărul săracilor pe care îi avem în grijă. De asemenea – şi asta e o reflecţie amară –, în timp ce moneda franceză a crescut în neştire, investiţiile străine din Anglia au crescut. Acum, cu noul tip de guvern de acolo şi cu succesul înregistrat de armatele lor, francul începe în sfârşit să pară mai stabil, iar fluxul aurului care intră în Anglia scade văzând cu ochii.

— Deci ce se va întâmpla?

— Acum? Vom continua să ne zbatem în situaţia în care suntem pentru o vreme. Banca Angliei a fost autorizată să emită bancnote de una şi două lire sterline ca instrumente legale de plată. De asemenea, au spus că au destule active ca să facă faţă tuturor revendicărilor. Asta va echilibra situaţia în ţară. Dar se vor m-mulţumi oare oamenii cu hârtii, dacă s-au obişnuit cu aur? Cu siguranţă nu cei din provincii. Cu siguranţă nu aici.

— Perioada cea mai grea a trecut în Truro?

— Atât cât ne p-putem da seama acum. Norocul nostru a fost că am fost foarte prudenţi cu prelungirea creditelor şi cu reducerea notelor de plată, pentru că, după cum ştii, nicio bancă nu poate măcar spera să îşi achite obligaţiile dacă i se cere să facă asta într-un timp atât de scurt. Pentru noi va fi, desigur, o pierdere grea, pentru că am fost obligaţi să vindem titluri de valoare la un preţ mult sub valoarea reală pentru a rămâne solvabili.

— Acum un an sau doi, toată lumea se extindea, banii se câştigau uşor, ratele dobânzilor erau mici…

— Situaţia se schimbă, mai-marii industriei cântăresc situaţia şi ajung la concluzii pe care le ţin doar pentru ei. Şi apoi, care dintre ei începe să îşi reducă angajamentele, să ofere credite mai scăzute, să-şi absoarbă resursele, să pretindă returnarea sumelor împrumutate – şi, în final, să transforme vraful de hârtii înapoi în aur? Nimeni nu ştie, dar aşa se întâmplă, şi una duce la alta şi la alta, şi tot aşa; iar apoi începe tăvălugul. Şi, odată ce a început, nimeni nu ştie unde se va opri.

— George Warleggan este în Truro?

— A sosit cu o săptămână sau cam aşa înainte să înceapă toată nebunia. S-a întors la Londra cu poştalionul de dimineaţă.

— Şi… Elizabeth?

— Cred că ea a rămas la Londra.

— Banca lui Basset ţi-a sărit în ajutor?

— Chiar la sfârşit. Altminteri, am fi putut să ne prăbuşim, iar asta pentru numai 5.000 de lire sterline.

— Deci este clar că nu are resentimente faţă de tine pentru votul acela.

Pascoe îi întâlni privirea lui Ross:

— Eu am fost convins de contrariul până aproape de sfârşit.

## II

Restul primăverii se scurse pe nesimţite, pe fondul unei crize şi al unei contra-crize. Norii negri adunaţi deasupra unei naţiuni rămasă fără bani şi fără idei se mai risipiră pentru scurt timp la vestea unei imense victorii repurtate pe mare împotriva flotei spaniole de către amiralul Jervis, care distrusese o flotă inamică de două ori mai mare decât a sa şi pusese capăt, pentru ceva timp, cumplitei primejdii pe care o reprezenta alianţa între forţele navale ale Spaniei şi ale Franţei. Pe lângă Jervis şi ceilalţi amirali, un nume nou era pomenit destul de des. După toate aparenţele, acţiunile comodorului Nelson se remarcaseră prin tacticile cele mai strălucite, mai nonconformiste şi prin cele mai îndrăzneţe fapte de vitejie. Numele lui se distingea dintr-un grup de ofiţeri de marină străluciţi, tot aşa cum avusese Bonaparte printre generalii francezi.

Dar sentimentul de uşurare resimţit la auzul veştii acelei victorii pe mare a fost curând domolit de vestea teribilă a unei rebeliuni a flotei britanice la Portsmouth.

Ce-i drept, era vorba despre o rebeliune lăudabilă împotriva unor condiţii de netolerat; unele dintre revendicări fuseseră soluţionate, iar revolta se stinsese fără prea multe probleme. Dar erau nemulţumiri şi în alte porturi, iar încrederea întregii naţiuni se clătină din nou.

Ross era din ce în ce mai neliniştit, ca şi cum ar fi simţit că viaţa confortabilă de mic moşier de provincie într-un golf izolat din vestul ţării nu era potrivită pentru un bărbat care putea ţine încă arma în mână. Pregătirea alături de voluntari nu era cel mai bun surogat, de vreme ce această armată îi părea din ce în ce mai mult lui Ross un refugiu pentru cei ineficienţi şi lipsiţi de tragere de inimă. Demelza ar fi fost bucuroasă să-i ascundă revista care sosea săptămânal, dacă ar fi ştiut cum. El petrecea tot mai mult timp cu tovarăşii lui proprietari de moşii, pentru a pune la cale diverse planuri de apărare a zonei. Cu toate acestea, păreau adesea mai preocupaţi să ia măsuri pentru a se proteja împotriva acţiunilor subversive din interior.

La sfârşitul lunii februarie, domnişoara Rowella Chynoweth se căsători cu domnul Arthur Solway la biserica din St Margaret, Truro. Vicarul din St Mary oficie ceremonia. Vicarul din St Margaret conduse mireasa la altar. Niciodată în viaţa lui nu fusese mai fericit să se descotorosească de cineva aşa cum era acum scăpând de cumnata sa. Ceremonia fu un coşmar pentru el, în special întrebarea pusă de colegul lui în faţa micii adunări:

— Dacă există cineva care are motive întemeiate să se opună oficierii acestei căsătorii, acum e momentul să mărturisească…

Îl mânia profund ideea de a fi nevoit să suporte această farsă în propria lui biserică, în condiţiile în care fata asta ar fi trebuit să fie alungată din oraş şi aruncată în dizgraţie, ca o femeie decăzută ce era.

Doamna Chynoweth nu participă la ceremonie. Fusese de-a dreptul şocată de scrisoarea primită de la Rowella şi aproape şi mai jignită de rangul social al bărbatului ales drept tată pentru copilul care era pe drum. Nu putuse niciodată să o înţeleagă pe fiica ei cea mică. Rowella era cea mai apropiată din punctul de vedere al personalităţii sale de însuşi tatăl Ameliei Chynoweth, faimosul Trelawny Tregellas, care îşi petrecuse toată viaţa menţinând pe linia de plutire companii care nu supravieţuiseră primului val. Cu toate acestea, micuţa Rowella părea să aibă calităţi de supravieţuire necunoscute bunicului său.

Garlanda veni şi i se alătură Morwennei care, după propria întrevedere cu Rowella, căzuse din nou la pat, din cauza şocului. A fost o nuntă mohorâtă. Tâmplarul venise împreună cu fiica lui cea mare, cea care avea epilepsie; din fericire, nu făcu nicio criză pe durata ceremoniei. Soţia lui nu îl însoţise, pentru că aştepta dintr-o clipă în alta să-şi aducă pe lume cel de-al zecelea copil. Tâmplarul nu era atât de slugarnic pe cât considera Ossie că s-ar fi cuvenit să fie. Era tăcut şi politicos, dar nu obişnuia să se ploconească şi avea un soi de demnitate brută care explica în mare parte refuzul lui impertinent de a merge la azilul săracilor şi de a

accepta pomana oferită de epitropi. De asemenea, se explica astfel şi îndărătnicia lui de a nu elibera casa în care stătea cu chirie, doar pentru că rămăsese în urmă cu plata. Arthur Solway, acel Arthur slab, subţire, cu umeri înguşti, încrezut şi lacom, întărea zicala conform căreia aşchia nu sare departe de trunchi.

De fapt, Arthur Solway părea mult mai puţin în largul lui decât tânăra lui mireasă, care reuşea să arate îmbrăcată fără gust în cea mai bună rochie pe care o avea, fără să fie însă câtuşi de puţin abătută. Osborne refuzase să îi primească în casa lui după nuntă; însă doi dintre servitorii lui aduseseră ceai şi prăjituri la biserică, iar oamenii rămaseră să discute aproape o oră înainte ca petrecerea să se încheie. Tânărul cuplu îşi găsise locuinţă în River Street, şi tinerii aveau să rămână acolo până ce puteau să cumpere o casă mai acătării.

Acum se descurcau oarecum confortabil. Arthur Solway îi făcuse o vizită lui Harris Pascoe la bancă şi îi explicase că are de investit o moştenire, iar domnul Pascoe îl sfătuise să profite de solvabilitatea continuă a ţării şi să cumpere obligaţiuni guvernamentale, care, la preţul scăzut din acel moment, aveau să-i aducă un venit de aproximativ 30 de lire sterline pe an. Asta, pe lângă salariul lui de la bibliotecă şi micile câştiguri pe care le mai obţinea de ici-colo din diverse munci, îl putea ajuta să se descurce pe moment. Chiar şi aşa, între data la care bătuseră palma şi nuntă, Rowella se întrebase adesea dacă nu cumva ar fi putut stărui pentru mai mult. Uneori se gândea că ar mai fi putut stoarce încă o sută; alteori, gândindu-se la privirea din ochii lui Ossie la acea ultimă rundă de negocieri, îşi spunea că el ar fi preferat mai degrabă să o ucidă.

Odată plecată toată lumea, cele două surori se întoarseră la casa parohială, iar Ossie urcă morocănos în camera lui, ca să se schimbe pentru partida de cărţi. Anunţase, atunci când cei doi soţi discutaseră pentru prima dată despre ruşinea păţită de Rowella, că, dat fiind că era sora Morwennei, el intenţiona să îi ofere nefericitei cincizeci de lire sterline, astfel încât să nu se scufunde în sărăcie lucie împreună cu netrebnicul care o sedusese. Deşi ea n-o merita, el avea să fie generos. Şi nici nu avea să respecte formalităţile fireşti de a-l denunţa pe mizerabilul acela la patronii săi, cu toate că tentaţia şi datoria îl îndemnau să o facă. Dacă făcea asta – nu că mizerabilul n-ar fi meritat-o din plin – el şi-ar fi pierdut slujba şi, în plus, ruşinea Rowellei ar fi devenit publică. În situaţia de acum, măcar puteau păstra aparenţele respectabilităţii, iar sentimentele enoriaşilor se puteau limita la compasiunea că sora doamnei Whitworth încheiase o căsătorie atât de nepotrivită. Era mare păcat, observă el, cu mâinile strânse la spate, pe sub pulpana hainei, un foarte mare păcat că tinerii însurăţei aveau să continue să locuiască în Truro. Spera foarte tare că Morwenna nu va dori să îi facă vizite de curtoazie surorii sale. Morwenna spusese, de altfel: „E foarte probabil să nu o fac”. Cunoscând relaţiile apropiate din familia Chynoweth, Ossie fusese plăcut surprins de această replică. Pricepea acum că Morwenna nu avea mai multă înţelegere decât el în chestiuni care priveau lipsa de moralitate.

După ce plecă la partida lui de whist, cele două surori luară împreună o cină

tăcută şi discutară diverse subiecte înainte de a merge la culcare. Garlanda avea să se întoarcă în Bodmin a doua zi. Nu se punea problema ca o altă soră să vină să locuiască în casa parohială. Ossie anunţase că suferise pierderi considerabile ca urmare a recentei crize bancare, aşa că nu îşi mai puteau permite alte cheltuieli pentru ajutor în casă ori cu copiii. Cele două fetiţe aveau să fie trimise la şcoală, iar Morwenna avea să beneficieze, astfel, de mai mult timp liber pentru propriul ei copil.

Una peste alta, fusese o vizită stânjenitoare pentru Garlanda, motiv pentru care femeii nu avea să-i pară rău după ce se va fi încheiat. Urmărită de tânguielile mamei sale – înăbuşite, deoarece nimeni nu trebuia să afle adevărul în Bodmin –, Garlanda ajunsese la casa parohială, unde principalii trei ocupanţi păreau fiecare pornit împotriva celuilalt. Domnul Whitworth era, se înţelege, complet jignit de ruşinea de neînchipuit pe care i-o adusese cumnata lui, iar asta îl determinase să se dezică de ea. Morwenna, deşi îşi ascundea mai bine sentimentele şi o trata pe nefericită cu o *oarecare* înţelegere, simţea totuşi pata de pe obrazul familiei şi chiar al ei înseşi, de vreme ce totul se întâmplase în timp ce sora ei mai mică se afla în grija ei.

În timp ce Rowella, deşi uneori se afişa tristă şi înlăcrimată, ca şi cum aceasta era atitudinea pe care familia şi societatea o aşteptau de la ea, continua să fie aproape neschimbată; ba chiar ai fi putut să bănuieşti că nu-i părea rău de ce făcuse nici măcar atunci când rămânea cu gândurile ei în ceasurile târzii ale nopţii. Până în dimineaţa nunţii, continuă să se poarte ca înainte: să citească şi iar să citească, să discute cu fetiţele şi să le înveţe diverse lucruri, să stea tăcută la mese – nucleu tăcut al norului negru care se abătuse asupra casei parohiale.

Garlanda se integrase cât de bine putuse, discutând cu vioiciune despre problemele din Bodmin ori de câte ori se ivea ocazia, altminteri limitându-şi observaţiile la aspectele banale ale vieţii cotidiene. În mod clar, orice alte discuţii despre nuntă, dincolo de simpla organizare, erau pentru ea tabu, cu excepţia situaţiei în care vreuna din celelalte fete aducea vorba despre asta, ceea ce nu se întâmpla. Şi aşa venise nunta, cu mirele cel slab şi emoţionat, cu cei câţiva invitaţi vizibil stingheriţi de situaţie, cu ceaiul şi prăjiturile şi mica trăsură tocmită pentru a duce fericitul cuplu la noua sa locuinţă. Rowella o sărutase pe sora ei cu dezinvoltura cuiva care pleacă la o plimbare obişnuită de după-amiază. Arthur îi strânsese mâna Garlandei şi îi zâmbise privind-o direct în ochi, dar nu făcuse nicio tentativă de a o săruta, ca şi cum nici măcar nu i-ar fi trecut prin cap *vreodată* să-şi permită familiarităţi cu o tânără femeie.

Apoi ei plecaseră. Şi, cum Ossie ieşise deja la partida lui de whist, cele două surori rămase stăteau pentru ultima oară în faţa focului din salon.

Garlanda observă o mare schimbare la sora ei mai mare. Reticenţa ei din trecut era rezultatul timidităţii; atitudinea ei faţă de toţi cei care îi erau apropiaţi fusese întotdeauna complet sinceră şi spontană. Acum nu mai era aşa. Şi, pe câtă vreme Morwenna îşi ocupa tot timpul cu datoriile care îi reveneau ca soţie de vicar, ea nu

mai gestiona la fel de bine treburile casei. Nici cu propria ei înfăţişare nu mai era la fel de atentă. În familia lor de fete, ea fusese întotdeauna cea pedantă, având grijă să fie curată şi ordonată chiar şi după hârjoneala cea mai nebună. Adesea, când mama lor nu era prin preajmă, ea prelua comanda şi se asigura întotdeauna că surorile ei mai mici – deşi nu cu mult mai mici decât ea – aveau părul şi rochiile în cea mai bună ordine. Acum, era neglijentă în îmbrăcăminte şi nu-şi dădea prea mult interesul pentru ordinea din casă.

Cu toate acestea, îşi recăpătase silueta şi părea să se bucure de o stare bună de sănătate, iar Garlandei îi venea greu să găsească o legătură între înfăţişarea ei de acum şi imaginea acelei creaturi costelive şi suferinde pe care o descrisese mama ei atunci când îi povestise de vizita în Truro din iulie trecut, pentru a-şi vedea nepotul. Dacă aparenţele erau cele care contau cu adevărat, nu prea existau motive de îngrijorare.

Dar Garlanda vedea schimbările din comportamentul surorii ei ca pe nişte simptome ale unei suferinţe mai profunde. Dacă nu-l putea iubi pe soţul ei, era de înţeles să îl trateze cu o amabilitate elegantă, dar superficială, faţă de care nici el şi nici ceilalţi să nu aibă nimic de obiectat. Dar oare trebuia să îi trateze pe toţi cu această atitudine? Chiar şi pe surorile ei? Şi părea chiar să aibă aceeaşi atitudine şi în relaţia cu fiul ei, în măsura în care cineva putea trata astfel un copil. Era mai degrabă o *doică* decât o mamă pentru propriul ei copil.

Ştiind că toţi cei din Bodmin vor dori să afle cât mai multe detalii despre vizita ei aici, Garlanda se forţă să discute în această ultimă seară nu doar despre banalităţile nunţii, ci să mai aducă încă o dată vorba despre chestiunea deloc banală a decăderii Rowellei. La a doua încercare a sa, Morwenna îşi puse jos lucrul de mână, zâmbi uşor strâmb şi spuse:

— Draga mea, pur şi simplu nu pot vorbi despre asta. Nu încă. Este o rană mult prea recentă şi prea dureroasă. Iartă-mă, draga mea! Ai dat dovadă de foarte multă răbdare.

— Nu, nu. Înţeleg prea bine cum trebuie să te simţi, Wenna.

— Spune-i mamei că am să-i scriu. Va fi mai bine aşa.

— Elizabeth n-a venit la nuntă. Nici domnul Warleggan. De invitat i-ai invitat?

— Ei sunt încă la Londra – din fericire. Cred că se vor întoarce săptămâna viitoare.

— Îi vei spune adevărul lui Elizabeth?

— Adevărul? Morwenna ridică brusc privirea. Adevărul… o, nu. Ce rost ar avea? Adevărul trebuie tăinuit. Va fi suficient dacă îi spun lui Elizabeth că Rowella a încheiat o căsătorie regretabilă.

La scurt timp după aceea, cele două femei merseră la culcare. Poştalionul avea să treacă la ora şapte, deci erau nevoite să se trezească devreme.

Când Garlanda urcase al doilea rând de trepte, Morwenna se duse să vadă dacă John Conan aţipise. Îl găsi dormind, îl înveli bine, după care se duse ea însăşi la culcare. Avea o carte şi spera că aceasta o va ajuta să nu se mai gândească la

tensiunile acelei zile; dar până şi cartea aceea, dat fiind că era de la bibliotecă, nu era cu totul lipsită de asocieri chinuitoare.

În scurt timp, renunţă, puse cartea jos şi se întinse să stingă lumânarea. În acel moment intră Ossie, încă în costumul lui elegant, de seară, cu cămaşă cu volane, vestă galbenă cu dungi şi pantaloni strâmţi, care îi scoteau în evidenţă picioarele groase şi robuste.

Morwenna îşi retrase mâna de la candelă.

— Cum de te-ai întors aşa devreme?

— Pearce a avut o criză dureroasă de gută, mormăi Ossie. Am jucat doar şase mâini. Apoi a zis că îl doare prea tare ca să mai continue. Dacă n-ar fi cei pe care îi cunosc acolo, l-aş abandona cu totul. Individul nu se simte niciodată bine în ultima vreme!

— Păi, e destul de bătrân, nu?

— Atunci să facă bine să ne anunţe din vreme! Până când s-a gândit el să renunţe, era prea târziu să mai găsim un al patrulea jucător!

Domnul Whitworth se duse la oglindă şi îşi bătu lavaliera cu palma, studiindu-se atent. Cu coada ochiului o văzu în oglindă pe Morwenna privindu-l. El nu fusese prea recent în camera asta: în perioada cât ea fusese bolnavă, dormiseră separat, iar el nu se mai întorsese în patul ei după aceea decât ocazional, pentru a-şi cere drepturile. Bineînţeles că nu reveniseră la regularitatea aceea îngrozitoare de la începutul căsniciei lor; însă Morwenna ştiuse imediat că acesta era motivul pentru care el venise în seara aceea acolo. La urma urmei, partida de whist se terminase prost.

Pentru o clipă sau două cât el rămase acolo continuând să se studieze, bărbatul încercă să iniţieze o conversaţie despre nuntă, care însă rămase la nivel de monolog. După ce îi răspunse monosilabic o dată sau de două ori, soţia lui nu mai spuse nimic, ci îl lăsă pur şi simplu să continue. Aşa că, în scurt timp, tăcu şi el. Se lăsă liniştea. În balansul lui, pendulul ceasornicului franţuzesc, din bronz aurit, de pe consola căminului arunca o umbră mică, dojenitoare, pe perete.

— Morwenna, începu el. Fără îndoială, te-ai odihnit în seara asta, după evenimentele zilei…

— Nu, Ossie, răspunse ea.

— Nu? întrebă el fără să se întoarcă. Nu te-ai odihnit? Dar toată seara asta tu…

— „Nu” era răspunsul la întrebarea pe care urma să o pui. Sper… Sper că acum nu va mai fi nevoie să întrebi.

— Voiam să spun…

— Te rog să nu spui nimic şi atunci… Atunci această conversaţie se poate încheia înainte chiar de a începe.

— Draga mea, spuse el, mi se pare că te cam întreci cu gluma!

— Eu cred, Osborne… Mi se pare că mai degrabă tu te întreci cu gluma venind aici în seara asta!

Chipul ei era aproape cenuşiu atunci când el se întoarse. Nu i se împotrivise

niciodată atât de deschis, iar trupul lui păru să se înfoaie, aşa cum se întâmpla întotdeauna atunci când furia punea stăpânire pe el.

— Morwenna! Ce izbucnire! Eu am venit aici cu toată prietenia, să te văd înainte să merg la culcare. Fără îndoială, aveam în minte – şi *încă* mai am – atenţiile fireşti pe care un soţ i le datorează soţiei sale şi mă aştept ca tu, în calitate de soţie, să consideri că e de datoria ta să le accepţi, în virtutea sfintei noastre legături matrimoniale…

— Asta am făcut până acum. Dar s-a terminat…

El nu o mai asculta.

— Să încerci… Simplul fapt că încerci să mă respingi îmi dovedeşte că ai un spirit îndărătnic şi încăpăţânat, pe care nu mi-am imaginat niciodată că îl voi găsi la tine. Şi nici n-am să ţin seama de el, pentru că el nu poate fi decât ignorat. Dar te avertizez că…

— Nu, Ossie, spuse ea, ridicându-se în capul oaselor.

— Cum adică, *nu?* aproape că ţipă el. Dumnezeule milostiv, cum îţi imaginezi oare că ai dreptul să refuzi iubirea şi afecţiunea pe care un soţ are plăcerea şi datoria să ţi le ofere? Ce…

— Ossie, îţi cer, te rog, să părăseşti camera asta şi să nu te mai apropii de mine în seara asta. Şi în nici o altă seară!

— *Nici o altă* seară? Ţi-ai pierdut minţile, femeie? Ossie începu să-şi desfacă lavaliera, adăugând: Nici să nu te gândeşti că plec de aici! Şi cu siguranţă o să fac cum vreau eu!

Ea trase adânc aer în piept:

— Aşa… Cu vorbele astea brutale ai siluit-o pe Rowella?

Mâinile lui se opriră. Însă tremurau destul de vizibil. Bărbatul puse jos lavaliera.

— Ce idei obscene şi neruşinate îţi trec prin minte?

— Numai cele care au ajuns acolo în urma comportamentului tău!

Arăta ca şi cum era gata-gata să o lovească:

— Nu cumva vrei să insinuezi că am atins-o măcar pe copila aia nesimţită şi destrăbălată, care tocmai a plecat din casa asta pentru totdeauna?

Femeia îşi acoperi faţa cu palmele.

— Ah, Osborne, tu chiar crezi că eu am fost oarbă tot timpul ăsta?

Urmă o pauză. Apoi el spuse:

— Cred că sora ta are în ea un spirit malefic, pe care numai anumite ritualuri bisericeşti l-ar putea exorciza. Dar n-am crezut niciodată că va fi capabilă să-mi murdărească numele în faţa ta, spunând asemenea calom…

— Am spus *oarbă*, Osborne. *Oarbă!* Ai idee ce înseamnă asta? Crezi că nu te-am văzut niciodată furişându-te pe scări către camera ei? Crezi că nu mi-am adunat o dată, o singură dată, curajul de a te urmări?

Candela solitară pâlpâi din cauza unui gest al ei, iar umbrele de pe pereţi se schimonosiră, ferindu-se parcă în faţa vorbelor femeii. Nimic acum nu mai putea fi la fel ca înainte.

Osborne îşi scoase haina şi o atârnă pe un scaun. Se frecă la ochi cu o mână, după care îşi scoase vesta şi o împături lângă haină. Fie era mânia care îl părăsea, fie simpla îndepărtare a hainelor, cert e că Osborne părea dintr-odată mai mic.

— Ceea ce tocmai ţi-am spus despre sora ta este în continuare adevărat, spuse Ossie. Are un spirit malefic în ea care… care te scoate din minţi, pur şi simplu. N-am crezut… N-am visat niciodată că s-ar putea întâmpla vreodată ceva între noi. Ea este… posedată. Pentru un timp, şi eu am devenit posedat. Nu mai e nimic de spus.

— *Nimic?*

— Mă rog, nu mai e mare lucru. Decât că boala ta m-a privat de refularea naturală a sentimentelor mele. Iar ea… Ea a profitat de asta.

— Iar acum i-a fost oferită pe tavă, în dizgraţie, unui bărbat pe care abia dacă îl cunoaşte – ca să ascundă ruşinea ta?

— Nu cred că ai dreptul să spui asta!

— Dar tu ai dreptul să… să te întorci la mine acum, după ce ea ne-a părăsit?

— Ceea ce s-a întâmplat nu a fost nimic, nu a însemnat nimic; o rătăcire temporară din partea mea.

— Pe care ea a fost de acord să te ajute să o ascunzi?

— Cu un preţ.

— Ah… Aşa mă gândeam şi eu…

Chipul lui se îmbujoră din nou:

— Nu-mi place tonul tău. Deloc nu-mi place, Morwenna, deloc!

— Nici mie nu mi-a plăcut comportamentul tău.

El se duse la fereastră şi trase draperiile. Privi afară. Nu cunoscuse niciodată până atunci această latură atât de aprigă, de tăioasă a soţiei lui – o fiinţă atât de blajină şi de supusă de obicei. Şi nici nu-şi amintea să-i fi întors vreodată vorba în felul acesta. De regulă, o voce ridicată sau un cuvânt răstit era de-ajuns. Normal că el era acum în dezavantaj, un mare dezavantaj, pentru că avusese un comportament necuviincios, despre care ea aflase. Era şocat că ea ştiuse despre asta şi se întreba acum de când ştia oare. Era furios şi irascibil la gândul că ea căuta să-l condamne pentru ceva ce, în esenţă, fusese rezultatul unei greşeli a ei. Şi, fireşte, simplul fapt că ea *ştiuse* presupunea o anumită complicitate. De vreme ce aflase, ar fi trebuit s-o trimită imediat pe sora ei înapoi în Bodmin – aşa cum ar fi procedat orice soţie cumsecade. Poate cele două surori chiar conspiraseră împotriva lui! Ossie avu senzaţia că nu va scăpa niciodată din capcana lor şi în acele momente îşi dorea din toată inima să nu se fi căsătorit niciodată cu această creatură care, ce-i drept, îi oferise un fiu, dar care, altminteri, îi fusese ca un spin în coaste încă de când o luase de soţie.

Se întoarse şi o privi lung, aşa cum stătea acolo, în pat, în capul oaselor, în cămaşa ei de noapte din lână fină, cu chipul mohorât, cu ochii întunecaţi, o figură tragică. Mâinile ei lungi şi albe strângeau cearceaful, iar părul negru îi cădea, neted, pe umeri. Se făcuseră trei săptămâni de când era privat de atingerea unei femei. Era cumplit de nedrept. Îşi umezi buzele.

— Morwenna… Sora ta a plecat. Nu se va mai întoarce niciodată. Ceea ce s-a petrecut între noi – aşa puţin, cât a fost – s-a încheiat acum, e gata. Poate au existat greşeli de ambele părţi – de toate părţile implicate. Am suferit mult, te asigur. Numai Dumnezeu poate stabili a cui e vina. Nu noi. Nu muritorii de rând. Prin urmare, propun să încheiem această pagină şi să o luăm de la început. Am fost uniţi ca soţ şi soţie şi nu stă în puterea unui om să ne despartă. Ba, mai mult decât atât, căsătoria noastră a fost binecuvântată cu un fiu. Propun să spunem o mică rugăciune împreună şi să cerem binecuvântarea lui Dumnezeu pentru viitorul căsniciei noastre şi pentru rodul care ar putea izvorî din ea.

Morwenna clătină din cap:

— Nu mă pot ruga cu tine, Ossie!

— Atunci am să mă rog singur – şi cu voce tare – lângă patul tău.

— N-ai decât să te rogi. Eu nu te pot opri. Dar trebuie să-ţi cer să cauţi în altă parte… satisfacerea dorinţelor tale.

— Asta nu pot face. Sunt legat de tine prin sfânta împărtăşanie.

— Asta nu te-a împiedicat să-mi batjocoreşti sora.

— Tu trebuie să mă ajuţi să încerc să evit un astfel de păcat pe viitor. Este de *datoria* ta. E obligaţia ta.

— E o datorie pe care nu o pot îndeplini.

— Trebuie! Ai jurat să faci asta.

— Atunci va trebui să-mi încalc jurământul.

El începu să respire tot mai profund, pe măsură ce furia şi frustrarea crescură din nou în el.

— Trebuie să mă ajuţi, Morwenna. Am nevoie de ajutorul tău. Acum o să… spun o mică rugăciune.

Veni la picioarele patului şi îngenunche în pantalonii lui de nanchin. Ea îl privi oripilată.

— Doamne, Dumnezeule, începu el, creator şi protector al întregii omeniri, dătător de har şi creator al vieţii veşnice, trimite-ţi binecuvântarea asupra noastră, bărbat şi femeie, pentru ca noi să ne putem uni din nou, să fim acelaşi trup. Noi te rugăm pe tine…

— Ossie! strigă ea. *Ossie!* Tu nu pui mâna pe mine!

— …şi să îi veghezi cu milostenie pe robii tăi, pentru ca noi, cu spirit supus şi paşnic, să putem intra… Ossie îşi întrerupse rugăciunea şi o privi pe soţia sa: Nu mă poţi respinge, Morwenna. E împotriva învăţăturilor bisericii. Este chiar împotriva legilor clare ale pământului. Niciun bărbat căsătorit nu poate comite viol asupra soţiei sale. Însăşi definiţia căsătoriei face ca acest lucru să fie imposibil…

— Dacă mă atingi, mă voi împotrivi!

— Tată atotputernic şi nemuritor, care prin hotărârea ta ai creat instituţia sacră a căsătoriei pe vremea inocenţei omului, astfel încât…

— Ossie! şuieră ea cu vehemenţă. Ossie! Şi o să mai fac ceva. *Ascultă-mă!* Dacă te mai atingi de mine, în seara asta sau în orice seară pe viitor, în ziua imediat

următoare – în cursul zilei de mâine sau în ziua următoare – o să-ţi *ucid fiul!*

Rugăciunea se întrerupse. Domnul Whitworth îşi despreună mâinile şi privi în lungimea patului, la femeia agitată care se ferea cu spaimă de el, retrăgându-se în draperia baldachinului.

— O să… ce?

— Tu crezi că îl iubesc pe fiul tău? Mă rog, da, îl iubesc. În parte, îl iubesc. Dar nu la fel de mult pe cât urăsc ceea ce ai făcut tu. Suntem legaţi de jurămintele căsătoriei, deci nu pot să te părăsesc. Şi de aceea… De aceea, dacă eşti de acord să nu mă mai atingi *niciodată*, să nu mai pui niciodată mâna pe mine din nou, voi continua să-ţi fiu soţie – îţi voi rămâne soţie cu numele, voi avea grijă de fiul tău, voi fi o mamă bună pentru fiicele tale, voi avea grijă de casă şi te voi ajuta în treburile parohiei. Nimeni nu va putea spune despre mine vreodată că nu-mi respect datoria faţă de tine şi faţă de ele. Dar – îndrăzneşte numai să vii lângă mine, să mă *atingi*, să mă siluieşti, iar în ziua următoare sau în ziua de după aceea, îţi voi *omorî copilul* cu mâna mea! Ţi-o jur, Osborne, ţi-o jur în faţa lui Dumnezeu! Şi nimic, nimic din ceea ce vei face sau spune tu nu mă va schimba!

Bărbatul se ridică în picioare.

— Eşti *nebună!* Eşti dementă! Dumnezeule milostiv, nu eşti în toate minţile! Ar trebui să fii închisă la Bedlam[14]!

— Poate. Poate chiar asta mi se va întâmpla după moartea lui John Conan. Dar nu mă poţi închide acolo înainte, pentru că nu am făcut nimic şi voi nega cu înverşunare că te-am ameninţat vreodată – pe tine sau pe el. Dar o s-o fac, Osborne. Ţi-o jur! Ascultă la mine! Ţi-o *jur* în faţa lui Dumnezeu!

El era în picioare acum, umezindu-şi buzele, privind buimac la furia pe care o stârnise. Putea fi aceasta fata aceea timidă cu care se căsătorise? Această scorpie indignată, convulsionată, înlăcrimată toată, care era gata să îl scuipe ca o pisică dacă mai făcea o mişcare către ea? Şi să ameninţe ea în felul ăsta! Să îl ameninţe pe fiul lui! John Conan Osborne Whitworth, primul lui moştenitor băiat! Şi fiul *ei!* Putea oare să vorbească serios? Prostii! Era doar isteria unei femei extrem de alarmate care intrase în delir pentru nu ştiu ce nedreptate reală sau închipuită care i se făcuse! Îşi aminti de convulsiile pe care le avusese ea în timpul naşterii. În mod evident, toate acestea erau semne ale aceleiaşi boli nervoase. Mâine avea să uite cu totul ce spusese în seara asta. Da… Oare nu era cel mai bine să o lase în pace de data asta? Nu era mai bine, puţin mai sigur de data asta, să nu împingă lucrurile mai departe, cu atât mai mult cu cât era şi cealaltă soră blestemată cu ei în casă?

Ce zi! O nuntă posomorâtă, ofensatoare din cale afară; o seară de whist eşuată din cauza nemernicului aceluia bătrân de Pearce. Şi acum asta! Se uită din nou la Morwenna, să vadă dacă nu cumva, printr-o întâmplare, dispoziţia ei se schimbase; poate, după protestul acela vehement, existau şanse să se înmoaie şi să

---

[14] Bethlem Royal Hospital, denumit în popor Bedlam – spital psihiatric din Londra, prima şi cea mai veche instituţie din Europa specializată în boli mintale. (n.tr.)

izbucnească în lacrimi, după care el avea s-o consoleze, iar apoi, puţin mai târziu, avea să împartă patul cu ea, aproape ca din întâmplare.

Dar lacrimile de pe obrazul ei erau lacrimi de hotărâre, nu de cedare. Dementa era încă stăpână pe ea. Ossie ştia că era periculos să se recunoască învins fie şi o singură dată, ca nu cumva pe viitor ea să aibă impresia că îi poate dicta aşa cum doreşte. Şi totuşi, alternativa era ca el să se impună acum, să-i zdrobească rezistenţa fizică şi să-şi ceară drepturile maritale. Nu avea să fie greu şi nu era deloc o perspectivă neplăcută; dar ameninţarea, ameninţarea aceea rostită, îi răsuna mereu în minte, tulburându-l. Dacă o siluia acum, avea să fie îngrijorat a doua zi, îngrijorat pentru siguranţa copilului lui. Era revoltător, dar era o realitate. Mâine va fi o altă zi. Totul avea să pară diferit, odată ce Rowella dispăruse pentru o vreme din casa lor şi din raza lor vizuală.

— Eşti extrem de tensionată, Morwenna, spuse el. Ai fost bolnavă şi nu vreau să te supăr din nou. Acum te las. Te las să te gândeşti la poziţia ta în casa asta şi la datoriile tale faţă de mine. *Niciodată* însă să nu te mai aud spunând ceea ce ai spus în seara asta! Niciodată! Este cea mai mare blasfemie posibilă, chiar dacă o rosteşti ca pe o ameninţare goală! Scoate-ţi ideile astea nebuneşti din minte, pentru că altfel chiar o vei lua razna şi va trebui să fii dusă la balamuc! Ca fiică a tatălui tău, roagă-te să fii iertată pentru aceste gânduri care şi-au făcut loc în mintea ta. Mă voi ruga şi eu pentru tine. Dar dacă nu te faci bine într-o zi sau două, voi trimite după doctorul Behenna.

El se întoarse pe călcâie şi o părăsi, închizând uşa după el cu o forţă inutilă. Era o ieşire onorabilă, acoperind ceea ce el considera a fi o piedică temporară. Dar faptul că uitase să-şi ia haina şi vesta cu el era dovada clară a înfrângerii pe care o suferise.

## Capitolul 22

### I

Chiar înainte de Paşte, Drake află că familia Warleggan se întorsese la Trenwith, aşa că decise să-i facă o vizită doamnei Warleggan.

Geoffrey Charles nu venise acasă de Crăciun, pentru că părinţii lui erau la Londra, iar Drake ştia că vacanţa de Paşte la Harrow avea o durată de numai două săptămâni, aşa că nu existau şanse ca el să vină la Trenwith nici acum.

Nu voia ca vizita lui să fie luată drept impertinenţă şi cu siguranţă avea să încerce să stabilească acest aspect de la bun început; voia doar câteva minute ca să discute respectuos cu doamna Warleggan despre Geoffrey Charles şi despre persecuţiile tot mai mari la care era supus el însuşi. Pentru că o văzuse pe doamna Warleggan de la distanţă de mai multe ori şi pentru că ştia respectul cu care era privită în satele din jur, nu putea crede că este implicată în ceea ce se întâmpla.

Mai întâi de toate, el îşi dorea să sublinieze faptul că, deşi simpatia şi stima lui faţă de Geoffrey Charles erau deosebite, nu el era cel care insista în mod special asupra continuării prieteniei lor. Dar, locuind acolo unde locuia acum, nu putea să-l respingă pe băiat sau să refuze să vorbească cu el atunci când venea în vizită. Aprecia prietenia lui şi spera că aceasta va continua toată viaţa; dar dacă domnul şi doamna Warleggan nu erau deloc de acord cu această relaţie de prietenie – aşa cum dădeau de înţeles –, atunci Drake ar fi preferat, dacă se putea, ca ei să-i pună capăt din iniţiativa *lor*. Dacă ei îşi doreau într-adevăr asta, atunci puteau să-i interzică lui Geoffrey Charles să vină la Atelierul lui Pally, şi astfel totul ar fi luat sfârşit. El, Drake, nu avea să facă nimic pentru a încerca să restabilească legătura de prietenie. Dar ştia oare doamna Warleggan că ferma situată puţin mai sus de atelierul lui fusese cumpărată de un anume domn Coke, despre care toată lumea spunea că este un reprezentant al familiei Warleggan, şi, ca rezultat al mutării lui acolo, pârâul care trecea prin atelierul lui fusese deviat, astfel că, pe timp secetos, el nu avea suficientă apă pentru a-şi face meseria în bune condiţii? Ştia oare ea că existaseră încercări, parţial încununate cu succes, de a-i otrăvi apa din fântână prin aruncarea de şobolani morţi înăuntru? Ştia ea oare că de multe ori căruţele sau alte lucruri pe care el le repara oamenilor astăzi erau descoperite a doua zi, stricate din nou? Ştia ea oare că unii clienţi nu mai veneau la el, pentru că se temeau de consecinţe?

Toate acestea erau lucruri pe care spera să i le spună, calm şi cu respect, iar apoi ar fi vrut să o întrebe dacă poate face ceva pentru ca aceste şicane să înceteze. Şi, presupunând că ea avea să-i spună că aceste persecuţii existau doar în mintea lui, adusese cu el câteva mici dovezi pentru a-şi argumenta punctul de vedere.

Ştia că exista riscul să i se refuze intrarea în casa Trenwith. Ştia că nu e decât un negustoraş umil şi mai ştia că nu-i este deloc simpatic domnului Warleggan. Aşa că vreo zi sau două sperase că va avea suficient noroc să o abordeze pe doamna Warleggan atunci când ieşea în sat. Dar n-o văzuse.

Astfel că în Joia Mare îşi propuse să îi facă o vizită. Era o zi însorită, dar cu un vânt puternic dinspre est, care te ademenea cu soarele, dar te făcea apoi să tremuri. Peste noapte se pornise o furtună pe mare, iar valurile imense se rostogoleau întruna, haotic, din depărtare, trimiţând în aer pulbere de stropi atunci când vântul lovea valurile sparte.

De vreme ce venise într-o vizită oficială, Drake nu o luă pe scurtătura interzisă, ci merse direct la poartă şi apoi pe aleea principală. Era un drum pe care venea adesea să o viziteze pe Morwenna şi pe Geoffrey Charles cu doi ani în urmă. Ori de câte ori trecea de porţi, avea din nou sentimentul acela amestecat, de bucurie şi suferinţă; iar cu cât înainta pe alee, el devenea tot mai acut.

Când casa apăru la orizont, un bărbat solitar îi tăie calea, venind din direcţia pădurii de unde Drake culesese clopoţei. Îl recunoscu pe Tom Harry şi grăbi uşor pasul, ca să îl evite.

— Hei! îi strigă Harry.

Drake aproape că ajunsese la cea de-a doua poartă, care ducea în grădină.

— Hei, tu! Unde crezi că te duci?

Nu avu încotro şi trebui să se oprească. Harry avea cu el o bâtă şi grăbise pasul, chipul asudându-i din greu.

— *Deci?*

— Am venit să o rog pe doamna Warleggan să-mi acorde favoarea de a mă primi pentru cinci minute.

— Să te primească *pe tine?* Pentru ce?

— Am venit să-i cer o favoare. Vreau să o văd într-o chestiune care mă priveşte personal. Vreau să merg la uşa din spate şi să întreb. Dacă refuză, o să plec de unde am venit!

— O să pleci de unde ai venit înainte să ajungi acolo! spuse Harry. Antipatia lui pentru fraţii Carne crescuse în ultimul an. Mai întâi, Sam, cel care predica din Biblie, încercase să se dea bine pe lângă fata *lui*, încercând s-o convertească într-o metodistă pocăită; şi, cu toate că nu reuşise, cu toate că ea îl lua peste picior pe Sam ori de câte ori treceau unul pe lângă celălalt, el, Tom, nu era tocmai convins că nu existase la un moment dat un blestem pe parcurs, vreo vrajă sau descântec nenorocit aruncat asupra Emmei – pentru că, deşi încă era iubita lui, ea tot nu dorea să se căsătorească cu el; în plus, uneori era irascibilă şi nemulţumită, iar râsul ei frumos şi zgomotos deranja ciorile mai rar decât se deprinsese el înainte.

Iar în al doilea rând, *în al doilea rând*, cu peste un an înainte începuseră şuşotelile – care ajunseseră în cele din urmă şi la urechile cleioase ale lui Tom Harry, cum că tot acel deranj cu broaştele – şi toate necazurile care i se trăseseră lui Harry din acea nefericită întâmplare – fusese opera lui Drake Carne, fratele mai tânăr, cel care stătea în faţa lui acum, pretinzând – cu tupeul acela arogant, insolent, afurisit – dreptul, nici mai mult, nici mai puţin decât *dreptul* de a pătrunde în casa Trenwith şi de a discuta cu doamna Warleggan. Era mai mult decât putea suporta un om decent. Era, cu siguranţă, mai mult decât era pregătit să îndure Tom Harry. Îşi duse degetele la buze şi scoase un fluierat ascuţit.

Drake îl privi mirat. Aceasta era întâlnirea pe care ar fi dat orice să o poată evita. Nu îi era teamă de Tom Harry, cu bâtă sau nu, dar ultimul lucru pe care şi l-ar fi dorit de la această vizită era să se încheie cu o bătaie. Nu mai putea înainta în condiţiile în care paznicul ăsta masiv îi bloca drumul; şi cu siguranţă ar fi călcat cu stângul în încercarea de a o convinge pe doamna Warleggan de justeţea reclamaţiei sale, dacă îl lăsa pe unul din servitorii ei cu buza spartă şi nasul însângerat, iar el se prezenta în faţa ei într-o stare similară.

— Ei bine, spuse el, dacă nu mă laşi să trec, va trebui să vin altă dată. Am venit cu o cerere paşnică şi nu mi-am propus să intru cu forţa nicăieri. Aşadar, eu îţi urez o zi bună!

— A, ba n-ai să faci asta! spuse Tom Harry cu un rânjet strâmb, încă nu. Ăştia de caută gâlceavă cu lumânarea ca tine trebuie să primească o lecţie pentru încălcarea unei proprietăţi private! Poţi ajunge la închisoare pentru mai puţin de-atât!

Drake auzi zgomot de paşi în urma lui şi se întoarse ca să vadă alţi doi paznici sosind. Erau tot de teapa lui Harry, iar Drake îi mai văzuse împreună prin Grambler şi Sawle.

— Băieţi, l-am prins pe unul rătăcit pe-aici, spuse Harry. Posibil să fie braconier. Cred că şi-a întins capcanele prin pădurea noastră. Trebuie să ne ocupăm de el, băieţi. Ce ziceţi?

Unul avea o bâtă, iar al treilea – un laţ de prins câinii. Veniră cu toţii la vreo doi metri de Drake şi îl înconjurară. Se uitară la el, apoi la liderul lor, nu tocmai obişnuiţi să li se ceară sfaturi, nu tocmai conştienţi că, de fapt, nu li se cereau.

Unul din ei spuse:

— Eu cre' că mai bine îl ducem în casă. Domnul Warleggan o să se ocupe de el p'ormă.

— Nu, spuse Harry. Nu! Nu vrem să fim răi cu el, băieţi, aşa-i? El are mai degrabă nevoie de o lecţie. Ca să ţină minte să nu mai vină pe-aici. Să-l speriem aşa, puţin. *Prindeţi-l!*

Drake făcuse o mişcare bruscă spre Harry, după care ţâşnise cu viteza aceea a lui neobişnuită printre ceilalţi doi paznici. O mână îl prinse de haină, ţinându-l strâns, trase, îl ţinu iar, după care rămase cu haina, pentru că Drake o luase deja la goană. O bâtă îl lovi peste picioare, făcându-le să amorţească de durere, dar el se împiedică doar, fără să cadă. O luă spre pădure.

Era mult mai rapid decât oricare dintre cei trei şi ar fi ajuns cu mult timp înaintea lor; exista însă o problemă: trebuia să traverseze primul câmp în fugă, pe drum drept, după care trebuia să sară peste un zid din piatră pe o fâşie de pământ arat aflată chiar în buza pădurii. În mod normal, ar fi sărit peste zid sprijinindu-se de el cu o singură mână, însă nu înţelesese că unii dintre muşchii lui erau încă amorţiţi în urma loviturii de bâtă, aşa că piciorul lui se împiedică de piatra din vârful zidului. În loc să aterizeze lin, se rostogoli cu un trosnet, lăsându-se stângaci cu toată greutatea pe o gleznă, şi simţi o durere ascuţită străfulgerându-i piciorul drept.

Se ridică în genunchi, puse piciorul în pământ, dar acesta cedă, iar el se rostogoli din nou. Încercă iar, sărind într-un picior. Dar chiar în acel moment, ei se năpustiră asupra lui ca nişte saci cu cărămizi, cărând pumni şi bâte din toate direcţiile. Îl puseră la pământ în bătaie, după care, turbând de furie din cauză că aproape le scăpase printre degete, îl loviră cu toţii cu picioarele, pe rând, până când îl lăsară inconştient.

*

## II

Se grupară în jurul lui, gâfâind, cu feţele masive îmbujorate de efort. Numai unul dintre cei trei, un bărbat pe nume Kent, era puţin tulburat de entuziasmul lor.

— Eu cre' că e destul, Tom. Cre' că nu mai trece pe aici prea repede. Dă-i pace

acum!

— Să-i dau pace? Nu pe pământul nostru! Ar însemna că nu ne-am făcut datoria!

— Cre’ că are nevoie de ceva reparaţii.

— Nuu... Aştia-s şobolani. Nu ai cum să le faci rău unor şobolani. Sfărâmă-le oasele. O să se târâie în văgăunile lor, iar în ziua următoare o să iasă din nou la adulmecat, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Hai să-l ducem în casă acum, ce ziceţi? întrebă celălalt.

Tom Harry clătină din cap. Nu era exclus ca domnul Warleggan să considere că şi-au depăşit atribuţiile. Dacă se întâmpla să aibă de-a face cu doamna Warleggan, era posibil chiar să-şi piardă slujbele.

— Nu. Aruncaţi-l în iaz. Asta o să-l răcorească, mai mult ca sigur. Iazul era în celălalt capăt al pădurii şi se învecina cu principalul drum de căruţe care lega Sawle de St Ann. Era folosit de oricine era suficient de bogat încât să aibă o capră sau o oaie, ca să le ducă la adăpat, iar vitele de la Trenwith erau şi ele duse la adăpat tot acolo. De cealaltă parte a potecii era bucata de islaz comun folosită pentru orice adunare a comunităţii sau la zi de sărbătoare, sau pentru păşunat, atunci când terenul acela arid permitea acest lucru. Apa care se strângea pe islazul comun se scurgea de-a latul potecii, în iaz, care, pe vreme ploioasă, se întindea pe vreo sută de metri în orice direcţie şi avea peste un metru adâncime. Pe vreme uscată, în special după o perioadă de secetă ca aceasta, ajungea până la un sfert din suprafaţa normală şi jumătate din adâncime, căpătând un aspect dezgustător din cauza depunerilor de mâl verde şi a excrementelor lăsate de animalele care se adăpau acolo.

— Aruncaţi-l, băieţi! îi îndemnă Tom Harry.

Îl căraseră pe Drake între ei ocolind pădurea, ajunseseră la marginea iazului şi, balansându-l de două ori pentru a-şi lua avânt, îl aruncară în apă.

Şocul resimţit la impactul cu apa îl readuse pe Drake în simţiri, aşa că se rostogoli şi se aşeză în capul oaselor, gâfâind, înecându-se şi scuipând, cu capul şi umerii deasupra apei mâloase.

— Tuşă Sally! strigă Tom. Tuşă Sally! Zece zvârliri de-un penny! Ei, băieţi? Zece zvârliri de-un penny!

Îi încurajă pe ceilalţi, dar Kent refuză să participe. Tom şi cel de-al doilea paznic adunară pietre şi noroi de pe jos şi începură să îl atace pe Drake cu ele. Unele îl loveau, altele nimereau pe lângă. Bărbatul încercă să se ridice, nu reuşi, îşi pierdu echilibrul, se ridică din nou în fund şi începu încet şi cu greutate să-şi facă drum către celălalt mal al iazului. Ceilalţi doi îl urmară, chicotind, provocându-se unul pe celălalt să ţintească mai bine, certându-se pe premiile pe care le câştigaseră. Pentru că iazul se îngusta spre mal, distanţa se micşoră şi ea, aşa că o piatră de dimensiuni considerabile aruncată de Tom îl lovi pe Drake în tâmplă, iar acesta se scufundă uşor în apă. Apa nu avea mai mult de câţiva centimetri adâncime, dar el se scufundă mai întâi cu faţa în jos, după care păru să se întoarcă şi ieşi la suprafaţă cu faţa în sus, parţial deasupra apei, parţial scufundat. La suprafaţa apei apărură

bulbuci.

— Dracu’ să te ia! O să-l omori pe băiatul ăla! bombăni Kent şi, ocolind iazul, intră în apă, îl prinse pe Drake de piepţii pătaţi cu sânge ai cămăşii şi îl trase la marginea iazului, unde îl lăsă să cadă în mâzga moale. O pată rozalie colorase apa în zona în care se aflase Drake.

Kent se şterse pe degete, îşi îndreptă spatele şi îi privi pe ceilalţi doi apropiindu-se. Priviră în jos la omul leşinat, de pe buzele căruia se scurgea un firicel subţire de sânge.

Tom Harry scuipă pe Drake şi spuse:

— Asta-i pentru broaşte, şmecherule! Data viitoare să te gândeşti de două ori! Apoi se întoarse să plece şi strigă la ceilalţi doi, care încă şovăiau: Lăsaţi-l în pace! O să-şi revină. Lăsaţi-l! Lăsaţi-l acolo, să vină frati-său să-l ridice, cu predicile lui cu tot!

## III

În mod surprinzător pentru o zonă unde nu prea exista mişcare – orice fel de mişcare – care să treacă neobservată, nimeni nu văzuse incidentul de la iaz. Unul dintre băieţii lui Will Nanfan zări silueta de pe mal, se apropie cu grijă să se uite la ea, după care fugi şi îi spuse maică-sii. Char Nanfan, femeia aceea puternică şi atrăgătoare, cu minunatul ei păr auriu – căruia trecerea anilor îi mai furase din strălucire – ieşi din căsuţa ei împreună cu două dintre fetiţe.

— Pe viaţa şi sufletul meu! exclamă ea şi îl întoarse pe Drake pe spate, curăţându-i noroiul şi sângele de pe gură şi nări, după care îl chemă pe băiatul ei voinic, în vârstă de zece ani, să o ajute să-l care la ei acasă. Acolo, îl întinseră pe podeaua de pământ din bucătărie, îi stropiră faţa cu apă rece de fântână, îl plesniră peste mâini şi în scurt timp reuşiră să-l readucă în simţiri. Will Nanfan fu chemat de la oile lui şi îl studie pe băiat, îl pipăi să vadă dacă avea vreun os rupt, după care spuse că trimite după doctorul Choake.

Drake nici nu vru să audă, şi nici nu le dezvălui identitatea atacatorilor săi. Le spuse doar că fusese atacat de trei vagabonzi care se luaseră de el şi încercaseră să îl jefuiască. Nu-i cunoştea şi nici nu credea că i-ar fi putut recunoaşte dacă îi vedea din nou; aveau feţele acoperite. Se înecă din nou, cu romul de Geneva care i se oferise, şi păru pe punctul de a-l vomita. Îi rugă să îl lase zece minute, după care îşi va lua tălpăşiţa. Will Nanfan spuse că ar fi mai bine să îl cheme pe fratele Sam, dar Drake răspunse că Sam avea să fie jos în mină până la ora şase. Nu era cazul să-l deranjeze sau să-l anunţe, el nu avea nevoie decât de zece minute ca să se pună pe picioare.

Char îşi spuse că era păcat, mare păcat că băiatul păţise asta. I se întâmplase – şi nu doar o dată – să îl studieze cu ochi de femeie pe tânărul acesta chipeş şi se întreba acum dacă nu cumva chipul lui rămăsese desfigurat pentru totdeauna.

Părea mutilat pe viaţă – avea o tăietură adâncă în obraz, buze tumefiate, un ochi învineţit şi o arcadă spartă. Femeia îi puse un bandaj uscat pe obraz, încercând să-i oprească sângerarea, şi o compresă rece pe glezna umflată, după care îi spuse că trebuie să stea întins o oră sau două înainte să se gândească măcar să facă un pas. Drake repetă că nu avea nevoie decât de zece minute, dar după ce mai spuse acest lucru de încă două ori, în cele din urmă cedă şi căzu într-o comă profundă, ca după beţie, din care fu trezit de Sam.

— Au trimis după tine? întrebă Drake. N-ar fi trebuit să trimită după tine.

Sam îl linişti, spunându-i că era trecut de ora şase şi că venise direct de la mină.

— Pe toţi sfinţii! exclamă Drake. Aşa de mult am stat aici? Focul meu o să se stingă de tot!

Aşa că într-o jumătate de oră porniră către casă, cu soarele în amurg, asemenea unei monede incandescente care se stingea fumegând în marea învăluită într-un văl subţire de ceaţă.

Pe drumul către casă, Sam reuşi să afle toată tărăşenia. Cu o haină împrumutată, şchiopătând şi înaintând atât de greu încât îi prinse întunericul pe drum, Drake îl puse pe Sam să jure că va păstra secretul.

— Nu mă tem pentru mine, dar, vezi tu, nu trebuie să existe motive de duşmănie între noi şi ei. Poate m-am înşelat şi n-ar fi trebuit…

— Mare nesăbuit mai eşti, îl apostrofă Sam cu blândeţe. Mare nesăbuit! Ar fi trebuit să vin cu tine. Tom Harry ăla e un biet individ împătimit în rele. Chinurile iadului vor pune stăpânire pe el. Dar nu putem noi împiedica duşmănia…

— N-o putem împiedica, dar căpitanul Ross nu trebuie să afle nimic din toate astea!

— Da… Da… E greu să ţii un secret în satul ăsta. Nu te-a văzut nimeni?

— Cred că nu. Se pare că nu. Vezi tu, eu am creat destule necazuri între familia Poldark şi familia Warleggan. Dacă se află toate astea, cine poate spune ce alte necazuri mai urmează? Măcar atât îi datorăm căpitanului Ross. Dacă îi ajunge la ureche grozăvia asta, Dumnezeu ştie ce ar putea face. Şi nu trebuie, Sam! De dragul Demelzei şi al lui.

— Este o datorie creştină să mâncăm pâinea iertării. Dar, Drake…

— Opreşte-te! Hai să mai stăm aici câteva minute. Ce voiai să spui?

— Este, de asemenea, datoria noastră să urmăm şi calea pe care Dumnezeu Atotştiutorul a ales-o pentru noi. Să ne trezim devreme, să muncim până târziu, să fim harnici şi migăloşi, asta ne cere Tatăl nostru ceresc, ca să ne cureţe sufletele de păcate. Dar… e greu să ne dăm seama cum îţi vei continua meseria de fierar în această vecinătate, Drake, cu toate persecuţiile la care eşti supus. Nici nu apuci să termini bine un lucru, că e distrus. Acum…

Drake se ridică în picioare şi îşi continuară drumul înaintând cu greu.

— Un singur lucru pot să-ţi spun, zise Drake. N-am de gând să renunţ.

— Nu… Sam studie atent chipul cu multe răni al fratelui său: Dar mă tem pentru tine.

— Pentru sufletul meu?

— Şi pentru suflet, după cum bine ştii. Dar mă tem pentru supravieţuirea şi sănătatea ta. Puţin mai lipsea să te fi înecat astăzi. Sau să-ţi rupă coastele. Îi cer iertare Domnului dacă mi-e prea dragă bunăstarea trupească a fratelui meu în viaţa asta de muritor; dar ar fi o mare suferinţă pentru mine dacă ţi s-ar întâmpla ceva şi chiar nu văd mângâierea pentru oricare dintre noi dacă tu îţi duci zilele temându-te pentru viaţa şi siguranţa ta... Poate ar fi mai bine să vinzi atelierul, n-ar fi greu să găseşti o slujbă asemănătoare în Redruth sau Camborne – mai aproape de casă. Atunci ai fi...

— Nu renunţ, insistă Drake.

Apoi niciunul dintre ei nu mai spuse nimic până ce nu ajunseră la fierărie. Sam nu vru să-l ajute pe fratele său să urce scările, ca nu cumva până a doua zi să rămână înţepenit şi să nu mai poată să coboare. Îi aduse o carpetă şi un pled. În bucătărie mai era o bucată de iepure fiert, iar el o încălzi şi o servi cu cartofi şi pâine de orz. Spre mulţumirea lui, Drake luă câteva înghiţituri bune.

După ce terminară de mâncat, Sam strânse masa şi spuse o rugăciune. Avea să rămână acolo în noaptea aceea, dar, înainte de a pune capul pe pernă, vru să afle ce avea de gând Drake. Hotărârea oarbă de a îndura strângând din dinţi nu mai părea posibil de pus în practică. În afară de asta, persecuţiile puteau escalada. Îi spuse asta lui Drake.

— Da, este adevărat, încuviinţă Drake.

— Şi Ross, şi Demelza... Înţeleg, spuse Sam. Dar dacă nu îi amesteci în povestea asta...

— O să fac aşa cum îmi propusesem să fac astăzi. O să merg să o văd pe doamna Warleggan.

— Atunci, vin cu tine. Dacă mergi singur, e ca şi cum ai căuta-o cu lumânarea. Şi ar putea fi chiar mai rău. Împreună...

— Nu... Nu te amesteca nici tu, Sam. O să găsesc altă cale de a o întâlni.

— Ce altă cale? Ar putea să iasă la plimbări călare, dar nu cred că ar fi prea încântată...

— Când se întoarce în Truro, mă voi duce şi eu – o să mă întâlnesc cu ea acolo. Nu poate avea paznici într-o casă de la oraş.

— O să aibă lachei. Şi ei ar putea să fie la fel de puşi pe rele.

— Nu mă vor cunoaşte. Eu cred că va accepta să mă vadă. O să-i spun tot şi o să-i cer ajutorul.

Sam cântări situaţia câteva clipe.

— Voi doi n-aţi vorbit niciodată?

— Nu, niciodată.

— Era împotriva ta, din cauza lui Geoffrey Charles.

— Da, dar cu toate astea i-a permis să vină să mă viziteze toată vara trecută.

— De ce crezi că o să te ajute?

Drake se întoarse, cu mare durere şi infinită răbdare şi spuse:

— Am sentimentul că ea o să vrea să joace corect.

## Capitolul 23

### I

Familia Warleggan rămase la Trenwith până în a treia săptămână din aprilie. Între timp, multele răni ale lui Drake se vindecară. Tăietura adâncă de pe obrazul lui se acoperi cu o crustă, vânătăile de pe corp se estompară, iar el începu să meargă fără să şchioapete. Dar părea puţin probabil ca faţa lui să mai fie vreodată ca înainte. Umflătura de la falcă refuza să se retragă, iar pe arcada stângă avea să-i rămână o cicatrice permanentă.

Demelza nu află nimic până în săptămâna următoare incidentului, iar atunci se înfurie teribil pentru că se putuse întâmpla aşa ceva. Se tulbură la vederea lui Drake, mâhnită din cale afară de faptul că fratele ei cel mic nu părea să mai scape de ghinioanele care îl urmăreau încă de când o cunoscuse pe Morwenna. Îl taxă imediat atunci când el spuse că nu-i cunoştea pe cei trei bărbaţi care îl atacaseră şi că nu i-ar recunoaşte dacă i-ar mai vedea. Îi spuse că nu crede nicio iotă şi îl întrebă fără ocolişuri dacă nu cumva avusese de-a face cu paznicii moşiei Warleggan.

— Eu am avut o experienţă neplăcută cu ei odată, îşi aminti ea. Eram cu Garrick. Când Ross s-a întors acasă, s-a dus la Trenwith şi l-a avertizat pe George că, dacă se mai întâmplă vreodată aşa ceva, se va lăsa cu urmări grave pentru el. Eu am încercat să-l opresc pe Ross să se ducă acolo, adăugă ea. Nu mai voiam alte necazuri între familiile noastre. Dar el n-a ţinut cont şi tot s-a dus acolo.

— Nici *eu* nu-mi doresc alte necazuri, spuse Drake.

— Carevasăzică, ei au fost!

— Nu-ţi spun.

— Asta nu face decât să înrăutăţească situaţia.

— Ceea ce *vreau* să spun este să nu-i spui căpitanului Ross. Că au fost paznici sau vagabonzi, chiar nu mai contează acum. Dar va conta dacă îi spui că am fost rănit, pentru că va sări să tragă concluzii, exact aşa cum faci şi tu!

— Se prea poate să afle că ai fost rănit, indiferent dacă îi spun eu sau nu. Dar momentan e plecat cu voluntarii lui şi nu se întoarce până vineri.

— Atunci, dacă află, spune-i că n-a fost nimic grav. Spune-i că m-am ales cu un cucui sau două şi că n-a fost ceva serios.

— Dar dacă paznicii au fost de vină, şi nu vagabonzii, se prea poate să se întâmple din nou!

— Nu şi dacă voi avea eu grijă. Şi o să am, Demelza!

Acelaşi vânt dinspre est, care continua să îşi facă de cap, sufla prin curte, creând mici vârtejuri de praf şi cenuşă şi aprinzând tăciunii din vatră fără ajutorul foalelor. Demelza îşi strânse mantia pe trup şi îşi scoase o şuviţă de păr din gură.

— Aceste... persecuţii...

— O să înceteze, eu aşa cred.

— Cum? Ce o să le oprească?

Drake îi zâmbi, deşi cam strâmb.

— Cu răbdare, surioară. Ţii minte ce spune Sam întotdeauna: „Prin primejdii ascunse, capcane şi moarte, Tu, Doamne, mi-ai netezit cu blândeţe calea”.

— Of, *Sam*... Îl iubesc enorm pe Sam – cum aş putea să nu-l iubesc? – dar nu e el omul care să le ţină piept oamenilor răi. În afară de asta, el nu se gândeşte decât la suflet.

— Poate. Dar sper că nu voi avea nevoie de ajutorul lui – spiritual sau de alt fel. Am un fel de plan.

— Ce plan?

— Asta nu pot să-ţi spun, surioară. Dacă eşuează, măcar nu va fi mai rău.

Demelza îl privi lung pe fratele ei. Se maturizase foarte mult în ultima vreme. Iar ei îi părea rău că o mare parte din farmecul acela tineresc, imposibil de redat în cuvinte, se risipise de-acum.

— Ai grijă de tine! îl sfătui ea. Dacă ţi se mai întâmplă ceva, îi voi spune lui Ross, indiferent dacă tu vrei ca el să afle sau nu!

— O să am grijă!

## II

Lui Drake îi fu uşor să afle în ce zi pleca spre Truro familia Warleggan. Imediat ce află, îşi puse la pachet nişte pâine şi nişte brânză şi plecă după ei. Acum, că domnul Warleggan avea un loc în Parlament, nu se putea şti cât anume vor rămâne în Cornwall, dar cel mai probabil aveau să petreacă măcar câteva zile în casa lor de la oraş înainte de a porni spre Londra.

Avusese dreptate. În dimineaţa următoare, când se duse acolo, o găsi pe Elizabeth acasă. Îi comunică numele lui fetei de la spălătorie care venise să-i deschidă la intrarea din spate, iar apoi şi lacheului care îşi făcuse numaidecât apariţia, cu un chip împietrit, ostil, încercând să-l intimideze din priviri. Drake întrebă numai dacă o putea vedea pe doamna Warleggan, fără să spună cu ce treburi venise. Bănuia că nu puteau să-l expedieze fără să o anunţe pe ea mai întâi, iar ea, înţelegând cine este vizitatorul ei, nu va refuza să îl primească, gândind că, probabil, prezenţa lui acolo ar fi putut avea o oarecare legătură cu Geoffrey Charles.

Elizabeth îl primi în sufrageria spaţioasă de la primul etaj. Era îmbrăcată în alb, în stilul pe care îl aborda adesea: un corsaj simplu şi o fustă dreaptă, amplă, strâmtă în talie, cu dantelă la gât şi încheieturile mâinii; părea extrem de calmă şi neatinsă de problemele vieţii; cu toate că o văzuse de multe ori până atunci, fie la biserică, fie trecând călare pe lângă el, rămase impresionat, la fel ca majoritatea bărbaţilor, de frumuseţea şi aparenta ei tinereţe. Ea, pe de altă parte, nu-l văzuse decât de la distanţă. La rândul ei, şi Elizabeth rămase uşor impresionată: băiatul ăsta înalt,

palid, cu ochi negri, cu chipul brăzdat de cicatrice, cu un uşor accent specific de Cornwall, cu atitudinea lui modestă, dar altfel calmă; existau anumite asemănări cu femeia pe care ea o antipatiza, dar la un bărbat tânăr acele trăsături arătau diferit. În timp ce vorbea, îşi aminti de comportamentul lui absolut scandalos faţă de verişoara ei, Morwenna, şi de toate problemele pe care el le provocase între soţul şi fiul ei. Şi abia atunci pricepu tupeul lui intolerabil de a fi venit în faţa ei.

Aşa că nu ascultă mai deloc ce avea el de zis; îşi astupă urechile şi se pregătea să sune din clopoţel ca să pună să fie dat afară. Apoi, fără să vrea, începu să-i ajungă la urechi câte o propoziţie sau două. Ridică o mână:

— Sugerezi cumva – îndrăzneşti să sugerezi că... persecuţia asta de care zici este opera servitorilor noştri?

— Ei bine, da, doamnă. Îmi pare extrem de rău să vă deranjez, dar cred cu tărie că dumneavoastră nu aveţi cunoştinţă de asta. Dacă...

— *Eu* nu am cunoştinţă? Să înţeleg atunci că insinuezi că aceste lucruri se petrec la îndemnul domnului Warleggan?

— Nu pot spune asta, doamnă. Poate altcineva l-a pus pe domnul Coke să cumpere ferma de lângă mine şi să-mi taie sursa de apă. Şi Tom Harry, şi Michael Kent, şi Sid Rowe, cei care m-au bătut şi m-au lovit cu picioarele până n-am mai ştiut de mine. Şi sprânceana asta, doamnă. Şi partea asta de nas pe care acum nu mai pot să respir...

— Şi tu ce făceai când spui că te-au prins?

— Mergeam pe aleea către casa dumneavoastră, doamnă. Speram să vă văd şi să vă propun să nu mă mai văd niciodată cu conaşul Geoffrey Charles, dacă aşa pot fi lăsat să-mi văd liniştit de viaţa mea în continuare.

Elizabeth se duse valvârtej către fereastră. Încă ar fi vrut să fie dat afară tânărul ăsta; şi-ar fi dorit din tot sufletul să-i poată nega fiecare cuvinţel şi să-i pună eticheta de mincinos notoriu. Însă îi venea greu să facă asta, pentru că nu era convinsă că lucrurile chiar stăteau astfel. Cunoştea prea bine resentimentele lui George vizavi de faptul că băiatul primise în dar atelierul fierarului, dar şi ranchiuna lui – dacă nu chiar gelozia – cauzată de faptul că Geoffrey Charles continuase să întreţină o relaţie de prietenie foarte apropiată cu Drake. George credea – sau părea să creadă – că Drake fusese în mod deliberat ajutat să se stabilească acolo, unde îi stătea lui ca un ghimpe în coastă, ca o provocare permanentă. De asemenea, mai ştia şi că paznicii primiseră instrucţiuni să fie duri cu toţi cei pe care îi prindeau încălcând proprietatea.

Dar nu cu cei care veneau paşnici pe aleea principală, ca să se întâlnească cu ea! Se întrebă câtă încredere putea avea în Drake Carne. Poate venise aici cu gânduri rele. La urma urmei, avusese neobrăzarea să vină periodic la ei acasă cu două ierni în urmă, când nu erau acasă decât Geoffrey Charles şi Morwenna. Obrăznicia nu trebuia încurajată. Se întoarse şi se uită la el, întâlnindu-i privirea. Cât de bine se pricepea oare propriul ei fiu să judece oamenii? Acesta era tânărul în compania căruia Geoffrey Charles se simţea mai bine decât în compania oricărui alt băiat din

ţinut, de acelaşi rang cu el. Carne nu părea un mincinos arogant. Cum putea şti oare?

— Mai povesteşte-mi o dată, îl îndemnă ea. Totul, de la început. Când spui tu că au început persecuţiile astea?

El îi povesti din nou.

— Şi ce dovadă ai?

— Mătuşa Molly Vage – care stă mai la deal de mine – spune că a văzut nişte bărbaţi distrugându-mi gardul când eu eram plecat de acasă. Bărbaţi de la Trenwith, spune ea. Îi ştie după haine. Jack Mullet spune că e lucru ştiut de toată lumea: ce repar eu, bărbaţii de la Trenwith strică din nou. Nimeni nu vede – nimeni nu i-a văzut pe Tom Harry, Sid Rowe şi Michael Kent în ziua aceea, dar mie mi-au rămas semne, care sunt şi ele tot un fel de dovadă, doamnă. Dacă îmi daţi voie, doamnă, sunt aproape trei săptămâni de atunci, dar se vede clar pe faţa mea şi, dacă îmi permiteţi…

Bărbatul îşi descheie jacheta şi îşi trase cămaşa în sus, arătându-i lui Elizabeth vânătăile serioase, acum uşor estompate, din zona coastelor.

— Destul! spuse Elizabeth, rămânând fără aer. Ajunge! Mi se pare că mergi prea departe…

— Ce caută omul ăsta aici? tună în acel moment George Warleggan din cadrul uşii.

Drake se îmbujoră şi îşi trase jacheta în jos, peste cămaşa în dezordine.

George înaintă un pas sau doi în cameră, după care rămase pe loc, cu mâinile la spate.

— El este Drake Carne. A cerut să…

— Ştiu cine este. Cu ce drept a fost primit în casa asta?

— Tocmai îţi spuneam. A cerut să mă vadă, iar mie mi s-a părut corect să aflu ce doreşte. Elizabeth făcu apoi un semn din cap către Drake: Cred că ar trebui să pleci.

— Fără îndoială că va pleca, spuse George. Iar eu voi lăsa vorbă ca, dacă mai pune piciorul din nou în casa asta, să fie aruncat afară!

— Du-te acum, îl îndemnă Elizabeth.

Drake îşi umezi buzele:

— Vă mulţumesc, doamnă. Nu a fost intenţia mea să dau dovadă de lipsă de respect… Regret, domnule. Nu am avut nicio clipă intenţia să supăr sau să deranjez pe cineva.

Drake se îndreptă cu paşi rari către uşă, trecând pe lângă George. Părea înalt, puternic şi slab; însă nici măcar într-o situaţie ca asta nu îşi pierduse demnitatea.

— Aşteaptă, spuse George.

Drake aşteptă. George sună din clopoţel. După câteva clipe, sosi un servitor.

— Dă-l afară pe omul ăsta, spuse George.

## III

După ce plecase Drake, George ieşi pe urmele lui, fără să-i mai adreseze o vorbă lui Elizabeth. Nu se mai văzură până la ora cinei. Chipul lui George era împietrit, dar, înainte să fi ajuns cina la jumătate, el observă că expresia de pe chipul lui Elizabeth era încă şi mai rece. George comandase o trăsură pentru ora opt dimineaţa, aşa că astăzi trebuiau pregătite ultimele bagaje. În cele din urmă, când servitorii ieşiră din încăpere pentru câteva minute, George o întrebă pe soţia lui dacă terminase cu pregătirile.

— N-am mai făcut nimic încă de dimineaţă, răspunse Elizabeth.

— De ce, mă rog?

— Pentru că n-am să accept să mi se vorbească în faţa nimănui aşa cum ai făcut-o tu astăzi în prezenţa lui Drake Carne!

— Bine, dar abia dacă ţi-am adresat un cuvânt! Însă lui Drake Carne n-ar fi trebuit să i se permită să intre în casa asta!

— Dă-mi voie să decid eu asta!

George ridică sprâncenele. Abia acum înţelegea cât de mânioasă era soţia lui.

— Şi mă rog ce avea de zis impertinentul ăla?

— Că tu ai încercat să îl alungi de la atelierul lui.

— Şi tu crezi asta?

— Nu, dacă îmi spui tu că nu e adevărat.

— Nu este cu totul neadevărat. Prezenţa lui acolo este o sfidare pe faţă! Şi, după cum poţi constata, asta i-a permis să păstreze relaţia de prietenie cu Geoffrey Charles.

— Şi în cazul ăsta tu chiar trebuie să recurgi la... la presiuni? Să-i tai sursa de apă, să-i strici gardurile pe care le-a construit, să ameninţi oamenii din sat care îi sunt clienţi obişnuiţi?

— Dumnezeule mare! Eu nu cunosc *detaliile!* Detaliile sunt problema altora. E foarte posibil ca aceşti „alţii” să fi depăşit cu mult limitele pe care le-am comunicat eu verbal!

Elizabeth se şterse la gură cu şervetul, conştientă de indignarea care mocnea în ea şi încercând doar parţial să şi-o stăpânească.

— Dacă ai impresia că eşti prea important pentru detalii, George, nu eşti oare la fel de important pentru a te deda la şiretlicuri meschine ca să intimidezi un biet tânăr care s-a întâmplat să te enerveze la un moment dat?

— Văd că fratele Demelzei are darul de a fi foarte convingător, comentă George.

Folosirea numelui Demelzei fusese deliberată, George dorind astfel să îi stârnească vechile antipatii, să-i amintească de multe alte lucruri.

— Şi chiar trebuie, continuă Elizabeth netulburată, chiar este nevoie să ai bătăuşi angajaţi pe proprietatea noastră, care să bată un tânăr până îl lasă fără simţire şi care îl desfigurează, probabil pe viaţă?

El luă o tartă, o rupse şi băgă un colţ în gură.

— Nu ştiu nimic despre asta. După cum ar trebui să ştii deja, eu nu cred în violenţă. Care-i povestea pe care ai auzit-o?

Ea repetă povestea, urmărindu-l atent.

— Mai mult ca sigur punea ceva la cale, spuse George. Ăsta e adevărul. El a fost cel care a adus broaştele înapoi în iazul nostru, ca să ştii.

— A spus el asta?

— Crezi că ar face-o vreodată? Dar există suficiente dovezi. Nu am absolut nicio îndoială că venise chitit să facă ceva rău atunci când l-a prins Tom Harry. E un tânăr impertinent care, fără îndoială, a ştiut să-şi apere cauza în faţa ta.

— Dar chiar presupunând că venise la *braconaj*, Harry tot nu are dreptul să îl trateze aşa!

— Dacă este adevărat, o să am o discuţie cu el.

— Asta e tot?

— Ce altceva ai prefera?

— Ar trebui să fie concediat!

— Pe baza dovezilor acelui individ?

— Ar trebui să te interesezi mai îndeaproape. Cred că faci o mare greşeală, George!

— În ce sens?

— Eu… am locuit la Trenwith aproape jumătate din viaţa mea de până acum. Nu am fost fericită cu Francis, după cum bine ştii; dar familia Poldark a trăit aici două sute de ani. Aveau reputaţia că se preocupă de binele oamenilor din sat. Tu eşti altfel. Nu mă opun dorinţei tale de a avea mai multă intimitate, hotare mai bine definite, de a-i ţine la distanţă pe oamenii din sat. Ăsta e felul tău de a fi. Sunt soţia ta, prin urmare a devenit şi felul meu de a fi. Dar… cu siguranţă nu-ţi doreşti să trezeşti antipatii, să-ţi atragi ura lor. Iar Tom Harry şi bătăuşii lui tocmai asta vor face, dacă nu te descotoroseşti de ei. Nu te întâlneşti cu ei decât atunci când ne petrecem vacanţele acolo. Dar oare cum se poartă ei atunci când noi nu suntem prezenţi? Cum l-au tratat ei pe prietenul lui Geoffrey Charles? Îţi imaginezi ce ar simţi Geoffrey Charles dacă ar afla de asta? Ce fel de prietenie crezi că o să legi tu cu el, cum aş putea eu măcar să sper să restabilesc prietenia dintre fiul şi soţul meu, dacă se pot întâmpla lucruri de genul ăsta? Dacă nu la cererea ta directă, cu siguranţă din cauza faptului că te mulţumeşti doar cu nişte reproşuri blânde după aceea! Spune-mi, George. Spune-mi!

El nu mai apucă să-i răspundă, fiind întrerupt de un servitor care venise să taie fitilul ars al lumânării şi de un altul, care venise să le servească brandy. Rămaseră acolo, aşezaţi de o parte şi de alta a mesei, într-o tăcere furioasă, încordată, privirile lor întâlnindu-se peste luminile pâlpâitoare. Servitorii păreau să se perinde prin încăpere într-o succesiune nesfârşită, unul intrând, altul ieşind. Elizabeth refuză paharul cu brandy şi se ridică de la masă. George se ridică odată cu ea, rămânând politicos în picioare până ce ea părăsi încăperea. Apoi se aşeză din nou, înconjură paharul cu palmele, încălzind băutura şi agitând-o în pahar, pentru a-i elibera aroma. Înţelese că în aer plutea ameninţarea unei crize în relaţia sa cu Elizabeth.

## IV

Încheiară discuţia în dormitorul ei. George intră şi o găsi periindu-şi părul. Era rutina ei de fiecare seară, pe care refuza s-o lase în grija vreunei servitoare. Îşi peria părul uşor, ritmic; asta avea un oarecare efect soporific asupra ei, pregătind-o de somn. Se plângea întotdeauna că îi cade părul; în fiecare seară, fire subţiri de păr rămâneau agăţate de perie după ce termina. Dar probabil ritmul în care îi creşteau fire noi era acelaşi, pentru că părul ei nu era deloc mai rar. Şi nici nu-şi pierduse prea mult din strălucire până în acel moment.

Bărbatul îi spuse cu o politeţe controlată:

— Bagajele tale tot nu sunt gata. Polly spune că nu i-ai dat suficiente instrucţiuni pentru a se ocupa ea de ele.

— Aşa e. Nu i-am dat.

— Pot întreba de ce?

— Pentru că nu mi se pare înţelept să vin cu tine mâine.

El închise uşa în urma lui şi luă loc pe un scaun, puse picior peste picior, aplecându-se uşor de umeri, luând atitudinea aceea specifică pentru momentele în care avea un conflict de rezolvat. Aşa cum stăteau acum, ea era cu spatele la el, dar fiecare dintre ei putea vedea chipul celuilalt în oglindă.

— Şi ce crezi că rezolvi dacă rămâi?

— Se pare că ne tot îndepărtăm unul de celălalt – în comportament, în compasiune, în înţelegere. Prin urmare, poate că e mai potrivit să stăm departe unul de celălalt şi în fapt.

— Şi toată… Toată starea asta în care te afli acum… E în totalitate rezultatul vizitei unui puşti răzbunător?

— Nu, spuse ea abia şoptit. Doar o picătură – ştii tu – picătura care umple paharul.

— Şi găseşti că perspectiva lui asupra lucrurilor este mai uşor de acceptat decât a mea?

— Câtuşi de puţin! Dar venirea lui aici, ceea ce a avut el de spus, indică întocmai diferenţele de opinii, barierele care şi-au făcut loc între noi.

— Mai explică-mi o dată! Sugerezi că viaţa noastră împreună se clatină din cauza tipului de servitori pe care îi angajez, a regulilor pe care le stabilesc în relaţia cu ei, a restricţiilor pe care le impun în ceea ce priveşte accesul liber şi neîngrădit al tuturor pe proprietatea mea… a ta. Asta este cauza actuală a supărării tale. Acum spune-mi şi restul!

Ea se opri din periat, coborî privirea pe măsuţa de toaletă, apoi o ridică din nou ca s-o întâlnească pe a lui în oglindă.

— Dacă mă întrebi pe mine, căsnicia noastră se clatină din cauza suspiciunilor şi a geloziei.

— Ăsta e un atac împotriva mea, nu împotriva servitorilor mei.

— Of, *George!*… Servitorii tăi nu sunt decât un *simptom*. Nu-i aşa? Dacă nu

recunoşti asta, nu avem un punct comun nici măcar pentru *ceartă*. Antipatia asta a ta pentru Drake Carne... Ştiu tot ce ai de zis împotriva lui. Nici mie nu-mi place băiatul ăsta şi nu e nimic ce mi-aş dori mai mult decât să scap de el. Dar asta, persecuţia asta meschină – ba chiar mai rău decât atât – oare ea nu porneşte mai degrabă din faptul că el este fratele Demelzei şi, prin urmare, cumnatul lui Ross?

— Ah, spuse George, depărtându-şi picioarele. Chiar mă întrebam când o să ajungem la asta.

— La ce?

— Spui că antipatia mea faţă de Carne izvorăşte din faptul că este cumnatul lui Ross. Oare încrederea ta în ceea ce spune el, faptul că-l aperi împotriva servitorilor mei nu îşi au originea în aceeaşi sursă?

Elizabeth puse peria jos. Inima îi bătea atât de tare, de parcă trebuia să pompeze un lichid mult mai vâscos decât sângele.

— Tocmai spuneam că viaţa noastră împreună se clatină din cauza suspiciunilor şi a geloziei. Nu cumva exact asta îmi confirmi în acest moment?

— Crezi că îl suspectez pe Ross, că sunt gelos pe el?

— Bineînţeles. Bineînţeles! Nu eşti? Nu asta te roade, nu îţi macină toate succesele, nu îţi otrăveşte viaţa de familie, nu transformă toate realizările tale în amărăciune?

— Şi vrei să spui că toate suspiciunile mele sunt lipsite de temei?

Ea se întoarse să-l privească în ochi, cu părul atârnându-i pe umeri.

— Spune-mi care sunt acelea, iar eu îţi voi răspunde.

Un fior de mânie străbătu trupul lui George.

— Cred că încă îl mai iubeşti pe Ross.

— Şi asta nu e tot! Nu doar asta te preocupă!

— Nu e suficient?

— E *mai mult* decât suficient! Presupun că ăsta e motivul pentru care pui să fiu urmărită atunci când sunt în Truro, spionată de creaturile alea ale tale, ca şi cum aş fi vreo criminală bănuită de nu ştiu ce crimă odioasă, fără să existe suficiente dovezi în privinţa asta! Ca nu cumva să mă întâlnesc cu Ross în nu ştiu ce colţ întunecat! Ca nu cumva să punem la cale cine ştie ce întâlnire amoroasă! Cu siguranţă e destul! Elizabeth se ridică în picioare. Vocea ei cedă. Îşi duse mâna la gât, ca şi cum căuta un sprijin pentru a recăpăta controlul. Dar asta nu e tot! adăugă ea. Vrei să... să te ajut eu să spui şi restul?

În acest moment, prudenţa lui nativă, bunul lui simţ mercantil îl făcură să rămână ferm pe poziţii, însă fără a face nici măcar un pas mai departe. Nu era încă pregătit să le dea glas celor mai negre bănuieli ale sale, cu preţul de a o pierde. Situaţia scăpa treptat de sub control. Nu era obişnuit să lase emoţiile să preia controlul. Ştia instinctiv cum să rezolve o criză de afaceri obişnuită, dar nu şi aşa ceva. Nu acest gen de criză, cu o femeie. Era ca într-o cursă foarte strânsă.

Se ridică în picioare.

— Ajunge! spuse el, reuşind să-şi stăpânească vocea. Am spus destule. Putem să

reluăm discuţia de dimineaţă, când ne vom mai veni în fire.

— Nu, spuse ea, la fel de ferm. Dacă mai există ceva de spus, trebuie să fie spus în seara asta!

— Ei bine, uite, fac o învoială cu tine, propuse el. Vino cu mine mâine, aşa cum am stabilit, iar eu îi scriu lui Tankard înainte să plec, lăsându-i instrucţiuni potrivit cărora toate hărţuielile împotriva lui Carne trebuie să înceteze imediat. Alte probleme, alte dispute pot fi rezolvate şi mai târziu.

— Nu, spuse ea din nou. Nu există „mai târziu”, George. Acum e cel mai târziu posibil.

El se îndreptă spre uşă, dar ea îi aţinu calea. Buzele ei erau lipsite de culoare. Uitând brusc de toate bunele intenţii, bărbatul ridică mâna s-o lovească. Ea nu avu nici măcar o tresărire.

— De ce-ţi tratezi copilul ca şi când nu ar fi al tău? întrebă ea.

— Pe Valentine?

— Pe Valentine.

El îşi umezi buzele.

— Este?

— Cum ar putea fi al altuia?

— Asta tu va trebui să-mi spui.

— Şi dacă o fac?

— Dacă o faci?

— O să mă *crezi?* Vei crede măcar pentru o secundă că ţi-am spus adevărul, din toată inima mea? Nici vorbă! De-asta spun că gelozia te mănâncă de viu! De-asta spun că viaţa noastră împreună a devenit *imposibilă!* Trebuie să se sfârşească! Şi o să se sfârşească în seara asta!

El lăsă mâna jos şi o privi lung, cu voinţa tot mai scăzută a unui taur întărâtat:

— Trebuie să-mi spui, Elizabeth! Trebuie să-mi spui! *Trebuie* să-mi spui!

Ea ezită, se răsuci pe călcâie şi se duse în budoarul ei, cu părul despletit fluturând în curentul creat de propriile ei mişcări. Pentru o clipă, el crezu că ea pusese capăt acelei scene, că terminase cu el pentru totdeauna şi că urma să îl părăsească – el rămânând astfel fără de cea mai de preţ comoară pe care o avusese vreodată. Dar Elizabeth se întoarse la fel de repede cum dispăruse. Avea în mână o Biblie. Veni lângă el şi puse Biblia pe masă.

— Aşa, începu ea. Ascultă aici, George! *Ascultă*, îţi spun! Jur pe această Biblie, ca o creştină credincioasă ce mă aflu şi cu speranţa mântuirii de pe urmă, că nu mi-am oferit niciodată, *niciodată* trupul de bunăvoie unui alt bărbat, cu excepţia primului meu soţ, Francis, şi a ta, George. E suficient acum? Sau poate crezi oare că nici măcar jurământul meu nu e suficient ca să te convingă?

Urmă un lung moment de tăcere.

— Asta e, spuse ea, cu lacrimile începând, în sfârşit, să-i curgă pe obraji. Eu am terminat. Ştiu deja că nici măcar asta nu e de ajuns – o pierdere de vreme! O să plec la Trenwith de dimineaţă. Putem ajunge la o înţelegere – o despărţire de comun

acord. Eu pot să merg să locuiesc cu părinţii mei. Tu poţi face ce doreşti. Aici s-a sfârşit totul…

— Nu trebuie să lăsăm lucrurile să ne scape de sub control, spuse el cu vocea îngroşată. Elizabeth, ascultă-mă… În sufletul bărbatului se dădea o adevărată luptă. Dacă am greşit… mai spuse el.

— *Dacă!*

— Ei bine, da! Da! Dacă ceea ce spui… Trebuie să-mi laşi timp să mă gândesc…

Tuşi, încercând să îşi dreagă vocea.

— La ce să te gândeşti?

— Bineînţeles… Cred ceea ce îmi spui… Normal că te cred. Probabil am fost puţin nechibzuit… Poate m-am lăsat puţin pradă nebuniei. Suspiciunile şi gelozia, aşa cum spui şi tu, au fost cauza…

Femeia aşteptă.

— Dar tu ştii… continuă el.

— *Ce* ştiu eu?

— Suspiciunile şi gelozia – tu le poţi condamna, şi pe bună dreptate, dar, în felul lor distorsionat, ele sunt o măsură a respectului meu. Aşa este. Poate tu nu crezi asta, dar este *adevărat*. Dragostea… dragostea poate deveni foarte posesivă atunci când se simte ameninţată. Cu atât mai mult atunci când obiectul ameninţării îţi este… îţi este mai drag decât viaţa însăşi. O, da, se grăbi el să adauge, văzând că ea vrea să îl întrerupă. E simplu să spui că un om nu oferă iubire din lipsă de încredere. Dar natura umană nu e atât de lipsită de complexitate…

Ea se întoarse pe jumătate. El o urmă.

— *Uite*, spuse el. Intensitatea sentimentelor mele faţă de tine produce o înfrigurare ostilă, căreia nicio garanţie – nicio garanţie obişnuită, vreau să spun – nu-i poate pune capăt. Nu plânge…

— Cum aş putea să n-o fac? îl fulgeră ea cu privirea. De luni în şir – şi mai bine, chiar – asprimea ta înverşunată, josnică, răceala ta faţă de mine şi faţă de fiul tău…

— Va înceta, spuse el, gâtuit de o emoţie profundă, uitând pentru moment de prudenţa lui obişnuită. Chiar de acum. Din seara asta. Nu e prea târziu. După asta, o putem lua de la capăt.

— În seara asta! îi aruncă ea dispreţuitor. Poate că asta simţi în seara asta! Dar mâine? Poimâine? O vom lua de la început! Eu nu pot… Nu vreau să mai continui aşa!

— Nici eu. Aşa va fi. Îţi promit, Elizabeth. Ascultă-mă! Nu plânge…

Ea refuză batista lui cu un gest şi îşi şterse lacrimile pe mâneca de la cămaşa de noapte. Se duse înapoi la măsuţa de toaletă, ridică agitată peria, după care o puse la loc.

— Eu nu *vreau* să te părăsesc, spuse ea. Chiar nu-mi doresc asta. Tot ce am spus atunci când ne-am căsătorit rămâne valabil şi astăzi. Ba chiar mai mult decât atunci. Dar te voi părăsi, George. *Jur* că o voi face, dacă vreodată se mai…

— N-o vei face. Pentru că n-o să mai fiu niciodată aşa. Se duse din nou după ea

şi, riscând, o sărută pe creştet; însă ea nu se feri.

— Ei bine, spuse ea. Am jurat pe Biblie. Mai mult decât atât nu pot face. Jură, deci, şi *tu* pe Biblie. Să nu mai pomeneşti niciodată, să nu aduci vorba, să nu nutreşti gânduri, suspiciuni otrăvite…

— Ţi-o jur, spuse George, luând Biblia din mâna ei.

Încă era purtat de emoţia puternică. Niciodată în viaţa lui nu fusese atât de tulburat. A doua zi, în ciuda jurământului pe care tocmai îl făcea, şi întocmai cum anticipase ea, avea să se gândească din nou la asta. Dar probabil n-o va mai face niciodată în acelaşi fel. Nu trebuia, nu avea voie, pentru că nu mai lipsise mult. Carevasăzică, Valentine, la urma urmei… Era convins de jurământul ei. Cu convingerile ei religioase, tăcute, dar ferme, era de neconceput că şi-ar fi pus vreo clipă în primejdie salvarea sufletului, minţind cu mâna pe Biblie, chiar dacă prin asta urmărea să-şi salveze căsnicia. Aşa că emoţia pusese stăpânire pe el de două ori. Proximitatea pierderii şi imensitatea câştigului. Până şi el avea ochii umezi. Încercă să spună ceva, dar vocea îl trădă şi nu mai reuşi să spună nimic.

Ea se sprijini de el, iar el o înconjură cu braţele şi o sărută.

## Capitolul 24

### I

Pe măsură ce umbrele morţii acaparau tot mai multe teritorii în jurul Angliei, umbrele verii sosite de timpuriu se scurtau, iar soarele urca în înaltul cerului. Izbucniseră noi revolte pe mare, cu mult mai grave decât primele; pe multe nave, echipajele îşi aruncau ofiţerii în temniţă şi cele mai multe arborau steagul roşu; o revoluţie engleză, similară cu cea franceză, era pe punctul de a izbucni, în timp ce o flotă olandeză cu 30.000 de soldaţi se adună la Texel, pregătindu-se de invazie. Până şi regimentul de gardă părea pe punctul de a cuceri Turnul Londrei şi Trezoreria.

Vremea însăşi se îndreptă – o vreme perfectă pentru invazie. Iar viaţa cotidiană continua ca de obicei: fermierii aveau grijă de animalele şi de recoltele lor, minerii săpau după minereu; oamenii tropăiau prin pieţe după cele necesare, cumpărând tot mai puţin şi cheltuind tot mai mult; doamnele se plângeau de căldura neobişnuită; în comitate era criză de apă; marea plescăia lovind docil coasta, abia ridicând în aer câţiva stropi; pescarii îşi curăţau plasele şi se pregăteau pentru sezonul sardinelor. Bâlciul din Sawle urma să aibă loc curând şi, în ciuda faptului că războiul bătea la uşă, urma să aibă loc procesiunea obişnuită, curse, concursuri de atletism; Tholly Tregirls organiza meciuri de lupte. Jeremy Poldark făcuse, în sfârşit, pojar şi îl dăduse mai departe şi surorii sale, dar amândoi aveau simptome uşoare, fără complicaţii. Dwight Enys părea să se fi recuperat în totalitate, dar, de data asta, Caroline nu se simţea bine. Demelza spera că nu din cauza frustrării.

Frustrările lui Ross, deşi de o altă natură, continuară să-şi spună cuvântul. Nu era nicio plăcere, îi spunea el Demelzei, să fie la comanda unei adunări de pierde-vară. Cu toate acestea, dacă părăsea regimentul voluntarilor şi se alătura celui al apărătorilor[15], ar fi putut fi mutat oriunde în Anglia, în orice clipă, şi ar fi fost astfel nevoit să lase în urmă nu doar mina şi afacerile, dar şi soţia şi copiii, care ar fi rămas lipsiţi de apărare. Dacă soseau francezii, olandezii sau spaniolii, puteau alege să debarce inclusiv pe această coastă, aşa că Ross prefera să fie prin preajmă, ca să îi primească aşa cum se cuvine.

Dacă *trebuia* să plece din Cornwall, atunci era cel mai bine să se întoarcă în armata propriu-zisă. În acel moment, în condiţiile în care jumătate din forţele navale erau în plină rebeliune, armata se bucura dintr-odată de o simpatie deosebită.

— Ba mie nu mi-ar părea deloc simpatică opţiunea asta, era tot ce avusese Demelza de spus. Nici n-au trecut bine doi ani de când te-ai întors din ultima aventură.

Aşadar, vară. În Cornwall, atunci când vremea este frumoasă şi caldă şi dă semne că va rămâne aşa un timp, marea capătă o nuanţă albăstrie, precum coaja de ou. Nu mai are nimic din culoarea strălucitoare a cobaltului din perioadele în care se înteţeşte vântul din nord-vest, nici verdele transparent, ca de dantelă, specific în vremea brizelor dinspre est. Acum nu se simţea nicio adiere, briza nu se făcuse simţită deloc câteva zile la rând, ca şi cum peninsula devenise un vas cu trei punţi, în acalmie, aerul încălzindu-se pe măsură ce soarele ardea tot mai tare. Copacii strâmbi stăteau acum în aceleaşi poziţii gheboşate, ferindu-se parcă de un stăpân care se făcuse brusc nevăzut. Iarba era nemişcată, mirosurile deveneau tot mai înţepătoare, fumul se ridica în aer în spirale leneşe.

Într-o zi de iunie, după ce Ross plecase către Falmouth – urma să se întâlnească cu comandanţii militari şi să rămână peste noapte la Verity – Demelza duse copiii la un bazin format la malul mării, lângă Damsel Point, unde se scăldară împreună în adâncimile răcoroase, de un verde precum smaraldul, după care pescuiră creveţi şi alte creaturi fascinante care ţâşneau ca nişte săgeţi printre alge şi anemone de mare.

Adâncimi, desigur, era prea mult spus. În copilărie, Demelza nu văzuse marea decât de la distanţă şi, deci, nu învăţase niciodată să înoate. Ross ar fi învăţat-o demult, numai că valurile puternice care scăldau constant plaja Hendrawna făceau orice încercare aproape imposibilă. Aşadar, bazinul ei era numai suficient de adânc pentru ca Jeremy să poată înota în el şi destul de puţin adânc pentru ca Clowance să evite să se scufunde complet. Iar Demelza intră şi ea puţin într-un bazin ceva mai adânc din apropiere şi, spre marea ei satisfacţie, reuşi să ajungă pe malul opus fără să se înece.

---

[15] În original, *The Fencibles* – regimente civile reunite în Regatul Unit şi în coloniile britanice în vederea apărării împotriva invaziilor din timpul războaielor ce au ameninţat Marea Britanie în secolele XVIII-XIX. (n.tr.)

Era încă devreme, abia zece, când se întoarseră acasă, râzând şi radiind. Câţiva nori rătăciţi, cu tivuri de ceaţă, prinseseră contur ici-colo, pe cer. Dar cine i-ar fi putut lua în serios? Cât de curând, aveau să se lase intimidaţi de valul de căldură generală. Cei doi copii fugiseră în casă ţipând; pentru că nu le ajungea baia scurtă de dimineaţă, plecau acum din nou către plajă, împreună cu copiii familiei Martin şi doi dintre cei ai familiei Scoble, în grija Enei Daniel, să construiască un mare zid de nisip în calea fluxului care se apropia. Demelza scosese un scaun de răchită la umbra liliacului bătrân de lângă uşa de la intrare, iar acum îşi descurca şuviţele încâlcite din părul umed, când văzu doi călăreţi apropiindu-se pe firul văii.

Recunoscând imediat vizitatorul, parţial cu ochii, parţial din instinct, se ridică, intră valvârtej în casă şi îşi schimbă halatul larg, cu ţesătură în diagonală, pe care îl avea pe ea, cu o rochie lejeră, dar decentă, din in verde. Apoi coborî înapoi în salon şi apucă să facă rapid puţină ordine, până când Jane intră să o anunţe de sosirea unui domn.

Hugh Armitage însoţit de un îngrijitor de cai. Hugh, îmbrăcat într-o jachetă de călărie, cu partea din spate mai lungă, pantaloni negri bufanţi şi purtând cizme de călărie. Lavaliera era legată lejer şi nu purta vestă. Părea mai în vârstă şi mai puţin atrăgător. Dar apoi zâmbi şi se aplecă să îi sărute mâna, iar atunci Demelza pricepu că puterea lui de atracţie era neschimbată.

— Demelza! Ce noroc să te găsesc acasă! Şi ce bucurie să te văd din nou! Ross e acasă?

— Nu – pentru moment. Ce surpriză să vii aici! Nu ştiam…

— Am ajuns la Tregothnan abia luni. Am venit aici imediat ce s-a ivit prima ocazie.

— Eşti în permisie?

— Da… într-un fel. Să spunem că da. Tu ce mai faci? Cum o mai duci?

— Suntem toţi bine, mulţumesc… Se priviră unul pe altul, nesiguri: Te rog, ia loc! Te servesc cu ceva?

— Deocamdată nu, mulţumesc. Sunt… Deocamdată nu am nevoie de nimic.

— Atunci… Poate servitorul tău? Poate nişte bere sau nişte limonadă?…

— Sunt convins că i-ar plăcea. Dar nu-i nicio grabă. Bărbatul aşteptă până ce se aşeză ea, apoi se aşeză şi el, pe marginea unui scaun. Deşi era bronzat, Demelzei i se păru că nu arată prea bine. Sau poate că de vină era doar tulburarea din privirea lui atunci când se uită la ea.

— Ce fac unchiul şi mătuşa ta?

— Iartă-mă, spuse el. Am uitat de bunele maniere. Într-adevăr, când te văd pe tine uit de toate. Îţi transmit cele mai bune gânduri. Mătuşa mea ar fi venit cu mine astăzi, cu ambii copii, hotărâtă să vă ceară să vă îndepliniţi promisiunea; dar John-Evelyn – cel mai mic dintre ei – a făcut un acces de febră, iar doamna Gower a decis că nu e sigur să-l scoată în lume. Ar fi trebuit, ştiu, să mai amân cu o zi sau două, dar vremea e atât de frumoasă zilele astea, încât mi-era teamă să nu ratez ocazia.

— Ross e plecat doar de câteva ore; o să-i pară rău că a ratat vizita ta…

Promisiunea noastră, zici? Despre ce e vorba?

— Ross ne-a invitat – amândoi ne-aţi invitat – să venim aici într-o zi vara asta, ca să vedem focile.

— Ah… zâmbi Demelza. Doamne, *mă gândeam* eu că despre asta era vorba… Ce păcat!

— El când se întoarce?

— Este… Probabil nu soseşte înainte de căderea nopţii. Nu sunt sigură.

Demelza n-ar fi vrut ca Hugh să creadă că Ross e prea departe.

— Atunci, poate altă dată… Dar e aşa o mare bucurie să te văd… Toate amintirile mele au prins din nou viaţă! E ca şi cum aş fi descoperit o oază în mijlocul unui deşert fără speranţă.

— În deşert nu există oare acele… Cum le spune? Miraje?

— Nu râde de mine, spuse el. Nu de la bun început. Nu până nu apuc să mă obişnuiesc din nou cu imaginea ta.

Răspunsul lui o tulbură. Încruntă o sprânceană şi îi spuse mâhnită:

— Nu e oare râsul o cortină pe care o tragi ca să acoperi alte sentimente? Normal că şi eu mă bucur să te văd, Hugh. Dar e o zi de vară şi găsesc că e mai potrivit să fim veseli decât romantici. Nu stăm mai bine afară, să discutăm puţin la umbră? Ca să-l poţi trimite pe bietul tău servitor în spate, la grajduri, să deşeueze caii şi să se odihnească, astfel încât să se învioreze pentru drumul de întoarcere.

Aşa că ieşiră afară – el puţin stângaci, ca şi cum ar fi făcut eforturi să-şi învingă o anumită rigiditate a trupului; mai luară cu ei un scaun, ea luă un evantai, iar Jane le aduse oranjadă rece din cămară; şi îşi continuară o vreme acea conversaţie agreabilă.

El îi spuse că permisia lui era pe o perioadă nedeterminată şi nu ştia deocamdată cât avea să se prelungească. Îi povesti despre munca lui, dar şi despre lupta scurtă, dar sângeroasă, în care fusese implicat, şi care durase o singură oră din cele nouă luni pe mare. Slavă Domnului, se părea că revoltele din Nore, Plymouth şi de aiurea se încheiaseră! După zile întregi în care soarta ţării atârnase în balanţă, un vapor după altul coborâseră steagurile roşii şi le îngăduiseră ofiţerilor lor să preia din nou comanda. Căpeteniile răsculaţilor fuseseră arestate şi urmau să fie judecate aşa cum se cuvine. Multe dintre revendicări aveau să fie îndeplinite.

— Sunt perfect de acord cu plângerile care au fost făcute, spuse Armitage. Marina este *extrem de* neglijată şi este tratată tot timpul absolut *ruşinos!* Multe dintre legile ei sunt demodate de secole întregi! Dar pe ticăloşii ăia din Nore i-aş atârna bucuros de vergă cu mâna mea!

— Pari foarte sever, observă Demelza.

— Războiul însuşi este o chestie severă, dacă pot spune aşa. Luptăm pentru propriile noastre vieţi şi nu ştiu cum am putea ieşi învingători. Ţara asta pare să-şi fi pierdut încrederea în ea, pare că nu mai e dispusă să lupte pentru principiile în care credea la un moment dat. Ca naţiune, suntem leneşi sau adormiţi de-a dreptul! Bărbatul făcu o pauză şi muşchii i se relaxară: Dar de ce te tulbur eu cu astfel de

gânduri? Doar pentru că te consider prea inteligentă ca să te mulţumeşti cu vorbăria goală. Povesteşte-mi mai bine ce ai mai făcut de când ne-am văzut ultima oară.

— Asta chiar ar fi vorbărie goală.

— Ei bine, eu sunt încântat să ascult orice ai avea tu de zis. Simplul fapt că stau aici mă face fericit oricum.

Demelza începu să povestească despre unul sau două lucruri, dar nu în stilul ei fluent, caracteristic. De regulă, îi venea foarte uşor să discute, indiferent de nivel, dar nu şi acum, şi se bucura de orice întrerupere cauzată de hohotele de râs sau de vocile copiilor care se auzeau din spatele casei.

— Sunt copiii mei şi unii dintre prietenii lor, îi explică ea. Se duc să construiască un zid imens de nisip în calea fluxului.

— Şi tu voiai să pleci cu ei?

— Nu, nu. Au pe cineva cu ei, care să le poarte de grijă. Mai devreme i-am dus la bazin, să se scalde.

Bărbatul se ridicase iar acum mijise ochii, privind atent către plajă.

— Să înţeleg că vine fluxul, în cazul ăsta?

— Da. La scurt timp după miezul zilei începe să urce. Dar nu este nivelul maxim. Aici, fluxul atinge nivelul maxim pe la cinci după-amiaza.

Pentru un timp, se lăsă tăcerea. Demelza privi o albină care se hrănea dintr-o floare de liliac. Abia se târa, cu picioarele grele ca după o beţie zdravănă, de la o stamină la alta, asemenea unui soldat gras, care duce cu el prea multă pradă. Florile abia trecuseră de perioada lor de înflorire maximă, dar parfumul lor stăruia greu în aer.

— N-am putea merge astăzi într-acolo? întrebă el.

## II

Privind în urmă, îşi amintea destul de bine toate argumentele oarecum haotice pe care le invocase împotriva rugăminţii lui. Deoarece creierul ei fusese blocat de o emoţie neaşteptată, nu reacţionase suficient de rapid încât să înţeleagă că nu era nevoie de niciun argument la o asemenea sugestie: un simplu refuz politicos ar fi fost de ajuns. În loc de asta, inventase o serie de scuze, una mai penibilă decât alta, în opinia ei, pentru ca, în cele din urmă, în faţa soluţiilor pe care le propunea el la fiecare scuză a ei, să se trezească spunând:

— Păi… cred că putem.

Pe drumul de coborâre către Golful Nampara, cu pârâul aproape secat clipocind abia auzit lângă ei şi însoţiţi de servitorul cel înalt care căra solemn vâsle şi furcheţi, Demelza se întreba dacă fusese într-adevăr lipsit de cuviinţă din partea ei să accepte sugestia lui. Manierele aristocraţilor reprezentau un subiect cu care ea nu era pe deplin familiarizată. Ross probabil nu avea să fie încântat atunci când urma

să afle. Nimeni altcineva nu conta. Dar ce putea fi oare rău în asta? Chiar şi în lipsa servitorului cel înalt, focile erau ele însele nişte însoţitoare suficient de bune.

— De ce e apa pârâului atât de roşie? vru să ştie Hugh.

— Din cauza spălării minereului, la mină.

Când ajunseră însă la mica plajă acoperită de pietriş şi scoaseră şalupa din grota în care era adăpostită, după care o târâră până la mal, Demelza constată că cel puţin servitorul nu avea să îi însoţească.

— O să fim plecaţi mult timp?

— A... cam vreo oră. Nu se ştie niciodată sigur. S-ar putea să nu întâlnim niciuna în jur.

— Atunci, aşteaptă aici, Mason. O să am nevoie de ajutorul tău să aduc barca iar la mal.

— Da, domnule.

— A, pot face eu asta, spuse Demelza. Am tras-o singură la mal şi înainte.

— Mason poate aştepta la fel de bine şi aici, nu neapărat acasă, spuse Hugh.

— Nu mai bine vine cu noi, ca să vâslească?

— Nu... Dacă îmi dai voie, o să vâslesc eu.

Demelza ezită.

— E o plăcere atât de rară să discut cu tine, încât m-aş bucura să am privilegiul intimităţii, explică el.

— A, bine atunci...

Obişnuită să se urce singură în barcă, desculţă şi udă până la genunchi, i se păru oarecum amuzant să fie ajutată să urce de cei doi bărbaţi, care o ţineau ca pe un obiect de porţelan. Se aşeză în spatele bărcii şi îşi legă părul cu o eşarfă verde din mătase atunci când fură împinşi de la mal.

Marea dansa cu unduiri line în jurul lor, în soare. Hugh îşi scosese jacheta cea lungă şi vâslea acum în cămaşă. Avea antebraţele palide şi câteva fire răzleţe de păr închis la culoare de-a lungul lor. Când îl văzuse pentru prima oară la Tehidy, i se păruse că are chip de uliu, dar ascuţimea trăsăturilor lui aducea cu ceva mai puţin prăduitor; oasele fine erau prea delicate, forma feţei era mai degrabă aristocrată decât agresivă. Acum, în barcă, nu purta pălărie, iar părul lui era legat la spate cu o panglică.

Barca avea un catarg şi o mică pânză care putea fi ridicată, dar astăzi singura adiere era creată de trecerea lor prin apă. Hugh începu în scurt timp să transpire şi chiar şi Demelzei îi era cald, deşi era îmbrăcată atât de sumar.

— Lasă-mă să vâslesc şi eu puţin, spuse ea.

— Ce face? zâmbi el. N-aş putea să te las să faci asta.

— Pot să vâslesc foarte bine, să ştii.

— Nici măcar nu se cade să te las să încerci.

— Atunci vâsleşte încet. Nu e mai mult de un kilometru şi jumătate până acolo.

El încetini şi lăsă vâslele să ţină drumul, fără să depună prea mult efort. Înaintau spre vest, în direcţia satului Sawle, la o distanţă nu mai mare de o sută de metri de

faleza impozantă. Ici-colo, mici plaje apăreau ca nişte limbi de nisip în golfuri la care nu se putea ajunge decât pe mare. Nu erau bărci prin jur. Pescarii din Sawle, amatori sau profesionişti, aveau, de regulă, mai mult profit în apele de dincolo de Trevaunance.

Hugh se opri şi duse un braţ în dreptul frunţii.

— Sunt fericit că ai venit cu mine. Parcă Dryden a fost cel care spunea: „Mâine n-ai decât să dai ce ai mai rău din tine, pentru că eu am trăit azi cât am putut de bine”.

— Ei bine, e foarte posibil ca vremea asta frumoasă să nu ţină.

— Nu despre vreme e vorba, draga mea Demelza. Sunt alte lucruri pe care vreau să ţi le spun.

— Sper că nu sunt lucruri pe care n-ar trebui să le spui.

— Sunt lucruri pe care nu *doresc* să le spun. Crede-mă!

Ea nu-şi putu ascunde surpriza, iar el zâmbi din nou, după care răsuci vâslele cu mâna, privindu-şi palmele.

— În mod surprinzător, ca ofiţer nu prea apuci să îţi exersezi mâna de vâslaş. Pe vremuri aveam bătături în palme, dar acum au dispărut.

— Ce spuneai că vrei să-mi zici?

— Din nefericire, trebuie să-ţi spun că permisia mea din marină nu este pe termen nedeterminat. Este definitivă. Am fost lăsat la vatră. Altminteri, desigur, nu m-aş afla aici. Pe timp de război, permisiile la ţărm sunt extrem de rare.

— Lăsat la vatră?

— Mă rog, nu chiar în calitate de rebel. Nava noastră a fost una din cele norocoase. Căpitanul Grant e modelat din acelaşi aluat precum Collingwood sau Nelson. Dar e tot un soi de rebeliune… Sau, cel puţin, ineficienţă.

— *Ineficienţă?* Tu? Cum e posibil?

— Îndoiala ta e balsam pentru inima mea. Ei bine, nu, dar este, aşa cum spuneam, o formă de insubordonare. Ochii mei nu mă mai ascultă. Odată au refuzat să recunoască un steag aflat la două sute de metri. Acum nu-l recunosc nici măcar de la cincizeci. Ca orice *matelot* rebel, nu vor să ţină seama de disciplină.

Demelza îl privi lung:

— Hugh, îmi pare extrem de rău… Dar ce voiai să-mi spui?

El începu să vâslească din nou.

— Spun că abia reuşesc să văd ţărmul de aici. Spune-mi pe unde o luăm.

Demelza continuă să îl privească în tăcere. Ţinuse mâna în apă peste marginea bărcii. Acum şi-o trase înapoi şi lăsă picăturile să cadă pe bancă, lângă ea.

— Dar urma să fie mai bine. Tu ai spus asta când ne-am întâlnit prima oară.

— Trebuia să fie mai bine, dar acum e mai rău. Am văzut doi doctori specialişti în Londra, unul medic în marina militară, celălalt particular. Amândoi au căzut de acord că nu se mai poate face nimic.

Pentru Demelza, toată căldura zilei dispăruse subit.

— Dar chiar dacă nu vezi la distanţă, trebuie să existe de lucru la ţărm sau…

— Nu cu diagnosticul ăsta. Ei cred că mi-a mai rămas puţin timp.

— Puţin timp?…

— Ah, mă rog, totul a fost împachetat în vorbele lor preţioase, precum pomul de arminden. Concluzia lor e însă că ar exista ceva în neregulă în spatele ochilor şi că în şase luni sau cam pe acolo o s-o iau pe urmele lui Milton[16], fără să mă bucur însă în egală măsură şi de o parte din talentul lui.

## III

— Este sezonul când se nasc puii? întrebă Hugh.

— De regulă nu la soiul ăsta. Cele mai multe foci fac acum pui, da, dar acestea – acestea se nasc de regulă mai târziu: în septembrie sau octombrie. Sau, cel puţin, aşa am observat eu. Nu sunt de prin părţile astea, aşa că nu ştiu prea multe despre ele.

— Şi sezonul de împerechere?

— Cam tot aşa. Ar trebui să le auzi atunci – fac o gălăgie de nedescris!

— Demelza, nu mai fi atât de tristă! Altminteri, o să-mi pară rău că ţi-am spus.

— Şi cum aş putea fi altfel?

— Poate se înşală. Doctorii nu ştiu prea multe, nici măcar în vremurile noastre. Iar astăzi e bine; adu-ţi aminte vorbele lui Dryden!

— Şi atunci de ce mi-ai spus? *De ce?*

— Pentru că nu mai ştie nimeni altcineva… Le-am ascuns vestea asta alor mei… Şi trebuia să spun cuiva. Iar tu eşti prietena mea cea mai apropiată.

Ea studie şi percepu încordarea şi amărăciunea ce răzbăteau de dincolo de tonul lui zeflemitor.

— Asta nu face decât să înrăutăţească lucrurile.

— Mai povesteşte-mi despre grota aia!

— E chiar acolo. Mai avem cel mult o jumătate de kilometru. Dacă foloseşti vâsla stângă. Pe vremuri era o mină care se scurgea acolo, dar mina aia e părăsită de vreo jumătate de secol sau poate mai mult. În câteva luni, o să fie mare aglomeraţie – stâncile sunt pline de foci. Acum, ar trebui să fie măcar câteva – chestie de noroc.

— Te rog! Acum chiar îmi pare rău că ţi-am spus.

— Te aştepţi să fiu veselă şi să mă port ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic?

— Nu… Îmi pare rău. Am fost egoist şi n-am înţeles cum te va afecta pe tine. Sunt… foarte măgulit.

— Nu fi! Nu sunt supărată ca să te simţi tu măgulit.

El fixă vâslele şi trase adânc aer în piept.

— Aşa… Dar asta nu trebuie să ne strice ziua. Bineînţeles, ar fi trebuit să-ţi scriu, să-ţi spun. Dar… uită-te la mine, ascultă-mă…

---

**16** John Milton (1608–1674), celebru poet englez, cunoscut în special pentru poemul epic „Paradisul pierdut”. (n.tr.)

— Da… spuse ea, ridicând privirea.

— Trăim într-o lume nesigură, spuse el cu blândeţe. În cele mai bune momente ale ei, viaţa e scurtă. Mâine, francezii sau olandezii ar putea să debarce, să facă ravagii, să ucidă şi să ardă totul în cale. Săptămâna viitoare, holera poate ajunge la Padstow sau Falmouth, pe o navă. Sau epidemia asta de vărsat. Şase luni! Chiar dacă medicii nu greşesc, mai sunt încă şase luni! Ce n-ar da acum rebelii ăia care îşi aşteaptă judecata pentru încă şase luni de viaţă şi de distracţie? „Mâine n-ai decât să dai ce ai mai rău din tine, pentru că eu am trăit azi cât am putut de bine.” Nu te pot oare convinge să uiţi ceea ce ţi-am spus – sau măcar să treci cu vederea?

— Uşor de zis, greu de făcut…

— Zâmbeşte-mi, te rog! Când te-am văzut prima oară, n-ai zâmbit deloc cât a ţinut cina, ci abia când am coborât către lac, după aceea… A fost ca şi cum cineva începuse să împrăştie diamante.

— Of, *ce prostii*, Hugh!

— Hai, te rog! Doar un zâmbet mic. Nu mai dau la vâsle până nu zâmbeşti!

— Pot să vâslesc şi singură, spuse Demelza.

— Asta ar însemna rebeliune în largul mării, iar eu nu am nici măcar o vergă mai acătării la îndemână!

Demelza zâmbi nesigur, iar el scoase un mic chiot de bucurie.

— Linişte! spuse ea. O să le sperii. Se sperie tare uşor şi pe urmă n-o să mai vezi niciuna, cu tot deranjul tău până aici!

— Foci? A, da, parcă pentru asta venisem aici, glumi Hugh.

Desfăcu din nou vâslele şi, conformându-se instrucţiunilor ei, începu să vâslească spre faleză.

Soarele era sus pe cer, iar umbrele erau foarte scurte. Din cauza unghiului coastei faţă de soare, partea din faţă a falezei era bătută de razele soarelui, şi chiar şi atunci când ajunseră la trei metri de stânci tot erau în plin soare. Demelza vru din nou să ia vâslele, ştiind că va trebui să se apropie de grotă dintr-un unghi, astfel încât să nu sperie animalele. Dar el continua să vâslească. Zece sau douăsprezece foci mari coborâseră deja de pe stânci pe măsură ce ei se apropiau.

Pe stânci, lângă intrarea în grotă, era epava unei nave. Cea mai mare parte din ea fusese făcută bucăţi cu mult timp în urmă, dar câteva vergi şi prora rămăseseră înţepenite într-un loc unde erau ferite de forţa valurilor, iar acum atârnau alge pe ele, precum giulgiul unui mort. Vizavi era o fâşie de plajă cu nisip fin, nu mai lată de 10 metri, cu laterale foarte abrupte.

Auziră ţipetele focilor şi, din când în când, o ciudată tânguire prelungă, care ar fi putut veni de la un om aflat în suferinţă, ca şi cum nişte marinari demult înecaţi s-ar fi ascuns în grotă. Aici, în ciuda vremii calme, deveneai conştient de acel permanent du-te-vino al mării – pe care nu îl percepeai neapărat ca pe un val, ci ca pe o răsuflare a oceanului.

— Nu cred că le-am deranjat, spuse Demelza, atunci când cotiră.

La intrarea în grotă, încălzindu-se la soare pe stânci, erau vreo douăzeci de foci

cenuşii – sau poate mai multe – unele mari, altele ceva mai mici. Hugh se opri din vâslit, lăsând barca să plutească în voie către ele. La început, mamiferele nu părură să îi observe pe intruşi; apoi, lăsară impresia că sunt mai degrabă curioase decât alarmate. Treptat, remarcară toate şalupa. Feţele lor păreau aproape umane sau pe jumătate umane şi, în acelaşi timp, tinere şi bătrâne, copilăroase şi mustăcioase, inocente şi trecute prin viaţă. Una dintre ele scoase un ţipăt curios, iar o alta mai mică, puiul ei, răspunse cu un behăit printre mustăţi. O alta căscă. Din grotă se auziră mai multe zgomote amestecate.

Demelza spuse pe o voce şoptită:

— Am auzit că le place foarte mult muzica. Se spune că uneori mai vine aici Pally Rogers cu fluierul lui şi se strâng toate în jurul bărcii.

Plutind în voia valurilor, se apropiaseră puţin prea mult de una din foci, iar aceasta se ridică pe stânca pe care se afla, îşi curbă spatele şi se aruncă pe o altă stâncă, ceva mai departe, cu o serie de smucituri. Soarele era prea cald ca să-şi dorească să se arunce în mare.

— Aş vrea ca mătuşa mea să fi fost aici, spuse Hugh. Şi copiii. Cu toate acestea, aş fi puţin îngrijorat, ca nu cumva tot grupul de foci să se arunce brusc în apă, pentru că ar putea răsturna barca.

— E posibil.

— Ştii să înoţi?

— …Cred că aş reuşi să mă menţin la suprafaţă.

După câteva clipe, el spuse:

— Îmi pare tare rău că nu sunt aici – ar fi absolut încântaţi. Dar mă şi bucur că ei nu sunt aici, pentru că aşa sunt *eu* încântat.

— Mă bucur.

— A, nu de foci, deşi n-am crezut niciodată că le voi vedea atât de bine şi îţi mulţumesc că m-ai adus aici. Încântarea mea vine din faptul că am petrecut dimineaţa alături de tine.

— Păi, dimineaţa e pe jumătate încheiată, spuse Demelza nesigură. Deci cred că ar trebui să intrăm puţin în grotă, iar apoi să pornim spre casă.

Şalupa se oprise şi se freca de o stâncă plină de alge. Tocmai atunci, oceanul răsuflă din nou, iar Hugh trebui să facă o mişcare bruscă cu o vâslă, pentru a evita pericolul. Atât le trebui focilor! Una după alta, începură să îşi târâie cu greu trupurile lucioase şi voluminoase pe stânci, sprijinindu-se pe labele din faţă, după care alunecară şi se scufundară în mare, plesnind apa cu burta. Vreme de câteva clipe, urmă un freamăt de nedescris; capete şi trupuri se răsuceau răsuflând anevoie, foarte aproape de barcă; aceasta se legăna şi se înclina, iar marea liniştită clocotea în valuri mici, printre stâncile presărate în apele sale. Apoi furtuna se potoli la fel de repede precum începuse, barca se linişti, iar ei rămaseră privind lung la stâncile goale acum, într-o linişte deplină, tulburată doar de ţipătul unui pescăruş.

Demelza începu să râdă şi îşi şterse stropii de apă de mare de pe faţă şi de pe rochie.

— Pentru tine a fost cel mai rău! spuse Hugh.

— Asta o să mă ajute să mă răcoresc. Nu cred că le-am speriat pe mustăcioasele din grotă. Dar înaintează cu grijă şi nu te duce prea departe!

În jurul lor, marea era de un albastru iridescent, străpuns ici-colo de umbrele negre ale stâncilor; însă la intrarea în grotă, unde razele soarelui nu ajungeau, apa căpăta o nuanţă de verde-jad transparent, reflectând o lumină slabă în interiorul grotei. Pe măsură ce pătrundeau mai adânc în lumea aceea, lumina pălea tot mai mult, şi, orbiţi de soarele strălucitor de afară, reuşiră să vadă doar că grota era adâncă şi că se afunda în întuneric. Însă nu departe de ei, în stânga, era o altă grotă, o derivaţie a celeilalte, cu o plajă cu pietre netede, plină de resturi de lemne aduse de apă, de alge şi oase de sepie. Pe această plajă, se odihneau nişte forme mari, întunecate. Hugh puse vâslele jos, să reducă viteza, iar în acel moment, vreo douăzeci – sau poate mai bine – de chipuri cenuşii îi priviră iscoditor; erau mai bătrâne decât cele pe care le văzuseră afară, mai fioroase, mai împovărate de experienţa binelui şi a răului, a luptei pentru viaţă şi a morţii inevitabile.

Una dintre ele scoase un geamăt prelung, înfiorător, în întunericul grotei. Era un ţipăt născut din vânt şi valuri, dar, cu toate acestea, părea să aibă ceva uman în el, la fel ca marea. Era un ţipăt lipsit de ostilitate, dar şi de orice fel de speranţă. Apoi, deodată, prinseră să se mişte: o avalanşă de forme clămpănitoare păru să se lanseze într-un atac asupra bărcii. Şalupa se înclină ameninţător, se scufundă pe jumătate în apa înspumată, apoi fu lovită, ridicată şi zguduită pe un fundal de mugete şi mormăieli frenetice; şi se izbi puternic de peretele de stâncă al grotei. Apoi, pentru a doua oară, începu să se aşeze, iar ei rămaseră privind cu ochii măriţi la creaturile acelea imense, cenuşii şi lucioase care se tot roteau şi răsuceau prin apă în goana lor spre largul mării.

## IV

Spectacolul se încheiase. Hugh vâsli înapoi la lumina soarelui. În şalupă, apa era adâncă de vreo cincisprezece centimetri, dar, privind peste marginea bărcii, acolo unde loviseră stânca, observă doar câteva adâncituri în scândura solidă, fără nici o altă pagubă. Amândoi erau uzi şi râdeau în hohote. Nu mai rămăsese nicio focă prin preajmă.

— Acum, mai mult decât oricând, mă simt absolut uşurat că nu am adus-o pe doamna Gower. Îţi inviţi toţi prietenii să ia parte la experienţa asta încântătoare?

— E prima dată când intru şi eu în grotă! spuse ea.

Bărbatul râse din nou.

— Atunci, mă bucur că ne-am încumetat să intrăm. Dar, dacă pierdeam barca, aşa-i că nu mai aveam cale de întors?

— Presupun că am fi putut să ne căţărăm cumva.

Hugh se încruntă, studiind atent peretele falezei.

— Sunt obişnuit să mă caţăr în copaci, dar la asta nu m-aş fi gândit. Îmi pare rău că te-ai udat aşa.

— Mie îmi pare rău că te-ai udat *tu*.

El se uită în jur:

— Fâşia aceea de nisip. Putem scoate apa din barcă. Altminteri, o să ai picioarele ude tot drumul până acasă.

— Nu contează. Nu răcesc.

Însă el vâsli către plajă şi sări pe mal. Ea îl urmă şi, tocmai atunci, oceanul respiră din nou, împingând şalupa cu o blândeţe ironică, astfel încât aceasta ajunse pe mal fără pic de efort. Uitând de opiniile sale despre fragilitatea ei, Hugh îi permise Demelzei să îl ajute să întoarcă barca, înainte ca apa să se retragă complet. Apoi se aşezară amândoi pe nisip, privindu-şi hainele şi lăsându-le să se usuce la soare.

— Demelza, începu el.

— Da.

— Mi-aş dori să-mi dai voie să fac dragoste cu tine.

— Dumnezeule! exclamă ea.

— Ah, ştiu că este… urât din partea mea să spun aşa ceva. Ştiu că este şi nedrept, şi lipsit de tact din partea mea să spun aşa ceva. Ştiu că pare că profit într-un mod impardonabil de bunătatea asta pe care mi-o arăţi. Ştiu că pare – probabil – un lucru vrednic de dispreţ să atentez – sau fie şi numai să-mi treacă prin cap să atentez – la onoarea unei femei căsătorite cu bărbatul care m-a salvat din închisoare. Ştiu toate astea.

— Ar fi mai bine să plecăm spre casă acum, spuse ea, găsindu-şi cu greu cuvintele.

— Mai dă-mi cinci minute – măcar să stau aici cu tine.

— Ca să mai spui şi alte astfel de lucruri?

— Poate să explic câte ceva din ceea ce simt – astfel încât să nu mă judeci prea aspru.

Demelza prefira nisipul fin printre degete. Capul ei era plecat, iar părul îi cădea în faţă, acoperindu-i mare parte din chip. Îşi scosese încălţările, iar picioarele ei erau acum afundate în nisip.

— Pe tine nu pot să te judec *aspru*, Hugh, cu toate că nu înţeleg cum îmi poţi spune aşa ceva, mai ales astăzi.

El îşi scutură apa de pe cămaşă.

— Lasă-mă să-ţi explic un lucru, mai întâi. Tu crezi că ăsta e un lucru îngrozitor – faptul că îţi cer să-i fii infidelă lui Ross. Iar în sensul cel mai strict al cuvântului, chiar aşa şi este. Dar… cum aş putea să mă exprim mai clar decât atât? Dacă oferi dragoste, nu înseamnă că rămâi cu mai puţină. Iubindu-mă pe mine nu îţi vei distruge iubirea pentru Ross. Din dragoste mijeşte dragoste; ea nu piere niciodată, doar se multiplică. Dacă îmi oferi şi mie o parte din dragostea ta, asta nu înseamnă că îţi vei trăda dragostea pentru Ross. Ba din contră, o vei face mai puternică. Tandreţea nu e precum banii: cu cât oferi mai mult din ea, cu atât ai mai mult de

oferit altora. Tu simţi ceva pentru mine, aşa-i?

— Da.

— Atunci, spune-mi un lucru: ai fi putut avea aceleaşi sentimente pentru mine, atât de multă căldură şi înţelegere, dacă nu l-ai fi iubit pe Ross?

— Poate. Nu ştiu.

— Dragostea nu e un bun pe care să-l pui la păstrare. Trebuie să o împarţi. Este un balsam şi o binecuvântare. Cunoşti parabola cu pâinile şi cu peştii? Întotdeauna este greşit înţeleasă. Hristos împărţea pâine *spirituală*. De aceea era suficientă pentru cinci mii de suflete. E un miracol care se întâmplă tot timpul.

— Cinci bucăţi de iubire, spuse Demelza. Şi cei doi peştişori ce erau?

— Eşti foarte neîndurătoare, Demelza.

— Nu sunt.

Unul dintre pescăruşii negri mai mari trecu în zbor foarte jos pe deasupra capetelor lor, umbrind temporar cu aripile lui lumina soarelui. Alţi doi ţipară undeva sus, pe faleza de deasupra lor. Căldura zilei îi răpise cerului şi ultima pată de culoare. În micul golf părea să nu mai fie niciun strop de aer.

— Spuneai că nu înţelegi cum îţi pot cere asta, mai ales astăzi. Ţi-o cer astăzi pentru că nu mai există o altă zi şi nu va mai exista niciodată o altă zi. Iar asta nu din cauză că m-aş lăsa eu pradă nu ştiu căror slăbiciuni, ci strict prin natura împrejurărilor. Nu va mai exista *niciodată* o zi ca asta. Poate crezi că îţi cer – în mod nedrept – să faci asta din milă. Şi nu greşeşti. Dar *nu* – nu din milă pentru un om care ar putea să-şi piardă vederea; ci din milă pentru cineva care te iubeşte aşa cum îl iubeşte pe Dumnezeu şi care crede că e condamnat să rămână pentru totdeauna dincolo de porţile raiului.

Demelza făcu un gest aproape nervos:

— Nu este *adevărat*, Hugh! Nu există rai în iubire! Este... Gândeşti exact pe dos! Dragostea – genul de dragoste pe care mi-l ceri tu – este pământean, lumesc. Frumos, poate – uneori e ca şi cum ai descoperi o mină de aur. Dar este pământean – lumesc! E greşit să vorbeşti despre rai aici! Probabil dragostea este sentimentul cel mai apropiat de rai de care au parte fiinţele umane. Dar, chiar şi aşa, tot rămâne în afara porţilor raiului! Pentru că e *umană*, în sensul că e uşor de pierdut, şi animalică, după felul în care funcţionează – deşi e mai mult, mult mai mult decât animalică. Adesea, ea te înalţă, te face să cazi în extaz... dar... Dar să nu confundăm lucrurile! E... o greşeală teribilă să pretindem că ar fi, de fapt, altceva.

Urmară câteva clipe de tăcere. El o privi cu ochii lui întunecaţi şi sensibili:

— Deci tu crezi că am apelat la argumentele greşite. Crezi că raţionamentul meu este specios?

Ea îi întoarse privirea, printre firele de păr rebele, şi îi zâmbi:

— Habar n-am ce înseamnă asta. Dar aşa cred.

— Şi atunci cum... Dacă ai vrea să te laşi convinsă... Cum m-ai sfătui să pun problema?

— Dar eu nu vreau să mă las convinsă.

— Există vreun risc?

— Nu risc. „Risc” nu e cuvântul potrivit.

— Speranţă, atunci.

— Nici speranţă nu e bine. Dar, Hugh, tu trebuie să ştii că mă tulburi, mă emoţionezi… Şi nu e vorba despre milă aici. Aş vrea – o, cât aş vrea! – să fi fost milă.

— Eu mă bucur că nu e.

— Toate vorbele acelea frumoase pe care le-ai spus, cum că dragostea este… Cum îi zice? Divizibilă. Pot să te întreb dacă tu crezi că alte sentimente sunt şi ele divizibile? Loialitatea, încrederea, de pildă?

El se ridică în genunchi, după care se aşeză înapoi pe călcâie. Petele mari şi ude de pe cămaşa lui de chembrică începuseră să se zvânte.

— Nu, spuse el smerit. Aici m-ai prins. Clătină din cap: Aici chiar m-ai prins.

Ea începu să deseneze pe nisip. Inima îi bătea atât de tare, de parcă avea o darabană în interior. Gura îi era atât de uscată, încât nici nu putea înghiţi. Goliciunea trupului ei pe sub rochie părea să fi devenit deodată mai vizibilă, părea să fi înflorit. Îi scăpă un geamăt uşor, pe care încercase să îl înăbuşe cu totul, fără să reuşească pe deplin.

El se lăsă pe spate şi o privi. Îi mai despărţeau numai câteva zeci de centimetri.

— Ce este?

— Hai să plecăm, te rog!

— Atunci pot măcar să te sărut?

Ea ridică privirea din pământ şi îşi împinse părul pe spate.

— N-ar fi cea mai bună decizie.

— Dar îmi vei da voie?

— Probabil că nu voi putea să te opresc.

El se apropie de ea şi ştiu din momentul în care o atinse că bătălia era deja câştigată. Îi luă faţa în mâini, ţinând-o ca pe o cupă din care urma să bea, iar apoi o sărută. Cu o mină serioasă, fără urmă de zâmbet pe buze, îi atinse pleoapele, obrajii, părul, şi oftă, ca şi cum, în momentul acela, consimţământul ei era totul pe lume şi nu mai avea nici o altă dorinţă.

— Hugh…

— Nu spune nimic, iubita mea. Nu spune nimic!

Îi puse mâna stângă la ceafă, susţinând-o, până ce, uşor, femeia se sprijini de ea şi apoi se lăsă în jos, cu spatele pe nisip. Apoi, bâjbâind, cu mâna dreaptă, el începu să îi descheie nasturii rochiei.

# Cartea a treia

## Capitolul 25

### I

Ross lipsi trei nopţi, nu una singură. Rămase în prima noapte la Verity, aşa cum aranjase; în a doua noapte, după ce, în urma întâlnirilor de apărare cu diverşi domni, multe chestiuni rămăseseră nerezolvate, poposi la castelul Pendennis, pe promontoriul care dădea spre portul Falmouth, în calitate de oaspete al stăpânului acestuia, John Melville. Guvernatorul Melville abia ajungea la nasturele de sus al jiletcii lui Ross şi purta o uniformă stacojie şi o pălărie în colţuri, pe care o ţinea pe cap chiar şi la masă. Ciotul braţului său stâng atârna într-un bandaj din mătase neagră, astfel că un infirmier trebuia să-i taie alimentele din farfurie, iar orbita ochiului drept era acoperită cu un petic de mătase neagră şi o panglică de satin. Păşea ţanţoş, ca şi cum ar fi fost la paradă, şi dădea ordine pe un ton răstit, ce aducea cu lătratul unui mic terier. Ca persoană, nu prea era pe placul lui Ross, dar era o schimbare bine-venită faţă de atitudinea ursuză a celor mai mulţi dintre ofiţerii amatori a căror principală îndeletnicire era să organizeze apărarea ţării. În ziua următoare, el îl duse pe Ross să vadă tabăra tot mai mare a prizonierilor de război francezi de la Kergillack, lângă Penryn. Aici erau acum mai bine de o mie de bărbaţi, o mare parte dintre ei fiind marinari; iar Ross era interesat să vadă cum era acolo în comparaţie cu ororile întâlnite la Quimper. Mulţi dintre ei stăteau sub o prelată, pe vremea asta însorită şi caniculară păreau arşi de soare şi destul de sănătoşi, iar mâncarea era numai bună. Dar pe timp de iarnă, când furtunile erau în toi, aici, în vârful dealului, era un peisaj deprimant.

Apoi îşi continuară drumul călare, să îl viziteze pe domnul Rogers la Penrose, şi cinară acolo. Cum seara lungă, de vară, se apropia de sfârşit, iar alternativa era un drum de patru ore călare, Ross era pe punctul de a accepta invitaţia de a dormi acolo, când sosi un mesager călare pe un cal înspumat, cu o cerere din partea lordului de Dunstanville, care îi ruga să pornească numaidecât spre Tehidy, fiind vorba despre o chestiune vitală de urgenţă naţională. Toţi cei de la masă se gândiră atunci că francezii debarcaseră undeva, lor revenindu-le obligaţia de a ridica provincia la luptă; dar mesagerul le spuse că era vorba despre nişte revolte sângeroase care izbucniseră în Camborne, iar lordul de Dunstanville avea nevoie de tot sprijinul pe care îl putea obţine ca să le înăbuşe.

Dintre bărbaţii prezenţi la cină, numai trei erau ceva mai tineri, iar guvernatorul Melville era de părere că nu se cade ca el, ca militar, să ia parte la suprimarea unei revolte civile, înainte ca autoritatea civilă să se recunoască înfrântă. Aşa se face că numai Ross, Rogers însuşi şi alţi doi dintre invitaţi îl însoţiră pe îngrijitorul de cai înapoi la Tehidy.

Acolo, deşi zona rurală pe care o străbătuseră la venire era destul de paşnică, activitatea era intensă. Revoltele avuseseră loc, de fapt, cu o zi în urmă. O mulţime de mineri furioşi, estimată la cinci sau şase mii de persoane, mulţi acompaniaţi de soţii, se adunaseră şi năvăliseră asupra satului Camborne, în vecinătatea căruia îşi aveau morile mulţi morari, şi ceruseră porumb la un preţ pe care îl stabiliseră ei înşişi. Morarii apelaseră la moşieri pentru ajutor, dar în condiţiile date, acestora le fusese teamă să nu agite şi mai mult spiritele. Deci, pe fondul unor cântece de rebeliune, porumbul fusese confiscat şi împărţit, minerii plătind ulterior preţul mic stabilit arbitrar. Mai grav era însă că unele case şi şoproane fuseseră sparte, bunurile din ele fuseseră furate, iar mai multe persoane care încercaseră să le ţină piept rebelilor fuseseră bătute cu violenţă.

Aproximativ treizeci de bărbaţi erau adunaţi în holul cel mare de la Tehidy, iar acum erau învestiţi ca şefi de poliţie. Numărul oamenilor creştea pe măsură ce mesagerii lui de Dunstanville aduceau noi şi noi recruţi din comitatele învecinate: agricultori, samsari, fierari, funcţionari, orice persoană pe care te-ai fi putut baza că îşi respectă îndatoririle civice în caz de urgenţă. Ross intră în salon, unde încă li se mai luau declaraţii morarilor, fiind întâmpinat într-o manieră foarte prietenoasă, dar, în acelaşi timp, sumbră, de Basset, care – în mod evident – era cel mai îngrijorat de întreaga situaţie. Probabil, se gândi, Ross, ceea ce îl deranja pe Basset nu era atât gravitatea actelor comise – pentru că, după toate aparenţele rezultate în urma mărturiilor, violenţele fuseseră neînsemnate, iar furturile mărunte – ci incapacitatea de reacţie a colegilor săi magistraţi. Era suficient să se vadă o singură dată şi să se afle la scară largă că magistraţilor le era teamă sau nu aveau nicio putere în faţa unei gloate dezlănţuite şi se alegea praful de toată autoritatea! Basset însuşi tocmai sosise de la Londra în ziua aceea – cu o noapte înainte fusese la Ashburton – şi luase hotărârea fermă că nelegiuirile şi anarhia nu trebuiau tolerate în comitatul în care el era principalul proprietar de terenuri şi unde era autorizat de rege să menţină pacea.

Odată pus la curent cu faptele, domnul Rogers era de aceeaşi părere. Un aer general de hotărâre şi încrâncenare pusese stăpânire pe oamenii adunaţi acolo, unii dintre ei fiind chiar cei care refuzaseră să se implice cu o zi în urmă. Le lipsise un lider cu suficientă energie şi curaj; acum aveau un astfel de lider.

Ross, cu obişnuitele lui simpatii împărţite, ar fi fost bucuros să se scuze şi să plece spre casă. Morarii şi negustorii reprezentau o mulţime bine hrănită şi nu făceau parte dintre oamenii pentru care el avea o simpatie aparte. Dar să plece acum ar fi însemnat să se declare făţiş împotriva propriei sale clase, într-o situaţie în care problemele nu mai erau atât de bine delimitate. De fapt, nu trecuse multă

vreme de când el însuşi condusese o revoltă; dar revoltele din marină – în special cele mai recente, când oameni precum Parker se erijaseră în mici dictatori cu un comportament nu prea diferit de cel al omologilor lor francezi – îl îndârjiseră oarecum împotriva nelegiuirilor de masă; iar refuzul de a oferi o mână de ajutor acum, că tot se afla aici, ar fi făcut să fie perceput ca părtaş al unor idei pe care ajunsese să le deteste.

Aşa că se conformă, deşi acţiunea i se păru cu fiecare oră mai dezagreabilă. Fiind o zonă de provincie, numele celor mai mulţi dintre instigatori erau cunoscute şi fuseseră confirmate de morari în declaraţiile lor, prin urmare identitatea lor nu era o problemă. Fură numiţi optzeci de şefi de poliţie în total, iar Basset îi împărţi în zece grupuri, fiecare din acestea primind sarcina de a aresta cinci rebeli. Dacă până dimineaţă erau închişi cincizeci de lideri, nu mai exista riscul altor tulburări. Basset luă un grup, Rogers, un altul, domnul Stackhouse din Pendarves îl luă pe al treilea, Ross, pe al patrulea şi aşa mai departe.

Lucrurile nu s-ar fi putut desfăşura în mai multă linişte. Până când se terminaseră toate aranjamentele, era deja ora unu noaptea. Înainte de ora două, se încheiase cea mai mare parte din arestări. Minerii erau în pat, dormind, cu excepţia unuia sau doi care erau la serviciu şi se întâmpla să fie în schimbul de noapte; fuseseră treziţi din somn, luaţi prin surprindere şi arestaţi fără să opună rezistenţă şi, în general, fără măcar să protesteze. Ţinând cont că era o operaţiune improvizată, Ross trebui să admită că totul fusese bine pus la punct, ceea ce îl făcu să recunoască abilitatea de organizator a lui Basset. Până când bărbaţii fuseră închişi în celule, sub pază, începea deja să se crape de ziuă. Ross refuză oferta unui pat la Tehidy. În schimb, se aşeză pe un scaun şi moţăi vreme de vreo oră, până se simţi în stare să pornească spre casă.

Pe drum, se opri la Killewarren, unde îl găsi pe Dwight treaz, deşi Caroline încă dormea, şi află – spre disconfortul lui şi mai mare, că Dwight fusese chemat în seara precedentă, iar el refuzase să vină. După ce Ross îi povesti, ursuz, evenimentele din noaptea precedentă, Dwight spuse:

— Ei, mă rog, situaţiile noastre erau oarecum diferite. Tu erai acolo, eu, nu. Eu aveam o scuză, tu, nu. Tu eşti proprietar de moşie în acest district. Eu am devenit proprietar abia recent, iar asta prin căsătorie. Cred că ai procedat bine dând o mână de ajutor.

Ross mormăi.

— Ei bine, chiar nu mi-a făcut deloc plăcere să-i trezesc pe nenorociţii ăia pe jumătate flămânzi în miez de noapte şi să-i scot dârdâind pe întuneric. E o imagine cu care nu voi trăi prea confortabil o vreme.

— Şi cum au de gând să procedeze în privinţa lor?

— Slavă Domnului că nu sunt eu judecător! A, mă aştept ca toată chestiunea asta să fie rezolvată foarte înţelept. Basset spunea că o să se ocupe sumar de vreo treizeci şi cinci dintre ei, urmând ca pe ceilalţi să-i trimită la Bodmin, cu nişte acuzaţii mai serioase. Nu e deloc genul răzbunător, iar acum că şi-a exercitat

autoritatea, cred că se va mulţumi cu nişte sentinţe uşoare.

Dwight ţuguie buzele.

— Să sperăm. Sunt vremuri grele pentru cei care intră în conflict cu legea.

Ross se ridică să plece.

— Transmite-i omagiile mele lui Caroline. Sper că i-a trecut indispoziţia aceea.

— Nu în totalitate. Eu cred că e anemică, dar nu se lasă deloc doftoricită. Bănuiesc că cele mai multe dintre poţiunile mele au ajuns în secret îngrăşământ de flori!

— De ce n-o duci undeva? N-aţi avut parte de o lună de miere adevărată, iar tu ţi-ai revenit de-acum destul de bine.

— Poate la anul.

— E mult până la anul. Ştii, cât ai fost tu în închisoare, Caroline a slăbit şi s-a stins pe picioare ca o floare culeasă şi lăsată fără apă. Când te-ai întors, ea a înflorit din nou. Cred… Fără îndoială, consideri că e o impertinenţă din partea mea.

— Încă nu e cazul.

Ross îşi studie îndelung prietenul înainte să continue. Simţea nevoia să vorbească deschis. După o noapte atât de scurtă şi de inconfortabilă…

— Ei bine, în opinia mea, Caroline este o tânără femeie a cărei înfăţişare şi a cărei stare de sănătate depind destul de mult de starea ei de spirit. Tu ai suferit mult la Quimper – dar aş îndrăzni să spun că, spiritual, nu atât de mult pe cât a suferit ea aici. Tu ai fost… Prin felul tău de a fi şi de a gândi, tu îţi găseşti mereu ceva de făcut. Ea, aici, a avut parte de aşteptare, de nelinişte şi de griji pentru un muribund care, vreme de luni în şir, a refuzat cu obstinaţie să moară. Aş crede că încă suferă din cauza asta în felul ei, tot atât de mult cum ai suferit şi tu, fizic, de pe urma greutăţilor din tabăra de concentrare. Are nevoie de o schimbare, Dwight, de un stimul.

Dwight se îmbujorase la faţă.

— Doctore Poldark.

— Da… Mi-e dragă Caroline. De-a lungul anilor am văzut-o foarte des şi consider că o cunosc aproape la fel de bine ca tine. Poate, într-un fel, chiar mai bine ca tine, pentru că sunt mai detaşat.

— Nu cu multă vreme în urmă, spuse Dwight, am discutat amândoi despre asta, Caroline şi cu mine. Despre dificultatea de a ne acomoda fiecare cu stilul de viaţă al celuilalt. Am încercat să… Să mă conformez ideilor ei, în mai multe feluri.

Ross mormăi, ca şi cum n-ar fi fost prea convins.

Dwight spuse destul de tăios:

— Dacă spui că dispoziţia ei este de vină pentru starea ei de sănătate, atunci nu faci decât să indici cauza evidentă a stării ei de spirit atât de proaste. Şi anume faptul că mariajul nostru nu este atât de fericit pe cât ar trebui. Şi cine sunt eu să spun că nu ai avea dreptate?

Ross îşi luă cravaşa.

— Dacă nu este atât de fericit pe cât ar trebui, atunci eu aş adăuga cuvântul

„încă”. Faptul că voi sunteţi atât de diferiţi din multe puncte de vedere nu echivalează cu sfârşitul lumii şi nici măcar cu sfârşitul unui mariaj. Ştii foarte bine asta – o ştiaţi amândoi cu multă vreme în urmă. Până acum aţi avut mai puţin de doi ani să vă acomodaţi unul cu celălalt. Nu e nevoie decât de timp şi de răbdare. Ştiu, *răbdarea* nu este punctul forte al lui Caroline, dar aveţi amândoi *timp*. Iar eu cred că trebuie să fii mai înţelegător cu ea, Dwight. Mă rog, mă rog, *şi* mai înţelegător, atunci. Trebuie să pui în balanţă şi avantajele şi să-ţi asumi consecinţele… Cu predica asta, ştiu, am intrat nepermis de mult cu bocancii în viaţa ta şi ai avea toate drepturile să ripostezi; nu uita însă că preocuparea mea pentru fericirea ei şi a ta este cât se poate de întemeiată.

— De vreme ce, dacă nu erai tu, n-ar fi existat nicio căsătorie, spuse Dwight. Cu atât mai mult.

— Cu atât mai mult, consimţi Ross. Este un gând care te obligă.

— Carevasăzică, n-am să ripostez, spuse Dwight, ci doar am să-ţi chem calul. Şi am să te trimit pe drumul tău, fără gânduri care să te oblige, din fericire, la căsnicia ta.

— Am avut şi noi parte de furtunile noastre, spuse Ross. Poţi să fii sigur de asta! Nimeni nu ajunge în port fără să se teamă de pericolul unui naufragiu.

## II

Atunci când sosi Ross, Demelza îi dădea lui Jeremy lecţiile de dimineaţă. Cu alte cuvinte, ţinea băiatul pe genunchi, cu un abecedar în braţe, învăţându-l literele, în timp ce Clowance, deloc cooperantă, bătea darabana pe podea cu o cană veche de tinichea pe care o găsise pe undeva. De-a lungul verii, cum vremea era frumoasă, Demelza stabilise această rutină de a-l obliga pe Jeremy să înveţe câte ceva înainte de a-i permite să meargă la scăldat.

Venirea lui Ross întrerupse această scenă, iar Demelza îl sărută cu căldură, în timp ce Jeremy i se agăţă de picior, iar Clowance începu să bată darabana şi mai rapid şi să cânte în acelaşi ritm. Dacă ar fi stat să analizeze mai atent, Ross ar fi priceput că sărutul Demelzei avea o căldură mai aparte şi că mâinile ei, care îl ţineau de haină în partea superioară a braţelor, îşi menţinură strânsoarea mai mult decât de obicei. Dar, pentru că acasă nu ştia să existe ceva în măsură să-i distrugă liniştea sufletească, iar afară se întâmplaseră multe între timp, Ross era preocupat de evenimentele din noaptea anterioară şi era nerăbdător să-i povestească despre ele.

Aşa că luă ceva în gură în timp ce vorbeau, iar apoi merseră să stea în grădină. Ross îşi dădu jos haina, iar Demelza scoase o umbrelă de soare şi vorbiră vrute şi nevrute, iar în cursul discuţiei ea pomeni în treacăt că Hugh Armitage fusese pe acolo marţi.

Ross ridică o sprânceană, zicând:

— Serios? Ce mai face?

Întrebarea lui era retorică.

— Foarte rău, răspunse Demelza. Nu neapărat ca stare generală de sănătate, dar a fost nevoit să părăsească marina militară.

— Îmi pare rău să aud asta. Ce s-a întâmplat?

— Cine a fost Milton?

— Milton? Un poet. Sau cel puţin era un poet pe care îl chema aşa.

— Şi a rămas orb?

— Da… Da, pare-mi-se că da.

— I-au spus lui Hugh că asta îl aşteaptă şi pe el.

— Dumnezeule mare! Ross o privi încruntat: Chiar îmi pare rău! Când a aflat asta?

— Nu ştiu precis. A venit însoţit de un îngrijitor de cai, care cred că era cu el tocmai din cauza problemelor de vedere. N-a vrut să rămână la cină, dar înainte de asta l-am dus la Grota Seal Hole. A dat de înţeles că ar vrea să meargă, iar eu nu am putut să-l refuz.

— Vrei să spui că aţi mers cu barca până acolo?

— Da. A spus că ar fi trebuit să vină şi doamna Gower cu copiii, însă unul dintre copii s-a îmbolnăvit, aşa că n-a mai putut veni.

— Şi focile erau acolo?

— O, da. Mai multe decât am văzut eu vreodată!

Ross se încruntă şi mai tare şi se lăsă o tăcere rău-prevestitoare.

— Mă întreb dacă s-a întâlnit cu Dwight.

— Cu Dwight? întrebă Demelza uşurată.

— Păi, ştiu că Dwight nu are cunoştinţe de specialitate pentru ochi, dar are o intuiţie foarte bună şi o înţelegere foarte bună în chestiuni de anatomie. Aşa că Hugh n-ar avea nimic de pierdut dacă l-ar consulta şi el… Dumnezeule mare, ce nenorocire! E din cauza perioadei petrecute în temniţă? I-au spus?

— Aşa se bănuieşte.

Ross se aplecă şi îl mângâie pe Garrick, care se ghemuise la umbra scaunului pe care stătea el.

— O mare nenorocire, într-adevăr. Uneori, lumea pare crudă şi lipsită de sens. Suficient de crudă faţă de om, fără ca omul însuşi să mai provoace, şi el, alte nenorociri…

Demelza luă o fustiţă de satin albastru, căreia i se desprinsese tivul. Începu să coasă. O albină – Demelza se întrebă dacă era mereu aceeaşi – le tot dădea târcoale florilor de liliac.

— Ce are de gând să facă? întrebă Ross.

— Hugh? Nu ştiu… Cred că se întoarce acasă la părinţii lui, în Dorset.

— Încă mai e îndrăgostit de tine la fel de mult?

Ea ridică privirea scurt, cu sfială:

— Acum… Nu mai ştiu.

— Şi tu?

— Îmi pare extrem de rău pentru el, aşa cum probabil te-ai aştepta.

— Ai grijă! Se spune că de la milă la iubire nu-i decât un pas.

— Nu cred că el şi-ar dori vreodată milă.

— Nu. Nici nu îmi imaginam asta.

Garrick se ridică de lângă scaunul lui, pe picioarele lui ciolănoase, negre şi miţoase, şi intră agale în casă.

— Nu-i place căldura, spuse Demelza.

— Cui? Lui Hugh?

— Nu, nu, nu, nu.

— Iartă-mă! N-am avut intenţia să glumesc.

Demelza oftă:

— Poate ar fi mai bine dacă am lua totul în glumă. Poate că luăm cu toţii viaţa prea în serios. Mă bucur atât de mult că te-ai întors, Ross! Aş vrea să nu mai pleci atât de des! Mi-aş dori tare mult asta.

— Şi eu mi-aş dori. Oricum nu obţin mare lucru în afara unor frustrări.

În seara aceea, cât ultimele raze de lumină mai stăruiau încă peste mare, ei făcură dragoste, iar el simţi, fără să mărturisească acest lucru însă, o revenire a pasiunii şi a intensităţii trăirilor ei, care lipsiseră întru câtva – deşi nu mult – în ultimele luni. Însă nu era pentru prima dată când sesiza la soţia lui anumite lumini şi umbre emoţionale care nu puteau fi clasificate ca senzuale sau afective – probabil derivau din fiecare în parte şi cedau fiecărui sentiment în parte, dar, în esenţă, rezultau dintr-o resursă mai adâncă a firii ei, pe care el nu reuşea încă să o înţeleagă în totalitate. Fiica simplă a unui miner nu era deloc simplă când venea vorba despre caracter.

Discutară o vreme într-o manieră calmă, mulţumită, neorganizată într-un fel anume, după care el adormi. După ce stătu o vreme întinsă, privind la ultimele raze ale amurgului care se stingeau pe tavan, ea se strecură de sub braţul lui protector, se furişă pe nesimţite din pat, îşi puse cămaşa de noapte şi merse la fereastră. Stelele răsăriseră pe fundalul unui cer posomorât, plaja şi stâncile falezei fiind pustii şi întunecate. Spuma valurilor, asemenea unei cicatrici, separa marea de nisip. Câteva păsări de noapte băteau din aripi în drumul lor către casă.

Deşi era cald în cameră, ea tremură uşor gândindu-se la josniciile săvârşite marţi.

Pentru ea, Ross fusese întotdeauna ceva mai mult decât un soţ. El era cel care o crease, cum s-ar spune, din nimicul care fusese altădată – un plod flămând, abia capabil să vadă sau să gândească dincolo de orizonturile nevoilor sale imediate, analfabet, needucat, plin de păduchi. În puţin peste treisprezece ani, cu încurajările lui permanente, ea devenise o femeie cu unele realizări modeste, o persoană care ştia să citească, să scrie şi să vorbească o limbă cât de cât corectă, să cânte la pian, să cânte cu vocea, să socializeze – şi asta nu numai în compania unor oameni de familie bună, dar şi în compania unor persoane cu adevărat importante. Mai mult decât atât, el o luase de soţie, îi oferise dragostea lui – în majoritatea timpului, grija

lui tandră – tot timpul, încrederea lui, o casă frumoasă, servitori care să se ocupe de toate treburile pe care ea nu dorea să le facă şi trei copii minunaţi, dintre care doi reuşiseră să supravieţuiască. Iar ea trădase toate aceste lucruri, într-un acces subit şi neaşteptat de milă, dragoste şi pasiune pentru un bărbat pe care abia dacă îl cunoştea, dar care se întâmplase să treacă pe acolo şi să-i ceară asta.

Nu prea era credibil. Cu câţiva ani în urmă, când Ross se dusese la Elizabeth – *o părăsise, o abandonase*, şi plecase la Elizabeth –, ea se dusese singură, călare, la un bal al familiei Bodrugan, hotărâtă să se răzbune în singurul mod care îi era la îndemână, şi se aruncase atunci în braţele unui ofiţer de armată scoţian, pe nume Malcolm McNeil. Însă atunci când ajunseseră la momentul hotărâtor, când se trezise singură în cameră cu un bărbat ciudat care încerca să o dezbrace cu afecţiune, ea îl respinsese, cu forţă chiar, îl muşcase ca o copilă necizelată ce era, reuşind să scape. *Indiferent* ce făcuse Ross, ea înţelesese atunci, aproape cu furie, că ea era femeia lui Ross şi nu-şi dorea – de fapt, nu putea accepta alături de ea – nici un alt bărbat. *Atunci*, cu toate că avea motivaţia necesară care să îi dea ghes, când certitudinea absolută a infidelităţii lui Ross îi arsese sufletul ca un fier încins, se dovedise incapabilă să-i fie infidelă la rândul ei.

Acum, când nu avea decât cel mult o bănuială că Ross se vedea din nou cu Elizabeth în taină, îşi permisese să alunece uşor în infidelitatea de care nu se crezuse vreodată capabilă.

Privea gânditoare noaptea de afară. Nu se întuneca mai mult. În spatele casei, răsărise luna.

Ca să fie sinceră până la capăt, nu-şi permitea nici măcar luxul de a-şi justifica greşeala dând vina pe povestea spusă de Jud, despre întâlnirile secrete ale lui Ross. Fireşte, cuvintele acelea îi stăruiseră în minte în toate acele luni, ştirbindu-i pe alocuri mulţumirea sufletească; iar pe nisipul fin de lângă Grota Seal Hole, apărată de faleza impozantă, cu un bărbat care îngenunchease în nisip alături de ea, privind-o, ideea aceea căpătase brusc contur, revenind în prim-plan, şi, pe moment, îi anulase voinţa. Dar n-ar fi putut să facă asta dacă impulsurile nu ar fi fost deja suficient de puternice în interiorul sufletului ei încât să profite de orice scuză pentru a se elibera în voie. Pentru că de o *scuză* era vorba, Demelza ştia sigur asta. Bună, rea, cine putea şti? Dar fusese o scuză pentru ceva ce era, din toate punctele de vedere, nescuzabil.

De asemenea, nu putea să se mintă spunându-şi că fusese impresionată din cale afară de abordarea romantică a lui Hugh. Normal că era plăcut să fii idealul cavaleresc al cuiva. Dar, una peste alta, ea nu avea temperamentul potrivit pentru a fi prea impresionată de treaba asta. Ştia prea bine că o astfel de viziune poetică asupra iubirii era imposibil de susţinut, iar ea îi dăduse lui Hugh foarte clar de înţeles acest lucru de-a lungul prieteniei lor. Ba, mai mult decât atât, extravaganţele lui, oricât de seducătoare ar fi fost, aveau tendinţa de a acţiona împotriva propriului scop. (Era oare incorect faţă de el să presupună că el *încercase* să o seducă, să ţească o vrajă în jurul ei, să o hipnotizeze cu atitudini idealiste şi

cuvinte frumoase? Probabil chiar era nedrept, pentru că sinceritatea lui cu greu putea fi pusă la îndoială.) În orice caz, ea refuzase să se lase astfel hipnotizată. Cu toate acestea, în cele din urmă, *pe el* nu îl refuzase. I se oferise cu pasiune şi dezinvoltură senzuală. Ruşinea, dacă existase, fusese foarte puţină. Se întâmplase sub soarele fierbinte, într-o izolare totală faţă de restul lumii.

Deci care era motivul? Atracţia, simpla atracţie fizică pe care o simţise din prima clipă în care îl întâlnise, cu un an în urmă; tristeţea, pentru vestea pe care o adusese cu el; oportunitatea, care coborâse asupra lor precum o pasăre stranie, făcând din izolare o himeră şi dându-i ei senzaţia că era o femeie oarecare sedusă de un bărbat oarecare.

Erau oare aceste motive, cu excepţia primului, mai bune decât nişte scuze oarecare? El o dorise din clipa în care pusese ochii pe ea, iar acum o şi avusese. Poate aşa avea să se vindece. Poate că acum, după ce o coborâse pe ea la nivelul altor femei, va putea să plece şi să uite. Era o vorbă din bătrâni care spunea că toate femeile sunt la fel, odată ce ai suflat în lumânare. El avusese multe alte femei, după cum lăsase să se înţeleagă. Acum, era şi ea una dintre ele. Acum, el putea să-şi îndrepte idealismul spre o altă fată. Poate faptul că i se oferise era, până la urmă, un lucru bun, pentru că îi eliberase mintea de dorinţa aceea, ajutându-l să se împace cu el însuşi şi să uite.

Demelza şi-ar fi dorit să poată crede asta. Sau aproape că şi-ar fi dorit. Nicio femeie nu vrea cu adevărat să simtă că, după ce i s-a oferit unui bărbat, el n-o mai consideră atrăgătoare. Dar această probabilitate părea acum mai mică decât păruse cu o zi în urmă. În după-amiaza aceea, în timp ce Ross dormea, încercând să uite o parte din frustrările şi angoasele acelei nopţi sinistre, acelaşi îngrijitor de cai înalt sosise din nou, clămpănind pe pietrele de la intrarea din faţă – singur, slavă Domnului, dar, chiar şi aşa, aducându-i ei un mesaj pe care Ross ar fi putut foarte bine să ceară să îl vadă. Ce-i drept, biletul de deasupra era destul de protocolar – o scrisoare politicoasă în care Hugh îi mulţumea pentru ospitalitatea de marţi şi îşi exprima speranţa că ea şi Ross vor veni să ia cina din nou la Tregothnan înainte ca el să se întoarcă acasă. Însă împăturit la interior era un alt bilet, cu o nouă poezie. Cine putea şti dacă ea ar fi avut iuţeala de mână necesară pentru a băga biletul în buzunar, fără să fie văzută?

Metrul poeziei era schimbat de această dată. Nu însă şi stilul:

*Cu binecuvântarea mării şi a nisipului,*
*Frumuseţea s-a aflat în mâinile mele umile.*
*Pe ea să o iau am venit*
*Ca un fluture atras de flacăra cea mai pură.*
*Trup mângâiat, frământat,*
*Aripi de dorinţă nemistuite.*
*Buze pe buzele mele aşternute,*
*Povestea iubirii noastre rostite.*

*Şi totuşi, sfârşit nu poate să existe,*
*În iubire vieţile noastre se-ntind.*
*Iar dacă ziua asta n-o să se mai repete vreodată,*
*Mândră e-a inimii mele amintire.*
*Mândru e-al mormântului meu acoperământ.*

Atitudinea lui nu părea să se fi schimbat încă, şi nici el nu părea să se fi vindecat de ceva. Atunci se vindecase oare ea? Dar ea de ce să se vindece? De un impuls senzual compulsiv de a se culca cu un alt bărbat, o singură dată în viaţă? O dorinţă perversă de a-i fi necredincioasă bărbatului pe care îl iubea? O dorinţă de a oferi fericire cuiva aflat sub o ameninţare grea, dacă stătea în puterea ei să o facă? O decădere morală subită, în timp ce stătea întinsă sub soarele cald, cu apa aceea sărată uscându-se pe trupul ei?

Partea ciudată şi uşor deconcertantă era aceea că Demelza nu era foarte sigură că avea de ce să fie vindecată. Nu se simţea mai puţin îndrăgostită de Ross decât înainte – din contră, într-un mod puţin pervers, probabil, simţea puţin mai multă dragoste pentru el acum. Nu avea sentimente diferite faţă de Hugh Armitage – sau erau foarte puţin schimbate. Se lăsase purtată de val cu el, încălzită de dragostea lui şi îi întorsese o parte din ea. Experienţa în sine, experienţa fizică – în caz că putea fi separată, chiar şi în gând, de acea tensiune care îi oprise inima în loc şi de dulcea emoţie a acelei zile –, nu fusese, în esenţă, diferită de ceea ce simţise înainte. Demelza nu avea sentimentul că devine o femeie uşoară în adevăratul sens al cuvântului. Nu o vedea ca pe o întâmplare posibil să se repete. Era doar puţin deconcertant faptul că nu simţea că s-ar fi schimbat prea mult în urma acelei experienţe.

Ceea ce nu însemna că fusese fericită în cele două zile care trecuseră de-atunci. Uneori, disconfortul şi anxietatea pe care le resimţea ar fi putut trece cu uşurinţă drept remuşcări amare pentru cine ştie ce nelegiuire făptuită. Din nefericire, remuşcarea era pentru Demelza un sentiment de care ea trebuia să-şi amintească, mai degrabă decât o senzaţie care să izvorască în mod natural din conştiinţa ei. Adevăratul ei disconfort venea dintr-o sursă cu totul diferită. În momentul de faţă, ceea ce se petrecuse marţi era un eveniment izolat, fără legătură cu trecutul şi fără să-i creeze vreo obligaţie pentru viitor. Dar, dacă Ross afla ceva, dacă ajungea măcar să bănuiască ceva, atunci taina acelei experienţe ar fi fost spulberată, intimitatea ar fi fost profanată, iar viaţa ei cu el ar fi putut fi distrusă.

Nu era un gând prea plăcut şi, stând acolo, la fereastră, străbătută din când în când de câte un fior în ciuda nopţii calde, Demelza nu avea o părere prea bună despre ea însăşi. I se părea că, dacă într-adevăr comisese un adulter, o făcuse din motive nepotrivite, iar dacă îi părea rău pentru adulterul comis, asta era din nou din motive nepotrivite.

În acea zi de marţi, era trecut de ora unu când plecaseră de pe plajă. Veniseră direct acasă.

În barcă, el îi spusese:

— Nu m-ai invitat la cină, dar n-am să rămân. Dacă se întoarce Ross, m-aş simţi jenat, iar adevărul este că acum şi pentru mult timp de acum înainte nu-mi doresc decât să fiu singur.

— Servitorul tău s-o fi săturat aşteptând…

— *Eu însumi* m-am săturat aşteptând… Când te pot vedea din nou?

— Presupun că va mai trece multă vreme până atunci.

— Pentru mine, multă vreme înseamnă deja prea mult.

— Când pleci acasă?

— La Dorset? Nu ştiu. Unchiul meu crede că o să fie alegeri în curând şi îl bate gândul să mă invite să candidez pentru Truro.

— Dar cum rămâne cu… Ah, probabil că el nu ştie?

— Nu încă. În orice caz, dacă alegerile au loc în vara asta, fără îndoială că i-aş putea păcăli pe electori. În afară de asta, bănuiesc că au mai existat membri orbi în Parlament şi înainte.

— Nu mai vorbi aşa!

— Păi, sunt lucruri care vor trebui spuse oricum, mai devreme sau mai târziu.

— Ochelarii nu-ţi sunt de niciun ajutor? Încă nu-mi dau seama cât de bine poţi vedea…

— Astăzi am văzut destul.

— Hugh, te rog, n-ar mai trebui să vorbim aşa. Nu mai e nevoie, sper, să-ţi cer să nu mai vorbim despre asta când ajungem la ţărm.

— Nu mai e nevoie să-mi ceri, Demelza. Iubita mea, nicicând nu vei avea de suferit de pe urma vreunei vorbe rostite de mine, te asigur.

Aşa că sosiseră la mal, iar servitorul acela impasibil, care stătuse la umbra stâncilor în tot acel răstimp, venise, solemn, să îi ajute să debarce. După ce adăpostiseră barca în grota de unde o luaseră, porniseră pe valea îngustă înapoi către casă, vorbind despre foci şi alte lucruri oarecare, iar el refuzase să intre în casă, dar rămăsese în prag, unde mai stătuseră puţin la taifas, până când fuseseră aduşi cei doi cai. Apoi cei doi bărbaţi urcaseră în şa şi o luaseră în sus, pe firul văii, în tropăit uşor de potcoave. Hugh nu îi făcuse semn cu mâna la plecare, dar, în schimb, se întorsese şi o privise îndelung, vreme de clipe bune, ca şi când ar fi încercat să memoreze ceva ce, probabil, nu avea să mai vadă niciodată.

Demelza se întoarse de la fereastra dormitorului şi privi în jurul ei, în camera atât de familiară. Grinzile de tec care susţineau tavanul pe lungime, noua draperie din catifea verde din dreptul uşii, scaunul de la fereastră, de marginea căruia atârna panglica aceea roz; uşa de la şifonier întredeschisă şi o bucată de rochie – rochia cea verde – ivindu-se prin crăpătură, ca un secret vinovat; capul lui Ross, cu plete negre şi răsuflarea regulată. „Iubita mea, nicicând nu vei avea de suferit de pe urma vreunei vorbe rostite de mine.” Dar cum rămâne cu lucrurile pe care le scrii? În mediul în care fusese crescut Hugh, probabil scrisorile erau aduse pe un taler, la micul dejun, de către un servitor, iar lumea din jur era probabil prea bine educată ca

să întrebe de la cine era mesajul. Nici vorbă să se aştepte cineva să vadă conţinutul! În casa de la Nampara, pe de altă parte, atât de apropiată era relaţia de prietenie dintre cei doi soţi, încât Ross îi arunca întotdeauna peste masă toate scrisorile pe care le primea, ca să le citească şi ea după aceea, iar ea, în rarele ocazii când primea câte o scrisoare, proceda la fel, în mod automat. Oricât de bine ascunsă ar fi fost, împăturită într-o altă scrisoare, ultima poezie era, într-adevăr, periculoasă. „Trup mângâiat, frământat/ Aripi de dorinţă nemistuite./ Buze pe buzele mele aşternute.” Dumnezeule! Nici nu era de mirare că ea tremura acum, în noaptea asta călduroasă!

Bucăţica aia de hârtie ar fi trebuit să fie ruptă pe loc. Era ca o grămăjoară de praf de puşcă ce nu mai aştepta decât o scânteie rătăcită. Dar, uneori, prea multă prudenţă strică, iar Demelza nu-şi putea impune să distrugă acel bileţel. Oricât de mult sau puţin ar fi ajuns să conteze acel *incident* în anii ce aveau să urmeze, *poezia* aceea însemna ceva. Avea pentru ea o semnificaţie aparte şi nu putea să o piardă. Aşa că, în loc s-o distrugă, o strecurase împreună cu celelalte poezii pe care le primise într-o gentuţă din piele moale, pe care o găsise cu ani în urmă în vechea bibliotecă. Acolo era la loc destul de sigur, îşi spusese Demelza, de vreme ce nimeni în afară de ea nu se atingea de sertarul în care se afla.

Se întoarse în pat. Pentru o clipă, se întrebă dacă nu cumva respinsese prea uşor convingerile romantice ale lui Hugh. Cum spusese el? Dacă oferi dragoste, nu înseamnă că rămâi cu mai puţină. Dragostea nu piere niciodată, doar se multiplică. Tandreţea nu e precum banii: cu cât oferi mai mult din ea, cu atât ai mai mult de oferit altora. Probabil, pe lângă poezie, aceste cuvinte conţineau şi o doză solidă de înţelepciune. Şi cu siguranţă aşa era, dacă ai fi putut trece peste loialitate, posesivitate, gelozie şi încredere. Dar cum ar fi putut oare cineva să treacă peste toate acestea? Şi dacă Ross se culcase cu Elizabeth? Dacă povestea lui despre ajutorul dat în arestarea minerilor era o minciună, iar el petrecuse noaptea în braţele lui Elizabeth? Ea ce ar fi simţit atunci? Că dragostea lui Ross pentru ea era mai mare pentru că el se bucurase de intimitatea trupului unei alte femei? Dragostea nu piere niciodată, doar se multiplică. Tandreţea nu e precum banii. Dar nici încrederea nu e, Hugh. Nici încrederea nu e. Şi nici loialitatea. Oferă-le şi le-ai pierdut pentru totdeauna, Hugh. Deşi ele sunt doar o parte a iubirii, sunt o parte vitală – adunată, stocată, clădită de-a lungul anilor, precum ceva care creşte *în jurul* iubirii, protejând-o, încălzind-o, adăugându-i mai multă forţă şi mai multă savoare. Oferă-le pe *acestea* şi le-ai pierdut pentru totdeauna…

Trase cearceaful subţire şi se strecură înapoi lângă Ross, cu foarte mare grijă, ca să nu-l trezească. Stătu întinsă pe spate câteva clipe, privind cu ochii mari şi respiraţia tăcută la tavanul pe jumătate cufundat în întuneric. Apoi Ross se mişcă, de parcă ar fi ştiut că fusese plecată şi acum revenise alături de el. Nu o cuprinse cu braţul, dar, în somn, îşi puse mâna peste mâna ei.

# Capitolul 26

## I

Cei treizeci şi cinci de rebeli judecaţi la nivel local fură eliberaţi cu uşurinţă. Nu mai era un secret pentru nimeni că magistraţii erau preocupaţi mai mult de cei care instigaseră la revoltă, şi nu de cei care se lăsaseră instigaţi. Ceilalţi cincisprezece urmau să se prezinte în instanţă la Bodmin. Printre cei cincisprezece, erau câţiva din Illuggan, prieteni cu Sam şi Drake. Ei discutară despre asta într-o seară, în timp ce mergeau împreună către Sawle, să inspecteze prima captură de sardine a sezonului.

De vreo cinci ani sau mai bine, sezonul sardinelor era sărac, iar această captură timpurie dădea speranţe tuturor că vara fierbinte şi apa mai caldă aveau să aducă peşte din abundenţă pe coastă. Năvoadele fuseseră trase la mal dis-de-dimineaţă, dar încă se mai muncea la sortat şi stivuit, iar cei doi fraţi, ca mulţi dintre cei din jur, sperau să prindă nişte peşte ieftin. Mai era încă o oră până la apus. Mulţimile de oameni umpluseră plajele, urmărind, ajutând, clevetind.

Obiceiul era ca, atunci când captura era adusă la mal în coşuri care fuseseră umplute din năvoade, peştele să fie deşertat în roabe şi transportat sus pe pantă, către beci, care era, de fapt, un şopron foarte mare – nici vorbă de beci! – iar acolo femeile luau peştele, îl sortau şi îl aranjau după dimensiuni. Peştele zdrobit sau defect era aruncat deoparte, pentru a fi vândut ieftin celor care erau dispuşi să-l cumpere, iar surplusul, dacă exista, era făcut grămadă, amestecat cu sare amară şi vândut ulterior agricultorilor cu şapte sau opt şilingi pe căruţă, pentru a fi folosit ca îngrăşământ pe câmp.

Peştele bun era aranjat în straturi pe podeaua beciului de alte femei, care lucrau rapid, dar cu mare precizie, peştii fiind aşezaţi cap la cap şi fiecare strat fiind presărat cu sare înainte de începerea următorului strat. Se muncea în echipe de câte trei persoane – o femeie sorta şi transporta peştele, una îl stivuia, iar o fetiţă sau un băiat aducea sarea şi dădea o mână de ajutor acolo unde era nevoie. Lucrând împreună, o astfel de echipă putea sorta şi stivui şapte sau opt mii de peşti pe durata unei zile.

Până când ajunseră fraţii Carne, o mare parte din această activitate se încheiase deja, iar capetele peştilor stăteau acum aliniate în rânduri strânse sub forma unei bariere înalte de un metru şi jumătate, pe toată lungimea beciului. Fuseseră aranjate atât de precis, în ciuda diferenţelor evidente de dimensiune, încât ar fi putut fi numărate. Acesta era, desigur, doar începutul. Peştele avea să stea aşa timp de o lună, până când se scurgea tot uleiul din el, care era strâns şi păstrat. Apoi peştele era luat, spălat şi presat în butoaie mari, cam 2.500 de bucăţi la un butoi, şi lăsat aşa încă opt zile, ca să se scurgă şi ultimele picături de ulei printr-un cep, înainte ca butoiul să fie astupat. Pe lângă munca pe care o presupunea această activitate, costul sării şi al altor materiale ajungea până la aproximativ treisprezece

sau paisprezece şilingi pe butoi, iar la jumătatea lui septembrie, un asemenea butoi, cântărind aproape cinci sute de livre, se vindea cu ceva mai mult de patruzeci de şilingi. Asta era în vremurile normale. În vremurile normale, un sfert din captura totală era exportat către Mediterană. Acum, de când navelor englezeşti le era interzis accesul pe Marea Mediterană, nimeni nu ştia prea bine ce avea să se întâmple mai departe.

Dar era şi acesta un profit, ca să nu mai vorbim de hrana din belşug pe care o asigurau peştii ce nu corespundeau condiţiilor standard. În mulţimea adunată erau mulţi nevoiaşi care aşteptau sfârşitul zilei. La apus, când totul avea să se încheie, pescarii aveau să dea de pomană ultimele câteva sute de peşti deterioraţi.

Sam observă cu satisfacţie că Mary Tregirls şi unul dintre copiii ei munceau la stivuirea sardinelor. Acum, femeia avea să aibă ceva bănuţi în buzunar şi astfel va putea să ridice puţin nivelul de trai al întregii familii, inclusiv pe cel al permanent nemulţumitului Lobb – o idee mai sus faţă de groapa sărăciei lucii în care se zbăteau atunci când îi văzuse ultima oară.

Drake se dusese mai aproape şi acum cumpăra un sac de peşte zdrobit de la unul din pescari. Până căzură de acord asupra preţului, cei doi făcură haz unul pe seama celuilalt, iar Sam fu încântat să-l vadă pe Drake râzând şi glumind aşa cum n-o mai făcuse de multă vreme. De când cu vizita aceea la doamna Warleggan, în Truro, persecuţiile încetaseră cu totul. Acum, nimeni nu îl mai deranja în munca lui, nimeni nu-i mai hărţuia clienţii, nimeni nu-i mai distrugea gardul. Era o adevărată uşurare. În ciuda aşteptărilor lui Sam, vizita îşi atinsese scopul. Numai pârâiaşul rămăsese deviat de către fermierul care locuia mai sus de el, iar pe vremea asta secetoasă, Drake o ducea foarte rău cu apa. Dar Sam îl sfătuise pe Drake să nu mai facă nimic. Dacă gestiona foarte atent apa din fântână, folosind-o şi refolosind-o de mai multe ori, se putea descurca. Nu exista lege care să-i interzică unui om să devieze cursul unui pârâu.

La vremea când ultimele raze de soare aruncau suliţe peste marginea falezei, cei doi fraţi o luară în sus pe firul văii, înapoi spre casă, fiecare ducând câte un sac. Pretutindeni în jurul lor oamenii şuşoteau şi sporovăiau, râdeau şi vorbeau. Alţii urcau şi coborau pe uliţă, cei mai mulţi ducând, la rândul lor, câte o povară. Apoi Sam văzu patru persoane coborând cu paşi zgomotoşi pe lângă ultima dintre casele mai răsărite. Iar drumul era atât de îngust, încât era imposibil să le ocolească. Tholly Tregirls, Emma Tregirls, Sally Tregothnan – sau „Chill-Off” – şi Tom Harry. Tom Harry şi Tholly cărau nişte damigene cu rom.

Zărindu-i pe Sam şi Drake, Tom Harry spuse ceva ce îi făcu pe toţi să râdă. Fraţii ar fi trecut mai departe, dar Tholly îi opri întinzând braţul cu cârligul.

— Ah, Peter, exact omul pe care îl caut. Exact omul de care am nevoie. Socotesc că eşti un flăcău de toată isprava, aşa că eşti numai bun pentru ce am eu în minte.

— Sam, îl corectă Sam.

— Sam. Ei, ce să-i faci, memoria mea e ca o pipă spartă – bagi printr-un capăt, iese prin celălalt…

— Drake Carne, spuse Tom Harry, studiindu-l atent pe Drake. Ce-i cu faţa aia a ta, ha? Mi se pare mie că nu-i ceva în regulă cu sprânceana ta, aşa-i?

Se uită la Emma, căutând aprobarea fetei, iar ea râse; însă nu era un râs de voie. Soarele îi mângâia părul cu lumini roşietice.

În spatele celor patru, mai erau încă vreo şase persoane, printre care Jacka Hoblyn, Paul Daniel, vărul acestuia – Ned Bottrell, şi unul dintre fraţii Curnow. Fuseseră cu toţii la cârciuma lui Sally şi hotărâseră să vină să arunce o privire la captura de sardine înainte de lăsarea întunericului.

— S-a isprăvit! ţipă văduva Tregothnan către o femeie care scosese capul pe fereastră. Am închis, vezi? Mi-am luat o oră liberă, da? I-am dat afară pe toţi tăntălăii ăştia înainte să se încaiere, explică ea râzând cu poftă.

— Peter, uite ce e, spuse Tholly. Sam, la dracu'! Sam, băiatule! Eu mă ocup de concursuri la bâlciul din Sawle, de joi într-o săptămână. Tu ai făcut ceva lupte. Zic eu că ai putea atrage lumea. Premii în bani! O să mă ocup să fie premii în bani şi aşa mai departe. Avem şase flăcăi care participă, unii vin de la St Ann şi mai sunt şi fraţii Breague de la Marasanvose. Frăţiorul tău nu face lupte, ia zi?

— Dacă te referi cumva la mine, răspunsul e nu, îl lămuri Drake.

— Tu nu ştii decât să fugi, aşa-i, băiete? interveni Tom Harry. Numai că uneori mai eşti şi prins şi te alegi c-o mamă de bătaie!

— Încetează! spuse Emma. Încetează, bătăuş mizerabil! mai adăugă ea, îmbrâncindu-l pe Tom. Şi ce mai face bătrânul meu predicator? îl întrebă ea apoi pe Sam. Te-ai rugat mult în ultima vreme?

— În fiecare zi, răspunse Sam. Pentru tine. Şi pentru toţi oamenii. Dar în special pentru tine.

Auzind aceste cuvinte, Sally Chill-Off râse din nou cu poftă. Era o femeie durdulie, blândă din fire, la patruzeci şi cinci de ani, care legase prietenie cu Emma. Semănau foarte mult una cu alta, ca temperament. Asta făcuse ca Emma să fie mai des în compania tatălui ei şi aşa învăţase să-l tolereze.

— Adică ce vrei să spui? se răsti Tom Harry, făcând un gest ameninţător către Sam. Te rogi pentru ea? N-o să accept ca un cretin smiorcăit de metodist să aducă vorba despre femeia mea în rugăciunile lui! Ia vezi…

— Termină! spuse din nou Emma, de data asta trăgând de el. Băuse şi ea un pahar sau două, iar acum era la fel de zgomotoasă precum Sally. Deocamdată nu-s femeia nimănui, iar tu ai face bine să ţii minte asta! Nu mai vorbi atât ca să te afli-n treabă, Tom! E o seară frumoasă, iar noi mergem să vedem sardinele. Ai un sac zdravăn acolo, aşa-i, Sam? Dă să văd!

Sam deschise sacul şi mai multe persoane aruncară o privire curioasă înăuntru, râzând şi făcându-şi loc cu coatele.

— Char Nanfan a făcut şi ea rost de ceva peşte în după-amiaza asta, dar cred că nu e aşa de bun ca ăsta, spuse Ned Bottrell. Tu chiar te ocupi de lupte, Sam?

Ned era cel mai treaz şi se ţinea cel mai bine pe picioare din grupul acela. Era unul dintre membrii noi ai turmei lui Sam, iar Sam fusese foarte încântat că reuşise

să îl convertească.

— Nu, de câţiva ani buni încoace, spuse Sam. Încă de când…

— Continuă, spuse Paul Daniel. Pare-mi-se că te-am văzut odată, când eram în Blackwater. Ţin minte părul tău blond. Şi aveai şi curaj. Participă la lupte, aşa-i, Drake?

— Fac pariu că acum a uitat, spuse Emma, cu o sclipire în priviri. Toate rugăciunile astea ale lui, pentru suflete rătăcite ca mine… Sunt suficiente să extenueze un bărbat, aşa-i, Sam?

— Ce aveam eu de gând, strigă Tholly încercând să acopere vacarmul general. Ce aveam eu de gând… Fu cuprins de un acces de tuse, în timpul căruia lăsă capul în jos şi horcăi îngrozitor.

— Haide, haide, dragule, spuse Sally Tregothnan, bătându-l veselă pe spate. Haide, haide, cocoşelul meu bătrân, scuipă afară! Dai prea repede pe gât băutura aia, asta e problema!

— Îl punem pe Tholly să organizeze luptele, îi spuse Ned Bottrell lui Sam. El a fost campion la lupte odată, înainte să-şi piardă mâna. Cred că o să vină multă lume. E pentru biserică, să ştii. Nu spune nicăieri că nu trebuie să ne veselim, nu?

— Nicăieri, confirmă Sam. Atâta vreme cât ne veselim întru Dumnezeu, prin muncă sau prin distracţie. Dar cea mai mare bucurie dintre toate, Ned, e în mântuirea sufletului prin căinţa care purifică…

— Mda, spuse Paul Daniel, un convertit care se rătăcise iar pe parcurs. Te-am văzut la Blackwater. Asta era acum patru sau cinci ani. Câţi ani ai, Sam?

— Douăzeci şi cinci…

— Atunci abia dacă aveai puţin peste douăzeci când te-am văzut eu. Socotesc că…

— Ce aveam eu de gând, strigă iar Tholly printre gâfâieli, era să organizăm o zi de sărbătoare adevărată, aşa cum n-a mai fost până acum. Ce-ai zice dacă ai participa la lupte, Sam? Şi tu, Drake. Cu cât mai mulţi, cu atât mai bine. Şi tu, Tom. Şi tu, Ned. Cu cât mai mulţi, cu atât…

— Eu lupt oricum, spuse Tom Harry, rânjind superior. Doar mă lupt mereu şi cu tine, nu, Emma?

— Ia vezi-ţi de treabă! Vine ea ziua aia…

— Hai mai bine să mergem, îi spuse Sam lui Drake. Am o întrunire la apus…

— Şi, ia zi, spuse Tom, făcându-şi loc pe lângă Emma. Cu tine cum rămâne, frăţioare? N-ai învăţat niciodată să lupţi, aşa-i? Ţi-e să nu-ţi murdăreşti nădragii de frică, nu? Te temi să nu-ţi scoată careva măruntaiele?

— Mi-e frică să mă bat cu tine, spuse Drake, atunci când lupta e inegală, trei împotriva unuia singur!

Tom, turbat de furie, făcu o mişcare bruscă spre Drake, dar Sam şi Ned îi tăiară calea, iar vreme de câteva secunde urmă multă confuzie şi zgomot. Când cei patru se separară, se auzi vocea lui Tom care ţipa că s-ar bate cu oricare dintre gunoaiele Carne cu o mână legată la spate şi că l-ar rupe pe genunchi, ca pe surcele. Cele

două femei se implicaseră şi ele în lupta aflată în plină desfăşurare, Drake fiind singurul care nu participa defel; el rămăsese exact acolo unde se afla, în centrul întregii scene, cu o expresie perfect calmă şi fermă pe chip.

După o vreme, se trezi cu Tholly Tregirls apărându-i în faţă. Nasul plat şi cicatricea încreţită îl făceau pe Tholly să arate ca un artist mascat ce reprezenta forţele răului într-un spectacol medieval.

— Să nu-ţi fie cu supărare, tinere Carne. Tom al nostru s-a cam aprins, îi sare ţandăra repede, dar să nu te superi. Ce zici, vrei să lupţi de joi într-o săptămână? Sau poate te bagi la o cursă de alergat? După cum arăţi, cred că te descurci la alergat.

— Nu, spuse Drake. Nu am chef de sărbătorit.

Tom Harry şi Sam se măsurau din priviri unul pe celălalt. Emma se agăţase de braţul lui Harry, dar era greu de spus dacă făcea asta ca să-l ţină pe el în frâu sau ca să se sprijine ea.

— Ce-ar fi să ne batem noi doi, ha? La lupte. Pe cinstite. Dacă frăţiorul nu vrea să lupte, ce zici dacă ne luptăm noi doi? Dacă tot ai atâta grijă să mă ţii departe de ăla micu'.

— Dacă o fi să mă bat cu tine, fraiere, sigur n-o să fie la lupte!

— Nu, frate, spuse Sam. Lasă cearta asta inutilă. Nu foloseşte la nimic. Dar chiar şi aşa, sper că…

— Ne batem cum vrei tu! răcni Harry la Drake, dezvelindu-şi dinţii. Cu pumni, cu bâte, cu cuţite…

— Ssst, spuse Emma, acoperindu-i gura cu degetele ei. Apoi scoase un ţipăt scurt, atunci când bărbatul o muşcă de degete în joacă. De ce nu te baţi cu el, Sam, arată-i tu cine-i şeful! îl îndemnă ea pe Sam. Mare bătăuş mai eşti! Mă muşti pe mine de degete! se întoarse ea către Tom. Apoi iar, adresându-se lui Sam: Bate-te cu el, Sam! Să vă luptaţi, adică. Cu arbitru şi tot ce trebuie. Pe cinstite şi să-i iei faţa!

— Hai să mergem, Drake, spuse Sam, luând-o în sus, pe deal.

Tom Harry încercă să o strângă în braţe pe Emma, dar aceasta îl îmbrânci cu toată puterea pentru a se elibera, iar el se dezechilibră şi dădu peste Daniel, care îl înjură pentru că îl călcase pe picior.

— *Exact!* exclamă Tholly. Asta e! Un meci special, da? Primii pe listă. O guinee pentru câştigător. Cum ţi se pare, Sam? O guinee pentru casa ta de adunări, dac-o fi să câştigi? Vezi…

— Eu pun un şiling pe Sam! strigă Ned Bottrell, care în trecut avusese multe neplăceri din partea ambilor fraţi Harry. Cât pun, atâta câştig! Haide, Sam! O să fim cu toţii acolo ca să ne asigurăm că luptă cinstit!

— Chiar aşa, Sam, interveni şi Daniel. Asta zic şi eu schimbare, nu? Pastorul care participă la lupte.

— O guinee pentru câştigător! strigă Sally. Nu, mai pun eu una de la mine, să fie două!

Cum drumul era îngust şi intens circulat în ambele direcţii, se strânsese acum o mulţime de vreo treizeci de persoane, şi apoi începură şi alţii să insiste în privinţa meciului. Două motive stăteau la baza acelui entuziasm: mai întâi, un meci de lupte pornit dintr-o provocare specială, cu ceva duşmănie la mijloc, prezenta mare interes; apoi, Tom Harry, în ciuda tuturor eforturilor sale de a se integra în viaţa comunităţii, nu reuşise decât să fie al doilea cel mai nepopular personaj din sat, primul fiind chiar fratele lui; aşa că *orice* încercare de a-i mai tăia puţin din nas era categoric bine-venită.

Cu toate acestea, Sam nici nu dorea să audă. Cu zâmbetul lui grav şi reţinut, le spuse că drumul lui nu mai avea nicio tangenţă cu violenţa, chiar dacă era vorba doar de un sport. Alţii puteau să-şi vadă de jocurile lor; Domnul îl alesese pe el, aşa nevrednic cum era, să fie martor la gloria lui Dumnezeu şi să muncească de dimineaţa până seara pentru eliberarea sufletelor…

Predica lui improvizată fu întreruptă de Emma, care reuşise să scape din strânsoarea lui Harry, iar acum se proţăpise în faţa lui Sam, cu părul despletit, strigându-i:

— Şi cu sufletul *meu* cum rămâne?

Sam îi zâmbi, deşi privirea i se întunecase dintr-odată.

— Sufletul *tău*, Emma? Tocmai am spus că mă rog pentru el în fiecare noapte din viaţa mea.

— Ce să spun, că mult bine îmi mai faci! spuse Emma, după care se porni un râs general. Nu mă simt cu nimic mai bine. Serios, Sam! Ce se întâmplă? Îmi curăţ sufletul noapte de noapte, chiar fac asta, îl lustruiesc până îl fac lună. Dar nu mă simt deloc mai bine.

Începură toţi să râdă din nou.

— Soră, ar trebui să vii la adunări, sugeră Sam. Atunci ne-am ruga cu toţii, împreună.

— Poate am să vin, dacă îl baţi pe ăsta! spuse ea, făcând un gest cu degetul mare de la mână către Harry.

Acesta făcu o grimasă în spate.

— Soră, spuse Sam. Îmi pare rău, dar nu e de glumă. Dacă vorbele mele te-ar atinge la inimă, alta ar fi grija…

— A, spuse Emma. Eu credeam că vorbeşti serios. Credeam că chiar vrei să mă salvezi.

— Vreau. Ştii foarte bine că vreau. Este una din dorinţele mele cele mai arzătoare…

— Bine, atunci, spuse femeia, punând mâinile în şold. Luptă-te cu bătăuşul ăsta şi bate-l pe cinstite de joi într-o săptămână, iar eu o să vin la adunările tale!

De jur-împrejur se auzi un hohot general de râs şi câteva urale. De data asta, Drake îl apucă pe Sam de braţ şi încercă să-l tragă după el.

Însă în mijlocul râsetelor stârnite, doi oameni se aflau acum la marginea unei provocări mult mai serioase.

— Tu vorbeşti serios? întrebă Sam.
— Serios, încuviinţă Emma.
— Vorbeşte vinul din capul tău acum, spuse el.
— *Eu* vorbesc! ţipă Emma. La naiba!
— Mhmm, interveni Tom Harry în discuţie. Eu ce primesc, în cazul în care câştig? Te măriţi cu mine, da?
— Poate că da, spuse Emma. Sau poate că nu. Asta e grija ta!
— Hai să mergem, Sam, spuse Drake. Haide!
— Meci special, ha? strigă Tholly. Câştigătorul o primeşte pe fii-mea!
Urmară alte hohote de râs.
— Până când? vru să ştie Sam.
— Până când, ce? nu înţelese Emma.
— Până când vii la adunările mele?
— Dacă *câştigi!* Chiar ai impresia că o să câştigi, aşa-i?
— Poate.
— Nicio şansă! spuse Tom Harry. Îl rup în două!
— Nu şi dacă sunt eu arbitru! spuse Tholly. Dacă sunt eu arbitru, va fi luptă dreaptă până la capăt! Ori e luptă cinstită, ori nu mai e nimic!
— Trei luni, licită Sam.
— Ei, asta-i acum! exclamă Emma. Trei *luni!* Asta e condamnare pe viaţă!
— Nu mai puţin, spuse Sam. Nu am cum să te ajut în mai puţin timp. Va trebui să înveţi să te rogi.
Emma izbucni în râs:
— Să mor io! Cre’ că e mai mult decât pot duce!
— Trage tare, fato! strigă cineva din mulţime.
— Cum crezi, spuse Sam. A fost ideea ta. Dacă vrei să te retragi acum, mă voi retrage şi eu.
— Nu! spuse Emma într-un impuls de moment. Trei luni să fie! Dar nu uita: mai întâi trebuie să *câştigi*, ţine minte!
— Uraaa! izbucni Tholly. Acum, stai pe loc, Sam! Şi tu rămâi pe loc, Harry. Am stabilit meciul, dar trebuie să punem detaliile la punct!

## II

Cincisprezece rebeli ajunseră în instanţă în Bodmin. Judecătorii stabiliră că cinci dintre ei nu erau vinovaţi de acuzaţiile care li se aduceau, aşa că aceştia fură eliberaţi. Ceilalţi zece au fost găsiţi vinovaţi şi au fost condamnaţi – trei dintre ei la închisoare, patru urmau să fie deportaţi, iar ceilalţi trei, spânzuraţi. Veştile răspândiră panica prin sate; dar, la scurt timp după aceea, se află că, după proces, lordul de Dunstanville discutase în particular cu judecătorii şi căzuseră de acord că executarea unui singur condamnat dintre cei trei va fi un factor de intimidare

suficient. Astfel că pentru doi dintre cei trei pedeapsa fusese redusă la deportare – care, în aceste vremuri de război, presupunea înrolarea forţată în marina militară.

Cei doi graţiaţi erau William „Rosie” Sampson şi William Barnes. Cel care mai rămăsese să fie spânzurat era John Hoskin din Camborne, poreclit Wildcat, pentru „atacul violent asupra numitului Samuel Phillips, morar, şi pentru furtul de bunuri în valoare de peste 40 de şilingi, dintr-o dependinţă aparţinând unei case particulare”. Hoskin era fratele mai mare al lui Peter Hoskin, colegul de tură al lui Sam la Wheal Grace. Sam îşi amintea ultima ocazie în care mersese în vizită la familia Hoskin cu mesaje pentru Peter, iar John Hoskin şi „Rosie” Sampson sosiseră înainte de plecarea lui, îmbujoraţi şi entuziasmaţi, venind de la o adunare de protest. Aşadar, aici se ajunsese.

În săptămâna aceea, Ross se duse să îl vadă pe baronul de Dunstanville. Avea două sau trei lucruri care îl preocupau şi plănuise să sosească în jur de ora cinci, când ştia că Basset se află, de regulă, în biroul lui, ocupându-se de afacerile sale imobiliare. Astăzi însă, Ross fu condus într-o sufragerie, unde cina nu se încheiase încă, deşi doamnele plecaseră deja de la masă. În încăpere se aflau şase bărbaţi – doi necunoscuţi, doi pe care Ross îi cunoştea vag, Basset însuşi şi George Warleggan. Cu toţii băuseră bine, iar Ross se lăsă convins fără prea mare tragere de inimă să se aşeze pe unul dintre scaunele rămase libere după plecarea doamnelor şi să accepte un pahar de brandy, după care fu prezentat celorlalţi musafiri. Nu erau oameni de-ai locului, erau veniţi din centrul ţării, iar lui Ross îi luă câteva minute bune până să înţeleagă că era o întâlnire a membrilor din Parlament pe care Basset îi controla efectiv: Thomas Wallace şi William Meeks, reprezentanţi pentru Penryn, Matthew Montagu şi onorabilul Robert Stewart pentru Tregony, precum şi George, pentru Truro. Şi totul căpătă sens atunci când Basset îi explică faptul că Pitt dizolvase Parlamentul, iar în septembrie urmau să aibă loc alegeri.

După prima reverenţă făcută cu răceală, George nu mai privise în direcţia lui Ross, şi nici Ross în direcţia lui George. Conversaţia pe teme parlamentare continuă însă, nestingherită de prezenţa lui Ross. După toate aparenţele, se făceau mari eforturi pentru a-l da jos pe Pitt. După ani întregi în funcţie, el dorea ca majoritatea şi politica sa să fie confirmate printr-un vot de încredere din partea ţării. Deşi mulţi dintre nobilii liberali îl repudiaseră pe Fox şi susţineau guvernul – aşa cum făcea Basset –, exista suficientă opoziţie şi dezgust în urma războiului, pentru ca poziţia lui Pitt să fie greu de susţinut. Într-adevăr, exista un puternic curent de opinie în rândul poporului, potrivit căruia războiul nu putea fi câştigat niciodată, în condiţiile în care armata era în continuare pe punctul de a porni o revoltă, regiuni importante din ţară erau la limita foametei, vistieria fusese adusă în faliment şi întreaga Europă era pornită împotriva Angliei. La toate aceste probleme, Pitt avusese un singur răspuns: „Nu mă tem pentru Anglia. Vom rămâne în picioare până în Ziua Judecăţii de Apoi”. Cu toate acestea, el însuşi părea un om obosit, îmbătrânit.

Când discuţia ajunse în acest punct, Ross întrebă:

— Dar cum rămâne cu legea lui pentru a-i scuti de taxe pe cei săraci şi a le oferi

ajutoare? Ce se mai aude cu legea aceea?

Basset păru uimit, ca şi cum, pe moment, nu şi-ar fi adus aminte de legea respectivă, iar George zâmbi pe ascuns.

— Te referi la…

— Un fond de pensii pentru bătrâni, împrumuturi parohiale care să le permită săracilor să-şi cumpere o vacă. Şcoli de meserii…

— Aaa… Nu mai e de actualitate. Proiectul a fost retras pentru a fi modificat şi e puţin probabil să fie reintrodus. A întâmpinat opoziţie serioasă.

— Din partea cui?

— Păi cred că din partea tuturor celor cu putere de decizie. În special a magistraţilor. A fost un proiect de lege bine intenţionat, dar prost conceput, care ar fi distrus moravurile publice. Domnul Jeremy Bentham l-a atacat cu argumente foarte convingătoare, aşa cum au făcut-o, de altfel, cei mai mulţi oameni cu experienţă juridică.

— Poate că experienţa compasiunii era cea care le lipsea…

Basset ridică sprâncenele a mirare:

— Nu cred că esenţa obiecţiilor are vreo legătură cu compasiunea sau cu lipsa ei. Dar, în tot cazul, criza financiară din acest an a făcut ca legea respectivă să fie lipsită de spirit practic. Taxele şi dobânzile reprezintă deja o povară suficient de alarmantă. Principalul obiectiv acum este câştigarea războiului.

Ross puse paharul gol înapoi pe masa încărcată.

— Eu aş fi zis că legea aceea era una dintre cele mai bune ca să ne ajute să câştigăm războiul – prevenind nemulţumirile din ţară.

— Avem noi metodele noastre de a preveni nemulţumirile din ţară, comentă George.

La scurt timp după aceea, cina se încheie, iar bărbaţii ieşiră pe terasă. Lady Basset şi tovarăşele ei, oricine ar fi fost ele, nu-şi mai făcură apariţia. Ross ar fi vrut să se scuze şi să plece, dacă nu ar fi remarcat că şi ceilalţi oaspeţi erau pe punctul de a face acelaşi lucru. George începu să vorbească, mai detaliat decât îi stătea în fire, despre piesele de teatru pe care le văzuse la Londra, despre domnul Kemble şi doamna Jordan, despre teatrele particulare din Westminster şi despre spectacolele de amatori care aveau loc acolo. Totul era, bănuia Ross, în mare măsură spre beneficiul lui. Apoi, când erau pe picior de plecare, George îi spuse:

— A, Ross, din câte am auzit, cumnatul tău va participa la un concurs de lupte cu unul dintre paznicii mei de vânătoare.

Impasibil, Ross continuă să privească lung la vegetaţia din parc.

— Aşa cred.

— O adevărată imprudenţă din partea lui, ca să nu spun mai mult. Tom Harry e campion şi a câştigat multe premii.

— După burta pe care o are, aş fi zis că nu mai e demult în formă.

— Nu cred că şi cumnatul tău va fi de aceeaşi părere.

— Rămâne de văzut.

Ceilalţi îi priviră uşor întrebător, aşa că Ross le explică faptul că în săptămâna imediat următoare avea loc sărbătoarea locală şi, cum fusese lansată o provocare, Sam Carne – unul dintre mineri şi cumnatul său (după cum subliniase domnul Warleggan) – şi Tom Harry – paznic de vânătoare – căzuseră de acord să participe ca adversari la un meci, câştigătorul urmând a fi cel care se dovedea cel mai bun după trei runde. Ceilalţi patru membri ai Parlamentului, niciunul din Cornwall, cerură câteva explicaţii despre metoda de luptă şi despre regulile generale. Wallace credea că mai văzuse ceva asemănător în Londra, iar ceilalţi se văzură nevoiţi să-l convingă că nu era acelaşi lucru.

În toiul întregii discuţii, George îl întrebă pe Ross:

— Deci chiar crezi că cumnăţelul tău metodist are şanse să câştige?

Ross îl privi, în sfârşit, în ochi:

— Sper că da. Ar cam fi vremea ca paznicul tău să primească o lecţie de bună purtare.

— Poate vrei să pariezi nişte bani pe meci.

— Meciul pe care tu îl consideri atât de inegal?

— Dacă tu crezi altceva, susţine-ţi părerea cu câteva guinee.

Ceilalţi urmăreau atent discuţia, pe jumătate serioşi, pe jumătate amuzându-se, conştienţi de înţepăturile dintre cei doi. Dunstanville priza tutun, încruntându-se.

— Ce sugerezi?

— O sută?

Timp de câteva clipe, Ross continuă să studieze grădina.

— De acord. Cu o singură condiţie.

— Ah…

— Ca acela care pierde să plătească banii datoraţi Excelenţei Sale, aici de faţă, pentru a-i folosi într-un scop caritabil, în beneficiul minerilor.

— Hai să stabilim asta împreună, rogu-vă, spuse Basset repede, ştergându-şi nasul cu batista. Vor fi puşi în contul spitalului cel nou. O primă contribuţie! mai adăugă el, strănutând.

Niciunul dintre bărbaţi n-ar fi putut riposta în mod deschis faţă de soluţia rapidă propusă de Basset, aşa că încheiară înţelegerea. Conversaţia generală mai continuă vreme de vreo zece minute, timp în care George şi Ross nu mai schimbară alte cuvinte, după care ceilalţi plecară unul câte unul, până ce nu mai rămaseră decât cei trei din partea locului. Apoi, fără nicio tragere de inimă, George ceru să-i fie adus calul şi se îndepărtă în galop.

Privind în urma lui, Basset spuse:

— Observ că nemulţumirea mea în ceea ce priveşte duşmănia dintre doi buni vecini nu are niciun fel de efect în direcţia diminuării ei; dar de data asta măcar, se pare că eu voi fi cel care va beneficia de pe urma ei.

— Spre mulţumirea nici uneia dintre părţile implicate în pariu, spuse Ross.

— Cum aşa?

— George, dacă ar fi să câştige, n-ar vrea ca banii câştigaţi de el să fie folosiţi

într-un scop caritabil, oricare ar fi acela. Eu, dacă ar fi să câştig, aş căuta o posibilitate mai directă şi mai rapidă de a-i ajuta pe mineri decât un spital care nu a fost construit încă.

Basset zâmbi:

— Ce noroc pe mine să dau dovadă de superioritate tactică! V-am lăsat fără replică pe amândoi!

— Presupun că banii vor veni de la mine, dar, cine ştie, se pot întâmpla şi minuni!

— Dacă este o întrecere inegală, ar fi o escrocherie din partea lui să te forţeze să ţii acest pariu.

— Din fericire, aşa cum spuneaţi mai devreme, minerii vor fi cei care vor avea de câştigat, deşi pe termen foarte lung. Am obţinut un rezultat mai bun decât în urma eforturilor noastre de acum trei săptămâni.

Dunstanville ţuguie buzele.

— Ambele sunt aspecte ale aceluiaşi obiectiv. A-i recompensa şi a-i ajuta pe cei care merită, respectiv a-i ţine în frâu pe cei care iau legea în propriile mâini.

Câţiva nori răzleţi acoperiseră soarele, dar era încă destul de cald, iar adierea blândă aducea cu ea parfumul trandafirilor din grădina de sub terasă.

— În principiu, spuse Ross, sunt de acord că acesta este scopul dezirabil. În practică – în cazul de faţă – mă întreb dacă moartea unui om va servi într-adevăr la ceva.

— Te referi la Hoskin? A, totul s-a stabilit deja. După cum probabil ştii, după proces am cântărit cu toţii problema pe toate feţele, iar două persoane au fost graţiate. Decizia aceasta a fost luată doar după o cântărire atentă a faptelor, în urma căreia s-a ajuns la concluzia că se poate face dreptate dând dovadă de compasiune, şi că putem da un exemplu doar cu cel mai rău şi mai greu de strunit dintre cei trei.

— Da… spuse Ross. Da…

— E o neşansă pentru bunul renume al justiţiei britanice, continuă Basset, aceea că fapta pentru care un om ajunge să fie condamnat reprezintă adesea o parte neînsemnată din fărădelegile săvârşite de el. Oficial, Hoskin a fost condamnat la moarte pentru că a pătruns într-o casă particulară şi a furat porumb în valoare de peste 40 de şilingi. În realitate, el este cunoscut de mulţi ani ca fiind un veşnic răzvrătit, care toată viaţa a intrat în tot felul de belele. Porecla de Wildcat[17] nu e deloc nemeritată.

— Poate ar fi cazul să lămuresc interesul meu în această chestiune, spuse Ross. John Hoskin are un frate, Peter, care lucrează la mine în mină. Peter spune că fratele lui, deşi puţin cam iute la mânie şi deloc neprihănit din fire, n-a făcut niciodată până acum vreun rău cuiva. Se prea poate ca aprecierile unui frate să fie subiective, dar cred că în astfel de situaţii de revoltă şi agitaţie se întâmplă adesea ca persoana cea mai turbulentă să nu fie şi cea mai răuvoitoare. Cu toate acestea…

[17] Pisică sălbatică; persoană uşor iritabilă, iute la mânie. (n.tr.)

Ross făcu o pauză, pentru că Basset părea gata să-l întrerupă.

— Continuă!

— Urma să spun că interesul meu faţă de soarta lui are o natură mai egoistă – mai precis, vine din dorinţa mea de a avea conştiinţa împăcată când pun capul pe pernă noaptea.

— Cum te afectează asta pe tine?

— S-a întâmplat ca tocmai eu să mă ocup de poliţiştii care au mers acasă la Hoskin.

Lady de Dunstanville ieşi pe terasă, dar soţul ei îi făcu semn să plece.

— Dragul meu Poldark, nu are niciun rost să iei lucrurile astea personal! Cum crezi că mă simt *eu* atunci? Chestiunea vizând condamnarea sau graţierea a fost lăsată pe nedrept pe umerii mei la Bodmin. A fost cea mai neplăcută decizie pe care a trebuit să o iau vreodată! Într-adevăr, toată afacerea asta a fost o sursă nesfârşită de griji şi preocupări şi te asigur că nici eu n-am dormit deloc bine! Dacă…

— Şi atunci, ce-aţi spune dacă ne-am alege amândoi cu o conştiinţă mai uşoară?

— Cum?

— Iniţiind o petiţie pentru graţierea lui Hoskin. Mai avem la dispoziţie cinci zile. O mişcare începută de la vârf este singura care ar putea să aibă efectul scontat. Timp e berechet. Mulţi au fost graţiaţi chiar de la piciorul eşafodului.

Continuară să se cântărească din priviri. Basset ţuguie din nou buzele, dar nu mai zise nimic.

— E greu să fii îngăduitor în vremurile astea, ştiu. Există oameni care au fost spânzuraţi recent pentru rebeliune în marina militară – şi pe bună dreptate. Bărbaţii precum liderul acela al răsculaţilor, Parker, deşi trăncănesc întruna despre libertate, ar fi primii care să impună o lege rigidă, mai dură decât cea pe care caută să o înlăture. Dar primele rebeliuni au fost rebeliuni împotriva condiţiilor mizere, iar Amiralitatea, care a dat dovadă de prostie crasă în multe alte privinţe, a avut înţelepciunea de a-i trata cu indulgenţă pe primii rebeli. Revolta asta – revoltele astea din Cornwall, cred, nu au nimic de-a face cu rebeliunile astea târzii, ci, dimpotrivă, seamănă foarte mult cu cele de la început. Burţile goale, focurile stinse în sobe, nevestele bolnave şi copiii care se topesc pe picioare sunt motive întemeiate de revoltă împotriva legii. Nu cred că Sampson sau Barnes, sau Hoskin îşi doresc altceva decât să respecte legea pământului. Plângerile lor nu sunt împotriva mea sau a dumneavoastră sau a altora ca noi care sunt aduşi în funcţii cu putere de decizie. Plângerile lor sunt îndreptate împotriva comercianţilor şi a morarilor care prosperă în afacerile lor, în timp ce majoritatea moare de foame. A-l graţia acum pe acela care a fost condamnat la moarte nu ar fi un semn de slăbiciune, ci ar convinge pe toată lumea că justiţia a fost mai bine servită.

Basset se întorsese cu spatele la Ross şi părea că şi-ar fi întors nu doar faţa, ci şi mintea de la argumentele care îi erau prezentate.

— Spui despre toţi aceşti bărbaţi că ar fi nişte patrioţi, Poldark, spuse el. Ştiai că luna trecută a fost fondat un Club Patriotic în Camborne? Membrii lui sunt toţi

bărbaţi tineri, din câte înţeleg, şi cu toţii poartă insigne gravate cu cuvintele *Libertate* şi *Egalitate*, insigne pe care le-au adus direct din Franţa. Cântă un cântec care preamăreşte revoluţia şi tot ce reprezintă ea. Ţine minte, *tot* ce reprezintă ea, cu perfidie, tiranie şi vărsare de sânge. Mai mult decât atât, victoriile obţinute de francezi, pe mare sau pe uscat, sunt aclamate, pe câtă vreme victoriile englezilor sunt primite cu dezgust. Nu se mulţumesc nici să-şi ţină părerile pentru ei înşişi! Ies printre mineri, printre cei săraci, răspândindu-şi doctrina de răzvrătire şi agitaţie. Se întâmplă să ştiu că au ţinut legătura cu liderii acestei revolte. Dacă n-ar fi existat astfel de cluburi, astfel de oameni, cine ştie ce s-ar fi putut face… Nu acum.

Cerul se întuneca. În loc să se împrăştie, aşa cum o făcuseră adesea vara asta, norii se adunau şi părea că va începe ploaia.

— Vă respect părerea, Excelenţă, spuse Ross. Lucrurile au ajuns într-un asemenea punct, încât nimeni nu poate spune cu certitudine care este atitudinea potrivită sau greşită în situaţia de faţă. Dar, cu siguranţă, ceea ce a dus la revoluţia din Franţa a fost sărăcia degradantă a oamenilor simpli faţă de lipsa de moralitate a Curţii şi slăbiciunea guvernului, care era, de asemenea, extrem de sever. Aici, acum, avem condiţii de sărăcie şi suferinţă cu nimic mai favorabile decât cele din Franţa anului 1789. De aceea, Legea lui Pitt părea a fi o rază dătătoare de speranţă şi de aceea, în opinia mea, este o tragedie faptul că ea a fost retrasă. Dar, în orice caz, guvernul nostru nu este unul slab. Chiar trebuie – e oare înţelept – să dea dovadă de severitate?

— N-am dat dovadă de severitate pentru că am condamnat un om! Am dat dovadă de compasiune graţiind alţi doi!

— E un mod de a privi lucrurile.

Basset era din ce în ce mai iritat.

— Chiar te crezi în măsură să judeci deciziile judecătorilor?

— Ultimul lucru pe care m-aş simţi îndreptăţit să-l fac este să judec pe cineva. Asta ar fi făcut din mine un magistrat atât de slab. Dar nu e vorba despre niciun fel de judecată a nimănui aici. E vorba despre clemenţă – în sensul cel mai strict al cuvântului – şi de înţelepciune – într-un sens mai larg.

Basset îşi ţuguie buzele:

— Cine era oare cel care spunea – un mare justiţiar, presupun – că toţi oamenii care sunt implicaţi în judecarea altor oameni trebuie să fie lipsiţi de furie, de prietenie, de ură şi de compasiune. Aşa încerc eu să fiu, în felul meu. Îmi pare rău dacă tu consideri că am lipsuri la capitolul ăsta.

— N-am spus că…

— Sunt sigur că vorbeşti din convingere, spuse Basset. Tu ştii că şi eu tot aşa. Părerile noastre sunt diferite… Ah, draga mea, vino să ni te alături. Căpitanul Poldark tocmai pleca.

# Capitolul 27

## I

În drum spre casă, Ross îl zări pe Sam Carne făcându-şi de lucru în capela mică şi înghesuită de lângă Wheal Maiden, aşa că descălecă şi intră. Sam era singur, aşa că Ross reuşi să-l anunţe că o comutare a pedepsei lui John Hoskin era acum puţin probabilă.

— Mulţumesc, frate, spuse Sam. A fost un adevărat curaj din partea ta să încerci. N-am ştiut că ai de gând să faci asta. O să-i spun lui Peter mâine. Dar cred că el ştie că e probabil ca fratele lui să ajungă în ştreang.

Ross îl privi în treacăt pe Sam, puţin surprins de tonul resemnat al acestuia. Viaţa şi moartea valorau puţin în regiunile miniere; în special pentru Sam, care petrecea o mare parte din timpul lui liber ajutându-i pe cei bolnavi.

— Peter vrea să meargă şi o să merg şi eu cu el, spuse Sam.

— Cu el? Unde? La Bodmin?

— Da. La început, am încercat să-l fac să se răzgândească, dar chiar cred că e bine ca familia lui John să fie acolo.

— Dar de ce şi tu? Tu nu faci parte din familie.

— Peter este colegul meu şi n-aş vrea să-l las să meargă atâta drum singur.

— Păi părinţii lui unde sunt?

— Mama şi tatăl lui vor ajunge cu o zi înainte, în speranţa de a-l vedea. Ceilalţi merg acolo separat.

Ross privi în jur la micuţa casă de rugăciune, acum pustie, cu băncuţele şi scaunele ei rudimentare şi cu Biblia aflată pe masa de lângă fereastră.

— Asta va fi marţi. Nu uita că ai un meci de lupte joi.

— Nu, răspunse Sam. Nu am uitat.

— Crezi că o să câştigi?

— Nu ştiu ce să zic. Acum m-am obişnuit să lupt mai degrabă cu demonii din noi.

— Cât ai reuşit să scoţi cel mai mult?

— Destul de mult. Dar n-am mai fost în ring încă de când m-am împăcat cu Dumnezeu.

— Şi n-ar fi recomandabil să faci ceva antrenament?

Sam zâmbi:

— Îţi mulţumesc, frate, dar unde aş putea face asta?

— Te-aş putea testa eu cu câteva runde.

— Ai făcut lupte?

— O, da.

Sam cântări împrejurările.

— Nu cred că se cuvine.

— Lasă-mă pe mine să decid asta!

— Mulţumesc, frate, propunerea ta mi-ar putea fi de ajutor. O să mă mai

gândesc.

— Gândeşte-te mai repede. N-ai decât câteva zile la dispoziţie.

Când se întoarse acasă, Ross îi povesti Demelzei rezultatul vizitei sale la Tehidy.

— Nici nu-i de mirare, spuse ea. Şi nu te aştepta să-ţi fie recunoscător că te-ai dus, Ross. El consideră că a fost generos din partea lui să-i graţieze pe doi dintre ei şi, după toate astea, nu-i va face deloc plăcere să fie considerat neîndurător.

— Toată lumea pare ceva mai puţin preocupată de problema asta decât mine, spuse Ross. Sunt eu oare mai slab de înger decât alţii sau sunt doar impresionabil din cauza propriei mele conştiinţe?

— Nici noi nu suntem... insensibili, spuse ea. Deloc. Dar suntem poate mai... resemnaţi în faţa sorţii. Când un om este condamnat la moarte, acceptăm asta, deşi e un lucru trist. Dar ştim că nu stă în puterea noastră să schimbăm lucrurile. Tu ai sperat să schimbi situaţia – deci pentru tine dezamăgirea este mai mare. Tu simţi că ai eşuat. Noi nu simţim la fel, pentru că n-am sperat niciodată că am putea reuşi.

Ross îşi turnă nişte brandy sec.

— Sunt din ce în ce mai puţin încântat de rolul meu în această afacere. A fost prost gestionată. Şi din ce în ce mai puţin încântat la gândul că lupt împotriva francezilor conducând o armată de voluntari. Dacă vin francezii, foarte bine, se cheamă că suntem şi noi utili la ceva. Dar dacă nu vin francezii, cresc şansele ca noi să fim folosiţi pentru a reprima răscoalele de aici!

— Să înţeleg atunci că eşti în favoarea răscoalelor?

Ross făcu un gest de nerăbdare:

— Cum m-aş putea aştepta să înţelegi ceva ce nu îmi pot explica nici măcar mie însumi? Cauzele în care cred eu sunt iremediabil opuse una alteia.

— Uneori şi ale mele sunt la fel, mărturisi Demelza cu toată inima.

— Iar George devine tot mai greu de suportat de fiecare dată când mă întâlnesc cu el. Cam acum un an pe vremea asta, aveam senzaţia că duşmănia dintre noi scade. Cu fiecare an îmbătrâneam şi deveneam mai toleranţi, iar eu am crezut că, atâta vreme cât ne evităm unul pe celălalt, pasivitatea noastră va creşte treptat.

— Şi nu tocmai asta e problema?

— Care?

— Păi, de când ai început să îl cunoşti mai bine pe lordul de Dunstanville, n-a fost tocmai uşor să vă evitaţi unul pe celălalt tu şi George.

Ross îşi termină porţia de brandy şi îşi mai turnă un pahar.

— E posibil să mă văd mai rar cu lordul de Dunstanville pe viitor. Dacă ar fi după mine, cu siguranţă aşa aş face.

— Îmi dai şi mie?

Ross ridică privirea.

— Iartă-mă, iubito! Credeam că tu preferi vinul de Porto.

— Vinul de Porto e pentru petreceri, spuse Demelza. Iar dacă am apucat să beau un pahar, îmi doresc foarte mult să mai beau unul. După brandy nu mă prea dau în vânt, aşa că nu există niciun pericol.

Ross luă un pahar pentru ea şi îi turnă nişte brandy.

— E ciudat că, refuzând oferta lui Basset de a candida pentru Truro, am ajuns să-l văd mai des pe George – un George foarte plin de el – decât l-aş fi văzut vreodată în mod normal. Poate – adăugă el ironic – ar fi trebuit să devin membru în Parlament doar ca să îl văd mai rar!

— Dar atunci cauzele în care crezi tu nu s-ar fi contrazis şi mai tare între ele? întrebă Demelza, strâmbându-se la gustul de brandy.

Ross se uită la ea, puţin iritat de faptul că ea îi luase ironia în serios.

— Parcă îmi spuneai nu demult că, în opinia ta, aş fi slab ca membru în Parlament.

— Eu n-am spus *slab*, se apără ea. Am spus că nu ai fi în largul tău.

— Ei bine, nici acum nu mă simt în largul meu, dar n-am de ales decât să mă împac cu situaţia. Şi tu la fel.

— Nu te mai frământa atât, Ross. Nu poţi să refaci tu lumea.

— Ar trebui să-i spui asta fratelui tău, care are impresia că ne poate izbăvi pe toţi.

Demelza luă o nouă înghiţitură, gânditoare, ea însăşi la capătul răbdării.

— Şi totuşi, *el* nu se simte inconfortabil. E o diferenţă la el faţă de tine. El nu pare să aibă prea multe îndoieli.

— Era bine ca el să nu fi ales să încerce să-l izbăvească pe paznicul de vânătoare al lui George luptându-se cu el. Acum, în funcţie de rezultat, sunt dator cu o sută de guinee.

— Dumnezeule! Cum s-a întâmplat asta?

Ross îi povesti.

— Bineînţeles, nu Tom Harry este cel pe care Sam încearcă să-l izbăvească, spuse Demelza.

— Nu, asta am înţeles şi eu. L-ai văzut vreodată pe Sam luptându-se?

— Nu, era prea mic atunci când am plecat eu de acasă. Avea unsprezece sau doisprezece ani. Dar acum sper să câştige, fie şi numai ca să nu pierzi banii ăia!

— Eu sper să câştige ca să îi facă în ciudă lui George. În orice caz, Tom Harry e un ţărănoi care munceşte din greu. Sam nu pare să aibă habar că ar trebui să se pregătească cumva pentru acest eveniment, aşa că i-am propus să se ia la trântă cu mine în următoarele zile.

— Ross! Nu poţi face asta!

— De ce nu?

— Când te-ai luptat tu ultima oară?

— Tocmai tu mă întrebi? Când l-am aruncat pe taică-tău pe geam acum ceva vreme.

— Acum *ceva* vreme! Acum treisprezece ani! Nu poţi face asta, iubitule, o să te răneşti!

Ross aproape că rânji.

— Constat că nu te gândeşti că şi Sam s-ar putea răni.

— Păi, el e aproape un băieţandru. Şi el nu e atât de important pentru mine. Nu, nu trebuie să faci asta! Promite-mi că n-o vei face!

— Nu pot. I-am promis deja lui.

Demelza se duse către el şi îşi turnă un al doilea pahar din băutura care nu-i plăcea.

— Dumnezeule, eu nu ştiu ce să mă mai fac cu tine! Mereu intri în câte un bucluc! Ross, să nu crezi cumva că încerc să te cocoloşesc, pentru că nu fac asta. Eşti puternic şi în formă şi n-ai pus niciun kilogram pe tine, dar stai un pic şi cugetă, te rog: aveai aproape vârsta lui Sam de acum atunci când te-ai bătut cu tata! Acum nu mai eşti atât de tânăr.

— Acum am cam vârsta tatălui tău când s-a luptat cu mine şi ţin minte că n-a fost deloc uşor de doborât. Sunt exact genul de adversar de care are nevoie Sam.

— Mi-aş dori să te duci să te lupţi tu însuţi cu Tom Harry! izbucni Demelza exasperată. Atunci ai fi şi tu fericit, iar eu aş putea să-ţi doftoricesc oasele rupte pentru o cauză mai bună!

— Poate vom reuşi să organizăm după aceea un concurs între mine şi George. Asta chiar ar merita câteva oase rupte!

Demelza dădu paharul pe gât.

— În fine, să trecem peste. Acum avem o altă mică problemă. Azi a venit pe aici Caroline.

— Şi asta-i o problemă? Ce face?

— Mai bine. A avut nu ştiu ce boală de stomac. A stat aici cam o oră.

Ross aşteptă. El pricepu însă că se întâmpla ceva important pentru Demelza, iar ea aşteptase să-i vorbească despre asta încă de când el sosise acasă, şi asta o făcea să fie agitată.

— Deci?

— Hugh Armitage este bolnav, iar lordul Falmouth i-a scris lui Dwight rugându-l să îl consulte. Aşa că Dwight se duce mâine acolo, iar Caroline îl însoţeşte şi vor lua masa acolo.

— Îmi pare rău să aud asemenea veşti, dar ce legătură au toate aceste lucruri cu noi?

— Păi, Hugh a inclus un bilet adresat lui Caroline, rugând-o, dacă poate, să ne convingă pe noi – noi doi, adică – să îi însoţim. Spune că îşi doreşte în mod special să ne revadă pe amândoi, bineînţeles, dacă nu cumva avem alte angajamente anterioare – aşa a spus el. Întreabă dacă nu am putea merge şi noi împreună cu familia Enys.

— Înţeleg.

— Caroline şi Dwight pleacă mâine la ora zece, astfel încât el să se ocupe de consultaţie înainte de masă. Dacă totul merge conform planului, ar trebui să se întoarcă înainte de şase.

O pagină din *Sherborne Mercury* foşni atunci când Ross o întoarse.

— Şi tu ce-ai spus?

— I-am spus că o să te întreb pe tine şi am s-o anunţ.

— Care e treaba cu Hugh? La ochi e problema?

— Nu tocmai. Dar are mereu dureri de cap şi stare subfebrilă.

Ross privi ţintă în ziarul cu rânduri dese.

— Mi-e teamă că nu putem merge. Am întâlniri programate cu Henshawe; apoi trebuie să mai vină şi Bull încoace. În tot cazul, nici nu vreau să merg. Ultima mea întâlnire cu George Falmouth n-a fost una tocmai confortabilă, plus că mi-a arătat clar că nu ţine cont de dorinţa mea atunci când mi-a ignorat rugămintea de a pune o vorbă bună pentru Odgers.

Demelza puse jos paharul şi îşi supse unul din degete.

— Foarte bine, atunci. Dar cred că ar trebui să-i trimitem vorbă lui Caroline în seara asta. Ar fi mai… politicos din partea noastră.

— Cum a rămas stabilit?

— I-am spus că îi vom trimite un mesaj dacă nu mergem. Poate nici nu mai contează…

Ross ezită, luptându-se cu el însuşi.

— Cred că ai putea merge tu.

Demelza îl privi clipind:

— Cum aş putea să merg fără tine? N-ar fi tocmai potrivit.

— Nu e nimic nepotrivit dacă mergi împreună cu Dwight şi Caroline. Presupun că pe tine vrea Armitage să te revadă, de fapt.

Demelza clătină din cap:

— Nu ştiu. Nu ştiu dacă aş putea să merg doar cu ei.

— Ei bine, eu nu văd niciun motiv pentru care nu ai face-o, dar decizia îţi aparţine.

— Nu, Ross… De fapt, tu trebuie să decizi, nu eu. Eu nu… Eu nu ştiu ce să spun.

— Ei, asta-i! făcu el un gest de nerăbdare. Dacă îţi spun să te duci, aş da dovadă de imprudenţă. Dacă îţi spun să nu te duci, dau dovadă de lipsă de compasiune.

— Nu neapărat. Mă descurc eu să inventez o scuză. Ei vor înţelege. Dar de ce ai da dovadă de imprudenţă dacă îmi spui să merg?

— Nu ştiu cât de profunde sunt sentimentele tale în această privinţă.

Demelza se uită serioasă pe fereastră. Soarele verii îi colorase uşor pielea palidă.

— Nici eu nu ştiu, Ross, ăsta e purul adevăr. Ştiu doar…

— Da?

— Care sunt sentimentele lui pentru mine.

— Şi asta contează?

— *Contează*. Cum ar putea să nu? Dacă este *într-adevăr* bolnav, atunci se pare că… poate chiar e un motiv să merg. Dar sunt soţia ta, Ross, până la… sfârşitul zilelor. Asta sunt.

După câteva clipe de gândire, Ross spuse:

— De fapt, nu există loc pentru doi bărbaţi în inima unei femei, aşa-i? Nu într-un fel care să conteze cu adevărat.

— Sau loc pentru două femei în inima unui bărbat? întrebă Demelza.

— Ce te face să spui asta?

— Nu am motive să întreb?

Ajunseseră în pragul unei discuţii mult mai serioase, dar sosirea lui Jeremy, care dădu uşa de perete şi năvăli în încăpere ca să le povestească planurile sale pentru Sărbătoarea Sawle, o întrerupse brusc. Nu mai redeschiseră discuţia despre acest subiect până seara târziu, când merseră la culcare, dar până atunci tensiunea dintre ei, deşi nu dispăruse cu desăvârşire, se mai domolise.

— Nu i-ai trimis vorbă lui Caroline? se interesă Ross.

— Nu. N-am ştiut ce să-i spun.

— Eu zic că ar trebui să mergi. În definitiv, de ce n-ai face-o? Dacă nu pot avea încredere în tine acum, când aş putea avea oare?

Demelza se înfioră.

— Îţi mulţumesc, Ross. O să fiu… bine păzită. Lui Caroline nici nu-i trece prin minte să mă lase să calc strâmb.

— Nici ţie nu trebuie să-ţi treacă prin minte. După cum ştii, eu am o părere bună despre Hugh şi nu mă pot supăra pe el pentru simplul fapt că te place – atâta vreme cât asta e tot. Niciun bărbat nu-şi doreşte ca soţia sa să fie o femeie la care alţi bărbaţi să nu râvnească.

— Nu, Ross.

— În schimb, orice bărbat vrea ca soţia lui să fie o femeie la care alţi bărbaţi să nu aibă acces. Ţine minte treaba asta, te rog!

— Da, Ross.

— Sper că Dwight îl va putea ajuta. O să rămân în aşteptarea unor veşti bune.

— Jane se poate ocupa de cina ta, cred, spuse Demelza, continuând să şovăie, deşi nu tocmai din motivele cele mai bune.

— A mai făcut-o şi înainte. Bull o să ia cina cu mine, apropo.

— Să nu uiţi de plăcinta aceea pe care am făcut-o special.

Se lăsă tăcerea. De la o vreme, începuse să se întunece mai devreme, iar apusurile incandescente de iunie deveniseră o amintire.

— Apropo de întrebarea aceea pe care mi-ai pus-o înainte ca Jeremy să dea buzna peste noi, spuse Ross deodată.

— Care întrebare?

— Dacă există loc pentru două femei în inima unui bărbat. Răspunsul este nu – nu în felul acela exclusiv despre care vorbeam. Nu ţi-am spus niciodată… Cu vreun an în urmă m-am dus la biserica din Sawle, să fac aranjamentele pentru piatra funerară a mătuşii Agatha, iar acolo m-am întâlnit cu Elizabeth, care se întorcea acasă după o vizită la familia Odgers. Am condus-o până la Trenwith şi am discutat cu ea diverse lucruri.

— Ce lucruri?

— N-are importanţă. Ceea ce am discutat atunci cu ea nu schimbă cu nimic ceea ce am de spus acum. Era prima dată când o vedeam singură după… În fine, după

ani întregi. Cred că la sfârşitul acelei întâlniri am reuşit să mai detensionăm puţin relaţia dintre noi după… după căsătoria ei cu George. Elizabeth a rămas aceeaşi fiinţă minunată, o femeie suavă, blândă şi sinceră, mult prea bună pentru individul ăla cu care s-a măritat. Îţi spun toate astea cu bună ştiinţă, pentru că asta este părerea mea despre ea.

— Mă bucur să aud asta.

— Nu, nu te bucuri deloc. Dar nu contează. Ceea ce vreau să-ţi spun este că am plecat după întâlnirea aceea cu convingerea reînnoită că ea nu mai înseamnă nimic pentru mine – vreau să spun, nu în felul în care însemni tu. Am iubit-o cândva, după cum bine ştii, şi am idealizat-o. Mă voi gândi întotdeauna la ea cu admiraţie şi afecţiune. Dar… nu va mai fi niciodată în centrul atenţiei mele, aşa cum eşti tu – să îmi ocupe gândurile cu totul, să fie tot ceea ce contează, indispensabilă, ca individ şi ca femeie…

În timp ce spunea aceste lucruri, Ross conştientiza faptul că ezitase prea mult până să le rostească, iar acum îşi alesese cel mai prost moment posibil, când între ei apăruseră unele tensiuni ce tulburau apele. Circumstanţele ataşamentului ei faţă de Hugh Armitage îl descumpăniseră, iar resentimentele suprimate îl făcuseră să rostească aceste lucruri adevărate – care s-ar fi vrut liniştitoare – într-o manieră rigidă, care le făcea să sune pompos şi rece. Situaţia curentă începea să semene cu o reluare a acelui Ajun de Crăciun când, încercând să-i explice Demelzei cam aceleaşi lucruri de acum, atinsese o asemenea coardă de îndărătnicie în ea, încât ea reuşise să-i răstoarne toate argumentele, să i le întoarcă şi să i le răstălmăcească, făcând din fiecare vorbă bună o dovadă de condescendenţă, din fiecare compliment, o insultă, din fiecare dovadă, o contestare, din fiecare afirmaţie o contra-afirmaţie. Ross nu cunoscuse niciodată o asemenea resursă înnăscută de rea-voinţă. Acum aştepta mânios să se dezlănţuie din nou.

În loc de asta, Demelza oftă şi spuse cu o voce abia audibilă:

— Of, Ross, e o lume tare ciudată…

— Aici nu pot să te contrazic.

— Cuvintele nu reuşesc să redea niciodată ceea ce vrem noi să spunem, aşa-i?

— Ale mele cu siguranţă nu reuşesc niciodată. Mă bucur că înţelegi asta.

— Nu, nu asta am vrut să spun. Nu *tu* – nu e vorba doar de ceea ce spui tu – ci toată lumea. Şi chiar şi acolo unde există dragoste apar neînţelegeri. Încercăm să comunicăm unii cu alţii ca printr-o oglindă, cu toţii. Dar gândeşte-te, Ross… Cum aş putea să răspund eu la ceea ce tocmai mi-ai spus?

— Ai putea să n-o faci?

— Nu chiar. Cred că n-ar ajuta dacă aş spune ceva chiar acum – ar crea… mai repede ar putea crea neînţelegeri decât ar clarifica lucrurile.

— De partea cui?

— De partea amândurora, poate… Dragul meu, nu am un răspuns chiar acum. Te superi?

— Ar trebui?

— Cred că mai bine tac, spuse ea. Mă simt destul de singură.

El îi puse mâna pe păr şi i-l dezmierdă cu degetele. Carevasăzică, nu avea să existe nicio bătălie. Explicaţia propriilor lui sentimente avea să fie acceptată fără alte întrebări. Până şi întâlnirea lui cu Elizabeth. Era bine că Demelza adoptase o asemenea atitudine. Dar cât de bine? Şi din ce motiv? Într-un mod poate lipsit cu totul de logică, Ross nu se simţi deloc mai fericit în urma reacţiei ei calme. I se părea că reacţia ei era semn rău pentru căsnicia lor, mai rău decât ar fi fost o izbucnire emoţională.

## II

Ajunseră la Tregothnan la ora douăsprezece, fiind întâmpinaţi la intrare de locotenentul Armitage, care nu arăta cu nimic diferit. Sărută mâna Demelzei şi studie iscoditor şi afectuos chipul acesteia, cu ochi peste care nu părea să se fi aşternut vreo umbră. Respinse cu seninătate gravitatea bolii sale recente, spunând că se simţea deja mai bine şi că totul nu fusese decât un şiretlic din partea lui, pentru a-i face să vină până acolo ca să-i alunge monotonia vieţii civile. Lordul Falmouth nu-şi făcu deloc apariţia, iar în timp ce Dwight şi Hugh urcară în camera acestuia din urmă, fetele rămaseră în compania doamnei Gower şi a celor trei copii ai acesteia, care le luară la o plimbare până pe malul râului, ca să le arate corăbiile înalte ancorate acolo.

La masă li se alătură şi lordul Falmouth, acompaniat de soţul lui Frances Gower, onorabilul căpitan John Leveson Gower, care era celălalt reprezentant în Parlament pentru Truro şi care, din cauza agitaţiei electorale din anul precedent, devenise ulterior partenerul incomod al lui George Warleggan. Nu că cei doi s-ar fi văzut prea des cu excepţia Parlamentului, dar chiar şi puţinul acesta se dovedise nefavorabil. Cu greu te-ai fi putut aştepta la altceva, în ciuda faptului că politicile practicate de cei doi domni erau numai rareori atât de diferite. O vreme, nimeni nu aduse vorba despre investigaţiile medicale care avuseseră loc la etaj, asta până când lordul Falmouth spuse:

— Doctore Enys, am toată încrederea că îl vei readuce pe nepotul meu într-o stare perfectă de sănătate până intrăm în perioada alegerilor. Am nevoie de un candidat tânăr şi viguros, care să-l susţină pe cumnatul meu şi să-i readucă pe alegători pe calea cea dreaptă.

Pe chipul tras al lui Dwight nu se citi nici pic de optimism.

— Excelenţă, o stare perfectă de sănătate e greu de atins pentru oricare din noi, cei de aici, şi nu cred că Hugh are prea mari şanse. Prin urmare, trebuie să ne mulţumim cu următoarea variantă în ordinea posibilităţilor, respectiv – sper eu – o stare de sănătate satisfăcătoare până la alegerile din Truro.

— Nu cred că va exista vreo variantă satisfăcătoare pentru alegerile din Truro, spuse căpitanul Gower. În condiţiile în care Dunstanville reuşeşte să-şi atragă atâta

simpatie, mai degrabă mă văd pe mine pierzând locul din Parlament decât pe Hugh câştigându-l pe al său. Nu s-a aflat încă pe cine vor propune ca partener al lui Warleggan?

— Pe Henry Thomas Trengrouse, presupun.

— O să fie un candidat cu popularitate. Plus că mai are şi avantajul de a fi bine cunoscut în localitate.

— Şi când te gândeşti că aproape m-am măritat cu un membru al Parlamentului la un moment dat, spuse Caroline. Dacă este vorba să aparţin unei circumscripţii cu doi membri, cred că prefer totuşi ca partenerul meu să fie doctor.

Se auziră câteva râsete.

— Nu ştiu cum se va acomoda Hugh la viaţa parlamentară după viaţa pe mare, interveni doamna Gower. Chiar dacă ar fi suficient de norocos încât să ajungă până acolo.

— Sunt suficient de norocos încât să fi obţinut foarte multe lucruri până acum, spuse Hugh, aruncând o privire furişă către Demelza. Acum am să profit cât pot de mult de orice altceva îmi mai oferă viaţa.

Demelza interveni brusc în discuţie, ca pentru a distrage atenţia de la orice asociere cu remarca lui Hugh:

— Lord Falmouth, de ce nu vă împăcaţi cu lordul de Dunstanville? Nu s-ar putea oare încheia o relaţie de… de prietenie, în locul acestei rivalităţi?

Falmouth o privi oarecum surprins, însă nu tocmai încântat, ca şi cum politica nu putea fi discutată în mod serios cu femeile.

— Ar fi bine dacă acest lucru ar fi posibil, stimată doamnă, răspunse Gower. Din nefericire, noul şi înfiptul nostru coleg e chitit să-şi pună în aplicare propriile strategii arogante şi dispune şi de banii necesari pentru a face totul după voia inimii.

— Plus că n-aş fi eu dispus să fac compromisuri cu oameni de teapa lui, i-o tăie Falmouth din scurt.

— Ei bine, reluă Demelza cu respiraţia uşor întretăiată, chiar în primăvara asta el mi-a spus… Lordul de Dunstanville mi-a spus chiar în primăvara asta că ar fi dispus – a zis el – să ajungă la o înţelegere cu… cu Excelenţa Voastră, în ceea ce priveşte controlul asupra locurilor din Parlament pentru Cornwall.

— Ei, pe dracu, a spus el asta? întrebă Hugh. Când?

— Au venit la masă la noi. Când ne-am plimbat apoi pe faleză a spus că… că situaţia s-a schimbat de când a devenit membru în Parlament şi că nu mai are nicio dorinţă să… să continue războiul ăsta. Astea sunt cuvintele lui.

Se lăsă liniştea, toţi cei prezenţi având de digerat acum mai mult decât bucatele de pe masă.

— Ah, vorbea şi el ca să nu tacă! izbucni Falmouth nervos. Întotdeauna s-a priceput la vorbe mari. La Londra, ne întâlnim – sau, mai bine zis, trecem unul pe lângă celălalt – din când în când. Vărul meu serveşte alături de el în regimentul apărătorilor. Dacă şi-ar dori atât de mult să facă un pas către compromis, ar avea

nenumărate ocazii să facă asta, fără să…

— Fără să îşi transmită opiniile prin intermediul unei doamne, îi continuă Caroline ideea. Asta aţi vrut să spuneţi, aşa-i? Însă motivul pentru care a fost atât de sincer cu doamna Poldark a fost tocmai acela că nu credea că opiniile sale vor fi transmise vreodată mai departe. Cu toate prejudecăţile dumneavoastră împotriva femeilor, nu puteţi să nu înţelegeţi asta!

Cu jovialitate – pentru că ar fi fost dificil să fie altfel decât binedispus faţă de Caroline – lordul Falmouth începu să protesteze, spunând că era cu totul lipsit de asemenea prejudecăţi. Însă conversaţia iscată în timpul mesei nu se opri aici. La urma urmei, toată această vrajbă, disputa pe locurile din Parlament, dura de ani buni; costase o grămadă de bani şi consumase mult timp şi multă muncă. Gower concluzionă, zicând:

— Ei bine, George, în ceea ce mă priveşte, pot spune că aş fi fericit să văd că se ajunge la un soi de înţelegere electorală. Pentru cariera mea în Amiralitate, este esenţial să nu fiu înlăturat din Parlament acum. Şi, cu toate că – fără îndoială – s-ar putea găsi oricând un alt loc, ar fi al dracului de dificil să merg să caut unul. N-ar fi mai bine oare să dai de ştire că şi tu ai fi dispus să ajungi la un acord oarecare?

— Şi cam ce fel de acord crezi tu că ar propune el? întrebă Falmouth. Nici măcar un *quid pro quo* nu l-ar satisface! Dacă ar fi după el, ar vrea două locuri pentru unul singur!

— N-ar fi rău să aflăm totuşi care sunt, mai exact, intenţiile lui.

— Şi să riscăm un refuz categoric? În afară de asta, nu avem pe nimeni care să acţioneze în calitate de mediator.

— Eu aş fi dispus să fac asta, se oferi Hugh.

— Cum ai putea face asta? Ca viitor candidat, poziţia ta ar deveni dintr-odată suspectă.

— Hugh nu este suficient întremat ca să iasă din casă deocamdată, spuse Dwight. Şi e puţin probabil ca situaţia lui să se amelioreze în mai puţin de două săptămâni.

— Ei, astea-s fleacuri, doar nu mă duc acum să mă iau la trântă cu vreun balaur…

— Mai ştii?

— Staţi puţin, interveni Caroline, făcându-i să aştepte tocmai pentru că ea spusese asta. Floarea-soarelui parcă înflorea din nou în acea zi, lumii astăzi. Eu sunt mai degrabă împotriva mediatorilor, continuă femeia. Ei nu înţeleg inflexiunile vocii şi denaturează mesajele. În afară de asta, timpul e scurt. Excelenţă, sunteţi oare prea mândru ca să luaţi masa cu mine şi cu Dwight?

— Mândru? întrebă Falmouth cu răceală.

— Păi, ce-i drept, proprietatea noastră este vastă, dar casa se află într-o stare foarte proastă. De când m-am căsătorit, am fost atât de prinsă cu grijile faţă de un soţ aflat el însuşi într-o stare fizică foarte proastă, încât n-am prea apucat să mă ating de casă. Dar ne hrănim cu mâncare obişnuită, iar bucătarul nostru se descurcă onorabil. Veniţi într-o zi la noi la masă, în cursul săptămânii următoare.

— Cu ce scop?

— Nu întrebaţi care e scopul şi, în felul acesta, nu veţi fi nevoit să refuzaţi.

— Sunteţi prea amabilă, stimată doamnă. Dar ar fi…

— Unchiule, îl întrerupse Hugh. Eu cred că ar trebui să mergi. În definitiv, ce ai de pierdut? Nici măcar nu poţi spune că ţi s-ar ştirbi reputaţia, pentru că, dacă întâlnirea eşuează, nu va afla nimeni de asta.

— Toată lumea ar afla, îl contrazise Falmouth. În comitatul ăsta nu poţi avea secrete de niciun fel!

— Excelenţă, interveni Caroline împăciuitoare, dând dovadă de un tact rar întâlnit la ea. Eu cred că vă presăm pe nedrept. Haideţi mai bine să nu mai spunem nimic acum. Însă către finalul săptămânii îl voi trimite la dumneavoastră pe unul dintre oamenii mei cu o invitaţie, iar la momentul respectiv, alegerea de a accepta sau nu invitaţia va rămâne în întregime la discreţia dumneavoastră.

— O idee excelentă! exclamă doamna Gower. Acum, doamnele mele, ce aţi spune dacă i-am lăsa pe domni să-şi savureze vinul de Porto în linişte?

## III

— Deci? întrebă Demelza de îndată ce se îndepărtară de casa lordului Falmouth.

— Febra n-a fost prea mare, spuse Dwight, iar dacă asta ar fi tot, aş spune că nu există motive de îngrijorare. Însă febra este, de fapt, un simptom al unei alte afecţiuni, tot aşa cum este şi durerea, migrena. I-am dat un analgezic pe care să-l ia ocazional, precum şi nişte săruri de pelin şi nişte scoarţă de chinină. Asta ar trebui să prevină episoadele nocturne de febră, dar dacă există o altă cauză ascunsă, nu se va vindeca. Vom şti mai multe în două-trei săptămâni.

— Şi cu ochii cum e?

Dwight strânse cu grijă hăţurile în timp ce traversară o porţiune de drum mai bolovănoasă.

— Nu există cataractă. Cel puţin eu n-am văzut să existe. Cred că e ceva în spatele ochiului, dar e imposibil de stabilit ce este. Poate un vas de sânge afectat, poate un nerv optic care îşi pierde puterea…

— În cazul ăsta, crezi că… Eşti de acord cu medicii din Londra?

— Nu pot să-i contrazic. Dar în astfel de chestiuni există încă multe lucruri pe care nu le ştim. Eu cred că au greşit spunându-i.

— De ce? De ce să nu-i fi spus?

— Pentru că în Quimper eu, unul, am văzut adesea oameni care îşi învinge boala prin simpla încăpăţânare de a trăi. Eu am convingerea că mintea poate controla starea de sănătate mai mult decât ne dăm noi seama. Adevărul absolut nu ajută pe nimeni, atâta vreme cât nu e absolut până când nu se întâmplă cu adevărat.

Caroline veni mai aproape de ei:

— Lordul Falmouth te-a întrebat despre starea lui Hugh?

— Bineînţeles. N-am putut să-i spun prea multe pentru că nici eu nu ştiu prea multe. Nu l-am descurajat însă în convingerea lui că Hugh ar fi potrivit să intre în Parlament. Poate chiar e. E încă tânăr. Un ochi e mai bun decât celălalt. Dacă cel de-al doilea ochi nu se deteriorează mai mult în timp, se va descurca foarte bine cu un ochi de sticlă.

Demelza se înfioră.

— Deocamdată… Deocamdată n-ai de unde să ştii.

— Trebuie să-l băgăm în Parlament, spuse Caroline. Asta îl va ţine ocupat – îi va da mai multe de gândit şi de făcut.

Acestea fiind spuse, cei trei îşi continuară drumul călare către podul plutitor.

## Capitolul 28

### I

Sam Carne şi Peter Hoskin părăsiră Reath Cottage luni, la scurt timp după ce se înserase. Îşi puseseră la pachet pâine şi brânză şi luase fiecare la el câte un burduf cu apă. O tăiară pe câmp, prin Marasanvose şi Treledra către St Michael, după care o luară pe traseul poştalionului, de la Truro până la Bodmin. Sam nu mai mersese niciodată pe drumul acesta, iar Peter venise o singură dată, aşa că n-ar fi fost prea greu să se rătăcească la lumina stelelor. Aveau amândoi la ei nişte bâte zdravene, dar, ce-i drept, nu prea aveau asupra lor lucruri cu care să-i tenteze pe tâlharii de drumul mare sau pe hoţii de buzunare. Trecură pe la marginea parohiei St Enoder şi zăriră o singură lumânare la o fereastră de la Hanul Indian Queen clipind vioaie, aprinzându-se şi stingându-se precum farul din Eddystone, cu kilometri întregi înainte ca ei să ajungă la han. Aici, cei doi poposiră vreme de jumătate de ceas, mâncând o parte din merindele pe care le aveau cu ei, fără să-şi vorbească prea mult.

Sam nu avea prea multă înţelegere faţă de revoltele pentru care John Hoskin avea să fie executat. Pentru el, legea era lege; toată lumea trebuia să respecte limitele impuse de ea, pentru evoluţia întregii omeniri şi pentru sufletele tuturor oamenilor. Oricât de rebegiţi, oricât de disperaţi ar fi fost pentru că nu aveau de lucru şi oricât de înfometaţi, oamenii nu se puteau aduna aşa, nu puteau să recurgă la ameninţări şi cu atât mai puţin să îşi însuşească fie şi cel mai neînsemnat lucru, dacă acesta aparţinea altcuiva. Atunci când se adunau, oamenii trebuiau să facă asta pentru a transmite de la unul la altul darul nepreţuit şi purificator al Duhului Sfânt. Dar, deşi nu putea tolera o asemenea faptă, Sam simţea o profundă compasiune pentru făptaş, cu atât mai mult cu cât acesta avea să moară fără o rază de lumină în suflet. Şi simţea şi mai multă compasiune pentru soţia şi copiii condamnatului; iar cea mai caldă simpatie se îndrepta acum, pe tăcute, către colegul lui, căruia se oferise să-i ţină tovărăşie de-a lungul celor 40 de kilometri pe

care îi aveau de străbătut pe jos.

Porniră din nou la drum, tăind landele, şi până când ajunseră la valea împădurită din Lanivet, la orizont apăruse deja o geană de lumină şi începuse să cadă o ploaie măruntă.

— Io sper că se îndreaptă vremea, spuse Peter Hoskin. Frate-meu are chestia asta ciudată, că nu-i place ploaia.

După o zi întreagă de muncă şi o noapte întreagă de mers, erau extenuaţi, iar urcuşul către Bodmin nu era deloc floare la ureche. Se crăpase bine de ziuă când ajunseră la prima stradă, care era, de fapt, un drum desfundat ce înainta printre câteva case cu câini ce scormoneau în ţărână şi nişte măruntaie care atârnau într-un cârlig de măcelărie şi care începeau deja să pută. În drumul lor dădură peste o cârciumă unde se opriră şi mâncară restul de merinde din traistă. Peter bău apoi o cană de rachiu, iar Sam îşi termină de băut apa. Apoi merseră să se întâlnească cu soţia lui John şi cu cei doi copii, precum şi cu cele alte câteva persoane care aşteptau în faţa temniţei. Mama lui John ieşise deja, iar celelalte rude apropiate primiseră permisiunea de a intra în închisoare pentru a-l vedea pe condamnat.

Pe Sam îl purtară paşii în vârful dealului, către islazul unde urma să aibă loc execuţia.

Acolo se strânsese deja ceva lume, vreo trei sau patru sute de suflete, care veneau dinspre oraş şi din satele din jur. Spânzurătoarea fusese construită, la fel şi eşafodul; un singur muncitor continua să bată cuie, leneş, într-un stâlp de susţinere, făcând câte o pauză de sporovăit cu vecinii după fiecare cui bătut. În partea opusă eşafodului, era amenajată o mică platformă, unde mica nobilime putea plăti o taxă de intrare, pentru a sta confortabil şi a urmări ceremonia. Platforma era aproape goală, dar cât timp Sam aşteptă acolo, sosiră mai multe trăsuri din care coborâră persoane bine îmbrăcate, acestea fiind escortate prin mulţime către locurile lor. Cam jumătate dintre aceste persoane erau femei. În poziţii avantajoase, în imediata apropiere a eşafodului, erau două grupuri de copii de şcoală, aduşi acolo de dascălii lor pentru efectul benefic pe care se presupunea că l-ar fi avut ceremonia asupra minţilor lor. Pentru a li se asigura o poziţie cât mai bună, fuseseră aduşi acolo înainte de răsăritul soarelui.

Mulţi dintre cei care aşteptau stăteau pe vine, aşezaţi sau chiar întinşi pe iarba sălbatică de pe islaz; printre ei mişunau vânzătorii ambulanţi care vindeau plăcinte, prăjituri şi limonadă. Unii jucau zaruri, ca să treacă timpul mai uşor. Două grupuri cântau: de-o parte, câţiva beţivi slobozi de gură, de cealaltă – câţiva indivizi cumpătaţi şi plini de evlavie. Ici-colo, bărbaţi şi femei stăteau întinşi la grămadă, prea aproape unii de alţii pentru a păstra aparenţele unei minime decenţe, femeile râzând vulgar şi având feţele colorate strident. Câinii lătrau, caii nechezau, copiii chiuiau, iar bărbaţii strigau. Soseau noi şi noi valuri de oameni. Acum, soarele strălucea puternic, însă peste mare trona un nor imens, negru ca urgia lui Dumnezeu.

Undeva, în depărtare, orologiul închisorii începu să bată ora nouă. Până când

încetă de bătut, peste mulţime se aşternu o tăcere încordată. Vreme de câteva clipe bune după ce se opri orologiul, singurul sunet perceptibil fu cel produs de adierea vântului. Apoi clopotul închisorii începu să bată rar, a jale. Oamenii se ridicară de la locurile lor şi se strânseră într-o masă compactă în jurul eşafodului.

O vreme, nu se întâmplă nimic; oamenii respirau unii în ceafa altora şi se înghionteau cu coatele.

— Alarmă falsă, îi spuse o femeie lui Sam, chicotind.

— Nu mai vorbi prostii! spuse alta. Mare agitaţie…

— Poate îl graţiază, îşi dădu cu presupusul un bărbat din apropiere. Unchiu-meu povestea că unul pe care l-a cunoscut el a fost coborât din ştreang imediat după ce a fost legat. Dacă vine graţierea…

— Nu vine… Nu dacă bat clopotele…

Deşi era o zi răcoroasă, în mijlocul mulţimii era foarte cald şi se simţea un miros urât. Toate aceste suflete nemântuite, îşi spuse Sam, toate rătăcite în adâncurile prăpastiei păcatelor trupeşti. Atât de multe suflete de ocrotit, atât de multe suflete de condus către penitenţă şi izbăvire. Dacă Duhul Sfânt ar fi binevoit numai să coboare printre ei, aşa cum o făcuse la Gwennap cu doi ani în urmă…

— Uite-i că vin!

O procesiune îşi croia drum spre vârful dealului. Temnicerul-şef era în fruntea mulţimii, urmat de alte patru persoane. Apoi venea căruţa în care se aflau capelanul, condamnatul, călăul şi alţi doi paznici. În spate, încă şase paznici veneau pe jos, precedând trăsura guvernatorului, în care se aflau guvernatorul şi prefectul. În urma trăsurii, pe jos, veneau paracliserii, medicul închisorii şi asistentul acestuia; la urmă de tot veneau cele şase rude îndoliate urmate de o mulţime pestriţă de vreo cincizeci de curioşi care aşteptaseră în faţa închisorii. Prizonierul, scund şi îndesat, pe la vreo douăzeci şi cinci de ani, nu părea prea schimbat de când îl văzuse Sam ultima oară în casa familiei Hoskin, înfierbântat de succesul adunării de protest de la care tocmai se întorsese.

Gărzile făcură loc prin mulţime pentru ca procesiunea să poată înainta, iar căruţa veche cu roţi de lemn scârţâitoare se opri cu zgomot în faţa eşafodului şi ocupanţii săi coborâră. John Hoskin avea mâinile legate în faţă, dar răspunse cu o jumătate de rânjet strigătelor de încurajare venite din partea prietenilor săi din mulţime. Ai fi zis că vine să ia parte la un concurs de lupte cu premii.

Sam simţi răsuflarea cuiva în ceafă. Primi coate şi genunchi în coaste şi în gambe, fiind împins din toate părţile. Paznicii, înarmaţi cu bâte, ţineau mulţimea la distanţă de mica arenă care se formase. Guvernatorul citea o scurtă proclamaţie, precizând natura fărădelegii comise şi pedeapsa stabilită. Cea mai mare parte din anunţul lui fu acoperit de ţipetele mulţimii, care era acum împinsă înapoi. Sam fu călcat de multe ori pe picioare, iar o femeie aproape că se prăbuşi peste el, după ce îi făcuse vânt cineva din faţă.

Imediat se auziră strigăte de „Linişte! Linişte!” John Hoskin, zis şi Wildcat, fu văzut îngenunchind împreună cu capelanul şi rostind o rugăciune. Chipul lui pălise şi

asuda, dar încă părea stăpân pe el. După ce se încheie rugăciunea, călăul scoase frânghia şi o înfăşură la capătul eşafodului; iar Hoskin făcu un pas către marginea platformei şi începu să se adreseze mulţimii.

— Dragi prieteni, începu el. Tovarăşi şi companioni. Toţi cei care aţi venit azi aici să mă vedeţi păşind într-o lume mai bună trebuie să ştiţi că am făcut pace cu Atotputernicul şi că plec spre această lume mai bună cerând milă şi iertare de la toţi cei cărora le-am greşit în viaţa de aici. Dumnezeu să aibă milă de sufletul meu! Dar trebuie să ştiţi, dragii mei prieteni, tovarăşi şi companioni, că oricât de multe păcate aş avea, eu niciodată, absolut niciodată în viaţa mea, nu l-am atins nici măcar cu un deget pe Samuel Phillips aici prezent, nu i-am furat grâul şi n-am făcut nimic de genul ăsta! Nu l-am văzut niciodată, nici atunci, şi nici în vreun alt moment înainte sau după aceea şi...

Vocea lui se pierdu în vuietul mulţimii care parţial îl compătimea, parţial era amuzată. În mod evident, vorbele lui nu erau deloc pe placul guvernatorului şi al capelanului – mai întâi pentru că reclamau o eroare judiciară –, idee care n-ar fi trebuit să fie sub nicio formă inoculată în minţile ascultătorilor săi şi, mai apoi, pentru că reieşea că misiunea capelanului de a-l face să se căiască eşuase. Cei mai mulţi dintre prizonieri îşi recunoşteau fapta în ultimele clipe.

Însă orice încercare de a-l opri acum ar fi iscat o revoltă, aşa că i se permise să termine ce avea de spus. Iar Hoskin continuă aşa vreme de vreo cincisprezece minute, în care ba ţinea predici mulţimii, ba se întorcea către mama şi soţia lui. Însă jumătate din discursul lui se pierdu în zgomotul mulţimii, iar oamenii obosiră şi îşi pierdură capacitatea de concentrare. Unii dintre copiii mici din primele rânduri ţipau – nu de frică sau de milă, ci ca şi cum s-ar fi molipsit de la mulţimea din jurul lor. Sam şi-ar fi dorit să poată merge la omul acela, să se roage cu şi pentru el, în tăcere, vreme de câteva clipe, aşa cum se cuvine, pentru că felul lui de a vorbi trăda faptul că el nu înţelesese cu adevărat nici natura păcatului său şi nici felul în care ar fi trebuit să se căiască.

Dar acum era prea târziu. Prea târziu. Discursul se încheiase, iar scopul pentru care se strânsese lumea era pe cale de a începe. Hoskin păşi în centrul platformei, care fusese special lucrată astfel încât să poată fi retrasă rapid. Călăul aruncase funia peste spânzurătoare şi o înnodase bine, iar acum veni să pună laţul în jurul gâtului condamnatului. Hoskin plecă puţin capul pentru a prelua laţul şi îşi ajustă nodul sub ureche, acolo unde urma să se strângă mai rapid. Apoi, ridică privirea către cer pentru câteva clipe, până când călăul îi puse învelitoarea albă peste cap.

Hoskin ridică mâna pentru a face linişte, iar de data aceasta mulţimea amuţi instantaneu. John începu să cânte „Iisus va domni acolo unde este soarele” pe o voce evident lipsită de muzicalitate, dar fără să tremure şi fără să-i vibreze vocea. Cântă trei strofe, dar memoria nu-l ajută mai mult. Coborî mâna. Călăul trase platforma, iar Hoskin căzu în gol, zvâcnind, câţiva centimetri şi rămase atârnat la capătul frânghiei.

Un vuiet puternic se ridică din mulţime, iar copiii începură să ţipe mai tare decât

o făcuseră până atunci. Apoi trupul intră în convulsii, mâinile legate se încleştară şi se descleştară, apoi se ridicară către faţă, ca într-o încercare de a smulge masca. Zvâcnetele picioarelor deveniră violente şi cei doi prieteni ai lui care trecuseră dincolo de cordonul mulţimii pentru „a-l trage de picior”, aşa cum se spunea, nu reuşiră să le imobilizeze. Sânge şi spumă pătară masca. Apoi, pe măsură ce zvârcolirile încetară, urină şi fecale negre şi umede începură să picure pe pământ.

După aceea, silueta rămase nemişcată, ca o păpuşă la capătul unei frânghii, ca o grămadă de cârpe murdare şi ude atârnate la uscat. Soarele se ascunsese după un nor, dar acum îşi făcu din nou apariţia, luminând întreaga scenă. Nişte ciori zburau în cerc deasupra mulţimii.

Oamenii începură să se mişte, să se dezmorţească, să se elibereze de încordarea de a vedea ceea ce nu mai era de văzut. Câţiva erau tăcuţi şi supăraţi, unii erau entuziasmaţi şi vorbăreţi, alţii joviali, dar cei mai mulţi erau indiferenţi şi, după ce văzuseră spectacolul pentru care veniseră, plecau acum să-şi vadă de ale lor, gândurile lor îndreptându-se deja spre ceea ce mai aveau de făcut pe parcursul zilei. Copiii se aşezară rânduri-rânduri, pentru a merge la şcoală. Vânzătorii de plăcinte începură să-şi strige din nou marfa.

Trupul neînsufleţit fu coborât din ştreang, iar medicul închisorii declară decesul. Guvernatorul şi prefectul se urcară în trăsura lor, iar patru dintre paznicii prezenţi ridicară trupul în căruţa cu care sosise condamnatul. Oamenii aceia bine îmbrăcaţi începură să-şi părăsească locurile, discutând între ei. Călăul căscă, îşi puse haina pe el şi se încheie la nasturi. Câteva persoane înaintau pe furiş, cu paşi rari, cu gândul de a fura frânghia, despre care se credea că ar avea proprietăţi magice. Oamenii fură însă alungaţi.

Sam scuipă dezgustat pe jos, printre gunoaie şi iarba călcată în picioare, apoi merse să se alăture micuţului grup de rude îndoliate, ştiind că oamenii sperau să li se permită să ia trupul acasă, pentru a-l înmormânta creştineşte.

## II

Ziua parohiei Sawle începu cu o ceaţă deasă, fenomen deloc neobişnuit pentru acea perioadă a anului când vremea e senină şi caldă. O astfel de vreme era cunoscută ca fiind prielnică pentru prinderea sardinelor, numai că ar fi fost întâmpinată cu mai multă bucurie într-o altă zi. La ora nouă dimineaţa nu puteai vedea decât până la jumătatea câmpului unde urmau să aibă loc concursurile, ceaiul şi alte festivităţi. La zece, norul de ceaţă se mai împrăştie puţin şi părea că vremea se înseninează. La vreun kilometru şi jumătate spre centrul ţinutului, spunea Jud Paynter, soarele ardea zdravăn. Însă pe la unsprezece, când trebuia să înceapă slujba la biserica din Sawle, ceaţa se întoarse, mai duşmănoasă decât oricând, umedă, rece şi plutind în voia vântului. Oamenii care mişunau prin curtea bisericii păreau a fi nişte năluci.

Biserica era plină, iar câţiva oameni care nu mai prinseseră loc stăteau în picioare. Ca întotdeauna, aceasta era cea mai aglomerată zi din an, iar Ross fusese convins să participe la slujbă, împotriva voinţei lui. Jeremy îşi dorise să meargă, pentru că mai mulţi dintre tovarăşii lui de joacă – precum Benjy Carter – aveau să fie acolo. Iar Demelza considerase că e mai bine să meargă cu el. Ceea ce îi displăcea cel mai mult lui Ross era gândul că va trebui să-l întâlnească din nou pe George, atât de curând după ultima lor întâlnire; însă Demelza, care ştia că amândoi aveau să urmărească întrecerile după-amiază, îi spusese că un om putea fi evitat la fel de uşor şi în biserică, şi în afara ei.

De îndată ce se aşeză la locul său din stranã, Ross regretă că venise, pentru că observase că reverendul Clarence Odgers urma să fie asistat pe durata slujbei de către reverendul Osborne Whitworth. Antipatia lui instinctivă faţă de tânărul acela greoi creştea constant cu fiecare ocazie când îl întâlnea, fiind alimentată de comportamentul plin de aroganţă al lui Whitworth şi, mai nou, de faptul că George reuşise pentru a doua oară să fie mai şiret decât el, Ross, promovând interesele lui Whitworth împotriva celor ale candidatului propus de Ross, ca să spunem aşa. Mai întâi, George se dovedise suficient de abil încât să-l însoare pe preotul ăsta împopoţonat şi rău de gură cu Morwenna Chynoweth, tocmai atunci când Ross începea să se gândească serios că i-ar putea aduce împreună pe ea şi pe Drake. Şi, mai apoi, uneltise să-i fie oferit lui Whitworth acest birou eclezial, şi nu sărmanului Odgers – sărac lipit pământului, ce-i drept, dar altminteri foarte merituos.

Situaţia era agasantă, iar sentimentul lui Ross că era mereu în dezavantaj o făcea şi mai agasantă. În oricare dintre cele două cazuri, dacă ar fi cântărit situaţia mai rapid şi dacă ar fi acţionat mai repede, ar fi avut doar de câştigat – cel puţin aşa simţea el. În fiecare dintre cele două cazuri însă, ticăloşia prosperase. Iar atunci când se întâmpla ca ticăloşia să oficieze slujba într-o biserică creştină, în haina cucerniciei, pentru Ross nu era deloc o imagine plăcută.

Erau cu toţii aici, constată Ross cu amărăciune atunci când începu slujba. Morwenna cea înaltă, cu părul ei negru, alături de ceva mai blonda Elizabeth; George, cu gâtul lui scurt şi gros, îmbrăcat elegant, într-o haină de mătase maro cu picăţele şi pantaloni bufanţi. Era şi Drake aici, undeva în spate, însă nici urmă de Sam deocamdată. Poate că tânărul ăla nesăbuit va lipsi de la meci şi atunci rămăşagul se va anula. Amintindu-şi de asta, Ross îşi pipăi umărul. Se luaseră de câteva ori la trântă amândoi şi, deşi îşi cam ieşise din mână, Sam dovedise că nu era tocmai un novice în materie. Foarte important era să nu-şi piardă cumpătul. Tom Harry era cât un bivol, însă dincolo de osul acela gros al frunţii pline de pistrui nu se întâmpla mare lucru. Însă dacă Sam începea tocmai atunci să se gândească la următoarea adunare de rugăciune, era pierdut. Poate dacă se gândea la sufletul pe care trebuia să-l câştige, îşi amintea să se concentreze mai bine…

Domnul Odgers era neliniştit în privinţa rugăciunilor sale. Vicarul de mai înainte nu fusese niciodată prin preajmă, iar pentru domnul Odgers era o experienţă cu totul nouă şi stresantă să-l aibă pe superiorul său alături, ascultând toată slujba, cu

o expresie critică pe chipul său de om bine hrănit. Din scurta sa experienţă de până atunci, Odgers ştia deja că *unele* aspecte ale conduitei sale vor fi cu siguranţă criticate. Iar astăzi vicarul părea şi mai ursuz decât de obicei. Fuseseră deja aruncate multe vorbe grele – despre clopotari, despre instrumentele muzicale din cor, despre starea jalnică în care se afla curtea bisericii şi despre lipsa curăţeniei din biserică. Fără îndoială, nu se terminase aici. Domnul Osborne Whitworth fusese întrerupt din şirul de observaţii furibunde doar de sosirea familiei Warleggan şi de nevoia de a începe slujba.

Odată încheiată slujba, domnul Whitworth se ridică să-şi ţină predica. Urcă în amvon, îşi drese glasul şi scutură teancul de hârtii pe care îl adusese cu el.

Îşi alesese să citească din Iov, Capitolul 26, versetele 5–6: „Înaintea lui Dumnezeu, umbrele răposaţilor tremură sub pământ, iar apele şi vietăţile din ape se înspăimântă. Împărăţia morţilor este goală înaintea Lui şi adâncul este fără acoperiş”.

Pasajul ales era la fel de bun ca oricare altul pentru predica pe care urma să o ţină, însă nu prea părea o alegere potrivită pentru ziua unui sfânt, când parohia sărbătorea convertirea la creştinism sub oblăduirea călugărului irlandez care înfiinţase primul paraclis pe aceste meleaguri, cu o mie o sută de ani în urmă. Însă domnul Odgers, aşa necăjit cum era, nu se înşelase în bănuiala lui că pe Ossie îl frământau gânduri amare. Nicio cămaşă din păr de cal pe care o purtase vreodată Sf. Sawle[18] nu i-ar fi putut pricinui o suferinţă mai mare noului şef de parohie decât descoperirea pe care o făcuse cu numai o săptămână în urmă.

Rowella nu urma să aibă un copil.

De când fata plecase de la ei, nu existase niciun fel de comunicare între casa parohială şi căsuţa în care Rowella şi Arthur îşi clădeau noua lor viaţă. Nici Morwenna nu făcuse vreun pas în direcţia stabilirii unei legături oarecare cu sora ei care rătăcise calea cea dreaptă. Toată dragostea pe care i-o purtase vreodată Rowellei – dacă existase – fusese umbrită de evenimentele din iarna anterioară. Nu conta că ea însăşi nu avea nici cea mai mică dorinţă de a relua relaţiile conjugale cu soţul ei. Nu părea să conteze nici măcar faptul că greşeala lui şi a Rowellei îi asiguraseră ei armura necesară pentru a se proteja împotriva pretenţiilor lui perfect îndreptăţite. Întregul episod al aventurii lor o revolta atât de tare, încât i se făcea rău de fiecare dată când se gândea la asta. Cunoscându-l pe Ossie, simplul gând că sora ei nu considerase atenţiile lui jignitoare o făcea să se simtă profund dezgustată.

Aşadar, absolut nimic nu se petrecuse între cele două case – presupunând că modesta reşedinţă a familiei Solway merita să fie denumită astfel – vreme de cinci luni în şir, până când Ossie, umblând cu treburi prin Kenwyn, o întâlnise din întâmplare într-o bună zi din săptămâna anterioară pe Rowella, care fusese în vizită

---

[18] În practicile creştine timpurii, asceţii sau credincioşii care aveau de săvârşit un act de penitenţă purtau direct pe piele o cămaşă făcută din păr aspru de animal. (n.tr.)

la o nouă prietenă. Văzând-o, Ossie o găsise la fel de neatrăgătoare, de enigmatică, de neliniştită intelectual şi, mai ales, la fel de *slabă* ca întotdeauna; iar atunci când, găsindu-şi cu greu cuvintele într-o masă compactă de interdicţii care mai de care mai restrictive, făcuse un comentariu rigid la adresa stării ei, ea păruse dintr-odată foarte afectată şi îi spusese, cu buza de jos tremurândă:

— Of, părinte, sunt *extrem* de îndurerată în privinţa asta! Dar până la urmă se pare că nu eram însărcinată. Eram… Eram foarte tânără şi am făcut o greşeală *îngrozitoare*…

Când rostise aceste cuvinte, ochii ei se umpluseră de lacrimi. Însă el îi întorsese brusc spatele, cu sufletul negru, ars, mistuit de focurile iadului; cu convingerea că fusese înşelat în mod deliberat, şantajat în mod deliberat de femeiuşca asta obraznică, din motive numai de ea ştiute. Poate că ea fusese îndrăgostită de Arthur Solway de la bun început şi alesese cu bună ştiinţă această cale pentru a-l ajuta să se căpătuiască pe viaţă. Poate fusese în cârdăşie cu Morwenna, punând la cale tot acest plan pentru a-l umili şi a-l înfrânge. Sau poate pur şi simplu fusese trimisă de Satana – ba chiar era o slujnică a Necuratului însuşi – cu scopul de a-l ispiti, a-l trăda şi a-l distruge pe unul dintre unşii lui Dumnezeu.

*Oricare* ar fi fost adevărul, Ossie nu credea, nu putea să creadă în *inocenţa* fetei. Fusese amăgit, ispitit, păcălit, înşelat şi în cele din urmă jecmănit de leafa pe aproape trei ani de la oficiul eclezial al parohiei Sawle-with-Grambler, la conducerea căruia fusese numit recent; iar soţia lui se îndepărtase de el definitiv şi devenise complet inabordabilă din cauza asta. (Între timp, mai încercase de încă două ori, dar, spre marea lui indignare, ea rămăsese de neclintit în atitudinea aceea obraznică şi sfidătoare şi îşi repetase ameninţările la adresa siguranţei fiului lor.)

Aşadar, pe acest fundal, cu acest ghimpe otrăvit supurând în inima şi în buzunarul său, îşi ţinu domnul Whitworth predica izvorâtă din profunzimile cele mai întunecate ale sufletelor autorilor Vechiului Testament, o predică din care se revărsa mânia lui Dumnezeu, pedepsele materiale pentru fărădelegile spirituale, trăsnetele şi cazanele de foc, sfârşitul regatului lui Ieroboam, masacrul regilor Midianului, recabiţii şi amaleciţii, distrugerea cetăţilor Sodoma şi Gomora.

Şi continuă aşa vreme de vreo patruzeci de minute, până când cei prezenţi începură să se agite şi să discute între ei. Fără a se lăsa impresionat, Ossie ridică volumul vocii sale răsunătoare, întorcându-se la tema originală şi începând să predice despre durerile lui Iov: „Piară ziua aceea în care m-am născut şi noaptea care a zis: un prunc de parte bărbătească s-a zămislit!” Partea asta mai dură încă cincisprezece minute, după care predicatorul ajunse la o splendidă peroraţie şi îşi încheie discursul brusc, asemenea cuiva care închide prăvălia.

— Şi acum în numele Tatălui, al Fiului şi…

Ross ridică bărbia din piept şi o trezi pe Clowance.

George se mişcă şi el, privind mai întâi către Morwenna, care nu ridicase privirea, iar apoi către Elizabeth, care îi zâmbi. El ridică din umeri şi îi răspunse cu o jumătate de zâmbet. După ce se împăcaseră, de Paşte, relaţia dintre ei nu fusese complet

lipsită de turbulenţe. După beţia emoţională din noaptea aceea când Elizabeth pusese mâna pe Biblie, creierul lui atent, calculat, recapitulase iar şi iar vorbele rostite de ea, jurămintele ei; şi, dacă simţul corectitudinii admitea faptul că Elizabeth spusese tot ce era necesar, simţul acurateţei sugera că ar fi putut totuşi să-şi aleagă mai bine cuvintele. Fără îndoială, soţia sa reacţionase sub impulsul momentului, rostind primele propoziţii care îi veniseră în minte. Era destul de just. Dar suspiciunea, odată sădită în sufletul lui de înţepăturile mătuşii Agatha, căpătase rădăcini adânci. Din punct de vedere logic, era convins că Elizabeth spunea adevărul. Din punct de vedere logic, nu avea nicio îndoială că Valentine era fiul lui. Până aici, totul era în regulă. Dar, din când în când, viermele îndoielii făcea eforturi să răstoarne logica.

Nu mai era nimic de făcut; pricepuse până şi el asta. Să-i ceară acum lui Elizabeth să mai adauge câteva propoziţii în plus, ca un avocat care întocmea un contract pentru înfiinţarea unei societăţi pe acţiuni, ar fi însemnat să ceară cu tot dinadinsul ceea ce fără îndoială ar fi şi primit în schimb: un refuz mânios peste poate şi o destrămare definitivă a căsniciei lor. Nu se putea aştepta la altceva şi nici n-o făcea.

Uneori se simţea asemenea omului cu o suferinţă a cărei cauză putea fi ori o banală indispoziţie, ori o boală fără leac. Imaginaţia lui, care lucra în permanenţă, putea să-l convingă în aceeaşi măsură şi că era pe moarte, şi că nu era absolut nimic în neregulă cu el. În cazul de faţă, în cea mai mare parte, era vorba despre a doua variantă. Elizabeth era o femeie castă, iar Valentine era unicul lui fiu. Dacă durerea aceea chinuitoare s-ar fi îndurat să dispară cu totul…

Înainte să se însoare cu Elizabeth, îşi dorise întotdeauna ca ea să îi aparţină; ceremonia nupţială din acea zi de joi, 20 iunie 1793, îi oferise dreptul de proprietate absolută. Însă cearta din aprilie 1797 slăbise legătura dintre ei. Acum, George avea maturitatea necesară pentru a înţelege că Elizabeth nu l-ar fi părăsit niciodată. Avea să-i fie loială şi credincioasă lui şi intereselor lui, avea să se ocupe de casa şi de familia lui, şi avea să-i fie tovarăşă şi soaţă la bine şi la rău. Dar îşi prezentase condiţiile.

Undeva, pe locurile din spatele bisericii, stătea Drake, având un aer preocupat care ascundea bine faptul că nu ascultase predica absolut deloc. Nu auzise nimic şi nu se mai gândise la nimic de când intrase Morwenna în biserică. Când trecuse pe lângă el în drumul ei către strana din faţă, se văzuseră unul pe celălalt pentru prima oară după mai bine de doi ani. După acea tresărire de recunoaştere, femeia coborâse privirile, însă el o privise şi mai apoi continuase să se uite la ea ca fermecat. O găsi teribil de schimbată. Părea mai bătrână, mai slabă, mai fermă – în jurul gurii avea riduri pe care el nu le văzuse înainte. Pielea ei, care era mereu uşor întunecată, devenise acum pământie, ochii ei se îngustaseră. Ţinuta ei semeaţă nu mai era la fel, într-un an sau doi avea să se gârbovească. Orice i-ar fi adus lui Drake cei doi ani întregi, se vedea că nici suferinţa ei nu fusese mai prejos în acest răstimp. Ba suferise chiar mai mult, se gândi Drake. Mai mult. Se simţea rău

uitându-se la ea şi la preotul acela cu gură mare care se afla acum în amvon şi vorbea despre armatele din Midian.

Drake ar fi vrut să părăsească biserica la un moment dat în timpul slujbei, bucuros să scape, bucuros să-şi verse suferinţa şi dezamăgirea pe una dintre pietrele funerare înclinate de afară. Totul se sfârşise *într-adevăr* de acum, îşi spusese el; nici măcar nu-i mai păsa de ea; era o soţie de vicar, o femeie respectabilă, o tânără obosită, experimentată, o tânără oarecare cu păr negru lins şi ochi căprui şi miopi, cu un copil, un soţ şi o parohie de îngrijit. Iar visul se sfârşise. Fusese acolo, existase între ei nu mai mult decât un curcubeu arcuit între doi nori; dar cerul îşi schimbase înfăţişarea, iar curcubeul pierise pentru totdeauna.

Ar fi vrut să părăsească biserica, dar o nevoie neînţeleasă de a o privi îl ţinu pe loc. De unde stătea, îi zărea pălăria cafenie şi un umăr. Desigur, stătea în strana familiei Poldark – de fapt, strana Trenwith – alături de domnul Warleggan, care o avea pe doamna Warleggan de cealaltă parte. Ross şi familia sa erau aşezaţi în partea opusă a bisericii, cu câteva rânduri mai în spate. Numai trei persoane se aflau în strana Trenwith. Geoffrey Charles nu era acolo. Probabil nu venise acasă. Poate nu avea să vină acasă în vara aceea.

După ce domnul Odgers intonă ultima rugăciune, adunarea începu să se îndrepte către ieşire. Desigur, obiceiul era ca lumea bună să iasă prima, aşa că Drake nu avu încotro acum decât să stea pe loc. Imediat ce familia Warleggan se ridică de la locul său, el coborî privirile în pământ, ca să n-o stânjenească din nou pe Morwenna. Ea n-avea decât să-l privească, dacă dorea; era prea trist pentru a-i întâlni privirea.

Uneori însă, cele mai bune intenţii cedează în faţa impulsului de moment, aşa că imediat ce văzu fusta albă a lui Elizabeth atingând în treacăt capătul stranei, Drake ridică privirile din nou.

Ea se uita la el. Morwenna îl privea. Totul dură cam şapte secunde, iar în acel răstimp ea abia reuşi să-i zâmbească. Zâmbetul înmugurise în privirea ei, făcând ca pielea din jurul ochilor să se încreţească şi mai mult; apoi, îi coborî pe buze; iar după aceea păru să i se întindă pe întreg chipul, făcându-l să radieze. Ridurile dispărură, culoarea feţei se schimbă, încordarea buzelor se relaxă, privirea îi deveni din nou caldă. Vreme de câteva bătăi de inimă, zâmbetul ei îl învălui ca într-o îmbrăţişare; soarele ieşi din nou dintre nori, curcubeul străluci iar pe cer; apoi ea ieşi din câmpul lui vizual.

Sam Greet îl înghionti cu cotul, atenţionându-l astfel să iasă din strană şi să-i urmeze pe ceilalţi în ceaţa de afară.

— Haide, fiule, îl îndemnă bărbatul. Eu zic că ne-am rugat destul pentru o singură zi.

## Capitolul 29

### I

Sărbătoarea parohiei Sawle nu putu să înceapă aşa cum se cuvine înainte de ora două. Era zi de sărbătoare la Wheal Grace – singura mină funcţională din parohie – dar obiceiul era ca minerii să-şi petreacă dimineaţa făcând curăţenie, spoind magaziile, văruind interiorul vestiarului, măturând platformele de sfărâmare a minereului şi făcând totul să strălucească de curăţenie. În afară de asta, fermierii sau cei care aveau animale de îngrijit oricum nu erau niciodată liberi înainte de prânz.

La ora două erau întrecerile copiilor; la trei şi jumătate era ceaiul; fiecare copil primi câte o cană de tinichea cu ceai negru aburind şi o brioşă imensă cu şofran, aproape imposibil de mâncat la o singură masă. Cu puţin noroc, adulţii apucaseră să ia ceva în gură înainte de începerea sărbătorii; însă bere exista după pofta inimii. În ziua respectivă, fiecare miner primise câte un şiling de la mină, bani pe care bărbaţii îi cheltuiau, de regulă, pe băutură, împreună cu alţi bani din buzunarele proprii. La ora patru erau jocuri şi întreceri pentru tinerii adulţi. La cinci începură luptele. Sam şi Tom Harry erau programaţi să se întâlnească la şase pentru întrecerea lor, însă, în rest, luptele obişnuite erau meciuri încheiate prin knock-out, la care puteau participa toţi cei care se arătau interesaţi, premiul fiind o guinee şi o pălărie pentru câştigătorul incontestabil. Jucătorul care îl determina pe adversar să cedeze de bunăvoie rămânea pentru o a doua rundă; iar dacă câştiga cea de-a doua rundă, devenea „standard”. Meciurile dintre doi adversari „standard” reprezentau adevăratele meciuri de lupte.

După slujbă, Drake se întoarse la atelierul lui şi îşi pregăti o gustare frugală. Tocmai terminase de mâncat, când apăru Sam.

— Ei, frate, îl întâmpină Drake. Mă bucur să te văd. Mă gândeam că n-o să te întorci la timp pentru meci.

Sam se aşeză pe un scaun şi începu să molfăie pâinea şi brânza pe care i le adusese Drake.

— O, da, n-am uitat.

— Poate ar fi fost mai bine dacă uitai. Nu mă încântă deloc să văd că fratele meu luptă pentru cauzele mele.

— Nu pentru ale tale, băiete. Pentru ale mele.

Drake puse deoparte doaga pe care o îndreptase până atunci şi se aşeză pe o cutie în faţa lui Sam.

— Ai fost, deci? S-a terminat tot?

Sam îi povesti.

La sfârşit, Drake spuse:

— A fost o dovadă de bunătate din partea ta, frate, dar situaţia este tristă. Tu… Tu vezi mâna lui Dumnezeu în toată povestea asta?

— Noi nu putem măsura şi ghici toate intenţiile Duhului Sfânt. Noi trebuie să plecăm capul şi să acceptăm pedeapsa acolo unde se întâmplă să cadă. Mie mi s-a părut că un singur păcătos a avut de suferit, în timp ce mulţi alţii au scăpat nevătămaţi. Dar ceea ce m-a durut cu adevărat a fost că omul ăla a murit fără să

aibă şansa de a beneficia de o binecuvântare adevărată.

— Îţi torn nişte ceai, propuse Drake. Apoi, din bucătărie, îi strigă: Te-ai dus cu ei tocmai în Camborne, nu-i aşa?

— Da, pentru înmormântare. Ne-au lăsat să-i luăm trupul cu noi. Ne-au împrumutat o căruţă veche. Şase dintre noi au tras la ea, cu rândul. Eu am făcut pereche cu Peter Hoskin. Înainte să ajungem în Camborne, ne-au ieşit şi alţii în cale. Sute de oameni au lăsat lucrul deoparte şi au venit în urma noastră. A fost o procesiune mare. Sute de oameni. Au cântat imnuri de slavă în mers. Mulţi făceau parte din Congregaţie, se vedea clar.

Drake aduse o cană cu ceai, fără să mai spună nimic.

— Îţi mulţumesc, băiete.

— N-am văzut niciodată un lucru mai ciudat ca ăsta… continuă Sam, sorbind din ceai. Ţi-l aminteşti pe Sir Basset? Sir Francis Basset? Lordul Dunster… Dunstanville, cum îşi spune acum?

— O, da, mi-l amintesc bine.

— Ştii că el a fost cel care a participat la arestarea lui Hoskin, Sampson, Barnes şi ceilalţi, şi tot el a fost şi la proces. Şi, din câte se spune, el a trebuit să aleagă dacă semnează graţierea şi pentru John, aşa cum a semnat pentru ceilalţi. Ei, procesiunea asta despre care îţi spun – se adunaseră deja vreo mie de persoane, sunt sigur – trecea pe lângă casa asta de lângă biserică şi ne aflam poate la vreun kilometru şi jumătate de cimitir, când cine crezi că iese din casă? Basset însuşi, însoţit numai de un servitor; şi, fără îndoială, toţi oamenii ăia cu care a dat nas în nas, majoritatea mineri, mulţi dintre ei – cred eu – participanţi la revolta aia împreună cu Hoskin şi tot restul – toţi ştiau cine e. Iar bărbatul ăla de la uşa casei unde fusese în vizită Sir Basset încerca să îl tragă înapoi în casă; dar Sir Francis a refuzat să se adăpostească, spunând că oamenii aceia nu reprezentau un pericol pentru el; era suficient ca vreunul din ei să facă o singură mişcare împotriva lui, ca să aibă soarta omului pe care îl aduceau acasă între patru scânduri… Aşa că s-a dus la calul lui şi a încălecat, iar servitorul s-a urcat pe al lui şi, foarte degajat, a trecut călare prin mijlocul procesiunii, pe lângă sicriu, iar oamenii, liniştiţi şi paşnici, i-au făcut loc să treacă, separându-se precum apele Mării Roşii…

Drake dădu uşor din cap.

— Te-ai oprit şi pe la William, John şi Robert?

— Da. Dar nu era decât Robert acasă. Şi văduva, şi Flotina, şi noua soţie a lui John, cu copilul. Se ţineau cu toţii tari.

— Bobbie s-a făcut bine din nou?

— E bine, sănătos. Au întrebat cu toţii de tine.

— Basset ăla are mare curaj, reflectă Drake. Trebuie să recunosc. Nu mulţi ar fi îndrăznit să facă asta.

— La început, mi-a fost teamă pentru el, mărturisi Sam. Dar socotesc că ceea ce i-a dat curaj a fost convingerea că a procedat corect. Tabloul în sine a fost ciudat… Şi o lecţie pentru noi toţi…

— Chiar şi atunci când greşim? întrebă Drake, cu vechea lui sclipire poznaşă în priviri.

Sam zâmbi şi clătină din cap.

— Păi tocmai aici e cheia: trebuie să încercăm din răsputeri, să ne ferim şi să ne rugăm să nu greşim.

— Peter unde e? Nu s-a întors cu tine?

— Se odihneşte împreună cu familia şi se întoarce şi el diseară.

— Aţi lipsit două zile de la mină? V-aţi învoit?

— A, da. Nu suntem presaţi de timp la muncă. Eu am venit acum acasă pentru… pentru întrecere.

— Probabil eşti obosit după atâta mers.

Sam îşi trecu un deget peste vârful uneia dintre ghete.

— Am făcut bătături la picioare. În rest n-am nimic.

— Îţi doresc succes, frate. Cred că mai avem vreo oră până să ne punem în mişcare. Aduc o găleată cu apă, ca să-ţi înmoi picioarele. Sper să-l învingi, Sam. Dar e căpos ca un catâr. Aproape că-ţi doreşti să-l vezi luându-şi o cafteală bună.

— Dumnezeu e singurul care va decide, spuse Sam.

## II

Cei doi Enys nu veniseră la biserică, dar sosiră să ia masa cu familia Poldark. Nu obişnuiau să meargă la biserică, nici măcar în zilele de sărbătoare. Acesta era un dezavantaj pentru Dwight: nu era deloc bine ca un medic să fie considerat ateu. De fapt, Dwight nu era ateu şi ar fi făcut un minim de efort ca să salveze aparenţele, dacă şi-ar fi dorit şi Caroline acest lucru; însă Caroline avea prejudecăţi serioase împotriva oricărei forme de religie organizată şi nu intra în lăcaşuri de cult decât în situaţii când acest lucru era absolut inevitabil, mai precis la nunţi, botezuri şi înmormântări.

Şi de data asta, Caroline părea să se simtă mult mai bine şi discută lejer despre tot felul de lucruri în prima parte a mesei. Apoi, când sosi felul principal – o pulpă de oaie fiartă cu capere şi servită cu nuci şi unt topit – anunţă că avea de împărtăşit nişte veşti proaste, şi anume că urma să aibă un copil.

Demelza aruncă lingura cu care împărţea porţiile şi sări în sus de bucurie, apoi merse să o îmbrăţişeze şi să o sărute pe Caroline, după care se duse să îl felicite şi pe Dwight.

— Ce mă bucur! Mă bucur enorm! Dumnezeule, ce veşti minunate! Caroline, Dwight, este grozav! Absolut grozav!

— Ăsta e motivul pentru care nu m-am simţit eu bine în ultima vreme, explică Caroline. Iar soţul meu nici gând să pună diagnosticul corect!

— Pentru că m-a minţit! se apără Dwight. Şi oricum, abia dacă mă lăsa să mă apropii de ea!

Când Ross se aplecă să o sărute pe Caroline, buzele ei le căutau pe ale lui.

— Sper că vezi ce-ai făcut, spuse ea. Chiar şi de la distanţă. Trebuia să-l aduci tu acasă!

— Dacă e băiat, îl însurăm cu Clowance. Dacă e fată, o măritătm cu Jeremy, spuse Ross.

— Beau pentru asta! spuse Dwight.

— Cu toţii bem pentru asta!

După ce se aşezaseră din nou la masă şi se făcuse linişte pentru că toată lumea mânca, Caroline adăugă:

— Normal că nu-mi doresc plodul ăsta!

— Caroline! o apostrofă Demelza.

— Nu, serios vorbind, nu sunt nişte mici specimene enervante atunci când vin pe lume? Eu nu pot să sufăr copiii, la modul cel mai serios! Nişte tirani în miniatură, cu faţa roşie şi zbârcită, lacomi, egoişti, pretenţioşi, fac tot timpul pe ei, plini de nedelicateţe şi aere, reclamând întreaga atenţie a unui adult, zi şi noapte, fără să spună măcar un „mulţumesc”! Sunt calzi şi umezi şi nu se mai dezlipesc de tine. Miros a pipi şi a lapte acru şi deja e plină lumea de ei până la refuz!

Toată lumea râse de indignarea lui Caroline, dar ea făcu o grimasă şi spuse:

— Eu vorbesc foarte serios! Dwight ştie prea bine asta. Doar l-am avertizat!

— Pe toţi ne-ai avertizat, spuse Demelza. Nu înseamnă însă că te şi credem.

— Trebuie să te gândeşti la succesiune, spuse Ross ironic. La urma urmei, lumea nu e un loc chiar atât de rău şi ar fi mare păcat să o laşi cu totul moştenire copiilor altora!

— Succesiune? pufni Caroline. Zău că nu mi-ar părea atât de rău dacă aş putea aduce pe lume un mic Dwight; sau, de ce nu – Dumnezeule mare! – o micuţă Caroline. Dar te trezeşti întotdeauna că copilul ăla, care e sânge din sângele tău, de fapt seamănă leit tocmai cu vărul ăla pe care nu poţi să-l suferi!

— Sau cu unul dintre părinţi, spuse Demelza. Jeremy are picioarele tatălui meu. Dar sper din tot sufletul să nu mai existe nici o altă asemănare.

Râseră cu toţii din nou.

— În calitate de tată al *acestui* embrion, interveni Dwight, cred că-mi este permis să nu fiu de acord cu spusele lui Caroline. Din partea mea, dacă este fată, nu mă interesează cum arată, atâta vreme cât e înaltă, subţire, cu păr roşcat şi pistrui pe nas!

— Tocmai ai descris un monstru! comentă Caroline. Asta e vreo mătuşă de-ale tale?

— Vorbind serios, acum, spuse Demelza.

Atunci toţi se opriră şi aşteptară.

Ea rămase pe gânduri vreme de câteva clipe, fărâmiţându-şi pâinea. Apoi zâmbi:

— N-ar fi minunat, pentru noi toţi?

## III

Până la şase fără un sfert, toate meciurile principale de lupte se încheiaseră. Pălăria şi guineea fuseseră câştigate de Paul Daniel, care, în ciuda vârstei (avea patruzeci de ani) şi a înclinaţiei către băuturile tari, era încă prea vioi şi prea viclean pentru ca oricare dintre ceilalţi să-i poată ţine piept. Cei prezenţi se împrăştiaseră într-un cerc inegal în jurul islazului care se unea cu drumul principal ce lega parohiile Sawle şi St Ann şi care era de partea cealaltă a drumului faţă de băltoaca aceea stătută unde fusese părăsit Drake pe jumătate înecat. În total, vreo două sute de oameni stăteau împrăştiaţi pe islazul comunal, din care două treimi erau în apropierea ringului. Ceilalţi stăteau tolăniţi pe iarbă sau jucau tot felul de jocuri sau beau bere şi discutau, răsfiraţi la întâmplare pe restul câmpului. Mulţi dintre ei erau veseli de la prea multă băutură după ce băuseră bine la cârciuma lui Sally Chill-Off, aflată ceva mai jos pe uliţă. Iată deci cum de îşi permitea patroana să ofere premii pentru câştigătorii luptelor!

Ceaţa se ridicase deja de-acum – sau, mai bine zis, se retrăsese la vreo câteva sute de metri în largul mării, astfel că islazul se afla acum chiar la marginea ei. În cea mai mare parte a timpului, era scăldat de lumina tulbure a soarelui; uneori însă, soarele devenea dogoritor; alteori, apărea iar câte un nor de ceaţă cenuşie, umedă şi rece. Deasupra capetelor lor, dar întotdeauna în partea cu ceaţă a cerului, pescăruşii supuşi la grele cazne se tânguiau constant.

Sam şi Drake ajunseseră la cinci şi jumătate, venind cu greu de la Atelierul lui Pally. Acum, stăteau pe o bancă, înconjuraţi de simpatizanţii lor, în timp ce Tholly Tregirls pândea ca o momâie încrezută între ei şi un grup similar sau poate ceva mai mic care se crease în jurul lui Tom Harry. Emma Tregirls nu se zărea pe nicăieri, şi nici Sally deocamdată. După ce i se acordase premiul lui Paul Daniel, ea se grăbise să-şi deschidă din nou prăvălia, pentru ca nu cumva să-şi piardă clienţii în favoarea concurenţei. Tholly avea un puşti care aştepta pregătit, gata în orice moment să dea fuga să o anunţe că întrecerea era pe punctul de a începe. Însă nu putea începe încă. Se zvonea că o parte din lumea bună urma să sosească de la Trenwith, ca să asiste la meci – se zvonea chiar că se puseseră pariuri – şi, întocmai precum domnul Odgers la biserică, nu puteau mişca un deget înainte de sosirea lor.

Familia Poldark şi familia Enys îşi făcură apariţia pe la şase. Ross nu dorise să vină, şi nici Demelza; cu toate acestea, era dificil să stea deoparte. Sam era fratele Demelzei. Nu le era uşor nici să-l sprijine, nici să-l ignore. Dar, aşa cum spusese Demelza, nu era o bătaie cu pumnii, ci un meci corect de luptă corp la corp, cu arbitri care să asigure un joc corect. Plus că nu era nevoie ca lumea bună să se amestece cu cealaltă lume bună.

Şi totuşi, când sosi timpul, nu reuşiră să stea prea departe unii de ceilalţi. Nu erau decât patru banchete pentru galerie, iar acestea erau situate în linie dreaptă, la intrarea în ring. La şase şi un sfert, George Warleggan şi Osborne Whitworth ieşiseră pe porţile de la Trenwith şi o luaseră în pas lejer către islazul unde se ţinea

festivitatea. Osborne se schimbase de hainele sale preoţeşti, fiind îmbrăcat acum cu o haină elegantă din mătase de culoarea dudei şi pantaloni bufanţi albi. Doamnele nu îi însoţeau. Cei doi domni se aşezară în capătul banchetelor, cât mai departe posibil de grupul Poldark.

Tholly Tregirls era acum în elementul său. Cu umerii lăsaţi în paltonul său lung, aducând tare mult cu imaginea unui vultur aflat la pândă într-un copac, plin de cicatrici, cu un singur braţ şi suferind de astm, se duse în mijlocul ringului şi anunţă începerea meciului.

— Întrecere de lupte, câştigător cel mai bun după trei runde, trei puneri la pământ în trei puncte. Premiul constă în două guinee, oferite de doamna Sally Tregothnan, de la cârciuma lui Sally. Iar adversarii sunt… la stânga mea, Tom Harry, iar la dreapta mea, Sam Carne…

Când cei doi adversari făcură câte un pas în faţă se auziră deopotrivă urale şi huiduieli. Cei doi erau îmbrăcaţi în echipamentul corespunzător pentru concurs: erau goi până la brâu, purtând doar nişte cămăşi scurte şi largi, făcute din pânză de in care nu se rupea uşor, cu mâneci largi şi fixate la gât cu un şiret rezistent. Purtau pantaloni bufanţi până la genunchi, cu colanţi groşi, dar fără încălţări. Loviturile cu piciorul, deşi permise pe malul estic al râului Tamar, erau considerate nesportive în Cornwall, unde toată forţa şi priceperea trebuia să stea în umeri şi braţe. În afară de Tholly, în ring mai erau alte două persoane – Paul Daniel şi Will Nanfan – care să arbitreze şi să asigure fairplay-ul pe durata meciului.

Când adversarii se apropiară să-şi dea mâna, se văzu clar că Sam era cu vreo zece centimetri mai înalt dintre ei doi, însă Harry era extrem de lat în umeri, având picioare şi şezut pe măsură. Într-o asemenea întrecere, înălţimea nu era neapărat un avantaj.

Tholly suflă în fluierul său, anunţând începerea concursului. Avea acel fluier de ani buni şi îl primise cadou – aşa cum spunea ori de câte ori avea ocazia – de la un nostrom care trăgea să moară, pe una dintre primele fregate pe care navigase în tinereţea lui, şi reprezenta un semn de apreciere din partea acelui nostrom. În realitate, îl furase de la un cerşetor spaniol în Gibraltar. În timp ce Sam îi dădea roată adversarului său, o zări pe Emma Tregirls venind în apropierea ringului, împreună cu Sally. Se amestecară printre susţinătorii lui Tom Harry. Însă Emma nici măcar nu se uita la cei doi rivali. În loc de asta, vorbea şi râdea întruna cu Sally. Râsetele ei se auzeau pe tot terenul.

Se auziră o mulţime de ţipete şi strigăte în timp ce amândoi bărbaţii făceau manevrele necesare pentru prima încleştare. Sam avea cei mai mulţi susţinători şi recunoscu jenat în galerie vocile multora dintre enoriaşii săi. Jenat nu pentru că n-ar fi dorit ca ei să îl susţină, ci pentru că simţea că postura în care se afla în acele momente era complet ipocrită şi inoportună. În lunga şi tărăgănata călătorie de întoarcere de la Bodmin, însoţind trupul neînsufleţit şi rudele îndoliate, Sam reflectase îndelung la aspecte legate de viaţă şi de moarte, la rolul său pe lume, la avantajele şi la îndatoririle pe care le avea. Şi nu găsea că printre aceste avantaje şi

îndatoriri era şi acela de a răspândi cuvântul lui Dumnezeu prin revenirea la obiceiurile din tinereţe şi prin participarea la o întrecere publică ce testa forţa şi abilităţile fizice, cu o brută de om care îl atacase şi îl bătuse cu sălbăticie pe fratele lui şi care ameninţa să se însoare cu fata care, nu se ştie din ce motiv, pusese stăpânire şi pe inima lui de muritor.

Harry făcu un salt brusc şi abil cu intenţia de a-l apuca pe Sam de haină, însă Sam, ghemuindu-se la fel de mult ca şi rivalul său, reuşi să se ferească şi încercă să-l apuce la rândul lui de haine, când trecură unul pe lângă celălalt. Însă Harry se trase deoparte şi începură din nou să-şi dea târcoale şi să se fenteze reciproc. Aceasta era o parte din tehnica jocului, iar în cazul campionilor putea dura uneori chiar şi o jumătate de oră. În seara aceasta însă, nu avea cum să se întâmple aşa ceva: era prea multă emoţie negativă în meciul lor.

Într-adevăr, îşi spuse Sam, el se convinsese singur să intre în acest concurs sub pretextul că încearcă să salveze un suflet preţios pentru Iisus; fără îndoială însă, la o cercetare amănunţită a propriului său suflet, ieşeau la iveală alte două motive, deloc creştineşti: răzbunarea şi dorinţa carnală. Răzbunarea şi dorinţa carnală. Cum ar fi putut oare să le nege? Şi dacă nu putea să le nege, cum le-ar fi putut justifica? După ce văzuse un om spânzurat, după durerea şi oroarea de a fi înţeles că omul acela murise neizbăvit, cum ar fi putut cineva să se lase târât în soiul ăsta de violenţă gratuită, pentru purul amuzament al oamenilor într-o zi de sărbătoare?

Dintr-odată, cei doi adversari se încleştară, iar gândurile lui Sam se limitară la instinctul de autoconservare, în încercarea de a nu se lăsa aruncat în aer. Tom Harry reuşise să îl apuce aşa cum dorise. Se luptară pentru poziţie; răsucindu-se, Harry băgă capul sub braţul lui Sam, încercă să îl împingă pe spate, îi blocă cu braţele o mişcare de contraatac – Sam nu mai simţi pământul sub picioare; urma să fie aruncat în sus şi pe spate; i-ar fi fost fatal să riposteze acum. Aşa că nu opuse rezistenţă, dar se lăsă cu toată greutatea pe o parte, astfel că, în loc să aterizeze greoi pe spate, aterizâ pe cot şi pe fund, căzu şi se rostogoli. Harry se aruncă peste el tocmai atunci când reuşise să se ridice pe jumătate, iar acum încerca să îi dea un brânci în faţă. Sam reuşi să se smulgă din strânsoarea din jurul gâtului, căzu din nou în genunchi şi, deodată, se prăbuşi cu capul în jos. La rândul lui, Harry se dădu peste cap.

Se separară şi începură să se tatoneze din nou. Harry se repezi – mai degrabă ca un bivol decât ca un luptător – îl nimeri pe Sam cu umărul în coaste, încât ai fi zis că i le îndoaie, şi îl apucă de ambii umeri, până când Sam simţi şiretul cămăşii sugrumându-l. Sam reuşi să se elibereze din strânsoare lovindu-l pe Harry cu cotul în faţă; apoi îşi trecu piciorul pe după piciorul adversarului, după care căzură şi se rostogoliră amândoi pe pământul tare, ajungând, pe rând, unul deasupra celuilalt. Tholly se văzu nevoit să facă un salt în spate atunci când ei smuciră către el; suflă în fluier, pentru că regulile jocului nu permiteau lupta la orizontală.

Trebui să-l tragă pe Harry cu forţa deoparte. Cei doi bărbaţi se ridicară în picioare în uralele, şuierăturile şi strigătele mulţimii.

Nu se cade, se gândi Sam. Nu se cade ca eu să mă aflu aici. Nişte mâini îl apucară strâns de cămaşă şi un cap de bivol se izbi puternic de bărbia lui. O mână îl cuprinse pe după talie, iar cealaltă îl apucă de pantaloni. Căzu la pământ ca un copac strivit sub greutatea celor o sută de kilograme de oase şi muşchi.

Năucit de durere şi de lipsa bruscă de aer, Sam auzi fluierul şi simţi nişte mâini care îl trăgeau pe Harry deoparte. Pierduse prima rundă.

## IV

— Cred că nu-mi place chestia asta, spuse Demelza.

— Nici mie, spuse Ross. Dar trebuie să rămânem până la sfârşit.

— Omul ăla nu se luptă cinstit; are clar intenţia de a face rău. De ce nu-l opresc?

— Crede-mă că nu au cum să facă asta fără să-l declare pe Harry câştigător. Nu se poate spune că încalcă regulile. Doar că joacă dur. Arbitrii pot interveni, aşa cum a făcut Tholly, dar nu pot opri meciul. Ah!…

Mânia şi duşmănia nu sunt neapărat cel mai bun combustibil pentru un concurs de abilităţi fizice, dar o oarecare doză de combativitate era esenţială, iar până atunci lui Sam îi lipsise cu desăvârşire. El nu ştia nimic despre pariul lui Ross, dar ştia prea bine de promisiunea Emmei, iar astăzi mai mult decât oricând promisiunea aceea părea o glumă din partea ei, involuntară şi nedemnă. Sam simţea o mare ruşine şi o nevoie acută de a se justifica.

Dar, în ciuda evlaviei care coborâse asupra lui odată cu convertirea la Hristos şi în ciuda sentimentului de ruşine care îl cuprinsese, mai rămăsese în el ceva din sângele bătrânului Adam, care să-l facă să urască durerea aceea din coastele pline de vânătăi, sângele de la dintele care fusese slăbit după capul primit pe neaşteptate de la Tom Harry, mirosul de sudoare al trupului acelei brute care îl aducea în cele mai dureroase şi umilitoare poziţii, icnetele şi mormăielile de triumf care veneau de la adversarul său. Iar Harry, dornic de succes rapid şi acum sigur că îl va şi obţine, începuse să lase garda jos.

S-ar fi zis mai degrabă că trupul lui Sam şi nu gândirea lucidă reacţiona la o situaţie în care se găsea la un moment dat, alegând cele mai abile şi adecvate soluţii pe care le deprinsese cu ani în urmă în aceste întreceri.

O schimbare bruscă de poziţie sub mâinile acelea apucătoare, o răsucire a trupului, două braţe cuprinzându-l de ceafă pe Harry, cu o mână încleştată pe încheietura celeilalte pentru a dobândi mai multă forţă, iar Harry se prăvăli la pământ, cu Sam deasupra lui, evitând la milimetru, în cădere, genunchiul ridicat în mod deliberat. Un vârtej de ţărână şi de iarbă, iar Harry rămase ţintuit la pământ atât de uşor, de parcă cineva l-ar fi străpuns cu o sabie.

Strigăte de încântare din mulţime. Auzind fluierul, Sam se ridică repede şi făcu un pas înapoi, în timp ce Tom Harry scuipă sânge – care venea de nu se ştie unde – şi se ridică în picioare la rândul lui. Runda a doua, anunţă Tholly, fusese câştigată de

Sam Carne. Ultima rundă, cea decisivă, urma să înceapă chiar în acel moment.

În timp ce Tholly spunea aceste lucruri, norul dens de ceaţă acoperi din nou soarele, şi toate umbrele se evaporară. Pământul era acum rece şi cenuşiu şi nu părea exclus ca, odată dispărut în asfinţit, soarele să nu mai fie văzut vreodată.

Ambii bărbaţi erau răniţi, pentru că întrecerea nu era deloc cavalerească şi amândoi luaseră căzături serioase pe pământul uscat şi bătătorit după lunga vară secetoasă. De două ori, Sam reuşise să evite în ultima clipă o lovitură serioasă, protejându-se de genunchiul lui Harry. (Dacă „se întâmpla” să cazi peste adversar cu genunchiul ridicat, puteai, cel mai probabil, să-l scoţi din ringul de lupte pe viaţă. Desigur, dacă arbitrii observau acest lucru, puteai fi descalificat.) Pentru că ambii bărbaţi doreau să evite încă o astfel de cădere, următoarea apucare se lăsă îndelung aşteptată, iar când se întâmplă în sfârşit semănă mai degrabă cu o îmbrăţişare corp la corp decât cu o încercare de punere la pământ a adversarului. Nu era deloc un final neobişnuit pentru un meci în care forţele erau aproape egale şi, în plus, era un final pe placul mulţimii. În Cornwall, luptele erau denumite uneori „lupte îmbrăţişate”.

Privind pe sub sprâncenele încruntate, Ross îi văzu pe cei doi bărbaţi opintindu-se şi îşi aminti brusc de conflictul avut cu tatăl Demelzei, cu mulţi ani în urmă. După câteva lovituri preliminare de ambele părţi, se încleştaseră amândoi într-o strânsoare destul de asemănătoare. El, mai înalt şi mai tânăr, fiind cu spatele încordat înapoi, din talie, cu mâinile pe bărbia oponentului, aproape apăsând cu genunchii coapsele celuilalt, din vârfurile picioarelor, încovoindu-se şi opunând rezistenţă cu toată puterea muşchilor spatelui şi a şirei spinării. Acum, Ross se vedea deodată în pielea fiului bătrânului Carne, care lupta, precum luptase şi el cândva, împotriva unui bărbat cu aceeaşi statură şi constituţie, şi aproape pentru aceleaşi lucruri. Aşa că se trezi bodogănind cu voce tare, aproape strigând nişte sfaturi inutile. Pentru că, dacă Tom Harry câştiga această probă de forţă brută, iar Sam nu accepta înfrângerea, era posibil ca el să nu mai lupte şi nici să nu mai sape vreodată.

Will Nanfan strigă la Tholly, iar Tholly îl prinse pe Harry de umăr. Dar niciunul dintre cei doi luptători nu ţinu cont de asta. Tholly fluieră. Însă mulţimea îi striga să se dea la o parte şi să-i lase să lupte în continuare. Pentru că acum lupta era pe viaţă şi pe moarte, iar de regulile luptelor sportive n-avea decât să se aleagă praful. Spatele lui Sam, contorsionat deja într-o poziţie nefirească, refuza să se curbeze şi mai mult. În schimb, gâtul lui Harry începuse, la rândul lui, să se flexeze spre spate. George puse deoparte cutia cu tutun de prizat. Ossie îşi scutură nişte polen de pe haină, visând cu ochii deschişi că o bătea pe Rowella cu parul. Emma îşi scosese pălăria şi acum pigulea paiele din ea. Demelza era ca o stană de piatră.

Apoi cei doi se prăvăliră la pământ, ca doi ulmi bătrâni. Se luptară pentru supremaţie, iar Sam ajunse deasupra. Toată lumea ţipa. Harry era terminat şi părea că va fi lipit cu spatele de pământ. Mai era nevoie doar de o sforţare, de aplicarea unei greutăţi suplimentare pentru a-i împinge şi celălalt umăr la pământ şi a-l face

să atingă astfel cele trei puncte necesare pentru obţinerea victoriei. Tholly ridică mâna şi duse fluierul la buze; apoi Sam păru să se relaxeze exact în momentul cel mai nepotrivit. Tom Harry, aflat la un pas de înfrângere, se sforţă să se ridice puţin; cu un ultim efort, se încovoie ca un briceag, susträgându-se din strânsoarea nemiloasă a lui Sam, iar în trei secunde reuşi – nu se ştie cum – să ajungă deasupra. Apoi Sam fu cel care ajunse dedesubt – aproape, dar nu complet învins, chinuindu-se din răsputeri să evite presiunile pe care le aplicase el însuşi ceva mai devreme; Sam era acum strivit sub greutatea bărbatului mai masiv, iar după alte trei secunde cedă definitiv.

Tholly fluieră finalul meciului. Tom Harry câştigase.

## Capitolul 30

### I

Tom Harry câştigase meciul, dar în zilele care urmară acest subiect deveni motiv de certuri aprinse şi permanente discuţii în contradictoriu în toate casele şi cârciumile din ţinut. Nici măcar arbitrii nu reuşeau să se pună de acord. Tholly şi Will Nanfan îl considerau câştigător pe Tom Harry, deşi, după părerea lui Nanfan, Harry pierduse puncte anterior pe durata meciului, din cauză că jucase murdar. Paul Daniel era de părere că meciul trebuia declarat nul, pentru că regulile specifice luptelor fuseseră complet abandonate în ultima rundă, iar cei doi adversari ajunseseră să se încaiere rostogolindu-se pe jos, ca doi ţigani care îşi băuseră minţile. În opinia generală însă, fuseseră două „puneri la pământ” ca la carte, câte una de fiecare parte, pe câtă vreme în cea de-a treia rundă ambii adversari luptaseră cam în acelaşi mod şi până la urmă conta cine fusese deasupra la sfârşit, nu? Nu era un punct de vedere tocmai popular, unul pe care să-l *agreeze* majoritatea, dar ceea ce conta era faptul că îl acceptaseră până la urmă.

Din fericire, nu fusese nevoie ca Ross şi George să se întâlnească faţă în faţă. Ross îi trimisese cecul lui Basset şi îl rugase pe Basset să îl anunţe pe George că se achitase de datorie. Cam în acelaşi timp, veni o scrisoare de la Tankard, „în numele domnului Warleggan”, care îi amintea lui Ross de datoria pe care o avea. Ross aruncă scrisoarea în lăturile pentru porci.

După înfrângerea suferită, Sam rămase acasă, în concediu de boală, vreme de mai bine de o săptămână, timp în care vărsă frecvent sânge. Dar starea lui se amelioră în timp. N-o întâlnise pe Emma după meci şi nici ea nu venise să îl viziteze. Sam îşi văzu de îndatoririle congregaţiei sale ascultând docil cuvântul lui Dumnezeu. Nu dorea să discute cu nimeni despre meci. Se ruga foarte mult, observând o scădere în entuziasmul enoriaşilor săi. S-ar fi zis că preferau să interpreteze Biblia mai degrabă în cheia Vechiului Testament, unde virtutea atrăgea după sine recompense materiale, decât în cea a Noului Testament, unde răsplata

pentru virtute era pur spirituală, pe câtă vreme lucrurile materiale erau fără excepţie sortite eşecului. Sam se gândea adesea ce ar fi obţinut dacă ar fi câştigat; şi ce ar fi pierdut.

De asemenea, citi foarte mult şi primi o nouă vizită din partea domnului Champion, în cursul căreia acesta îşi exprimă încântarea cu privire la rapoartele generale primite din partea parohiei. După toate aparenţele, acea asociere nefericită cu femeia uşoară fusese ruptă, aşa cum se cuvenea, şi acum totul era bine. Cu toate acestea, domnul Champion încă mai avea de făcut câteva reproşuri privind tendinţa lui Sam de a se ocupa singur de problemele congregaţiei şi în special de aspectele pecuniare. Sam promise să rezolve acest aspect.

Dwight merse de încă două ori în vizită la Hugh Armitage, concluzionând că starea acestuia nu se înrăutăţise. Hugh îi scrise iar Demelzei, dar de data aceasta fără să se mai abată de la politeţurile obişnuite ale corespondenţei. Pica numai bine, pentru ca Ross să vadă că Demelza îi arată scrisoarea.

— Presupun că va rămâne în Cornwall până la încheierea alegerilor, după care sper că se va duce la Westminster, spuse Ross. Asta ar trebui să-l ţină suficient de ocupat.

— Da, Ross. Cu condiţia să intre în Parlament.

— Eu sper să intre, nu doar pentru binele lui, dar mai ales ca să îi ia locul lui George.

— Să îi ia locul? Nu m-am gândit la asta…

— Ei bine, administraţia locală *ar putea* instala în funcţie un candidat din partea lui Basset şi unul din partea lui Boscawen, dar e puţin probabil să facă asta. În mod normal, sunt aleşi doi reprezentanţi cu aceeaşi orientare politică, pentru că votantul care îl alege pe unul dintre ei cel mai probabil va vota şi cu cel de-al doilea. Dacă George rămâne în funcţie, probabil Gower îşi va pierde locul în Parlament şi se va întoarce Trengrouse. Dacă Hugh intră în Parlament, Gower va rămâne împreună cu el.

— Dacă ar fi ca George să-şi piardă locul din Parlament, comentă Demelza, lordul de Dunstanville i-ar găsi cu siguranţă un alt loc.

— N-ar avea cum să facă asta imediat, pentru că se termină alegerile.

— Crezi că asta l-ar deranja?

— Pe cine? Pe George? Da, chiar foarte tare.

— Hmm… spuse Demelza. Mda, uite că nu mă gândisem la asta.

Relevantă pentru discuţia lor se dovedi şi scrisoarea pe care Caroline i-o trimise Demelzei câteva zile mai târziu.

*Draga mea*, îi scria Caroline,

*Dineul acela a avut loc ieri! Cei doi înalţi demnitari, eu şi Dwight, care, aşa îngeraş cum îl ştii, nu s-a simţit* deloc *în elementul lui într-o astfel de chestiune. Doar noi patru, imaginează-ţi! Care erau şansele? Bărbaţii sunt nişte ipocriţi. Ca să înţelegi, fiecare dintre ei a pretins că nu ştia că celălalt va fi şi el acolo! Ca să nu-ţi*

*mai spun că au încercat să se prefacă jigniţi şi s-au lăsat mult rugaţi ca să rămână! Pe durata cinei, mă gândeam cât de fraieră am fost să mă bag în toată povestea asta, pentru că – Dumnezeule mare! – pe cine încercam eu să ajut? Nu pe mine însămi, nu pe Dwight, nici măcar pe plodul ăsta pe care îl port în pântece. Hai să presupunem că l-aş ajuta puţin pe Hugh, dar cam la asta se rezumă totul!*

*Şi, vezi Doamne, ce pereche de somităţi sunt ei, vicontele şi Baronul! Niciunul din ei nu trece de un metru şaizeci, dar îşi dau amândoi atâtea aere, că ar putea scufunda o corabie cu trei punţi! Ţine minte că până acum nimic din toate astea nu mi s-a arătat într-o lumină atât de evidentă! În conversaţiile obişnuite, George Boscawen este un individ foarte agreabil – mă rog, poate nu tocmai ager la minte, dar altfel prietenos şi bun din fire. Unchiul meu îl simpatiza foarte tare. Într-adevăr, dacă stau să mă gândesc, chiar văd asemănări de temperament între ei doi. Şi Francis Basset – ce persoană agreabilă, ce modest şi degajat pare în confortul căminului său! Dar pune-i pe amândoi laolaltă, adu-i pe amândoi în aceeaşi casă şi aşază-i pe fiecare la câte un capăt al unei mese nu prea lungi şi – Dumnezeu mi-e martor! – se zbârlesc unul la altul şi-şi dau atâtea ifose, nu atât ca nişte lei ce sunt, ci mai degrabă ca nişte cocoşi ce se pregătesc să se ia la harţă pentru o găină!*

*La sfârşitul dineului nostru, aşteptau amândoi ca eu să mă ridic de la masă şi să plec; numai că, din milă faţă de Dwight, care detesta atât de tare toată situaţia creată, şi neobrăzată mai ceva decât cea mai grasă târfă din Houndsditch, i-am informat că, de vreme ce eram atât de puţini, iar eu eram singura femeie prezentă, nu intenţionam să divizez grupul şi mai mult şi nici să mă retrag de una singură, ca la mănăstire, în timp ce ei îşi beau liniştiţi coniacul.*

*Asta nu le-a plăcut – nu le-a plăcut absolut deloc! Sincer îţi spun că numai manierele alese cu care au fost educaţi i-au împiedicat să-l cheme pe unul dintre propriii mei servitori ca să mă dea afară! Dar... păstrasem o sticlă de brandy scump din rezerva unchiului Ray, din care nu au mai rămas decât trei sticle. Nu le-a cumpărat de la contrabandişti, ci le-a adus cu el de la Londra, când m-a adus pentru prima oară în Cornwall – aveam opt ani pe atunci. Eu şi brandy-ul am sosit aici în acelaşi timp şi – spre deosebire de mine – băutura a devenit mai bună cu fiecare an. Aşa că am considerat că era o ocazie suficient de bună pentru a deschide una din ultimele trei sticle rămase. Şi crede-mă, draga mea prietenă, că a făcut minuni!*

*Desigur, nu se pune problema ca vreunul dintre cei doi domni să se fi cherchelit, aşa cum fac bărbaţii adevăraţi. Asta ar fi împotriva principiilor stricte conform cărora au fost educaţi. Sau poate că nu le place să simtă că pierd controlul asupra propriei capacităţi de judecată, pentru ca nu cumva să îi înşele cineva tocmai atunci. Dar băutura aia i-a înmuiat, pur şi simplu. A avut exact efectul pe care îl are soarele asupra păpădiilor şovăielnice. Încet-încet, s-au aşezat mai confortabil în scaunele lor. Şi-au întins picioarele scurte. Au început să discute pe un ton mai degajat. Şi tocmai în acel moment, cineva – n-aş putea spune exact cine – a amintit din întâmplare conflictul, rivalitatea care exista între ei de atâţia ani. Iar Francis a luat primul cuvântul, într-o manieră cât se poate de conciliantă. Şi George a vorbit*

*al doilea, răspunzând observaţiilor de la început cu vorbe la fel de înduioşătoare*.

*Bineînţeles, n-a mers totul ca uns până la sfârşit. Doi negustori de cai de la obor cu greu s-ar fi dovedit mai prevăzători, mai pricinoşi, mai îngrijoraţi ca nu cumva înţelegerea să îi dezavantajeze, decât aceşti doi distinşi domni de la stăpânire, unul demn urmaş al unui nobil irlandez care s-a stabilit în St Buryan în secolul al unsprezecelea, iar celălalt trăgându-se dintr-o familie care a împărţit blazonul cu Plantageneţii*[19] *(da, draga mea, imaginează-ţi că ambele afirmaţii au fost făcute în timp ce ei doi şedeau la masa mea!)*

*În cele din urmă însă, eu cred că s-a ajuns la un soi de înţelegere. Iar rezultatul este că va înceta rivalitatea dintre aceşti doi domni la momentul alegerilor. Descendentul nobilului irlandez a fost de acord să renunţe la a mai revendica circumscripţia Tregony, dacă distinsul domn aliat al Plantageneţilor renunţă la Truro. Au mai existat şi alte acorduri, în privinţa altor câteva circumscripţii, dar, pentru noi, acestea sunt cele mai importante. Aşa că să ne bucurăm că vin alegerile electorale şi fie ca al nostru cavaler suferind să câştige locul pe care îl merită cu prisosinţă!*

*Cât despre mine, pot spune că mă aflu într-o stare de sănătate de invidiat şi n-am vomitat deloc toată săptămâna. Dwight e în continuare bine, dar e extrem de preocupat de situaţia disperată în care se află Anglia. Ce pot să spun, nu cred că m-am măritat cu cel mai optimist om din lume*.

*Transmite-i cele mai calde îmbrăţişări lui Ross şi câte un pupic copiilor. (Trebuie să mărturisesc că dacă există pe lumea asta ceva care să mă determine să îmi măresc familia, păi acel lucru este să-i văd pe copiii tăi.)*

*Caroline*

## II

În ultima zi de august, reverendul Osborne Whitworth, plimbându-se pe Princess Street, o zări din întâmplare pe doamna Rowella Solway, ieşind de la bibliotecă cu un pachet de cărţi sub braţ. Rochia maronie, ponosită, atârna pe ea ca o sutană în timp ce mergea. Pălăria albă de paie îi apăra faţa de razele soarelui. Pantofii ei scoteau un sunet târşâit pe pietrele din pavaj. Părea palidă, gânditoare şi neîngrijită. Ridică scurt privirea către cumnatul ei, tresărind surprinsă, după care plecă grăbită mai departe.

Domnul Whitworth se dusese să ducă nişte scrisori spre a fi preluate de Lobb din Sherborne, care le livra apoi în parohia Sawle-with-Grambler, când mergea să le ducă abonaţilor ziarele săptămânale. Erau scrisori adresate unor persoane precum Sir John Trevaunance, căpitanul Ross Poldark, doctorul Dwight Enys, domnul Horace

---

[19] Casa de Plantagenet – dinastie care s-a aflat pe tronul Angliei între anii 1154–1399 şi, ulterior, până în 1485 prin casele York şi Lancaster, înrudite secundar cu Plantageneţii. Primii reprezentanţi ai casei erau descendenţi direcţi ai Casei de Anjou din Franţa. (n.tr.)

Treneglos. În ele, erau amintite problemele pe care noul vicar le constatase la biserică şi la cimitir, probleme care puteau fi rezolvate, desigur, dar acest lucru presupunea nişte cheltuieli substanţiale. Scrisorile explicau – într-o manieră pe care domnul Whitworth se automăgulea considerând-o corectă, dar sinceră – că era de datoria membrilor mai înstăriţi ai parohiei să îşi aducă propria contribuţie la conservarea construcţiei acestei vechi şi frumoase biserici într-un mod care ar fi dovedit cu prisosinţă generozitatea şi responsabilitatea de buni creştini ale persoanelor implicate. În momentul de faţă, biserica nu era prea bine întreţinută, fiind necesară o reconsiderare atentă a situaţiei.

Vederea doamnei Solway îl tulbură şi îl înfurie din nou pe vicar. În seara precedentă avusese o experienţă extrem de neplăcută. Întorcându-se de la una din casele dărăpănate de pe chei – unde fusese mânat de nevoile fiziologice şi de îndărătnicia criminală a soţiei lui – mult după lăsarea întunericului, dar sub o lună plină ce trona peste nămolul puturos al râului, un bărbat îi vârâse un felinar sub ochi. Osborne nu era tocmai sigur, dar bănuia că bărbatul respectiv era ajutor de ospătar de la Taverna Şapte Stele, un bărbat care locuia în parohia lui şi pe al cărui al doilea copil îl îngropase creştineşte cu câteva săptămâni în urmă. Dacă aşa stăteau lucrurile, exista pericolul ca el să fi fost recunoscut, iar dacă fusese într-adevăr recunoscut, bărbatul le putea trimite vorbă epitropilor. Bineînţeles, nimic nu putea fi dovedit, dar, de regulă, bărbaţii respectabili nu se aventurau pe chei după lăsarea întunericului, iar prezenţa lui acolo putea necesita unele explicaţii.

Era abominabil ca el să fie pus într-o astfel de situaţie, iar vina – vina pentru faptul că el era nevoit să se apropie măcar de chei – îi aparţinea în totalitate acelei aşchii de om care îşi croia acum drum printre pietrele sparte de pavaj către cealaltă parte a străzii, mergând spre casă, spre casa pe care o cumpărase prin viclenia *ei*, pe banii *lui*. Se ducea acasă la ea, la soţul ăla slab şi smiorcăit. Acest simplu gând îl oripila pe Osborne, iar imaginea femeii îl făcu să se simtă de-a dreptul scârbit.

Din nu se ştie ce motiv, se simţea dezgustat ori de câte ori dădea cu ochii de ea. Mai nou, avea adesea fantezii la gândul că o bătea cu un par zdravăn.

În aceeaşi zi, Demelza plecă la cules de mure în Long Field, împreună cu Jeremy şi Clowance. La marginea terenului Long Field, separându-l de zona de landă şi rocă spartă ce cobora abrupt către Golful Nampara, se afla un zid scund şi gros, specific zonei Cornwall, năpădit de grozamă şi rugi de mure, iar aceasta era o zonă rezervată tacit familiei Poldark. În rest, oamenii locului erau liberi să culeagă nestingheriţi roade de oriunde altundeva de pe terenurile lor.

Avea să fie un an bun – nu precum cel de dinaintea lui, când umezeala din aer făcuse ca murele să putrezească în rug, pe măsură ce se pârguiau. Şi strânseseră deja prima recoltă. Urcaseră cu trei coşuri la ei, unul pentru Demelza, unul pentru Jeremy şi unul mai micuţ pentru Clowance, care oricum era destul de imprevizibilă şi nu era exclus să amestece în coşuleţul ei murele cu margarete şi păpădii.

Pe malul mării, era o după-amiază mohorâtă; nu era ceaţă, ci numai un nor înalt,

cu aspect vălurit, care venea dinspre Truro, de la câţiva kilometri distanţă. Se aflau acolo de vreo zece minute, culegând fructe în linişte – o linişte tulburată din când în când doar de câte un strigăt al lui Jeremy, când ba găsea câte un ciorchine mare de fructe, ba se înţepa la deget –, când Demelza auzi deodată pe cineva tuşind în spatele ei. Se întoarse şi o văzu pe fata aceea înaltă, care purta mantia ei lungă şi roşie obişnuită, peste ceea ce părea a fi o uniformă – dresuri negre, ghete negre şi o pălărie uşoară de vară pusă neglijent peste părul strălucitor.

— Mă scuzaţi, domniţă. Îmi cer iertare că vin la dumneavoastră aşa. Mă… mă cunoaşteţi?

Demelza îşi îndreptă spatele, îşi îndepărtă părul de pe faţă cu dosul mâinii şi coborî coşul.

— Da… desigur, Emma.

— Da, doamnă. M-am gândit să trec pe la dumneavoastră, dar n-am avut curaj. Apoi, când v-am văzut aici, m-am gândit să vin să vă vorbesc. Sper că nu am depăşit măsura.

Femeia avea răsuflarea întretăiată de emoţie.

— Nu ştiu ce să-ţi spun, Emma. Depinde despre ce e vorba.

Emma începu să gesticuleze.

— Păi… cred că ştiţi despre ce e vorba. Toată lumea ştie, cred, despre ce e vorba. Am ieşit în după-amiaza asta… Nu e ziua mea liberă şi risc o muştruluială zdravănă, dar doctorul e plecat în vizite la pacienţi, iar stăpâna s-a dus la doamna Teague la ceai. Aşa că am ieşit cu gândul… cu gândul să îi fac o vizită lui Sam. Dar apoi am… de pe vârful dealului, v-am văzut tocmai când plecaţi de acasă şi m-am gândit să vă împărtăşesc frământările mele, pentru că dumneavoastră… pentru că Sam e fratele dumneavoastră, adică. Înţelegeţi ce vă spun, doamnă?

— Da, înţeleg.

Emma înghiţi în sec şi privi lung în largul mării. Se apropia furtuna şi, din când în când, creasta unui val se spărgea, iar unda îşi vedea de drum, lăsând în urmă evantaie ce se evaporau sub oglinda apei.

— Nu l-am mai văzut pe Sam de la meci, doamnă. Nu l-am văzut, nu l-am auzit. Dumneavoastră v-a spus ceva despre asta?

— Nu, Emma. Refuză să discute despre asta. Cred că preferă să nu discute cu nimeni despre meci.

— De ce l-a lăsat pe Tom Harry să câştige? Pentru că l-a lăsat, nu? Intenţionat. L-a lăsat să îl pună la pământ şi să câştige.

— Eu nu ştiu nimic despre asta. Trebuie să-l întrebi pe Sam. Poate ţie o să-ţi spună.

— Ştiaţi că i-am promis că intru în congregaţia lui pentru trei luni dacă câştigă? Eu cred că a preferat să piardă!

Deşi nici ea nu era chiar mică, Demelza era fragilă, iar Emma părea de două ori cât ea. Râsul acela din toată inima nu se mai auzea astăzi. Demelza recunoscu în sinea ei că avea prejudecăţi împotriva acestei fete, nu din cauza comportamentului

ei, ci pentru simplul fapt că era fiica lui Tholly Tregirls – ceea ce era cu totul nedrept!

— Îl iubeşti pe Sam? întrebă ea fără ocolişuri.

Privirea aceea strălucitoare se ridică, după care coborî iar în pământ, brusc.

— Cred că da…

— Şi pe Tom Harry?

— Ah… *deloc*.

— Crezi că Sam te iubeşte şi el?

— Eu aşa cred, dar…

— Da, ştiu…

Demelza mai culese câteva mure şi i le întinse lui Clowance, care le apucă cu mânuţa ei dolofană, aruncând cât colo o mână de margarete.

— Vedeţi dumneavoastră, domniţă, el zice că vrea să mă convertească, să mă scoată din păcat, să mă… să mă „creeze din nou”, aşa a zis – „să mă creeze din nou”. Nu ştiu de ce crede el că o să fiu mai… mai fericită, dacă sunt tristă…

— Nu asta vrea el să spună, de fapt.

— Nu, dar aşa sună!

Urmară iar câteva clipe de tăcere.

— Murele astea sunt bune, spuse Demelza. Uite, gustă şi tu!

— Mulţumesc, domniţă.

Mâncară amândouă câte una. Fusese o idee bună, pentru că astfel întâlnirea lor deveni mai destinsă.

— Pe Sam nu-l cunosc la fel de bine cum îl cunosc pe fratele meu mai mic, Drake, mărturisi Demelza. Tot ce ştiu este că n-ar avea o căsnicie fericită cu cineva care nu aparţine congregaţiei. De fapt, nu că *n-ar avea*, ci *n-ar putea* să aibă. Pentru el, religia înseamnă cu totul altceva decât înseamnă pentru alţi oameni. Iar dacă tu… dacă tu tragi într-o direcţie, iar credinţa lui în alta… Tu nu vei câştiga. Ar fi mult, mult mai bine să nu-l mai vezi niciodată de acum înainte decât… decât să-l forţezi să facă o asemenea alegere.

— A, da, spuse Emma. Ne-am despărţit. Am căzut de acord că nu are rost să continuăm. Nici nu mai ştiu când a fost asta – anul trecut, la un moment dat. Atunci a fost alegerea mea. Am spus că aşa e mai bine pentru toată lumea – pentru el, pentru mine, pentru congregaţia lui. Luni întregi nu ne-am mai văzut unul pe altul; dar apoi s-a întâmplat să ne întâlnim, iar eu eram puţin cam binedispusă de la bere şi am făcut înţelegerea asta. Şi cu toate astea – când aproape să câştige, alege să piardă în faţa lui Tom Harry! E ca şi cum m-ar fi *respins* pe mine!

— Mami! strigă Jeremy. N-ai mai cules nimic! Te întrec!

— Bine, iubitule! Te prind eu din urmă, nu te teme!

— Dar chiar dacă până la urmă nu era decât o glumă, iar eu am râs ca toanta, ştiam că pentru el nu era o glumă, şi chiar cred că el şi-a dat seama că nici eu nu glumeam în totalitate. Dacă el ar fi câştigat, eu mi-aş fi respectat partea mea de înţelegere!

— Şi ce te împiedică s-o respecţi, indiferent de rezultat? întrebă Demelza.

Emma îşi şterse lacrimile de ciudă care îi inundaseră ochii.

— Dacă îl iubeşti, adăugă Demelza.

— Da, spuse Emma. Asta mi-a devenit tot mai clar de anul trecut încoace. Am crezut că pot să dau totul la spate, să-l uit, ca pe orice alt bărbat. La urma urmei, am avut mulţi bărbaţi până acum. Zicând acestea, privirea ei o întâlni pe a Demelzei: *Mulţi*. Credeam că pot… Nu însemna mare lucru. Dar se pare că nu-i aşa. El e altfel decât restul… Dar acum mi-a aruncat totul în faţă!

— Cum? Pentru că n-a câştigat?

— Dar nu s-a văzut clar? Victoria era acolo, la îndemână, iar el i-a întors spatele, pur şi simplu. Parcă a vrut să spună: N-o vreau pe *ea!*

— Poate că nu i s-a părut corect să te câştige aşa, sugeră Demelza.

— Dar nu mă câştiga *pe mine*, doamnă, ci numai promisiunea mea de a veni la el la biserică.

— Chiar şi aşa.

Urmă o tăcere şi mai lungă. Emma călcă în picioare iarba plină de praf.

— Deci dumneavoastră ce spuneţi – să intru în congregaţie, indiferent de rezultat?

— Dacă asta este ceea ce simţi… la Sam mă refer.

— Mi-e frică să fac asta.

— De ce?

— M-aş teme că nu simt nimic, după care *aş crede* că simt ceva, după care aş ajunge *să mă prefac*. E simplu să dai ochii peste cap, să pleci capul şi să spui: „Iartă-mă, Doamne, că am păcătuit”, şi dup-aia să sari în sus deodată şi să urli: „Sunt mântuit! Sunt mântuit!”, fără să simţi, de fapt, nimic. Iar eu n-aş putea să mint în halul ăsta! Nu pe Sam!

— Şi dacă ştii că există riscul ăsta, n-ai putea să încerci, să vezi ce se întâmplă, şi să te fereşti?

— Mi-e teamă şi de un alt lucru, mărturisi Emma. Mă gândesc ce s-ar întâmpla cu enoriaşii lui Sam, câţi s-ar da deoparte dacă ar crede că destrăbălata de Emma se dă la predicatorul lor?

Demelza reflectă puţin la spusele Emmei. Putea înţelege temerile fetei şi putea rezona cu ele, dar atitudinea ei părea uşor lipsită de logică. Obiecţiile acestea n-ar fi existat şi dacă Sam ar fi câştigat meciul, iar ea ar fi respectat termenii înţelegerii? Poate că nu. Poate că, într-un fel sau altul, Emma s-ar fi adăpostit în spatele dorinţei de a înlătura presiunile pe care le implica prezenţa ei acolo. Şi totuşi, pentru o tânără cu o îndrăzneală şi o fermitate atât de evidente…

Oare chiar îşi propusese să meargă să-l vadă pe Sam în după-amiaza aceasta sau pur şi simplu tânjise cu disperare să discute cu cineva şi, din fericire, o zărise chiar pe sora lui Sam ieşind la cules de mure?

Amintindu-şi de misiunea ei acolo, Demelza începu să culeagă din nou. Jeremy era deja departe, pe câmp.

— Pot să vă ajut şi eu, domniţă?

— Mulţumesc.

Începură să culeagă amândouă.

— Nu e adevărat, să ştiţi. Ce spune lumea despre mine.

— Ce nu e?

— Ce se spune despre mine şi despre bărbaţi.

— Tocmai ai spus-o chiar tu.

— Da, dar… nu e chiar tot adevărat.

— Ce anume nu e adevărat, Emma?

— N-am fost niciodată cu un bărbat.

Cum propriile ei principii morale erau destul de zdruncinate în perioada aceasta, Demelza se trezi îmbujorându-se, într-o manieră deopotrivă stânjenitoare şi enervantă.

— Cum aşa?

— Îi las să-şi permită tot felul de libertăţi. Întotdeauna am făcut asta. Ce importanţă are? Dacă asta le face plăcere… Şi mie îmi place, uneori. Dar… n-am fost niciodată cu un bărbat.

Demelza ridică ochii, căutând-o din priviri pe Clowance, cu grijă maternă. Fetiţa se îndepărtase cu coşuleţul ei pe mirişte, dar culegea câţiva maci întârziaţi, deci nu exista niciun pericol.

— Şi nu crezi că ar fi bine să ştie şi Sam asta?

— Cum aş putea să-i spun? Şi oricum, cine m-ar crede? Toţi bărbaţii vorbesc… toţi bărbaţii se laudă cu asta, pentru că le e ruşine să mărturisească faptul că ei nu au făcut-o, când alţii spun că da.

— Sam te-ar crede, o asigură Demelza. Dar poate pentru el n-ar conta atât de mult… Cu cât păcătosul e mai mare, cu atât triumful e mai însemnat… Ştii tu… Mai multă bucurie în împărăţia Cerurilor… Nu? Parcă aşa spun ei.

— Exact asta *urăsc* eu! spuse Emma.

Jeremy scoase un chiot de bucurie atunci când un iepure ţâşni din gardul viu şi o luă la sănătoasa, cu codiţa lui scurtă şi albă făcând zigzaguri pe câmp.

— Eşti mulţumită la familia Choake? o întrebă Demelza după un răstimp.

— Da, doamnă. E destul de bine. Doamna Choake este o biată femeie plăpândă şi stearpă – să mă iertaţi că spun –, dar e bună la suflet. Primesc trei lire şi zece pe an, pe lângă casă şi masă. Şi ceai de trei ori pe zi. Nu e greu, deşi timpul liber nu-i decât foarte puţin.

Demelza îi oferi lui Clowance o mură:

— Ai grijă! Nu floarea. Hai, bag-o în gură! Aşa! Nu că-i bună?

— Mu-lă, silabisi Clowance. Mu-lă.

— Draga de ea! spuse Emma dusă pe gânduri.

Demelza încercă în zadar să găsească nişte sfaturi înţelepte pe care să i le dea fetei. Uneori era încântată să dea sfaturi şi era sigură pe modul ei de a gândi. Dar aici era o poveste încâlcită pe care n-o putea desluşi. În plus, în condiţiile în care

propria ei viaţă sentimentală nu era tocmai simplă în prezent, ar fi fost recunoscătoare dacă nu i-ar fi cerut nimeni sfaturi.

— *Trebuie* să te vezi cu Sam, spuse ea. Lămureşte cu el situaţia. Pentru numele lui Dumnezeu! Un bărbat şi o femeie, numai aşa se rezolvă lucrurile. Între ei doi, adică. Nimic altceva – absolut *nimic* altceva – nu trebuie să mai conteze, în afară de ce vrea el şi ce vrea ea. Nu trebuie să te preocupe ce vor spune *alţii*, părerea oamenilor din congregaţie. Singura ta grijă e dacă eşti potrivită pentru *el*, şi ţine minte că nu eşti potrivită pentru el decât dacă *te integrezi*. Şi dacă te integrezi, va trebui să-ţi asumi acest lucru. Nu poţi lucra cu jumătăţi de măsură, trebuie să faci asta din toată inima. Ai înţeles şi tu acest lucru. Asta e tot ce pot eu să îţi spun. Vezi tu, eu nu pot să te ajut, Emma. Nu te ajut deloc.

Emma privi gânditoare marea.

— Acum chiar trebuie să plec. Altminteri, o să am mari probleme.

— Spuneai adineauri că e ceva ce ai detesta foarte tare, îşi aminti Demelza. Te referi la mântuire sau pur şi simplu la faptul că eşti considerată păcătoasă?

— Poate la amândouă. Mă rog, e doar… *sentimentul* ăsta că pare… E greu să faci faţă… Ceva de genul ăsta.

— Eu cred că *trebuie* să fie totul clar. *Serios*, Emma. Ori albă, ori neagră. Căsătoreşte-te cu Sam şi trăieşte viaţa pe care o trăieşte el. Sau nu. Trebuie să stabileşti asta de la bun început, chiar dacă asta înseamnă să faci ceva care ţie îţi displace profund. Nu poţi avea câte o fărâmă din ambele lumi.

— Tocmai asta e, spuse Emma. De asta mi-e teamă. Trebuie să mă gândesc. Deşi m-am gândit destul, oftă ea. Şi să mă rog. Singură. Cred că am şi uitat cum se face… Dacă am ştiut vreodată…

Demelza o privi îndepărtându-se peste câmp, cu pălăria albă înclinată pe şuvoiul de păr negru, cu mantia roşie fluturând în vânt. Curând, ea se făcu nevăzută; la orizont, nu se mai zăreau decât hornurile de la Nampara, unul dintre ele fumegând leneş, acolo unde Jane pregătea supa pentru cina copiilor.

## Capitolul 31

### I

În prima săptămână din septembrie, primiră o scrisoare printr-un mesager. Scrisoarea era de la doamna Gower şi îi era adresată lui Ross.

*Dragă domnule căpitan Poldark,*

*Cu tristeţe, vă anunţ că nepotul meu suferă acum de o inflamaţie a creierului şi a măduvei spinării. Este destul de lucid, deşi foarte slăbit, şi a cerut în mod expres să vă vadă pe dumneavoastră şi pe soţia dumneavoastră. Mă întreb dacă am putea abuza într-o asemenea măsură de bunăvoinţa domniilor voastre? Vă rog, veniţi în*

*orice zi, nu e nevoie să anunţaţi în prealabil, şi rămâneţi la noi peste noapte, dacă programul vă permite. Pentru noi e foarte dureros să-l vedem pe Hugh atât de bolnav şi facem demersuri zi de zi pentru însănătoşirea lui. Un medic nou din Devonport, un anume căpitan Longman, s-a ocupat de el toată săptămâna şi cu siguranţă – zic eu – se văd unele progrese. Nu foarte încurajatoare însă.*

*Vă rog să primiţi cele mai bune gânduri ale noastre.*

*Frances Leveson Gower*

Erau amândoi acasă când sosise scrisoarea. Ross se uită la Demelza în timp ce aceasta o citea.

— Putem trimite un răspuns cu mesagerul lor, spuse Ross. Ce zi e azi? Luni? Eu aş putea merge miercuri.

— Oricând spui tu, Ross.

Ross ieşi şi îi înmână mesajul servitorului. Când se întoarse, Demelza studia o pată de pe unul din scaune, unde Clowance vărsase nişte gem.

— I-am spus că mergem miercuri pe la prânz. Aş prefera să nu petrecem noaptea acolo. Putem să luăm masa cu ei şi să plecăm imediat după aceea.

— Îţi mulţumesc, Ross, spuse ea, ascunzându-şi chipul.

— Ei bine, nu sunt încântat peste măsură de vizita asta. Dar în asemenea situaţii nu prea e loc de refuz.

— Chiar dacă…

Ross se duse la fereastră:

— Când ai fost acolo ultima dată, era vorba mai degrabă despre o alarmă falsă, aşa-i?

— El aşa a zis. Aşa a spus Hugh. Chiar a făcut haz pe tema asta. Dar cred că Dwight a luat lucrurile în serios.

— E ciudat, spuse Ross deodată.

— Ce anume?

— Când i-am adus înapoi pe Dwight, pe Armitage şi pe celălalt – cum îl chema? – Spade… Când i-am adus de la Quimper, cu barca aceea, nu-i dădeam lui Dwight prea multe şanse de supravieţuire. Hugh era cel mai zdravăn dintre ei trei. Deşirat ca un schelet, aşa cum erau toţi, dar plin de energie. Acum, s-ar părea că în timp ce Dwight îşi revine încet-încet…

— Oare Dwight nu se mai ocupă de el? Mă întreb *de ce?*

— E mult de mers până acolo. N-ar putea face drumul ăsta în fiecare zi. Plus că oamenii înstăriţi îşi pot permite să apeleze la oricine. După câte se pare, acest căpitan Longman stă cu ei în casă. În tot cazul, rămâne să vedem.

Şi văzură miercuri. Era o zi ploioasă, prima de acest fel după două săptămâni. Ploaia cădea ca un văl de lacrimi, cu picături atât de fine şi dese încât puteau pătrunde prin hainele cele mai rezistente. Când ajunseră la Tregothnan, erau amândoi uzi până la piele, iar doamna Gower insistă să le pregătească imediat o cameră, un foc şi haine uscate. Starea lui Hugh era foarte puţin ameliorată, spuse

ea, dar el era nerăbdător să îi vadă. Căpitanul Longman era la el, împreună cu o asistentă medicală. Ca o măsură de precauţie, trimiseseră să fie aduşi din Dorset colonelul şi doamna Armitage, părinţii lui Hugh.

Destul de iritat, Ross vru să o lase pe Demelza să intre prima ca să îl vadă pe bolnav, însă ea îi ceru să intre cu ea. Era totuna, pentru că Hugh devenise aproape de nerecunoscut. Părul îi fusese ras în totalitate, iar pe frunte avea lipitori care lucrau. Băşicile de pe gât şi ceafă indicau locurile de unde fuseseră îndepărtaţi recent plasturii cu cantaride. Asistenta îi spăla mâinile şi faţa cu un amestec de gin, oţet şi apă. Judecând după cearceaful care îi acoperea picioarele şi după durerea cu care le mişca, avea cu siguranţă plasturi aplicaţi pe picioare. Căpitanul Longman, un bărbat solid, cu barbă, la puţin peste cincizeci de ani, cu o burtă mare şi un picior anchilozat, superviza operaţiunile asemenea unui general care coordonează bătălia. Le făcu musafirilor un semn să se îndepărteze şi, cu gesturile agile ale unui scamator, îndepărtă lipitorile umflate.

Ochii lui Hugh, oricât de umbriţi de durere şi oricât de scurtă şi nesigură ar fi fost distanţa până la care puteau vedea, rămăseseră aceiaşi ochi frumoşi care se aţintiseră asupra Demelzei la cina aceea de la Tehidy, cu numai un an în urmă, aceiaşi ochi pe care ea îi văzuse tulburi de iubire şi pasiune pe plaja de la Grota Seal Hole. El o văzu şi îi zâmbi, iar ea îşi luă mâinile de pe faţă – după gestul reflex pe care îl făcuse oripilată – ca să-i întoarcă zâmbetul. Ea şi Ross se aşezară fiecare pe câte o parte a patului, iar Hugh, umezindu-şi buzele, le vorbi rar, reuşind să articuleze o parte dintre cuvinte, în timp ce altele rămaseră imperceptibile, în timp ce el înghiţea şi ezita din cauza efortului.

— Ei, Ross... e o imagine frumoasă... nu-i aşa... să-i înşeli pe Broscari[20] după care să fii tu însuţi înşelat...

— Ţine-te bine! spuse Ross. Probabil ai văzut mulţi bărbaţi în starea asta acolo, în temniţă. O să te pui din nou pe picioare în scurt timp, vei vedea.

— Ah... Cine poate şti? Şi Demelza... *Mon petit chou*... Ai fost atât de bună să vii...

Demelza nu zise nimic. I se pusese un nod mare în gât şi nu reuşea să-şi revină din şoc.

— ...să vii până aici. M-am gândit mult la tine... în vara asta frumoasă. Dar nu te-a udat ploaia azi?

Demelza clătină din cap.

— Ross... transmite-i scuzele mele lui Dwight... El nu putea să *se mute* aici, aşa că... unchiul meu s-a gândit... el fiind un om bogat... că ar trebui să am... un medic permanent.

— N-ai vrea să te vadă şi Dwight acum?

---

[20] În original, „Frogs” – termen depreciativ folosit de englezi la adresa francezilor de-a lungul istoriei, aparent din cauza faptului că francezii obişnuiau să mănânce picioare de broască, englezii considerând acest obicei dezgustător. (n.tr.)

Hugh zâmbi şi clătină din cap:

— Nu cred… că va conta prea mult… un medic sau altul. Nici… chestiile astea mici şi enervante aplicate pe trupul meu nu vor decide soarta bătăliei.

Căpitanul Longman, care nu aprecia astfel de comentarii, interveni:

— Aceste chestii mici şi enervante, stimate domn, deşi aplicate de numai patruzeci şi opt de ore, au scăzut febra, au redus umorile aflate în descompunere şi au determinat o întrerupere a hiperactivităţii vaselor de sânge. Există deja progrese vizibile. După încă patruzeci şi opt de ore vom asista la o mare schimbare.

Rămaseră o vreme în încăpere, apoi Longman interveni spunând că pacientul său nu trebuie să obosească în exces. Se ridicară să plece, dar Hugh o prinse pe Demelza de mână.

— Cinci minute?

Demelza se uită la Ross, iar Ross îl privi pe Longman.

— Soţia mea va mai rămâne câteva minute. Eu o să aştept jos.

Apoi Ross se întoarse către Hugh şi îl bătu prieteneşte pe braţ:

— Curaj, dragă prietene, îl încurajă el zâmbind. Unul dintre noi îl va solicita mai puţin decât amândoi, i se adresă el apoi lui Longman. E o teorie medicală corectă, sunt sigur de asta.

Îndreptându-se spre ieşire, o văzu pe asistentă făcându-şi de lucru pe lângă patul bolnavului, pe partea unde stătuse el, pentru a-şi relua îndatoririle. Demelza se aşezase din nou, iar Hugh începuse din nou să vorbească.

Ross traversă două coridoare, îndreptându-se spre camera unde se schimbaseră. Hainele lor atârnau pe un suport, în dreptul focului, dar nu se zvântaseră deloc. Pe Ross îl irita întotdeauna să poarte hainele altcuiva, pentru că nu îi veneau bine şi, în plus, niciunul dintre buzunare nu era acolo unde te-ai fi aşteptat. Întoarse pe cealaltă parte juponul şi ciorapii Demelzei, după care ieşi din cameră şi coborî la parter. Acolo erau câţiva servitori, dar nici urmă de Falmouth, de doamna Gower sau de vreunul din copii.

Se duse în salonul cel mare, însă nici acolo nu găsi pe nimeni, cu excepţia unui ogar danez, care veni să îl adulmece. Ross se aşeză în scaunul care i se păru cel mai puţin inconfortabil, mângâindu-l pe câine pe cap şi privind gânditor la ploaia de afară.

Nu ştia dacă pentru Hugh Armitage urma o perioadă îndelungată de suferinţă sau dacă avea să se însănătoşească rapid, însă Ross se simţea copleşit de evenimente, deprimat, furios pentru felul în care se petreceau lucrurile. Îl tulbura şi îl deranja deopotrivă să o vadă pe Demelza atât de afectată; îl deranja faptul că ea era atât de implicată emoţional – iar chipul ei astăzi, în camera aceea ca de spital, trădase mai mult decât oricând până atunci. Cu toate acestea, tristeţea lui Ross, furia care mocnea în el păreau să aibă rădăcini mai adânci. Era ca şi cum ceva din ziua aceea ploioasă şi mohorâtă, din casa aceea mare, răsunătoare şi lipsită de veselie, momentul lui de cumplită singurătate de acum – toate îl arătau simbolic cu degetul; pe el, viaţa lui, familia şi realizările lui; şi i le arătau pustii şi găunoase, fără

finalitate şi fără viitor. Care mai era scopul lor dacă tot miezul dispărea fără urmă?

Nu era vorba doar de viaţa lui, ci de orice viaţă care era la fel de pustie şi lipsită de sens. Oamenii, cu miile, apăreau pe pământ precum viermii, în fiecare zi; respirau, se târau şi destui dintre ei reuşeau să supravieţuiască şi să se înmulţească pentru conservarea speciei; dar, într-un timp bine delimitat – cât fluturarea genelor câtorva răsărituri – un accident, o boală fetidă se abătea asupra fiecăruia şi aşa ajungeau să fie băgaţi în pământ şi călcaţi în picioare în grabă de următoarea generaţie. Aşa se întâmplase cu Jim Carter acum câţiva ani, apoi cu Charles Poldark şi Francis Poldark, apoi cu Julia Poldark şi Agatha Poldark, iar anul acesta putea urma la rând Dwight Enys sau Hugh Armitage. La anul? Cine mai venea? Şi, până la urmă, mai conta? Mai conta cât de puţin vreun afurisit de lucru pe lumea asta?

În spatele lui, cineva tuşi uşor. Un băiat de vreo doisprezece ani stătea în pragul uşii.

— Bună dimineaţa, domnule. Unchiul George întreba dacă aţi coborât. I-am spus că mi se pare că v-am văzut intrând aici. Vrea să ştie dacă binevoiţi să beţi cu el un pahar de vin de Madeira înainte de masă.

## II

Lordul Falmouth se afla, ca de obicei, în biroul lui. Era îmbrăcat într-o haină de bumbac indian, de culoare verde floral, care-i ajungea până la genunchi. În încăpere ardea un foc vesel, iar pe masă erau pahare şi o sticlă.

— Căpitane Poldark! Sper că hainele nu-ţi sunt prea mici. I-au aparţinut unchiului meu, care era mai aproape de dimensiunile dumitale.

— Îşi fac treaba şi important e că sunt uscate. Vă mulţumesc. Da… un pahar de Madeira ar merge foarte bine.

Băutura de culoarea chihlimbarului fu turnată în pahare de cristal fin. În mod evident, Excelenţa Sa nu ţinea cont de conflictul acela de opinii care existase între ei cu ocazia ultimei lor întâlniri. Probabil că nici nu-şi mai amintea că el existase vreodată. Poate însuşi faptul că nu luase nicio măsură în privinţa lui Odgers fusese o scăpare de moment din partea lui, şi nu o acţiune deliberată – o asemenea chestiune minoră nici măcar nu merita deliberare. Nu merita atenţia lui, de fapt.

— L-ai… văzut pe Hugh?

— Da…

— Părinţii lui trebuie să ajungă aici cât de curând. O să mă simt mai bine de îndată ce vor putea prelua ei această responsabilitate.

— Şi doctorul cel nou? Cine e?

Falmouth ridică din umeri.

— Face parte din Amiralitate. E foarte apreciat, iar Gower este cel care l-a recomandat.

Ross luă o înghiţitură din paharul lui.

— Este un vin nou de Madeira, sec, explică Falmouth. E mai bun înainte de masă…

— Când l-a văzut Enys ultima oară?

— Acum două săptămâni.

— Şi nu credeţi că ar fi bine să fie chemat din nou?

— Sunt ceva dificultăţi. Longman e aici abia de o săptămână şi spune că a constatat un progres clar în ultimele douăzeci şi patru de ore. Întotdeauna e dificil, Poldark. Când soţia mea a fost grav bolnavă, am avut aceeaşi problemă. Ori ai încredere într-un om şi îi conferi autoritatea deplină să se ocupe de tratament, ori nu. Dacă lucrurile merg bine, eşti fericit că ai luat respectiva hotărâre. Dacă lucrurile merg prost, te gândeşti: oare nu era mai bine dacă?…

— Da, înţeleg.

— Dacă ajung mâine părinţii lui, atunci răspunderea le va aparţine. Dar nu le va veni uşor să ia o decizie, dacă Hugh nu dă semne că se simte mai bine până atunci.

Ross se întrebă dacă Demelza era în continuare în camera bolnavului sau dacă nu cumva se întorsese în camera unde se schimbaseră. Ca şi cum i-ar fi citit gândurile, Falmouth îl întrebă:

— Doamna Poldark a venit cu dumneata?

— Da. Am lăsat-o cu Hugh.

— Cred că asta va fi o mângâiere pentru el. Hugh o apreciază foarte mult pe soţia dumitale. Vorbeşte adesea despre ea. Şi eu sunt de părere că e o femeie admirabilă.

— Vă mulţumesc.

Ross luă din nou o înghiţitură de vin şi îşi studie gazda pe deasupra buzei paharului.

Falmouth se aplecă să scormonească în cărbunii din vatră cu vătraiul.

— Dumneaei şi doamna Enys au ajutat, în felul lor propriu, să prilejuiască o întâlnire între mine şi Dunstanville, întâlnire care a dus la încheierea unui nou acord între noi.

— Aşa am înţeles şi eu.

— …Şi la o posibilă revenire a doi candidaţi nominalizaţi corespunzător pentru Truro săptămâna viitoare.

— Săptămâna viitoare? Atât de curând?

— Dacă alegerile merg bine – lucru care nu este încă cert – pentru mine va exista, bineînţeles, o dublă satisfacţie pentru faptul că domnul Warleggan îşi va pierde locul din Parlament – un loc pe care l-a ocupat fără să aibă absolut niciun merit deosebit pentru o perioadă de numai douăsprezece luni.

— Dacă îşi va pierde locul din Parlament, fără îndoială că Dunstanville va avea grijă să-i găsească un loc călduţ în altă parte.

Excelenţa Sa îşi îndreptă spatele, având evident chipul îmbujorat de efort.

— Tot ce se poate.

Apoi urmară câteva momente de tăcere. Ross cântări situaţia pe toate feţele.

— Dar dumneavoastră nu credeţi, aşa-i?

— Eu nu cred?

— Ceva din tonul dumneavoastră a lăsat să se înţeleagă că nu sunteţi tocmai convins.

— În legătură cu Warleggan? Păi, da. La ultima noastră... hm... întâlnire, Basset mi-a lăsat impresia că admiraţia lui faţă de candidatul său s-a cam diminuat în ultima vreme.

— Serios?

— Ei bine, se pare că, pe durata crizei bancare, Basset s-a întors de la Londra şi a descoperit aici o situaţie care l-a deranjat profund.

— În privinţa lui George?

— În privinţa familiei Warleggan în general – în cadrul căreia, desigur, George este membrul cel mai marcant. Înţeleg că Banca Basset şi Banca Warleggan au încheiat o înţelegere de cooperare. O dată sau de două ori s-a întâmplat chiar să finanţeze afaceri împreună. Se pare însă că în luna februarie, când Banca Angliei a suspendat plăţile şi toţi comercianţii care emiteau hârtii de valoare se aflau pe marginea prăpastiei, Banca Warleggan a încercat să profite de criză ca să falimenteze Banca Pascoe; şi, procedând astfel, a implicat Banca Basset în nişte practici justificabile, ce-i drept, după anumite standarde, dar pe care Basset – spre cinstea lui – le-a considerat absolut dezgustătoare. S-a întors în Cornwall exact la timp pentru a-şi retrage banca din această manevră şi a emite credite noi pentru Banca Pascoe. A reuşit să facă asta, desigur, doar pentru că situaţia din Londra se mai detensionase între timp; dar mi-a mărturisit că e foarte probabil ca pe viitor să evite astfel de parteneriate bancare.

— Şi ce concluzie aţi tras de aici?

— După felul în care vorbea despre George Warleggan, nu cred că omul va mai beneficia de vreun loc în Parlament din portofoliul lui Basset.

Ross îşi întinse picioarele către foc, după care, simţind cusăturile că cedează, şi le retrase la loc.

— Ei bine, după cum mă aştept să ştiţi deja, Excelenţă, de vreme ce tot restul lumii pare să fi aflat, familia Warleggan nu-mi este cu nimic mai simpatică decât vă este dumneavoastră; prin urmare, nu voi vărsa nicio lacrimă dacă aflu că George îşi pierde locul în Parlament săptămâna viitoare.

— Acest lucru nu este deloc sigur.

— Nu? Dar Basset a renunţat la postul lui de consilier şi şi-a retras finanţarea. Cel puţin eu aşa am înţeles.

— Nu eşti departe de adevăr, spuse Excelenţa Sa, gesticulând cu vătraiul. Dar, după cum probabil îţi aminteşti, a existat un vot puternic şi îndărătnic împotriva mea în Consiliu anul trecut. De atunci, au existat resentimente şi vorbe grele exprimate de ambele părţi. Nu mă aştept ca mulţi dintre cei care au votat pentru Warleggan la ultimele alegeri să îşi schimbe preferinţele, chiar dacă Basset s-a retras. Situaţia va fi foarte strânsă.

— Hm…

Ploaia deasă cădea fără zgomot pe geamul ferestrei, tăcută ca fulgii de zăpadă.

— Ştii, există un val de nemulţumire împotriva guvernului. Există resentimente împotriva lui Pitt, neîncredere şi chiar ură.

— În Truro sau în ţară?

— În ţară; dar în cele mai multe părţi ştiu că e vorba despre o situaţie minoritară. Nu şi în Truro, unde resentimentele împotriva mea sunt mult mai puternice decât simpla antipatie faţă de Pitt.

— Hm, spuse Ross din nou. Dacă el cade, cine oare ne-ar putea conduce?

— Nimeni care s-o facă măcar pe jumătate la fel de bine. Nu în condiţiile astea de criză în treburile interne ale ţării. Dar atunci când un război merge din rău în mai rău, oamenii trebuie să găsească un ţap ispăşitor, şi cine e mai potrivit de arătat cu degetul decât prim-ministrul? Prăbuşirea Alianţei, criza de alimente printre oamenii de rând, preţurile care cresc continuu, revoltele din cadrul flotei, datoriile tot mai mari la bănci; suntem singuri în mijlocul unei lumi ostile, iar Pitt conduce ţara de treisprezece ani încoace. Prin urmare, oamenii – mulţi oameni – au convingerea că el ne-a adus aici.

— Dumneavoastră credeţi asta?

— A făcut greşeli, ce-i drept. Dar cine n-ar face? Şi, aşa cum bine spui, cine i-ar putea lua locul? Nu există nimeni în ţara asta care să se ridice la înălţimea lui. Insula Portland e o non-entitate. Moira e mai mult decât inutilă.

— Dar cu ultimele negocieri de pace ce se mai aude?

— Eşuează, ca toate celelalte. Directoratul impune condiţii imposibile. Cu toată Europa la degetul mic, îşi permit să facă asta. Ultima variantă pe care am auzit-o era că ne impun să le cedăm insulele din Canalul Mânecii, Canada, Newfoundland şi India Britanică, precum şi toate teritoriile noastre din Indiile de Vest.

Ross îşi termină de băut paharul şi se ridică în picioare, poziţionându-se cu spatele la foc.

— Te rog, serveşte-te!

— Vă mulţumesc, spuse Ross şi umplu din nou ambele pahare. Aşa, deci, adăugă el. Tabloul e foarte încurajator.

— Sumbru ca oricare altul din istoria noastră zbuciumată.

Afară pe hol se auziră voci tinere.

— Sper să aveţi succes cu reprezentanţii dumneavoastră pentru Truro, spuse Ross. Dar presupun că, la nivel naţional, nici George, nici Tom Trengrouse nu au viziuni diferite asupra războiului faţă de Pitt. Niciunul, nici celălalt nu este adept al lui Fox.

Falmouth nu răspunse, ci continuă să privească gânditor la focul din şemineu.

— Bun, spuse Ross agitat. Mă duc să văd dacă soţia mea a ieşit de la Hugh.

— Desigur, spuse Falmouth, oricare ar fi starea lui Hugh, el nu va fi suficient de întremat pentru a participa la alegeri joia viitoare.

— Nu… Fireşte că nu, din păcate. Probabil până acum v-aţi ales deja un alt

candidat. Mare păcat!

— Eu mă gândeam, spuse Excelenţa Sa, să-ţi propun dumitale candidatura.

## III

În faţa ferestrei era un cedru imens, ale cărui ramuri legănânde – o combinaţie de cenuşiu-cristal şi verde măsliniu – se curbau spre exterior, tot mai întinse, de la vârful semeţ şi până la ramurile de la bază; iar printre ramurile sale grele sub picăturile de ploaie, Ross zări o veveriţă roşcată care ţinea o nucă între lăbuţele din faţă şi ciugulea din ea cu poftă. Rareori vedeau un asemenea animal pe coasta de nord; copacii erau prea rari şi vânturile prea puternice. Ross privi animalul cu mare interes vreme de câteva secunde bune, urmărindu-i mişcările repezi, ochii strălucitori, fălcuţele durdulii care continuau să mestece. Apoi veveriţa îl observă dincolo de fereastră şi dispăru într-o clipită către vârful copacului, făcându-se nevăzută printre umbre, aducând mai degrabă cu o nălucă decât cu o făptură în carne şi oase.

— Nu cred că vorbiţi serios, Excelenţă, spuse Ross.

— De ce nu?

— De regulă, vederile noastre în privinţa situaţiei nefericite a Angliei în acest război corespund. Cu toate acestea, la ultima noastră întâlnire, îmi aduc aminte că ne-am situat pe poziţii diametral opuse în toate privinţele legate de guvernarea internă a Angliei. Rolul Parlamentului, felul în care oamenii sunt aleşi să intre în Parlament, distribuţia inegală a puterii, corupţia existentă…

— Aşa este. Dar *suntem* în război. Aşa cum am mai spus-o, eu cred că dumneata ai un potenţial mult mai mare decât presupune instruirea unor voluntari şi gestionarea unei mine astfel încât ea să rămână profitabilă. Aşa ai avea posibilitatea de a pune în practică o parte din acest potenţial.

— În calitate de conservator?

Excelenţa Sa gesticulă a lehamite.

— Etichete! Ele nu înseamnă mare lucru. Ştiai, de pildă, că Fox şi-a început cariera politică în calitate de conservator, iar Pitt ca liberal?

— Nu, nu ştiam asta.

— Vezi dumneata, vremurile se schimbă. Şi orientările politice se schimbă. Nu ştiu cât de aprofundat ai studiat dumneata cursul politicii de-a lungul acestui secol, căpitane Poldark… Dar îmi dai voie să îţi împărtăşesc opiniile mele despre acest subiect?

— Desigur, dacă doriţi acest lucru.

— Ei, bine, să ştii dumneata că liberalii sunt cei care, în 1688, au salvat Anglia de sub dominaţia Casei Regale Stuart, atunci când regele Iacob a întors spatele bisericii noastre, îmbrăţişând religia Romei – cu tot ce a implicat asta. L-au adus pe tron pe William de Orania; iar apoi, când regina Anne a murit fără să lase în urmă

moştenitori, l-au invitat la succesiune pe George I, primul reprezentant al Casei Regale Hanovra. Ţine minte, erau conduşi de elita aristocraţiei noastre, care ştia ce înseamnă să apere libertăţile supuşilor împotriva monarhiei extreme. Propria mea familie – şi sunt mândru să o spun – i-a susţinut ani la rând şi a asigurat acest suport numind oamenii potriviţi în Camera Comunelor. Nimeni nu credea pe atunci în ideile pe care pari să le susţii dumneata, respectiv să schimbi sistemul electoral care este o parte a îndelungatei noastre tradiţii; vreau să spun – nimeni, până când regele George, care este încă printre noi, influenţat de consilieri indezirabili, a încercat să aplice un control excesiv asupra guvernării. Atunci, liberalii au început să pună din nou pe tapet problema libertăţilor – drepturile din Magna Carta – şi pe bună dreptate.

— Dar atunci…

— Aşteaptă! Însă persoanelor ceva mai temperamentale – Burke, Fox şi amicii lui – li s-a urcat la cap şi au început să discute despre „reformă”. Pentru ei, libertatea a ajuns să fie echivalentă cu reprezentarea egală şi cu multe dintre lucrurile acelea despre care vorbeşti dumneata. Când a izbucnit revoluţia din Franţa, s-au lăsat purtaţi de entuziasm, au crezut că se instalase utopia. Dar, pentru mulţi dintre ei, dezamăgirea a venit rapid; în special pentru Burke; şi, de altfel, pentru majoritatea acelora care îşi asumă acum numele de liberali. Ei n-au crezut – şi nu cred – în reprezentarea egală, căpitane Poldark. Nu mai mult decât conservatorii. (Gândeşte-te numai la amicul dumitale, Basset.) Pitt este în prezent un conservator, ca şi mine. Şi aş dori să-ţi amintesc că – la vremea lor – conservatorii au luptat pentru libertatea religioasă, pentru vechile libertăţi ale micii nobilimi engleze, pentru o mai largă distribuire a puterii între rege, nobili şi oamenii mai mărunţi. Dar fie ce-o fi! După ce războiul va fi câştigat – sau pierdut – ne putem reconsidera cu toţii convingerile politice. Pitt este un om cu idei progresiste – uneori prea progresiste pentru gustul meu; dar pentru moment şi-a dat deoparte respectivele idei, pentru că ştie – aşa cum ştiu toţi cei cu capul pe umeri – că Franţa şi revoluţia ei ne vor distruge, iar asta este ceea ce contează cel mai mult acum. Ia să vedem, dumneata l-ai cunoscut pe cumnatul meu, căpitanul Gower, nu?

— Nu.

— El a fost unul dintre primii susţinători ai reformei în forţele navale. Cred că îl vei simpatiza.

Nimic nu se mai clintea acum dincolo de fereastră, cu excepţia vălurilor fine de ploaie care se mişcau în voia vântului.

— Dumnezeule mare! izbucni Ross neliniştit. *Mie* îmi oferiţi locul ăsta? Aveţi posibilitatea de a alege dintre cei mai buni oameni din ţara asta! Şi dintr-o mulţime de rude, chiar exceptându-l pe Armitage.

— Răspunsul la nedumerirea dumitale, dragul meu Poldark, este foarte simplu. Îţi fac dumitale această propunere pentru că am convingerea că dumneata ai cele mai mari şanse de a câştiga acest loc. Popularitatea dumitale în oraş va cântări mai greu, cred, decât resentimentele faţă de mine. Ultima dată candidatul meu a

pierdut cu un vot. Un membru activ beneficiază întotdeauna de o anumită influenţă suplimentară, motiv pentru care Warleggan ar putea atrage totuşi unul sau mai multe voturi în plus, pentru a contracara retragerea susţinerii lui Dunstanville.

— Vă mulţumesc pentru sinceritate.

— Dacă te-ai aştepta să-ţi ascund adevăratele mele motive, n-ai fi omul acela care cred eu că eşti. Ţi-am explicat deja care sunt celelalte motive.

— Şi de ce Dumnezeu credeţi că aş accepta această ofertă după ce am refuzat una similară din partea lui Basset acum optsprezece luni?

— Pentru că circumstanţele s-au schimbat. Vremurile sunt mai grele. Ţara are nevoie de lideri adevăraţi. Ştii ce spunea Canning luna trecută? „Nimic”, spunea el, „nu va trezi această naţie din somn şi prostie, pentru a o duce către o nouă viaţă şi către acţiune. Suntem lipsiţi de energie şi de curaj.” Recunoşti că există o frustrare în viaţa dumitale de acum. Un singur individ – îţi spui probabil – nu poate face prea multe de unul singur. Dar o naţiune este alcătuită din astfel de indivizi.

Ross se întoarse de la fereastră şi se uită la gazda lui. Un om rece – cel puţin în aspectele care ţineau de propriile afaceri –, dar măcar nu genul de om cu care să fii vreodată nevoit să vorbeşti pe ocolite. Ross decise aşadar să spună totul pe şleau. Asprimea obişnuită a sentimentelor sale conferea o notă şi mai aspră vocii sale.

— Excelenţă, îmi propuneţi să candidez pentru un loc unde, prin abuzul de autoritate, i-aţi îndepărtat pe electorii altminteri foarte supuşi. Am dreptate? Prin urmare, îmi cereţi să susţin nu numai un sistem pe care nu îl agreez, dar şi o manieră de folosire a puterii pe care, personal, o dezaprob în totalitate. Candidând din partea dumneavoastră, aş deveni o parte a acestor maşinaţiuni şi le-aş susţine în mod tacit!

Excelenţa Sa făcu un gest de lehamite.

— Am moştenit de la unchiul meu o manieră autocrată de abordare a circumscripţiilor pe care le conduc. Pe viitor, am să ţin mai mult seama de sensibilităţile Consiliului. Prin urmare, putem face nişte ajustări care să fie mai pe gustul dumitale. Însă ceea ce nu se poate modifica este sistemul electoral în ansamblul lui. Pe acesta trebuie să-l acceptaţi ca atare, pentru că n-ai de ales. Sau poţi să faci eforturi pentru reformarea lui – din Parlament sau din afara lui.

Acestea fiind spuse, Falmouth se ridică în picioare, adăugând:

— Dar există chestiuni mai urgente care se cer rezolvate, căpitane Poldark. Acum, că toată Europa s-a aliat împotriva noastră.

— Cred că hainele mele s-au uscat deja, spuse Ross. Aş prefera să mă schimb înainte de masă.

— N-am nimic împotrivă. Nu te mai reţin. Dar trebuie să aflu răspunsul dumitale înainte să pleci.

— Îl veţi avea.

Falmouth puse sticla de Madeira într-un dulap pe care îl încuie apoi.

— Te-aş ruga să ai în vedere şi un alt avantaj în situaţia în care accepţi.

— Şi anume?

— Vei reuşi, în acelaşi timp, să îmi faci mie o favoare şi lui Warleggan un deserviciu.

## IV

Vocile acelea tinere – şi tinerii lor posesori – plecaseră din hol. Casa era foarte tăcută – ca şi ziua aceea, ca şi bolnavul de sus, ca şi răutatea şi superficialitatea vieţii. Ross traversă holul şi auzi şoapte venind din spatele unei uşi deschise, aşa că aruncă o privire înăuntru. Demelza stătea de vorbă cu doamna Gower. Arăta ciudat în rochia aceea împrumutată, cu chipul ei palid şi ochii ei întunecaţi, care aveau acum o nuanţă şi mai întunecată; mai-mai că ar fi crezut-o o străină, nu mai aducea deloc cu tânăra aceea pe care o cunoştea de treisprezece ani, nu mai aducea cu soţia lui, ci mai degrabă cu cineva care se îndepărtase de el, retrăgându-se într-o lume proprie, pradă unor emoţii care lui îi erau străine.

Femeile nu îl văzuseră, iar el nu intră, pentru că nu dorea să dea buzna peste ele, preferând, în schimb, compania propriilor sale gânduri negre. Urcă la etaj şi se rătăci, ajungând, fără să ştie cum, la baza scării în spirală care ducea către cupolă. O luă înapoi, în direcţia din care venise. O casă lipsită de veselie – dacă locul acela fusese vreodată o casă. Slavă Domnului că el nu avea să aibă niciodată mijloacele sau ambiţia necesare pentru a extinde casa de la Nampara mai mult decât o făcuse deja. Dar casa familiei Basset era un loc vesel faţă de locul acesta. Unii oameni aveau pur şi simplu talentul de a-şi crea un cămin.

Reuşi să găsească dormitorul din a treia încercare. Hainele lui nu se uscaseră de tot, dar mergeau şi aşa. Unchiul lordului Falmouth avea picioarele mai scurte, ceea ce făcea ca hainele lui să fie al naibii de inconfortabile.

Focul ardea cu flacără strălucitoare, iar Ross se bucură de căldura pe care o răspândea, în timp ce îşi schimbă hainele. După ce-şi legă lavaliera, mută mai aproape de foc hainele Demelzei, pentru a folosi cât mai bine căldura. Ciorapii ei erau încă uzi, iar poalele fustei şi ale juponului aveau nevoie de o jumătate de zi pentru a se usca.

Când mută fusta din loc, o bucată de hârtie căzu din buzunar, iar Ross se aplecă să o ridice, cu gândul de a o vârî la loc. Dar cerneala aceea albastră, neobişnuită şi cu o notă aparte, îi atrase atenţia şi, înainte ca măcar să-şi dea seama, citea deja rândurile aşternute pe acel bilet.

*Când voi pleca, un singur lucru să nu uiţi despre mine:*
*Că nici adâncurile pământului, nici înalturile văzduhului*
*Nu ascund fericire mai mare decât mi-a fost dat să trăiesc*
*Într-o singură zi petrecută alături de tine.*
*De vei binevoi o lacrimă să verşi pentru acele clipe,*
*Mândru aş fi; ba chiar mai mândru m-ar face amărăciunea ta;*

*Chiar dacă de mâine nu va mai exista*
*Vreo amintire în inima ta dragă ca să-mi alunge teama.*
*Lasă nisipului o lacrimă de-a ta,*
*Împrăştie durerea în linişte şi-n aer.*
*Dă-i voie vântului să-ţi poarte frumuseţea fără cusur*
*Şi lasă-mă ca astfel să îmi petrec sfârşitul.*

## Capitolul 32

### I

Familia Warleggan se întoarse de la Trenwith la Truro în ziua de duminică, 10 septembrie. Era mai devreme decât de obicei, dar George trebuia să fie acolo pentru alegerile de joi, iar Elizabeth hotărî să se întoarcă împreună cu el. Cum Geoffrey Charles nu venise şi singurii ei tovarăşi ar fi fost părinţii suferinzi, şederea la Trenwith nu îi oferea o perspectivă surâzătoare, cu atât mai mult cu cât minunata vară fierbinte se apropia de sfârşit. Noul Parlament avea să se reunească la începutul lunii octombrie, iar ea hotărâse să se ducă la Londra împreună cu George. Ultima vizită îi adusese noi prieteni şi noi experienţe şi era palpitant să se afle acolo, în miezul tuturor lucrurilor, atât de aproape de nucleul puterii. În plus, avea să-l vadă pentru câteva zile şi pe Geoffrey Charles, înainte ca el să se întoarcă la Harrow.

Fusese de acord cu planurile lui de a petrece întreaga vară în Norfolk, cu prietenii de la şcoală, ştiind că aşa era cel mai bine şi că astfel putea evita un conflict între fiul şi soţul ei. În afară de asta, spera că, după un an întreg de absenţă, ruptura dintre Geoffrey Charles şi Drake avea să fie completă. Dar pentru Elizabeth viaţa fără fiul ei nu era la fel. De multă vreme Geoffrey Charles era cea mai importantă persoană din viaţa ei. Valentine nu-i putea ţine locul; nu fusese niciodată atât de ataşată de el.

În ziua în care aflase despre noul acord încheiat între Falmouth şi Dunstanville şi de înţelegerea lor în privinţa circumscripţiilor Tregony şi Truro, George luase foc; cu scrisoarea în mână, gonise călare până la Tehidy chiar în dimineaţa respectivă. Acolo se aruncaseră vorbe grele; îşi exprimase nemulţumirile pe şleau, dar protectorul lui rămăsese ferm pe poziţii, tratându-l cu o politeţe rece. Din acel moment, domnul Warleggan avea să fie pe propriile picioare în circumscripţia Truro. Întrevederea nu fusese una fericită, iar George ajunsese foarte repede să regrete unele comentarii făcute în primele momente, când se simţise jignit în amorul propriu. Din ziua în care îl întâlnise pentru prima oară pe Basset îşi făcuse o datorie din a se face plăcut, lucru care nu întârziase să-i aducă beneficii importante. Basset era o persoană mult prea influentă pentru ca George să-şi permită să se îndepărteze de el, iar George făcea deja eforturi serioase pentru a vindeca ruptura

dintre ei.

Pentru că, de fapt, după primul şoc, George înţelese că nu avea de ce să se teamă prea tare în privinţa locului său de reprezentant al circumscripţiei Truro. După ce Basset se retrăsese din poziţia de membru elector principal, în cadrul Consiliului izbucnise un scandal la fel de aprig ca oricare altul ce ar fi putut izbucni chiar în ziua alegerilor, pentru că, în definitiv, această retragere chiar putea *decide* soarta alegerilor. În cele din urmă, primarul, actualmente susţinător al conservatorilor, ameninţase cu exemplul unui fost primar, aflat în mandat cu câţiva ani în urmă, care obstrucţionase majoritatea, ajunsese la închisoare pentru asta, apoi cedase, iar liberalii, triumfători, reuşiseră să-l numească pe Vivian Fitz-Pen, urmaşul unei case vechi, în prezent decăzute – el însuşi fiind un bun exemplu de decădere –, dar altminteri un liberal susţinător înfocat al lui Fox, care n-ar fi votat pentru un candidat Boscawen nici dacă ar fi îngheţat iadul!

Prin urmare, îi explicase George lui Elizabeth, acum nu exista nicio diferenţă din punct de vedere politic în alcătuirea Consiliului faţă de anul trecut. Într-adevăr, el credea – îndrăznea să creadă acest lucru – că anumite măsuri pe care le luase de-a lungul timpului pentru a-i îndatora pe anumiţi consilieri faţă de el şi familia lui aveau să ducă la formarea unei majorităţi substanţiale faţă de cea foarte firavă cu care George fusese ales data trecută.

Avuseseră parte de obişnuita călătorie neplăcută către casă – ba chiar cu mai multe hârtoape şi mai mult praf decât de obicei; dar măcar cei doi servitori în plus pe care îi luaseră cu ei nu fuseseră nevoiţi să-i scoată din nămol pe drum. În ciuda migrenei care o chinuia, Elizabeth îi trimise un bilet Morwennei, invitând-o împreună cu soţul ei la cina de luni. Morwenna răspunse că vor veni cu mare plăcere.

Elizabeth era cât pe ce să-i invite la cină şi pe Rowella şi pe Arthur. Dar cumva nu se putu decide să invite la ei un bibliotecar – nu la cină, cel puţin; în afară de asta, ştia că l-ar fi scos din sărite pe George. Plus că, bineînţeles, era la curent cu ostilitatea permanentă, de neînţeles, dintre cele două surori.

Când musafirii sosiră în seara respectivă, George nu era acasă. Elizabeth reuşi, cu toate acestea, să discute câteva minute între patru ochi cu verişoara ei, în timp ce aceasta îşi scotea mantia. O întrebă mai întâi, desigur, despre starea de sănătate a lui John Conan şi apoi, cu nonşalanţă, despre Rowella.

— N-am văzut-o, spuse Morwenna.

— Deloc?

— Deloc.

— Ai mare noroc să locuieşti lângă râu. Truro este foarte aglomerat şi nesănătos, presupun. Sper că Rowella e bine.

— Sper că da.

— O să rămânem aici vreo trei săptămâni înainte de a pleca la Londra, deci va trebui s-o invit la ceai.

— Trebuie să vii să iei ceaiul cu mine, spuse Morwenna.

— Îţi mulţumesc, draga mea. Dar nu mai bine vii tu aici, să luăm ceaiul împreună

când vine şi ea?

— Îţi mulţumesc, Elizabeth. Chiar aş prefera să nu.

— Draga mea, nu crezi c-o judeci totuşi puţin cam aspru? Era foarte tânără pe atunci şi, fără îndoială, a greşit în alegerea ei. Dar…

— Draga mea Elizabeth, chiar este un subiect pe care aş prefera să nu-l discut. Dacă nu te deranjează.

— Dar mama ta nu-ţi scrie să te întrebe despre Rowella? Dat fiind că ea n-a împlinit încă şaisprezece ani?

— Cred că mama şi Rowella corespondează direct.

— L-am văzut pe soţul ei la bibliotecă. Pare într-adevăr un tânăr foarte bine educat.

— Da, cred că aşa este.

— Foarte bine, draga mea, oftă Elizabeth. Hai să intrăm în salon! Ossie e singur şi probabil se simte neglijat.

În timp ce traversară holul, Elizabeth observă că verişoara ei nu se deranjase nici măcar să-şi aranjeze părul după ce îşi scosese gluga din crep a mantiei. Rochia lungă din batist albastru cu un şal în jurul umerilor şi dantelă la încheieturile mâinilor era una pe care Elizabeth n-o mai văzuse până atunci. Dar era atât de mototolită, încât ai fi putut crede cu uşurinţă că femeia dormise îmbrăcată cu ea. Cu toate acestea însă, Morwenna nu era lipsită de farmec; părea să fi căpătat o nouă siguranţă în umblet şi vorbă, care îi şedea la fel de bine ca vechea ei timiditate. Chipul ei arăta ca şi cum trecuse prin vremuri tulburi, dar mai mulţi bărbaţi ar fi întors acum capul după ea decât atunci când era tânără şi inocentă.

Într-adevăr, Ossie era singur în salon şi reflecta la încă un eveniment ciudat şi tulburător din viaţa lui. Astăzi, pentru a treia oară de la separarea lor, trecuse pe lângă Rowella pe stradă. Iar de data asta, fata îi adresase o jumătate de zâmbet, privindu-l oblic printre gene. Expresia de pe chipul ei era foarte dificil de desluşit. Ar fi putut fi, la fel de bine, un zâmbet batjocoritor, de triumf, de satisfacţie, de pretinsă prietenie sau chiar de invitaţie. Îl lăsase pe Ossie înfierbântat, cu furie reînnoită şi extrem de excitat. Zâmbetul acela îi stimula fanteziile cele mai perverse şi îi luase o zi întreagă să scape de efectele lui.

Acum însă era din nou el însuşi. Băură împreună vin de Canare, iar femeile ascultară monologul lui despre problemele bisericii până când George li se alătură. George nu era din cale-afară de încântat de faptul că îl avea pe Osborne ca invitat în acea zi, ca de altfel în nici o altă zi. Rareori trecea o lună fără ca Ossie să-i scrie lui George cu o nouă rugăminte. Noul lui obiectiv era biroul eclezial din St Newlyn, care rămăsese vacant; însă toată lumea rămânea surdă la insistenţele lui – fireşte, în măsura în care *putea* cineva să rămână surd la insistenţele lui Ossie –, sentimentul general fiind acela că, pentru moment, avea suficiente funcţii. George ar fi suportat cu mai multă răbdare stăruinţele lui, dacă unchiul lui Ossie, Conan Godolphin, s-ar fi dovedit mai util pentru el la Londra. Dar Conan se dovedise a fi un filfizon, care se înconjura de persoane cu mentalitate asemănătoare şi, deşi îl

cunoştea şi era adesea în compania prinţului de Wales, se dovedea ciudat de incapabil să-şi introducă noua rudă prin alianţă în vreunul din cercurile la care acesta îşi dorea să aibă acces.

În seara asta, George venise direct de la birou, unde, împreună cu unchiul lui, Cary, trecuse în revistă mai multe cambii care ajunseseră la scadenţă, pentru a stabili care dintre ele puteau fi reînnoite; şi nu era în dispoziţia necesară pentru a sta la taifas. În cele din urmă, acest aspect deveni evident până şi pentru Ossie, atunci când, după o perioadă de tăcere îndelungată – el însuşi având gura plină –, constată că nimeni altcineva nu mai spunea nimic.

— Care-i treaba, vere George? Îmi pari puţin abătut astăzi. Sper că nu te îmbolnăveşti cumva de febră de vară. Servitorul meu a păţit-o; de trei zile încoace asudă ca un porc! I-am administrat zece boabe de jalapă, dar starea lui nu pare cu nimic mai bună. Mulţi oameni s-au pricopsit cu boala asta. Chiar săptămâna trecută am înmormântat o fetiţă care n-a reuşit să scape de ea.

— Rareori m-am simţit mai bine ca acum, răspunse George. Aşadar, nu cred că voi avea nevoie de serviciile tale oficiale.

— A, n-am vrut să te jignesc. Elizabeth, ţie nu ţi se pare că e puţin cam gălbejit? Fără îndoială că ai multe pe cap: veştile despre război nu sunt deloc bune şi mai sunt şi alegerile astea care se apropie… Ar cam fi timpul, zic eu, ca legiuitorii noştri să ia măsuri pentru a pune capăt frământărilor din ţara *asta*, înainte să continue să se războiască cu Europa. Nu putem lupta – de fapt, nu putem face nimic – când pretutindeni se vorbeşte atât de mult despre revoluţie.

Ossie făcu o pauză să mai ia un dumicat şi nici de data asta nu spuse nimeni nimic în timp ce el mesteca şi înghiţea, mesteca şi înghiţea.

— Sunt alegerile joi? se interesă Morwenna. Eu credeam că aproape toată lumea…

— O să fie greu să fii reales, acum că Basset s-a retras. Crezi că adversarul tău va primi multe voturi în baza aşa-zisei sale popularităţi?

George ridică privirea:

— Cine? Gower? Mă îndoiesc. Deocamdată nu ştiu cine va fi celălalt…

— A, n-ai auzit? Eu am aflat de la Polwhele în după-amiaza asta. Ştii ce bine se are cu familia Boscawen? A luat cina cu ei aseară. Eu m-am dus acolo de dimineaţă, cu treburi bisericeşti. Ştii, arhidiaconul urmează să vină din nou şi îmi doresc ca toţi membrii cu influenţă ai parohiei mele să vină la dineul organizat cu ocazia vizitei.

Ossie se opri să mai ia o înghiţitură.

George luă o gură de vin.

— Nu cred că Falmouth a…

— Despre Poldark e vorba, spuse Ossie, înghiţind dumicatul din gură. Poldark de la Nampara. Eu, unul, aş fi zis că nu e decât un aventurier iresponsabil, nedemn, prin urmare, de atenţia lui Falmouth. Dar iată! Fără îndoială, speră să profite întru câtva de notorietatea din ultima vreme!

O vreme se aşternu liniştea, iar cei prezenţi continuară să mănânce. De afară, de

jos, se auzea clămpănitul înăbuşit al copitelor cailor: *clap-clap, clap-clap*, trecând încet pe sub fereastră.

George îi făcu semn unui lacheu.

— Domnule?

— Ia vinul ăsta de aici! Nu e bun de nimic! Adu o sticlă de vin de Graves.

Ossie luă o înghiţitură din paharul lui.

— Nu e grozav, ai dreptate. Poate l-ai scos din beci de prea multă vreme. Un singur lucru îmi lipseşte la St Margaret – un beci mai acătării şi mai rece. Mi s-a spus că, fiind atât de aproape de râu, nu prea ai cum să sapi mai adânc fără să te uzi.

— Aveţi igrasie la casa parohială? o întrebă Elizabeth pe Morwenna. Desigur, şi noi suntem lângă râu aici, dar nu suntem aşa izolaţi cum sunteţi voi, printre copacii aceia minunaţi.

— Avem igrasie la etaj, spuse Morwenna. Când plouă. În camera unde dormea Rowella. Dar nu e din cauza râului, cred.

— Avem igrasie în *biserică*. Şi în cimitir. E o problemă serioasă pentru pietrele funerare. Se acoperă cu muşchi în scurt timp, iar numele aproape dispar.

— O întrebam pe Morwenna despre Rowella, îi spuse Elizabeth lui Ossie. Întrebam dacă aţi mai văzut-o în ultima vreme şi dacă e bine.

— *Deloc*, spuse domnul Whitworth ridicând vocea. Absolut deloc. Pentru noi, e ca şi cum nici n-ar fi existat vreodată!

— Iartă-mă, Ossie, dar nu crezi că o judeci prea aspru pe o fată atât de tânără, pentru simplul fapt că s-a măritat cu un bărbat cu mult sub rangul ei? S-a măritat repede, ce-i drept, dar presupun că a făcut-o din dragoste, nu?

— N-am *idee!* spuse domnul Whitworth. Absolut nicio idee! Şi nici nu vreau să mă gândesc la asta!

Servitorul se întoarse cu o nouă sticlă de vin şi cu pahare curate. Aşteptă neliniştit până când George testă vinul; apoi, neprimind nici aprobare, dar nici vreo obiecţie, începu să umple celelalte pahare. Termină repede. Ossie testă din nou vinul de mai devreme, iar apoi îl încercă şi pe cel nou şi fu de acord că acela nou era mai bun. Se lăsă din nou tăcerea şi ţinu ceva timp.

— Carevasăzică, Poldark intră în politică, spuse George, privind peste masă, la Elizabeth.

— Mie nu mi-a plăcut niciodată individul ăsta, mărturisi Ossie. Dar cred că le va da ceva apă la moară oamenilor din oraş.

— Şi candidează din partea neamului Boscawen, continuă George, adresându-i-se tot lui Elizabeth. O întorsătură cinică pentru un fost rebel. Incredibil, la ce măsuri disperate apelează unii oameni pentru a obţine un statut respectabil în floarea vârstei.

— A fost foarte iritat atunci când cumnatul ăla al lui a fost pus la pământ de paznicul tău de vânătoare, spuse Ossie. A, apropo, n-am primit niciun răspuns din partea lui la scrisoarea mea cu privire la biserica din Sawle.

Elizabeth întrebă, cu respiraţia întretăiată:

— Ossie, eşti *sigur* că ai reţinut bine numele persoanei?

— O, Doamne, da! Polwhele chiar se amuza pe tema asta. A făcut şi o glumă, dacă ţin bine minte. A spus că Poldark, în Parlament, nu se va lăsa manevrat după cum suflă vântul, aşa cum îşi închipuie unii, ci va fi bolovanul de care se vor împiedica mulţi!

Ossie râse, dar nimeni altcineva nu i se alătură.

— Deocamdată nu e în Parlament, spuse George. Şi nici nu cred că va ajunge prea departe dacă se cramponează de ambiţii de genul ăsta!

În timpul cinei, nu se mai discută despre acest subiect. Şi nici vreun alt subiect nu se dovedi mai antrenant.

## II

Cary Warleggan se scărpină sub scufie, după care puse pixul jos.

— E *absolut* scandalos! Stai numai să audă taică-tău povestea asta!

— Lasă-l pe tata! O să afle la timpul potrivit.

Cary se ridică în picioare, cu ochii scânteietori, trăgându-se de buza de jos. Anii se dovediseră mai nemiloşi cu el decât cu majoritatea membrilor familiei. Dispepsia cronică şi ulcerul îl văduviseră de puţina carne pe care o avea pe el, iar hainele atârnau pe el ca pe un schelet. Cu toate acestea, rareori lipsea de la biroul său de contabilitate şi cel mai adesea cerea ca puţina mâncare pe care o mai mânca să-i fie adusă acolo, ca să nu plece şi să-şi piardă tot sporul. Cary cunoştea bine pulsul tuturor afacerilor Warleggan, mai bine decât fratele său mai mare, Nicholas, şi decât nepotul său. Indiferent dacă era vorba despre un transport de fontă de la una din topitoriile din Ţara Galilor sau de promovarea unui funcţionar de la contabilitate în poziţia de secretar al unei societăţi pe acţiuni nou-înfiinţate, Cary era cel care se ocupa întotdeauna de detalii.

Deşi nu dăduse niciodată dovadă de necinste, Cary reprezenta partea cea mai puţin agreabilă a afacerilor Warleggan. El exercitase presiunile acelea în februarie, când aproape că adusese Banca Pascoe în faliment şi, deşi făcuse acest lucru cu ştirea lui George şi cu aprobarea lui tacită, George îi purta acum ranchiună pentru decizia aceea, deoarece: (a) eşuase şi (b) stricase relaţiile între banca lor şi Banca Basset, Rogers & Co. Uneori, Cary se dovedea prea abil, prea uneltitor; iar George, care în anii anteriori se aliase adesea cu unchiul lui împotriva tatălui, aprecia acum mai mult scrupulozitatea tatălui său.

Bineînţeles, Cary însuşi avea anumite standarde, cărora începuse acum să le dea glas. Nu toată lumea le-ar fi considerat inferioare.

— Este absolut monstruos faptul că un om precum Falmouth, care a moştenit un titlu nobiliar şi proprietăţi întinse, se aliază cu escrocul ăsta care nu-i bun de nimic! Un om care nu are decât un cazier şi…

— N-are cazier, unchiule. Probabil îţi aminteşti că a fost achitat.

Ca întotdeauna, George părea să-şi domolească furia, alimentând, în schimb, furia lui Cary.

— Achitat împotriva tuturor canoanelor justiţiei! Dacă nu are cazier, cu siguranţă are un şir întreg de nelegiuiri săvârşite pe tot cuprinsul comitatului! A fost nevoit să părăsească Anglia încă din copilărie din cauza acestor episoade şi conflicte cu oamenii legii, după care s-a întors şi a pătruns cu forţa într-o închisoare, ajutând un prizonier să evadeze! A fost implicat în moartea vărului nostru, în distrugeri, contrabandă şi incitarea minerilor la revoltă! Mai nou, devine peste noapte idolul întregului comitat din cauza unei aventuri la fel de dubioase, întreprinse, de data asta, împotriva francezilor! Acesta este genul de om pe care unul dintre principalii noştri viconţi îl consideră potrivit să reprezinte circumscripţia noastră în Parlament! Este... este...

— Vicontele nostru, spuse George, nu are standarde morale atunci când se luptă să recâştige un loc în Parlament despre care consideră că i-ar aparţine. El crede că popularitatea lui Ross va influenţa votul. Trebuie să ne asigurăm că nu se va întâmpla asta!

Cary îşi strânse fracul mai bine pe el, ca şi cum i se făcuse frig. De vreme ce haina avea patruzeci de ani deja, era mult prea largă pentru el şi avea mult material în plus.

— Ne-am ocupat de majoritatea susţinătorilor noştri.

— Da, dar hai să mai parcurgem o dată lista.

Cary deschise un sertar, scoase de acolo un registru şi îl deschise acolo unde era pusă o bucăţică de hârtie pe post de semn.

— Ei bine, iată-i! Totul pare în regulă. Cred că ai putea să-l treci pe Aukett pe lista celor incerţi. Şi probabil pe Fox.

— Aukett a primit un împrumut substanţial în martie, spuse George. I-a fost oferit cu dobândă de 3%, fără să fie menţionată o dată de rambursare anume. El ştie foarte bine că nu-i va cere nimeni niciun ban înapoi decât dacă vrea independenţă în exprimarea opiniilor de vot. Asta s-a înţeles. Chiar ăsta a fost scopul împrumutului.

— Pe vremuri era un prieten apropiat al lui Poldark, să ştii – în afacerea aceea cu topitoria de cupru.

— Lasă asta! Sau dacă ţii neapărat să subliniezi acest aspect, aminteşte-i lui. Dar prieteniile nu rămân pecetluite atunci când ameninţarea cu închisoarea datornicilor atârnă deasupra capului unui om.

— Fox a fost şi el implicat în afacerea cu topitoria, dar mult mai puţin – s-a retras devreme. Recent, a încheiat tranzacţii cu neamul Boscawen. Prin intermediul lor, a obţinut un contract pentru covoare; prin urmare, el ar putea să oscileze între cele două tabere.

— Hai să ne asigurăm că balanţa atârnă în direcţia potrivită, spuse George studiind registrul peste umărul unchiului său. Dacă e vorba despre o luptă hotărâtoare între obligaţie şi îndatorare, atunci îndatorarea trebuie să câştige... Da,

trebuie să câştige cu siguranţă. Îi trimitem mâine o scrisoare prin care să-i explicăm clar cum stau lucrurile, dar formulată prudent.

— Nicio scrisoare! spuse Cary, trăgându-şi scufia jos. Cel mai nimerit este să-i transmitem mesajul verbal. Locuieşte departe. O să-l trimit pe Tankard acolo de dimineaţă.

Un funcţionar bătu la uşă şi intră cu intenţia de a întreba ceva, dar George îi aruncă o privire încruntată, aşa că omul se făcu nevăzut într-o clipită.

— Polwhele? întrebă Cary.

— Nicio şansă! E devotat familiei Boscawen şi îşi ţine banii la Pascoe.

— Notarul Pearce?

— Avem noi grijă de el.

Parcurseră toată lista de nume. O parte dintre cei de pe listă erau liberali din Portland pe care te puteai baza că vor vota împotriva lui Pitt, oricâtă colaborare exista la Cameră între cele două grupuri. Alţii erau conservatori de şcoală veche şi loiali părţii adverse. Din cei douăzeci şi cinci de votanţi, rămaseră vreo zece care ar fi putut influenţa votul şi care puteau fi ei înşişi influenţaţi.

Era trecut de ora unsprezece şi era vremea să se retragă la odihnă, dar petrecură încă o jumătate de oră punând la punct tactica. O numărătoare din ziua precedentă indica faptul că George şi Trengrouse urmau să aibă o majoritate confortabilă. Acum, că intervenise ameninţarea numelui Poldark – şi stimulentul implicit – îşi doreau să fie de două ori mai siguri. În cele din urmă – presupunând că Aukett şi Fox aveau să se conformeze regulilor –, rezultatul părea să depindă în mare măsură de două nume – şi încă unele cu adevărat distinse: domnul Samuel Thomas din Tregolls şi domnul Henry Prynne Andrew din Bodrean. Ambii fuseseră recent invitaţi la masă la familia Warleggan; ambii erau vechi prieteni ai părinţilor lui Elizabeth; ambii se arătaseră recunoscători faţă de anumite mici favoruri pe care George reuşise să le facă pentru ei. Dacă aceşti doi domni votau pentru el, George conta pe o majoritate de cinci persoane. Dacă unul dintre ei doi decidea din senin să voteze împotriva lui, tot ar mai fi trebuit să rămână cu o majoritate de trei. Şi chiar dacă, printr-un accident inexplicabil, amândoi treceau în tabăra adversă, George tot ajungea în Parlament, cu acelaşi unic vot cu care fusese ales anterior. Pronosticul părea destul de sigur. Acum nu le mai rămânea decât să stabilească dacă era cazul să îi adreseze vreo solicitare vreunuia dintre cei doi domni, dacă da – cum ar fi trebuit ea formulată şi dacă nu cumva exista riscul ca o astfel de solicitare să facă, în final, mai mult rău decât bine.

Părea cert faptul că Falmouth nu îi va lăsa nesupravegheaţi. Dar existau oarece zvonuri cum că Falmouth şi Prynne Andrew fuseseră implicaţi cu câţiva ani în urmă într-un conflict legat de drepturile de proprietate asupra resurselor minerale.

În cele din urmă, cum unchiul Cary nu părea să fie înzestrat de natură cu tact, dincolo de aspectele care ţineau – mai mult sau mai puţin direct – de manipularea banilor, George puse foaia de hârtie înapoi în registru, după care închise registrul şi îl încuie în sertar.

— O să-i cer sfatul lui Elizabeth. Îi cunoaşte pe amândoi de când era o copilă şi probabil ştie mai bine în ce măsură vor răspunde şi în ce fel la o solicitare politicoasă.

Cary îşi supse buzele, aşa cum făcea de obicei la auzul numelui nepoatei prin alianţă. Cei doi rareori îşi vorbeau.

— De ce n-o pui *pe ea* să-i întrebe? Sunt prieteni vechi. Las-o pe ea să îi abordeze! Las-o pe ea să meargă să discute cu ei! Trimite-o la o plimbare mâine după-amiază – să ia ceaiul cu ei sau, mă rog, alte politeţuri de genul ăsta. Ce zici?

George îl privi pe unchiul lui fără prea multă bunăvoinţă.

— O să discut cu ea. Dar nu trebuie să facem nimic în grabă. Încă mai avem un pic de timp.

## Capitolul 33

### I

Începutul zilei de paisprezece septembrie era strălucitor, luminat de soarele ce răsărea pe fundalul unui cer roşu ca o rană deschisă. Gimlett spuse că vremea frumoasă nu va ţine toată ziua. Nuanţa întunecată a mării sub razele soarelui vestea venirea toamnei. Tot porumbul era în hambare, iar Ross trimisese doi dintre oamenii care lucrau la câmp la Sawle, să ajute la aducerea la ţărm a unei alte capturi de sardine. Nalbele Demelzei, rezistând cu îndârjire în zilele calde şi fără o adiere de vânt, etalau culori şterse printre ultimele flori ale verii.

Ross o anunţase că trebuie să ajungă la Truro devreme şi, în lipsa altor informaţii, Demelza presupuse că era vorba de reorganizarea voluntarilor.

Luară micul-dejun în linişte. Jeremy şi Clowance încă dormeau, pentru că merseseră la culcare târziu cu o seară înainte. În ultima vreme, cele mai multe mese erau tăcute. Avuseseră o săptămână grea. Mai grea decât oricare alta după acele ultime luni ale lui 1793. Demelza suferea în mod evident pentru Hugh Armitage, aşteptând în permanenţă un mesaj cu veşti bune sau proaste. Ross, cu sentimentele rănite, dar refuzând să se gândească prea mult la asta, era un martor tăcut al frământărilor ei. Dacă ea dorea să vorbească despre Hugh, n-avea decât să vorbească. Dacă nu, nu.

Nu cunoştea semnificaţia poeziei pe care o citise; putea însemna că Demelza îi fusese necredincioasă; sau putea fi doar o licenţă poetică. N-o întrebase şi nici nu avea de gând s-o întrebe. Ce îi devenise clar săptămâna asta era că Demelza îi era necredincioasă cu spiritul, cu gândurile, cu emoţiile, cu inima – toate fiind profund preocupate de un alt bărbat.

Iar bărbatul acela era grav *bolnav*. Oare cum se simţea un soţ în situaţia asta? Gelos şi rănit? De prisos şi cuprins de furie? Compătimitor şi înţelegător? De ce i se punea oare un nod în gât la fiecare gând?

Plecă înainte de ora opt, traversând călare valea pustie, dar surâzătoare printre aluni şi păducei, susurul pârâului ţinându-i companie. Domeniul lui. Greierii cântau în tufişuri, rândunelele se roteau în văzduh după care plonjau către pământ, iar vitele – vitele lui – păşteau pe câmp. Coşurile de la Wheal Grace fumegau uşor şi câteva şteampuri zăngăneau. Întreaga regiune părea fertilă, ai fi zis că vara desăvârşise fiecare frunză şi fiecare boabă. Şi toate erau ale lui – ale lui, complet transformate de la stadiul de ruină inutilă şi năpădită de buruieni la care Ross se întorsese cu paisprezece ani în urmă. Dar astăzi în inima lui nu exista rod, nu exista niciun pic de mulţumire. Aşa era cu oamenii: îşi croiau speranţe şi idealuri înalte, care, odată atinse, îşi pierdeau toată strălucirea în mâinile lor.

Ajunse în Truro prea devreme, aşa că îşi lăsă calul la Leul Roşu şi plecă să facă o plimbare pe chei. Nu dorea să întâlnească pe nimeni, nici rivali, nici susţinători. Nici măcar pe sponsorul său până la momentul stabilit.

Marea era în flux, iar apa clipocea în buza malului neuniform al vechiului chei. Aici, la marginea oraşului, era o îngrămădeală de magazii, şoproane şi cocioabe pe jumătate năruite, suprapopulate, împrăştiate pe chei, printre căruţe şi roabe, erau gunoaiele specifice unui port de provincie: resturi de funie şi vergi rupte, resturi zdrenţuite de prelate şi pânze de corabie, borcane sparte şi câte un pescăruş mort. Un velier cu trei arbori tocmai era descărcat, iar câţiva bărbaţi rostogoleau butoaie pe o pasarelă îngustă, către mal. Ceva mai departe, alte două ambarcaţiuni erau acostate la chei, profitând la maximum de apele fluxului. Doi cerşetori micuţi veniră să i se vaite lui Ross, însă el le făcu semn să plece: dacă le dădea la doi, cât de curând aveau să apară pe lângă el douăzeci. Nişte femei ţipau una la alta de la o fereastră. Un cal ce avea o desagă de mâncare atârnată în dreptul botului scutură brusc din cap pentru a ajunge la mâncarea de pe fundul sacului.

După ce treceai de toate astea, ajungeai la o pajişte şi un fel de bazin al râului, din care acesta se lărgea ulterior, mergând către Malpas şi Biserica St Margaret. Aici, decorul era complet imobil, scăldat de razele soarelui, mărginit de copaci, iar câteva păsări de apă treceau razant în zbor peste oglinda apei. Aproape de mal erau patru lebede, aproape neclintite, deplasându-se atât de încet încât păreau să plutească în voia fluxului. Fiecare dintre ele se oglindea perfect în apa nemişcată. Uneori ai fi zis că îşi văd propriile reflexii şi se admiră. Apoi, câte una din ele îşi tulbura propria imagine, înmuind delicat ciocul în apă. Făpturi graţioase. Făpturi albe. Precum femeile. Imprevizibile. Delicate. Aprige. Fidele sau infidele. Loiale sau perfide. Dumnezeule, cine putea şti oare?

Un roi de ţânţari îi dădu târcoale, iar el îi goni cu o mână, ca şi pe copiii cerşetori de mai devreme. Şi ţânţarii se îndepărtară cu aceeaşi reticenţă. Un miros de fum de lemne plutea în aer. Frunzele se îngălbeneau devreme. În pâlcul de copaci de pe celălalt mal, nuanţe de arămiu şi muştar înlocuiau deja straiele verzi.

Lebedele se separau încet-încet, inert, mai degrabă – pare-se – după capriciile curenţilor decât de bunăvoie. Lebăda aflată cel mai aproape de mal avea un gât mai subţire şi un mod mai graţios de a şi-l ţine, aducând cu un semn de întrebare.

Pasărea pluti către el, cu aripile puţin ridicate, cu capul într-o parte, purtată de soartă sau de o toană de moment. Apoi coti brusc, mişcând leneş dintr-un picior, tăgăduind deodată interesul pe care păruse să-l arate. Ross nu făcuse niciun gest – nici pentru a o ademeni, nici pentru a o respinge.

Patru femei în viaţa lui? Patru femei de soarta cărora fusese preocupat anul acesta? Demelza şi Elizabeth, desigur. Caroline? Cine era a patra? Una dintre lebede avea o aripă ruptă, cu penele strâmbe şi murdare. La ziua parohiei Sawle, Ross tocmai ieşea din strană când Morwenna îi zâmbise lui Drake, iar Ross zărise în treacăt zâmbetul acela. Lebăda rănită. O imagine cum nu se putea mai potrivită. Şi aşa avea să fie mereu cât rămânea legată de bărbatul acela. Dar cine mai putea schimba asta acum? Ceea ce Dumnezeu a unit…

Şi căsnicia lui? Şi a lui Elizabeth? Chiar şi a lui Caroline? Toate o apă şi-un pământ? A lui, cu siguranţă. Tocmai la el era cel mai rău, deşi el crezuse că mariajul lui era cel mai stabil, cel mai sigur. Ca o stâncă. Dar stânca era pe nisipuri mişcătoare. Un bărbat – un bărbat fermecător, dar altminteri lipsit de scrupule, păşise în casa lor şi intervenise între ei doi. Acum, ea era parţial pierdută – sau poate o pierduse de tot, încă nu ştia.

Şi, pentru numele lui Dumnezeu, de ce acceptase el oare să vină aici în dimineaţa asta şi să ia parte la o asemenea mascaradă? Ce imbold stupid şi complet inoportun îl mânase oare la Tregothnan cu o săptămână în urmă?

— Accept, spusese el atunci. Accept candidatura, cu trei condiţii. Prima este aceea ca, indiferent de directivele dumneavoastră, să îl pot susţine pe Pitt în toate măsurile pe care le ia pentru a continua războiul.

— Desigur.

— A doua este că voi fi liber să susţin orice proiect de lege sau măsură care, în opinia mea, ar avea şanse să le asigure celor săraci ajutor sau condiţii mai bune.

— De acord.

Falmouth avusese o oarecare ezitare înainte de a-i da acest răspuns.

— Iar a treia este că voi avea libertatea de a-l susţine pe Wilberforce[21] în lupta sa împotriva comerţului cu sclavi.

Încă o ezitare.

— De acord.

Şi bătuseră palma aşa, sec, ca într-o tranzacţie negustorească, fără să spună prea multe în plus, fără ca vreunul dintre ei să încerce să precizeze detaliile. Se stabiliseră *prea* puţine. Probabil că pentru nobilul lord chestiunea era una măruntă; pentru Ross nu era deloc aşa; era vorba de jumătate din viitorul lui. Dacă detaliile ar fi fost clarificate, probabil că asta l-ar fi ajutat pe Ross să perceapă o dată în plus absurdul propunerii, tot aşa cum o făcuse cu un an în urmă, când Basset pusese pentru prima oară propunerea pe tapet. Ar fi avut timpul necesar să se retragă, să

[21] William Wilberforce (1759–1833) – politician şi filantrop englez, unul dintre liderii mişcării de eradicare a comerţului cu sclavi. (n.tr.)

dea înapoi, să-şi râdă de el însuşi pentru simplul fapt că se gândise la asta.

Mai era timp… În fine, nu prea. Înţelegerea fusese încheiată; acum trebuia să meargă până la capăt – era o chestiune de onoare. Onoare? Dar ce avea de-a face onoarea cu toate astea?

La fel de bine, putea să nu fie ales. De-a lungul săptămânii, îi ajunseseră la ureche suficiente comentarii încât să ştie că consiliul local era în continuare predispus la scandaluri. După ce abia reuşiseră să iasă de sub jugul negustorului de circumscripţii electorale cu un an în urmă, era puţin probabil să îl accepte din nou, supuşi, acum. Era mult mai bine dacă se întâmpla aşa. În cazul ăsta, toate aceste ezitări, autocritica înverşunată, toate reţinerile lui s-ar fi dovedit inutile.

Ross lovi nervos o piatră cu piciorul. Perfect! Avea să fie învins. Prin urmare, George Warleggan avea să obţină din nou locul şi să intre din nou în Parlament. Oare chiar îşi dorea asta? Acest rezultat i-ar fi permis oare lui Ross să trăiască fericit până la adânci bătrâneţi? Încă un triumf al lui George asupra sa – după toate celelalte. Felicitări de la un capăt la altul!

Era mai bine să nu fi candidat niciodată decât să fie învins. Falmouth îi prezentase situaţia fără menajamente şi, fie că era dispus sau nu să recunoască acest lucru, ideea de a fi adversarul lui George cântărise greu în alegerea lui Ross. Un motiv josnic, mârşav, într-adevăr, dar unul care nu trebuia ocolit doar pentru că era de prost gust.

Lebedele se îndepărtau acum, palide, demne, enigmatice, ieşeau din viaţa lui pentru totdeauna. Cu imaginea dublu reflectată în bazinul mut, ele ar fi putut înfăţişa o altă parte a naturii lor, asemenea oamenilor care au o imagine pe care o arată lumii şi o alta pe care o păstrează pentru ei înşişi, rezervată autoanalizei. După toţi aceşti ani, cunoştea sau înţelegea el oare imaginea în oglindă a Demelzei? După toate aparenţele, nu. Nu dincolo de oglinda superficială a apei. Dar oare pe el însuşi se cunoştea şi înţelegea?

Graurii începură să taie cerul dintr-o parte în alta. Soarele dispăruse într-un văl umed de ceaţă. Ross scoase ceasul din buzunar. Zece şi jumătate. Se întoarse şi o luă înapoi către oraş.

## II

Camera de consiliu era destul de mică, iar locurile din ea limitate. Încă nu sosiseră toţi votanţii, deşi mai erau doar zece minute până la ora unsprezece. Părea însă puţin probabil că va lipsi careva. Era mare agitaţie în oraş. De cele mai multe ori, într-o asemenea circumscripţie, alegerile se desfăşurau destul de discret, ca o concluzie anticipată. Din când în când însă, se iscau furtuni serioase, iar alegerile speciale de anul trecut reprezentaseră, de departe, cea mai mare tulburare dintre toate de până atunci. Din fericire, era puţin probabil că vor exista contestaţii cu privire la legitimitatea votanţilor, aşa cum se întâmpla la multe alegeri. Membrii

administraţiei locale, consilierii municipali şi membrii electori fuseseră cu toţii aleşi cu respectarea tuturor regulilor, iar alegerea lor fusese acceptată – deşi fără tragere de inimă – de adversarii lor.

Ross ajunse ultimul dintre candidaţi. Lordul Falmouth era deja acolo, arătând, ca de obicei, asemenea unui fermier prosper care avusese un an prost. Discuta cu primarul cel nou, domnul Warren. Căpitanul Gower, un bărbat îndesat, îmbrăcat în negru, la vreo patruzeci şi ceva de ani, veni la Ross şi îi strânse mâna. Ross îi adresă un zâmbet stânjenit, după care aruncă o privire în direcţia lui George Warleggan, care discuta cu colegul său de candidatură, Thomas Trengrouse, unul dintre cumnaţii familiei Cardew. Pentru George şi Ross era pentru prima oară când se vedeau după disputarea meciului de lupte, iar privirile lor nu erau cu nimic mai prietenoase. În spatele lui George era tatăl său, iar în spatele lui Nicholas era reverendul Halse şi domnul Hick, ambii liberali de-o viaţă. În capătul celălalt al încăperii era Harris Pascoe, care se îmbujoră atunci când Ross veni să discute cu el.

— Ai văzut, deci, spuse Ross.

— Da… Da, am văzut.

— Toată această fertilizare încrucişată a atât de multor polenuri – prietenie, loialitate faţă de propriile principii şi tot restul – îţi aduce conştiinţa într-o stare de confuzie fără precedent. Dacă aş fi fost în locul tău, m-aş fi ţinut deoparte de toate astea.

— Dacă ai fi fost în locul meu, tu ai f-fi venit, spuse Pascoe. Şi tocmai asta am făcut şi eu.

— Ca să votezi cu mine, presupun, şi astfel să-ţi iei adio de la statutul de liberal de frunte.

— Nu mai mult decât am făcut-o data trecută.

— Spune-mi, te rog, Harris… Tu ai mai fost la astfel de evenimente şi ştii. Care sunt regulile de politeţe? Trebuie să dau mâna cu adversarii mei, aşa cum este obligatoriu la un meci de lupte, sau îmi este permis să mă uit în continuare la ei cu duşmănie, din cealaltă parte a sălii?

— Ultima variantă, cred eu, este mai uzuală. Ce vreau eu să ştiu, Ross, e cum de te-ai hotărât să candidezi acum, după ce anul trecut ai refuzat o invitaţie din cealaltă parte.

— Ar fi fost mai logic să accept atunci, nu? Basset este mai degrabă genul meu de om, decât Boscawen. Şi totuşi, nu prea ai ce să alegi, pentru că realmente nu prea există alte opţiuni şi de o parte, şi de alta. Pune alegerea mea pe seama capriciilor sorţii şi a spiritului de contradicţie al firii umane. Asta face ca lumea să fie un loc atât de strâmb şi trist.

Pascoe îl cercetă iscoditor pe prietenul lui. Prosperitatea şi trecerea unui deceniu şi jumătate nu-l schimbaseră prea mult pe Ross, comparativ cu vremurile când, ca tânăr ofiţer slab şi rănit, se întorsese din războiul american fără un ban în buzunar, moştenitor al unei proprietăţi în ruină, năpădite de buruieni. Astăzi, poate mai mult decât oricând, el îi amintea lui Harris Pascoe de tânărul acela. Starea aceea de

nelinişte încordată redevenise evidentă.

Se auzi sunând un clopoţel. Secretarul consiliului sunase din el pentru a da de veste celor prezenţi că era ora unsprezece şi, deci, era vremea să înceapă. Când se ridică în picioare, cu o carte în mână, sosiră alţi doi membri ai consiliului. Secretarul citi Proclamaţia, anunţând începerea alegerilor, iar apoi, instrucţiunile prefectului. George Warleggan şi Thomas Trengrouse merseră să ia loc lângă el, iar căpitanul Gower îi făcu un semn din cap lui Ross să i se alăture pentru a-şi ocupa şi ei locurile cuvenite. În timp ce făceau acest lucru, secretarul continuă să citească Legea regelui George II.2, împotriva mitei şi corupţiei. Secretarul avea o voce subţire, care devenea uşor stridentă pe notele înalte, şi respira greu. După aspectul dinţilor, se gândi Ross, nu era exclus să fie contagios.

Încheind, citi o altă lege. Când termină, primarul făcu un pas în faţă şi depuse jurământul ca funcţionar superior însărcinat cu supravegherea alegerilor. Se aşeză şi semnă în registru, îşi trase ochelarii mai jos, la marginea nasului, şi aşteptă.

George Evelyn, al treilea viconte Falmouth, se ridică de pe scaunul pe care stătea, şi, tocmai când dădu să-şi înceapă discursul, mai sosiră doi întârziaţi. Ei erau ultimii. Apoi în sală se lăsă liniştea, în timp ce lordul Falmouth îi prezentă pe cei doi candidaţi pe care dorea să îi propună. Vorbi mai întâi despre cumnatul său, căpitanul Gower, despre munca sa ca secretar în cadrul Amiralităţii, despre valoroasa lui contribuţie în localitate în obţinerea anumitor contracte de aprovizionare, despre faptul că era susţinător al lui Pitt, despre dăruirea cu care îşi făcea datoria, atât în Parlament, cât şi în afara lui. Vorbi apoi despre cel de-al doilea candidat al său, căpitanul Poldark, nou intrat în politică, dar cunoscut de toţi cei prezenţi drept un distins şi brav soldat, ale cărui fapte de vitejie din 1795 avuseseră ecou în întregul comitat, şi a cărui experienţă personală în minerit şi în industria locală în ansamblul ei avea să fie de nepreţuit pentru oraşul pe care urma să îl reprezinte.

George Evelyn se aşeză, fiu al marelui şi regretatului amiral Boscawen (cuceritor al teritoriilor Puerto Bello, Lagos şi Cape Breton, teroarea francezilor). Vorbise fără prea mare efort şi fără niciun pic de emoţie, însă într-o manieră care trăda îndelunga lui obişnuinţă de a fi ascultat. Nicholas Warleggan se ridică să-i ia locul; fiul unui fierar care trăia şi acum, aflat la o vârstă înaintată, într-o casă modestă de lângă St Day, îngrijit de doi servitori pe care îi detesta. Nicholas avusese la dispoziţie numai douăzeci de ani să se deprindă cu această linişte plină de respect atunci când vorbea el; însă douăzeci de ani reprezintă o perioadă destul de îndelungată, timp în care reuşise să confere discursului său un accent şi o manieră de exprimare care îi lipseau adversarului său. Vorbi despre aspecte ce încă mai stăruiau în mintea ascultătorilor săi – evenimentele petrecute cu cincisprezece luni în urmă, când avuseseră loc alegerile speciale; şi, de vreme ce între timp se certase definitiv cu familia Boscawen, nu ezită să le evoce acum fără menajamente. Aminti despre scandalul cu noul cimitir, despre azilul de săraci, despre pietrele de la carieră, precum şi despre obiecţiile complet nejustificate ale Excelenţei Sale,

ridicate în discuţiile private, cum că circumscripţia era mult prea costisitoare pentru buzunarul lui, dar şi despre încercările frecvente de a-i vinde locurile din portofoliu celui care licita mai mult. În cele din urmă, Warleggan vorbi despre faptul că Falmouth trata circumscripţia ca pe un bun personal de care se putea dispensa după voie, fără consimţământul electorilor.

Domnul Warleggan susţinu în continuare că nu avea de gând să îşi ceară scuze pentru repetarea acestor obiecţii, de vreme ce doar indignarea consiliului în raport cu acest tratament îl determinase pe domnul George Warleggan să îşi declare disponibilitatea de a prelua locul din Parlament rămas vacant în urma decesului lui Sir Piers Arthur; iar membrii electori îl aleseseră, respectând toate procedurile legale, nu din lipsă de consideraţie faţă de familia Boscawen, ci pentru a reafirma independenţa consiliului şi preocuparea sa pentru binele obştesc. De când fusese ales, domnul George Warleggan servise cu loialitate oraşul, aşa cum, fără îndoială, aveau să confirme mulţi negustori şi consilieri locali. Şi avea să continue să facă acest lucru; iar mulţi vor fi de acord că fusese o schimbare bine-venită să fie reprezentaţi de un om din partea locului, un membru rezident în localitate, care, pe lângă asta, era bancher, cu o vastă cunoaştere a problemelor de afaceri şi a nevoilor locale; nu de nu se ştie ce domn venit de la centru, care servea alte interese, şi în principal pe cele personale. Tot aşa, domnul Thomas Trengrouse era rezident în localitate, precum şi un avocat renumit şi capabil. Aceşti doi domni aveau să alcătuiască o echipă aşa cum nu mai avusese această circumscripţie în istoria recentă sau poate chiar niciodată. Ambii domni – îndrăznea să creadă domnul Warleggan – erau în mare măsură de preferat în faţa unui reprezentant al Amiralităţii, care îşi ocupa în mare parte timpul cu chestiuni specifice marinei militare, sau a unui mic moşier de provincie, care trăia departe, pe coasta de nord – un domn cu vederi înguste şi toane imprevizibile, care cunoştea foarte puţine aspecte legate de comerţ şi chiar şi pe acelea avea tendinţa să le desconsidere. La urma urmelor, consiliul dorea să îşi afirme independenţa în continuare, alegând doi candidaţi al căror unic obiectiv era să servească interesele locale sau, dimpotrivă, prefera să se supună Excelenţei Sale, să îşi recunoască greşeala de anul trecut şi să-i accepte candidaţii, care, din acel moment, aveau să facă tot ce le ordona el, în toate chestiunile civice şi parlamentare?

Fusese un discurs bun; nu neapărat elocvent, dar plin de înţeles şi la obiect – cu mult mai bun decât cel care îl precedase. Ross trebui să admită că şi pe el îl convinsese pe jumătate. Dacă atât cel care vorbise, cât şi cel despre care se vorbise ar fi fost un oricare altul cu excepţia unui Warleggan, Ross mai-mai că ar fi fost tentat să voteze împotriva lui însuşi. Pe de altă parte, el ştia prea bine – aşa cum ştiau, probabil, mulţi dintre cei prezenţi astăzi aici – ce reprezentau cu adevărat membrii familiei Warleggan în afaceri, în activitatea bancară, în genul de relaţii interumane pe care Ross le respingea din toată inima şi cu toată convingerea. Dar oare câţi dintre cei peste douăzeci de votanţi reuniţi atunci acolo, ştiind ceea ce ştia el, *simţeau* la fel ca el şi erau la fel de pregătiţi să îl respingă?

După privirile celor care evitaseră să îl privească în ochi în ultimele cincisprezece minute, Ross pricepu că nu toate cunoştinţele şi simpatizanţii lui aveau să voteze cu el. Dacă ar fi avut posibilitatea să facă acest lucru prin corespondenţă, iar scrisorile să rămână confidenţiale, ar fi fost cu totul altceva. În sufletul unora dintre ei, înţelese Ross, se dădea o luptă îngrozitoare. Nu de teamă că l-ar fi supărat pe el – că doar Ross nu le ţinea sabia atârnată deasupra capului –, ci încercând să aleagă între a suporta furia familiei Boscawen sau furia familiei Warleggan. Basset, cu ispitele şi recompensele lui, se retrăsese. Dar alegerea nu devenise mai uşoară din cauza asta. Indignarea de la început, beţia independenţei care îi tentase pentru o clipită, care prilejuise revolta din anul anterior, se domolise parţial. Atunci, votaseră „liber” şi nu le păsase de consecinţe. Acum, cel puţin o parte dintre ei era nevoită să voteze sub constrângere.

Primarul stătea pe scaunul lui, frecându-şi sprânceana cu pana de la stilou. Urmă o pauză lungă. Nimeni nu dorea să fie primul care face vreun gest.

— Domnilor…, rosti în cele din urmă primarul.

Nicholas Warleggan se ridică în picioare şi se duse la masă:

— Eu voi vota pentru domnul Warleggan şi domnul Trengrouse.

Urmă o nouă pauză. Apoi se auzi hârşâitul unui scaun. Era William Hick:

— Domnul Warleggan şi domnul Trengrouse.

Reverendul Halse îl urmă. Acesta era duşmanul lui Ross încă de când jucaseră un joc de cărţi în Camera de Consiliu, cu mulţi ani în urmă. Poate chiar de dinainte de asta, când încercase să îl înveţe latină.

— Domnul Warleggan şi domnul Trengrouse.

Mişcându-se mai repede decât îi stătea în fire, de parcă ar fi vrut cu tot dinadinsul să evite impresia de derută, lordul Falmouth se duse şi el la masă:

— Căpitanul Gower şi căpitanul Poldark.

Harris Pascoe veni imediat în urma lui:

— Căpitanul Gower şi căpitanul Poldark.

Veni apoi şi lordul Devoran, clipind, ca şi cum l-ar fi deranjat lumina:

— Căpitanul Gower şi căpitanul Poldark.

Urmă o nouă pauză. Câteva şuşoteli. Zgomot de paşi. St Aubyn Tresize:

— Căpitanul Gower şi căpitanul Poldark.

William Aukett, mijind ochii mai rău decât de obicei din cauza tensiunii care îi apăsa pe umeri, abia nimeri să îngaime:

— Domnul Warleggan şi domnul Trengrouse.

Alte hârşâieli în spatele sălii. Domnul notar Pearce, asistat de un servitor, fu văzut acum şontâcăind, cuprins de durere, către masă. Domnul Pearce nu dormise deloc bine peste noapte. Fiica lui nemăritată stătuse la rândul ei trează, ajutându-l de mai multe ori să meargă la toaleta improvizată în dormitor. Exemplu perfect de elector cu inima sfâşiată în două, ar fi rămas bucuros acasă, invocând motive de boală, dacă n-ar fi ştiut că astfel ar fi jignit ambele părţi, în egală măsură. Dar ce putea spune el? O întrebase pe fiica lui şi se întrebase pe el însuşi. Îi era îndatorat

personal lui Cary Warleggan – nici măcar Băncii Warleggan, uşor mai impersonală –, dar, cu toate acestea, datora jumătate din afacerile sale domeniului Tregothnan, iar domnul Curgenven, administratorul de moşie al lordului Falmouth, ţinuse neapărat să îl viziteze cu o zi în urmă, ca să îi amintească acest lucru. Era o situaţie fără ieşire, iar expresia aceea extrem de încruntată care se zărea pe chipul lui în timp ce mergea, stropii de sudoare care îi apăruseră pe frunte şi sub perucă nu erau doar rezultatul debilităţii fizice.

Ajunse la masă, moment în care se lăsă o tăcere şi mai adâncă. Primarul îl privi pe deasupra ochelarilor. Domnul Pearce bâigui ceva, apoi spuse:

— Căpitanul Gower şi… şi domnul Warleggan.

Cineva chicoti în spatele lui Ross, în timp ce domnul Pearce se îndepărtă cu paşi nesiguri. Făcuse tot ce-i stătuse în putinţă, părea el să spună, făcând un gest cu singura mână liberă; încercase să le facă pe plac ambelor părţi. În realitate, ambele părţi aveau să se înfurie peste măsură. Cu toate acestea, cu greu ar fi putut să-l acuze cineva de trădare. Cu viclenia unui notar bătrân, găsise soluţia cea mai bună la o dilemă imposibilă.

Alţii se apropiau acum de masă cu mai multă siguranţă, de parcă erau bucuroşi să isprăvească odată. Polwhele şi Ralph-Allen Daniell votară pentru Gower şi Poldark; Fitz-Pen, Rosewarne şi Michell – pentru Warleggan şi Trengrouse. Apoi veni la masă domnul Prynne Andrew, călcând apăsat. Elizabeth fusese convinsă în cele din urmă să-i facă o vizită marţi, împotriva voinţei ei, iar atunci primise ceea ce părea a fi un răspuns favorabil.

— Căpitanul Poldark şi căpitanul Gower, spuse el acum.

Fusese ca o palmă peste ochi. Expresia lui George deveni mai rigidă, dar nu spuse nimic nimănui, privirea lui fiind fixată într-o cu totul altă direcţie atunci când domnul Andrew trecu pe lângă el.

Un alt bărbat se apropie acum de masă. Numele lui era Buller. Avea o moşie modestă şi suficienţi bani pentru a o întreţine, aşa că nu datora nimic nimănui.

— Căpitanul Poldark şi domnul Trengrouse, spuse el.

Un al doilea vot încrucişat, care putea complica lucrurile. Primarul privi în registrul său şi scutură puţin nisip pe el. Mai erau încă nouă voturi de exprimat.

Fox era următorul la vot, iar Ross îşi dădu seama după stânjeneala cu care bărbatul trecu pe lângă el că alegerea sa era rezultatul unei constrângeri, şi nu al preferinţei personale.

— Domnul Warleggan şi căpitanul Poldark.

Ce să vezi? Exemplul lui Pearce devenise molipsitor. Şi Fox, la rândul lui, îşi ascultase supus stăpânii, sfidându-i în acelaşi timp. Era un înduioşător tribut adus vechilor loialităţi.

Alţi patru, printre care şi generalul Macarmick, votară conform convenţiilor, câte doi de fiecare parte. Apoi domnul Samuel Thomas din Tregolls. Când ajunse în faţa primarului, păru să ezite, ca şi cum încă nu luase o decizie fermă, ca şi cum exista un conflict în propriile lui gânduri, mai profund decât simpla obligaţie de o parte sau

de alta. Apoi bărbatul spuse ferm:

— Căpitanul Gower şi domnul Trengrouse.

George se albi la faţă.

Mai erau trei. Unul era doctorul Daniel Behenna, care – trebuie s-o spunem, fără a fi lipsiţi de delicateţe – îşi băgase coada în afacerile tuturor. De el puteau depinde multe. Dar omul îşi făcuse calculele cu o noapte în urmă.

— Domnul Warleggan şi domnul Trengrouse, spuse el.

Ultimii doi erau două persoane cu totul inofensive: un anume Symons – un mic filfizon care purta întotdeauna câte două ceasuri; celălalt, Hitchens, era cunoscut în localitate ca Domnul Unsprezece, din cauza picioarelor sale foarte subţiri. Niciunul nu era sensibil la constrângeri, dar, pe câtă vreme Symons era uşor previzibil, Hitchens nu era deloc aşa. Cu vocea sa afectată, Symons spuse:

— Căpitanul Gower şi căpitanul Poldark.

Hitchens veni imediat după el, într-o tăcere mormântală tulburată doar de sunetul tocurilor de la încălţările lui Symons, care se îndepărta.

— Căpitanul Gower şi căpitanul Poldark, spuse Hitchens.

Imediat după aceea, se declanşă un murmur general, unii dintre cei prezenţi scandând numele uneia din părţi, ceilalţi pe al celeilalte. Undeva într-un colţ izbucni un conflict, doi bărbaţi ajungând să se încaiere. Prietenii îi separară, în timp ce primarul, mişcând în sus şi în jos stiloul în timp ce număra, adună voturile. Calculă de două ori, după care puse stiloul jos, îşi drese glasul şi privi în registrul din faţa lui.

— Voturile au fost după cum urmează: John Leveson Gower, treisprezece voturi; Ross Vennor Poldark, treisprezece voturi; George Warleggan, douăsprezece voturi; Henry Thomas Trengrouse, douăsprezece voturi.

George îşi pierduse, aşadar, locul în Parlament, cu aceeaşi diferenţă cu care fusese ales cu un an în urmă.

## III

În vacarmul şi scandalul care urmară, se auzi vocea lui Nicholas Warleggan contestând validitatea a doi dintre votanţi, pe motiv că proprietăţile lor se aflau în afara localităţii; de fapt, el ştia că obiecţiile lui nu serveau la nimic – dacă existau, obiecţiile ar fi trebuit să fie exprimate înainte de vot. Cei doi bărbaţi separaţi mai devreme se luară din nou la bătaie; consilierii părţii câştigătoare îşi manifestau bucuria prin urale. Harris Pascoe îl apucă pe Ross de braţ, zicând:

— Bravo, bravo, bravo! Este cel mai b-b-bun rezultat posibil!

Căpitanul Gower îi strânse mâna lui Ross pentru a doua oară, cu chipul îmbujorat de sentimentul de uşurare.

Primarul îi înmână secretarului foaia cu rezultatele oficiale, pentru a o lipi pe uşa de la intrare, astfel încât publicul să fie informat. Lordul Falmouth nu venise încă să

îi felicite pe cei doi câştigători. Nici cei doi învinşi nu făcuseră acest lucru. Henry Trengrouse discuta cu Fitz-Pen, încercând să-şi ascundă dezamăgirea care i se citea pe chip. (Familia Warleggan fusese extrem de sigură de victorie.)

Cât despre celălalt Warleggan, George, acesta stătea cu mâinile la spate, în timp ce o sudoare rece de furie şi frustrare îi inundase cămaşa. Era atât de tulburat, încât abia dacă îşi aducea aminte cum se desfăşurase votul sau care dintre susţinătorii pe care contase îl dezamăgiseră. Gâtuit de furie, aproape incapabil să vadă sau să mai spună ceva, îşi încleşta şi descleşta întruna degetele în jurul articulaţiilor palide. Ştia – sau credea că ştie – exact motivul care îi adusese înfrângerea. De vină erau oameni precum Andrew, Thomas şi Hitchens, care încă îl considerau un parvenit şi, ca atare, votaseră pentru aşa-numiţii aristocraţi. Nici măcar partenerul lui de candidatură, Trengrouse, în calitate de avocat, nu avea un statut social. Nobilimea strânsese rândurile şi alesese să dea uitării toate faptele ilegale sau la limita legii săvârşite în trecut de Ross Poldark, toate pretenţiile lui arogante de a se situa mai presus de lege, tot dispreţul lui aproape făţiş pentru societatea pe care oameni precum Andrew, Thomas şi Hitchens depuneau atâtea eforturi să o conserve. Un om ca el, George Warleggan, care muncise constant toată viaţa în limitele legii, care oferise bani pentru cauzele pe care el le considerase potrivite, care fusese un magistrat conştiincios vreme de mai bine de trei ani, ale cărui afaceri în oraş şi comitat făceau din el unul dintre cei mai importanţi angajatori – un astfel de om era privit cu dispreţ şi superioritate, doar pentru că descendenţa lui era inferioară faţă de a lor.

Nici măcar nu-i trecu prin minte că alţi bărbaţi din ţinut, a căror genealogie nu era cu nimic mai răsărită decât a lui, fuseseră acceptaţi complet de societate şi că, în dorinţa de a găsi o explicaţie, nu era, de fapt, nevoie să caute argumente mai departe de caracterul celor implicaţi – al lui, al lui Ross, al unui sfert dintre votanţi. Lordul Falmouth văzuse toate aceste lucruri suficient de clar.

Uşile camerei se deschiseră acum, iar câţiva din consilieri tocmai plecau. Harris Pascoe se interesă:

— Se va ţine un dineu pentru sărbătorirea victoriei?

— Habar n-am. N-am mai fost niciodată într-o astfel de situaţie.

— D-drept să-ţi spun, Ross, până la jumătatea procesului electoral, m-am temut că cealaltă parte va avea motiv să sărbătorească.

— Până la acele voturi încrucişate, mărturisi Ross, nu m-am temut niciodată mai mult de ceva în viaţa mea!

— De ce?

— Pentru că începea să se întrevadă posibilitatea ca eu şi George să fim aleşi împreună!

Falmouth se hotărâse în sfârşit să se apropie, cu Ralph-Allen Daniell alături.

— Felicitări, căpitane Poldark! spuse fără prea multe introduceri Excelenţa Sa. Am câştigat bătălia.

— Mulţumesc, Excelenţă. Aşa se pare. Cu o diferenţă neobişnuit de mică.

— Nicio diferenţă nu este mică, atâta vreme cât e în direcţia potrivită. În afară de asta, stai fără grijă, în această circumscripţie diferenţa va creşte de acum constant.

— Serios?

— O să fie un dineu la Leul Roşu, însă eu am anunţat deja că nu voi participa, cu scuzele de rigoare, şi l-am rugat pe domnul Ralph-Allen Daniell, aici de faţă, să-mi ţină locul. În câteva zile, vom organiza şi un bal.

— Felicitări, căpitane Poldark! spuse Daniell.

— Mulţumesc.

— Mai târziu, peste o săptămână sau două, spuse Falmouth, voi invita consiliul la masă, la Tregothnan. Fireşte, sper că vei veni şi dumneata.

— Vă mulţumesc.

Excelenţa Sa tuşi sec.

— În momentul de faţă, nu am posibilitatea de a participa la festivităţile obişnuite. Nu ţi-am spus, căpitane Poldark, înainte de alegeri. La momentul acela, nu avea rost să îţi spun… Nepotul meu s-a stins azi-noapte.

Ross îl privi înmărmurit:

— Hugh?…

— Da, Hugh. Nu s-a mai putut face nimic. Părinţii lui au fost alături de el în ultimele clipe.

Falmouth îşi feri privirea, iar Ross fu surprins să constate că ochii lui erau plini de lacrimi.

## Capitolul 34

### I

Era trecut de ora şase, când Ross reuşi, în sfârşit, să plece.

Cerul se acoperise de nori, dar previziunea lui Gimlett în privinţa ploii nu se adeverise. O briză uscată şi rece adia peste landă. Sheridan, după ce îşi consumase rezerva de energie strânsă după o lungă aşteptare în grajduri galopând pe panta abruptă a dealului la ieşirea din oraş, se decise curând să meargă confortabil, la pas, iar Ross nu-l forţă să accelereze. Avea să ajungă în timp util acasă. De fapt, nici nu era sigur că vrea să ajungă acasă.

Foarte probabil, cunoscând relaţia lor de prietenie, cineva de la Tregothnan trimisese deja veste despre Hugh la Nampara. Spera să fie aşa. Dar, în tot cazul, întâlnirea cu Demelza avea să fie una incomodă.

Şocul veştii nu reuşise să domolească pe deplin sentimentul de indignare resimţit de Ross de-a lungul ultimei săptămâni. Bineînţeles că văzuse că Hugh era grav bolnav, dar nu crezuse că exista riscul real ca un bărbat care supravieţuise douăsprezece luni în adâncurile unei temniţe infecte să moară doi ani mai târziu din cauza consecinţelor. Era atât de *tânăr*. La vârsta lui, oamenii aveau multă putere de

recuperare. De asemenea, undeva adânc în gândurile lui, prea respingătoare ca să fie exprimată în mod conştient, existase suspiciunea că nu era cu totul exclus ca Hugh să joace puţin teatru în privinţa bolii sale, pentru a atrage şi mai mult compasiunea Demelzei. Şi, cu toate că îl plăcuse pe Hugh la un moment dat, Ross nu mai putea face nimic acum pentru ca numele şi memoria lui Hugh să nu mai fie pângărite de emoţii negative care derivau din instinctele fireşti ale unui bărbat ce îşi vedea soţia cu totul fermecată de un alt bărbat.

Acum însă, rivalul lui era *mort*, şi cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât îi displăcea mai tare. Era cât se poate de firesc să regrete moartea unui tânăr de valoare pentru ţara şi prietenii lui. Îi părea rău – îi părea rău pentru toate astea şi regreta situaţia cât se poate de sincer. Acesta era un aspect. Cum rămânea însă cu celălalt aspect? Cum putea să mai simtă el vreodată că o recucerise pe Demelza pe drept, după acea rătăcire pasională? Cum putea lupta împotriva unei fantasme? Cum putea lupta cu o amintire frumoasă, cu amintirea unui bărbat care îşi completa farmecul personal cu versuri pline de tandreţe? Moartea lui Hugh era o tragedie pentru amândoi. Rămăsese între ei doi ca o baricadă, împiedicând orice şansă de împăcare reală, chiar dacă şi-ar fi dorit amândoi asta.

Sheridan se sperie de ceva care mişca între două tufişuri de grozamă de la marginea drumului. Era un ţap cu ochii negri, cu fălcile scofâlcite, cu o barbă lungă care atârna; animalul mesteca uşor. Părea agresiv, întărâtat, ca un diavol bătrân ieşind dintr-o mlaştină. Ross pocni din bici, iar ţapul se opri din mestecat şi se uită la ei, dar nu se retrase din drum. Sheridan păşi agitat pe lângă el. Cum era sezonul de împerechere, mirosul ţapului îi urmări o vreme, purtat de briza rece.

Aşadar, dacă problemele lui personale ar fi fost dirijate de vreun ţap bătrân apărut în calea lui din vreo mlaştină, ar fi putut fi ele oare să fie aranjate mai potrivnic decât erau deja? Această nouă aventură în care Ross se aruncase cu capul înainte îşi găsea motivaţii complicate în tot soiul de sentimente dezonorante, unul dintre ele fiind chiar înstrăinarea lui de Demelza şi sentimentul că, de vreme ce Demelza era parţial pierdută pentru el, era mai bine ca el să fie undeva, cât mai departe de ea. De asemenea, nu uitase nici părerea Demelzei, exprimată fără ocolişuri, cum că o asemenea poziţie nu i s-ar potrivi. Cum nu pierduse din vedere nici convingerea că poziţia pe care o câştiga el era exact aceea pe care George ura cel mai mult să o piardă. Tot felul de motive pătimaşe, care aveau să-i fie de mare ajutor în Ziua Judecăţii de Apoi. Om generos şi vrednic de stimă mai era el!

Ross ajunse la vechea spânzurătoare de la Bargus, punctul de întâlnire a patru parohii. Locul Morţii, cum mai era numit. Stâlpul înalt şi sinistru şi furca încă mai rezistau – nici măcar ţiganii sau vagabonzii nu aveau curajul să le taie, pentru a le transforma în lemne de foc. Dar, cel mai probabil, spânzurătoarea aceea nu mai avea să fie folosită niciodată. Acum, execuţiile aveau loc într-un cadru mai formal, în Bodmin. De aici, peisajul se întindea cât vedeai cu ochii, sterp, bătut de vânturi şi lipsit de viaţă: St Ann, turla înclinată a bisericii Sawle, St Michael, Carn Brea, copacii gârboviţi, câte un coş de mină ici-colo; în rest, landă pustie pretutindeni.

Trase adânc aer în piept şi încercă să-şi analizeze poziţia mai obiectiv, detaşându-se de sentimente precum mânia sau repulsia. După evenimentele de dimineaţă, era limpede că nu mai existau şanse pentru o eventuală detensionare a relaţiei dintre casele Trenwith şi Nampara. Cu vreun an în urmă, Ross nutrise speranţa că, dacă se vedeau mai rar, dacă încurajau o evoluţie treptată a toleranţei dintre ei – pentru că, la urma urmei, erau, inevitabil, vecini şi rude prin alianţă –, el şi George ar fi putut ajunge în cele din urmă să evite scandalurile înveninate, mult mai nimerite între tineri decât între doi oameni în toată firea. Acum nu mai nutrea asemenea speranţe. Pentru George, poziţia sa ca membru în Parlament valorase mai mult decât pietrele preţioase. Acum, fusese văduvit de acest statut în urma amestecului lui Ross. Amărăciunea, ura lui aveau să devină cu atât mai profunde şi mai persistente.

Norii se strângeau către apus. În timp ce Ross îşi continuă drumul, soarele se apropie tot mai mult de linia orizontului, şi, aflat acum în amurg, coloră cerul în roşu de foc, aşa cum făcuse şi în dimineaţa aceea. Ai fi zis că între timp crusta fusese smulsă, iar acum rana aceea roşie şi urâtă era din nou la vedere. Aşadar, cerul roşu de dimineaţă avea să fie urmat de un cer roşu la apus. Păstorii n-aveau decât să se mulţumească ori cu una, ori cu alta![22]

Poate că el, Ross, nu putea să se mulţumească ori cu una, ori cu alta. Ar fi vrut şi să arate ce poate, şi să-l dea pe George jos. Şi totuşi, lăsând-o pe Demelza temporar la o parte, ingredientul esenţial chiar şi pentru cea mai modestă satisfacţie faţă de evenimentele din dimineaţa aceea trebuia să fie pozitiv, nu negativ. Ce rost avea să-l priveze pe George de locul atât de mult râvnit, de vreme ce el, Ross, nu era deloc convins că şi-l dorea cu adevărat? Nu se vedea deloc acomodându-se nici cu protectorul lui, nici cu societatea legiuitorilor englezi, printre care trebuia acum să fie pregătit să trăiască pentru o bună parte din fiecare an. Fusese întotdeauna un singuratic. Putea oare să înveţe sau, mai bine zis, era dispus să înveţe să facă compromisuri, să tragă la un jug comun? Avea oare puterea să tolereze prostia şi chiar să facă asta fără să spună nimic?

Cu toate acestea, existau oameni capabili – mult mai capabili decât el – care puteau face acest lucru. Până la urmă, era o chestiune de temperament, nu de talent. Demelza considera că el nu are un asemenea temperament. Cine putea şti, poate avea să i-o dovedească odată şi-odată – presupunând că ea avea să mai fie interesată.

Cine putea şti cum arăta viitorul pentru ei doi acum? Poate că ea avea să-şi ia zborul, precum lebedele din dimineaţa aceea, dispărând din viaţa lui pentru totdeauna. Poate că ea era, de fapt, acea lebădă rănită, nu Morwenna.

---

[22] Aluzie la un vechi proverb englezesc: Red sky at night, shepherd’s delight; red sky in the morning, shepherd’s warning (ad-lit. „Cer roşu la apus, bucuria păstorului; cer roşu la răsărit, avertismentul păstorului”). Cu alte cuvinte, cerul roşu la apus prevesteşte vreme bună, pe câtă vreme cerul roşu la răsărit e semn de furtună. (n.tr.)

Cu cât se apropia mai mult de casă, Sheridan iuţea pasul. Când trecu prin Grambler, câţiva bărbaţi şi femei care se îndreptau agale către casă îi urară noapte bună atunci când trecu pe lângă ei. Gândurile lui Ross zburară din nou către acea seară de octombrie, cu paisprezece ani în urmă, când se întorsese din America şi o găsise pe Elizabeth logodită cu vărul lui, Francis; îi lăsase atunci pe toţi în urmă, la Trenwith, complet devastat, şi plecase călare spre casă exact ca acum, trecând prin acelaşi sat, până la casa de la Nampara, pe care o găsise în ruină, aşa cum era şi sufletul lui în acele clipe. Îi găsise pe Jud şi pe Prudie Paynter beţi morţi în vechiul pat al tatălui său. În seara asta, era o altfel de întoarcere acasă – la o casă reconstruită şi remobilată, curată, ordonată şi bine îngrijită, cu toţi servitorii de care avea nevoie, la o soţie frumoasă, la doi copii minunaţi. Ce schimbare! Şi totuşi, într-un fel, nu exista oare şi o asemănare sinistră?

Imediat după ce ieşi din sat, trecu pe lângă silueta unui om care mergea în aceeaşi direcţie ca şi el. Deşi lumina apusului îi intra în ochi, reuşi să-l recunoască pe Sam.

Auzind zgomotul de copite în spatele lui, Sam se opri să-i facă loc, dar Ross struni calul şi veni lângă el.

— Te duci la casa de rugăciune?

— Da.

Ross descălecă.

— O să merg cu tine câţiva paşi.

Începură să urce împreună panta, la pas. Ross lăsase hăţurile să atârne în urma lui.

— Nu e nicio întâlnire, spuse Sam. M-am gândit să trec să fac un pic de ordine şi să mă asigur că e totul curat pentru mâine.

Vocea lui era monotonă şi plată.

— Nu te opreşti deloc din treabă, aşa-i?

— A… Nu mă deranjează deloc să-mi fac de lucru. Mai ales dacă e vorba despre treburile Domnului.

— Da, numai că Domnul a construit casa…

— Poftim?

— A, nimic, doar o amintire din zilele de şcoală…

Pâlcul de brazi răvăşiţi de vânt de lângă Wheal Maiden se contura acum pe fundalul ultimelor raze de lumină. Sângele dispăruse, totul era în alb şi negru, asemenea unor siluete.

— Ai fost la Tehidy? întrebă Sam.

— Nu, la Truro.

— Ah…

— Ce anume te-a făcut să te gândeşti la Tehidy?

— E primul gând care mi-a venit în minte.

— Încă te mai gândeşti la John Hoskin?

— Nu… Adineauri nu mă gândeam la el.

— Ce face grupul tău?

— Bine, mulţumesc. Încă două persoane au primit Binecuvântarea săptămâna trecută.

Ross ezită înainte să-i pună următoarea întrebare.

— Şi Emma?

Sam clătină din cap:

— Nu… Emma nu.

— Dacă crezi că nu mă priveşte, spune-mi, rogu-te; dar ce crezi că e de făcut în privinţa Emmei?

— Nu mai poate fi făcut nimic, frate.

Ross ezită din nou.

— Întotdeauna am vrut să te întreb, Sam… Apoi m-am gândit că poate nu se cade… De ce ai pierdut meciul acela?

Sam se încruntă şi îşi frânse mâinile.

— Ar părea mândrie deşartă din partea mea dacă aş spune adevărul.

— Ei bine, n-are cine să te judece.

— Frate, m-am gândit… gândul ăsta mi-a venit chiar în clipa aceea când eram aproape de victorie… mi-a venit deodată în gând Hristos şi… şi felul în care El a fost tentat de Satana şi când i-au fost arătate toate împărăţiile Lumii… Iar El a refuzat, nu-i aşa? Şi m-am gândit: dacă El a refuzat, eu, în felul meu umil, trebuie să merg încotro îmi arată El.

Ajunseseră la casa de rugăciune. Aici era suficientă lumină, dar în vale se înserase deja de-a binelea, ca şi cum noaptea îşi trimisese mai înainte mesagerul.

— Marţi s-a făcut o săptămână de când a venit Emma la mine, spuse Sam. Am vorbit despre multe, aşa cum mai făcuserăm şi înainte. Şi n-am ajuns nicăieri. Ea nu se poate preface, spune ea. Poate, totuşi, Duhul Sfânt se coboară asupra ta, i-am spus, iar ea mi-a zis: da, Sam, tot ce se poate, dar dacă nu… voi fi smulsă de lângă tine şi alungată din congregaţia ta. Sam duse o mână la gât ca să-şi slăbească gulerul, apoi adăugă: Într-o bună zi, a spus ea, într-o bună zi poate că voi simţi altfel. Tot ce ştiu este că acum nu simt asta.

Sam se opri ca să-şi dreagă vocea. Apoi continuă:

— Ei bine, frate, asta a fost tot. Acum mai bine intru înăuntru. Şi probabil că şi tu vrei să ajungi mai repede acasă.

— Carevasăzică, nu se mărită cu Tom Harry?

— Nu, slavă Domnului! Vrea să plece.

— Să plece?

— La Tehidy. Au nevoie acolo de o fată în casă, spune ea. A zis că pleacă pentru un an. Că e un pas înainte pentru ea, ca bani şi ca statut. O să-i fie bine acolo şi… şi în plus, nu ne mai apare tot timpul în cale, niciunuia dintre noi. Doar pentru un an, zice ea. Demelza a scris scrisoarea pentru ea.

— Demelza?

— Da. I-a scris lui Lady de Dun… cum îi mai zice acum… Noi tot Basset îi spunem

în continuare.

— Dar ce legătură are Demelza cu treaba asta?

— Emma s-a dus să-i facă o vizită şi să-i ceară sfatul. Apoi Emma a venit la mine. După aceea, s-a dus iar s-o vadă pe Demelza, iar Demelza i-a spus: ce-ar fi să vă separaţi pentru un an, să fiţi mai departe unul de celălalt, pentru ca drumurile voastre să nu se mai intersecteze tot timpul? Peste un an, dacă Emma încă mai doreşte şi dacă şi eu mai doresc, Demelza va aranja să ne întâlnim – să vedem ce iese atunci, să vedem dacă apare vreo schimbare.

Sheridan, nerăbdător, veni cu capul peste umărul lui Ross şi zornăi zăbala.

— Eu sper să apară, mărturisi Ross.

— Mulţumesc, frate. Eu mă rog pentru Emma în fiecare zi. Mă rog în fiecare zi pentru un miracol.

— Carevasăzică, spuse Ross, am doi cumnaţi nefericiţi în dragoste. Mă întreb dacă şi Drake se roagă pentru un miracol.

Sam ridică privirea brusc, ca şi cum nu se gândise niciodată la asta, iar ideea i se părea oarecum şocantă.

— Ei bine, frate, spuse el, mă bucur să ştiu că măcar tu şi Demelza aveţi o căsnicie atât de fericită. E o bucurie fără seamăn pentru mine de fiecare dată când mă apropii de casa voastră. Chiar dacă nu e bucurie întru Hristos, e bucuria de a vedea doi oameni cumsecade atât de strâns uniţi în dragoste evlavioasă şi plină de compasiune pentru semeni.

— Îţi mulţumesc, Sam, spuse Ross, după care îl mângâie pe Sheridan pe nas şi începu să coboare la pas pe firul văii, tăcut şi gânditor.

## II

Luminile ardeau în vechiul salon, dar nu şi în biblioteca cea nouă. În general, încă aveau tendinţa de a sta în partea veche a casei, păstrând biblioteca „de bună”. Gimlett îl auzi sosind şi veni repede din spatele casei, să îl preia pe Sheridan.

— Stăpâna e în salon?

— Nu, domnule, a ieşit acum două ore.

— A ieşit?

— Da, domnule.

Îi găsi pe Jeremy şi pe Clowance în salon, jucând un joc foarte dezordonat cu Betsy Maria Martin, o fetişcană care împlinise de-acum şaisprezece ani şi care se îmbujora de fiecare dată când îl vedea pe Ross, tot aşa cum făcea şi sora ei mai mare, cu mulţi ani în urmă.

— Mă scuzaţi, domnule. Trebuia să fie un joc în care mutăm mobila…

Explicaţiile ei se pierdură în chiotele cu care cei doi copii îşi întâmpinară tatăl. Ross îi ridică în braţe, îi sărută şi îi scărmănă bine, în timp ce Betsy începu grăbită să aşeze masa şi scaunele la locul lor.

— Am auzit că stăpâna e plecată?

— Da, domnule. A plecat imediat după prânz.

— A spus cumva unde?

— Nu, domnule. Dar nu a plecat călare. M-am gândit că o să se întoarcă înainte să se întunece.

Ross zări o scrisoare mototolită pe consola căminului. O ridică şi citi:

*Dragă doamnă Poldark, cu mare durere trebuie să vă anunţ că*...

Semnătura din partea de jos a scrisorii era a lui Frances Gower. În timp ce Clowance bolborosea în urechea lui, Ross se gândi: Ei bine, *acolo* nu putea să plece, nu pe jos, cel puţin. Şi atunci, unde putea fi? Simţi că îl cuprinde furia – o furie amestecată cu nelinişte.

— A lăsat vreun mesaj?

— Cine, doamna? Nu, dar i-a lăsat vorbă lui Jane să se ocupe de cină.

— A spus că se întoarce la cină?

— Nu ştiu, domnule. Mie nu mi-a spus nimic.

După o vreme, urcă în dormitorul lor. Mantia ei albastră era singura care dispăruse, nimic altceva. Niciun mesaj scris în grabă, aşa cum lăsa de obicei. Coborî din nou şi ocoli cu paşi rari dependinţele. Cei doi purceluşi, Flux şi Reflux, care atinseseră deja dimensiuni considerabile, îşi ocupau acum propriul lor coteţ, imediat lângă grajdurile cailor. Dar erau consideraţi în continuare animale de companie, drept care erau lăsaţi să hoinărească în voie prin curte în majoritatea zilelor. Îl întâmpinară cu sforăituri şi grohăituri în semn de recunoaştere, iar Ross le oferi fiecăruia câte un codru de pâine adus special pentru ei. Sheridan, care tocmai fusese hrănit, se mulţumi cu o mângâiere şi o palmă uşoară, ca şi Swift; deşi Swift, se vedea clar, era agitat din lipsă de exerciţiu.

În bucătărie, capul lui Jane Gimlett era aplecat deasupra unei oale cu supă, iar Ena Daniel tocmai toca nişte praz. Hohotele de râs şi zgomotele de pe scară dădeau de înţeles că Jeremy şi Clowance nu se lăsau aşa uşor duşi la culcare. Ross se întoarse în salon. Era din nou ordine, cu excepţia câtorva lucruri pe care le lăsaseră copiii în urma lor. Ross le ridică şi le puse în coşul din spatele fotoliului cel mare; apoi îşi turnă un pahar de brandy şi bău pe nerăsuflate jumătate din el. După aceea, trase draperiile. Focul abia pâlpâia, aproape pierdut în vatra imensă. Ross mai aruncă o lopată de cărbuni în foc şi privi fumul ridicându-se pe horn.

Coniacul se dusese pe gât ca alcoolul pur, şi simţi arsura lui adânc în stomac; însă cealaltă durere, din sufletul lui, rămăsese neatinsă. Simţea cum creşte în el mânia împotriva soţiei sale. Probabil existau sau nu motive întemeiate la baza acestei furii, dar nu era ceva raţional. Izvora din surse mai adânci şi mai primitive. I se părea că *toată* suferinţa lui, *toată* durerea, *tot* sentimentul acela de frustrare, dezamăgire şi deşertăciune erau cauzate de ea. Împreună avuseseră totul, iar ea dăduse cu piciorul la tot, într-o clipită. Aproape fără să se gândească la ceea ce

strica şi murdărea pentru totdeauna. Demelza, pe care el o adusese aici, pe care o iubise şi pentru care muncise cu tot sufletul; un alt bărbat venise, îi zâmbise şi o ţinuse de mână, iar ea se îndrăgostise – neputincioasă, căzuse pradă din senin unor sentimente mult exagerate. Aproape fără să opună rezistenţă. Din clipa în care Hugh Armitage pusese ochii pe ea, ea fusese gata să se topească în braţele lui. Iar ea nu făcuse niciun secret din asta, nici măcar faţă de Ross. „Ross”, spusese ea mai mult sau mai puţin, „tânărul acesta fermecător este îndrăgostit de mine, iar mie îmi face plăcere. N-am ce face. Am să mă ofer lui. Păcat de căminul nostru, de copiii noştri, de fericirea noastră, de dragostea şi de încrederea noastră. Mare păcat! Vai! Ce rău îmi pare! Adio!”

Şi tot restul, implicarea asta în Parlament, ruptura de acum definitivă şi ireconciliabilă cu George, şi… Ross dădu pe gât coniacul şi îşi mai turnă un pahar.

Iar acum Hugh murise, iar ea plecase. Unde dracu’ s-ar fi putut duce? Poate că nici nu avea să se mai întoarcă înapoi vreodată. Şi poate că era mai bine că n-o făcea. El se putea ocupa de copii, iar Betsy Maria şi Jane Gimlett puteau avea grijă de casă. La naiba cu ea! El ar fi trebuit să ştie mai bine decât să o adune de la marginea drumului şi să facă din ea o doamnă!

Dădu pe gât şi al doilea pahar. Era ciudat de obosit, o senzaţie cu totul neobişnuită pentru el. Ziua aceea fusese extrem de solicitantă, în cele mai nepotrivite feluri… Farsa aceea de alegeri, penibilul dineu de sărbătorire a victoriei… Mâncase puţin acolo, iar acum îi era foame; cu toate acestea, nu îi ardea de mâncare. Nu avea chef de nimic.

Când termină al doilea pahar de brandy, auzi zgomot de paşi la uşă.

Chipul ei era precum cenuşa, părul îi era ciufulit de vânt. Se priviră lung unul pe celălalt. Ea îşi aruncă mantia pe un scaun. Aruncată neglijent, mantia nu rămase pe loc, ci alunecă uşor pe podea, asemenea unui şarpe. Demelza se uită la ea.

— Ross, spuse ea cu o voce lipsită de inflexiuni. Îmi pare rău. Speram să ajung înainte să te întorci.

— Unde dracu’ ai fost?

Femeia se aplecă şi ridică mantia, netezind-o uşor.

— Ai luat cina?

— Nu.

— O anunţ pe Jane.

— Nu *vreau* să mănânc.

După câteva clipe, ea clătină din cap, ca şi cum încerca să îşi limpezească gândurile.

— Ai aflat?

— Despre Hugh? Da. M-am întâlnit cu lordul Falmouth în Truro. Demelza se aşeză liniştită pe scaun, cu mantia pe genunchi.

— S-a întâmplat azi-noapte.

— Da.

Ea îşi cuprinse obrajii cu mâinile şi privi în jurul ei prin cameră. Ai fi zis că se

rătăcise.

— Demelza, unde ai fost?

— Poftim? Acum? Să… S-o văd pe Caroline.

— Ah…

Cumva, asta nu părea atât de grav.

— Pe jos? mai întrebă Ross.

— Da… Trebuia… să fac ceva. Mersul pe jos a… mi-a prins bine.

Privirea ei fixă paharul din mâna lui.

— Mai bine bei puţin din ăsta.

— Nu, spuse Demelza, clătinând din cap. Nu cred. L-aş vomita imediat.

Afară, o bufniţă ţipa în întuneric.

— Ai avut mult de mers, spuse el. Mai bine bei ceva.

— Nu… Mulţumesc, Ross. Dar am fost… am ieşit cu încălţările nepotrivite. Am uitat să le schimb.

Ross văzu că era încălţată cu papucii de casă. Erau tociţi rău, iar partea din spate a unuia era ruptă.

Bărbatul merse să-şi toarne încă un pahar cu brandy.

— M-am dus să o văd pe Caroline, explică Demelza, doar pentru că… pentru că m-am gândit că ea înţelege ce simt, cum… cum… Ea e atât de…

— Şi a înţeles?

— Cred că da, spuse Demelza înfiorându-se.

Ross scormoni cu vătraiul în foc, reuşind să obţină o flacără indecisă de la cărbunii care fumegau.

— Tu ai… ai avut o zi bună în Truro? întrebă ea.

— Aşa şi-aşa.

— Cum de te-ai întâlnit cu lordul Falmouth?

— A venit la o întrunire.

— Părea supărat?

— Da, foarte.

— Este… mare păcat.

— Poate dacă Dwight continua…

— Nu. Cel puţin aşa a spus el. Poate e doar modest.

— Dwight era acolo când ai vorbit cu Caroline?

— Nu. A, nu.

Ross o privi lung pe soţia lui, după care se duse la dulapul de sub biblioteca cea veche – unde ea se ascunsese odinioară de tatăl ei – şi scoase de acolo o pereche de încălţări pe care ea le folosea uneori pe plajă – din pânză, fără toc şi comode. I le aduse, iar ea se întinse să le ia.

— Ia uite, spuse el brusc, după care îngenunche şi îi scoase papucii, unul după celălalt, şi îi puse celelalte încălţări. Ciorapii femeii erau găuriţi, iar ea avea răni la picioare, lăsând ici-colo pete de sânge.

— Ai face mai bine să te speli cât mai repede, spuse el.

— Of, Ross... Ea puse mâinile pe umerii lui, dar el se ridică în picioare, aşa că mâinile ei căzură înapoi în poală.

— Vânzările de vite au fost slabe. Oamenii încearcă să scape de vitele slabe înainte să înceapă iarna, dar nimeni nu este dispus să cumpere.

— Da...

Urmă din nou o tăcere îndelungată.

— Micuţa Treneglos a trecut azi pe aici, spuse Demelza. A venit doar să-l invite pe Jeremy la o petrecere. Are cicatrici urâte. Au folosit apă de mere putrede, dar asta nu pare să fi ajutat-o prea mult.

Ross nu răspunse.

— Eu... *trebuia* să discut cu cineva, spuse ea. Aşa că m-am dus la Caroline. Cu toate că e atât de diferită de mine, nu am pe nimeni mai apropiat, un prieten mai adevărat.

— În afară de mine.

— Of, Ross!

Demelza începu să plângă.

— Păi... Nu aşa era? Până când a intervenit chestia asta, nu aşa era?

— Aşa era. Aşa este. *Tu*... Eu discut mereu cu tine şi *nimic* nu stă între noi doi. Nimeni nu mi-a fost vreodată mai apropiat. *Niciodată*. Dar în chestiunea asta...

— Până la asta.

— Dar în chestiunea asta, aici, e prea mult... pentru mine... pentru tine... Trebuie să fie o altă femeie. Şi chiar şi atunci...

— Mă rog, nu trebuie să îmi spui mie mai mult decât doreşti să îmi spui. Spune-mi doar ce ai de gând să faci – acum. Spune-mi ce vrei. Nici mai mult, nici mai puţin.

— Poftim? nu înţelese ea. Nu vreau nimic.

— Nimic?

— Nimic mai mult decât am deja.

— Decât ai avut.

— Cum doreşti, Ross. O să fac aşa cum spui.

— Nu draga mea, aşa cum spui *tu*.

— Ross, te rog, nu...

— Nu mai plânge, proasto, se răsti el la ea. Nu ajută la nimic.

Ea se şterse la ochi cu mâneca rochiei, îşi trase nasul şi îl privi pe Ross printre şuviţele de păr şi genele umede. El ar fi putut s-o omoare doar pentru că o iubea.

— Ce vrei să fac? întrebă ea.

— Să rămâi sau să pleci, cum doreşti.

— *Să plec?* întrebă ea. Nu vreau *să plec*. Cum aş putea pleca vreodată de aici – de la tot ceea ce am făcut împreună?

— Poate că ar fi trebuit să te gândeşti la asta înainte.

— Da, spuse ea, ridicându-se în picioare. Poate că ar fi trebuit.

El se aplecă din nou, să amestece în cărbunii încinşi.

— Ei bine, spuse ea, dacă vrei să plec, am să plec.

Cuvintele înfloriră pe buzele lui Ross. Ar fi vrut să-i spună că e de acord că ar trebui să plece, dar pur şi simplu nu reuşi să articuleze niciun sunet. Vorbele rămaseră nerostite, înăbuşite, concentrându-se într-o furie şi mai aprigă.

Uşa se deschise până la perete. Nu era decât Clowance în cadrul ei. Fetiţa devenise durdulie anul acesta. Sănătatea înfloritoare şi starea de bine îi dăduseră un chip cu obrăjori rotofei şi braţe cu încheieturi dolofane, iar forma feţei ei era pe cât de lungă, tot pe atât de lată. Părul blond îi cădea pe umeri, în bucle, iar pe frunte îi crescuse nestingherit un fel de breton care stătea ridicat. Purta o cămaşă lungă de noapte, din flanelă albă.

— Mami! Unde ai fost? întrebă copila.

— Da, iubito, ce s-a întâmplat? îi răspunse Ross.

— Mami a promis.

— Ce a promis?

— Că-mi citeşte povestea aia.

— Ce poveste?

Demelza ridică privirea, fără să-şi dea seama.

— Era… Am uitat titlul… În cartea aia…

Clowance aruncă o privire către chipul mamei ei şi imediat scoase un ţipăt de frică. Uşa de la bucătărie se deschise, iar Betsy Maria ieşi afară.

— Ah, iertaţi-mă, n-am ştiut…

O luă de acolo pe Clowance, care urla de mama focului. Demelza întorsese repede capul şi îşi ascunsese chipul, lăsându-şi părul liber să-i cadă în jurul feţei atunci când se aplecă peste paharul lui Ross.

— Du-o sus, spuse Ross. Spune-i că mama ei o să urce şi ea în câteva minute. Până atunci, stai tu cu ea. Jeremy doarme?

— Cred că da, domnule.

— Spune-i că vine să-i citească în câteva minute.

Uşa se închise.

Demelza se şterse din nou la ochi şi înghiţi lacom din băutura lui Ross. Ross ridică de jos papucii rupţi şi îi aruncă în coşul cu jucăriile copiilor; apoi îi ridică din nou mantia şi o împături. Nu erau simple gesturi mecanice.

— Spune-mi ce simţi, o îndemnă el.

— Adică nu vrei să plec?

— Spune-mi ce simţi.

— Oh, Ross, cum aş putea? Cum să îndrăznesc?

— Chiar aşa. Dar încearcă.

— Ce aş mai avea de spus? N-am avut niciodată intenţia. Toată povestea asta m-a luat pe nepregătite. N-am crezut niciodată că… Tu trebuie să ştii că n-am crezut niciodată… Îmi pare extrem de rău. Pentru… pentru tot.

— Da, mă rog… Stai puţin jos aici şi spune-mi!

— Ce-ar mai fi de spus?

— Spune-mi ce simţi în legătură cu Hugh.

— Vorbeşti serios?

— Vorbesc serios.

Ea se şterse din nou cu mâneca rochiei.

— Cum aş putea să-ţi spun sincer, când nici măcar eu nu ştiu clar? Îţi spun, m-a luat pe nepregătite. Era ultimul lucru la care m-aş fi gândit vreodată. Acum simt că am inima frântă… Dar nu în felul în care… Nu ca la moartea Juliei. Acum îmi curg lacrimi, lacrimi, lacrimi pentru atâta tinereţe şi iubire îngropate sub pământ… Când a murit Julia, nu aveam lacrimi. Erau în interior, precum sângele. Acum… Acum îmi curg şiroaie pe chip, ca ploaia. Ca ploaia pe care n-o pot opri. Of, Ross, vrei să mă ţii în braţe?

— Da, spuse el şi se conformă.

— Te rog, ţine-mă în braţe şi nu-mi da drumul niciodată.

— N-am să o fac nici dacă îmi dai ocazia.

— Nu, până când moartea ne va despărţi. Ross, n-aş putea să trăiesc fără tine… Astea… Astea nu sunt lacrimile cuiva care se căieşte… Probabil am motive să mă căiesc, dar nu despre asta e vorba… Plâng… Poate sună ciudat, dar… Plâng pentru Hugh… şi pentru mine însămi… şi pentru… pentru întreaga lume.

— Mai păstrează şi pentru mine câteva lacrimi, spuse Ross. Cred că o să am nevoie de ele.

— Of, *toate* sunt ale tale, spuse ea, după care o înecă plânsul şi se agăţă de el, zguduită de suspine.

Rămaseră aşa o vreme, ghemuiţi într-o postură incomodă, pe care însă niciunul din ei n-o conştientiză. Din când în când, el îşi elibera o mână, ca să se şteargă, nervos, la nas şi la ochi.

După ceva timp, spuse:

— Probabil Clowance te aşteaptă.

— Urc imediat. Dar mai întâi trebuie să mă spăl pe faţă.

— Bea asta.

Ea luă o a doua înghiţitură din paharul lui.

— Eşti foarte bun cu mine, Ross.

— Bun *pentru* tine, asta poţi s-o mai spui o dată.

— *Cu* mine… Ierţi… Dar uiţi oare? Nu ştiu. Poate e o greşeală să uiţi. Tot ce ştiu e că *pe tine* te iubesc. Cred că asta e tot ceea ce contează cu adevărat.

— Asta contează pentru mine.

Ea se înfioră şi îşi şterse ochii pe rând, cu mâna.

— Mă duc să mă spăl pe faţă, iar apoi mă duc să-i citesc; după aceea, dacă vrei, poţi să iei o gură din mâncarea pregătită pentru cină.

— Cred că vin şi eu să citesc cu tine un timp, spuse Ross.

Sfârşit volumului VI